

ZÁKLADY

A NIEKTORÉ DÔLEŽITÉ OBLASTI KREŠŤANSKEJ ETIKY

JOZEF TÓTH

OSNOVA:

I.	ÚVOD	3
II.	VŠEOBECNÁ ETIKA	5
1.	VÝZNAM SLOVA	
2.	VŠEOBECNE O ETIKE	
3.	POJMY Z OBLASTI ETIKY	
	A. Etické normy	
	B. Etické ciele	
	C. Etické motívy	
III.	KREŠŤANSKÁ ETIKA	
1.	VŠEOBECNE O KREŠŤANSKEJ ETIKE	
2.	VZŤAH DOGMATIKY A ETIKY	6
3.	NORMY, CIELE A MOTÍVY KREŠŤANSKEJ ETIKY	
	A. Normou kresťanskej etiky je Biblia	
	A.1. Rôzne názory na normy etiky	7
	A.2. Svedomie ako dôležitý faktor etického správania kresťana	8
	B. Ciele kresťanskej etiky	9
	C. Motív kresťanskej etiky	
4.	VZŤAH ETIKY STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA	
	A. Všeobecne o zákonoch	
	A.1. Zákon ako zákonitosť	
	a. Fyzické zákony a prírodovedné zákonitosti	
	b. Duchovné zákonitosti	
	A.2. Zákon ako štruktúra, kostra, rámec nejakého poriadku	10
	A.3. Zákon ako doba	11
	A.4. Zákon ako stav (človeka)	

B. Historický prehľad a funkcia Zákona

B.1. Historický prehľad	
B.2. Účel Starého zákona	12
B.3. Funkcia Zákona	
B.4. Ako vykladal Zákon Pán Ježiš?	13
B.5. Aká je funkcia Zákona v živote jednotlivca?	16
B.6. Zlorečenie Zákona	18
B.7. Čo je platné zo Starého zákona pre novozákonných kresťanov?	
B.8. Biblia ako „zjedaná kniha“ pôsobí harmonický rozvoj	19

5. KRESŤANSKÁ SLOBODA - SLOBODA V KRISTU

A. Čo znamená pravá sloboda?	
B. Sloboda v Kristu, liberalizmus a zákonníctvo	20
C. Aká je pravá sloboda v Kristu?	26
D. Ako žiť so svojou kresťanskou slobodou?	29
E. Etická výchova a slušnosť	33
F. Pohanský a kresťanský životný štýl, tolerancia a jednota cirkvi	35
F.1. Pohanský (egocentrický) a kresťanský (kristocentrický) životný štýl	
F.2. Kresťanská tolerancia	37
F.3. Jednota a jednomyseľnosť v cirkvi	40

IV.

NIEKTORÉ OBLASTI KRESŤANSKEJ ETIKY

DÔLEŽITÁ POZNÁMKA! K správne mu porozumeniu týchto špeciálnych oblastí prosím najprv dôkladne preštudovať všeobecnú časť kresťanskej etiky (I.-III. kap.).

1. ETIKA OBLIEKANIA SA	43
2. POKRÝVANIE HLÁV ŽIEN	58
3. MODLOSLUŽBA	64
4. O SOBOŤE	67
5. O KRESŤANSKEJ HUDBE	69
6. AKO ŽIŤ V UPROSTRED ZDEFORMOVANEJ KULTÚRY?	78
7. SEXUÁLNA ČISTOTA – PREDMANŽELSKÝ VZŤAH CHLAPCOV A DIEVČAT	91
8. MANŽELSTVO	125
9. AKO ZVÍŤAZIŤ NAD POKUŠENÍM?	134
10. ETIKA SLUŽBY S DUCHOVNÝMI DARMÍ – SVÄTÉ POMAZANIE ČI IMITÁCIA?	136
11. O HOMOSEXUALITE	144
13. ĎALŠIE OBLASTI KRESŤANSKEJ ETIKY	154

I.

ÚVOD

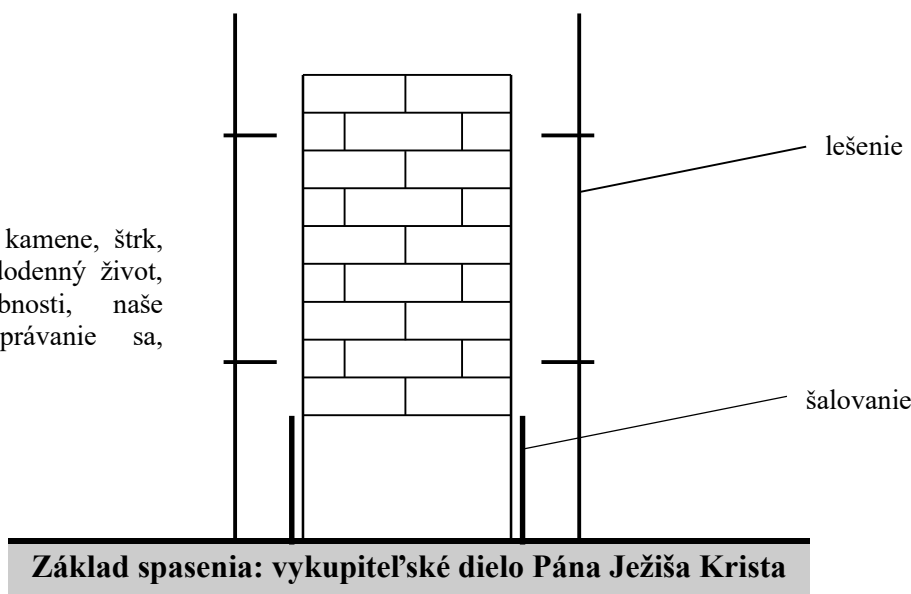
Je to veľká Božia milosť, že sme sa stali Božími deťmi a sme zachránení. Okrem toho sme sa rozhodli, že chceme byť *učeníkmi* Pána Ježiša Krista. Je to krásne, ale aj veľmi zodpovedné povolanie. V predmete UČENÍCTVO sa môžete podrobnejšie zoznámiť s tým, čo znamená byť pravými učeníkmi Pána Ježiša Krista, aké sú charakterové vlastnosti učeníka a aká je cena za učeníctvo. V KREŠŤANSKEJ ETIKE hovoríme o morálnych hodnotách biblického kresťanstva a morálnych postojoch a vlastnostiach učeníka. Čítaj: Ef 4:1,17, 5:1-12, 1Pt 2:11-12, 21, 4:3, 1Jn 2:6. Hovoríme o „chodení“ v tomto novom živote, ako sa sluší, ako sa patrí, aby sme ako Božie deti a učeníci Pána Ježiša žili a chodili, správali sa medzi „pohanmi“, už viac nie tak ako ostatní pohanovia, ale ako nasledovníci Pána Ježiša Krista.

Sú kresťania, ktorí si myslia a zastávajú názor, že spasenie je z milosti, a preto záležitosť morálky nie je až taká podstatná, a kresťanská etika nie je otázkou spasenia. Niektorí považujú za dôležité len duchovné skúsenosti, citové zážitky a zanedbávajú správne biblické učenie, teologické aj morálne. Iní kladú dôraz na teoretické vedomosti, na správnu biblickú vierouku. Sú však aj takí, ktorí predovšetkým zdôrazňujú morálne požiadavky Písma a ich naplnenie zákonníckym spôsobom vyžadujú - hlavne od ostatných. Bibliu považujú za etický kódex a zbierku moralistických predpisov a zákazov, za akýsi zákonník kresťanského života. Ich život je mnohokrát bez radosti a bez živých svedectiev a skúseností s Pánom, ba aj bez správnej vierouky. V zdravom kresťanskom živote sú však rovnako dôležité vierouka (biblická dogmatika), etika, ako aj duchovné skúsenosti s Pánom.

Etické normy:

Novozákonné etické pravidlá ako
konštrukcia, kostra, štruktúra stavby

Náplň: tehly, betón, kamene, štrk,
atď. ako náš každodenný život,
každodenné drobnosti, naše
skutky, reči, správanie sa,
charakter, morálka

Náš kresťanský život sa podobá budovaniu domu. Predstavme si prierez múru. Základom stavby duchovného domu je spasenie, ktoré pre nás vydobyl Pán Ježiš Kristus a my sme ho prijali vierou. Spasenie je z milosti. Toto je základ. Avšak základy nie sú kompletnou stavbou, stavba má rásť. Na tomto základe všetci stavíme. Základy sú neviditeľné, ale samotná stavba je viditeľná. Tou je náš každodenný život. K ďalšej stavbe múru potrebujeme kostru, lešenie, šalovania, ktoré vymedzujú rozmery múru. Týmto vymedzovacími lešeniami sú teoretické, vieroučné pravdy a etické požiadavky Písma. Život sa však skladá z každodenných drobných detailov ako stavba z tehál, zo štrku, z drobných kamienkov. To sú naše každodenné skutky, reči, správanie zabudované medzi lešeniami do šalovania teologických štruktúr. To je náš viditeľný každodenný život.

Je mnoho ľudí, ktorí začnú budovať, to znamená, že počuli evanjelium, uverili, činili pokánie, a predsa sa nikdy nedostanú ďalej, ako po tento základný stupeň. Nikdy nedokončia stavbu tým, že by sa vydali na cestu k duchovnej zrelosti. Ich duchovná stavba neobstojí v búrkach života a budú mať problémy pri každom najmenšom otrase.

V živote učeníka však

- správne biblické učenie, vedomosti (dogmatika),
- ovocie Ducha Svätého, skutky, charakter (etika),
- dary a moc Ducha Svätého (skúsenosti) sú a rozvíjajú sa v krásnej harmónii.

(Najstabilnejšie sedadlo je stolička s tromi nohami - trojnožka).

Zistil som, že medzi kresťanmi sú veľké medzery vo vedomostiach v oblasti vierouky, v dogmatike. Mnohí nevedia čo a prečo veria. Preto falošné učenia majú živnú pôdu aj medzi prebudenými, ale neupevnenými kresťanmi. Ale zistil som tiež aj to, že v oblasti kresťanskej (biblickej) etiky sú ešte väčšie medzery. Hovoriť z našich kazateľníc o niektorých biblických morálnych požiadavkách - o požiadavkách Písma svätého - alebo niekoho napomenúť, sa často považuje za zákonníctvo. Na druhej strane zas, veľakrát pre povrchnú známosť Písma alebo pre zachovanie nejakej tradície sa presadzujú ľudské zvyklosti, obyčaje, ľudské nariadenia. To v druhom tábore vyvoláva ešte väčší odpor, a tak proti sebe stoja dva nepriateľské tábory :

- moderní, radikálni liberáli, antinomisti
- a - konzervatívni legalisti, tradicionalisti.

Tieto dva tábory stoja proti sebe, medzi nimi je veľká priepasť a bojujú jeden proti druhému bez lásky. Tak sa vždy viac a viac vzdávajú od seba, a nie je div, že v zbore, v cirkvi nie je opravdivého požehnania. Kým na jednej strane duch vzbury pôsobí rebéliu, na druhej strane duch tradicionalizmu a zákonníctva pôsobí skostnatenosť. Obidve strany - jeden diabol! - majú jeden cieľ: rozbiť cirkev, premeniť zbor na synagógu satanovu, rozbiť jednotu, a tak zabrániť pôsobeniu Ducha Svätého, zabrániť požehnaniu a pôsobiť to, aby ani jedna strana nemala účasť na vytržení cirkvi.

Existuje nejaká stredná požehnaná biblická cesta, cesta lásky medzi týmito dvoma tábormi?

Zaoberať sa touto problematikou nie je populárna úloha, je to akýsi „horúci zemiak“. Ale iste prinesie požehnanie, keď sa od základu kresťanskej etiky postupne budeme zaoberať morálnymi normami Božieho slova, a keď s úprimným, pokorným a poslušným srdcom, nezaujato hľadáme plnenie Božej vôle v láske, tak aj tento „horúci zemiak“ iste vyberieme. Uznávam však, že prijatie morálnych noriem reprezentovaných v tejto knihe vyžaduje zrelé učenie, ku ktorému od obrátenia vedie neľahká cesta duchovného rastu.

Ak by som chcel vyjadriť svoj subjektívny názor, sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci možno niektorí mladší ma zaňho považujú. Nepovažujem sa ani za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Som za opravdivú kresťanskú slobodu, za jednotu a lásku, za voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého, ale nakoľko som zodpovedný, som aj za biblický poriadok v zbore a v cirkvi. Z mojej strany tak rád by som vyhovel aj liberálnejším zmýšľajúcim, ale nie ja som ustanovil etické pravidlá života a vzťahov v Božom kráľovstve. Rád by som vyhovel tiež i zákonníckejším zmýšľajúcim, ale nemôžem schvaľovať nebiblické tradície. Verím však, že Boží ľud sa pokorí, prestane sa škriepiť, bude hľadať v láske preklopenie priepasti medzi generáciami a nájde tú úzku cestu medzi dvoma krajinami, cestu biblického posvätenia, pokory, lásky a požehnania.

Spomínal som, že sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci niektorí mladší ma zaňho považujú. Viem však, že títo mladí ľudia budú ináč rozmýšľať a dajú mi za pravdu v mnohých veciach o niekoľko rokov, keď vychovajú 3-4 deti, a keď pri výchove svojich vlastných detí spoznajú a uznajú, že disciplína, prísnosť, pravidlá, príkazy, zákazy, niekedy aj trest, teda v určitom zmysle nejaké „zákonníctvo“, je veľmi potrebné – to všetko však v láske a s láskou.

Spomínal som tiež, že sa nepovažujem ani za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Alebo ako mušľa, keď sa do nej dostane nejaké zrníčko piesku, s ktorým sa musí naučiť žiť. Po čase však sa z tohto spolužitia s týmto zrníčkom piesku - síce vo veľkých bolestiach a utrpení - zrodí vzácna perla.

Každá poznaná pravda a Božie poslanie je zodpovednosťou a určitým bremenom. Pre poznanú pravdu však a pre požehnanie, v nádeji ktorého dávam k dispozícii Božiemu ľudu túto prácu, som ochotný prijať z jednej strany titul „zákonníka“, či z druhej strany titul „liberála“, pretože viem, Komu som uveril a Kto ma týmto pravdám vyučoval. Jeremiáš sa rozhodol, že už nebude hovoriť v mene Hospodinovom, lebo stále mal z toho len nepochopenie a neprijemnosť. Predsa, keď Boh hovoril, Jeremiáš nemohol mlčať, lebo Božie slovo ako horiaci oheň v srdci ho nútilo k nepopulárnej úlohe (Jer 20:7-11).

Podobne aj v mojom živote počas 52 rokov kresťanského života, 25-ročných skúseností vo výchove detí, a viac ako 35 ročných skúseností v duchovnej službe, v mnohých bojoch, bolestiach, v trápení, keď ma Pán vyučoval za bezsenných nocí, keď som so slzami jedol svoj chlieb, lebo som videl ten spomínaný neblahý vzťah medzi staršími a mladými veriacimi, vykryštalizovali sa a zrodili v mojom srdci ako vzácne perly tieto pre mňa drahocenné pravdy. Ak ich chceš skutočne pochopiť a konať Božiu vôľu, nepúšťaj sa hneď do čítania tých zaujímavejších, špeciálnych častí tejto knihy (IV. kap.), ale najprv dôkladne preštuduj všeobecnú časť (I.-- III. kap.). Čítaj s pokorným srdcom od začiatku rad za radom a uvidíš, že nie je to zákonníctvo, ale aj pre teba, pre Boží ľud – je to vzácna perla.

Možno si všimneš, že niektoré časti v knihe sa opakujú. Je to preto, lebo jednotlivé kapitoly sú používané aj ako samostatné brožúrky. Napriek týmto, snáď rušivým prvkom, Ti prajem požehnané štúdium.

II. VŠEOBECNÁ ETIKA

1. VÝZNAM SLOVA

Etika znamená mravouka, je to náuka o morálke, o mravnosti, o morálnych normách.

Grécke slovo: ÉTHOS - znamená : mravnosť, morálka
a ETHOS - - „ - : mravy („u nás sú takéto mravy“), zvyky, obyčaj.

Zvyky sú neuvedomelé, pudové prejavy, kým mravnosť, morálka závisí aj od vôľového rozhodnutia človeka. Mravný človek koná na základe určitého merítka noriem morálky, na základe noriem vnútorných postojov.

2. VŠEOBECNE O ETIKE

Existuje nielen kresťanská etika.

Jestvuje napr. všeobecná filozofická etika, politická etika, novinárska etika, etika správania sa v spoločnosti (spoločenská etiketa) atď. Ľudia diskutujú o morálke (hlavne o iných): čo sa sluší a čo nie. Niektoré etické zásady sú upravené kódexmi, zákonmi, predpismi, dohodami, ale väčšinou sú to nepísané pravidlá slušnosti. Etiku vo veľkej miere ovplyvňuje a formuje tradícia, zvyky, obyčaje, kultúra, kultúrnosť či nekultúrnosť národa a svedomie alebo nesvedomitosť ľudí.

Každé náboženstvo má svoju filozofiu, ale aj svoju etiku. Normami týchto náboženských etík sú predpisy, ustanovenia súborov a kníh toho ktorého náboženstva (napr. Korán).

Kresťanská etika má tiež viac smerov, podľa zmyšľania rôznych denominácií a podľa rôznych teologických smerov. Ktorý smer je však správny?

Aj nemravnosť má svoju „etiku“. Napr. *hedonizmus* sleduje za cieľ svojej „etiky“ uspokojenie všetkých telesných žiadostí. Podľa tejto filozofie je hriech, a teda veľmi „nemorálne“, keď nedám telu to, čo si žiada. Morálnymi normami nie sú ustanovenia nejakej vyššej autority, ale osobné, sebecké záujmy, „príjemné“ a pôžitkárske uspokojenia tela. (Je to nebezpečenstvo aj pre kresťanov!)

3. POJMY Z OBLASTI ETIKY

A. Etické normy

V určitom kruhu spoločnosti platia všeobecne uznané, aj keď nepísané pravidlá správania, vzťahov atď. a predpisy, písané zákony, kódexy, nariadenia, úpravy, s ktorými sa porovnáva alebo ktorými sa meriava a reguluje mravnosť, správanie sa ... - morálka.

B. Etické ciele

Etické ciele vyjadrujú za akým účelom, kvôli čomu sú postavené tieto normy. (Osobné záujmy, záujmy podniku, štátu, ochrana spoločnosti, atď.)

C. Etické motívy

Etické motívy vyjadrujú postoj, s akými pohnútkami, s akým úmyslom sa rešpektujú alebo nerešpektujú tieto normy. (Napri.: strach z trestu, nátlak povinnosti, pocit zodpovednosti, osobný záujem, vnútorný súhlas, stotožnenie sa s normou, atď.)

Legalita: je postoj, ktorý bez vnútorného súhlasu a stotožnenia sa, len na vonkajší nátlak, z povinnosti alebo zo strachu z trestu rešpektuje (lebo musí rešpektovať!) morálne normy.

Moralita: je postoj, keď zmyšľaním, cítením a chcením, z celej bytosti súhlasím s morálnym zákonom.

III. KRESŤANSKÁ ETIKA

1. VŠEOBECNE O KRESŤANSKEJ ETIKE

Alebo: tzv. „kresťanská etika“ a biblická etika

Kresťanská etika je všeobecne taký široký pojem ako slovo kresťan, resp. kresťanstvo. Podľa rôznych teologických smerov aj tzv. „kresťanská etika“ má viac smerov, avšak v pravom biblickom zmysle slova kresťanská etika (biblická etika) má len jeden smer. Ako čisté učenie Biblie o ceste spasenia a o iných základoch viery má len jeden smer, tak isto aj o morálke má Biblia vlastne len jeden názor, jeden smer. Ja nemusím mať pravdu alebo plné poznanie, moja cirkev alebo iné denominácie nemusia mať pravdu, ale Biblia má pravdu! V tomto zmysle rôzne náhľady kresťanských denominácií na etiku majú zostať na základe Biblie, a tak sa navzájom môžu dopĺňať.

Dnes je mnoho tzv. kresťanov (formálnych, matričných, sviatočných, „ponorkových“ atď.) neznovuzrodených, ktorí vlastne v biblickom zmysle slova kresťanmi vôbec nie sú. Hovorí sa o kresťanskej Európe, o kresťanských hodnotách, morálnych a historických, o kresťanskej tradícii na Slovensku atď. Asi 80% obyvateľov Slovenska sa vydáva za kresťanov, ale koľko je opravdivých, znovuzrodených kresťanov? Snáď ani 1%! Hovorí sa o kresťanskej kultúre, avšak boli by sme veľmi šokovaní, keby nám Duch Svätý zjavil, koľko tzv. sv. obrázkov a iných „kultúrnych hodnôt“ má okultistické pozadie alebo koľko percent tzv. „kresťanskej“ hudby bolo komponovaných inšpiráciou priamo z pekla. Často sa aj v oblasti etiky mnohé tradície, názory a zvyky, ktoré majú zjavný pohanský pôvod, považujú za kresťanské, hoci sú priam v rozpore s učením Biblie.

Ale kto je skutočným kresťanom? Čo je merítkom toho, kto je kresťan a kto nie je alebo čo je kresťanské? Čo je merítkom kresťanskej náuky? Čo je základom kresťanskej viery? Čo je základom, merítkom a normou kresťanskej morálky, kresťanskej etiky? - Božie slovo, Biblia.

Pri hľadaní pravdy o Bohu, o ceste spasenia v osobnom živote, pri hľadaní právd dogmatiky, učenia Biblie (vierouky), pri hľadaní a rozsudzovaní pravdivosti učenia niektorej cirkevnej denominácie, človek potrebuje pokoru, úprimnosť, dôkladné (a nie len povrchné!) hľadanie pravdy, potrebuje nezaujatosť, rešpektovanie, uznanie autority Božieho slova a ochotu ho bezpodmienečne poslúchať. Tak isto pri hľadaní pravdy o morálnych hodnotách kresťanskej etiky základom, prameňom a merítkom je Božie slovo, a zo strany človeka je podmienkou s úprimným a pokorným postojom uznať, prijať tieto Božie normy a ochota konať Božiu vôľu.

Aký je náš vzťah k Biblii, s akou vážnosťou rešpektujeme Bibliu,

- také je naše kresťanstvo (do takej miery sme kresťania),
- taká je naša dogmatika a
- taká je (do takej miery je kresťanská) aj naša etika.

2. VZŤAH DOGMATIKY A ETIKY

Dogmatika sa zaoberá otázkou: Čo veríme? Čo učí Biblia o Bohu, o človeku, o hriechu, o spasení atď. Etika hovorí na tému: Ako máme žiť? Ako sa sluší správať? Ako máme chodiť za Pánom Ježišom? Aké postoje máme zaujať na základe Biblie k rozličným problémom v spoločnosti? Čo učí Biblia o kresťanskom charaktere, o postojoch a o správaní kresťana v rozličných situáciách a v rozličných oblastiach života?

Nakoľko naša viera (čo veríme?) - resp. nevera - veľmi ovplyvňuje naše konanie, vzťah dogmatiky s etikou je veľmi úzko spojený.

Preto dogmatika a etika úzko súvisia. Dogmatika hovorí o tom, čo máme veriť, a etika hovorí, čo máme robiť, ako máme žiť. Na strome dogmatiky ovocím je etika. Dogmatika je teóriou, etika je (mala by byť) praxou. Pozor! Aj etika môže zostať len teóriou! O etike sa vždy veľa filozofovalo. Etika však nemá byť filozofiou, ale životom.

3. NORMY, CIELE A MOTÍVY KRESŤANSKEJ ETIKY

A. Normou kresťanskej etiky je Biblia

Etika pojednáva o tom, čo je morálne správne a nesprávne. Aj kresťanská etika pojednáva o tom, čo je morálne správne alebo nesprávne – **pre kresťana**. Na otázku, čo je morálne správne alebo nesprávne, sú aj medzi kresťanmi rôzne názory. V dnešnej dobe v spoločnosti nastala veľká kríza autority, najmä však kríza autority morálnych noriem a pojmu dobra alebo krásy. Slovo ako správne, dobré alebo krásne, je dnes veľmi relatívne a individuálne subjektívne (podľa osobného názoru každého jednotlivca) iné, rôzne. Kto určuje to, čo je správne a nesprávne, dobré alebo nedobré, slušné alebo neslušné, kto určuje pravidlá a normy kresťanskej etiky? Je vôbec nejaká autoritatívna norma pre morálku kresťanov?

Pre morálne normy, ktoré by si nárokovali právo na autoritu, v dnešnej dobe chýbajú aj pádne argumenty. Často sme pokúšaní a náchylní bez úprimného skúmania Božieho slova a Božej vôle prijať to, na čo sme si zvykli, v čom sme boli vychovaní, čo sme zdedili ako tradíciu, čo je ľahšie, čo sa *nam* najviac páči alebo čo je najpohodlnejšie, najpopulárnejšie, najatraktívnejšie, najmódnejšie. Koľko škôl, toľko skrípt, koľko kníh, toľko názorov a často protirečivých. Každý sa odvoláva na Bibliu, ale každý vykladá Bibliu podľa svojho, čo je teda správne? Kto má vlastne pravdu? Mnohí kresťania na obranu svojej nesprávne chápanej kresťanskej slobody argumentujú svojimi osobnými názormi a subjektívnymi pocitmi, ale nie pre kresťana tou najvyššou autoritou, Božím slovom. Iní pre ospravedlnenie svojich nedôsledností v rešpektovaní požiadaviek Božieho slova poukazujú na druhých kresťanov, resp. zvyklosti iných zborov. Mnohí majú názor, že keď Biblia spôsobila toľko roztržiek, nebolo by lepšie dať ju úplne preč? Nech žije každý ako chce! Toto však nie sú pádne argumenty. Na druhej strane, dnešným mladým ľuďom nie je postačujúcim argumentom ani to legalistické „*musíš, pretože takto je napísané!*“ **Dnešní ľudia potrebujú pádne argumenty.** Verím, že je veľa úprimných mladých kresťanov, ktorým ak niekto pádnymi argumentmi vysvetlí normy kresťanskej etiky, prijmú ich ochotne a kríza autority bude prekonaná. Verím tiež, že z Božej milosti aj v tejto knihe úprimné Božie deti (mladí i starší) nájdu dosť pádných a presvedčivých argumentov, aby mohli žiť podľa Božej vôle, ktorá je pre nás tá najlepšia.

A.1. Rôzne názory na normy etiky

Na otázku, čo sa považuje za normu etiky, sú rôzne názory, ktoré sa často prenášajú aj do oblasti kresťanskej etiky. **(Podrobnejší opis rôznych etických filozofických smerov v doporučenej literatúre: Norman L. Greisler: Kresťanská etika /The Vision Christian College/).**

- a) Morálku a spravodlivosť určujú a riadia v moci postavení, silnejší alebo bohatší. To, čo je morálne správne, diktujú tí, ktorí majú politickú alebo cirkevnú moc. Kto má moc, má pravdu.
- b) Morálne normy určuje kultúra, skupina alebo komunita, ku ktorej človek patrí alebo patriť chce, a preto sa prispôsobuje. Správne je to, čo pochádza z Ameriky, z Afriky, z Východu... atď.
- c) Štandard morálky určuje každý individuálne (individualisti) podľa svojich záujmov, názorov, momentálnych pocitov (emotivisti: „*mám pocit, že je to dobré*“) alebo individuálnych skúseností. „*Lebo bude čas, keď neznesú zdravého učenia, ale podľa vlastných žiadostí budú si hromadiť učiteľov, lebo ich budú svrbieť uši, a odvrátia uši od pravdy...*“ (2Tim 4:3-4).
- d) Antinomisti veria, že neexistuje žiadny morálny zákon. Individuálna subjektívna etika je však ako hra bez pravidiel a bez rozhodcu. Keďže nie sú žiadne objektívne morálne zákony, ktoré by boli pre všetkých záväzné, vlastne to nie je ani hra. Každý robí, čo chce. Každý je sám sebe rozhodcom. Kým budú na svete dvaja ľudia, budú aj konflikty. Keď však nebudú žiadne objektívne morálne zákony, ktoré by regulovali spôsob, akým sa ľudia k sebe správajú, nebude ani spôsob, ako riešiť konflikty a ako sa rozhodovať. Antinomisti teda nerešpektujú žiadny absolútny morálny zákon. Avšak aj oni chcú, aby sa s nimi jednalo s rešpektom.
- e) Správne je to, čo človeku pôsobí radosť a pôžitok (hedonisti, epikurejci). Väčšina týchto „pôžitkov“ však je sebecká a evidentne hriešna a nemorálna. Aj sadista má pôžitok zo svojho konania.
- f) Najmúdrejšou cestou je cesta striedmosti, tzv. „*zlatá stredná cesta*“. Tá je však vždy relatívna.
- g) Správnu cestou je záujem väčšiny ľudí. Ani záujem väčšiny však nie je vždy morálne správny.
- h) Správne a morálne je to, čo dlhodobo pôsobí na dobro väčšiny ľudí. Dobro je však vždy relatívne a dlhodobo ťažko merateľné. Človek ťažko prijíma ponaučenie z chýb minulosti, z histórie alebo z chýb predošlých generácií.
- i) To, čo je cnostné, je morálne. Znie to pekne, ale čo je merítkom cnosti? Okrem toho táto teória neberie do úvahy skazenosť hriešnej prirodzenosti padlého človeka.
- j) Všetko rob s láskou. Znie to tiež pekne, ale v konfliktnej situácii sa láska rozhoduje podľa pocitov, a nie podľa normy. V konfliktnej situácii si vždy vyber menšie zlo. Týmto argumentom sa niektorí snažia obhájiť hoci aj cudzoložstvo alebo samovraždu ako obeť v núdzi.
- k) Cieľ svätých prostriedky, výsledok svätých prostriedky. Najväčšia lož diabla. Hitlerov cieľ - mať dokonalejšiu rasu, bol v jeho očiach správny. Aké boli však prostriedky a aký bol výsledok? Jonášove konanie bolo neposlušnosťou aj vtedy, keď v prístave v Joppe práve našiel loď, ktorá išla do Taršiša. Zlomyseľné klebety (prostriedok) sú hriechom aj vtedy, keď sa zdanlivo potvrdí ich oprávnenosť (výsledok).

Dobré a správne je to, čo si praje Boh, a naopak, všetko o čom Boh hovorí, že je zlé, je to zlé. Kresťanská etika sa nezaobrá tým, „čo je“ štandardné medzi kresťanmi, ale „čo by malo byť“ štandardom pre kresťanov. Konštatovaním zvykov, mravov tej-ktorej spoločnosti sa zaoberá sociológia. Etika však sa nezaobrá konštatovaním toho, „ako to je“, ale určuje smer, „ako to má byť“. Základom morálky nie je ani nemôže byť to, čo ľudia robia, ale to, čo by mali robiť. To, že veľa kresťanov nerobí to, čo Biblia učí, nariaďuje a dáva za základ kresťanskej morálky, neznamená, že ich príklad má byť štandardom a že práve oni určujú normy kresťanskej etiky.

Keďže kresťania zakladajú svoju vieru na Božom zjavení v Biblii, normou biblickej kresťanskej etiky je Božie slovo - Biblia ako najvyššia autorita!

Norma znamená merítko. Sú medzinárodné odborné normy, meradlá, jednotky, aby sa dalo dohodnúť, spolupracovať. Je medzinárodný presný meter, sú etalony, presné meradlá. Dnes ešte presnejšie sú digitálne meradlá. V Starom zákone základnou mierou (váhy) bol tzv. svätý šekel. Symbolicky aj toto znázorňuje nemeniteľnosť svätého Božieho slova ako svätého základného merítka viery, učenia a života, morálky (kánon).

Ilustrácia: Murársky učeň sa nahneval na svojho majstra a v nestráženom okamihu mu ukradol a skrátil jeho meter o 2 cm. Murár sa kvôli tomu pohádal so stolárom, lebo ten nevedel založiť okná do vynechaných otvorov na dome. Murár podľa miery, ale podľa svojho (skráteneho) metra, vynechával otvory, stolár zas podľa miery, a podľa svojho správneho metra, vyhotovil okná. Nakoniec ich napadlo porovnať svoje metre. Murár mal skrátený meter.

Dnes diabol (diablos = rozhadzovač), ako ten murársky učeň, tiež rozhadzuje, skráti meter, zamieša morálne normy, vefakráť aj kresťanov. Namiesto merítka Božieho slova (toho svätého šekela), nemá byť merítkom ani cirkevná tradícia, ani nejaké módné, populárne náhľady, napodobňovanie západných či východných kultúr, alebo kopírovanie zvyklostí iných zborov.

Normou biblickej kresťanskej etiky je teda Božie slovo - Biblia ako najvyššia autorita! Biblia však nedáva vždy jednoznačné odpovede do každej situácie. V živote kresťana sú každodenné, bežné situácie, ktoré nevyžadujú žiadne zvláštne riešenie. Sú však mimoriadne situácie, o riešení ktorých Biblia konkrétne nehovorí. Možno máme zaujať stanovisko, postoj k daniam v spoločnosti alebo sme konfrontovaní konfliktnou situáciou a musíme rýchlo reagovať a jednať. Ako konať podľa Božej vôle v rôznych kritických situáciách? I keď poznáme Božiu vôľu, či obstojíme? Odkiaľ vziať silu?

Základom etického správania kresťana je predovšetkým jeho znovuzrodenie a nová prirodzenosť v Kristu. To však neznamená, že znovuzrodený kresťan je dokonalý, ale má neustále rásť a dozrievať. Dokonalý však ani vtedy nebude. V etickom správaní znovuzrodeného kresťana je veľmi dôležitým faktorom jeho Duchom Svätým obnovené a posvätené svedomie v Božej bázi a pestovanie osobného vzťahu s Bohom. Ďalej, chodenie s Bohom, poznávanie právd Božieho slova, neustále hľadanie Božej vôle, chodenie vo viere, dôvera v Božiu ochranu a spoliehanie sa na Božiu pomoc v pokušení a v kriticknej situácii sú tiež veľmi dôležitými faktormi a zároveň aj predpokladmi etického správania kresťana. (Prosba: „*neuveď nás do pokušenia*“). V kritických a konfliktných situáciách môžeš počítať aj so zvláštnou pomocou, radou a zjavením múdrosti Ducha Svätého, ktorý je Pomocníkom a Radcom. Podľa svojho najlepšieho svedomia, zodpovedne urob to, čo môžeš robiť podľa Božieho slova, ale keď je to nadmierne konfliktná situácia, očakávaj na Pána, očakávaj na Jeho riešenie, očakávaj zázrak.

A.2. Svedomie ako dôležitý faktor etického správania kresťana

Človek je morálnou bytosťou. Má vnútorný zmysel pre dobro a zlo, ako aj pre zodpovednosť. Má schopnosť pridržať sa toho, čo je dobré a vyvarovať sa toho, čo je zlé. Túto schopnosť človeka Biblia nazýva svedomím.

Svedomie je vnútorným svedectvom v človeku, ktoré ho nabáda robiť niečo, o čom si myslí, že je správne a vyhybať sa tomu, o čom si myslí, že je nesprávne. Je to vnútorný hlas, ktorý nás presvedča a obviňuje, ak si myslí, že nemáme pravdu, alebo nás obhajuje, ak si myslí, že máme pravdu (Rim 2:15). Ak berieme ohľad na tieto pobádania, budeme mať dobré a čisté svedomie (1Tim 1:5). Ak ich ignorujeme, máme nečisté svedomie (Žid 10:22).

Svedomie je svedkom najvyššieho Zákonodarcu a Sudcu, ktorý vbudoval ľuďom toto vedomie zodpovednosti voči dobru. Svedomie hovorí o Bohu. Boh vložil do človeka svedomie, ktoré uschopňuje človeka rozlíšiť dobré od zlého. To činí človeka zodpovedným stvorením, a tým odlišným od zvierat. Každý človek má v sebe vstúpené základné morálne hodnoty, ktoré sú zhodné s Božími zákonmi, podanými v prikázaniach. Bez písaného zákona naše svedomie hovorí, čo je pravé a čo je nepravé (Rim 2:14-15). Ten istý Boh, ktorý dal zákony, stvoril aj človeka a vložil do neho aj zákon svedomia.

Svedomie je vnútorným výstražným signálom ako požiarnický zvon, ktorý Boh používa na to, aby človeka zobudil a aby si človek mohol uvedomiť, že niečo nie je v poriadku. Naše svedomie neuvažuje. Šepká iba to, čo vie, že je správne podľa Božieho morálneho štandardu. Nevyučuje, len nás vedie k tomu, aby sme robili to, o čom sme presvedčení, že je správne. Ak ho neposlúchneme, pociťujeme vinu, zahanbenie, ľútosť, zármutok, strach z trestu, obavu z následkov, zlyhanie.

Môžeme sa vyhovárať, snažiť sa ho upokojiť, prehovoriť, podplatiť si alebo zaprieť, ale tým iba rastie napätie v našom vnútri. Toto napätie môžeme síce na istý čas zakryť, ale nakoniec aj tak vyjde na povrch – často v podobe horkosti alebo choroby. Ak niekto zámerne ignoruje hlas svojho svedomia a zvykne si na hriech, ono sa začne zatvrdzovať, otupovať a prestane hovoriť. Stáva sa necitlivým, a tak neschopným splniť svoju funkciu. Ignorovať naše svedomie je rovnako nebezpečné, ako ignorovať bolesť. Bolesť signalizuje nejaké poškodenie organizmu. Ignorancia obyčajne vedie do skazy.

Boh nám dal svedomie, aby nám pomohol poslúchať Ho. Naše svedomie je ako počítač. Správne odpovede dá iba vtedy, ak sú doňho vložené správne informácie. Za ideálneho stavu by naše svedomie malo byť naprogramované tak, aby nám vždy ukázalo, keď robíme alebo nerobíme to, čo chce Boh. Po páde človeka je však svedomie človeka narušené a neodráža vždy dokonalú Božiu vôľu. Je ako pokazený počítač, v ktorom nepriateľ prehazoval programy. Avšak jadro ešte zostalo v poriadku. Preto svedomie nie je neomylné. Každý má svedomie, a predsa sa môže stať, že na tú istú vec „rôzne svedomia“ môžu mať „rôzne názory“. Saul bol veľmi svedomitý človek, a predsa – síce z nevedomosti – prenasledoval kresťanov. Svedomie sa tiež rozvíja, ako aj intelekt, počas rastu a dospievania. Jeho rozvoj je ovplyvnený a podmienený výchovou, okolnosťami, zvykmi, tradíciou, kultúrou, kultúrnosťou a morálkou či nemorálnosťou prostredia alebo národa. Sme vychovaní rôznymi spôsobmi a ako rastieme, tak sa cvičí aj naše svedomie. Pri znovuzrození svedomie je obnovené a znovu citlivejšie reaguje. Boh chce preprogramovať naše svedomie tak, aby pracovalo ako sprievodca alebo kompas. Aby vždy, keď sa potrebujeme rozhodnúť, vytýčilo Božiu cestu, Boží spôsob. Potrebujeme nechať Boha, aby obnovil našu myseľ, menil naše svedomie Božím slovom a posvätil ho Duchom Svätým. To je určitým procesom v živote kresťana, čo nejaký čas potrvá. Božie príkazy a zákazy nie sú vždy príjemné, sú nám „proti srsti“, a predsa sú potrebné. Boh nám ich nedal preto, aby nás nimi trápil, ale dal nám ich z lásky, v záujme nášho dobra. On najlepšie vie, čo potrebujeme. Známy brat z Kanady Steve Hertzog rozprával príbeh o tom, že jeho otec mal krásne športové auto, ale mu ho nikdy nepožičal, len ho v garáži chránil a leštil. Až tesne po svadbe mu otec hovorí: „*Steve, tu máš kľúče od auta, kvôli tebe som ho tak opatroval, môžeš si ho zobrať na svadobnú cestu.*“ Podobne, aj náš nebeský Otec vie, prečo zakázal napr. smilstvo a chce, aby mladí ľudia svoje panenstvo (panictvo) zachovali do manželstva. On nám chce dať krásny svadobný dar do manželstva. Ľudia, ktorí tento zákaz nerespektujú, ani tento dar nepoznajú.

Ľudia so slabším svedomím potrebujú pravidlá, príkazy a zákazy (ako malé deti), podľa ktorých by žili, a ktoré by im zabránili robiť nesprávne veci. Ich svedomie sa cvičí sebadisciplínou a dodržiavaním týchto pravidiel. Zrelí kresťania so silným svedomím, ktoré je založené na Božom slove, dospelí vo viere nepotrebujú toľko obmedzení a pravidiel, pretože ich svedomie už má zakódované tieto Božie kritéria. Takéto svedomie je veľkou pomocou pri chodení v Božej poslušnosti. Ani takéto zrelé a posvätené svedomie však nie je normou kresťanskej etiky, len pomocou, lebo je subjektívne. Normou kresťanskej etiky zostáva Božie slovo - Biblia.

B. Ciele kresťanskej etiky:

1. hľadanie Božej slávy, aby meno Pána Ježiša bolo oslávené a oslavované (a nie pohanené !),
2. hľadanie napredovania a záujmov Božieho kráľovstva,
3. hľadanie záchrany, spasenia stratených aj svojho spasenia.

C. Motív kresťanskej etiky

Správnym motívom kresťanskej etiky nemá byť legalita ale moralita. Boží morálny zákon rešpektujeme nie na vonkajší nátlak, nielen z vedomia povinnosti alebo zo strachu z trestu, ale z vnútorného súhlasu, z vďačnosti a lásky ku Zákonodarcovi, ktorý za nás z lásky sám seba obetoval. Je to postoj, keď zmýšľaním, cítením a chcením, z celej bytosti súhlasíme s morálnymi zákonmi, lebo Zákonodarca ich dal v záujme našej ochrany a pre naše dobro.

4. VZŤAH ETIKY STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA

Etiku Biblie (biblickú etiku) môžeme deliť na:

- etiku Starého zákona (Zákon),
- etiku Nového zákona.

Etika Nového zákona sa v mnohých aspektoch podstatne líši od etiky Starého zákona. Základom kresťanskej etiky je hlavne Nový zákon, no predsa aj Starý zákon je Božím slovom. Etiku Nového zákona nemôžeme jednoducho mechanicky celkom oddeliť od etiky Starého zákona, akoby len etika Nového zákona bola kresťanskou etikou, lebo Nový zákon nie je od Starého zákona oddelený, ani historicky, ani dogmaticky, ale organicky patria k sebe. Etiku Starého zákona máme chápať vo svetle novozákonných zjavení.

A. Všeobecne o zákonoch

Slovo „zákon“ má viacero významov :

A.1. Zákon ako zákonitosť

a. Fyzické zákony a prírodovedné zákonitosti

Sú to vedou zistené, objavené nemenné pravdy v oblasti prírodovedy, ktoré určil Boh (napr.: zákon gravitácie, chod vesmíru, štruktúra atómov, chromozómové číslo, zákonitosti organizmu ľudského tela atď.). Tieto zákonitosti sa beztrestne nedajú ignorovať! Sú silnejšie než ty! (Skús hlavou preraziť múr – rozbiješ si hlavu, zákonite!)

b. Duchovné zákonitosti

Sú určité duchovné zákonitosti, ktoré tiež určil Boh a ktoré sa tiež nedajú beztrestne ignorovať.

Niektoré z nich:

- 1) **Pravda zostane pravdou aj napriek nevere človeka.** Nevera človeka nič nezmení na pravde. Či už človek verí alebo neverí, je pravdou, že je jediný svätý Boh. Sú len dve cesty: úzka a široká (Mt 7:13-14). Jediným Spasiteľom sveta, jedinou cestou k Bohu je Ježiš Kristus, Syn Boží. Je pravdou, že do Božieho kráľovstva nevojde nič nečistého, len tí, ktorí sú umytí krvou Baránkovou. Je pravdou, že Biblia je Božím slovom a všetko, čo hovorí, je pravda.
- 2) **Zákon svedomia.** Každý človek má v sebe vstúpené základné morálne hodnoty, ktoré sú zhodné s Božími zákonmi podanými v prikázaniach. Bez písaného zákona naše svedomie hovorí, čo je pravé a čo je nepravé. Ten istý Boh, ktorý dal zákony, stvoril aj človeka a vložil do neho aj zákon svedomia (Rim 2:14-15).
- 3) **Zákonitosť snahy odčiniť hriechy pred Bohom.** Pojem obetovania so zámerom získať priazeň bohov sa nachádza vo vedomí všetkých národov.
- 4) **Zákon znovuzrodenia.** Bez znovuzrodenia nie je možné dostať sa do Božieho kráľovstva (Jn 3:3).
- 5) **Zákonitosti princípu odpustenia hriechov:**
 - a) **Človek je pred Bohom nahý a potrebuje Božie oblečenie spravodlivosti.** Pre hriech, pre pád prvého človeka sa celé ľudstvo dostalo do stavu duchovnej smrti a zlorečenia (Rim 3:23). Človek stratil Božiu slávu, ktorou bol odiaty, a stal sa pred Bohom nahým. Ľudská spravodlivosť a samospasiteľné skutky človeka sú ako figové listy, dokonca ako ohyzdné rúcho (Iz 64:6). Človek potrebuje prikrytie, čo môže urobiť len Boh za cenu života, obeti krvi. Bez preliatia krvi niet odpustenia hriechov. Boh učinil človeku odev z kože zvierat (1M 3:7, 3:21-24, 3M 17:11, Ez 16:7-8, Mt 20:28, Žid 9:22, 1Pt 4:8b, Zj 3:18).
 - b) **Zákonitosť úprimného pokánia, vyznania a opustenia hriechov** (Prísł 28:13, 1Jn 1:9). Bez pravého pokánia nie je odpustenie hriechov. Hriech sa neoplatí skrývať. Nie je taká tajná vec, ktorá by nebola odkrytá (Lk 12:2-3). Boh sa o to postará. Človek uviazne v povrazoch svojich hriechov (Prísł 5:22). Boh vyhľadáva to, čo bolo zahnané (Kaz 3:15).
 - c) **Zákonitosť neodpúšťania:** „Ak vy neodpustíte ľuďom, ani vám nebude odpustené.“ (Mt 6:15). Zákonite!
 - d) **Základ pre istotu odpustenia hriechov:** 1Jn 1:9.

- 6) **Zákon sejbý a žatvy:** „...lebo čokoľvek by človek sial, to bude i žať.“ (Gal 6:7),
- siať telu a žať skazu alebo siať duchu a žať večný život (Gal 6:8),
 - siať milosrdenstvo, žať milosrdenstvo (Prísl 21:13, Mt 7:12),
 - siať skúpo alebo v hojnosti (2Kor 9:6, Prísl 11:25, 27),
 - rozsievať vietor, žať búрку (Hoz 8:7),
 - „ten, kto jamu kope iným, padne do nej sám, kto valí kameň, obráti sa na neho.“ (Prísl 26:27),
 - „kto borí plot, toho poštiep had.“ (Kaz 10:8).
- 7) **Niektoré zákonitosti hriechu:**
- Hriech ako lavína.** Začína sa len „malou“ neposlušnosťou, ale potom pôsobí ničivou silou. Neoplatí sa hrať na svahu so snehovou guľkou.
 - Hriech je niečo lákavé, zároveň špinavé, smrdí.** Očarujúce, zároveň kruté, smrtonosné a smrtiace. Práve to zakázané je vzrušujúce – je to koreňom každého duševného konfliktu.
 - Hriech ako burina.** Nestačí ju skosiť, ale je potrebné odstrániť ju od koreňa.
- 8) **Poslušnosť, rešpektovanie autorít prináša požehnanie, neposlušnosť, vzbura a pohrdanie autoritami prináša zlorečenie.** Poslušné deti sú šťastné deti. Nemôžeme očakávať, že naše deti budú poslušné, ak my nie sme poslušní Bohu. Tak ako rodičom pôsobí bolesť neposlušnosť ich detí, aj Boh je zarmútený našou neposlušnosťou. Ak chceme mať poslušné deti, budme poslušní Bohu. Mnohokrát sa čudujeme, prečo prišli na nás niektoré problémy, hoci nie sú ničím iným než samozrejmiými dôsledkami našej neposlušnosti voči Bohu a ignorovania určitých duchovných zákonitostí. Ovocie našej neposlušnosti dozrieva a dôsledky našej ignorancie sa ukážu neskôr. Boh nie je zábudlivý. Jeho mlyny melú pomaly, ale iste.
- 9) **Následky hriechov jazyka je veľmi ťažké napraviť.** Asi tak, ako pozbierať vetrom rozfúkané perie alebo uhasiť zapálený les (Jak 1:26, 3:1-12).
- 10) **Zákon je moc, ktorá ovláda človeka.** Zákon hriechu a smrti, zákon ducha života, zákon spravodlivosti v Kristu, zákon lásky - Rim 7., 8. kap. (neskôr podrobnejšie).

A.2. Zákon ako štruktúra, kostra, rámec nejakého poriadku

a) **Štátne, spoločenské zákony,** pracovnoprávne, občianskoprávne a dopravné predpisy, trestné zákony, školský poriadok atď. sa tiež nedajú beztrestne ignorovať alebo prestúpiť. Tieto zákony sú pre ochranu spoločnosti, v záujme človeka, a nie proti nemu, nie ako nejaké bremeno (ako sa to často chápe). Nejaký poriadok predsa musí byť!

Tieto zákony slúžia aj ako prostriedok výchovy. Disciplína sa vyžaduje v škole, na internáte, disciplína má byť aj na pracovisku, v spoločnosti, v rodine. Človek sa - často na vlastnej „koži“ - učí sebadisciplíne. Disciplína má byť aj v Božom kráľovstve, v cirkvi, v zbore (aj v dobe Nového zákona, aj v rámci „kresťanskej slobody“).

Zároveň tieto zákony nezabránia úplne ich prekročeniu, nie sú „mrežami“, ale viac „zábradlím“, ktoré vodia a chránia. Keď ich však človek ignoruje a chce sa vystaviť nebezpečenstvu lavírovania po hrote zábradlia alebo ich prekročiť a zrútiť sa do priepasti, má k tomu slobodnú vôľu, zábradlie mu v tom nezabráni.

b) Starý zákon ako štruktúra Božieho poriadku v živote izraelského národa.

Tento súbor zákonov, ktorý Boh dal skrze Mojžiša izraelskému ľudu, je obsiahnutý v piatich knihách Mojžišových (Zákon = hebr.: Thóra, tzv. „Mojžišov zákon“).

Účelom tohto Zákona bolo:

- ♦ ochrana izraelského národa od pohanských vplyvov („zábradlie“, varovaním: „Pozor, nebezpečná oblasť!“),
- ♦ výchovný prostriedok,
- ♦ prostriedok ospravedlnenia,
- ♦ „pestún“, vedúci ku Kristovi.

Jadrom tohto písaného Zákona, zákona litery, bolo Desatoro Božích prikázaní (2M 20. kap.). Pritom bolo už vtedy naznačené, že Boh v budúcnosti pripravuje nejakú dokonalejšiu štruktúru. Jadro tohto budúceho duchovného zákona, zákona lásky sa tiež nachádza už v Zákone (5M 6:5, 3M 19:18, Mt 22:36-40). Toto jadro zákona lásky malo byť etickým motívom dodržiavania aj písaného Božieho zákona (moralita).

c) **Úpravy a nariadenia Nového zákona** ako štruktúra poriadku Božieho kráľovstva, daná pre Boží ľud v novozákonnej dobe. Boh v každej dobe jedná s človekom na základe určitých princípov tej doby. Boh aj v novozákonnej dobe má pre svoj ľud určitú štruktúru a poriadok.

A.3. Zákon ako doba

Biblia píše, že Boh je Stvoriteľom a Pánom sveta, vesmíru, ktorý svojím Slovom stvoril všetko, aj čas a priestor. Boh v jednom okamihu z večnosti oddelil úsek a stvoril čas. Tento čas, histórie ľudstva – na základe princípov Božieho jednaní s človekom – môžeme rozdeliť na 7 hlavných období: 1) stav nevinnosti v Edene, 2) doba bezzákonnosti a ľudského svedomia, 3) doba patriarchov, **4) doba Zákona**, 5) doba milosti, 6) doba bezzákonnosti, vlády Antikrista a Božieho hnevu, 7) doba 1000-ročného kráľovstva pokoja a vlády Pána Ježiša Krista, stav na zemi ako v Edene. Potom Boh ukončí časnosť a čas sa znova navráti do večnosti.

Doba Zákona trvala od vyslobodenia Izraela z Egypta – keď dal Boh na vrchu Sinaj svojmu ľudu Zákon – až do času zástupnej obete Pána Ježiša Krista na kríži Golgoty.

A.4. Zákon ako stav (človeka)

Biblia píše, že keď Boh stvoril svet a človeka, „*hľa, všetko bolo veľmi dobré*“. Stav človeka v Edene by sme mohli nazvať stavom nevinnosti. Potom človek upadol do hriechu a dostal sa do otroctva satana, do stavu zlorečnenstva, hriešnosti a duchovnej smrti. Boh zo svojej lásky sa sám postaral o východisko pre človeka a záchranu z tohto stavu zlorečnenstva a poslal svojho Syna, Ježiša Krista, aby sa človek skrz Jeho výkupnú obeť mohol dostať do stavu slobody a synovstva Božieho. Boh pripravoval cestu do tohto stavu cez stáročia podaním Zákona. Zákon mal byť prostriedkom ospravedlnenia. („*Kto zachováva, bude žiť skrze neho...*“). Avšak hriechom skazená ľudská prirodzenosť nikdy nebola schopná zo svojej sily zachovávať literu Zákona. Zákon len poukázal na hriech, ale nedal riešenie. Poukázal na potrebu iného riešenia hriechu, a tým sa stal „pestúnom“ vedúcim ku Kristu (Gal 3:24). Stav človeka pod Zákonom znamená, že človek neprijíma, a preto ani neprežíva ospravedlnenie z viery skrze dostatočnú obeť Ježiša Krista na kríži, ale sám zo svojej sily (nie z morality, ale z legality! – pozri etické motívy!) sa snaží zachovávať prikázania Zákona, a tým svojou spravodlivosťou chce byť ospravedlnený aj pred Bohom. Tento stav nedáva človekovi ani slobodu, ani istotu, len sústavný strach („*...nesmieš, nerob, lebo Boh ťa potrestá, zomrieš!*“, atď.). Pritom človek horí od vášní a žiadostí, ale nemôže, lebo sa nesmie! Preto hovorí ap. Pavol, že tí ktorí sú pod Zákonom alebo od ospravedlnenia z viery sa vracajú k Zákonu a chcú byť ospravedlnení zo skutkov Zákona, sú pod zlorečnenstvom, sú odlúčení od Krista a vypadli z milosti (Gal 3:1-3, 10-14, 5:1-5.).

B. Historický prehľad a funkcia Zákona

V predošlej kapitole sme videli zákon ako:

- zákonitosť,
- štruktúru nejakého poriadku,
- dobu,
- stav človeka.

Videli sme, že štruktúra a poriadok sú veľmi potrebné v spoločnosti, v štáte, ale aj v Božom kráľovstve. Inak je zmätok, anarchia. Byť skutočne človekom znamená spoznať Poriadok a Zákon v stvorenstve, spoznať aj Stvoriteľa a Zákonodarcu („Kto je Ten, ktorý to všetko ustanovil?“) a dobrovoľne sa zapojiť do tohto Božieho Poriadku. Človek od praveku hľadá ten stratený Poriadok, z ktorého vypadol. Boh si vyvolil izraelský národ a obdaril ich poznaním tohto Poriadku.

B.1. Historický prehľad

Boh povolal Izrael, aby bol Jeho svätým, oddeleným národom, v ktorom On ako jediný živý Boh prebýva, osláva svoje meno, ukáže svoju moc, svoju lásku a ochranu voči svojmu ľudu pred inými pohanskými - cudzím bohom, modlám (diablove) slúžiacimi - národmi. Poslaním izraelského národa bolo, aby bol požehnaním aj pre okolité národy, aby spoznali, že existuje jeden skutočne živý Boh, ktorý je Bohom Izraela. Preto Boh dal svojmu ľudu Zákon a obotný, resp. bohoslužobný poriadok ako štruktúru. Boh nikdy nechcel, aby Zákon a bohoslužba boli pre ľud neznesiteľným bremenom, ale mal záľubu v tom, keď Boží ľud ochotne, dobrovoľne, s radosťou oslavoval svojho Boha a slúžil Mu. Boli takéto obdobia. Avšak časom, keď sa generácie striedali, služba Bohu stratila svoju vážnosť a pravú hodnotu a stala sa formálnou, ceremoniálnou povinnosťou a bremenom. Zároveň pestré a voľné, lákavé modloslužby – ktoré často boli spojené aj s kultickým smilstvom – sa núkali a ľud sa odvracal od Hospodina. Boh, ako žiarlivo milujúci „manžel“ svojho neverného ľudu, často dopustil na nich útlak nepriateľov, aby sa v súžení ľud spamätal a navrátil k svojmu Bohu, aby Mu po vyslobodení znovu verne, ochotne a s radosťou slúžil. Božou vôľou je aj dnes, aby Mu Jeho ľud slúžil z vďačnosti, s radosťou, slobodne a ochotne. Nie z prinútenia, z formality, zo zvyku, tradície, nie z povinnosti „so stisnutím zubov“.

Izrael bol právom hrdý na to, že oni dostali toto privilegium, Zákon: „...ktorí sú Izraeliti, ktorých je synovstvo i sláva, i zmluvy, i zákonodarstvo, i svätoslužba, i zaslúbenia, ktorých sú otcovia a tí, z ktorých prišiel aj Kristus podľa tela...“ (Rim 9:4-5). Lenže, tento Poriadok - Zákon - sa dostal do rúk ľudí, ktorí ho začali vykladať, okresávať, usporiadať, pridávať a uberať. Keď prišiel Ježiš, zo svätého Božieho zákona, z Tóry sa stal Talmud. Talmud je výkladom Zákona podľa farizejov a zákonníkov, vlastne jeho celkom skreslenou, znetvorenou obmenou, ktorej sa farizeji a kňazi viac pridŕžovali než samotného Zákona. Preto Pán Ježiš tak karhal farizejov a zákonníkov (Mt 23:4, Mk 7:7-9). On dal svoj súhlas na Tóru, ale nie na Talmud. On neprišiel zrušiť Zákon, ale správne ho vykladať. On ako Zákonodarcu má na to plné suverénne právo. Ježiš odhalil falošné cesty farizejov, preto sa hnevali naňho.

B.2. Účel Starého zákona

V starozákonnej dobe, v určitom čase, v dobe Zákona a nie inokedy, Boh dal izraelskému ľudu, a nie inému, svoj Zákon s konkrétnym cieľom, určením, poslaním. Zákon – tzv. „Mojžišov zákon“ – bol svätý, neporušiteľný. Obsahoval spoločenské a náboženské, kultické nariadenia, ktorými Boh upravoval život svojho ľudu.

Účelom Starého zákona bolo:

1. Ochrana Božieho ľudu od vplyvu modloslužieb. Hospodin je žiarlivo milujúci Boh, ktorý vedel, že modloslužba je smrteľným nebezpečenstvom pre Jeho národ, lebo za modlami stojí zákerný a krutý nepriateľ, satan. (Pamätaj: nie „mreže“, ale „zábradlie“!)

2. Byť výchovným prostriedkom. Každý zákon ako štruktúra alebo rámec nejakého poriadku (spoločenské zákony) má aj výchovný charakter, slúži ako prostriedok výchovy disciplíny a sebadisciplíny. Taktiež aj Božie zákony.

3. Byť prostriedkom ospravedlnenia. Starý zákon bol považovaný za prostriedok ospravedlnenia. Kto zachová, bude žiť, kto poruší, musí zomrieť. Systémom obetovania zástupnej obeti za hriech však Boh dal kajúcemu hriešnikovi milosť. Týmto spôsobom Boh dal najavo, že hriechom porušený človek nie je schopný zachovávať Zákon, a On sa musí postarať o dokonalejšie riešenie problému hriechu. Ani systém obetovania však nebol dokonalý, neustále ho bolo potrebné opakovať. Takto sa stal Zákon „pestúnom“, vedúcim ku Kristu, ktorý svojou jednorazovou obeťou priniesol dokonalé riešenie.

4. Byť (stať sa) „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. Už v predošlom bode sme videli cestu a dôvod ako sa Zákon historicky stal „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. Okrem toho Zákon sa stáva „pestúnom“, vedúcim ku Kristu aj v živote jednotlivého človeka, hriešnika osobne.

B.3. Funkcia Zákona

Starozákonný systém Zákona a obetí (zákon litery), „Mojžišov zákon“, síce bol svätý, a predsa nedokonalý a bezmocný. Zákon poukazuje na hriech, ale nie na riešenie problému hriechu. Ako v zrkadle človek vidí svoj hriech, lebo poznanie hriechu je skrze Zákon. Vidí svoju biedu, ale je bezmocný, lebo Zákon nebol a nie je schopný zmeniť, preformovať srdce človeka (Rim 3:19-20, 4:15, 5:13,20, 7:7-24). Ani nemal takéto poslanie. Poslaním Zákona bolo, aby sa stal „pestúnom“, vedúcim ku Kristu, ktorý vie dať človekovi nové srdce (Gal 3:22-26). Aj Zákon môže človeka pozdvihnúť na určitú morálnu úroveň (z ľudskej sily, úsilia, z vedomia povinnosti, zo strachu, ale nie z lásky k Bohu – pozri: etické motívy: legalita!), ale nemôže zmeniť srdce človeka („...majú horlivosť, ale nie podľa pravého poznania...“ Rim 10:2). Aj ap. Pavol bol horlivý farizej, podľa Zákona bezúhonný, a predsa bol plný nenávisti (Fil 3:4-7).

Boh už v St. zákone zaslúbil nové srdce a zapísanie Božích zákonov do ľudských srdiec skrze Božieho Ducha (Ez 11:19, 36:26-27). Desatoro Božích prikázaní bolo jadrom písaného Zákona, zákona litery. Ale Boh už v Mojžišovom zákone „ukryl“ aj jadro jedného iného zákona, jadro budúceho duchovného zákona, zákona lásky (5M 6:5, 3M 19:18, Mt 22:37-40), ktoré malo byť etickým motívom dodržiavania aj písaného Božieho zákona (moralita). Izrael v Tóre jadro Zákona lásky nenašiel, chcel Zákon litery naplniť z hrdosti, z povinnosti - z motívu legality - ale bez lásky. Desatoro je minimum, a predsa od človeka so skazenou prirodzenosťou žiada priveľa. Duchovný zákon, zákon lásky, zákon Kristov, žiada oveľa viac, ale k tomu človeka aj uschopňuje.

Gal 4:4-5: „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy, ktorý bol podrobený pod Zákon, aby vykúpil tých, čo sú pod Zákonom, aby sme prijali synovstvo.“

Príchodom Pána Ježiša Krista sa začala nová doba: doba milosti. On nekázal Zákon, ale evanjelium. Tiež hlásal potreby novej štruktúry, ale na princípe dobrovoľnosti a lásky. Táto nová štruktúra sa má začať vyvíjať zo srdca a v srdci človeka (Mt 9:16-17). Nové víno evanjelia a moci Ducha Svätého patrí do nových kožíc, novej štruktúry doby milosti. Doba sa zmenila, prišla doba milosti. Zákonodarca prišiel zmeniť aj štruktúru ako merítko, normu morálky. Neprišiel zrušiť Zákon, ale ho naplniť, dať Zákonu pravý význam, správny zmysel. Farizeji si to nechceli uvedomiť. Pán Ježiš odhalil falošné cesty farizejov, ktorí – aby si uľahčili Božie prikázania a dokázali, že sa svätý Zákon dá zachovať - Božie prikázania pekne zrušili, aby zachovávali svoje podanie a súdili iných (Mt 23:4, Mk 7:1-9). „Pôjde to, ja to robím, ja to dokážem, ...ty to nerobíš, si bezbožník...“ – a súdili, odsudzovali iných. Pravdou je to, že to nepôjde! Asi 600 ustanovení Zákona zredukovaných na Desatoro Božích prikázaní. Ani to nepôjde!

Potom to bolo všetko zhrnuté v jednom prikázaní: „Milovať Boha a blížnych!“ To je všetko, ale ani toho nie som schopný! Nepôjde to! Človek hriešnej prirodzenosti to nedokáže!

Aj bohatý mládenec sa vyhováral: „...Toto všetko som zachovával od svojej mladosti, čo mi ešte treba?“ Ale nebol schopný splniť slová Pána Ježiša, čo mu chýbalo k dokonalosti: predať majetok, skončiť sebeckým a samospravodlivým spôsobom života, myslieť aj na iných, na chudobných a nasledovať Pána.

„Lebo keby niekto celý Zákon zachoval, ale previnil by sa v jednom prikázaní, previnil sa proti všetkým.“ (Jak 2:10).

Apoštol Peter: „...ktoré (jarmo) ani naši otcovia, ani my nevládali sme niesť...“ (Sk 15:10).

Apoštol Pavol bol predtým horlivým farizejom, podľa Zákona bezúhonným, predsa plný nenávisti (Fil 3:4-7).

Človek môže mať tvárnosť pobožnosti, ale zo svojej sily nikdy nedokáže vyhovieť Božím požiadavkám a naplniť Zákon. Prečo? Lebo srdce človeka je skazené. Zákon poukazuje síce na túto skutočnosť, ale problém nerieši a človeku nepomôže. V tom je „zlorečnosť“ Zákona, spod ktorého zlorečenia nás Kristus vykúpil (Gal 3:13). Zákon vo svojom čase mal svoj historický význam: bol „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. A keď prišiel On, pestún už nebol ďalej potrebný. On neprišiel zrušiť Zákon, ale správne ho vykladať. On ako Autor Zákona mal na to plné suverénne právo.

B.4. Ako vykladal Zákon Pán Ježiš?

Hovorili sme, že príchodom Pána Ježiša sa začala nová doba, doba milosti. Nová doba, nová štruktúra, štruktúra Nového zákona. Ale pozor! Aj Nový zákon v dobe milosti má svoju štruktúru! Hovorili sme, že farizeji to nechápali. My chápeme? Nechceli by sme radšej, keby v Novom zákone, v dobe milosti, v rámci kresťanskej slobody nebola žiadna štruktúra, ani poriadok a každý by žil, ako by chcel? Mnohí kresťania snád zmyšľajú takto.

Čo je teda platné z Biblie, teraz hlavne zo Starého zákona v dobe Nového zákona? Snád je to jasné, čo je platné z Nového zákona? – Samozrejme, celý Nový zákon! Ale čo je platné zo Starého zákona? Ako Pán Ježiš vysvetľoval Tóru, ako naplnil Zákon? Ako nás oslobodil od zlorečenia Zákona? Čo znamená sloboda od Zákona? Aká je tá pravá sloboda v Kristu? – Koľko otázok! Bol by som rád, keby každý našiel odpovede na tieto otázky. Kiežby nám k tomu pomohli aj tieto úvahy!

Čo je platné zo Starého zákona pre dnešných úprimných biblických kresťanov?

Čo to znamená: platné? K čomu? K spaseniu? V starozákonnej dobe bol Zákon prostriedkom ospravedlnenia: kto ho zachová, bude žiť! Ako máme v novozákonnej dobe formulovať otázku: kto zachová,... - bude spasený? **Čo máme zachovať, aby sme boli spasení?** Celý Zákon? Desatoro? Obriezku, sobotu? Nariadenia Nového zákona? Kázeň na vrchu? Veď je napísané, že sme spasení milosťou, nie pre naše zásluhy, nie zo skutkov, aby sa nikto nechváľil (Ef 2:8). Keď zo skutkov, tak potom načo zomrel Kristus? Keď Kristus za nás zomrel, tak nič z Biblie nemusíme zachovať? Potom, načo je nám Biblia? Len na povzbudenie, aby sme vedeli, aké zaslúbenia máme? A nariadenia, úpravy Nového zákona? Len pre prvú cirkev, pre kresťanov tej doby? Alebo aj pre nás? Nie je to zákonníctvo? Veď On zomrel, aby nás oslobodil od zlorečenia Zákona! Od ktorého zákona? Od všetkých? To je predsa duch Antikrista, duch bezzákonnosti! Veď ap. Pavol hovorí, že keď nie som pod Mojžišovým zákonom, neznamená, žeby som bol bez zákona Božieho, keďže som pod zákonom Kristovým (1Kor. 9:21). Tento zákon Kristov je zákonom lásky, zákonom Ducha v Kristu Ježišovi, ktorý nás vyslobodzuje od zákona hriechu a smrti, je vyššou zákonitosťou, než zákon hriechu a smrti. Uskutočnilo sa to, čo Boh už v Starom zákone zaslúbil, že na mäsitú tabuľu srdca svojho ľudu On sám so svojím Duchom zapíše svoj nový zákon, zákon lásky, lebo naplnením zákona je láska (Rim 13:8-10, Žid 8:10). Tento zákon je morálne na vyššej úrovni než písaný Zákon a služba tejto novej zmluvy, služba Ducha, je slávnejšia než služba litery (2Kor 3:3-9).

Keď Pán Ježiš v „kázni na vrchu“ vysvetľoval, „novelizoval“ Zákon, postavil oveľa vyššie morálne požiadavky než farizeji: „*Keď vaša spravodlivosť nie je hojnejšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva.*“ (Mt 5:20). Spravodlivosť zákonníkov a farizejov spočívala v zachovávaní rôznych obradov a náboženských úkonov. Pán Ježiš im vytykal, že aj Písma študujú a skúmajú, pretože sa domnievajú, že v tom (v čítaní Biblie) spočíva večný život. „*Písma svedčia o mne, ale vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali večný život.*“ (Jn 5:39-40). Tak ako vtedy farizeji a zákonníci, aj dnes si mnohí nábožensky založení ľudia myslia, že večný život spočíva v zachovávaní a dodržiavaní rôznych náboženských úkonov, ako čítanie Biblie, pôst, almužny, umývanie nôh, pravidelné modlitby, pravidelná návšteva kostola či zhromaždenia... atď. Nehovoriac o tom, že tieto veci na svojom mieste a v správnom zmysle sú dobré a potrebné, ale domnienka, že v týchto veciach spočíva náš večný život alebo, že skrz tieto veci môžeme u Boha „zabodovať“ a zaslúžiť si večný život, je mylná a falošná, farizejská.

„*Počuli ste, že otcom bolo povedané: Nezabiješ! Ale ja vám hovorím: každý, kto sa hnevá na svojho brata, je hodný odsúdenia..., a preto zmier sa so svojím bratom a potom príd' a obetuj svoj dar!*“ (Mt 5:21-24). Apoštol Ján tiež píše v tomto duchu: „*Kto nenávidí svojho brata, je vrahom.*“ (1Jn 3:15).

„*Počuli ste, že bolo povedané: Nescudzoložíš! (Aj nepožíadaš!) Ale ja vám hovorím: Každý, kto žiadostivo pozrie na ženu, už scudzoložil s ňou v srdci. Ak ťa pravé oko zvádza na hriech, vylúp ho a zahod'... a ak ťa pravá ruka zvádza na hriech, odtni ju a zahod', lebo ti je užitočnejšie, aby zahynul jeden tvoj úd, než aby celé tvoje telo prišlo do pekla.*“ (Mt 5:27-30).

„*Každý, kto by pozrel na ženu...*“ – teda, muž. Muži, pozor na oči! – A čo ženy? Ženy, pozor na cudné a slušné obliekanie! Aj o tom hovorí niečo etika Nového zákona, aj na túto vec myslel Duch Svätý pri písaní Nového zákona.

„*A bolo povedané: Kto by prepustil manželku, nech jej dá priepustný list. Ale ja vám hovorím...*“, – dovoľte trochu parafrázy – „...že v Božom pláne, v Božom rozmyšľaní vôbec nie je ani nikdy nebol rozvod. Boh nenávidí rozvod!“ (Mt 5:31-32, Mal 2:16). „*Mojžiš vám dovolil pre tvrdosť vášho srdca dať rozvodný list a prepustiť vaše ženy, ale od počiatku nebolo tak. A hovorím vám, že ktokoľvek by prepustil svoju ženu pre inú príčinu ako pre smilstvo, a vzal by si za ženu inú, cudzoloží, a ten, ktorý si vezme za ženu prepustenú, cudzoloží.*“ (Mt 19:7-9).

Z celkového učenia Biblie môžeme vidieť, že v Božom pláne nikdy nebol rozvod, Boh nenávidí rozvod. Ale pre tvrdosť srdca Mojžiš dovolil Židom, aby pre „nejakú mrzkú vec“ muži mohli svojej žene dať priepustný list a vyhnúť ju zo svojho domu. Ak by sa takáto žena znovu vydala, a ten druhý muž by ju znovu prepustil, k prvému mužovi sa už nemohla vrátiť (5M 24:1-4). Tá „mrzká vec“ mohla byť presolená polievka, prihorené jedlo alebo čokoľvek, čo by sa mužovi na nej nepáčilo. Podľa židovského chápania muž bol žene nadriadený a žena bola považovaná za menejcennú, nebola rovnocenná mužovi. Takže napr. v Starom zákone cudzoložstvo vydatej ženy bolo trestané ukameňovaním, kým ženatému mužovi so slobodnou dievkou nebolo jednoznačne zakázané, ak ním neporušil právo iného muža (3M 19:20-22). Ženatý muž so slobodnou dievkou mohol mať sexuálny styk, nebolo to považované za cudzoložstvo, teda cudzoložstvom ženatý muž jednoznačne svoje manželstvo nepoškodil. Obetovaním barana za svoj hriech celú záležitosť vybavil, ale vydatá žena musela byť ukameňovaná. Pán Ježiš v tomto ohľade priniesol zmenu, rovnoprávnosť. On zakázal ženu prepustiť za hocikakú „mrzkú vec“, len z dôvodu smilstva.

„Opäť ste počuli, že bolo povedané otcom: *Nebudeš krivo prisahat'!* Ale ja vám hovorím: *Nijako neprisahajte! Nech je vaša reč: áno - áno, nie - nie, lebo čo je nad to, je od zlého!*“ - Hovorte pravdu! Vaše áno nech je áno a vaše nie nech je skutočne nie! (Mt 5:33-37). V Desatore je výslovný zákaz falošného svedectva pred súdom, menšie klamstvá a polopравdy v každodennom živote neboli literou zakázané. Pán Ježiš však vyžaduje hovoriť pravdu: „*za každé márne slovo ľudia vydajú počet.*“ (Mt 12:36-37). V Novom zákone v tomto duchu píše aj ap. Pavol (Ef 4:25,29, 5:4, Kol 3:8-9), ap. Jakob - o hriechoch jazyka (Jk 1:26, 3:1-11).

„Počuli ste, že bolo povedané: Oko za oko, zub za zub. Ale ja vám hovorím: Neprotivte sa zlému! Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé, a kto sa chce súdiť s tebou... daj mu... atď.“ (Mt 5:38-42).

„Počuli ste, že bolo povedané: *Milovať budeš svojho blížneho a nenávidieť svojho nepriateľa.* Ale ja vám hovorím: *Milujte svojich nepriateľov, dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú...., aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je v nebesiach... ..lebo ak milujete len tých, ktorí vás milujú, aká je vaša odplata?... Vy teda, buďte dokonalí...!*“ (Mt 5:43-48).

Pán Ježiš učil aj o dávaní, o almužne („...*nech nevie tvoja ľavica, čo robí tvoja pravica...*“ Mt 6. kap.), ale učil aj o desiatkoch. Desiatky boli už aj pred Mojžišovým zákonom. Boh v Zákone nariadil a usporiadal spôsob dávania desiatkov. Desiatky sú tým minimom, čo patrí Bohu. Pán Ježiš to neanuloval, ale potvrdil, že desiatky netreba zanedbávať, pričom je však potrebné činiť aj spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť (Mt 23:23). Almužny, milosrdenstvo, pôst majú byť v skrytosti, ale desiatky boli (sú) verejnou záležitosťou, ktoré v chráme boli evidované, lebo patrili a patria Bohu!

Požiadavky Pána Ježiša Krista - ako On vykladal Zákon - sú oveľa prísnejšie a sú na oveľa vyššej morálnej úrovni než Starý zákon. Aj to dokazuje, že On neprišiel zrušiť Zákon, ale naplniť a ukázať spôsob, akým sa dá naplniť. On ukázal svojím životom, že naplnenie Zákona je láska.

Tradičný (zákonnícky) názor: Boh nám dal Zákon – dal nám Desatoro, dal nám Bibliu, dal nám Nový zákon, aby sme ich praktizovali a naplnili. Nech sa páči! Rozkaz! Ten je dobrý kresťan, ktorý to robí, zachováva. Kto naplní, bude spasený, kto nenaplní, nebude spasený. To je všeobecne rozšírený, ale nesprávny názor.

Preto sa chvália mnohí: „*Ja som dobrý kresťan, nekradnem (...len zo štátneho!), nikoho som nezabil (je síce pravda, že s bratom sa nerozprávam už roky... a so susedom sa súdím o kúsok pozemku...).* No, predsa sme ľudia, ale ani Boh to nemyslí tak vážne. On je dobrý, odpustí. Pri najhoršom sa pôjdem vyspovedať. Aj to, čo sa chystám ukradnúť, už dopredu si odmodlím.“ – Toto je všeobecne populárna teológia.

Boh Biblie nie je policajt, ktorý zďaleka pasívne sleduje, kto koľko prikázaní zachová alebo prestúpi, aby potom udelil pokutu. Boh Biblie nie je policajt, ale ani „dobrotivý Dedo Mráz“. On je spravodlivý a svätý, ale aj láskavý Otec, ktorý nám príde v ústrety pomôcť, pozdvihuje, potešuje, posilňuje nás, aby sme mali víťazstvo.

Kresťanstvo nie je náboženstvom zákonov, kým židovské náboženstvo ním je. Náboženstvá zákonov hovoria: „*Zachovaj prikázania a budeš spasený!*“ Bohatý mládenec povedal, že od svojej mladosti všetko zachovával, a predsa nemal istotu spasenia. Neverím, že na zemi bol alebo je jeden človek, ktorý nikdy neporušil Božie prikázania. Keby to bolo tak, Pán Ježiš Kristus nemusel zomrieť na kríži. Možno, že už nerobíme to, čo je zakázané (nezosmilniš, nezabiješ, neukradneš...atď., „*ja už nepijem, nefajčím...*“), ale ešte nie je isté, že robíme, ba celkom isté je, že nerobíme všetko, čo bolo prikázané.

Bohatý mládenec možno nerobil to, čo bolo zakázané, ale nebol schopný urobiť to, čo mu Pán Ježiš prikázal: skončiť so sebeckým životom, činiť milosrdenstvo a nasledovať Pána. Spasenie nie je zo skutkov Zákona, ale z nasledovania Pána. Kresťanstvo nie je náboženstvom zákonov, ba kresťanstvo nie je ani náboženstvom. Každé náboženstvo je náboženstvom zákonov. Náboženstvo znamená zachovávanie rôznych prikázav, zákazov, obradov, zákonov, tradícií, zvykov v záujme získania priazne nejakého boha alebo bohov.

Náboženstvá učia, že musíme byť dobrí a musíme robiť veľa dobrých skutkov, aby sme takto získali u Boha „dobré body“. A keď získame dostatok „dobrých bodov“, možno si zaslúžime, že nepôjdeme do pekla. I keď človek urobí všetko, čo je v jeho sile a možnostiach, ani vtedy nemá však istotu spasenia, v najlepšom prípade len nádej v očistci. Ani jedno náboženstvo nedáva človeku istotu spasenia a odpustenia hriechov. Tú dáva iba Ježiš!

Kresťanstvo nie je náboženstvom príkazov a zákazov, nie je však ani náboženstvom, ale obecenstvo s Bohom skrze Ducha Svätého. – **Tak potom Desatoro alebo Nový zákon nemá žiadny význam?**

Ale má! Ukazovať smer a pravidlá vzťahu spolužitia s Bohom. Keď mám obecenstvo s Bohom, tak z lásky zachovávam aj Jeho prikázania. Ako v každom obecenstve, aj vo vzťahu k Bohu sú veci, ktorými tento vzťah môžeme narušiť, dokonca aj prerušiť. Aj Ducha Svätého môžeme zarmútiť, uhášať, pokúšať, protivíť sa Mu. Aj tu platia určité pravidlá spolužitia, ktoré určil Boh! On ich dal za pravidlo, za vodidlo života tak, ako nás vodí a chráni zábradlia, vodidlá na serpentíne. (Pamätaj: nie „mreže“, ale „zábradlie“!))

Kresťanstvo nie je sériou ľudskej námahy, ale sériou Božích požehnaní. Kresťanstvo je tam, kde Duch Svätý môže vyvieriť, prúdiť, ľudí premieňať a vypôsobiť z nich nové stvorenie. Kresťanstvo je tam, kde sa pohne Božia moc. Božia moc sa nepohne tam, kde človek chce byť ospravedlnený zo svojej námahy, zo svojich zásluh, zo skutkov Zákona, ale len tam, kde sa Kristus káže. Keď kazatelia budú „tĺcť“ veriacim do hlavy Desatoro, to nie je evanjelium, z toho nebude Duch Svätý. My rodičia máme vstúpiť do našich detí nie Zákon, ale prosíme Pána o milosť k tomu, aby z našich životov vyvierala moc Ducha, ktorá je stále prítomná v našich rodinách a pôsobí aj v deťoch.

Beda by mi bolo, keby som len preto nekradol, lebo § č. 8 hovorí: Neukradneš!

Tajomstvom mojej poslušnosti je to, čo Boh prv učinil v mojom živote: veľké vyslobodenie. Krásnym príkladom tejto skutočnosti je, keď aj v Starom zákone najprv Boh vykonal niečo veľké v živote svojho ľudu – vyslobodenie z egyptského otroctva – až potom im dal Zákon „v nádeji“, že Izrael z vďačnosti bude opätovať Jeho lásku.

Druhá skutočnosť je, že **Boh dal svoj Zákon aj Desatoro len tým, ktorých vyslobodil, Izraelovi.** Nedal ho všetkým národom. Prečo by mal byť povinný Zákon aj pre tých, ktorých nevyslobodil, ktorí neprežili toto veľké Božie vyslobodenie? Je síce pravdou, že Desatoro je morálnym základom pri tvorbe zákonov takmer v celom civilizovanom svete, ale bez Božieho vyslobodenia, bez znovuzrodenia a bez patričnosti k Bohu výsledkom takéhoto „aplikovania“ Desatora a napodobňovania litery vzoru Mojžišovho zákona sú len zoťaté ruky, plné väznice, ale nie zmenené životy.

Aj v Novom zákone základným princípom rešpektovania poslušnosti voči Bohu je, že najprv Boh niečo veľké vykonal. **Sloboda v Novom zákone nevyklučuje slovo poslušnosť, len motív sa mení.** Najprv Boh z lásky voči nám dal svojho jednorodeného Syna na golgotský kríž ako obeť zmierenia. Potom v našich životoch vykonal veľké vyslobodenie z otroctva hriechu a satana, odpustil nám hriechy, daroval večný život. Následne v srdciach tých, ktorí sme to prežili, vznikla vďačnosť, láska a úplné dobrovoľné „otrocké“ odovzdanie sa Jemu. Preto ja, s motívom odvdáčiť sa Mu a opätovať Jeho lásku, sústavne hľadám Jeho vôľu, Jeho tvár a to, čo sa Mu ľúbi.

Počul som príbeh o Davidovi Livingstonovi, ktorý bol bohatý muž, škótsky lekár a misionár v Afrike. Svoj majetok obetoval na oslobodenie otrokov. Od otrokárov ich vykúpil, udelil im slobodu a dal im dekrét o ich oslobodení. Jeden z otrokov padol pred ním na kolena a tak ho prosil, aby ho neposlal preč: „*Pane, neviem ako odvdáčiť za svoju slobodu, ale ja chcem tebe slúžiť dobrovoľne do smrti, aspoň tak verne, ako som musel svojmu bývalému krutému otrokárovi slúžiť z prinútenia.*“

Iný príbeh hovorí tiež o otrokoch, ktorým ich pán dal slobodu. Naďalej ich zamestnával, ale už ako slobodných ľudí. Jedného dňa jedného z nich ostatní zažalovali u pána s podozrením, že chystá nejaké spiknutie, pretože každý večer počul z jeho izby nejaký zvláštny hrmot. Pán ho predvolal a sa ho pýtal, či je to pravda. On odpovedal so slovami: „*Pane, ako by som mohol ťa zradiť, keď si bol ku mne taký dobrý, láskavý a veľkorysý? Každý večer si spomínam na svoje otroctvo, rozložím svoje okovy, vzdávam Bohu chválu za teba a vyprosujem Božie požehnanie na tvoj život! To je ten hrmot, čo ostaní počujú.*“

Sloboda v Novom zákone teda neanuluje poslušnosť, len motív sa mení! Keď nás Boh rozohreje svojou láskou a radosť z vyslobodenia ma rozhorlí, potom pre mňa nie je ťažké hľadať a konať Jeho vôľu (Mt 11:28-30, Jn 14:15, 1Jn 5:3). Boží zákon už nenapĺňame pretože máme strach z následkov, či z trestu, ale preto, lebo milujeme Toho, ktorý dal Zákon, dôverujeme Mu, že ho dal na naše dobro, na požehnanie a na ochranu a so svojou poslušnosťou Jeho lásku chceme opätovať. **Takto sa stáva naplnením Zákona láska.** V Starom zákone bolo 600 prikázaní, v Novom zákone je už len jedno: miluj!

Miluj Pána Ježiša a rob, čo chceš! – **Ale kto je ten, kto miluje Pána Ježiša?** Nestačí to len hovoriť, ústami vyznávať, ale je potrebné dokázať so svojou poslušnosťou. On sám povedal: „*Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane! vojde do nebeského kráľovstva, ale ten, kto činí vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach.*“ (Mt 7:21). „*Ak ma milujete, zachovávajúte moje prikázania...*“ – „*Kto pozná moje prikázania a zachováva ich, to je ten, kto ma miluje...*“ – „*Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo...*“ – „*Kto ma nemiluje, ten nezachováva moje slová.*“ – „*A slovo ktoré čujete, nie je moje slovo, ale toho, ktorý ma poslal, Otcovo.*“ (Jn 14:15, 21, 23-24). Myslím si, že zachovávanie Jeho prikázania sa neobmedzuje len na Ježišove reči v evanjeliách, ale v širšom význame znamená rešpektovanie Božieho Slova v duchu Nového Zákona.

Miluj Pána Ježiša a rob, čo chceš! To však neznamená, že ľahostajne môžeme hrešiť (Rim 6:1-2). Milosť nás nerobí ľahostajnými, ale vďačnými. Keď sa trápiš vo svojich hriechoch, chcel by si žiť ináč, ale nevieš, príde Ježiš so svojim odpustením, potešením a povzbudením. On ťa neodsúdi, neubije, ale pozdvihuje, rozväzuje a povzbudzuje: „*Pod', skúsme to spolu ešte raz!*“ S Ním to dokážeš, s Ním môžeš mať víťazstvo nad hriechom a nad pokušením. On skrze svojho Ducha vypôsobí, vykoná v nás viac, než by sme dokázali z povinnosti dodržiavať litery Zákona. On nás chce viesť so svojim Duchom, svojimi očami, a nie so zúbdlom (Žalm 32:8-9).

Videli ste už lenivé dievča, ktoré, keď sa neskôr zaľúbilo, akú zmenu vypôsobila v jej charaktere láska? Či ju musela matka naďalej niekoľkokrát napomínať, aby upratovala, keď čakala svojho snúbenca? **To robí láska, to robí Ježiš!** On nás vykúpil, vyslobodil a my chceme Mu slúžiť a poslušne konať Jeho vôľu dobrovoľne, z lásky a vďačnosti. **Takto môžeme pochopiť, čo znamená,** že „...*Jeho prikázania nie sú ťažké...*“ (1Jn 5:3), a že Jeho jarmo je užitočné, rozkošné, a Jeho bremeno je ľahké. (Mt 11:30).

Takto môžeme pochopiť aj tú večnú otázku, že keď sme spasení pre zásluhy Pána Ježiša Krista „*milosťou skrze vieru...*“ (Ef 2:8-9), akú dôležitosť majú naše skutky? Veď je tiež napísané, že: „*Viera bez skutkov je mŕtva.*“ (Jk 2:20, 26). Ako to je? Môžeme žiť ako chceme? Dobré skutky a poslušnosť Božiemu Slovu nie sú potrebné? Ku kresťanskému životu stačí len Jn 3:16?

Tiež, takto môžeme pochopiť tú skutočnosť, že On nás vyslobodil spod zlorečenstva Zákona. Aj to, že sme sa dostali pod pôsobenie iného duchovného zákona, zákona lásky, Kristovho zákona a nie sme bez zákona. Tento zákon je mocnejší než zákon litery a smrti: „*Lebo zákon Ducha a života v Kristu Ježišovi ma oslobodil od zákona hriechu a smrti. Lebo to, čo bolo nemožné Zákonu, nakoľko bol slabý pre telo, to vykonal Boh, poslúc svojho Syna...*“ (Rim 8:2-3). Je to podobné ako v prírode, keď jeden zákon je premožený druhým mocnejším zákonom, zákonitosťou. (Napri.: keď zachytím padajúci predmet.)

Večný život, spasenie nie je odmenou za dokonalý pozemský život, ale je Boží dar z milosti pre tých, ktorý tento dar s vierou prijímajú. Boh ho dáva úplne zadarmo. K spaseniu nepotrebujeme vykonať žiadne záslužné skutky, len činiť úprimné pokánie a Ježiša Krista s vierou prijať za osobného Spasiteľa a Pána svojho života. Našu vieru však nasledujú skutky, ktoré svedčia o našom spasení a novote nášho života.

Skutky teda nemajú záslužný význam, ale sú vonkajším prejavom našej viery, nášho srdca, dôsledkom a potvrdením nášho nového života. Ak sme srdcom uverili (Rim 10:9-10), v našom srdci nastala vnútorná premena, ktorá sa prejaví navonok práve zmeneným spôsobom života, zmýšľania a skutkami. Skutky takto sú ovocím znovuzrodenia a dôkazom lásky a vďačnosti voči Pánovi Ježišovi. „*Takže ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením; staré pomínulo, hľa, všetko je nové!*“ (2Kor 5:17). Ak táto zmena nenastala, pravdivosť obrátenia a znovuzrodenia je otázna. Verím, že keď niekto naozaj objaví tú lásku, ktorú Pán Ježiš dokázal tým, že opustil nebeskú slávu, sa stal človekom a obetoval svoj život za nás na Golgote, ten nebude ďalej ľahostajne zhrešiť, ale bude hľadať Jeho vôľu a to, čo sa Mu ľúbi. Tiež, ak niekto naozaj prežije odpustenie svojich hriechov, Božiu milosť a vyslobodenie, bude sa snažiť túto lásku opätovať. Ak niekoho naozaj milujeme, budeme sa usilovať o to, aby sme sa správali tak, ako sa tej osobe páči, a aby sme nerobili veci, s ktorými by sme ju zarmútili a tak naše vzťahy narušili. Ak naozaj milujeme svoje manželky (manželov), nebudeme flirtovať s inými ženami (mužmi). Ak naozaj milujeme Pána Ježiša, nebudeme koketovať s duchom tohto sveta, a budeme sa snažiť nerobiť veci, ktoré sa Mu nepáčia a ktorými by sme Ho zarmútili. K tomu však potrebujeme spoznať, ktoré sú tie veci, ktoré Ho zarmucujú, a aká je Jeho vôľa. On to zjavuje vo svojom Slove, v Biblii. Možno, nie vždy sa to podarí zo dňa na deň, ale On svojim Duchom nám pomôže a dáva silu k chodeniu v novom živote. **Spasenie z milosti teda neanuluje potrebu poslušnosti voči etickým požiadavkám Nového Zákona, len motív sa mení!**

B.5. Aká je funkcia Zákona v živote jednotlivca?

Hovorili sme o tom, že Zákon mal v svojom čase historické poslanie: byť „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. Zákon túto funkciu má aj v živote každého jednotlivca. Zákon je dobrý, Zákon je potrebný, lenže ospravedlnenie nemôže dať. Hovorili sme o tom, čo znamená stav človeka pod Zákonom. Aby sme pochopili funkciu a poslanie Zákona v živote jednotlivca, je potrebné vidieť, že malé dieťa si ešte - i keď pre pád prvého človeka aj ono má hriechom nakazenú prirodzenosť - neuvedomuje ani zákon, ani hriech. **Je to stav bez Zákona.** Ap. Pavol hovorí, že kedysi žil bez Zákona (Rim 7:7-9) a nevedel o hriechu. **Potom, keď prišlo prikázanie, hriech ožil. Lebo poznanie hriechu je skrze Zákon.** Keby nebol Zákon (prikazy a zákazy), nebolo by čo prekročiť, porušiť, nebol by hriech. **Ale Zákon je tu,** Boh dal, aby poukázal na skazený a stratený stav človeka, a aby človek hľadal riešenie. **Je to stav v poznaní hriechu.** Človek hľadá riešenie a ospravedlnenie najprv v dodržiavaní (zo skutkov) Zákona. Zo skúseností vidí, že to nejde. Zákon ako meč na nitke stále visí nad hlavou človeka. Strach, neistota, boje, vášne, prehry, otroctvo, neúspech – zlorečenstvo Zákona (Rim 7:15-24). /Pokračovanie na str. 18./

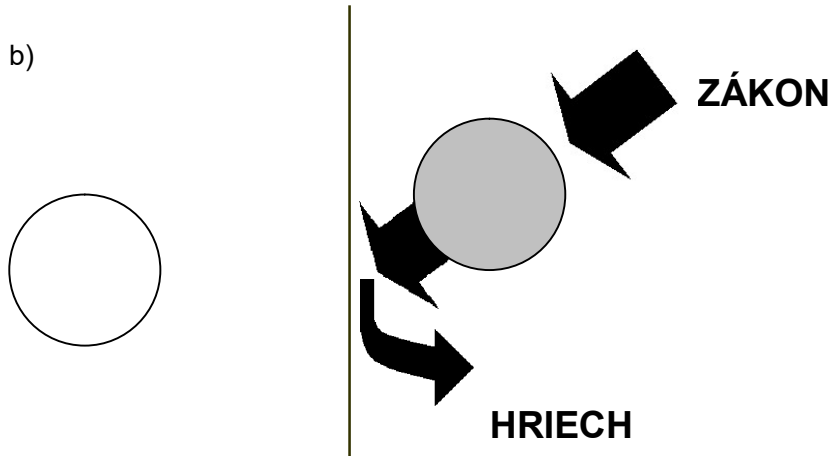
Znázornenie funkcie Zákona

a)

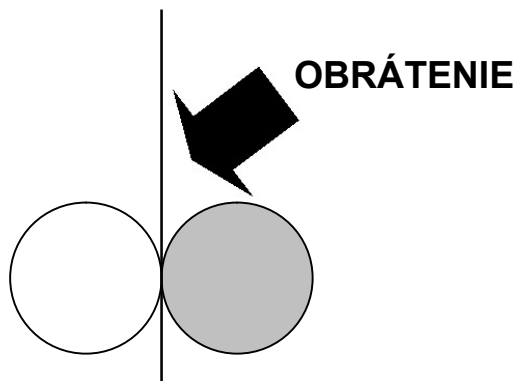
Biblia hovorí, že pre pád prvého človeka každý človek sa narodí na tento svet so skazenou prirodzenosťou. Tento obraz znázorňuje, že vôľa hriešom nakazeného, neznovuzrodeného človeka sa diametrálne líši (viac ako na obrázku) od Božej vôle a je od nej veľmi vzdialená.

b)

Boh dal svoj zákon, aby vôľu človeka usmernil na Božiu vôľu, ktorá je pre človeka dobrá, ľúba a dokonalá (Rim 12:2). Tento proces však naráža na hriešom skazenú ľudskú prirodzenosť, ktorá ako bariéra či mantinel každú snahu odráža a na ktorej každá snaha stroskotá. Pretože táto stará prirodzenosť nie je schopná splniť Božiu vôľu a bráni jej uplatneniu, takto plodí hriech. (Rim 7:7-24).

c)

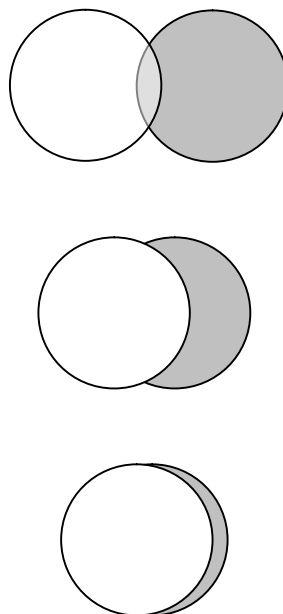

Skrz tieto neúspechy zákon ako „pestún vedúci ku Kristovi“ (Gal 3:24-25) poukazuje na Krista ako na jediné možné riešenie. Keď človek usvedčením Ducha Svätého prežije obrátenie a prijatím Ježiša Krista nielen za Spasiteľa ale aj za svojho Pána, rozhodne sa svoju vôľu podriadiť Božej vôli, v jeho srdci vzniká nový život.

d)

Proces rastu
a praktického
posväcovania sa

Pravá kresťanská
sloboda

V zdravom kresťanskom živote tento nový Boží život neustále rastie a vôľa človeka, znovuzrodeného kresťana, sa vždy viac a viac zhoduje s Božou vôľou.

Tento proces duchovného rastu je vlastne procesom praktického posväcovania sa. Miera pravej kresťanskej slobody teda závisí od miery tohto duchovného rastu a uplatňovania Božej vôle v živote človeka.

Avšak Zákon je svätý, je Boží, je dobrý a potrebný k tomu, aby človek hľadal a išiel ďalej. Keď nehľadá a naďalej chce byť pred Bohom ospravedlnený zo svojej sily, námahy a spravodlivosti, zostane pod zlorečenstvom Zákona. **Toto je stav pod Zákomom.** Tento stav vedie človeka k tomu, aby si uvedomil, že potrebuje Krista. **Takto sa Zákon stáva tým „pestúnom“, vedúcim ku Kristu aj v osobnom živote jednotlivca.** Zákon najprv človeka obviňuje, a srdce človeka sa bráni. Potom, keď človeka už jeho srdce obviňuje – („Ja biedny človek! Kto ma vytrhne z tela tejto smrti?!“ Rim 7:24) – vtedy príde Pán so svojou milosťou a Duch Svätý poukazuje na Krista, na Jeho obeť lásky, na riešenie problému. Ku Kristu ma priviedol Zákon, od Krista ďalej vedie Duch Svätý. To je nová oblasť: **stav slobody v Kristu**, slobody evanjelia, stav pod milosťou. Ilustrácia: je rozdiel cestovať autom v neznámej krajine podľa mapy (Zákona), alebo pomocou skúseného a spoľahlivého sprievodcu (Ducha Svätého).

V Rim 7:1-6 apoštol Pavol pre ilustráciu opisuje stav ženy, ktorá mala prísneho, pedantného manžela, punktičkára, ktorý panoval nad ňou a ktorého sa z povinnosti snažila – lebo musela – poslúchať. Kým žije tento muž, žena je zákonom viazaná k nemu a keby odišla od neho a žila s iným mužom, bola by cudzoložnicou. Ale ak by jej muž zomrel, je oslobodená od zákona a nie je cudzoložnicou, ak sa vydá za iného. Vieme si predstaviť zmenu v živote tejto ženy, keď ju druhý muž bude skutočne milovať a pomáhať jej? Aký poriadok bude v byte? Aký pokoj bude v jej srdci? Aký bude ich vzťah? Či táto žena nebude chcieť prejsť tomuto mužovi vďaka tým, že bude opätovať jeho lásku a vo všetkom bude chcieť hľadať dobrovoľne a ochotne ľúbiť sa mu?

B.6. Zlorečenstvo Zákona

Túto pravdu nepochopili farizeji, neskôr ani judaisti, židovskí kresťania, s ktorými mal Pavol často boje. Aj Galaťania boli nimi pomýlení a zvedení. Čo kázal Pavol? Desatoro? Zákon? Obriezku? Nie, ale Ježiša Krista, toho ukrižovaného a zmŕtvychvstalého. Kým Pavol kázal, Duch Svätý vanul a pôsobil v srdciach poslucháčov. Galatskí našli nový život. Ich srdce bolo naplnené radosťou, nadšením a spájala ich vrúcna vzájomná láska. Pavol im kázal evanjelium, odpustenie hriechov a nový život v Ježišovi Kristovi. Boh požehnal kázanie a mocne pôsobil Duch Svätý. Pavol išiel ďalej a prišli iní, falošní „bratia“ kazatelia, fanatici Zákona: – „Nestačí vám to, čo ste prijali, čo kázal Pavol. Ak chcete byť spasení, najprv sa musíte stať Židmi, prozelytmi, musíte sa dať obrezať a zachovávať Mojžišov zákon (obriezka, sobota, čisté a nečisté jedlá, mäso, zvieratá)“. Nastal veľký zmätok a veľká neistota. Keď sa to Pavol dozvedel, bol z toho veľmi zarmútený, zronený. Tí falošní bratia zbúrali to, čo on vybudoval!

– „Ó, nerozumní Galaťania!“ – píše im. „Divím sa, že tak skoro odstupujete od Toho, ktorý vás povolal v milosti Kristovej, k inému evanjeliu.“ „... Kto vás tak omámil...? Vás, ktorým bol Ježiš Kristus tak opísaný, akoby bol medzi vami pred vašimi očami ukrižovaný! Chcem vedieť od vás, či ste dostali Ducha Svätého zo skutkov Zákona, alebo či z počutia viery?... Započnúc Duchom teraz telom dokonávate? Či ste tak nadarmo trpeli?“ – „Moje deti, ktorých zase rodím v bolestiach...“ – „...stojte v slobode, ktorou nás Kristus oslobodil! ...lebo keď sa budete obrezávať, Kristus vám nič neprospeje. Lebo kto sa obrezáva, je povinný naplniť celý Zákon! Ktorí sa ospravedľujú Zákomom, ste odlúčení od Krista a vypadli ste z milosti!... Keď hlásam obriezku, tak teda je odstránené pohoršenie kríža.“ /Potom načo zomrel Kristus?/ (Gal 1:6-9, 3:1-5, 4:19, 5:1-15). **Byť pod Zákomom je strach, ale vrátiť sa pod Zákon je zlorečenstvo!**

S týmto problémom sa museli zaoberať aj apoštolovia a vodcovia prvej cirkvi v Jeruzaleme, keď Boh mocne začal konať aj medzi pohanmi a mnohí z nich uverili. Judaisti chceli nútiť aj veriacich z pohanov, aby dodržali Mojžišov zákon. Snem v Jeruzaleme pod vedením Ducha Svätého zaujal stanovisko neukladať im nijakého iného bremena okrem tých **štyroch nevyhnutelných vecí zo Zákona**: aby sa zdržiavali od obetovaného modlám, od krvi, od zaduseného a od smilstva (Sk 15:1-29).

B.7. Čo je platné zo Starého zákona pre novozákonných kresťanov?

Mohli by sme teda zhrnúť, že v novozákonnej dobe pre veriacich kresťanov spomedzi pohanov z litery Zákona zostali tieto štyri veci. Potom to, čo Pán Ježiš Kristus učil, a ako vysvetlil Zákon, zvlášť Desatoro v kázni na vrchu.

Okrem toho zostali 2 princípy, ktoré platili aj v Starom zákone:

1. Poslušnosť prináša požehnanie a neposlušnosť zlorečenie.
2. Boh je žiarlivo milujúci Boh, ktorý nechce, aby sa Jeho deti stali obeťou cudzích bohov. Za modloslužbou stojí satan, ktorý je krutý nepriateľ. Kým v Starom zákone a na začiatku kresťanstva modloslužba pohanských národov znamenala najväčšie nebezpečenstvo pre Boží ľud, v Novom zákone – hlavne dnes – vplyv ducha tohto sveta, moderná modloslužba, ktoré sa prejavujú mnohými spôsobmi a v rôznych oblastiach života.

V Novom zákone predovšetkým platí princíp znovuzrodenia a služba zákona Ducha. **Predsa aj etiku Nového zákona upravujú určité pravidlá.** (Hriechy a cnosti v rôznych oblastiach každodenného života, úpravy pre život kresťana: ako sa sluší a patrí, ako sa nepatrí žiť a správať v tomto svete). Tieto názory Nového zákona nie sú názormi pisateľov, ale názormi Božieho slova, Božie názory, ktoré znovuzrodený kresťan z vďačnosti, ochotne a rád rešpektuje, lebo miluje svojho Pána a „...Jeho prikázania nie sú ťažké.“ (Jn 14:23, 1Jn 5:3).

Aj tieto pravidlá ako štruktúru novozákonného poriadku Boh dal za pravidlo, za vodidlo kresťanského života tak, ako nás vodia a chránia zábradlia, vodidlá na serpentíne. (Pamätaj: nie „mreže“, ale „zábradlie“! Zábradlie s varovaním: „*Pozor, nebezpečná, podmínovaná oblasť!*“) Zároveň však tieto pravidlá nezabránia úplne ich prekročeniu, nie sú „mrežami“ len „zábradlím“. No, keď ich človek ignoruje, a chce sa vystaviť nebezpečenstvu, lavírovať po hrote zábradlia alebo ich prekročiť a zrútiť sa do priepasti, má k tomu slobodnú vôľu, zábradlie mu v tom nezabráni.

Rozdielom medzi pravidlom a zákonom je, že keď človek nedodrží zákon, bude potrestaný, ale keď nedodrží pravidlo života, škodí v prvom rade sám sebe (niekedy nenapraviteľne). Najväčšiu škodu utrpí kresťan a ubližuje si, keď svojou neposlušnosťou zarmucuje Ducha Svätého.

B.8. Biblia ako „zjedená kniha“ pôsobí harmonický rozvoj

Biblia má byť pre kresťana každodenným pokrmom, ktorý prináša Boží charakter a ktorý sa v nás premení v život Ježiša Krista. Preto Biblia má byť „zjedená kniha“ (Ez 3:1-3, Zj 10:10). Biblia nie je len knihou zaslúbení alebo zbierkou zákonov. My máme „zjesť“ celú knihu aj Starý zákon, aj Nový zákon, aj prikázania, aj zaslúbenia. Vtedy sa bude náš duchovný život harmonicky rozvíjať. Keď niekto zdôrazňuje z Biblie len zaslúbenia, vedie to k bludu. Keď niekto zdôrazňuje len prikázania, vedie k zákonníctvu, skostnatenému životu bez radosti a keď niekto zdôrazňuje len lásku v zmysle neustáleho „*falošného hladkania*“ (opičia láska), vedie to „*k skleníkovému*“ kresťanstvu. Ale keď sú zaslúbenia, prikázania a láska v harmónii, vedie to k zdravému duchovnému rastu a požehnanému životu. K tomu však potrebujeme celú Bibliu. Tak ako v živote človeka je v nevysloviteľnej harmónii (ako trojzvuk) duch, duša a telo, a tiež rozum, vôľa a city tvoria oblasť duše človeka, aj v živote Pána Ježiša Krista vidíme v krásnej harmónii Jeho učenie, Jeho moc a Jeho charakter. Tak to má byť aj v našom živote!

Harmónia viery:

Moc viery	- dary a moc Ducha Svätého.
Teória viery	- správne biblické učenie (dogmatika).
Ovocie viery	- život, skutky, poslušnosť, ovocie Ducha Svätého (etika).

Harmónia v živote učeníka:

(„Trojnohá stolička“)	- Viera, vízie, vedenie Duchom Svätým, skúsenosti s Bohom.
	- Vedomosti a schopnosti.
	- Charakter. Bezcharakternosť znehodnocuje ostatné hodnoty.

5. KREŠŤANSKÁ SLOBODA - SLOBODA V KRISTU

A. Čo znamená pravá sloboda?

Prvý človek bol stvorený k slobode, k skutočnej slobode. Nie však k absolútnej slobode, lebo jedinou absolútnou bytosťou, ktorá disponuje absolútnou slobodou, je len Boh, a človek nie je Bohom. Človek bol stvorený k relatívnej, ale k skutočnej, reálnej slobode.

Boh stvoril človeka so slobodnou vôľou, nie však absolútnou, lebo mať neobmedzenú, absolútnu slobodnú vôľu znamená byť Bohom, a človek Bohom nie je. Boh nestvoril naprogramované roboty, ale bytosti, ktoré sú z jednej strany predmetmi Jeho lásky, no zároveň sú schopné rozhodnúť sa túto lásku opätovať alebo odmietnuť. Boh je láska, a láska nepôsobí nátlak, násilie, netyranizuje, nevyžaduje bezpodmienečnú poddanosť, ale po náležitom poučení a varovaní ponecháva človeku slobodu rozhodovania sa, možnosť výberu. Je rozdiel medzi tým, že jedna bytosť musí robiť dobre, lebo ani nemá možnosť konať inak, a medzi tým, že dobrovoľne chce a činí dobre napriek tomu, že by sa mohol rozhodnúť a konať inak. Avšak slobodná vôľa by nemala žiadny význam bez skúšobného kameňa. Človek v tejto skúške neobstál. Pretože sa človek rozhodol proti Božej vôli, jeho rozhodnutie bolo tragické. Stratil túto reálnu slobodu, stal sa neslobodným k dobrému, a stal sa otrokom hriechu a satana.

Aká nádherná bola tá sloboda v raji! Boh stvoril človeka ako slobodného tvora, k slobodnému oslavovaniu Boha, k slobodnému obecenstvu lásky s Bohom, k životu so slobodným, voľným srdcom. Človek vedel voľne dýchať. V záhrade Eden všetko bolo dovolené, len jeden strom bol zakázaný, strom poznania dobrého a zlého. Prečo? Z lásky! Lebo Boh vedel, že ovocie tohto stromu človeku škodí! Človek dovtedy nepoznal rozdiel medzi dobrým a zlým, lebo nepoznal veci zlé, len dobré. Boh ten zákaz dal nie preto, aby človeka tyranizoval, trýznil, nedal ho zo závidi, ale z lásky. Božie zákazy však nie sú mrežami na celách, ale viac zábradlím, ktoré nezabránia úplne ich prekročeniu, ale vodia a chránia. Ak ich človek predsa ignoruje a chce sa vystaviť nebezpečenstvu alebo sa zrútiť do priepasti, má slobodnú vôľu ich prekročiť, zábradlia mu v tom nezabránia.

Satan, ten zlodej, vrah, pokušiteľ a otec lží sa neuspokojil s tým, že on padol, ale oklamal aj človeka, aby sa osamostatnil, aby nechcel byť a prestal byť závislý od Boha, aby sa človek vzbúril proti svojmu láskavému Stvoriteľovi a striasol zo seba ten jediný zákaz. Dosiahol, aby človek uveril, že Boží zákaz lásky pre človeka znamená bremeno, a on je ten, ktorý človekovi ponúka tú opravdivú slobodu. Tak sa človek namiesto tej síce „len“ relatívnej, ale reálnej, skutočnej slobody dostal do totálneho otroctva satana. Satan to síce nazýva opravdivou slobodou, ale je to len zdanlivá, formálna sloboda. Zdanlivo všetko môžeš, všetko je ti dovolené, ale nehovorí o následkoch.

Satan je ako kapitán lode, o ktorej len on vie, že má dieru, a je len otázka času, kedy sa loď potopí, a preto všetko dovoľí: „*Môžete robiť čokoľvek chcete. Ak v jedálni chcete hrať futbal, môžete. Nevadí, keď rozbijete luster, aj piť môžete zdarma, koľko len chcete!*“ Ľudia ho chvália: „*Akého dobrého kapitána máme!*“ To už však nepovie, že za krátky čas bez pomoci všetci spolu s ním zahynú. Myslí si: „*Aspoň ne zahyniem sám!*“

Ten jediný zákaz v Edene bol zlatým kanálom k zdroju života a k požehnaniu, porušenie zákazu zas viedlo k smrti a zlorečeniu! Ten kapitán, satan, chce mať stále viac vzbúrencov, otrokov a obetí. Jeho heslom je (Žalm 2:2-3): „*...Roztrhajme zväzky, zahodíme Jeho povrazy!*“ Človek je však akoby omámený, očarovaný, zhypnotizovaný satanom, akoby chcel pod sebou odťať konár, alebo prestrihnúť telefónne drôty, ktoré by veľmi potreboval (z pomsty voči inému, ale omylom práve tie svoje), alebo rozbombardovať svoje vlastne vodovodné zdroje, plynové či naftové potrubia.

V knihe Sudcov je charakteristická a častokrát opakujúca sa veta: „*Ked' ešte nebolo kráľa v Izraeli, a každý robil to, čo bolo správne v jeho očiach.*“ Boh mal byť Kráľom svojho ľudu, ale Ho nikto nerespektoval, a každý robil to, čo chcel. Keď neskôr žiadali Samuela, aby im ustanovil kráľa na pohanský vzor – „*...ustanov nám teraz kráľa, aby nás súdil, ako je to u všetkých národov... ...a budeme aj my ako všetky iné národy.*“ (1Sam 8:5, 20) – to tiež znamenalo pohrdanie Božou vládou. Tento obraz sa od Edenu vždy opakuje v živote ľudstva, národov aj jednotlivého človeka. V Prísl. 14:12 čítame: „*Mnohé cesty sa zdajú byť správne v očiach človeka, ale ich koniec je zahynutie.*“

Klasickým príkladom tejto vzbury a zároveň aj tragédie človeka je podobenstvo Pána Ježiša o márnoträtom synovi. Doma mal všetko, čo potreboval, lenže niekedy musel doma trochu aj pomáhať a hlavne poslúchať otca. A to neznášal. Kapitán satan mu našepkal svoje heslo: „*Roztrhaj(me) otcove zväzky!*“ Kamaráti ho nahovárali: „*Prečo to dovoľíš, aby ti tak rozkazovali? Čo si, že ti doma všetko zakazujú? Vykašli sa na otca, chod' preč z domu!*“ Vedeli, že jeho otec je bohatý, a už si robili plány, ako si zadarmo užijú svet. Syn ide k otcovi: „*Otče, daj mi moje peniaze! Neznášam tvoje dirigovanie, už som dospelý, idem preč z domu!*“ Možno sa ho otec s bolesťou v srdci snažil prehovoriť: „*Synu môj, prepíšeš, premárniš, prehráš na automatoch, kamaráti ťa zneužijú!*“ - ale všetko bolo márne, syn odchádza. Na rozlúčku - len, aby otca dráždil a pôsobil mu ešte väčšie bolesti - tri dni podnapitý krúžil na motorke okolo domu: „*Hurá! Konečne som slobodný!*“ Pokračovanie príbehu však dobre poznáme: „sloboda“ pri sviniach.

Áno, takí sú chlapci! A dievčatá? Dievčatá možno neláka alkohol a automaty, ale móda, romány a... chlapci. To je však jedno. Márnoträtú dcéru srdce tiež ťahá do sveta a otec s bolesťou v srdci sleduje jej umelú, cudziu tvár a bezbožné záujmy, i keď sa snáď ešte snaží mať zdanie pobožnosti. Podstata je tá istá: vzbura proti láske a добрôte otcovej, úmyselné ignorovanie, dráždenie, a to napriek láskavému varovaniu, aby nerobila pohoršenie pod zámienkou, že sme slobodní (1Kor 8:9)! Pritom nevie, že je to vzbura proti svojej vlastnej reálnej slobode a útok na svoje vlastné obecnstvo s Bohom! (Rozbombardovanie svojho vlastného zdroja a zlatého kanála Božích požehnaní a života s Ním.)

Jedna pieseň hovorí: „*Dívam sa za tebou a smútok mám ..., z potokov priezračných mohol si piť, na lúkach zázračných mohol si žiť. — ...dnes plačem nad tebou, že si sa vzdal.*“

Čo je pravá kresťanská sloboda? Podľahnúť pokušeniu pod heslom: „*Som slobodný v Kristu!*“ – alebo mať víťazstvo nad pokušením?

B. Sloboda v Kristu, liberalizmus a zákonníctvo

Už v Úvode som spomínal, že veľkým problémom v cirkvi býva nepriateľský vzťah dvoch táborov: radikálnych liberálov a konzervatívnych tradicionalistov, zákonnícky zmýšľajúcich legalistov, medzi ktorými je veľká priepasť. Je to predovšetkým pre nevedomosť v oblasti kresťanskej etiky a pre jej nesprávne chápanie. Kým na jednej strane duch liberalizmu pôsobí rebéliu, na druhej strane duch tradicionalizmu a zákonníctva pôsobí skostnatenosť. S týmto nepriateľstvom má diabol jeden cieľ: rozbiť cirkev, rozbiť jednotu, a tak zabrániť pôsobeniu Ducha Svätého, zabrániť požehnaniu, pôsobiť to, aby ani jedna strana nemala účasť na vytržení cirkvi.

Existuje nejaká stredná, ale požehnaná a biblická cesta preklenúť veľkú priepasť medzi týmito dvoma táborami? Áno, je to cesta pokory a lásky.

Spomínal som, že zaoberať sa touto problematikou, je akýmsi „horúcim zemiakom“, ktorý musíme vybrať. Dokážeme to však len vtedy, keď od základu kresťanskej etiky postupne a v správnom svetle, pochopíme morálne normy a požiadavky Božieho slova, a keď s úprimným, pokorným a poslušným srdcom a nezaujato hľadáme ich plnenie v láske.

Už v prvom storočí hrozili narušeniu cirkvi tieto dve extrémne nebezpečenstvá, ktoré zostali až doteraz: legalizmus a liberalizmus.

Legalizmus alebo zákonníctvo ku spaseniu, okrem viery v Pána Ježiša, vyžaduje zachovávanie určitých nariadení a pravidiel podľa litery. S legalistami mal Pavol problémy v Galácii a touto problematikou sa zaoberá v epištole Galaťanom.

Druhým nebezpečenstvom, druhou krajinou bolo aj je prílišné zdôrazňovanie kresťanskej slobody, liberalizmus alebo antinomizmus. Antinomisti verili, že nakoľko spasenie je z viery, nie sme už ďalej pod žiadnym morálnym zákonom. Niektorí si dokonca mysleli, že čím viac hrešia, tým viac je Boh oslávený, pretože svet môže vidieť Jeho milosť v tom, že im odpúšťa.

Kým v liste Galaťanom sa apoštol Pavol zaoberá jedným extrémom, legalizmom, v Rim 14., 15:1-7, v 1. liste Korinským, zvlášť v 8. a 10. kapitole, kresťanskou slobodou a jej zneužívaním (liberalizmom), resp. tým, ako máme žiť so svojou kresťanskou slobodou.

Už som spomínal, že keď apoštol Pavol v Galácii kázal evanjelium, Boh mocne požehnal jeho kázanie. Duch Svätý vanul a pôsobil v srdciach poslucháčov. Galatskí našli nový život. Ich srdce bolo naplnené radosťou, nadšením a spájala ich vrúcna vzájomná láska. Po jeho odchode však prišli falošní kazatelia, fanatici Zákona a hovorili: „*Nestačí vám to, čo ste prijali, keď Pavol kázal. Ak chcete byť spasení, najprv sa musíte stať Židmi, prozelytmi a musíte zachovávať Mojžišov zákon.*“ Nastal veľký zmätok a veľká neistota. Veriaci v Galácii boli dokonca hrdí na svoje „nové učenie“, ktoré k nim priniesli zákonníci judaisti.

Keď sa to Pavol dozvedel, bol z toho veľmi zarmútený, zronený. Tí falošní „bratia“ zbúrali to, čo on vybudoval! Oni boli hrdí, a apoštol Pavol plakal nad nimi. „*Ó, nerozumní Galaťania!*“ píše im. „*Divím sa, že tak skoro odstupujete od Toho, ktorý vás povolal v milosti Kristovej, k inému evanjeliu.*“ „... Kto vás tak omámil...? Vás, ktorým bol Ježiš Kristus tak opísaný, akoby bol medzi vami pred vašimi očami ukrižovaný! Chcem vedieť od vás, či ste dostali Ducha Svätého zo skutkov Zákona alebo či z počutia viery? ... Započnúc Duchom teraz telom dokonávate? Či ste tak nadarmo trpeli?“ – „*Moje deti, ktorých zase rodím v bolestiach.*“ – „...*stojte v slobode, ktorou nás Kristus oslobodil! ...lebo, keď sa budete obrezávať, Kristus vám nič neprospeje.*“

V 1. liste Korinským zas môžeme zistiť, že korintskí boli hrdí na svoju slobodu a toleranciu, ktorá postupne otvorila cestu aj pre hrubé hriechy v zbore. Odvolávajú sa na kresťanskú slobodu boli pyšní, hrdí na svoju toleranciu, na tzv. „lásku“ a „slobodu“, že prijímajú každého, aký je, a v láske tolerujú ich tzv. „slabosti“, mnohokrát hrubé hriechy. Namiesto toho, aby sa korintskí zarmútili nad týmto stavom, boli hrdí na svoju toleranciu a neurobili žiadne opatrenie, aby hriech bol odstránený spomedzi nich (1Kor 5:1-2, 6-7).

Akoby im apoštol Pavol povedal: Ste pyšní na svoju toleranciu, hovoriac: „*My nie sme takí, ktorí by odsudzovali hriešnikov, my máme lásku a pochopenie. My sme správni kresťania!*“ Prijímate každého bez ohľadu na jeho život! Hriechy obhajujete, prikrývate, tolerujete namiesto toho, žeby ste sa radšej rozžialili a vylúčili spomedzi vás toho, kto žije v hriechu. Mali by ste byť nie hrdí, ale zarmútení! Ste pyšní na svoju slobodu a voľnosť, ale podľa svojich vlastných noriem!

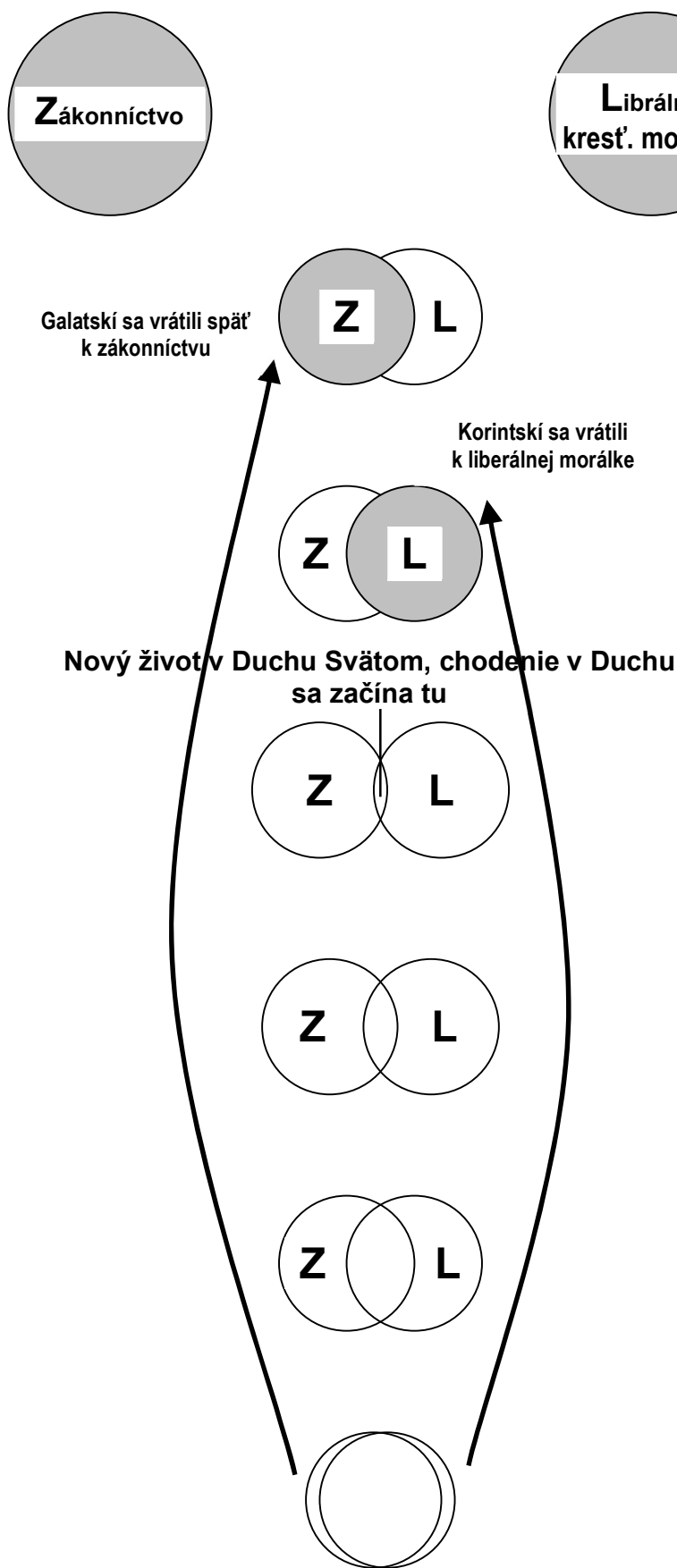
Poznamenávam, že vtedy ešte nebola Biblia! Ale korintskí veľmi dobre poznali aj vieroučné, aj morálne zásady viery, veď apoštol Pavol rok a pol žil medzi nimi a vyučoval ich. My už máme ucelené Božie slovo v svojich rukách. O toľko väčšia je naša zodpovednosť! Ale aj dnes je mnoho takých „kresťanov“, ktorí žijú tak, ako sa im ľúbi, a svojou kresťanskou slobodou prechádzajú až do nemorálnosti a prostopašnosti. Prinajmenšom, žijú mimo hranice Božej vôle, na veľmi nebezpečnej pôde. Tu by sa mala uplatňovať zborová kázeň a cirkevná disciplína. O tomto hovorí apoštol Pavol v 5. kapitole.

„*Mali by ste byť nie hrdí, ale zarmútení!*“ - píše Korintčanom. „*Radšej keby ste sa rozžialili a vylúčili spomedzi vás toho, kto žije v hriechu. Či neviete, že málo kvasu nakvasuje celé cesto? Písal som vám (toto nie je môj prvý list!), znovu píšem, aby ste sa nemiešali so smilníkmi - ale nie smilníkmi tohto sveta, lebo by ste museli vyjsť zo sveta - ale keby sa niekto menoval bratom a bol smilník, s takým ani nejste.*“ Dokonca nielen so smilníkmi, ale ani lakomcami, ani modlármi, ani nadávačmi (rúhačmi), ani opilcami, ani dráčmi (vydieračmi). Vylúčte takého spomedzi seba! Či by ste nemali súdiť tých, ktorí sú vnútri? Vylúčte takého spomedzi seba. Vylúčiť, ale ako?

Tieto dva extrémne názory samozrejme majú vplyv aj na zborovú disciplínu. Liberálne zbory sú príliš zhovievavé, majú veľmi slabú alebo žiadnu disciplínu. Noví ľudia, ktorí prichádzajú do týchto zborov, si právom myslia, že ich hriech je tu prijateľný a nemusia činiť dôkladné pokánie. Časom však hriech prerastie cez hlavu, až sa nebude dať riešiť. Stávajú sa škandály, ľudia sa pohoršujú, opúšťajú zbor. Tí, ktorí túžia po posvätení, do iných zborov, niektorí iní – s názormi, že kresťania sú pokrytci – späť do sveta a zbor sa rozpadne. Aj misijné úsilie týchto zborov vyjde nazmar. Pán Ježiš povedal farizejom, ale to sa dá aplikovať aj pre túto situáciu: „*Obchádzate more i zem, aby ste učinili jedného novoverca, a keď sa ním niekto stane, činíte z neho syna zatratenia...*“ (Mt 23:15). Slová Pána Ježiša o tesnej bráne a úzkej ceste sa bez následkov nedajú ignorovať (Mt 7:13-14).

Zbory so zákonníckymi názormi sú tvrdé, kritické, zborovú kázeň považujú viac za trest než za prostriedok výchovy a nápravy. Toto vedie k vzbure, a nie k pokániu a náprave. / Pokračovanie na str. 23./

**Znázornenie vzťahu zborov so zákonníckou, resp. liberálnou morálkou
k pravej kresťanskej slobode**

Ako sme si už povedali, zákonníctvo a liberálna kresťanská morálka sú dve diametrálne odlišné extrémne názory na kresťanskú etiku, ktorých zástancovia stoja proti sebe netolerantne a často so vzájomnou nenávisťou v srdci. Tieto názory sa vzájomne neznášajú, ani sa nemiešajú (ako voda a olej). Obidva názory môžeme považovať za telesné zmýšľanie, za chodenie nie podľa Ducha, ale podľa tela. Nielen liberálnu morálku, ale aj zákonníctvo, lebo chce telesnými spôsobmi uplatniť Boží život.

V niektorých zboroch sa viac uplatňujú zákonnícke názory, ktoré tak charakterizujú celý zbor. Tieto zbory sú hrdé na svoje - často biblické - tradície. V iných zboroch viac dominujú liberálne názory. Tieto zbory sú hrdé na svoju toleranciu a slobodu. Tieto dva názory sa však nikdy nezmiešajú, ich zástancovia nepoznajú pravý Boží život v Duchu Svätom. Nepoznajú, čo znamená chodenie podľa Ducha a pravá kresťanská sloboda.

Tam, kde má Svätý Duch slobodu, kde môže vyvierať a pôsobiť, kde nie je uhasený ani zarmucovaný, sa začína nový život podľa Božieho Ducha, ktorý nie je miešaninou zákonníctva a liberalizmu, ale niečo úplne iné a nové.

Tam, kde v živote jednotlivca alebo v zbore tento nový život podľa Božieho Ducha rastie, zákonníctvo a liberalizmus sa znižuje, až zanikne.

Je však tragédiou, keď sa takýto požehnaný zbor vráti k zákonníctvu ako zbor v Galácii alebo k liberálnej morálke ako zbor v Korinte.

Aj dnes sú zbory, v ktorých sú ľudia hrdí na svoju prísnu disciplínu, na svoje tradície a zákonné spôsoby, a myslia si, že dodržiavaním týchto nariadení pred Bohom sú dokonalejší. Dokonca iných veriacich ani nepovažujú za znovuzrodených kresťanov. Sú hrdí na svoju vonkajšiu zbožnosť, hovoriac: „*U nás ani to nie je dovolené, ani toto nie je dovolené...*“ atď. Dokonca sú aj takí „*horlivci Zákona*“, ktorí sa usilujú presadzovať niektoré nariadenia Starého zákona v extrémne zákonníckom chápaní. Napr.: Sestry, ktoré majú svoj mesačný cyklus, nemôžu mať účasť na bohoslužbe alebo slúžiaci bratia nemôžu kázať, ak práve mali sexuálny styk so svojou manželkou. Je to prejav totálneho nepochopenia princípov vzťahu Starého a Nového zákona, ktorý môže slúžiť len diablovi na rozbitie bratských vzťahov a pre škriepky v zbore. Ináč, neviem, ako si predstavujú kontrolu. Chcú sa snáď pri vchode spýtať sestry, resp. (aj hosťujúcich) kazateľov na tieto intímne oblasti?

Taktiež sú dnes zbory, v ktorých členovia sú pyšní na svoju nesprávne chápanú a zneužívanú „kresťanskú slobodu“, hovoriac: „*U nás aj toto sa smie, ani toto nie je zakázané. My nie sme takí zaostali, konzervatívni zákonníci. Podťe k nám! Bude nás viac!*“ (Pre peklo! Mt 23:15). Najprv tolerujú len menšie hriechy, prispôsobovanie sa k svetu a rôzne nebiblické spôsoby, neskôr však nemajú vládu nad zborovou disciplínou a hriech prerastie „cez hlavu“. Nastávajú škandály, následkom ktorých je veľká fluktuácia.

Sú zbory, ktoré sú pyšné na to, že prijímajú opovrhnutých homosexuálov, dokonca aj kazatelia sú homosexuálmi. „*Chudáci, oni nemôžu zato, treba ich milovať a v láske prijať!*“

Iní („Rodina lásky“ aj na Slovensku!) žijú spolu v komunitách, majú krásne letničné vierovyznanie, lenže podľa nich sexuálne spolužitie jedného muža a jednej ženy nad 21 rokov na základe dobrovoľnosti a lásky je povolené aj bez zákonného sobáša. Veď Boh je láska.

Mnohí majú veľmi skreslené predstavy o kresťanskej slobode a o slobode vôbec. Niektorí si myslia, že sloboda znamená vyžiť sa v svojich neľudských pudoch (horory, satanská hudba, sexuálne orgie, násilie, drogy atď.). Nadrogovaný cestovať na streche rýchlika – to je sloboda! Iní po revolúcii hovorili: „*Demokracia, to je sloboda! Konečne môžem robiť, čo chcem! Ak chcem, môžem jazdiť po pravej strane alebo po ľavej, môžem prejsť cez križovatku aj na červenú, aj pri železničnej rampe!*“ Čo by bolo, keby každý takto rozmýšľal a takto chápal slobodu? Anarchia, bezzákonnosť, zmätok a samé hromadné havárie! Kam viedla bezzákonnosť Noachovej doby? K potope. Kam vedie bezzákonnosť poslednej doby? K celosvetovej diktatúre „bezzákonného bezbožníka“ Antikrista a k vyliatiu kalichov Božieho hnevu! Práve preto Boh ako láskavý Otec dal nám svoje Slovo, aby nám zjavil pravidlá, ktoré nás – ak ich rešpektujeme – môžu zachrániť pred touto tragédiou.

Je pravdou, že mnohí aj kresťanskú slobodu chápu nesprávne. V rámci „kresťanskej slobody“ s heslom: „*Nie sme pod zákonom!*“ lavírujú na hrane zábradlia. Tá často príliš zdôrazňovaná tzv. „kresťanská sloboda“ pre mnohých znamená ospravedlniť pred ľuďmi svoju vzburu: „*Veď nežijeme v dobe Zákona, ale v dobe milosti. Pre nás neplatia žiadne príkazy, zákazy, predpisy Božieho slova, ani úpravy Nového zákona!* (Len zasľúbenia!?) *Pán Ježiš za nás zomrel, či nám nestačí Jeho obet? Načo k tomu pridávať ešte nejaké predpisy či pravidlá? Som spasený, to je hlavné, som kresťan, mám Ducha Svätého, som slobodný a robím to, čo chcem.*“ Biblia sa však pýta: „*Či máme zostať v hriechu, aby sa rozhojnila milosť?*“ Ale aj odpovie: „*Na nijaký spôsob!*“ (Rim 6:1-2). Kresťanská sloboda neznamena bezzákonnosť a liberalizmus. Kresťanská sloboda neznamena slobodu robiť všetko, čo chcem, ale predovšetkým slobodu od hriechu, závislosti a svojvôle, slobodu poslúchať Boha a Jeho Slovo.

Mnohí argumentujú svojimi osobnými názormi, subjektívnymi pocitmi a prežitiami („*Ja to tak neprežívam, Pán mi to nezjavil...*“ alebo: „*Pán mi zjavil, že to môžem robiť!*“ atď.), ale nie pre kresťana tou najvyššou autoritou, Božím slovom.

Iní pre ospravedlnenie svojej nedôslednosti v rešpektovaní požiadaviek Božieho slova poukazujú na iných kresťanov, resp. zvyklosti iných zborov a na ich „korintskú“ toleranciu a hrdosť ohľadom nesprávne chápanej kresťanskej slobody.

Možné následky takéhoto spôsobu rozmýšľania by som chcel ilustrovať nasledujúcim príbehom: Raz som dostal pokutu za nesprávne parkovanie. Na otázku, či som nevidel dopravnú značku, som odpovedal: „*Videl som, ale parkovali tam aj iné autá!*“ Policajtovi to nestačilo. Nehovoriac o tom, že niektoré autá mohli mať zvláštne povolenie, výnimku. Parkovanie iných na zakázanom mieste ma neopravňuje k tomu, aby som tiež parkoval na zakázanom mieste, ani ma neospravedľňuje pred políciou. V cestnej doprave nie účastníci (správanie, názory alebo hlas väčšiny účastníkov) majú autoritu, ale pravidlá cestnej premávky. Je nebezpečné za základ nášho správania pokladať správanie alebo názory iných ľudí, a nie Bibliu. Veľmi ľahko môžeme dostať pokutu, i keď iní nedostanú. Alebo, keď iní vydržia v pekle, vydržíš aj ty?

Na etické problémy medzi kresťanmi sú rôzne názory podľa rôznych kultúr, tradícií či teologických škôl. Koľko škôl, toľko skrípt, koľko kníh, toľko názorov a často protirečivých. Kto má vlastne pravdu? V otázkach kresťanskej etiky však nerozhoduje ani kultúra, ani tradícia, ale Božie slovo. – „*Každý sa odvoláva na Bibliu, ale každý vykladá Bibliu podľa svojho, čo je teda správne? Biblia už spôsobila toľko roztržiek, nebolo by lepšie ju dať úplne preč? Nech žije každý, ako chce!*“

Viete, keby to záležalo na mne, ja by som sa vôbec nestaral o to, kto ako žije! Nech žije každý podľa svojich túžob, pudov, nespútaných vášní či emócií! Nech je každému podľa jeho viery, náboženstva či názoru! Bohabojný či bezbožný spôsob života? Alkohol, drogy, orgie, násilie, vražda, abortus, sexuálne násilnosti... – či ženy (aj veriace!) chodia takmer obnažené? – Nech...! – (len aby mne dali pokoj!). Komu čo do toho?! Čo ja sa starám o to, kto s kým žije? Voľná láska, taká alebo onaká sexuálna orientácia? Nič mi do toho! Mohol by som povedať, keby som nepoznal nejaké vyššie pravdy a hodnoty, ktorým sa hovorí: zodpovednosť pred Bohom a zachraňujúca láska.

Apoštol Pavol píše Timotejovi, „*že príde čas, keď ľudia neznesú zdravé učenie, ale majú svrblivé uši, budú si podľa svojich žiadostí zháňať učiteľov.*“ (2Tim 4:3). Často sme pokúšaní a náchylní bez úprimného skúmania Božieho slova a Božej vôle prijať to, na čo sme si zvykli, v čom sme boli vychovaní, čo sme zdedili ako tradíciu, čo je ľahšie, čo sa **nám** najviac páči alebo čo je najpohodlnejšie, najpopulárnejšie, najatraktívnejšie, najmodnejšie, najdemokratickejšie, čo väčšina prijíma, robí, nasleduje. A tak nenápadne sa cirkev vzdalaľuje od právd Božieho slova, z úzkej cesty na širokú, kde kráča viac ľudí než po úzkej. Kam však vedie široká cesta? Ak skutočne chceme poznať pravdu, všetko ostatné musíme odložiť nabok, a prijať to, čo úprimnému hľadajúcemu zjavuje Duch Svätý. Duch Svätý nemôže vykladať tú istú pravdu rôznym spôsobom ako „*učitelia podľa výberu*“ (2Tim 4:3).

Úprimný hľadajúci má postoj ochoty vo všetkom bezpodmienečne hľadať, poznať a činiť Božiu vôľu a je ochotný odložiť nabok svoje záujmy, svoju popularitu a moderné názory väčšiny. „*Chvály od ľudí neprijímam*“ – povedal Pán Ježiš (Jn 5:42). Apoštol Pavol to vyjadril slovami: „*Ak by som sa ešte chcel ľúbiť ľuďom, nebol by som služobníkom Kristovým*“ (Gal 1:10). Nie je správne sa odvolávať: „*Mojej snúbenice, manželke, môjmu manželovi sa to takto páči!*“ Pán Ježiš povedal: „*Ten, kto má radšej otca, matku, syna alebo dcéru... nie je ma hodný*“ (Mt 10:37). Je smutné, že mnohí, najmä muži - ktorí mali predpoklad byť užitočnými Božími služobníkmi - pre tzv. „*pokoj v rodine*“ urobili kompromis a nechali sa manipulovať manželkami. Stali sa tak mužmi bez charakteru, bez vlastnej chrbtice, bez svojej vôle.

Úprimným hľadajúcim Boh zjavuje, vykladá, vysvetľuje pravdy Božieho slova skrze vnútorný hlas Ducha Svätého tak, že duša človeka nemôže spočinúť v nijakom inom výklade, v ničom inom, len v tom jednom. I keď často zostane sám ako biela vrana, alebo ako Boží proroci, ktorých ukameňovali, ale pravdivosť zjavenia sa časom potvrdí. Možno po jeho smrti sa dozvedia, že bol medzi nimi prorok.

Už som spomínal, že v dnešnej dobe v spoločnosti nastala veľká kríza morálnych noriem, kríza pojmu dobra a zla. Pojmy sú pomiešané a slovo ako správne, dobré alebo krásne, slušné či neslušné je dnes veľmi relatívne a podľa osobného názoru každého jednotlivca iné, rôzne. O tom, či je niečo dobré alebo zlé, sa ľudia, hlavne mladí, informujú u svojich kamarátov, ktorí rovnako rozmýšľajú. - „*Je to dobré, veď aj môj kamoš to potvrdzuje.*“ – hovoria. Diabol v dnešnej dobe tak pomieša pojmy, že človek už naozaj nevie, ktoré vlastnosti sú dobré, pozitívne a ktoré sú zlé. Takto sa stalo, že v slangovej reči napr. slovo „*brutálne*“ nadobudol pozitívny význam: „*Je to brutálne dobrý film, brutálne dobrá počítačová hra, brutálna hudba...*“? Popritom, význam slova „*brutálne*“ je surový, zákerný (brutálny vrah, brutálny útok...). To, čo je brutálne, pre slušného človeka nikdy nemôže byť dobré, pozitívne. Len pre tých, ktorí s týmto vplyvom sú už nainfikovaní, ovplyvnení a zdeformovaní. A tak sa stáva, že dnes všetko je super, okej, brutálne, mega, cool (kúl)... atď., avšak napr. slovo „*cudnosť*“ je niečo negatívne, alebo jeho význam (viď str. 47.) je neznámy. To, čo niekedy bola hanbou, dnes je cnosť. To, čo niekedy bolo normálne, dnes sa stáva nenormálnym, a to, čo niekedy bolo nenormálnym, dnes nielenže sa stáva normálnym, ale štandardom, čo každý musí nasledovať. Ba normou, ktorá tlačí na nás, aby sme aj my žili podľa noriem tohto sveta. V opačnom prípade nás zákony džungľa prevalcujú. A tak sa stáva, že v morálnej oblasti kresťania stratia orientáciu. Nevedia, kde je sever. Žijeme v dobe, keď cirkev je intenzívne vystavená rôznym vplyvom tohto sveta. Internet ponúka široké spektrum rôznych módnych trendov, štýlov, zvykov, učení a spôsobov, ktoré tak sa tlačia, a tak rýchlo sa menia, že je veľmi ťažko sa orientovať. Raz fúka vietor zo západu, raz z východu. A veriaci hltajú všetko ako ryby návnady, aj s navijakom. Poznáte, čo je plechový veterný kohútik na strechách domov? Smer vetra rôznych trendov tak rýchlo sa mení, že chudák kohútik často nevie, odkiaľ fúka vietor, a sa roztočí tak, že má z toho závraty a bolenie hlavy. Tu majú zvlášť zodpovednosť kazatelia, vodcovia, pracovníci s mládežou, aby udávali smer. Nie podľa trendu tohto sveta, ale podľa mapy Božieho Slova a kompasu Svätého Ducha. Pretože „*ak trúba vydáva neistý zvuk, ktože sa chystá do boja?*“ (1Kor 14:8). „*Tvoje slovo je sviecou mojej nohe a svetlom môjmu chodníku.*“ (Žalm 119:105). „*Ako zachová mladík svoj chodník čistý? Keď bude zachovávať Tvoje slovo.*“ (Žalm 119:9). K zachovávaniu Božieho Slova však je potrebné ho aj poznať!

Moderná doba nás na každom kroku vyzýva k tolerancii, k tomu, aby sme nemali kritického ducha. Písmo však hovorí: „*Neverte každému duchu, ale skúšajte duchov, či sú z Boha. Lebo mnohí falošní proroci vyšli do sveta.*“ (1Jn 4:1). Skúšajte a rozoznávajúte duchov!

Dôležitosť rozsudzovania – biblické citáty: Rim 12:2, 1Kor 2:14-15, Ef 4:14,15, 5:10,17, Fil 1:10, 1Tes 5:21, Žid 4:12-13, 5:13-14, rozsudzovať dary, proroctvo: 1Kor 14:29,32, duchov 1Jn 4:1, 2Pt 1-3.

Ani jeden úprimný kresťan nemôže povedať, že nepotrebuje rozsudzovanie. Boží služobníci sa nikdy neurazia ani sa neboja kontroly. To, čo je od Boha obstoí a to, čo nie je od Boha, nech je odstránené.

Milovať pravdu je veľmi dôležité, lebo v posledných časoch Boh dopustí, ba pošle mocné pôsobenie bludu na tých, ktorí nemilujú pravdu (2Tes 2:9-12). Verím, že ani jeden úprimný kresťan nechce, aby bol ovládaný duchom bludu. Preto potrebujeme pravdu úprimne hľadať, poznať, skúmať, rozoznať a nasledovať.

Verím, že Boh chce, aby sme boli dospelými vo viere a mali vycvičené zmyslové ústroje posúdiť, čo je dobré a čo je zlé. K tejto schopnosti rozoznávania rôznych vplyvov a poznania Božej vôle, ktorá je dobrá, ľúba a dokonalá, je - podľa Rim 12:1-2 - predovšetkým premena zmýšľania, neprispôsobovanie sa tomuto svetu, vydávanie sa Bohu za živú obeť, za príjemnú, rozumnú svätoslužbu, a podľa Žid 5:13-14 schopnosť prijatia zdravého tvrdého pokrmu. Lebo ten, kto nemá obnovenú myseľ, ale sa pripodobňuje tomuto svetu, kto nevydá Bohu svoje údy v živú a svätú obeť a Bohu príjemnú svätoslužbu, ten jednoducho nebude mať schopnosť skúšať, čo je vôľa Božia, čo je dobré, ľúbe a dokonalé. Ten, kto by mal podľa svojho duchovného veku byť už kŕmený tvrdým pokrmom, ale ešte stále znesie len mliečko, nemá vycvičené svoje zmyslové ústroje a nie je schopný posúdiť, čo je dobré, a čo zlé! Túto posvätenú prirodzenú schopnosť by mal mať, aj ju môže mať každý kresťan. Je to veľmi vážna vec, lebo Biblia hovorí, že: Podľa Iz 5:20 je veľmi nebezpečné zlé veci považovať za dobré a dobré veci za zlé. A naopak Jer 15:19: „... keď oddelíš drahú vec od ničomnej, budeš ako moje ústa“ - hovorí Pán.

S veľkou ľútosťou sledujem nezaujím a ľahostajný postoj ľudí voči pravde. Nikto nie je, resp. tak málo ľudí je ochotný hľadať pravdu, každý si nabral populárny trend väčšiny a slepo ide každý iným smerom. Nikto nechce počúvať varovanie Balámovej oslice, i keď „oslica vidí anjela, pritisla Balámovu nohu ku stene.“ Kto čítaš, rozumie! (4M 22:20-35, 2Pt 2:15-16). Je to tak ako v dobe Jeremiáša: „Takto hovorí Hospodin: Postojte na cestách a vidzte a pýtajte sa po chodníkoch veku, ktorá je tá dobrá cesta, a idte po nej a tak nájdite pokoj svojej duši! Ale oni povedali: Nepôjdeme! A postavil som nad vami pozorujúcich strážnych povediac: Pozorujte na zvuk trúby, a oni riekli: Nebudeme pozorovať!“ (Jer 6:16-17).

V dnešnom „demokratickom“ svete je veľmi bežným, ale nebezpečným trendom považovať za správne vždy názory a správanie väčšiny. Božie kráľovstvo nie je demokracia, ale teokracia (Božia vláda). Pán Ježiš povedal, že väčšina ľudí kráča po širokej ceste do zahynutia (Mt 7:13-14). Človek je tvor, ktorý sa cíti osamelý ako vlk, keď nie je v tlupe s ostatnými. Nikto nechce byť „bielou vranou“. Plávanie dole prúdom je pohodlnejšie, ale napr. na rieke Niagara v blízkosti vodopádu vedie k zahynutiu.

Záchrana je v plávaní proti prúdu (niekedy úplne sám!). Niektorí povedali: Zdravé ryby plávajú proti prúdu. Dole prúdom plávajú len zdochliny. Cirkev Ježiša Krista pláva proti špinavému prúdu tohto sveta. Alebo inými slovami Cirkev Ježiša Krista, mládež Ježiša Krista kráča či „bicykuje“ proti vetru. V nápore protivetra je oveľa ťažšie napredovať. Boží muži a ženy, hrdinovia viery sa však nikdy neotočili späť, aby im vietor fúkal do chrbta, a tak pomohol kráčať, no v opačnom smerom, od Boha preč smerom k pekle.

Jozef si zaumienil vo svojom srdci, že radšej pôjde do väzenia, ale sa nepoškvrní Putifárovou ženou. Daniel a jeho traja priatelia sa pevne rozhodli, zaumienili si vo svojom srdci, že sa nepoškvrnia pokrmami Babylona. Tí traja si pevne zaumienili vo svojom srdci, že si radšej zvolia smrť v ohnivej peci, než by sa sklonili pred zlatým obrazom. Pretože poznali svojho Boha, poznali pravdu, ktorá oslobodzuje, mali pred sebou cieľ a v srdci Božiu bázeň. **Táto veľká skúška viery pre nás všetkých sa čoskoro bude opakovať!**

Božie kráľovstvo nie je demokraciou, kde hlas väčšiny má najväčšiu autoritu, ale Božou vládou, kde sa uplatňuje Božia vôľa.

Dejiny ukazujú, že v histórii ľudstva sa vždy striedala diktatúra s anarchiou. Opravdivá demokracia by mala byť zdravým balansom, akousi „úzkou cestou“ medzi diktatúrou a anarchiou, a vždy mala a má len veľmi krátku životnosť. Každá demokracia sa pre nesprávne chápanie slobody za krátky čas zmení na anarchiu. (Máme demokraciu, robíme, čo chceme!) Anarchia zas pôsobí chaos, ktorý je živnou pôdou pre bezzákonnosť a kriminalitu. Takže k znovunastoleniu poriadku je potrebná „silná ruka“ a za krátky čas sa nájde nejaký „silný muž“, ktorý urobí poriadok. Tento nový poriadok zas vedie k diktatúre a osobnému kultu „silného muža“, čo čoskoro vyvoláva revolúciu, boj za slobodu a za demokraciu. Tento diabolský kolotoč sa neustále opakuje v dejinách sveta a jednotlivých národov a má vplyv aj na cirkev.

Skutočná kresťanská sloboda v cirkvi je úzkou cestou lásky medzi zákonníctvom a liberalizmom. Zákonníctvo by sme mohli prirovnať k diktatúre a nesprávne chápanú „korintskú“ slobodu, liberalizmus k anarchii. V silne zákonníckom, skostnatenom zbore, ktorý sa uzatvoril do seba a zanedbal evanjelizáciu, starí veriaci vymierajú a nová generácia tu buď nevyrastá a nenachádza sa, alebo sa bude snažiť vymaniť spod otroctva zákonníctva a zatúži po kresťanskej slobode. Nakoľko však boli utláčaní zákonníctvom, prehnaná sloboda prechádza do extrém, do liberalizmu a anarchie, ktorá čoskoro vedie k duchovnému zmätku. Božie slovo poukazuje na dôležitosť kontroly slobody a na neprekračovanie hraníc kresťanských morálnych noriem.

Pomaly prichádzame k záverom úvodných a všeobecných zásad kresťanskej etiky a mám nádej, že sa mi podarilo tieto zásady pre každého pochopiteľne vysvetliť.

Myslím si, že žiadny úprimný kresťan nechce patriť medzi tých, ktorí by morálne požiadavky Písma považovali za zákonníctvo, ani medzi tých, ktorí by pre povrchnú známosť Písma alebo pre zachovanie tradície chceli presadzovať nejaké ľudské zvyklosti, ľudské nariadenia. Preto je veľmi potrebné poznať a rozlíšiť, čo je liberalizmus, čo je zákonníctvo a čo je pravá kresťanská sloboda, sloboda v Kristu.

Obhajcovia tejto liberálnej, tzv. „kresťanskej slobody“, prakticky ani nevedia, čo pravá biblická kresťanská sloboda znamená, a preto rešpektovanie Božieho slova považujú za zákonníctvo a obmedzovanie osobnej kresťanskej slobody. Božie slovo nás varuje takto:

„...sľubujú (im) slobodu, a sami sú otrokmi skazy,...“ (2Pt 2:19)

„...ako slobodní, ktorých sloboda nie je zásterkou zla,...“ (1Pt 2:16)

„...dbajte, aby naša sloboda nebola na pohoršenie slabým!“ (1Kor 8:9)

„...ste k slobode povolaní. Len aby vám sloboda nebola zámenkou telu.“ (Gal 5:13)

„...všetko je mi dovolené, ale nie je všetko prospešné,....nie všetko buduje, ... ale ja sa ničomu nedám ovládnuť.“ (1Kor 6:12, 10:23).

„...raduj sa,... ale vedz, že...“ (Kaz 11:9).

„...Stojte - zostaňte v slobode!“ (Gal 5:1)

Obhajcovia „liberálnej kresťanskej slobody“ nevedia vysvetliť ani pojem slova „zákonníctvo“, a týmto slovom označujú často aj názory biblicky zmýšľajúcich kresťanov.

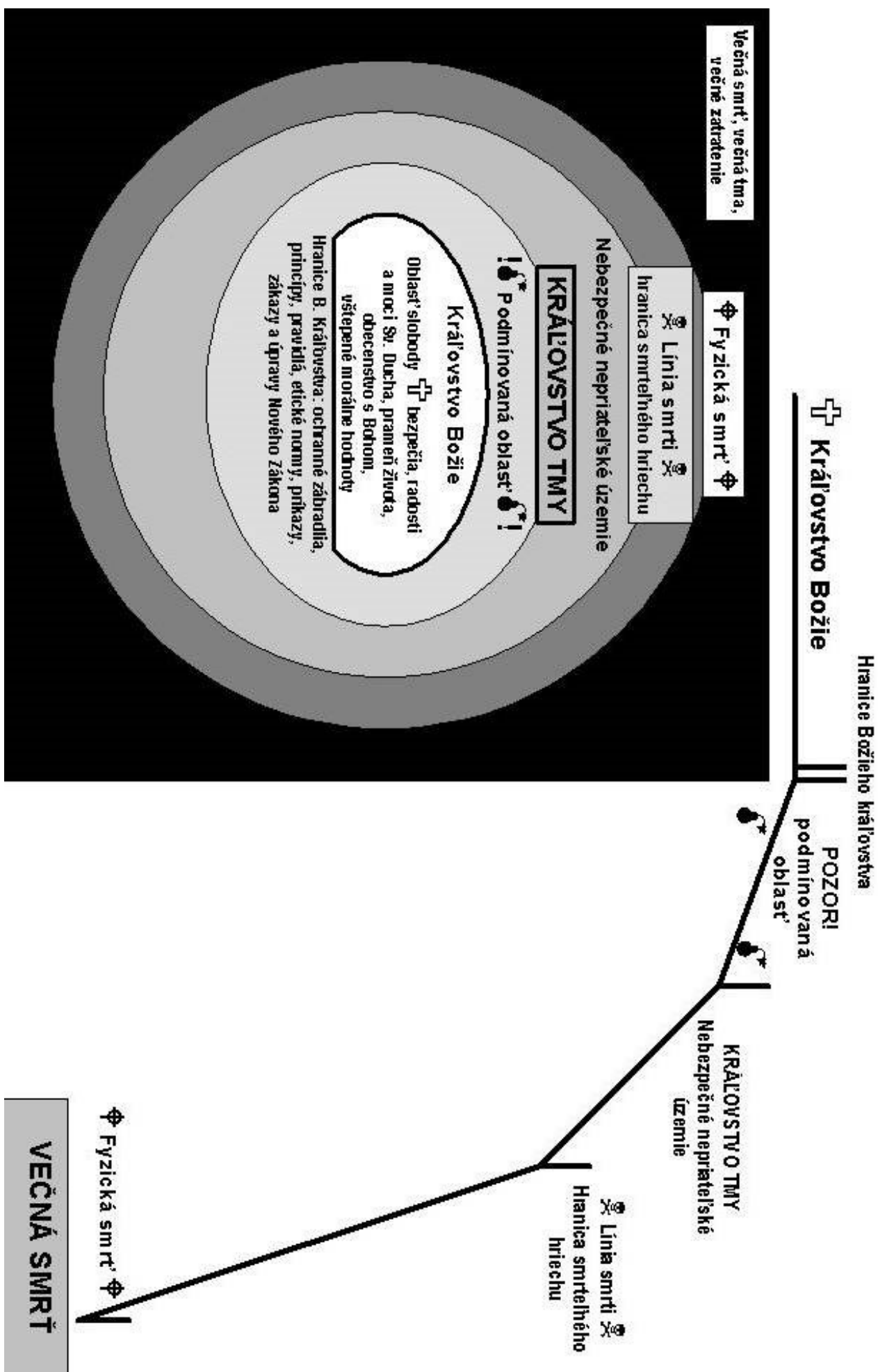
Čo teda zákonníctvo znamená?

- 1) Za základ spasenia a ospravedlnenia považovať Zákon, Desatoro, nariadenia, príkazy, zákazy, obrady, zásluhy, skutky zákona, obriezku, sobotu, jedenie mäsa...atď.
- 2) Pridať k Božiemu slovu ľudské vysvetlivky, tradície, ľudské nariadenia a zvyky. (Mt 23:4, Mk 7:7-9 – Čo sa smie, čo sa nesmie v sobotu, v nedeľu...a pod.).
- 3) Za podstatu kresťanského života namiesto opravdivého vnútorného posväcovania, praktickej služby Pánovi a ľuďom, namiesto plodného kresťanského života považujú prejavy vonkajšej zbožnosti (Mt 23:5-7, 23, 25-28, Mk 7:1-6).
- 4) Snaha dodržiavať Písmo podľa litery, bez duchovnej podstaty a bez pochopenia jeho duchovného významu. Litera však zabíja, ale Duch oživuje (2Kor 3:6).
- 5) Puntičkárske hľadať chyby na iných, pritom nevidieť svoje. Neustále kritizovať a súdiť, odsudzovať iných, zabúdajúc na milosť Božiu vo svojom živote, zabúdajúc na očistenie od svojich niekdajších hriechov (Mt 23:24, 2Pt 1:9).
- 6) Namiesto láskavej, trpezlivej výchovy a starostlivosti – tvrdým spôsobom, radikálne a kategoricky zdôrazňovať a presadzovať len príkazy a zákazy.

Pán Ježiš Kristus varoval svojich učeníkov, aby sa chránili od kvasu farizejov a zákonníkov, ktorým je pokrytectvo.

C. Pravá sloboda v Kristu

Kresťanská sloboda neznamena slobodu robiť všetko, čo chcem, ale slobodu robiť to, čo Boh chce a nerobiť to, čo Boh nechce. **Slobodu vedieť povedať „NIE“ pre pokušenie, pre diabla, pre hriech a povedať „ÁNO“ pre Boha. Skutočná sloboda je sloboda od hriechu, nezávislosť na satana a úplná závislosť, napojenie sa na Boha, na prameň ŽIVOTA.** Pravá sloboda v Kristu znamená mať slobodu poslúchať Ho a žiť podľa Božieho slova! Predtým som bol poviazaným otrokom satana a nemal som slobodu Boha poslúchať a žiť podľa Jeho Slova. Vždy ma nejaké povrazy svojvôle zdržali, ale teraz mám k tomu slobodu. Predtým ma vždy niečo viedlo k tomu, aby som konal zlo a nekonal dobro, aby som tvrdohlavo vzdoroval Bohu a Jeho vôli, ale teraz už som z tej svojvoľnosti oslobodený. Som slobodný, aby som neustále hľadal to, čo sa páči môjmu Pánovi a mám slobodu odhodiť všetko, čo sa Mu nepáči. Čím viac chodím s Pánom, tým viac sa mi táto vlastnosť stáva úplne samozrejmosťou a skrze Ducha Svätého časťou mojej novej prirodzenosti. Doteraz som často klamal, niekedy som aj kradol a žil podľa zvyklostí tohto sveta. Teraz môžem slobodne žiť bez klamstva, bez krádeží, bez ohovárania, bez odvrávania rodičom. Som nové stvorenie, Pán Ježiš ma oslobodil. Mám novú prirodzenosť. Všetko, čo tento svet ponúka, je škoda a smeti, v mojich očiach nemá žiadnu cenu, som od nich oslobodený. Mám len jednu túžbu: vo všetkom žiť na Božiu slávu, aby som nezarmútil svojho Pána, ktorý ma tak veľmi miloval, že svojím životom platil za mňa. Chcem Ho milovať, chcem Mu svätoslúžiť a byť Mu vďačný za Jeho lásku! Doteraz som žil skúpy a sebecký život, ale teraz už som od toho oslobodený a mám čas slúžiť iným, navštevovať chorých a dávať na Božie dielo. Doteraz som nevedel Boha chváliť, moje srdce bolo zovreté, moje ústa sa neotvorili vďaka Bohu vďaka a chváliť Ho, ale teraz už viem voľne dýchať, viem Pána chváliť a oslavovať Ho celým srdcom, ústami aj životom, lebo som voľný, haleluja! (2Kor 3:17) Pán Ježiš ma oslobodil! Už neohrozujem s milosťou, nekráčam na hrane zábradlia, ale moja túžba smeruje a nesie ma vždy viac a viac do centra tejto slobody a oblasti nového života s Bohom. **/Pozri ilustráciu!/ Tam je tá pravá sloboda. Pravú kresťanskú slobodu najlepšie vyjadruje pisateľ piesne: „Len v Tvojom zajatí, môj Pane, voľný som.“**

Videli sme, že prvý človek - aj mánotratný syn - sa chcel osamostatniť, byť nezávislý od Boha, lebo závislosť od Boha považoval za obmedzovanie slobody. Kam to viedlo? Do totálneho otroctva! Satan je krutý otrokár! Najprv oklame človeka, aby zo svojho života vyvrhol Boha, a stal sa svojím pánom (človek). Potom, keď sa na trón srdca, ktorý má patriť Bohu, posadí „JA“ človeka, satan ho poriadne priviaže a človek namiesto toho, žeby sa stal pánom, stáva sa poviazaným otrokom. Toto otroctvo musí dozrieť ako Námanovo malomocenstvo. Na začiatku to bolo len niekoľko vyrážok, ktoré sa dali zamaskovať, zašminkovať, ale pod krásnou uniformou Námana bolo hnilé telo. Taký je hriech. Aj mánotratný syn sa dostal na pokraj svojho života. Chcel byť slobodný a nezávislý. To, čo chcel, aj dosiahol. Tam pri sviniach bol konečne slobodný. Síce trochu ináč, než si to predstavoval. Vtedy, keď už mal zlomené srdce, však vstúpil do seba.

Keď sa človek takto stáva zamotaným a poviazaným otrokom, Pán Ježiš príde k nemu a klope na srdce. Aj na moje srdce takto klopal. Zavolať som a pozvať som Ho: „Ó, Pane Ježišu, pomôž! Som zamotaný a poviazaný! Vyslobod' ma, rozviaž a rozmotaj moje putá!“

On prišiel a vyslobodil ma. On je Vysloboditeľ! (Iz 61:1)

Vyslobodil od hriechu (Mt 1:21),

- z *moci hriechu*: z moci nečistých myšlienok, vášní, rozkoší, oplzlých rečí, oslobodil ma od svojvoľnosti, od hriešnych zvykov, návykov, hriešnych žiadostí a pohnútok (nenávisť, pýcha, závisť, žiarlivosť),

- od *následkov hriechu*: - od výčitiek svedomia za hriechy v minulosti, z depresie, - zo strachu zo smrti (Žid 2:15), z budúcnosti, zo súdu,

od moci temnosti (Gal 1:4, Kol 1:13),

od budúceho hnevu (1Tes 1:10, 2Tim 3:11),

od bludu: dáva poznať pravdu, ktorá oslobodzuje (Jn 8:32,34,36),

od Mojžišovho zákona, od zlorečeného stavu pod Zákomom,

od zlorečeného stavu dvojitého, schizofrenického života: „*Dvom pánom sa slúžiť nedá.*“ (Mt 6:24),

„*Kto by chcel byť priateľom sveta, stáva sa Božím nepriateľom.*“ (Jak 4:4),

„*Keby som hľadal páčiť sa ľuďom, nebol by som služobníkom Kristovým.*“ (Gal 1:10),

„*Kto miluje tento svet (chodí podľa sveta, pripodobňuje sa tomuto svetu - Rim 12:2), nemá v sebe lásku Otcovu.*“ (1Jn 2:15-17).

Dáva víťazstvo v pokušení (2Pt 2:9).

Pán Ježiš svojím životom platil za našu slobodu. On je Vysloboditeľ. Volá ťa do tejto slobody, do slobody života v Duchu Svätom. Nie je to teória ani ilúzia, ale skutočnosť. Cesta do tejto slobody však nie je automatická. Cesta do slobody sa začína pri tesnej bráne: „*Čiňte pokánie!*“ To znamená: rozmotať, vyznať, rozriešiť, a čo sa dá, napraviť. Opustiť cestu hriechu a zmeniť smer. Cesta slobody je úzka cesta, začína sa sebazapieraním, ale vedie ku opravdivej slobode už tu na zemi a do večného života. „*Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba*“ (Mt 16:24). „*A tí, ktorí sú Kristovi, ukrižovali svoje telo...*“ (Gal 5:24). Cesta k vláde vedie cez sebaovládanie.

V Biblii je mnoho varovaní pred odvrátením sa od nasledovania Pána, od slobody späť do otroctva, ktoré sa nevzťahujú na neznovuzrodených ľudí. Všetky tieto varovania by boli nezmyselné, ak by pre veriaceho neexistovala žiadna možnosť vypadnutia zo stavu milosti.

Je potrebné poznamenať však rozdiel medzi odvrátením a odpadnutím. Ten, kto sa odvrátil, sa dostal na nebezpečné, podmínované nepriateľské územie a je volaný späť k Pánovi, má možnosť návratu. Ale odvrátenie sa môže viesť k odpadnutiu, k prekročeniu „smrteľnej línie“, odkiaľ už niet návratu. /Pozri ilustráciu/ Odvrátenie sa deje postupne, nie naraz. Nastáva postupný odklon od Boha, ochladnutie lásky k Bohu, k obecenstvu, najprv tajne v srdci a potom je prejavované navonok.

Odvrátenie môže byť čiastočné, potom úplne. Mánotratný syn bol „*mŕtvy a stratený*“, ale potom, čo činil pokánie a navrátil sa k Otcovi, našiel sa a ožil.

Opadnutie je krokom za odvrátením sa. Je to úmyselné a zámerné odmietnutie a zapretie Ježiša Krista. Všetci kresťania sa potkávajú z času na čas, ale opäť vstávajú a idú ďalej. Odpadlík sa zámerne a svojvoľne odvracia od Pána, vyhŕňajúc Ho zo svojho života. Odpadnutie je „*hriechom k smrti*“, za ktorý sa nemá modliť (1Jn 5:16). Písmo učí, že bezpečnosť veriaceho je podmienená poslušnosťou a vierou. Tým, že počúvajú a nasledujú Pastiera, nikdy nezahynú.

„*Moje ovce počúvajú môj hlas, a ja ich poznám a nasledujú ma. Ja im dávam večný život, a nezahynú naveky, a nikto mi ich nevytrhne z ruky*“ (Jn 10:27-28).

D. Ako žiť so svojou kresťanskou slobodou ?

Táto otázka sa vynorila už aj v apoštolskej dobe. V Rim 14., 15:1-7, 1Kor 8. a 10. kapitole apoštol Pavol skrze Ducha Svätého odpovedá na tento problém. Vtedy boli síce iné veci než dnes, na ktorých sa niektorí urážali, resp. ktorými niektorí urážali iných, ale podstata problému a princípy riešenia sú také isté aj dnes. Niektorí mali výčitky svedomia ohľadom pokrmov, mali pochybnosti, či môžu jesť mäso, ktoré predávali na trhoch. Židovskí kresťania mali pochybnosti preto, lebo podľa Mojžišovho zákona niektoré zvieratá boli považované za nečisté, kresťania z pohanov zas pochybovali, či to mäso nebolo obetované modlám. Títo kresťania – apoštol Pavol ich nazýva slabými vo viere – mali pochybnosti a pre istotu radšej jedli len zeleninu. Zároveň odsudzovali tých, ktorí jedli mäso. Tí, ktorí boli slobodní (sa cítili byť slobodnými) a jedli mäso - apoštol Pavol ich nazval silnými vo viere - nemali z toho výčitky svedomia, ale pre nedostatok lásky voči tým „slabým“, nebrali na nich ohľad a úmyselne ich dráždili a pohoršovali.

Nie je to zdravé a nie je slobodou, keď kresťan má neustále pochybnosti a výčitky svedomia z každej maličkosti, ale ani to nie je správne, keď novoobrátení alebo už „*tí silní vo viere*“ nemajú výčitky svedomia z ničoho. Dnes to býva v mnohých prípadoch takto.

Podstata biblického kresťanstva nespočíva predovšetkým v dodržiavaní súboru predpisov, príkazov a zákazov, ale v obecenstve s Bohom skrze Ducha Svätého. Ako však v každom vzťahu, aj vo vzťahu k Bohu platia určité **pravidlá spolužitia** a sú veci, ktorými tento vzťah môžeme narušiť.

Spolužitie s ľuďmi tiež má svoje pravidlá a narušením týchto pravidiel môžu byť narušené aj naše vzájomné vzťahy. Je potrebné rozlíšiť naše správanie sa v súkromí, v rodine alebo pred verejnosťou, na ulici, v práci, v škole, na úrade či v spoločnosti, na výlete alebo v modlitebni, v kostole, zvlášť na bohoslužbách. Isté nikto z nás by nešiel v tom istom oblečení do prezidentského paláca na audienciu, v ktorom bol práve na výlete. Ani Pánovi Ježišovi nebolo a ani nám nemôže byť ľahostajné, kto sa ako správa v dome modlitby. Keď sme sami doma, môžeme sa správať tak, ako chceme. Aj vtedy sme síce pred Bohom, ale postaviť sa na hlavu nie je hriech. Medzi ľuďmi však už musíme brať ohľad na cítenie iných. Keď sa napr. obliekame tak, aby sme sa cítili pohodlne, nemali by sme zabudnúť ani na to, aby sa v našej blízkosti cítili dobre a pohodlne aj druhí. Ak chceš, doma môžeš voňať svoje zapáchajúce ponožky alebo tvoj silný spray, koľko len chceš, ale v spoločnosti, vo vlaku či v lietadle máš dbať o to, aby v tvojej blízkosti kvôli tvojej slobode iných nerozbolela hlava, ale aby sa cítili dobre a pohodlne.

Keď sme dvaja alebo traja, tam sú už vzťahy, ktoré potrebujú určité pravidlá. Nieкто nás svojím správaním môže uraziť, pohoršiť alebo svojou slobodou obmedziť našu slobodu a vzťahy sú narušené. Tak isto aj my môžeme svojím správaním niekoho pohoršiť alebo dať zlý príklad iným, či svojou egoistickou slobodou bezohľadne obmedzovať slobodu iných a narušiť vzťahy. Aj kresťanská sloboda má svoje hranice a svoje pravidlá. **Láska k Bohu a láska k ľuďom limituje našu slobodu. Tvoja sloboda skončí tam, kde narušuje slobodu iných!** „*Všetko smiem, ale ...*“ Len čo sa teda objavíme pred verejnosťou, či sa nám to páči, alebo nie, je koniec nášho súkromia a naša sloboda je obmedzená tým, že musíme brať ohľad aj na cítenie a názory iných. To však neznamená nechať sa zotročiť inými ľuďmi (veď vždy budú takí, ktorým nikto nikdy nevyhoví), ale v pokore a láske brať do úvahy názory iných a snažiť sa žiť v pokoji so všetkými ľuďmi. Láska berie ohľad na cítenie a názory toho, koho miluje. Láska nechová sa neslušne, úmyselne a vyzývavo nepohoršuje, nerobí napriek, ale ani neláskavo a kriticky neodsudzuje toho, koho miluje.

Všeobecne, no najmä na začiatku kresťanského života si potrebujeme uvedomiť, poznať a rešpektovať tieto pravidlá, žiť podľa nich. Rastom a zrelosťou duchovného života sa nám tieto pravidlá zakódujú ako morálne hodnoty a ako súčasť našej novej božskej prirodzenosti. **To, čo na začiatku cesty sa zdalo a vyzeralo nemožným sebazapieraním, v zrelom veku znamená skutočnú slobodu.** Napríklad, už nie preto nekradnem, lebo kraťnúť je Zákonom zakázané a mám strach z Božieho trestu, ale preto, lebo ma Boh znovuzrodil, oslobodil a dospel som k zrelému veku svojho duchovného života, keď skrze moje Svätým Duchom posvätené svedomie aj bez písaného zákazu mám odpor voči hriechu, aj voči krádeži.

Preto potrebujeme nechať Boha, aby Božím Slovom obnovil našu myseľ, menil naše svedomie a posvätil ho Duchom Svätým. To je v živote kresťana určitý proces, čo nejaký čas potrvá. **Ľudia so slabším svedomím potrebujú pravidlá, príkazy a zákazy (ako malé deti), podľa ktorých by žili a ktoré by im zabránili robiť nesprávne veci.** Ich svedomie sa cvičí sebadisciplínou a dodržiavaním týchto pravidiel. Zrelí kresťania so silným svedomím, ktoré je založené na Božom Slove, dospelí vo viere, nepotrebujú toľko obmedzení a pravidiel, pretože ich svedomie už má zakódované tieto Božie kritériá. Takéto svedomie je veľkou pomocou pri chodení v Božej poslušnosti. Niektorí kresťania rastú rýchlejšie, iní pomalšie. Tí silnejší sú povinní slabších vo viere s trpezlivosťou a láskou prijať, znášať a vychovávať. Pre tých, ktorí si myslia, že sú silní vo viere, tiež platí: „*Ten, kto stojí, nech hľadá, aby nepadol!*“

ROZHODOVANIE KREŠŤAŇA

1.Korinským 8-10.kap.

DOVOL'UJE TO
BIBLIA? **NIE** → **NEROB TO**

↓ **ÁNO**

DOVOL'UJE TO
MOJE SVEDOMIE? **NIE** → **NEROB TO**

↓ **ÁNO**

OBLASŤ SLOBODY

3 ďalšie otázky:

1) Aký to má vplyv na iných kresťanov?

(Láska je dôležitejšia než poznanie.)

2) Aký to má vplyv na neveriacich?

(Evanjelium je dôležitejšie než tvoje práva.)

3) Aký to má vplyv na môj duchovný život?

(Duchovné zdravie je dôležitejšie než moja sloboda.)

VŠETKO ROBTE NA SLÁVU BOŽIU! (1.KOR 10, 31)

Hovorili sme už, že vždy boli a budú dve krajnosti: zákonníctvo a liberalizmus.

Tým, ktorí sú náchylní k zákonníctvu, odsudzovaniu iných a ľahko sa pohoršujú na druhých (Kto si to prizná!? – Poznáš seba?), apoštol Pavol radí (alebo prikazuje?!), dáva nasledujúce pravidlo:

- 1) Nesúď, každý vydá počet sám za seba.
- 2) Keď odsudzovaním zarmútiš svojho brata, nekonáš v láske...
- 3) ...a rúhajú sa vášmu dobru medzi neveriacimi. Neláskavé škriepky sú na úkor vášho dobra, požehnania a napredovania Božieho kráľovstva.
- 4) Usilujme sa o pokoj, lebo kráľovstvo Božie je viac než pokrm a nápoj, je to spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom.
- 5) My silní vo viere sme povinní znášať slabosti slabých a nehľadať ľúbiť sa sami sebe.
- 6) K tomu je potrebná prirodzenosť Pána Ježiša Krista: zhovievavosť, potešenie, povzbudenie (Rim 15:1-7).
- 7) Preto prijmite jeden druhého.

Tým, ktorí sú náchylní k liberalizmu (Poznáš seba? – Kto si to prizná!?), ap. Pavol (alebo Božie Slovo?) radí, dáva smernice správania:

- 1) Základom je znovuzrodenie (si znovuzrodený?).
- 2) Ohľadom predmetnej veci nezhody priority autority má názor Božieho Slova.
- 3) Druhou prioritou môže byť tvoje Duchom Svätým posvätené svedomie:
Máš slobodu konať podľa svojho svedomia, ale vedz, že aj ty zodpovedáš za seba pred Bohom. Aj kresťanská sloboda má svoje hranice.
Možno máš známosť o tom, že všetko môžeš, ale vedz, že nie všetko je užitočné. Nerob to, čo nie je užitočné, čo nebuduje, ale zotročuje.
Možno máš známosť, ale vedz, že známosť nadúva, láska však buduje. Pravá kresťanská sloboda je limitovaná láskou. ZNÁMOSTĤ hovorí výkričníkom: „*Všetko mi je dovolené!*“ avšak LÁSKA kladie kontrolné otázky: „*Je to užitočné? Bolo by to konštruktívne? Bolo by to na budovanie vzťahov? Urobil by to môj Majster? Páčilo by sa to Pánovi? Neublížilo by to iným? Nenarušuje to jednotu a vzťahy s bratmi a sestrami?*“
- 4) Zober do úvahy aj svedomie iných. Nech tvoja „sloboda“ nepôsobí úmyselnú urážku a pohoršenie. Zober do úvahy prostredie, kde žiješ, názory a reakciu obecnstva s ohľadom na slabších vo viere, ako aj na tých, ktorí sa ľahko urážajú alebo pohoršujú. Lebo keď zarmútiš svojho brata, nekonáš v láske. Buď dostatočne pokorný a ochotný prehodnotiť svoje názory a pre pokoj korigovať svoje správanie, aby si so svojou slobodou neobmedzoval slobodu iných. Apoštol Pavol myslel vážne, keď povedal: „*Radšej nebudem jesť mäso a nebudem piť víno, aby som nepohoršil svojho brata, za ktorého Kristus zomrel.*“ Keď si pokorný /-nál/, iste ani pre teba nebude ťažké robiť podobné rozhodnutia.
- 5) Konaj všetko v láske voči Ježišovi, v obecnstve s Ním, pýtajúc sa Ho: „*Čo Ty na to, Pane?*“ Konaj všetko v láske aj voči bratom, sestrám a konaj všetko na slávu Božiu.
- 6) Lebo keď nie, rúhajú sa vášmu dobru medzi neveriacimi. Neláskavé škriepky sú na úkor vášho dobra, požehnania a napredovania Božieho kráľovstva.
- 7) Usilujme sa o pokoj a o jednotu tela, lebo kráľovstvo Božie je viac než pokrm a nápoj. Je to spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom, za ktoré sa oplatí vzdať svojich možno nesprávnych názorov o kresťanskej slobode.

A „*horúci zemiak*“ bude vybratý! Haleluja! Teším sa na jeho krásnu vôňu a chuť.

Ako som už v Úvode spomínal, sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci možno niektorí mladší ma zaňho považujú. Ešte menej sa považujem za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Som za skutočnú kresťanskú slobodu, za jednotu a lásku, za voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého, ale nakoľko som poverený (predovšetkým Bohom) zodpovednosťou, som aj za biblický poriadok v zbere a v cirkvi. Tieto dve veci – opravdivá kresťanská sloboda a biblický poriadok – sa však navzájom nevyklúčujú, práve naopak, spolu v jednote a v láske pripravujú a vytvárajú priestor pre voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého. Poriadok, jednotu a lásku je podmienkou opravdivého pôsobenia moci Ducha Svätého. Z mojej strany tak rád by som vyhovel aj liberálnejšie zmýšľajúcim (zvlášť mladším sestrám), ale nie ja som ustanovil etické pravidlá života a vzťahov v Božom kráľovstve. Rád by som vyhovel aj zákonníckejšie zmýšľajúcim (zvlášť starším bratom), ale nemôžem schvaľovať nebiblické tradície. Avšak verím, že Boží ľud sa pokorí, prestane sa škriepiť, a bude hľadať v láske preklenutie priepasti medzi generáciami liberalistov a tradicionalistov (Žalm 81:14-15). Verím, že Boží ľud tieto pravdy pochopí a nájde tú úzku cestu medzi dvoma krajnosťami, cestu biblického posvätenia, pokory, lásky a požehnania. Teším sa na Božie požehnanie a na prebudenie, ktoré ešte pred príchodom Pána Ježiša príde a v ktorom Duch Svätý najväčší dôraz bude klásť na posvätenie a na morálnu čistotu nevesty Ježiša Krista (Ef 5:27).

Spomínal som, že sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci niektorí mladší ma zaňho považujú. Viem však, že títo mladí budú o niekoľko rokov ináč rozmyšľať a dajú mi v mnohých veciach za pravdu, keď vychovávajú 3-4 deti a pri výchove svojich vlastných detí spoznajú a uznajú, že disciplína, prísnosť, pravidlá, príkazy, zákazy a niekedy aj trest, teda v určitom zmysle nejaké „zákonníctvo“, je veľmi potrebné – to všetko však v láske a s láskou. Ešte nemajú skúsenosti, nevedia, čo znamená, keď matka s veľkou obavou sleduje svoje dieťa, keď je choré alebo keď hrozí, čiha naň nejaké nebezpečenstvo, s akou úzkosťou čaká doma, keď neskoro v noci mešká – to všetko vedia a pochopia len milujúci rodičia.

Boh s takouto svätou žiarlivosťou sledoval a videl nevernosť svojho starozákonného ľudu. Apoštol Pavol tiež takto miloval Boží ľud v Korinte a mal obavy o korintských, aby ich „...mysle sa neodvrátili od prostoty a čistoty oproti Kristovi.“ (2Kor 11:1-4).

Pre ilustráciu citujem zaujímavé úvahy z časopisu Zápas o dušu č. 44/1996 s názvom:

ROKY DOZRIEVANIA

4-ročný: Môj otec všetko dokáže!

7-ročný: Môj otec všetko vie!

8-ročný: Môj otec nevie všetko!

12-ročný: No čo, prirodzene, ani otec všetko nevie!

14-ročný: Otec? Ten je beznádejne staromódny!

19-ročný: Ten chlap je mimo, čo od neho očakávaš?

25-ročný: Možno, že o tom niečo vie, ale nie zase tak veľa.

30-ročný: Musím zistiť, čo si o tom myslí otec.

35-ročný: Spýtame sa najprv tatka, čo si o tom myslí.

50-ročný: Čo by tomu povedal otecko?

60-ročný: Môj otecko mal prehľad a rozumel všetkému!

65-ročný: Keby som sa tak s ním mohol porozprávať ešte raz!

Poznamenávam, že každý je zákonník v nejakej oblasti. Dokonca aj anarchisti, ktorí neuznávajú žiadny poriadok, žiadnu autoritu, predsa majú svojich vodcov, ktorých neobyčajne slepo poslúchajú.

Mladšia generácia často považuje staršiu generáciu za nemodernú a konzervatívnu alebo veriacich kresťanov žijúcich od nás na východ (Rumunsko, Ukrajina, Rusko) za konzervatívnych len preto, lebo ženy svoju hlavu ešte pokrývajú alebo na modlitbách viac plačú než tleskajú. Oproti tomu všetko, čo je od nás na západ (alebo prichádza zo západu), je moderné, správne a normatívne. Chcel by som poznamenať, že terajšia mladá generácia za niekoľko rokov bude tiež konzervatívna. Už len preto, lebo prichádza ďalšia mladá, extra moderná generácia. Ak by však terajší mladí chceli držať krok s dobou a módou, nestarnúť a nestáť sa konzervatívnymi, (akoby to bolo nejaké hanobné označenie !?), nezabudnite, že príde čas, a ten čas je blízko, keď odmietnutie znamenia šelmy bude veľmi nemoderná, konzervatívna vec, podľa sveta výslovné bláznovstvo. Dokonca tí, ktorí ju neprijmú, budú považovaní za nepriateľov spoločnosti. (Zj 13:16-17, 14:9-12, 16:2). Ak tento trend modernizmu, a nie Biblia diktuje naše názory, sme na nebezpečnej ceste.

Americkí kresťania sú podľa môjho názoru v niektorých oblastiach príliš tolerantní. Niektorí môžu namietnuť, že vraj, tam je taká kultúra. O normách kresťanskej etiky však nerozhoduje kultúra, mentalita ani tradícia, ale Božie slovo. Biblia je stále moderná, pretože nikdy nevyjde z módy. V niektorých iných oblastiach sú však Američania tiež zákonníci, zvlášť v oblasti pitia vína a v oblasti chodenia chlapcov s dievčatami. Na niektorých biblických školách býva celý súbor pravidiel, prísnych príkazov a zákazov, zvlášť ohľadom vzťahu chlapcov a dievčat ako základ potrebného poriadku, ktorých dodržiavanie je podmienkou ich prijatia na školu (v roku 1999!). Tieto prísne zásady a pravidlá sú potrebné, pretože situácia v spoločnosti to vyžaduje. Žiaľ, tieto pravidlá medzi tými istými študentmi sa mimo školy už často nerešpektujú.

Spomínal som, že sa nepovažujem ani za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Som za opravdivú kresťanskú slobodu, za jednotu a lásku, za voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého, ale nakoľko som zodpovedný, som aj za biblický poriadok v zbore a v cirkvi. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Alebo ako mušľa, keď sa dostane do nej nejaké zrníčko piesku, s ktorým sa musí naučiť žiť. Po čase sa však z tohto spolužitia so zrníčkom piesku – síce vo veľkých bolestiach a utrpení – aj v mojom živote zrodila vzácna perla. Ak si od začiatku čítal rad za radom s pokorným srdcom a chceš skutočne konať Božiu vôľu, určite uznáš, že to nie je zákonníctvo, ale aj pre teba, pre Boží ľud – vzácna perla.

Túto vzácnu perlu nenájdeš v plytkých vodách povrchného a ľahostajného kresťanského života, kde si ju „rekreační kresťania“ ani nevšimnú, len pošliapu. Nenájdeš ju v plytkine liberálnej morálky, ale ani v príliš hlbokých a studených vodách zákonníctva. Zákonníci sú takí „svätí“, ich učenie je také „hlboké“, ich požiadavky sú také nesplniteľné, voda týchto zákonníkov je taká hlboká a nepriblížiiteľná ako hĺbka oceánu, do ktorej sa obyčajní smrteľníci, hriešnici neodvážia ani vstúpiť. Nedostane sa tam však ani slnko lásky. Perly sa rodia vo vode učenia. V hĺbke, kde sa už povrchní rekreanti nedostanú, nie však v hĺbke farizejského oceánu. Na miestach, kde sa dostanú slnečné lúče lásky a ohrievajú mušľu a rodiacu sa perlu.

Možno aj ty si myslíš v svojom srdci: „Keby mi niekto tieto veci takto vysvetlil, ale teraz to počujem prvýkrát. Doteraz som vždy počul len to, že to treba robiť, pretože takto je napísané v Biblii a šlus.“

Žalm 119:60, 67, 176. – „Ponáhľam sa a neváham ostríhať Tvoje prikázanie..., dokiaľ som nebol znížený, blúdil som, ale teraz ostríham Tvoju reč..., blúdím, ako stratená ovca, hľadaj svojho služobníka, lebo som nezabudol na Tvoje prikázania.“

E. Etická výchova a slušnosť

V úvode som hovoril o všeobecných etických normách, ktoré v určitom kruhu spoločnosti platia, či už ako všeobecne uznané, i keď nepísané pravidlá slušného správania, alebo písané kódexy, s ktorými sa regulujú vzťahy, správanie sa, slušnosť. Vo svete sú rôzne pravidlá, kódexy spoločenskej etiky (etikety), ktoré určujú ako sa správať v rôznych životných situáciách, v rôznych kruhoch a stupňoch spoločenského života, na pracovisku, v diplomacii, v biznise, v divadle, v spoločnosti, na večierkoch, ako byť galantný, zdvorilý, ako sa správať voči ženám, autoritám, starším, pri pozdravoch, pri predstavovaní sa, pri rozhovoroch, pri stolovaní, pri jedle... atď. Tieto zvyky a pravidlá slušnosti v rôznych národoch a kultúrach sú často odlišné, ktoré slušný človek pri svojej návšteve cudzej krajiny by mal naštudovať a dodržiavať, aby nevznikla nepríjemná situácia, tzv. „*Faux Pas*“.

Tieto etikety hovoria aj o tom, že aj neverbálna komunikácia, reč tela, oči, správanie a obliekanie sa veľa prezradí o človekovi, o jeho inteligencii, charakte a slušnosti. Nemyslím si že, by sme na spôsob farizejov mali tieto etické pravidlá rozpitvávať, ale predsa aj v našich medziľudských vzťahoch je potrebná nejaká základná slušnosť správania. Tak ako svedomie, aj slušné správanie je ovplyvnené a podmienené okolnosťami, výchovou, zvykmi, tradíciou, kultúrou, kultúrnosťou prostredia, rodiny alebo národa. Sme vychovaní rôznymi spôsobmi v rôznej kultúre, v rôznych rodinách, a naše správanie sa počas rastu a dospievania sa formuje a rozvíja, alebo sa deformuje.

Teda určité základné pravidlá slušnosti sú potrebné v každej rodine. V dobe môjho detstva bolo samozrejmosťou, rodičia nás takto učili (aj vyžadovali!), aby sme ich ráno, keď sme vstali z postele alebo po príchode domov zo školy pozdravili, aby sme po jedle poďakovali, aby sme sa naučili povedať prosím, ďakujem a odpusťte! Učili nás na ulici známych ľudí pozdraviť, keď sme išli na návštevu, pozdraviť sa, pri vstupe do miestnosti – najmä do kostola či do školskej triedy – dať dole čiapku. Učili nás, že na návšteve, alebo aj doma, keď sme mali návštevu, máme byť zdržanliví a nie pažraví. Keď napríklad je nás spolu päť a na stole je 10 fašírok, nemôžem ako prvý hneď sebe zobrať na tanier polovicu. Aj v škole učiteľ vyžadoval slušnosť. Bolo nepredstaviteľné, aby sme s učiteľom rozprávali rukami vo vrecu alebo žuvačkou v ústach. Viem, že dnes to pre mnohých vyzerá smiešne. Ale takto vyzerá aj spoločnosť! Na slušné správanie už nekladú dôraz ani v rodine ani v cirkvi a tak pedagógovia sa sťažujú, že deti v školách sú nezvládnuteľné.

O slušnosti, o výchove detí veľa hovorí aj kniha Prísloví. Zaslúžilo by to podrobnejšie štúdium!

Ale aj Pán Ježiš hovorí nejaké pravidlo o slušnosti: „*Ak ťa niekto pozve na svadbu, nesadaj si na čestné miesto, aby medzi pozvanými nebol niekto vzácnejší, ako si ty, a príde ten, čo pozval teba i jeho, a povie ti: ‚Uvoľni mu miesto!‘ Vtedy by si musel s hanbou zasaďnúť na posledné miesto. Ale keď ťa pozvú, choď a sadni si na posledné miesto. Potom príde ten, čo ťa pozval, a povie ti: ‚Priateľ môj, sadni si vyššie!‘ Vtedy ti prejaví poctu pred všetkými spolustolovníkmi. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.*“ (Lk 14:8-11). Taktiež ap. Pavol: „*V bratskej láske buďte navzájom naproti sebe nežní, v úcte jedni druhých predchádzajúci...*“ (Rim 12:10).

Niektoré môže namietajú, že v dnešnej modernej dobe, v dobe „*hipster subkultúry*“ nikto nezakladá na slušnom správaní sa. (Čo je hipster subkultúra? Aj to by zaslúžilo hlbšiu analýzu a podrobnejšie štúdium.) Dokonca aj v cirkvi vyžadovať nejaké slušné správanie je považované za niečo zákonné, náboženské zmýšľanie, produktom náboženského ducha. Takým spôsobom vraj nemôžeme získať mladých ľudí pre Pána. Preto ich kultúre sa musíme prispôbiť. Prax však ukazuje, že takéto prispôbovanie sa nie je efektívne.

Už som spomínal, že žijeme v dobe veľkej krízy morálnych hodnôt a noriem, keď pojmy ako správne, krásne, slušné či neslušné sú pomiešané tak, že človek nevie, ktoré vlastnosti sú dobré, pozitívne a ktoré sú zlé. Dnes tieto pojmy sú veľmi relatívne a individuálne, podľa názoru každého iné, rôzne. Je to ako hra bez pravidiel a bez rozhodcu. Keďže nie sú žiadne objektívne pravidlá, ktoré by boli záväzné pre všetkých, vlastne to ani nie je hra. Každý robí to, čo chce. Každý je sám sebe rozhodcom. Keď však nie sú žiadne objektívne morálne pravidlá, ktoré by regulovali spôsob, akým sa ľudia k sebe správajú, nebude ani spôsob, ako riešiť problémy a konflikty, a ako sa rozhodovať. A to vedie ku chaosu a anarchii. My sme však konštatovali, že morálne pravidlo existuje. Je to Božie Slovo – Biblia!

Tieto vplyvy spôsobili aj to, že v dnešnej dobe etická výchova sa zanedbáva v rodine, v škole aj v cirkvi. Veľký podiel má na tom aj moderná psychológia, ktorá vymyslela, že deti neslobodno trestať. Dokonca v prípade fyzického trestu dieťa svojich rodičov môže udať na políciu, a trest si vyslúži rodič – za „týranie“.

Po udalostiach z 11. septembra 2001 sa dcéra Billyho Grahama zúčastnila rozhovoru v televízii, kde moderátorka sa jej spýtala: „*Ako mohol Boh niečo také dopustiť?*“ Ona jej dala veľmi múdru odpoveď: „*Verím, že Boh je hlboko zarmútený tým, čo sa stalo, tak ako aj my, ale roky sme Bohu hovorili, aby odišiel z našich škôl, z našej vlády a z nášho života. Ako môžeme očakávať, že nás Boh požehná a ochráni, keď ho žiadame, aby nás nechal na pokoji?...*“ Začalo sa to vtedy, keď sa Madalyn Murray O'Hair sťažovala, že nechce v školách žiadne náboženstvo (bola zavraždená!), a my sme povedali OK. Potom niekto povedal, že by bolo lepšie, keby sa Biblia v školách nečítala... Biblia, ktorá hovorí, nezabiješ, nepokradneš, a miluj svojho blížneho, ako seba samého. A my sme povedali - OK.

Potom Dr. Benjamin Spock začal tvrdiť, že by sme nemali svoje deti trestať, keď sa zle správajú, lebo by sme tak mohli zraniť ich mladé osobnosti a narušiť ich sebaúctu, a my sme súhlasili: „*Odborník určite vie, čo hovorí.*“ Tak sme znovu povedali OK (jeho syn spáchal samovraždu!). Potom niekto povedal učiteľom a riaditeľom, aby nevychovávali naše deti, keď sa správajú zle. A riaditelia povedali, aby žiadny člen učiteľského zboru netrestal študentov, keď sa neprístojne správajú, lebo nechcú stratiť dobré meno a určite nechcú, aby ich zažalovali. A my sme povedali - OK. Potom niekto povedal, dovoľme naším dcéram, aby nezáväzne sexuálne žili a aby šli na potrat, keď chcú, a nemusia o tom dokonca povedať ani svojim rodičom. A my sme povedali - OK. Potom nejaký múdry člen školskej rady povedal, že chlapci zostanú chlapcami aj tak budú robiť čo chcú, takže dajme naším synom toľko kondómov, koľko si len zažiadajú, aby si užili toľko zábavy, koľko len chcú. Nemusíme pritom hovoriť ich rodičom, že ich dostali v škole. A my sme povedali - OK... Potom niekto povedal „*Vydávajme časopisy s obrázkami nahých žien a nazvime to dobrým, realistickým ocenením krásy ženského tela.*“ A my sme povedali OK. Potom niekto posunul toto ocenenie ešte o krok ďalej a publikoval obrázky nahých detí. Ďalší krok urobil, keď ich sprístupnil na internete. A my sme povedali OK, odvolali sa predsa na slobodu prejavu. Potom prišiel zábavný priemysel s tým, aby sme urobili televízne programy a natočili filmy, ktoré propagujú neúctu k ženám, rúhanie, a protizákonný sex. Povedali: „*Nahrávajme hudbu, ktorá povzbudzuje ľudí k znásilňovaniu, drogám, vraždám, samovraždám a k preberaniu satanských vzorov.*“ A my sme povedali: „*Ved' je to len zábava, nemá to žiadne negatívne vplyvy, aj tak to nikto neberie vážne, tak pod'me na to.*“ Teraz sa pýtame samých seba, prečo naše deti nemajú svedomie, prečo nevedia rozoznať dobré od zlého, a prečo pre nich nie je problémom zabiť svojich spolužiakov, cudzincov a samých seba. Keby sme o tom dlhšie popremýšľali a pozreli sa hlbšie, možno by sme našli odpoveď. Myslím, že to priamo súvisí s tým, že „*Človek žne to, čo zasial.*“ Po jednom školskom masakru: „*Drahý Bože, prečo si nezachránil to malé dievčatko, ktoré zabili v triede? S pozdravom, znepokojený študent.*“ **ODPOVEĎ:** „*Drahý znepokojený študent, mám zakázané ísť do škôl. S pozdravom, Boh.*“

Základ slušného správania by mal človek dostať už v rodine, kde sme najviac formovateľní a formovaní. Či už je to vzťah k veciam, ľuďom, prírode, alebo k čomukoľvek. Alebo to, že deti sa majú pozdraviť, poprosiť, či poďakovať. Etická výchova na školách je len nahradzovaním toho, čo by malo byť formované už v rodine. Snáď nie je potrebné povedať, že školské vzdelanie nedáva človeku inteligenciu a slušnosť. Je veľa ľudí s titulom, ktorí žijú nemorálne, hrešia a vulgárne nadávajú. Hoci sú vysoko vzdelaní, ale bez Božej bázni. Boh ich nazýva vzdelanými bláznami (1Kor 1:18-29, 3:18). Podľa Jk 3:15 niektorá múdrosť môže byť dokonca aj démonská. Počiatkom múdrosti je bázeň Hospodínova! (Žalm 111:10). Človek môže veľa vedieť, môže mať poznanie (aj o Bohu), ale ak nežije podľa Božieho Slova, nie je múdry. Pretože múdrosť je správne aplikovanie vedomostí v živote.

K etickej výchove detí v rodine je potrebný aj osobný príklad rodičov. Naše deti sú totiž zrkadlom nášho správania sa. Správajú sa presne tak ako to vidia od nás. Napríklad, ak dieťa vidí, že ocko nadáva mamičke, alebo keď matka zanedbáva poriadok v domácnosti..., a mohli by sme pokračovať, nie je to dobrý príklad. Veľa ľudí peháňa žartovaním, vtipkovaním. Nehovorím o prirodzenom humore, ale o seba šteklení, alebo o šteklení iných. Len tak zo žartu povedzme, otec pred dieťaťom zaklame. Dieťa si na to zvykne, pomaly sám nebude vedieť, kedy otec žartuje, kedy hovorí pravdu a kedy nie, a neskôr aj ono začne chodiť v otcových šľapajach. Klasickým príkladom je Lót, ktorému jeho zaťovia neverili a sa vysmiali, keď išlo o smrteľnú vážnu vec, pretože si mysleli, že (aj teraz) žartuje (1M 19:14).

Nestačí teda niektoré prvky príležitostnej spoločenskej etikety len zo zdanlivej zdvorilosti dodržiavať, ale je potrebné žiť premenený, morálne iný, čistý aj slušný život.

Najmä my, Božie deti máme žiť, chodiť slušne tak, ako Božie Slovo hovorí:

„...ako vodne **chod'me slušne**...“ (Rim 13:13)

„...aby ste **sa slušne a stále pridržali Pána** bez rozptýlenia mysle.“ (1Kor 7:35)

„...láska **nechová sa neslušne**.“ (1Kor 13:5)

„...aby ste **sa chovali slušne pred tými, ktorí sú vonku**...“ (1Tes 4:12)

„...biskup musí byť bez úhony, muž jednej ženy, triezvy, rozumný, **slušného chovania**, pohostinný, schopný učiť...“ (1Tim 3:2)

„To teda hovorím a osvedčujem v Pánovi, aby ste vy už **viac nechodili, ako aj ostatní pohan**ia chodia... vy ste sa tak nenaučili Krista... ...A tak buďte nasledovníkmi Božími ako milované deti **a chod'te v láske**, ako aj Kristus miloval nás ... A smilstvo a vôbec akákoľvek nečistota alebo lakomstvo nech sa ani nemenuje medzi vami, **ako sa sluší svätým**, ani mrzkosť a bláznivé reči alebo šprýmy (žartovanie), **čo sa nepatrí**, ale radšej ďakovanie... Teda nebuďte ich spoluúčastníkmi. Lebo ste **boli kedysi tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Chod'te ako deti svetla!**“ (Ef 4:17-5:8).

„A tak ostatne, bratia, prosíme vás a napomíname v Pánu Ježišovi, aby ste v tom, **ako ste prijali od nás, ako sa máte chovať a ľúbiť sa Bohu, ako sa aj chováte**, aby ste v tom ešte väčšmi **hojnili**. ...Lebo to je vôľa Božia - vaše posvätenie... Lebo nepovolal nás Boh nato, aby sme žili v nečistote, ale v posvätení. Preto vtedy, **kto opovrhne, neopovrhne človekom, ale Bohom**, ktorý aj dáva svojho Svätého Ducha do nás.“ (1Tes 4:1).

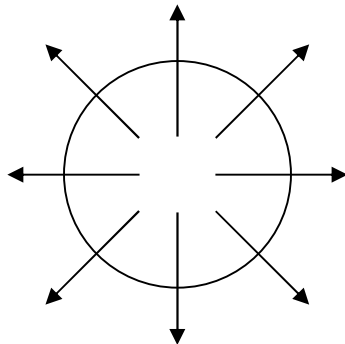
F. Pohanský a kresťanský životný štýl, tolerancia a jednota v cirkvi

F.1. Pohanský (egocentrický) a kresťanský (kristocentrický) životný štýl

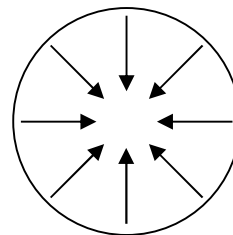
Pri študovaní listu Efezanom môžeme vidieť, že od 4. kapitoly Pavol prechádza z teologickej, vieroučnej oblasti do oblasti etiky kresťanského života. Hovorí o tom, že máme chodiť hodní svojho povolania ako Božie deti, s celou pokorou, krotkosťou, so zhovievavosťou, v láske, v jednote a ako údy jedného tela slúžiť navzájom s tými darmi, čo Boh dal každému jednému.

„Už viac nechodte tak ako pohania...“ (17. verš). Podľa Pavla existuje typický pohanský (dnes: svetský) štýl života, i keď nie všetci pohania (svetskí ľudia) žijú nemravne, predsa sú bez Boha, pohanskí a svetskí. Podľa Pavla existuje aj typický kresťanský štýl života, i keď nie všetci kresťania žijú tak. Tieto dva životné štýly sú však úplne protichodné.

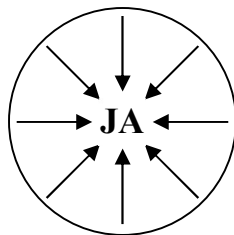
Pavol hovorí: „*Nežite tak, ale takto!*“ Efezania dobre vedeli, o čom im Pavol píše. Sami boli pohania, vedeli, ako žili, keď boli pohania, a tiež ako pohania žijú. Oni však uverili v Pána Ježiša, obrátili sa (čelom vzad! – nielen 90°, ani 360°! Stačí 180°, ale úprimne!). Poznali pravdu, činili pokánie, spálili knihy, modly, ale ďalej žili v pohanskom prostredí.

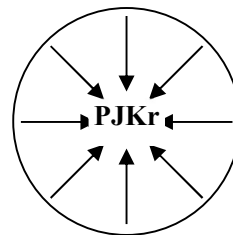
Centrifugálna (odstredivá) sila

Centripetálna (dostredivá) sila

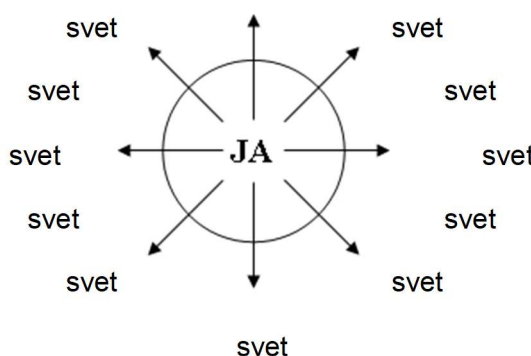
Egocentrický život

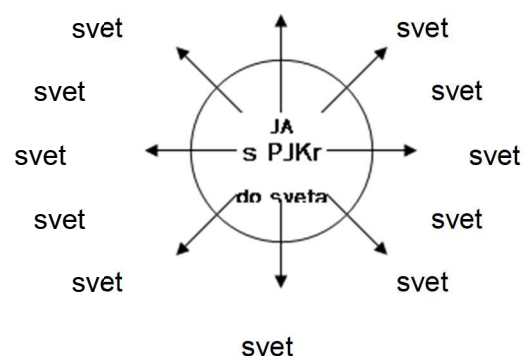
Kristocentrický život

svet

svet

Nebezpečenstvo koketovania so svetom,
nebezpečenstvo pokušenia, lákania tohto sveta,
hazardovanie s milosťou

Náše poslanie do sveta: služba pre tento
svet s Pánom Ježišom, zvestovanie evanjelia,
svedecký život, činenie učeníkov

Kristocentrický život znamená to, keď je zjavné, že myslením, cítením, rozprávaním, skutkami, mojím správaním sa, stredobodom môjho života je Ježiš Kristus, že Ježiš je v mojom živote skutočne Pán!

Aký je ten pohanský, svetský životný štýl? – „*Nepijem, nefajčím, nechodím do kina, na diskotéku, chodím do zhromaždenia, modlím sa a čítam Bibliu*“ – hovoria mnohí. Možno, že už nerobíme to, čo je zakázané (nezosmilníš, nezabiješ, neukradneš...atď., „*ja už nepijem, nefajčím...*“), ale ešte nie je isté, že robíme, ba je celkom isté, že nerobíme všetko, čo nám bolo prikázané. Za prispôsobovanie tomuto svetu sa považuje najčastejšie len oblasť módy a obliekania sa. Je toho však oveľa viac! Aj honba za bohatstvom, rozkošami, ba aj prehnaná práca, jedným slovom egocentrický život.

Nestačí len uveriť, je potrebné aj sa obrátiť (čelom vzad! – 180° a úprimne)! Obrátenie znamená podstatnú zmenu životného štýlu. Nový život znamená nové pravidlá, nové etické normy, nový životný štýl.

V 18.-19. verši Pavol hovorí o následkoch nevery a odmietnutia Boha, o postupnom zatvrdnutí, začnúť od nevedomosti a zaslepenosti, cez bezcitnosť a otupelosť, až ku zatvrdilosti a páchaniu nehanebností. 20. verš: „*Ale vy ste sa takto nenaučili (od) Krista.*“ Poznali ste Krista? Stretli ste sa s Ním? Prežili ste znovuzrodenie? Poznali ste Jeho životný štýl, charakter a službu? Prežili ste, okúsili ste aj moc Jeho vzkriesenia, moc Ducha Svätého? Boli ste, ste vyučovaní o pravidlách viery, o morálnych normách, o morálnych požiadavkách kresťanského života, o kresťanskom životnom štýle, ktorý je úplne protichodný s pohanským životným štýlom? Tak ako to, že Kristus zomrel a vstal zmŕtvych, je radikálna zmena, tiež i to, že vy ste zomreli a vstali k novému životu. Znamená to vyzliecť a odložiť svoj starý život ako staré, špinavé šaty, handry. Vyzliecť a zahodiť, však obliecť Krista. Nikto by si neobliekol nové alebo čisté šaty na špinavé! Stať sa kresťanom znamená takú istú radikálnu zmenu, ako keď väzeň dostane milosť, vyzlečie sa, vráti svoj väzenský mundúr a oblečie si civilné šaty. /IL.: Bezdomovec, ktorý sa stal miliónárom/. Obrátenie je vedomé rozhodnutie zmeniť smer, vedomé a rozhodné vyzlečenie starého života, rozhodné odmietnutie starého životného štýlu. Je to radikálna zmena, vedomý rozhodný skutok, odhodlanie vyzliecť si špinavé šaty. Ale aj obliecť si nového človeka v spravodlivosti a svätosti pravdy. Od 25. verša Pavol spomína niektoré konkrétne negatívne oblasti (klamstvo, hnev, krádež, mrzké slová, zarmucovanie Svätého Ducha, horkosť, prchkosť, hnev, krik, rúhanie), ale aj pozitívne (nežnosť, dobrotivosť, ľútostivosť, odpúšťanie).

V 5. kapitole Pavol pokračuje: „*Budte nasledovníkmi Božími ako milované deti, a chodte v láske...*“ Milované deti rady nasledujú otca. Sme milované, budme aj milujúce deti Božie. Pohanía sa vydávajú nehanebnostiam, my sa vydajme službe Bohu. (Vydať sa – keď sa dievča vydáva – je tiež vedomé rozhodnutie!) (Rim 6:16,19, 12:1-2).

3.verš: „*Smilstvo a vôbec akákoľvek nečistota, lakomstvo nech sa ani nemenuje medzi vami, ako sa sluší svätým.*“ – Nech sa nemenuje! – Tak dobre, nebudeme menovať, ale premenovávať. Nebudeme menovať smilstvo smilstvom alebo cudzoložstvom, ale milostným vzťahom. Aké kresťanské pomenovanie! (Milosť, láska, veď Boh je láska!) Keď lakomstvo je modlárstvo, môžeme ho tiež premenovať na sporivosť, šetrnosť. Homosexualita bude „*iná sexuálna orientácia*“, umelé potraty nebudú vraždou, len prerušením tehotenstva, ohováranie premenujeme na úprimné slovo („*čo na srdci, to na jazyku*“), krádež na svojpomoc... – a týmto spôsobom hriech, ktorý pôsobí toľko duševných komplexov, čoskoro zmizne. Nepotrebujeme Božie vykúpenie ani odpustenie. Najväčším hriechom je však neuvedomovanie si žiadneho hriechu. No, Biblia radikálne menuje hriech pravým menom: „*...smilstvo, lakomstvo, mrzkosť, bláznivé reči, šprýmy...*“ (žarty, vtipkovanie) – /prirodzený zdravý humor je však na mieste/, a hovorí, že „*...žiadny smilník, nečistý alebo lakomec (chamtivý, skúpy človek), čo je to isté ako modlár, nemá dedičstvo v Božom kráľovstve. Nech vás nikto nezáváža prázdnyimi rečami, lebo pre také veci prichádza hnev na synov neposlušnosti...* – Boli ste kedysi tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Chodte ako deti svetla“ (3.-8. verš). „*Nech vás nikto nezáváža prázdnyimi rečami!*“ Takýmito prázdnyimi rečami sú: „*Netreba to brať tak smrteľne vážne. Nikto nie je dokonalý.*“ Hriech sa považuje za slabosť. „*Kto môže byť odsúdený, pretože je slabý? Boh je láskavý, každý sa dostane do neba, nakoniec aj diabol...*“.

Boli ste tmou, teraz ste svetlom. Dostali ste schopnosť svietiť a žiť ako deti svetla. Preto žite tak ako deti svetla! Vo tme nerastie žiadna rastlina. Ale ak zasvieti svetlo, začína život a rast. „*A nezúčastňujte sa s neposlušnými na jalových skutkoch tmy, ale ich radšej kárajte, lebo o tom, čo oni tajne robia, je mrzko aj len hovoriť. Ale to všetko, čo je kárané od svetla, vychádza najavo.*“ (v. 11.-13.). Nielen kárajte, ale premeňte! Sviette! Svetlo tmu premení na svetlo. Žite tak ako deti svetla. Ale aj kárajte! Diabol zmazáva hranice medzi svetlom a tmou, našou úlohou je odhaliť jalové skutky temnosti. Odhaliť, svietiť a premeniť.

„*Skúšajte, skúmajte, čo sa ľúbi Pánovi..., preto nebudte nerozumní, ale rozumejúci, čo je vôľa Pánova.*“ (10.,17. verš). Hľadajte, skúmajte, skúšajte, rozumejte a konajte Božiu vôľu. Mnohí chcú poznať Božiu vôľu a potom sa rozhodujú, či ju budú konať alebo nie, pričom hľadajú rôzne výhovorky a ospravedlnenia. Akoby oni boli pánmi, a nie Pán. Múdry človek hľadá a koná Božiu vôľu, lebo nehľadáť Božiu vôľu nie je múdra vec. Poznať a nekonať ešte menej, veď Božia vôľa pre nás je tá najlepšia, „*dobrá, ľúba a dokonalá.*“ (Rim 12:2). Nekonať Božej vôle je hriech. Život, životný štýl, ktorý nie je podľa Božej vôle, je hriech. Mnohí, ktorí milujú hriech, milujú svet, nemajú úprimný záujem hľadať, poznať a konať Božiu vôľu. „*Ale nám už bolo dosť páchať ľúbosť pohanov,... aby sme už nie podľa svojich sebeckých - ľudských - žiadostí, ale podľa Božej vôle žili zostávajúci čas v tele.*“ (1Pt 4:2-3).

Na jednom kresťanskom mládežníckom stretnutí pozvaný slúžiaci brat chcel preveriť duchovný stav prítomných mladých poslucháčov, aby vedel, o čom má hovoriť. Dal im dve otázky a vyzval ich, aby zdvihnutím ruky odpovedali. Prvá otázka znela: „*Ste spasení? Nech zdvihne ruku ten, kto má istotu o tom, že keby zomrel, dostal by sa do neba.*“ Každý zdvihol svoju ruku. Druhá otázka znela: „*Kto z vás chce činiť Božiu vôľu? Ale úprimne!*“ – Z celého zástupu len niekoľko málo rúk sa zdvihlo na túto otázku. Prečo? Božia vôľa je asi zlá? Alebo akoby činenie Božej vôle a spasenie nebolo úzko spojené? „*Odídte odo mňa činitelia neprávosti!*“ (Mt 7:21-27). Tragédiou dnešného kresťanstva je, že mnohí by chceli byť spasení, ale Božiu vôľu hľadá len málokto úprimne.

F.2. Kresťanská tolerancia

Táto kapitola súvisí s predošlou o kresťanskom životnom štýle a kresťanskej slobode.

Hovoríme v nej

- o tolerancii všeobecne,
- o tolerancii k náboženstvám,
- o tolerancii k svetu,
- o tolerancii k hriechu v osobnom živote,
- o tolerancii k hriechu v zbore, v cirkvi a
- o tolerancii medzi zákonníctvom a liberalizmom.

2Kor 6:14: „*Aké je obecnstvo svetla s temnosťou?*“ (spoločenstvo, spolužitie, spolčenie)

Ako môže obcovať, spolčiť sa svetlo s tmou?

Čo môžu mať spoločné svetlo a tma? Aký je vzťah svetla k tme?

Akú spoluúčasť môže mať svetlo na tme?

- Tam, kde sa rozsvieti svetlo, tma zmizne, musí odísť.
- Tma jednoducho nevydrží v prítomnosti svetla.
- V prítomnosti svetla môže byť len tieň, ale nie tma.

Tento text hovorí o vzťahu svetla k temnote. Nie je to nič nového, že v tomto svete je veľká duchovná tma. Moc temnosti, satan, od praveku, odkedy padol, vždy útočí proti Bohu a proti všetkému, čo je Božie. Biblia hovorí, že útoky temnosti proti svetlu sú márne, pretože svetlom sveta je Ježiš Kristus, ktorý porazil tmu a porazil knieža temnosti, satana. Nie je to kresťanská fráza, ale skutočnosť v živote tých, ktorí Ho opravdivo nasledujú. Nasledovníci Ježiša Krista sú však často vystavení rôznym skúškam a útokom satana, pokušeniam a lákaniam tohto sveta. Ale žijeme tu na zemi a máme nejaké poslanie v tomto svete aj voči tomuto svetu!

Otázkou je, ako majú žiť kresťania v tomto tmavom svete? Aký je vzťah, aká je tolerancia cirkvi Ježiša Krista k tomuto svetu?

Sú dva krajné názory, dve tendencie. Jedna tendencia je prispôsobovanie sa životnému štýlu tohto sveta a druhá úplná izolovanosť, oddelenie sa od tohto sveta, teda prílišne zdôrazňovaná kresťanská sloboda na jednej strane a zákonníctvo na druhej. Ako sme už videli, medzi zástancami týchto dvoch názorov je veľká priepasť a neláska, nie je tam žiadna tolerancia.

Apoštol Pavol na začiatku tejto kapitoly varuje kresťanov, nás, aby sme neboli tými, ktorí Božiu milosť prijali nadarmo. Božia milosť je zadarmo, ale nie je nám daná nadarmo. Božia milosť prijatá nadarmo je lacná milosť, ktorá je zbavená moci. Kresťania predovšetkým majú byť opatrní v kontakte s neveriacimi. Apoštol Pavol vedel, že adresáti listu sú závislí od nekresťanov, cirkev žije v pohanskom svete. Otázkou bola a takou večnou otázkou je: ako majú kresťania žiť v pohanskom prostredí? Apoštol Pavol radí či prikazuje /?/ nespoločť sa s týmto svetom, ale mať určitý odstup. Čo znamená spolčiť sa alebo nespoločť v praktickom živote? Aký má byť tento odstup, aká má byť táto tolerancia?

Už Abrahám musel odísť zo svojej krajiny, ak sa mal stať dedičom Božieho zaslúbenia a nositeľom svetla medzi národmi. Izraelský národ mal byť tiež oddeleným svätým národom, zvláštnym Božím vlastníctvom. Samuel varoval ľud, keď chceli mať kráľa ako iné národy. Pán Ježiš si tiež oddelil svojich učeníkov a pripravoval ich na nasledovanie s krížom. Jeden z učeníkov (Ján) varuje učeníkov Ježiša Krista pred milovaním tohto sveta (1Jn 2:15-17 – ale aj: Sk 2:40, Rim 12:1-2.).

Existuje však aj falošná dištancia, ktorá sa zrieka akejkoľvek zodpovednosti za svet, ktorý je predmetom Božej lásky. Aj farizeji sa považovali za oddelených svätých a spravodlivých, ich náboženstvo však spočívalo len v nejakých tradíciách a vonkajších prejavoch zbožnosti. Mysleli si, že spasenie je zo zachovávaní litery Zákona. Za základ spasenia, ospravedlnenia považovali Zákon, príkazy, zákazy, obrady, zásluhy, skutky Zákona. K Božiemu Slovu pridali ľudské vysvetlivky, tradície, ľudské nariadenia a zvyky. Puntičkársky hľadali chyby na iných, pritom nevideli svoje. Neustále kritizovali a súdili, odsudzovali iných a za podstatu pobožnosti, namiesto opravdivého vnútorného posväcovania, praktickej služby Pánovi a ľuďom považovali prejavy vonkajšej zbožnosti. Pán Ježiš Kristus varoval svojich učeníkov, aby sa chránili od kvasu farizejov a zákonníkov, ktorým je pokrytectvo. Ako sme už o tom hovorili, Apoštol Pavol tiež mal veľa nepríjemností so zákonnícky zmýšľajúcimi judaistami, zvlášť v Galácii.

Cirkev má byť soľou zeme a svetlom sveta. Ak nemá byť pohltená tmou, má vyjsť z tmy a oddeliť sa. Nemôže robiť žiadny kompromis s tmou. Kresťanská morálka nemá žiadne sivé oblasti, ale hovorí jasne: Nechodte tak, nežite tak ako pohan, ale žite tak ako deti svetla! Ako? Aká je tá tolerancia?

Čo znamená tolerancia?

Tolerancia znamená znášanlivosť, zhovievavosť. Neznamená však kompromis.

Tolerancia – nedávno bol OSN vyhlásený rok tolerancie.

Tolerancia medzi náboženstvami nemôže znamenať kompromis, zjednotenie, prispôsobenie sa k niektorým alebo spoločne dohodnutým pravidlám.

Náboženstvá: Každá cesta vedie k Bohu do neba.

Biblia: Jedine Ježiš je cestou k Bohu, k Otcovi do neba.

Náboženstvá: Aj Ježiš je jeden z božích synov.

Biblia: Ježiš je jediný Boží Syn.

Náboženstvá: Aj Mária prispela k dielu spasenia, teda je hodná božského uctievania.

Biblia: Nie je spasenie v nikom inom, nie je dané žiadne iné meno, len meno Ježiš.

Náboženstvá: V náboženskom svete je mnoho svetiel.

Biblia: Len Ježiš je svetlom sveta.

Tolerancia voči svetu môže znamenať, že tolerujeme ľuďom vo svete ich modloslužbu, ich hriechy, ich náboženstvo. Čo iné môžeme robiť, než tolerovať, svedčiť a v láske napomínať, dokonca milovať ich, i keď nám ubližujú.

Na začiatku svojho kresťanského života som niekoho vykázal z kancelárie, kde som robil, pretože zahrešil. Potom prišiel vedúci a dôrazne mi dal na vedomie, že ja nemám žiadne právo z kancelárie nikoho vykazať, lebo to nie je moje súkromné pracovisko, ale štátne. Áno, uvedomil som si, že vo svete musím ľudí jednoducho tolerovať. Čo iné by sme mohli robiť?

Tolerancia znamená zhovievavosť. Aj Boh je zhovievavý, toleruje ich aj nás. To je milosť Božia. Boh aj voči nám prehliadol časy nevedomosti. Naša tolerancia k svetu však neznamená kompromis alebo napodobňovanie spôsobov a životného štýlu tohto sveta a prispôsobovanie sa tomuto svetu. V tomto mojom prípade tolerancia neznamenala, že som sa prispôbil k nim a začal s nimi hrešiť.

Platí to, čo Pán povedal Jeremiášovi: „*Nie ty sa máš obrátiť k nim, nech sa oni obrátia k tebe.*“

Sedrách, Mésach, Abednego boli pred zlatým obrazom v tom istom zástupe s ostatnými. Nebolo v ich moci tomu všetkému zabrániť, ale oni sa neprispôbili väčšine ani pod hrozbou smrti.

Prví kresťania radšej išli na smrť, než by boli prestali svietiť a svedčiť o tom, že Ježiš žije a On je ich Pánom. Preto nerobili žiadne kompromisy, neobetovali modlám, ani sa neskláňali pred obrazom cisára, nežili tak ako pohania.

Tolerancia hriechu a vplyvu sveta v osobnom živote veriaceho je predovšetkým osobná vec každého, ale nakoľko my spolu tvoríme zbor, cirkev, nedá sa oddeliť od otázky, ktorou sa chcem podrobnejšie zaoberať.

Ako tolerovať hriech a vplyv sveta v cirkvi, v zbore?

Tolerancia je technický pojem, ktorý súvisí s montážou jednej súčiastky do druhej. Znamená minimálnu, ale ešte prípustnú odchýlku. Otvor má byť väčší než hriadeľ, ale v medze prípustnej normy.

Voľná morálka - nepodarok do šrotu (hriech).

Prísna morálka - dá sa opraviť s láskou.

Biblická morálka - tolerancia v rámci prípustnej normy (v láske - olej znižuje trenie).

Žijeme v dobe, keď sa v duchovnej oblasti po celom svete šíri zlo ako vírus vo vzduchu. Proti rôznym epidémiám je možno nariadiť karanténu, ale tak ako sa nedá zachytiť vietor a zastaviť ho karanténou, ani vírusy, zlo a hriech sa nedajú zastaviť. K dnešnej generácii vietor prináša smrteľný vírus s názvom relativizmus. To znamená, že dobré a zlé, správne a nesprávne nie sú absolútne pojmy, ale menlivé a relatívne, ktoré vždy závisia od osôb, od okolností, od sociálnych pomerov a pod. Dnešnú dobu snád najlepšie charakterizuje verš z Biblie, ktorý bol napísaný v dobe duchovnej anarchie, v dobe sudcov a tento výrok charakterizuje túto dobu: „*V tejto dobe ešte nebolo kráľa v Izraeli a každý robil to, čo bolo správne v jeho očiach*“ (Sd 17:6, 21:25).

My, kresťania, nemôžeme sa vzduchotesne odizolovať od tohto ducha nášho veku. Predovšetkým Pán Ježiš nás vyzýva, aby sme v tomto svete žili na Jeho slávu, On nás posielal ako ovce medzi vlkov. Biblia nikomu a nikde nenariaďuje kláštorň život. Život v izolovanosti je jednoducho neuskutočniteľný.

Ako máme žiť teda, podľa Božieho slova: „*Aby ste boli bezúhonní, čistí...*“ (Fil 2:15-16) v spoločnosti, ktorá nemá žiadne pevné morálne normy? Túto dobu anarchie, bezhlavia a morálneho chaosu nestačí len nejako prežiť, aby sme sa sami nepoškvrnili, ale, podľa týchto veršov, my máme svietiť ako hviezdy na nočnej oblohe a odrážať slávu Pána Ježiša Krista v tomto svete, ktorý to zúfalo potrebuje. Inými slovami nestačí, keď sme dobrí alebo /trocha/ lepší, čestnejší, poctivejší než iní ľudia vo svete, ani to, že robíme dobre, a tak slúžime ľuďom. My máme žiť svedecký život, čo znamená žiť pre Ježiša a o ňom svedčiť ľuďom v tomto svete.

Zostáva však otázka: keď okolo nás každý robí to, čo považuje za dobré, ako nájdeme my, kresťania, správnu cestu, ktorá je správna aj v očiach nášho Pána? Ako môžeme zladiť tieto dve stránky: žiť vo svete, však nie podľa sveta, ale oddelení od neho; ako mať kontakt so svetom, a predsa nemilovať svet a veci, ktoré sú vo svete, ako žiť s tým, čo tento svet ponúka bez toho, žeby sme sa stali jeho súčasťou?

Nájsť odpoveď na túto otázku, riešenie tejto úlohy a uskutočniť ju v každodennom živote pre kresťanov bolo od začiatku veľkým problémom. Niektorí kresťania mimoriadne zdôrazňovali a zdôrazňujú oddelenie. Najprv hlásali len oddelenie sa od hriechu, čo je samozrejme a správne. Potom hlásali zdržiavanie sa od tých vecí, ktoré Biblia jednoznačne nezakazuje, ale niektorí veriaci ich považujú za nebezpečné. Samozrejme, aj opatrnosť je správna a potrebná. Nakoniec vyzývali veriacich, aby sa oddelili od hriešnych ľudí. Takto sa stalo, že títo oddelení kresťania sa stali odizolovanými, žijú v akomsi kresťanskom gete a starostlivo sa izolujú od sveta. Samozrejme žijú a hrabú pre seba, ani nesvedčia, ani nesvietia.

Iní veriaci zas odmietajú tento spôsob života, lebo spoznali, že takéto oddelenie sa je skreslením biblickej pravdy. Títo berú vážne Pánovo misijné poverenie, ísť do celého sveta. Žiaľ, mnohí upadajú do druhej krajnosti a prispôbujú sa tomuto svetu. Svoj vzťah so svetom považujú za taký dôležitý, že si osvojujú priority hodnôt a životný štýl tohto sveta. Žijú, konajú a rozhodujú tak, akoby Slovo Božie pre nich vôbec nebolo napísané. Z priateľstva s neveriacimi čoskoro je priateľstvo s hriechom, a takto stratia identitu kresťanského života. Nasledovanie Pána Ježiša s polovičným srdcom však má katastrofálne následky. Je to ako duchovná schizofrénia, rozpoltenosť srdca a duše, čo vedie k vážnym problémom. Museli to okúsiť aj Izraeliti, ktorí nevyhnali pohanov zo zasľúbenej zeme, ale robili s nimi kompromisy. Preto im ich Boh ponechal, aby boli neustále na pohoršenie.

Cirkev je vo svete ako ponorka vo vode. Je to v poriadku. Ale nie naopak. Je to zlé, keď sa voda dostane do ponorky alebo svet do cirkvi. Voda v ponorke narobí veľké problémy. Je potrebné zapnúť čerpadlá a odstrániť vodu, opraviť dieru. V ponorke nie je možné tolerovať vodu. Tak isto hriech a ducha tohto sveta v cirkvi nie je možné tolerovať. Nie je možné tolerovať rakovinový nádor po určitej fáze, ale sa musí odstrániť operáciou. Tak isto ani v cirkvi nie je možné tolerovať nelásku, nenávisť, škriepky, ohováranie, smilstvo a pod. Ohnisko hriechu a nelásky musí byť odstránené zborovou disciplínou.

Prispôsobovanie sa tomuto svetu nie je len prispôsobovanie sa v oblasti módy, ako sa to často chápe, ale aj to, keď svetlo, ktoré sme dostali od Boha, sebecky si ponecháme pre seba. Keď svetlo skryjeme pod nádobu, diabol nám dá pokoj, ale svetlo čoskoro zákonite zhasne. Kým sviečka svieti, obetuje sama seba. My máme ísť so svetlom von a nemáme čakať, kým ľudia z tmy prídu do nášho uzavretého kruhu.

Aj to je prispôsobovanie sa k svetu, keď namiesto toho, žeby sme išli von ako ovce medzi vlkov, my chamtivo slúžime mamonu a sebecky hľadáme svoje pohodlie. Kresťania nechcú plávať proti prúdu. Človek je tvorom, ktorý sa cíti osamelým ako vlk, keď sa nenachádza v tlupe s ostatnými. Vždy chce robiť to, čo ostatní, chce sa prispôbiť tlupe. (Podľa evolucionistov je to pozostatok toho živočíšneho v človeku). Nikto nechce byť bielou vranou ani čiernou ovcou. Keď iní môžu, tak i ja. Keď to majú aj iní, chcem mať i ja. Dokonca krajšie, lepšie, väčšie, drahšie, modernejšie. Kresťania sa uspokojili s tým, že chodia do zhromaždenia, modlia sa, spievajú, čítajú Bibliu a žijú trochu čestnejšie než ľudia vo svete. Ale nechcú sa plne vydať Pánovi, nechcú byť pravými učeníkmi, nechcú zhorieť na oltári, obetovať sa ako sviečka, kým dáva svetlo vo tme. Alebo ako keď soľ nechce vyjsť zo soľničky. Akokoľvek krásna môže byť tá soľnička vo vitríne, no nikto z nej nemá žiadny praktický úžitok. Jeden mladý veriaci bol hrdý na to, že sa mu už pol roka podarilo na pracovisku utajiť, že je veriaci. Svetlo sme nedostali preto, aby sme ho skryli pod nádobu. Cirkev sa má obracať so svetlom k svetu! Nemôže sa uzavrieť do seba, lebo sa stáva uzavretou spoločnosťou, kde obyčajní hriešnici nemajú právo alebo sa obávajú vstúpiť. Taký zbor sa stáva skostnatým a postupne vymrie. Túto pravdu spoznali tí štyria malomocní v Samárii, keď bol veľký hlad.

Nebezpečenstvá sú dvojaké: svetské veci sa vnášajú do života cirkvi. Ale aj opačne: sväté veci sa považujú za svetské! (Napri.: Dávidovu radosť jeho žena považovala za neslušné bláznenie a pohanenie dôstojnosti kráľa. Preto Boh zavrel jej „život“ a stala sa neplodnou. Nové spôsoby možno narúšajú našu tradíciu, ale nemusia byť bezpodmienečne svetské (napr. služba ACET).

Do tejto oblasti patrí tolerancia medzi staršími a mladými alebo pridržovanie sa nejakých nebiblických tradícií. (Napri.: Modliť sa po stojačky či na kolenách, pozdvihnuté ruky... atď.). Chceli by sme mať uniformovaných kresťanov, akí sme my. Boh však nemá rovnaké, klonované deti. Máme v rodine štyri deti, každé je iné a všetky sú aj povahovo odlišné. V zbore, v cirkvi si nevyberieme, koho Pán pridá do rodiny.

V našej rodine sme mali tradíciu, že všetci jedli dlhé roky pravými rukami. Taká bola naša rodinná tradícia. Tak sme boli vychovaní, aj ja aj moja manželka. Tak sme vychovávali aj naše deti. Avšak pred rokmi sa objavil u nás jeden mladý cudzinec, ktorý jedol ľavou rukou. Dokonca popýtal našu staršiu dcéru o ruku. Keď niekto sedel vedľa neho pri obede, na začiatku si zavádzali. Také niečo u nás nikdy nebolo – prišiel a narušil našu rodinnú tradíciu. Ale zvykli sme si naňho. Po niekoľkých rokoch prišiel do rodiny druhý mladý muž, ktorý si zobral našu druhú dcéru a je tiež ľavákom. Zvykli sme si aj naňho a musíme mu to tolerovať, i keď narušil našu rodinnú tradíciu. (Niekedy aj on musí tolerovať niektoré veci nám). Tolerovať znamená znášať jeden druhého v láske, kým sa nejedná o takú vec, ako je rakovina alebo voda v ponorke.

Keď chodíme v láske, Pán nám zjavuje, čo musíme tolerovať, čo môžeme tolerovať a čo už nemôžeme a nesmieme tolerovať.

F.3. Jednota a jednomyselnosť v cirkvi

Jednota, jednomyselnosť v cirkvi, v zbore je veľmi potrebná, žiadúca, ba nevyhnutná záležitosť, vzácny poklad. Podľa slov 133. Žalmu, tam, kde bratia (a sestry) prebývajú v jednomyselnosti, Boh prikazuje svoje požehnanie. Tam, kde nie je jednota podľa Boha, nie je pravdivé požehnanie ani život, ale zlorečenie, preklatie a smrť. A zase tam, kde je jednota podľa Boha, je požehnanie, pomazanie, moc Ducha Svätého, plodnosť, láska, radosť a pokoj: Boží život.

Pavol píše Korintňanom: „*Prosím vás, bratia, menom nášho Pána Ježiša Krista, žeby ste všetci hovorili jedno a to isté, a žeby nebolo medzi vami roztržiek, ale aby ste boli dokonalí v jednej a tej istej myslí a v jednej a tej istej mienke.*“ (1Kor 1:10).

Automaticky sa vynára otázka: Jednota, ale v čom? „*Aby ste všetci hovorili jedno a to isté...*“ Čo? Čí názor? Môj názor, tvoj názor, jeho alebo jej názor? Boží názor! Aký je ten Boží názor, keď každý vysvetľuje Bibliu podľa svojho chápania? Aká je tá jednota podľa Boha? Vo všetkom s každým predsa nemôžem súhlasiť, nemôžem byť jednotný. Ľudia sa dokážu zjednotiť v zlom aj v hriechu. Podľa Žalmu 2:1-3 „*...národy, kráľovia zeme sa postavujú, kniežatá sa spolu radia, zjednocujú sa, spikli sa proti Hospodinovi a proti Jeho Pomazanému.*“ V Biblii často vidíme jednotu bezbožníkov. Ba niekedy aj v Božom národe sa ľudia zjednotili v hriechu, vo vzbure (1Kor 10:1-5). Celý národ mal formálnu jednotu, ale vzbúrenci v ňom tvorili zvláštnu jednotu. Ananiáš a Zafira tiež sa zjednotili v klamstve. Aj falošní učitelia dokážu byť jednotní v nepravde. V podobenstve Pána Ježiša o pannách, múdre panny boli zjednotené, bláznivé panny tiež, ale múdre s bláznivými neboli ani nebudú, lebo nemôžu byť zjednotené. Jednota potrebuje základ, v čom a na čom, s kým a za akú cenu sa zjednotiť.

O jednote kresťanov sa veľa hovorí a môžeme sledovať dve tendencie: Po prvé, sú obrovské organizačné snahy zjednotiť všetkých kresťanov, denominácie, ba náboženstvá za cenu veľkých kompromisov. Druhá tendencia, ktorú môžeme sledovať, je to, čo pôsobí Duch Svätý medzi znovuzrozenými kresťanmi. Teraz však potrebujeme hovoriť o potrebe jednoty a jednomyselnosti v zbore.

O jednote sú rôzne predstavy:

- Skutočná jednota nie je výsledkom dohody a kompromisov, ale práca Ducha Svätého. Môžeme sa dohodnúť aj zrušiť dohodu, lebo nie každá dohoda je správna. Správnu dohodu by sme však nemali zrušiť.
- Môžeme diktátorsky presadiť nejakú uniformitu, ale to nebude jednota.
- Každý má svoje predstavy o tom, ako by mal vyzeráť a fungovať zborový život. Každý si myslí, že má pravdu a snaží sa presvedčiť o tom aj iných. Možno sa mu podarí presvedčiť väčšinu, avšak Božie kráľovstvo nie je demokraciou, nie vždy väčšina má pravdu.
- Mladí si myslia, že starší by sa mali prispôbiť im. Dá sa žiť spolu so staršími, ak sa starší prispôbujú mladším. Ak budú spievať chválospevy, tleskať, skákať a nebudú mať žiadne kritické názory. Starší tiež majú svoje podmienky jednoty a spolužitia s mladými. Niekedy oprávnené. (Po odspievaní chvál „primadony“ odmašľujú zo zhromaždenia a ukážu sa za týždeň).
- Aj keď dáme niečo do spoločného rámca, ešte to nemusí znamenať jednotu. Hlina a železo sa organicky nikdy nezmiešajú, nezjednotia, i keď sú v spoločnej nádobe.
- Duchovná jednota, jednota v Duchu Svätom je viac, než sa chytiť za ruky, usmievať sa a (možno v srdci s hriechom alebo „s kameňom“) spievať: „*Spoj nás v jedno, Pane...*“ alebo vyznávať: „*Sme jednotní, sme jednotní v Kristu...*“ Nikdy nebude jednotný ten, kto miluje Boha s tým, ktorý Ho nemiluje, ale miluje svet. Jeden z nich sa musí zmeniť, aby boli jednomyselní.
- Môžu nás spájať spoločné záujmy, spoločné akcie či atrakcie, spoločné prejavy, spoločné chválospevy, ako zastrešujúci dáždnik. Dom sa však stavia od základu, nie od strechy. Jednota podľa Boha, jednomyselnosť Božích detí v Kristu však potrebuje pevný základ, a nie „*dáždnik*“.

Ak chceme mať jednotu budovanú na pevnom základe, musíme svoje predstavy poddať Kristovi a stať sa jeho učeníkmi.

Na túto tému sa objavili rôzne ilustrácie a podobenstvá:

- zliatina rôznych kovov
- zemiaková kaša
- rajčinový pretlak, kečup, džem
- rôzne kačice oddelené ohradami, prišiel príval vody – sa pomiešali...

Najvýstižnejšie si však túto pravdu môžeme predstaviť a znázorniť na príklade sčítania zlomkov. Je síce pravdou, že starší sa už nevelmi pamätajú na tieto matematické úkony, mladší zas neradi počítajú z hlavy (ani to poriadne nevedia), veď načo máme kalkulačky alebo počítače? 12-ročné deti sa to však práve teraz učia v škole, preto mám nádej, že aspoň oni pochopia, čo jednota a spoločný menovateľ znamená. A možno aj ostatní si pritom obnovia svoje vedomosti z matematiky.

Chcel by som túto pravdu znázorniť na nasledujúcom jednoduchom základe:

$$\frac{1}{2} \text{ hrušky} + \frac{2}{3} \text{ jablka} + \frac{3}{4} \text{ banána} = \text{koľko je to melónov?}$$

Je to nerozumná a nelogická otázka, lebo sčítať dokopy môžeme len ovocie toho istého druhu. Dalo by sa ich spočítať iba vtedy, ak by sa hrušky, jablká, banány premenili na melóny. Aj vtedy by sme sa ešte museli potrápiť so sčítaním zlomkov.

Tak isto o jednote a jednomyseľnosti môžeme hovoriť len v prípade znovuzrodených kresťanov. Tak ako hrušky, jablká a banány nemôžeme spolu sčítať, nie je možné hovoriť o jednote neznovuzrodených ľudí so znovuzrodenými kresťanmi. Ateista, psychotronik, formálny kresťan a znovuzrodený kresťan nikdy nemôžu byť zjednotení a jednomyseľní, pretože jeden je hruškou, druhý jablkom, tretí banánom a štvrtý je melónom. Dalo by sa hovoriť o ich jednote, len ak by sa hruška, jablko a banán premenili na melón, teda len ak by ateista, psychotronik a formálny kresťan prežili znovuzrodenie. Bez tejto premeny, bez znovuzrodenia nikto nemôže byť spasený.

Znovuzrozením sa však naše formovanie v jednomyseľnosti nekončí, ale začína.

Táto matematická úloha je už logická a dá sa vyriešiť:

$$\frac{1}{2} \text{ melóna} + \frac{2}{3} \text{ melóna} + \frac{3}{4} \text{ melóna} + \frac{5}{12} \text{ melóna} = \text{koľko melónov?}$$

K riešeniu tohto príkladu je potrebné najprv nájsť a **určiť spoločného menovateľa**, ktorý má byť najmenším spoločným násobkom čísel 2, 3 a 4, v tomto prípade 12. Aby po zmene menovateľa rovnica bola pravdivá, je potrebné zmeniť aj čitateľov tak, že ich vynásobíme s výsledkom delenia pomeru spoločného a pôvodného menovateľa. Tým pádom pôvodné čitatele a menovatele úplne stratia svoju pôvodnú identitu.

Keď to chceme preložiť do kresťanského jazyka, tou jedničkou som ja a 1/2 je môj názor, dvojka si ty a 2/3 je tvoj názor, trojka je on a 3/4 je jeho názor, päťka je ona a 5/12 je jej názor. Potrebujeme sa zjednotiť a hľadáme spoločný základ jednoty, **spoločného menovateľa, ktorým je Boží názor**, názor Božieho slova vo svetle Ducha Svätého, v tomto prípade číslo 12. Prvá vec, čo si potrebujeme uvedomiť, je, že každý z nás má len sčasti poznanie pravdy, niekto z nás možno vo väčšej, iný v menšej miere. Predpokladajme však, že v našom príklade „ona“, pretože je zrelou a úprimnou kresťankou, má správne poznanie Božích názorov, teda ona už stojí na spoločnom základe. My všetci však potrebujeme stratiť svoju identitu, vzdať sa svojich názorov, premeniť sa a postaviť sa na spoločný základ. Stojí to za to, lebo výsledkom je požehnanie!

~~Ja~~ ~~1~~ ~~2~~ môj názor	+	~~ty~~ ~~2~~ ~~3~~ tvoj názor	+	~~on~~ ~~3~~ ~~4~~ jeho názor	+	ona 5 12 jej názor	=	$\frac{6 + 8 + 9 + 5}{12}$	=	$\frac{28}{12}$	=	MY (naša jednota v Kristu) POŽEHNANIE !!! Náš spoločný názor, názor B. Slova vo svetle Ducha Sv. na oblasti vierouky, etiky a vzájomných vzťahov.
---	---	--	---	--	---	--	---	----------------------------	---	-----------------	---	--

spoločný menovateľ
zhoduje = ➔ Boží názor

Problémom však zostáva i naďalej: Aký je ten Boží názor, keď každý vysvetľuje Bibliu podľa svojho chápania? Preto študujeme úprimne Bibliu, vieroučne a etické učenie Božieho slova, aby sme vždy lepšie a čím lepšie poznali Boží názor, názor Božieho slova vo svetle Ducha Svätého. Verím, že aj úvahy napísané v tejto knihe, ako aj v knihe „Praktická dogmatika“, pomôžu nám viac a lepšie poznať Boží názor na otázky vierouky a kresťanskej etiky, aby sme okúsili požehnanie, ktoré je výsledkom jednomyseľnosti Božieho ľudu.

Podmienkou tohto požehnania je úprimne skúmať vieroučné a etické pravdy, učenie Božieho slova, chcieť sa zmeniť, nechať sa formovať, mať ochotu poslúchať Boha a Jeho Slovo, mať ochotu stratiť svoju identitu, svoj nebiblický názor a prijať Boží názor, názor Božieho slova vo svetle Ducha Svätého. Ak nie sme ochotní priniesť túto obeť a vo svojej pýche sa bude každý kŕčovite držať svojej domnelej pravdy, nemôžeme dosiahnuť požehnanie, ktoré pochádza z jednoty podľa Boha, ale naďalej zotrvávajú neláska, roztržky a hádky.

Jednomyseľnosť podľa Boha potrebujeme predovšetkým v troch oblastiach:

- v oblasti vierouky (dogmatiky),
- v oblasti etických noriem (kresťanskej etiky)
- v oblasti našich vzájomných vzťahov.

Dosiahnuť jednomyseľnosť v oblasti vierouky je proces, čo potrebuje čas. Nemôžeme očakávať od novoobrátených, aby už vedeli všetky vieroučné pravdy. Avšak v základných veciach viery je potrebná jednota.

Dosiahnuť jednomyseľnosť v oblasti etiky je tiež proces, je vecou výchovy, nejde to zo dňa na deň. Všeobecná základná morálna čistota je však nevyhnutná aj v živote novoobrátených. Novoobrátení majú byť ochotní zmeniť sa a majú sa nechať formovať aj v oblasti etických požiadaviek Božieho slova.

Dosiahnuť jednomyseľnosť je nevyhnutná potreba najmä v oblasti vzájomných vzťahov.

Božím zámerom pre svoju cirkev je pripraviť k príchodu Pána Ježiša jeden zvláštny ľud. Pripraviť pre Ženicha jedno čisté, sväté a jednotné Telo nevesty, v ktorom je spojitom medzi údmi láska, rozliata skrze Ducha Svätého. To telo je jednota tých, ktorí milujú Pána a milujú jeden druhého. Sme údmi toho istého Tela, ktorého hlavou je sám Kristus. Božou vôľou je, aby neboli roztržky v tele, ale aby si údy navzájom slúžili. Ak chodíme vo svetle, máme obecnosť jedni s druhými.

Diabol sa však všemožne usiluje narušovať túto jednotu rozsievaním nelásky a nedôvery. Snaží sa nasadiť veriacim rôzne sebecké okuliare, aby situácie okolo seba videli skreslene, a nie v Božom svetle (sebaľútosť, neustále obviňovanie iných). Ak nechceme odpúšťať alebo nie sme ochotní riešiť naše vzájomné vzťahy, dávame miesto diablu. Veľmi škodlivo pôsobí na naše vzťahy ohováranie, reptanie a vzbura. Vzbura a reptanie rozbíja jednotu, oslabuje Boží ľud v boji, je prekážkou pre požehnanie a jednotu v Duchu Svätom a hlavne vylučuje z Božieho kráľovstva. Je to ako rakovina, ktorá, ak sa jej poddáš, ťa vylučuje z Tela.

Vyskytujú sa aj názory, že jednomyseľnosť v učení, vo vierouke, etike, a v oblasti vzájomných vzťahov nie je až taká dôležitá. Najdôležitejšia je jednota v Duchu Svätom. Keď je medzi nami moc Ducha Svätého, sme jednotní. Keď prežívame moc Ducha Svätého a ľudia sú krstení Duchom Svätým, keď sa všetci modlíme v jazykoch, vtedy nikto nemyslí na doktríny vierouky a etiky, ani na nevysporiadané problémy v oblasti vzájomných vzťahov.

Znie to pekne, ale žiaľ nie je to také jednoduché ani pravdivé. Bár by to tak fungovalo! Ale trvalo to takto nefunguje. Keď sa to však niekedy stane, je to prejav zvláštnej Božej milosti, aby Boží ľud prejavom Božej dobroty bol vedený k pokániu, k riešeniu vzájomných vzťahov a k jednomyseľnosti.

Jednomyseľnosť v Duchu Svätom neanuluje potrebu jednomyseľnosti v oblastiach vierouky, etiky a vzájomných vzťahov, ba potvrdzuje ju, oživuje a posilňuje. Ak sú totiž vzťahy narušené, alebo v dôležitých oblastiach vierouky resp. etiky nie je jednomyseľnosť, v zbore je tolerovaná nečistota alebo hriech, taký stav Duch Svätý nemôže požehnať, pretože On je Duch SVÄTÝ. Teda, nejednota v podstatných veciach a neláska je prekážkou jednomyseľnosti v Duchu Svätom. Kde sa vzťahy dajú do poriadku a vysporiadajú, dôjde k vzájomnému odpúšťaniu, to potvrdzuje aj Duch Svätý svojou mocou a svojím požehnaním.

Je to podobné povestnej otázke: „Čo bolo skôr, sliepka alebo vajíčko?“ – Jednomyseľnosť alebo požehnanie? Požehnanie, ktoré nás zjednocuje alebo jednomyseľnosť, ktorú potom Duch Svätý požehná? Vieme, že biblickou odpoveďou na prvú otázku je, že prv bola sliepka, pretože Boh stvoril sliepku. Podobne, na druhú otázku je biblická odpoveď: „...keď sa už dopĺňoval päťdesiaty deň po Veľkej noci, totiž deň Letnic, **boli všetci jednomyseľne spolu**. A zrazu povstal z neba zvuk... a zrazu boli všetci naplnení Duchom Svätým.“ (Sk 2:1-4).

Názor, že jednomyseľnosť v učení, vo vierouke, v etike či v oblasti vzájomných vzťahov nie je až taká dôležitá, pretože najdôležitejšia je jednota v Duchu Svätom, je nebiblický preto, lebo najprv v podstatných veciach vierouky, etiky a vzájomných vzťahoch je potrebné dosiahnuť jednotu a potom to Duch Svätý potvrdzuje, oživuje a požehná. Požehnanie v Duchu Svätom ešte viac posilňuje jednotu, ale jej predpokladom je jednomyseľnosť v podstatných veciach v troch oblastiach.

Všeobecné pravidlo k dosiahnutiu jednomyseľnosti: V podstatných veciach je potrebná svornosť, jednota, jednomyseľnosť, v nepodstatných veciach voľnosť, trpezlivosť, vzájomná tolerancia a vo všetkom láska. Otázkou však býva: „Kde je hranica medzi podstatnými a nepodstatnými vecami?“ Je to často veľmi relatívne a individuálne. Apoštol Pavol hovorí Fil 3:15-16: „Tak teda všetci, ktorí sme dospeli vo viere, tak *zmýšľajme* (v podstatných veciach). A keby ste o niečom ináč *zmýšľali* (v nepodstatných, v menej podstatných veciach), i to vám Boh zjaví. Avšak k čomu sme už dospeli, v tom istom pravidle aj *kráčajme, to isté myslíme*.“ Ťahajme všetci za jeden povraz. Najdôležitejšie sú láskavé bratské vzťahy a ochota nechať sa Bohom formovať.

Tí, ktorí sa nechajú Bohom formovať, budú stáť jedného dňa po pravici Pána Ježiša ako Jeho ovce, a tí, ktorí sa nenechajú formovať, budú stáť po Jeho ľavici, ako kozly. Rozdielom medzi ovcami a kozlami je, že kým kozly strkajú jeden do druhého, ovce sa pritulia jedna k druhej, a tak tvoria jedno telo ako more. Jednota Božieho ľudu je krásna vec. „Duša Jonatánova sa pevne spojila s dušou Dávidovou...“ (1Sam 18:1). Krásna bola jednota prvých kresťanov: „A toho množstva uverivších bolo jedno srdce a jedna duša, a ani jeden z nich nehovoril o ničom, čo mal, že je to jeho vlastné, ale mali všetko spoločné. A apoštolovia vydávali s veľkou mocou svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša, a veľká milosť bola na nich všetkých.“ (Sk 4:32- 33). Túto milosť a toto požehnanie prajem Božiemu ľudu zo srdca.

IV. NIEKTORÉ OBLASTI KREŠŤANSKEJ ETIKY

1. ETIKA OBLIEKANIA SA

Dopredu sa ospravedlňujem, že v tejto nasledujúcej kapitole nastavím ostrejšie zrkadlo, aby kontrast deformácie morálky dnešnej doby bol jasnejší. Robím to preto, lebo v poslednej dobe exhibicionizmus nabralo doteraz nevidané veľké obrátky. (Podľa Primar.sme.sk „*exhibicionizmom rozumieme skutočnosť, že sa ľudia celkom alebo čiastočne odhaľujú pred inými ľuďmi... buď preto, aby šokovali iných ľudí a/alebo kvôli sexuálnej stimulácii... Ako v mnohých iných oblastiach ľudského života existuje aj tu značná „voľnosť pohybu“ od „normálnej“ po chorobnú a/alebo dokonca trestnú.*“)

Videl som umelecky tak dokonalé vymaľované ženské telo (zatiaľ len na obrázku), že človek nedokáže rozlíšiť, či je to nahé telo alebo má dokonale priliehavé farebné oblečenie. Videl som tiež – to už na ulici v lete kdekoľvek a kedykoľvek – tak priliehavo a farebne oblečené ženy, že človek tiež nevie rozlíšiť, či majú oblečené nejaké priliehavé oblečenie, tričko a legíny, alebo sú nahé.

Prečo to hovorím? Veď to je vo svete! Áno, v poslednej dobe vo svete je veľký morálny úpadok a veľké zmeny. Tak ako Pán Ježiš povedal: „...ako bolo za dní Noacha, tak bude aj za dní Syna človeka... podobne sa dialo za dní Lótvých“ (Lk 17:26-28). Podľa prieskumov väčšina východo- a stredoeurópskych občanov odmieta manželstvo osôb rovnakého pohlavia, zatiaľ čo väčšina Západoeurópanov to schvaľuje. V Maďarsku je to cca. 65 %, na Slovensku 47 %, v Čechách 29 %. Tieto čísla nedávno boli blízko 90 %. Celoeurópsky priemer je okolo 25%, kým v západoeurópskych štátoch len 10 %. Teda na Západe len každý desiaty človek je proti manželstvám osôb rovnakého pohlavia. Tento trend a tlak EU a LGBT lobby pôsobí, že čoskoro tieto čísla sa radikálne zmenia. Vo východných a stredoeurópskych štátoch zatiaľ štatistiku stráži staršia generácia, mladí sú voči homosexuálom tolerantnejší. Čo bude, keď táto staršia generácia vymrie? Nastanú dni Lótové? Pochody PRIDE budú častejšie pokračovať, aj v iných mestách, nielen Bratislave! A príde Pán...? Alebo ešte budú aj dni Eliášové? To závisí aj od Cirkvi Ježiša Krista! Či Božie deti dokážu sa postaviť proti tomuto špinavému prúdu tak ako Eliáš, alebo s týmto prúdom nemorálnosti budú uchvátení?! Kde sú dnes deti Eliášove, kde je Eliášova generácia, ktorá by sa odvážili konfrontovať s Achábom a postaviť sa duchu nemorálnosti, duchu Jezabeli? Eliáš nevedel o tom, že Hospodin mal v Izraeli ešte ďalších 7000 verných! Nájde ich Pán ešte aj na Slovensku? Alebo Eliáš zostane naďalej sám?

Ja zatiaľ vidím len trend vplyvu ducha tohto sveta do cirkvi. Možno nie priamo formou exhibicionizmu, ale postupne. Už som vážne uvažoval o tom, že raz pôjdem na kazateľnicu s čiapkou na hlave. Alebo poprosím všetkých mužov, aby sedeli na bohoslužbe na hlave s čiapkou. Božia bázeň mi to však nedovolila. Aká by bola reakcia? Určite by sa mnohí pohoršovali. Avšak, je to bežné, síce nie v našom zbore, že hudobníci hrajú so šiltovkou na hlave. Je to problém? Podľa Písma je! (1Kor 11:4). Aj na to som myslel, že aj sestry by sa mohli raz dohodnúť, že všetci prídu do zboru v šatách s dekolťom pod pazuchami a 20 cm nad kolenom. Prečo nie? Keď niektoré môžu, môžu všetci! Nie tak dávno niečo také nebolo predstaviteľné! Dnes nie je predstaviteľné, že niekto príde do zhromaždenia ako exhibicionisti, alebo ako účastníci pochodu PRIDE (mohol by som pridať ilustračné fotky), ale kto vie, či za niekoľko rokov sa to nestane. Viete čo? Nech prídu! Nech prídu takí akí sú! Či už polonahé, vymaľované, piercingmi navešané... alebo aj potetovaní muži. Som za to, aj ja by som ich prijal a možno, aj objímal. Ale ak prijmú Pána Ježiša nezostanú takí istí, ale budú premenení! Tak ako gadarenský posadnutý, ktorý po vyslobodení Pánom Ježišom, bol hneď aj oblečený (Lk 8:27,35). Možno celotelové tetovanie už sa nedá odstrániť, ale to by nevadilo. Horšie však je, keď veriaci nasledujú tento trend ducha tohto sveta. Možno nie naraz, ale postupne. Diabol pracuje tzv. „*salámovou metódou*“, postupne. Tak ako sa varí aj žaba. Postupne. Keď ju dáš do vriacej vody, vyskočí. Ale keď ju dáš do studenej a začneš vodu pomaly zahrievať, postupne si žaba na to zvykne a nakoniec bude uvarená. Viete, ja sa bojím, že žaba už je uvarená! Alebo možno, ešte nie? Ešte nie je neskoro? Eliášova generácia! Prosím Vás, zachráňte žabu! Síce žaba je symbolom nečistoty, ale v tomto prípade nech má iný význam!

Jedno z najväčších prebudení v Starom Zákone bolo v dobe kráľa Joziáša (2Par 34-35), ktorý začal kraľovať ako 8 ročný. Už ako 20 ročný nariadil vyčistiť Jeruzalem a Judsko od modiel. V 18. roku jeho kraľovania (mal 26 rokov) pri čistení chrámu sa našla kniha Zákona. Keď kráľovi začali čítať, roztrhal svoje rúcho a činil pokánie, lebo zistil, že nezachovali slová knihy Zákona. Potom kráľ učinil verejnú zmluvu, že bude nasledovať Hospodina a zachovať jeho prikázania. A všetok ľud sa postavil na tú zmluvu. (2Kr 23:3). Na toto prebudenie bolo charakteristické, že Boží ľud – už len pokolenie Júdu, pretože severné pokolenia sa dostali do asýrskeho zajatia – v pokání znovu objavil Božie Slovo a Božie Slovo sa dostalo na patričné prvé miesto. Prebudenie príde, keď Boží ľud znovu objaví Božie Slovo a Slovo sa dostane na patričné prvé miesto autority v živote kresťana. AKÉ MIESTO MÁ BOŽIE SLOVO V TVOJOM ŽIVOTE?

2Par 7:14 „a keby sa zohnul, a tak sa pokoril môj ľud, nad ktorým je vzývané moje meno, a keby sa modlili a hľadali by moju tvár a odvrátili by sa od svojich zlých ciest, ja vyslyším z nebies, odpustím ich hriech a uzdravím ich zem.“

Žalm 119:60, 67, 176. – „*Ponáhľam sa a neváham ostríhať Tvoje prikázanie..., dokiaľ som nebol znížený, blúdil som, ale teraz ostríham Tvoju reč..., blúdim, ako stratená ovca, hľadaj svojho služobníka, lebo som nezabudol na Tvoje prikázania.*“

Etika slušného a cudného obliekania je citlivá téma, ako siahať do osieho hniezda. Môžem povedať, že som už imúnny, pretože osy ma už poštípali. Keď som na túto tému pred 20.-mi rokmi napísal brožúrku, bol som často nepochopený a považovaný za zákonníka. No tie úvahy mnohí uvítali. Dokonca aj v živote niektorých, vtedy mladých dievčat, po rokoch som videl v tejto oblasti radikálnu zmenu. Teraz však po 20 rokoch stále jasnejšie vidím, že táto otázka je vždy viac aktuálna. Biblia aj o tom hovorí! Žiaľ, dnes slovo cudnosť je neznámy pojem. Aj v cirkvi. Dievčatá, pýtajte sa svoje mamičky, čo to slovo znamená (**odpoveď na str. 47.**).

Oblečenie má v živote človeka veľký význam. Patrí k základným životným potrebám tak ako potrava a bývanie. Pojem pokrmu, bývania a obliekania sa v Biblii nachádza aj vo fyzickom, aj v duchovnom zmysle. Nie je jedno, čím sa krmíme, kde bývame (aj duchovne, aj fyzicky). Tiež nie je jedno, čo na seba oblečieme.

Rim 13:11-14 Tento text hovorí o zložení, o duchovnom vyzliekaní niečoho a obliekaní si Niekoho.

O tom nám hovoria aj iné texty z Biblie:

Lk 5:36 - aby náš život nebol poplátaný, ale nový, vymenený.

Mt 22:11 - aby sme mali čisté, svadobné duchovné oblečenie, keď Pán príde.

2Kor 5:3 - aby sme boli nájdení oblečení, a nie nahí.

Zj 3:18 - aby sa neukázala ohavnosť, hanba tvojej nahoty.

Zj 19:8 - aby sme mali biele rúcho z čistého kmentu, ktorým sú spravodlivé skutky svätých. Aby sme si obliekli Jeho, On je našou spravodlivosťou.

Aby sme si Ho mohli obliecť, je potrebné najprv niečo vyzliecť (ako špinavé montérky), starý hriešny spôsob života kategoricky zanechať (je to radikálna zmena!), umyť sa a obliecť.

Vyzliecť:

Rim 13:12-13 – skutky temnosti: obžerstvo, opilstvo, smilstvo, zvady, závisť

Ef 4:1-3, 13-15, 17-32 – lož, hnev, krádež, mrzké slovo, horkosť, prchkosť, rúhanie

Kol 3:5-9 – starého človeka s jeho skutkami: smilstvo, nečistotu, vášeň, lakomstvo, modlárstvo, hnev, prchkosť, zlosť, rúhanie, mrzké reči

1Pt 2:1 – každú zlosť, každú lešť, pokrytectvo, závisť, všetky ohovárania.

Odhodiť, zložiť, vyzliecť! Zodpovednosť je moja a tvoja! Nielen zjavné hrubé hriechy ako obžerstvo, pijanstvo, smilstvo, nečistotu, krádež, vraždu, rúhanie, ale aj skryté povahové hriechy: horkosť, pýchu, závisť, nenávisť, vášeň, prchkosť, mrzké reči, neposlušnosť, tvrdohlavosť, vzburu, reptanie, ohováranie.

Žid 12:1 – „*zložme každé bremeno a ľahko obkľučujúci hriech!*“

Obliecať si:

Rim 13:14, Ef 4:24, Kol 3:9-10,12,14, 1Pt 5:5 – Ježiša Krista, zbrane svetla, nového človeka v spravodlivosti a svätosti, dobrotivosti, nežnosť, lásku a pokoru.

Oblečenie aj vo fyzickom zmysle má veľký význam. Biblia hovorí o tom viac, než si myslíme:

1. Oblečenie chráni naše telo, naše zdravie od prechladnutia, od vplyvov počasia, od zranenia.

2. Oblečenie prikrýva nahotu. V Božích očiach nahota od pádu človeka – okrem manželského spoluzitia – je hanbou, ohavnosťou. Aj Adam to vedel a snažil sa svoju nahotu prikryť. Bolo to však nedostatočné a preto Boh sám prikryl nahotu človeka (1M 3:7,10-11,21). V Zjav 3:18 Pán Ježiš hovorí zboru v Laodíci: „*Radím ti, aby si si kúpil odo mňa ... biele rúcho, aby si sa odial, aby sa neukázala hanba tvojej nahoty.*“

Dnešného človeka diabol ešte viac klame a zaslepuje. V poslednom čase sme svedkami obrovskej explózie nemravnosti, revolúcie necudnosti. Od doby „*nežnej revolúcie*“ erotické salóny a nudistické pláže sú už aj na Slovensku. V Nemecku je to už hnutie „Freikörperkultur“ (FKK), kultúra slobodného tela, je to životným štýlom tzv. naturalizmu. V niektorých veľkomestách sveta (Paríž, Londýn Tokio) už roky fungujú nudistické reštaurácie. O aktivitách LGBTI komunity ani nehovorím! Áno, noc pokročila! Nahota na každom kroku! Na billboardoch, reklamných letákoch supermarketov, v časopisoch. Vraj, to nie je hanba, len si na to treba zvyknúť. Duch smilstva mocne pôsobí v tomto svete a prostredníctvom TV, videa, reklamy, internetu, románov, časopisov a hudby má veľký vplyv na ľudí. V umení je obľúbenou tematikou maliarov odhalené ženské telo. Je to lepší biznis, než krajinky maľovať! Zvlášť mladí ľudia sú vystavení tomuto doteraz nepoznanému a perverznému sexuálnemu tlaku. V školách už malým deťom plánujú zaviesť do učebnej osnovy sexuálnu výchovu a tak ešte viac vzbudiť záujem malých detí o predčasnú a nezáväznú sexualitu. Mladí dnes už nie veľmi vstupujú do manželstva a väčšina detí sa rodí mimo rodiny. Tieto mimomanželské deti sú duchovne poznačené. **Budúca generácia je generáciou nemanželských detí, a tento stav prináša obrovské problémy a preklatie pre spoločnosť.**

Naše dorastajúce deti sú v tomto svete vystavené obrovskému pokušeniu sexuálneho tlaku zo všetkých strán. Podľa prieskumu každý šestnásťročný chlapec myslí na sex priemerne každých 20 sekúnd. Jeden z opýtaných navyše odpovedal: „*Načo iné by som mal myslieť v zostávajúcich 19-ich sekundách, keď všetko naokolo propaguje sex!*“ V tomto svete sa všetko točí okolo sexu, voľný sex, pornografia sa propaguje všade (TV, móda, reklamy, internet). Mladí ľudia sú vyzývaní, aby sa len aktívne zapojili do pohlavného života kedykoľvek majú k tomu príležitosť, že je to ohromné. Aj bohabojným mladým kresťanom je ťažko obstať v tejto „*rozvodnenej rieke*“, ovládať sa, zapliahnúť túto energiu a v správnom smere ju užitočne využiť.

Diablovým cieľom je človeka zotročiť a zničiť, a preto útočí proti všetkému, čo Boh ustanovil, aj proti rodine. Najúspešnejšie sa mu to darí cez zábavný priemysel, hudbu a módu.

Madonna Ciccone, ale aj Lady Gaga a iné medzinárodné superhviezdy sú sexsymbolom pre dospievajúcich, ktorí horlivo napodobňujú ich odev a spôsoby, a tak robia dojem prostitútok. Madonna často - minimálne oblečená - nosí veľký kríž, k čomu podáva rúhavé vysvetlenie: „*Ako Ježiš Kristus priniesol lásku, aj ja prinášam lásku.*“ Ona je jedna z tých, ktorá ovplyvňuje mnoho ľudí. Ale aký je to vplyv? Názov jej LP: Erotika, jej knihy: Sex, jej videa: S Madonnou v posteli. Pritom niekedy na dobročinných koncertoch hovorí: „*Dajte si pozor na AIDS*“. Ale zbytok jej života propaguje sex.

Kamkoľvek sa pozeráte, v tomto svete sa všetko točí okolo sexu. Kino, TV, hudba, móda, reklamy, alkohol, vplyv okolia, kamarátov - to všetko je nástrojom sexu. Erotika na každom kroku. Aj trend módy udávajú také hviezdy ako Madonna. Prečo sa tak zvodne oblieka? Prečo je taká pokrytecká? Lebo sex robí peniaze! Sex a peniaze najviac ovplyvňujú ľudí. Najnovšia móda, ktorú zavádza, je umelecké maľovanie tela (mehndi) hennou (starodávnym farbivom), podobné tetovaniu, lenže bezbolestné a odstrániteľné. U nás sa mladým propaguje spôsobom nálepiek. Nazdávam sa, že z duchovného hľadiska je to príprava cesty k prijatiu znaku šelmy, aby budúce označenie (čiarový kód, mikročip) v svojom čase nebolo žiadnou zvláštnosťou.

Hudba a móda idú ruka v ruke.

Každá hudba je nositeľom nejakej myšlienky, filozofie, ktorá má vplyv aj na formovanie či zdeformovanie osobnosti, aj módy. Aj rocková hudba. Charakteristické prvky filozofie rockovej módy: Tvoj výzor musí byť výstredný, podľa najnovšej bizarenej módy na vzor metalistov, hip-hop raperov ... a pod., aby si ťa každý všimol. Musíš vyvolať silný dojem na svoje okolie, aby ťa každý rešpektoval. Propagačné materiály rockovej hudby sú médiami skladateľov tejto satanistickej filozofie a oslovujú, ovplyvňujú celú osobnosť mladého človeka, celý jeho vôľový, citový a myšlienkový svet. Sú dobre premysleným znázornením satanistickej symboliky, ktoré rafinovanými spôsobmi vyjadrujú posolstvo ducha rockovej hudby. Tento duch sa prenáša aj do oblasti obliekania. Módni návrhári sa snažia držať krok s výstrednosťami v obliekaní týchto superhviezd. Plagáty rockových hviezd, pop-spevákov, hercov, hudobníkov zdanlivo „*nevinne ozdobujú*“ detské izby a otravujú duše niekedy aj celkom malých detí.

Aj móda je nositeľom myšlienky. Spôsob obliekania a ozdobovania sa vyjadruje určitú životnú filozofiu: voľnomyšlienkarstvo, voľná „*lásky*“, feminizmus, exhibicionizmus, rebélia, nerešpektovanie autorít, anarchia, ideológia nezávislosti atď. Zaujímavé je však, že títo anarchisti, ktorí nerešpektujú žiadny poriadok a žiadnu autoritu, predsa svojich vodcov rešpektujú! (Vyhľadaj na Wikipédii korene a filozofiu týchto trendov!)

Ľudstvo šliape po Božích zákonoch, nerešpektuje ani svätosť manželského zväzku ako Božieho ustanovenia. Dnešný heslom je: „*Desatoro už neplatí! Nové prikázanie: 'Uži si život, uži si svet!' a 'Bud' tolerantný!' – 'Ži a nechaj žiť!'*“ Výsledok: AIDS ako Božia odpoveď na nerešpektovanie Božích princípov. „*Nebúďte! Bohu sa nikto nebude posmievat'! Čo človek seje, to bude i žať*“ (Gal 6:7).

Nezabudni: Každá huba je jedlá, ale niektorá len raz v živote!!!

Boh svoje deti v Biblii upozorňuje a varuje: „*...aby ste vy už viac nechodili, ako aj ostatní pohanovia chodia v márnosti svojej mysle, zatemnení v rozume súc odcudzení životu Božiemu pre nevedomosť, ktorá je v nich, pre zatvrdenie ich srdca, ktorí, keď otupeli do bezcitnosti, oddali sa nestudatosti páchať každú nečistotu nenásytnou žiadosťou*“ (Ef 4:19).

Kresťan nemá pred verejnosťou odhaľovať svoju nahotu, ale cudnosťou, slušným obliekaním dbať o to, aby sa neukázala hanba jeho nahoty (aj duchovne aj telesne – Zj 3:18, 2Kor 5:3, 1Tim 2:9-10).

Biblia o nahote: V 1M 9:20-25 je príbeh, keď po potope „*Noach vysadil vinicu, pil víno, opil a obnažil sa prostred svojho stanu. A Cham uvidel nahotu svojho otca a povedal to svojim dvom bratom. Vtedy vzal Sem a Jafet rúcho, položili ho obaja na svoje plece a išli zadom a prikryli nahotu svojho otca, takže nevideli nahoty svojho otca. Keď sa potom prebudil Noach a dozvedel sa, čo mu urobil jeho mladší syn, prekliat ho: Nech je zlorečený Kanaán; sluhom sluhov bude svojim bratom.*“ – **Prečítaj ešte:** 3M 18. kap., zvlášť 6.-17. verše.: „*Neodkryješ nahoty svojmu pokrvnému..., svojho otca, svojej matere, ženy svojho otca, svojej sestry...atď*“.

V Starom Zákone Hospodin považoval za veľmi dôležité, aby kňaz mal „*posvätné rúcho na znamenie slávy a vznešenosti*.“ (2M 28:2). Pre Boha bolo tiež veľmi dôležité, ako je oblečený, keď slúži pri oltári. Preto nariadil: „**Na zakrytie nahoty** (ohanbia – ev. preklad) im (Áronovi a jeho synom) urob ľanové spodky; tie budú siahať od bedier po stehná. Áron a jeho synovia ich budú nosiť, keď budú vchádzať do stanu stretávania alebo prístupovať k oltáru a slúžiť vo svätyni, aby sa neprevinili a nezomreli.“ (2M 28:42-43). Ak prístupuješ ku mne ako kňaz, musíš mať patričné oblečenie, aby pri službe na vyvýšenom mieste pri oltári sa neukázala tvoja nahota. Ak svoju nahotu nebudeš mať zakrytú, v mojej prítomnosti zomrieš.

V Novej zmluve my všetci sme kráľovské kňazstvo (1Pt 2:9). Viem, že „*naša nahota*“ je prikrytá spravodlivosťou Pána Ježiša, ak sme si Ho obliekli (Rim 13:14). No predsa, ten starozákonný princíp má význam aj pre nás. Tie spodky kňazov znázorňujú oblasť sexuality a čistoty, tie intímne partie tela, ktoré majú byť zahalované pred cudzími pohľadmi. Najmä pre tých, ktorí verejne slúžia „na vyvýšenom“ mieste.

Nahota - okrem hanby - znamená aj trest, byť opustený od Boha (Ez 16:7-10, 15-16, 35-39, Neh 3:5-6), Bohom oblečený znamená milosť.

Gadarenský posadlý, po nájdení a vyslobodení Pánom Ježišom, bol hneď aj oblečený (Lk 8:27,35).

Dávid bol mužom podľa Božieho srdca. Predsa jeden pohľad na kúpajúcu sa ženu ho učinila cudzoložníkom a vrahom (2Sam 11:2-5). Možno aj Betsabe vedela, kde sa má kúpať obnažená, aby pozornosť kráľa upútala na seba.

Ako to bolo s Herodesom a Jánom Krstiteľom? Mt 14:3-12, Mk 6:17-29 Táto tragédia sa začala s jedným erotickým tancom vo vyzývavom, erotickom oblečení na erotickú hudbu. Jedno je isté, ten tanec nebol ako Dávidov tanec. Pán Ježiš svojich učeníkov varoval a varuje od kvasu Herodesovho. Tento kvas v dnešnej dobe znamená vplyv ducha tohto sveta, ktorý sa tlačí do cirkvi vo forme nemorálnej módy, erotiky, zábavy, ktoré vyvolávajú vášne. nie však vášne Bohu slúžiť! A keď sa objaví nejaký Ján Krstiteľ ktorý sa odváži povedať, že sa to nepatrí, nesluší, hneď sa prejaví aj Herodesova vražedná nenávisť. Najväčšia vzbura dnes vo svete je proti sexuálnej čistote. Možno, okultizmus nie je medzi veriacim taký veľký problém, nie je až taká silná bašta satana ako sex a nahota. Predsa, my veríme Božiemu Slovu a neveríme poverám, vešteniu... atď. Ale erotika sa veľmi tlačí do cirkvi. Niektorí povedali: „*Ak chceš mať nepriateľov, tak káž o sexuálnej čistote a o neslušnom obliekaní!*“ Prepáčte, ale to čo ja kážem, mali by kázať rodičia svojim deťom doma.

Kde sú dnes proroci, ktorí by takto dokázali povedať aj kráľovi, alebo cirkevným hodnostárom ako Ján Krstiteľ: „*To sa to nepatrí, nesluší...!*“ Alebo prorok Natan, ktorý kráľa Dávida napomínal: „*Ty si ten človek, ty si ten smilník, ty si ten vrah...!*“ Rozdiel medzi Herodesom a Dávidom však bolo to, že kým Dávid činil pokánie, Herodes reagoval inak, dal sťatť hlavu Jána Krstiteľa.

Aj v 1M 34. kapitole čítame o jednej tragickej udalosti v živote Jakobovej rodiny. Keď pred vyššie 20-mi rokmi Jakob utiekal pred hnevom svojho brata a v Bételi mal mocné stretnutie s Bohom, sľúbil Mu, že ak ho v pokoji zachová, do Bételu sa vráti a tam bude uctievať svojho Boha (1M 28:20-22). Po návrate však nepôjde do Bételu, ale namiesto toho ide do Sichemu, kde ho čaká hriech, bolesť a krvi prelievanie. Začína sa to zdanlivo tak nevinne. „*A Dína, dcéra Leina, ktorú porodila Jakobovi, vyšla sa podívať na dcéry zeme.*“ Nevieme, koľko mala rokov. Naivná mladá tinedžerka, dievča, ktoré ešte nič nevie o mužskej vášni a násilnosti. Vyšla sa podívať na dcéry zeme. Čo to znamená?

Možno bola zvedavá na dievčatá Sichemu, ako sa obliekajú, ako sa zobia, ako si upravujú vlasy, čím sa bavia..., možno chcela spoznať zvyky a obyčaje kananejských žien... Možno, Kananejci mali nejakú slávnosť, hody alebo jarmok. Pre mladú dcéru Izraela taká zábava, plná farieb, hudby a tancov, možno alkoholu mohla byť lákavá. Vyšla len sa podívať. Opustila bezpečné miesto domova a vydala sa na prieskum do blízkeho mesta, išla na pohanský festival, ktorý bol plný roztopašnosti a spojený s uctievaním modiel. Nebolo to múdre rozhodnutie. Možno prežívala obdobie tinedžerskej vzbury. Už nechcela žiť ako dedinčanka, a túžila po veľkomeste a jeho vzrušujúcom živote. Netušila však, čo ju čaká. Vyšla tajne, aby ju ostatní nevideli. Možno vyšla niekedy večer. Povoľenie od rodičov určite nemala. Myslela si, že sa jej nič nemôže stať. Možno, vyšla v nedostatočnom, vyzývavom oblečení. Mladá, ľahkomyselné dievča... Toto jej rozhodnutie sa kruto vypomstilo. Podľahla svojej zvedavosti a išla tam, kam nemala. Vieme, že tam, kde sú dievčatá, zaručene sa objavia i chlapci. Snom každého dievčaťa je princ na bielom koni. A ten princ sa tu aj objavil. Možno aj Díne spočiatku bolo príjemné, keď sa okolo nej ten princ začal točiť. Potom však udalosti nabrali rýchly spád: „*Ale keď ju uvidel Sichem, syn Chamora Hevejského, kniežaťa zeme, vzal ju a ležal s ňou a ponižil ju.*“ Ako syn miestneho vládcu si to mohol dovoliť. Dína sa musela cítiť poškvrnená a znečistená. Už ako tinedžerka prežila nočnú moru každej ženy, znásilnenie.

Žiaľ, podobné príbehy sa opakujú znovu a znovu. Nedá sa však všetko pripísať na účet mužov. Častou príčinou znásilnenia žien je ich vyzývavé obliekanie. Nejedna žena sa stala obeťou znásilnenia, ktoré si sama vyvolala svojím necudným a zvodným obliekaním sa.

„Prečo sa dievčatá tak zvodne obliekajú a potom sa zrazu na schôdzke bránia?“ - To je otázka 16 ročného mládenca na stretnutí kresťanskej mládeže. „Keď sa však stanú obeťami znásilnenia, násilníka udávajú na políciu, hoci pravými obeťami sú muži.“ Dievčatá chlapcom najprv vysielajú signály, citovo dráždia a mnohí potom majú problém so sebaukájaním alebo pornografiou. Najčastejšou odpoveďou je, že je to problém mužov, nie sú slobodní od sexuálnych pokušení.

Pri stvorení človeka Boh vložil do jeho duše zákon svedomia. Žiaľ, citlivosť svedomia mnohých ľudí je otupená. **Taktiež do duše žien Boh vložil, zakódoval zákon cudnosti, prirodzený pocit zdravej hanblivosti svoje intímne partie tela** /prsia, podpazušie, rozkrok, stehná/ **zahaľovať pred mužskými pohľadmi.**

Žiaľ, u mnohých žien tento pocit cudnosti je tiež otupený. Mnoho dievčat ani nevie, čo slovo „cudnosť“ znamená. No predsa, som si všimol že, napr. dievčatá podvedomé sťahujú svoje minisukne nižšie, keď sa rozprávajú s bohabojným mužom. Alebo na skupinke, keď sedia oproti, sťahujú svoje sukne pod koleno. Je to trápne pre mužov...! Možno, keby mali o 10 cm dlhšie, problém by bol vyriešený 😊. Kto ich poučí? Predovšetkým matka, potom staršie ženy (Tit 2:3-5). Pre dievčatá sú dôležité príklady mladých žien..., zvlášť slúžiacich!

Boh pri stvorení taktiež dal do tela muža a ženy isté „dráždivé čídlá“, ktoré sú potrebné pre vzájomné sexuálne obšťastňovanie v manželstve. U mužov je to zrak, pohľad na celkovú postavu a na intímne partie tela manželky a u žien sú to dotyky. **Erotika patrí do manželskej spálne a nie na verejnosť, tobôž nie na FB a už vôbec nie do zhromaždenia Božieho ľudu!** To, čo pre manželstvo je požehnaním, na verejnosti je pokušením. Zvlášť muži sú náchylní k hriechu skrze oči. Už malí chlapci sú zvedaví a chcú vidieť: „*odkiaľ tie dlhé nohy dievčat vyrástli?*“ Keď si chlapec, povedz, či to nie je pravda? Aj ja som bol puberták! Keď si dievča, tak cudne a starostlivo dbaj o to, aby si to chlapcom neukázala a ich zvedavosť nedráždila. **Nechaj to pre svojho jediného manžela!** Muži, nie je hriechom niečo uvidieť, ale pozor na druhý pohľad! Nie je hriech, keď uvidíš vyzývavo oblečenú cudziu ženu, ale keď svoju hlavu za ňou otočíš a zaostríš zrak, Pán Ježiš hovorí, že si zhrešil v svojom srdci. Bohabojný muž Jób však vyznáva: „*Učinil som zmluvu so svojimi očami, a čo by som mal hľadiť na pannu?*“ (Jb 31:1).

Na druhej strane túto slabú stránku mužov veľmi dobre poznajú aj ženy, preto sa hrajú s mužmi ako mačka s myšou, dráždia ich úmyselne vyzývavým oblečením a vábia ich do diablovej pasce. O tejto slabosti mužov veľmi dobre vie aj diabol, ktorý sa stará o to, aby muži neurobili zmluvu so svojimi očami. Strojcom tejto pasce je diabolov služobník: „generál Móda“. On inšpiruje módnych návrhárov a propaguje porno a sex na každom možnom a nemožnom mieste.

Dovoľte, aby som povedal, že dievčatá so svojim obliekaním **vysielajú signál o tom, či sú na predaj alebo na výdaj.** Vyzývavé obliekanie signalizuje: „*Kúpte ma!*“ Slušné oblečenie signalizuje (Veľpieseň 4:12): „*Som ohradená záhrada, v ktorej je zapečatená studňa! Chlapci, nestávajú sa na špičky, aby ste kukali, čo je za ohradou. Ja čakám na môjho milého, ktorého mi pošle Pán, aby sme tú zapečatenú studňu po svadbe spolu otvorili!*“

Sestry, prosím Vás, dajte pozor na cudné obliekanie, na výstrihy, na krátke sukne a vypasované tričká a nohavice! Chcete vyzerieť sexi, ale prosím Vás, nedráždite oči svojich bratov alebo cudzích mužov k pokušeniu! Možno, ani neviete o tom, aké boje majú vaši mladí, najmä slobodní bratia v Kristu so svojou sexuálnou energiou a sa uchylujú k masturbácii a neustálym výčitkám svedomia.

Pred 15.-mi rokmi som bol požiadaný, aby som v našom cirkevnom časopise odpovedal na rôzne podobné otázky mladých, hlavne chlapcov, a viem, že je to problém. Sexuálny život v požehnanom manželstve je Boží dar. Ale mimo manželstva je to smilstvo, cudzoložstvo, ktoré rozkladá rodiny a spoločnosť. **Fajčenie rozkladá pľúca, alkohol pečenie..., sexuálne hriechy rozkladajú rodiny a spoločnosť.**

Som presvedčený, že ani jeden bohabojný mládenec by nechcel, aby jeho budúca manželka svoje intímne partie tela vystavovala na obdiv pohľadom cudzích mužov, alebo ani jeden bohabojný manžel nedovolí svojej manželke, aby to, čo patrí len jemu, odhaľovala pred cudzími mužmi.

V 1M 24:64-67 čítame, že Rebeka, „*keď zazrela Izáka, zosadla z ťavy, vzala závoj a zahalila sa. Potom Izák ju voviedol do stanu Sáry, svojej matky, a tak si vzal Rebeku a bola mu ženou, a miloval ju.*“ To znamená, že Rebeka nie so svojou telesnými vnadami chcela vyvolať dojem na Izáka.

V Prisl 7:10 čítame o odeve smilnice. Teda je také oblečenie, ktoré Biblia nazýva odevom smilnice. Aké je to oblečenie? Je to oblečenie, ktorého nositeľka (nositeľ) samu seba predstavuje svojmu okoliu za sexuálny objekt, čiže v opačnom pohlaví vzbudzuje pozvanie, hriechne žiadosti. Singli ženy a muži, ktorí takýmto spôsobom chcú zapôsobiť a získať si partnera, budú sklamaní. Ak žena si myslí, že môže „zbalit“ muža s spôsobom, že jeho pozornosť upriami na odhalené intímne oblasti svojho tela, možno ho aj získa.

Ten muž však k nej verný nebude, lebo sa bude obzerať aj po iných ženách, tak ako predtým po nej. Muža, ktorý sa takto dá „zbalit“, (dievča) nesmieš ani skúsiť „zbalit“! Ani takáto žena nebude verná. Pretože ak teraz so svojimi pôvabmi získala muža (teba!), bude v tom pokračovať aj v manželstve. Vidíme to vo svete, keď 50-60 roční muži vymieňajú svoje „rebrá“ na mladšie, a staršie bohaté ženy si lovia vyšportovaných mladých mužov. **Je to perverzný svet!** Odev smilnice v opačnom pohlaví vzbudzuje hriechne žiadosti, cudné oblečenie však pred žiadostivými pohľadmi cudzích mužov svoju nositeľku zahaluje. **Erotika je zaujímavá vtedy, keď je zahalená závojom tajomnosti, ktorý sa volá cudnosť.**

Pravdivosť týchto tvrdení a obáv asi najviac môžu pochopiť a potvrdiť sklamané, nešťastné a opustené ženy, ktorých manželia boli zvedení takýmito zvodne oblečenými ženami, ktoré snáď mali kratšie sukne, väčší výstrih alebo atraktívnejší imidž a lákavejšiu postavu než ich manželky. Koľko je takých nešťastných žien na Slovensku? Možno práve tie ženy (sestry), ktoré to dnes neberú vážne do úvahy, raz budú horko plakať, a tak ťať ovocie, adekvátne svojmu dnešnému správaniu. Lebo Gal 6:7 *„Čo človek seje, bude aj žať.“*

Ale pravdivosť týchto slov potvrdzujú aj žiarliví či opustení muži, ktorých milované manželky svoju nahotu odkrývali a vystavovali chamtivým pohľadom cudzích mužov, aby si na ich odhalenom tele (ktoré patrí jedine ich manželovi), cudzí muži pásli najprv len svoje oči, neskôr však i svoje telo a vášne.

Larry Christenson v knihe *„Kresťanská rodina“* opisuje rozhovor o tejto téme s mladým študentom univerzity, ktorý mu hovoril: *„My sme si už na tie minisukne zvykli, ten pohľad nás už vôbec neдрáždí. Ten problém máte len vy, starší.“* Je to smutné konštatovanie! Na nahotu sme si už zvyknúť – a to sa môže vypomstiť v manželstve! Dnes sociológovia hovoria o problémoch mužskej nefunkčnosti v manželstve. Pretože muži si už zvykli na nahotu cudzích žien, stávajú sa imúnnymi, a pohľad na holé telo manželky ich už nevzrušuje. A tak pre svoje sexuálne vzrušenie využívajú porno na počítači vo svojej izbe, a to im stačí! Alebo pre potvrdenie svojej mužskosti vyhľadávajú dobrodružstvá s mladšími atraktívnejšími ženami.

Za necudným obliekaním často sa skrývajú démoni nemravnosti. O tom by vedeli svedčiť duchovní poradcovia v poradenskej službe. Tiež sestry, ktoré stoja v tejto službe, ku ktorým prichádzajú obťažované ženy s problémom, že príliš veľa muž ich oblietava a zvädza na sex. Niekedy zaznie rada, aby zmenili svoje oblečenie. Pretože **keď niekto sa oblieka ako mucholapka, nech sa nečuduje**, že naňho sa muchy nalepia.

3) Oblečenie nielen prikrýva, ale aj odkrýva, prezradí všeličo. Všeličo vyjadruje, dáva informácie o nositeľovi. Výskumy skrz prijímacie pohovory s uchádzačmi o prácu ukázali, že oblečenie a celkový zjav človeka sú podvedomé motívy pre posudzovanie iných. Kto a aký je ten človek? Poriadny, čistotný, chudobný alebo len zanedbaný, skromný alebo prepychový, extravagantný, bohatý alebo snob, ktorý sa len hrá na pána, pyšný, arogantný, výstredný, duševne rozpoltený, zakomplexovaný? Staré porekadlo hovorí: *„Šaty robia človeka“*. Správnejšie by však znelo: *„Šaty sú obrazom človeka.“*

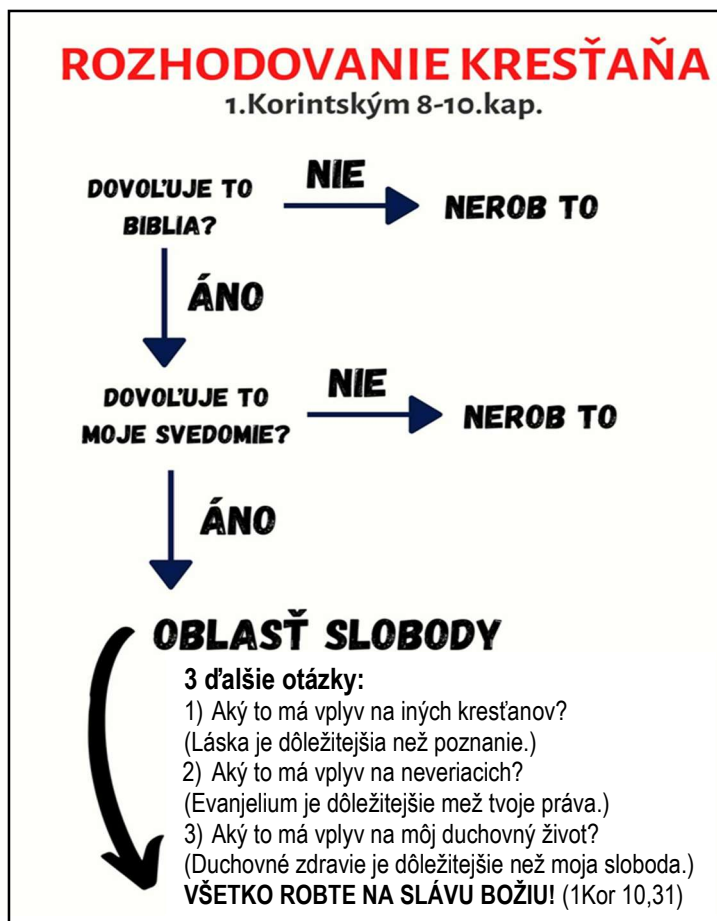
Ideológia nezávislosti sa tiež prejaví aj na štýle obliekania. Spýtajte sa mužov, ktorí nosia pestované (alebo nepestované) vrkoče či náušnice, na ich životnú filozofiu. Určite aspoň 90% z nich vyznáva východné náboženstvo, satanizmus, New Age alebo je anarchistom či homosexuálom a zvyšok liberálnym kresťanom. Zanedbané, deštruktívne (naschvál roztrhané rifle!), „čundrácké“ oblečenie tiež vyjadruje, že aj vnútro je zanedbané, rebelantské, alebo rozhárané. Neporiadok, rozháranosť v srdci – nečistota, neupravenosť navonok.

Viete, v našej dobe sme pokazené veci nevyhadzovali, ale sme sa učili ich zachraňovať. Ponožky sa štopkali, hračky, šaty, topánky sa poopravovali, hrmce sa zaplátali. Aj manželstvá sa takto snažili zachraňovať. Bola chudoba, ale bola to aj naša konštruktívna mentalita. Dnes je iná doba, doba deštruktívnej módy!

Biblia na niekoľkých miestach nabáda k skromnosti a varuje pred namyslenosťou. Učí nás, aby sme boli pokorní a správali sa skromne. Mali by sme byť zdržanliví vo svojej reči, skutkoch aj zovňajšku. Skromnosť je protikladom pýchy a namyslenosti. Musíme si uvedomiť, že nemáme vôbec žiadne právo pýšiť sa tým, kto sme, čo robíme alebo čo máme. Namyslený a pyšný človek chce, aby si ho každý všimol. Chce na seba upútať pozornosť ľudí módnymi výstrelkami, drahými šatami a šperkami alebo vystavovaním svojich znalostí a schopností na obdiv. Môže sa pokúsiť upútať pozornosť tak, že sa bude obliekať alebo konať proti slušným kresťanským zvyklostiam. Skromný človek nie je taký. Nepokúša sa na seba sústrediť pozornosť. Skromný kresťan sa vyhýba spôsobom, ktoré sú výstredné, neslušné alebo nevhodné pre Božie deti, a nebude pohoršovať alebo pokúšať svojich – zvlášť starších – bratov neslušným zovňajškom alebo správaním. Kresťanská sloboda znamená slobodu aj k takémuto rozhodnutiu.

Mnohí z nás túžia pekne vyzeráť, a ľahko sa môžu dostať do pokušenia venovať tomu viac pozornosti, ako je potrebné. Samozrejme, Boh nie je proti kráse. Ale chce, aby naša prirodzená krása vychádzala z vnútra – z krásneho charakteru, ktorý žiari z prívetivej, radostnej tváre. Skromné oblečenie a správanie nás nerobí v Božích očiach viac svätými, ale je cenné tým, že umožňuje, aby z nás vyžarovala vnútorná krása.

„Podobne aj ženy nech sa ozdobujú slušným odevom **s cudnosťou a zdržanlivosťou**, jednoduchým účesom, bez zlata a perál, bez drahocenných šiat, nech sa ozdobujú tým, čo sluší ženám, ktoré sa priznávajú k bohabojnosti, totiž dobrými skutkami“ (1Tim 2:9-10). „Tak podobne ženy... Vaša ozdoba nech nie je vonkajšia: nápadné zapletené vlasy, navešané zlato, naobliekané prepychové šaty, ale to, čo je skryté - vnútorný človek srdca v neporušiteľnosti, krotkosti a tichosti ducha, čo je drahocenné pred Bohom. Lebo tak sa kedysi ozdobovali aj sväte ženy“ (1Pt 3:3-5). Čítaj ešte aj 1Kor 11:14-15.

K pochopeniu celého problému si zopakujem pravidlá kresťanskej slobody z kapitoly: Ako žiť so svojou kresťanskou slobodou? Podľa Božieho Slova v otázkach kresťanskej slobody sú pocity a postoje druhých dôležitejšie než naše vlastné. Ohľadom predmetnej veci nezhody priority autority má vždy názor Božieho Slova. Keď Písmo nehovorí jednoznačne, druhou prioritou môže byť tvoje Duchom Svätým posvätené svedomie. Máš slobodu konať podľa svojho svedomia, ale vedz, že aj ty zodpovedáš za seba pred Bohom. Všetko môžeš, ale nie všetko je užitočné. Nerob to, čo nie je užitočné, čo nebuduje, ale zotročuje, nerob to, čo vzťahy nebuduje, ale rozbíja.

Zober do úvahy aj svedomie iných. Nech tvoja „sloboda“ nepôsobí úmyselnú urážku a pohoršenie. Zober do úvahy prostredie, kde žiješ, názory a reakciu obecnstva s ohľadom na slabších vo viere, aj na tých, ktorí sa ľahko urážajú alebo sa pohoršujú. Lebo keď zarmútiš svojho brata, nekonáš v láske. Buď dostatočne pokorný a ochotný prehodnotiť svoje názory a pre pokoj korigovať svoje správanie. Konaj všetko v láske voči Ježišovi, v obecnstve s Ním, pýtajúc sa Jeho: „Čo Ty na to, Pane?“ Uvedom si, že hriech Mu pôsobí bolesť a ten, ktorý Ho miluje, nechce Mu ublížiť.

Konaj všetko v láske voči bratom, sestrám a konaj všetko na slávu Božiu. Lebo keď nie, rúhajú sa vášmu dobru medzi neveriacimi. Neláskavé škriepky sú na úkor vášho dobra, požehnaní a napredovania Božieho kráľovstva. Usilujme sa o pokoj a o jednotu tela, lebo kráľovstvo Božie je viac než pokrm a nápoj. Je to spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom, pre ktoré sa oplatí vzdať svojich možno nesprávnych názorov o kresťanskej slobode (o móde). Apoštol Pavol myslel vážne, keď povedal: „Radšej nebudem jesť mäso a nebudem piť víno, aby som nepohoršil svojho brata, za ktorého Kristus zomrel.“

Podstata biblického kresťanstva spočíva v obecnstve s Bohom skrze Svätého Ducha a v obecnstve s ľuďmi, predovšetkým s Božími deťmi, Božou rodinou. Avšak ako v každom vzťahu, tak aj vo vzťahu k Bohu platia určité pravidlá spolužitia a sú veci, ktorými tento vzťah môžeme narušiť. Spolužitie s ľuďmi má tiež svoje pravidlá a narušením týchto pravidiel môžu byť narušené aj naše vzťahy. Je potrebné rozlíšiť naše správanie aj naše obliekanie sa v súkromí, v rodine alebo pred verejnosťou, na ulici, v práci, v škole, na úrade či v spoločnosti, na výlete, pri športe alebo v modlitebni, v kostole, zvlášť na bohoslužbách, a obzvlášť účinkujúci na pódiu. Určite nikto z nás by nešiel v tom istom oblečení do prezidentského paláca na audienciu, v ktorom bol práve na výlete.

Keď sme sami doma, môžeme sa obliekať tak, ako chceme. Keď však čakáme návštevu, asi sa prezlečieme, a podľa toho, koho čakáme. Keď príde tvoj kamarát, možno, zostaneš v domácom oblečení. Keď však má prísť nejaká dôstojnejšia návšteva, asi sa tiež oblečieš dôstojnejšie, primerane návšteve. Keď sme sami doma, môžeme sa správať tak, ako chceme, môžeme sa obliekať tak, ako chceme. Keď sa však objavíme na verejnosti, či sa nám to páči alebo nie, je koniec nášho súkromia a naša sloboda je obmedzená tým, že musíme brať ohľad aj na ctenie a názory iných. Keď sa napr. obliekame tak, aby sme sa cítili pohodlne, nemali by sme zabudnúť ani na to, aby sa v našej blízkosti cítili dobre a pohodlne aj druhí. Tak ako nás niekto môže uraziť svojím správaním alebo svojou slobodou obmedziť našu slobodu, aj my môžeme svojím správaním alebo obliekaním niekoho pohoršiť, alebo dať zlý príklad iným, či svojou slobodou obmedzovať slobodu iných a vzťahy sú narušené. Kresťanská sloboda má svoje hranice a svoje pravidlá, je limitovaná a riadená láskou k Bohu a k ľuďom. „Všetko smiem, ale...“ - moju slobodu limituje láska.

Viem, že na ulici veriaci sa v dave stratia, i keď rozdiel medzi synmi tohto sveta a Božími deťmi aj na tejto oblasti by mal byť zjavný. Viem aj, že keď je leto, horúčava, každý si hľadá obliecť vzdušné oblečenie. Jedno však nechápem. Prečo je to tak, že chlapci majú „*kratasy kolenačky*“ a tričká s rukávami, a dievčatá „*kratasy pod zadkom*“ a tričká so špagetovými ramienkami alebo aj bez?! Prečo na svadbách ženích sa potí v saku, pod ktorým má ešte tielko, košeľu na krku s motýlikom a vestu. A jeho nevesta je odhalená až pod pazuchy až tak, že sobášiaci pastor je v rozpakoch a neraz má problém sa pomodliť. Prečo? Lebo ženské vnady musia byť vystavené na obdiv (i keď to často aj po ľudsky – nielen po kresťansky – je to neestetické)!

Mnohokrát sa povrchné a nesprávne – na obranu prispôsobovania sa k svetu – vysvetľuje časť verša 1Sam 16:7 – „*Hospodin hľadá na srdce.*“ Treba to chápať v súvislosti s okolnosťami. Pri výbere kráľa Samuel najprv po ľudsky hľadel na pozitívne telesné hodnoty, na krásu, na zdatnosť, na peknú tvár, na postavu, na silu a na predpokladané schopnosti Izaiových synov, kým ho Hospodin neupozornil, že On má iné meradlo a hľadá na srdce a na charakter, po telesnej stránke trochu pohŕdaného pastierika Dávida. Opovážlivé je týmto veršom obhajovať umelé, prehnané ozdobovanie sa a výstredné alebo zanedbané oblečenie.

Že vraj, Boh nehľadá na zovňajšok? Keby to bolo tak, nič by nebolo napísané v Biblii na túto tému. Vytrhnúť tento verš z kontextu je takou istou herézou, ako učenie svedkov Jehovových, ktorí svoju teológiu tiež zakladajú na jednotlivých, z kontextu vytrhnutých veršoch.

Izaiáš 66:2 „*Ale na tohoto hľadím: ... kto je zdrteného ducha a trasie sa nad mojím slovom.*“

Prísľ 7:10 hovorí o odeve smilnice, **1Tim 2:9-10** a **1Pt 3:3-5** zase hovorí o ozdobovaní a slušnom obliekaní sa svätých žien. **Je medzi nimi nejaký rozdiel?!**

Áno, Boh hľadá na srdce, na charakter, na to, čo prebýva v srdci, či je tam Božia bázeň, pokora, poslušnosť, vyrovnanosť, milovanie Pána alebo milovanie sveta, vzbura a zmätok. **Medzi stavom srdca a medzi vonkajšími prejavmi je úzka súvislosť.** To, čo je v srdci, sa najčastejšie prejaví aj na zovňajšku!

Pán Ježiš povedal, že „*z vnútra z ľudského srdca vychádzajú zlé myšlienky, cudzoložstvá, smilstvá, vraždy, krádeže, lakomstvá, nešľachetnosti, lešť, NESTUDATOSŤ (necudnosť), zlé oko, rúhania, pýcha, bláznovstvo. Všetky tieto zlé veci vychádzajú z vnútra a poškvrňujú človeka.*“ (Mk 7:21-23).

Človeka môžu prezrádzať rôzne prejavy:

- a) Reč, jazyk, to, čo vychádza cez ústa. „*Z plnosti srdca hovoria ústa.*“ (Mt 12:34).
- b) Oči sú sviecou tela: „*Zlé oko*“ (t.j. závisť, zlostný pohľad – Mk 7:22, Mt 20:15). Čo všetko môže prezradiť pohľad človeka: vášeň, radosť, horkosť, zármutok, odpor, odmietnutie, nesúhlas, nezáujem, láska...
- c) Spôsob života: okruh záujmov, poradie hodnôt (Mt 6:21)
- d) Niekedy aj mená prezradili viac o človekovi. (Nielen v Biblii, ale aj priezviská ako Kováč, Molnár /Mlynár/, Tóth).
- e) Aj zovňajšok, oblečenie.

Medzi odevom a jeho nositeľom je jednota, nositeľ sa stotožňuje s ním, tvoria jeden celok. Šaty tvoria súčasť osobnosti, ktorá ich nosí: Áron - Eleazár (4M 20:25 - 28), Jonatán - Dávid (1Sam 18:3 - 4), Eliášov plášť - Elizeus (2Kr 2:8 - 15), Pán Ježiš, lemm Jeho rúcha (žena s krvotokom - Mt 9:20 - 21), apoštol Pavol - šatky pre nemocných (Sk 19:12).

Oblečenie natoľko označuje nositeľa, že je považované za klamstvo, za lož, keď si niekto oblečie odev, ktorý nezodpovedá jeho postaveniu (1M 27:11-30, 1Kráľ 14:2-6). Preto Starý zákon zakazuje ženám nosiť mužský odev a mužom ženský (5M 22:5). Často je predmetom sporov a diskusií nosenie nohavíc u žien. Nohavice sú v našej kultúre vo vedomí ľudí zakotvené ako časť mužského odevu. Môžu byť však prijateľné zo zdravotných a praktických dôvodov ako účelové oblečenie. **Ich strih však má svedčiť o cudnosti a bohabojnosti a cudnosti svojej nositeľky.** Dnes tak moderné priliehavé a preto vyzývavé „legíny“ o tom nesvedčia! Keď už..., doporučuje sa rozkrok zakryť vhodným kusom odevu (napr. dlhým tričkom, vestou). Aj zo zdravotného hľadiska škodia ženskému organizmu vypasované nohavice, ktoré sa zarezávajú do tela.

Odev vyjadruje:

- v prvom rade **má vyjadriť** pohlavie nositeľa: muž či žena,
- jeho postavenie, úrad, autoritu:
 - kňaz /židovský/ – (aj dnes: pravoslávny, katolícky, evanjelický, kalvínsky, pohanský šaman, budhistický mních...)
 - kráľ
 - úradná osoba - vojak, colník, policajt, poštár, železničiar atď.
- jeho stav v spoločnosti: vdova, nevesta, smilnica (Prísľ 7:10), panna, malomocní, proroci, bohatí, žobráci, väzni, otroci, svadobčania, smútiaci... Na niektorých školách deti aj dnes majú uniformu, ktorá je príznačná na tú školu, aby vyrovnali spoločenské a sociálne rozdiely medzi deťmi.
- veľmi často aj životnú filozofiu, rozdielnosť kultúry, etnika, viery a vnútorného presvedčenia: Židia, Arabi, Egyptania, budhisti, vyznávači Hare-Krišny, hippies, skinheadi, metalisti, satanisti, neonacisti atď.

Oblekanie a ozdobovanie sa znovuzrodených kresťanov sa dišancuje – má sa dišancovať! – od charakteristických prvkov týchto vyznaní a tiež od neslušnej svetskej módy. Inšpirovateľom módných návrhárov je duch, knieža tohto sveta (generál „Móda“), ktorý vo všetkom sleduje vzbudiť hriechne žiadosti, perverzné vášne, propagovať voľný sex, rozbiť manželstvá a rodiny. K tomuto zámeru jeho najvhodnejším prostriedkom je necudnosť a výstrednosť svetskej módy.

Prestrojenie sa považuje za lož:

- neoprávnené povyšovanie sa je trestné (napr.: vojak za generála, väzeň za policajta – sú také prípady!)
- dobrovoľne, úprimné ponižovanie sa je morálne prípustné (kráľ za sluhu), ale keby sa kráľ alebo kráľov syn prezliekol za šaša, keby sa prezident v krčme opil, to by bolo pohanenie, zosmiešňovanie, zneváženie svojho postavenia a úradu. Tiež, ak kresťan nechodí hodný svojho povolania (ako kráľovský syn či dcéra), ale podľa sveta, tak haní svoje postavenie v Kristu.

Okrem oblečenia sú aj iné znamenia, symboly, ozdoby, nápisy na odevoch, ktoré tiež vyjadrujú určité postavenie, vyznanie alebo životnú filozofiu nositeľa a svedčia o jeho zmýšľaní a charaktere. **Napr.:** satanisti (obrátený kríž), fašisti (hákový kríž), New Age (Ying - Yang: čierna a biela „rybička“ v jednom kruhu), letniční (holubica), evanjelikáli (rybička), katolíci (kríž - žiaľ, inkvizíciou, križiackymi vojnami a posväcovaním zbraní v znamení kríža veľmi znevážení). O čom svedčia, čo propagujú tričká s japonskými a čínskymi písmenami? Či nie východnú kultúru a východné náboženstvá? Alebo tričká s nezmyselnými (alebo s úmyselnými a zámerne príliš dobre premyslenými) kresbami, nápismi a číslami, či nepripravujú cestu pre postupné propagovanie a prijatie znamenia šelmy 666?

O maľovaní žien sa v Biblii hovorí na troch miestach, vždy v negatívnom zmysle ako o znamení smilnice (2Kráľ 9:30, Jer 4:30, Ez 23:40-43). Je to pohanský zvyk. Masky používali a používajú pohania ako čarodejnicky nástroj proti „zlým“ duchom. Vymaľované oči zvyčajne „mihanie očami“ (Iz 3:16), aj pre vábenie mužov. Spôsob maľovania (hlavne očí) mal u Jezábeli za cieľ očarujúcim pohľadom (okultne) pôsobiť na judského kráľa Jehu. Aj dnes to môže byť – možno nevedome, no predsa – sugestívne a očarujúce pôsobenie (ako had), snaha upútať pozornosť mužov na seba. Je to móda pohanského pôvodu, duchu Biblie vždy niečo cudzie. Židovské ženy sa nemaľovali, lebo to považovali za pohanský zvyk (Novotný: Biblický slovník, Príručka kozmetiky od svetského autora, J. Kremský: Čo teda robiť?, J. Kremský: Muž a žena v rodine, v cirkvi a spoločnosti). **Podľa môjho názoru najkrajšia krása ženy je prirodzená krása.** Jemné, skromné a nevýrazne prifarbenie však – keď už musí byť – akceptujem.

Ap. Peter popisuje čím a ako sa ozdobovali bohabojné ženy všetkých čias (1Pt 3:3-5). Maľovanie žien, ešte aj pred 50.-mi rokmi (nielen medzi veriacimi!), bolo považované za niečo nedôstojné, nepočetné. Na začiatku emancipácie a feminizmu sa bežne maľovali len herečky a smilnice. V čase letničného prebudenia Svätý Duch mocne usvedčoval ženy o nesprávnom umelom ozdobovaní sa, ženy doslovne trhali zo seba náušnice, retiazky a mocne prežívali naplnenie Svätým Duchom a Jeho moc. Dostali oveľa väčšie poklady než zlato a striebro a krajšiu ozdobu než namaľovanú umelú masku. Výraz ich slzami umytých tvárí odzrkadľoval krvou Pána Ježiša očistenú dušu, ich vnútornú čistotu. Dnešní mladí vtedy ešte nežili, a preto nechápu, akou deformáciou je to dnes pre cirkev! **Svätý Duch však je ten istý!**

Často je to **vonkajší prejav vnútornej nespokojnosti** voči Bohu so svojou prirodzenou a skutočnou (!) krásou. Už to nie je prikrášľovanie, ale zamaskovanie Bohom danej prírodnej krásy. Buďme úprimní, často je to vzburá voči Stvoriteľovi a Jeho stvoriteľskému dielu. Najväčšia krása žien je prírodná krása, pokorné a tiché vnútro, poslušné, čisté srdce a čistý zovňajšok. Prílišným ozdobovaním človek Božie majstrovské dielo môže len pokaziť. Hriech znetvorí človeka. Niektoré správne povedal: „*Sú štyri veci, ktoré zjavne škodia (hlavne) ženskej kráse: alkohol, fajčenie, nemravný život a maľovanie.*“ O fajčení každý kresťan vie, že je nesprávne. Naše telo má byť chrámom Svätého Ducha a každý kresťan si uvedomuje, že fajčením či smilstvom by sa tento chrám poškvrnil. Pýtam sa, či sa nepoškvrňuje a neznetvoruje tento chrám prílišným „ozdobovaním“ a hrubými kozmetickými nátermi, napodobňovaním inšpiratívnej fantázie tvorcov módy propagovanej sex symbolmi, top modelkami a pop spevákmi z bezbožných časopisov?

V dnešnej dobe sa veľa hovorí aj o ochrane prírody. Neprirodzené umelé veci, chemikálie škodia prírode a ničia jej krásu. Predstavte si, čo by bolo, keby sme povedali, že lístie stromov nemá peknú farbu, tá zelená farba im nepristane, treba ich premaľovať na ružovú a ozdobiť ich ako vianočné stromčeky zlatými reťazami. Človek by takto pretvoril celé lesy, ovocné stromy a kvety, hovoriac, že Stvoriteľ nemal dostatok fantázie. Ako by ti chutilo jablko prefarbené hrubým fialovým náterom, ako by ti voňali nasprejované kvety? Kde by zmizla originálna krása prírody, ktorú jej Stvoriteľ dal? Nehľadali by sme, či sa medzi ozdobami nenachádza náhodou aspoň jedno neprefarbené ovocie? Vďaka Bohu, k takémuto kroku ničenia prírody ešte nedošlo.

Ale či sa takýmto spôsobom neničí ženská krása? Všetko je premaľované a „ozdobené ťažkými reťazami“, takže sotva sa nájde niečo z tej pôvodnej podstaty, z tej originálnej a pôvabnej prirodzenej ženskej krásy, ktorú Stvoriteľ dal ženám. Ťažko sa nájde originálne ovocie (Svätého Ducha) a pôvodná vôňa (Kristova). Všetko je len umelé! Neadekvátny ľudský zásah je teda prírode na škodu. Pravda, stromy sa ošetrojú, orezávajú, ovocné a ozdobné stromy sa upravujú, ale tým sa neznetvorujú. Podobne ženy, keď svoju krásu upravujú adekvátnou nenápadnou, miernou, slušnou úpravou a ozdobovaním - ako Písmo hovorí (1Tim 2:9). Večnou otázkou však zostáva, čo to znamená: „mierou“?

Krásou bohabojnej ženy sú aj jej dlhé vlasy. V nasledujúcej kapitole podrobnejšie budeme hovoriť o tom, že znamením podriadenosti Božiemu poriadku pre muža je, že keď sa modlí alebo prorokuje, dá si dole klobúk alebo čiapku, a znamením podriadenosti pre vydaté ženy je, že keď sa modlí alebo prorokuje, pokryje si hlavu. Vlasy sú tiež znamením, vyjadrením určitých stavov. V Korinte boli smilnice označené tým, že boli ostrihané. Ostrihanie sa žien bolo považované za znamenie smilníc. Ap. Pavol píše, že: „*muž, keď má dlhé vlasy, je mu to nectou. Ale žena, keď má dlhé vlasy, tej je to slávou*“ (1Kor 11:1-16). Je smutné, keď veriace ženy (okrem zdravotných dôvodov) sa ostrihajú na krátko a pohŕdajú touto, od Boha získanou, prirodzenou slávou. Pavol hovorí, že nemáme obyčaj škriepiť sa o týchto veciach. Nemyslím si však, že citovaný odsek patril len miestnemu zboru v Korinte. Ak áno, tak mám obavu, že 1Kor 12. kap. (o duchovných daroch) tiež! To by bolo žalostné!

Taktiež veľa prípravkov na vlasy zničia kvalitu vlasov. Zo skúsenosti a z pozorovania môžem tvrdiť, že ak žena prvýkrát si prefarbuje vlasy, bude potrebovať to robiť vždy znovu a bude z toho celoživotná „závislosť“. Napokon v 60.-ke bude zháňať prípravky na podporu rastu vlasov. Keď používa lak alebo kulmu či žehličku, nežiaduci efekt sa objaví už možno oveľa skôr. Je zaujímavé vidieť, že ženy s hladkými vlasmi ich natáčajú a naopak, kučeravé vlasy si žehlia. Prečo?

Tragédiou doby je, že každá Bohom stvorená krása sa napodobňuje umelovinou. Moderná technika a technológia dokáže na bežiacom páse vyrábať „na jedno kopyto“ hromadu napodobenín prírodných vecí, dokonca umelým spôsobom reprodukovat' aj živé organizmy (klonovanie, 3D tlačiarne). Média, časopisy spolu propagujú umelé ovocie, kvety, umelé hnojivo, umelé oplodnenie, umelé, syntetické antikoncepcné tabletky, umelé kozmetické prípravky, umelé „doplňky“, silikónové implantáty pre „krásu“ žien. Možno umelé ovocie je krajšie, vyzerá dokonalejšie než pravé, je síce bez červíkov, ale i bez chuti a bez šťavy života. Obávam sa, že ovocie tejto revolúcie módy umelovín bude veľmi horké. Biblia píše, že Boží hnev príde na ľudí preto, lebo „*zamenili prírodný beh života na taký, ktorý je proti prírode...*“ (Rim 1:26-27). Tu sa hlavne hovorí o homosexualite, ale verím, že Boh neschvaľuje, aby človek Boží prirodzený dar napodobňoval, zbožňoval a pri jeho užívaní takto uprednostnil dielo svojich rúk, umeloviny. Následky tejto revolúcie sú už badateľné vo forme doteraz nepoznaných chorôb, ktoré zničia aj mladé ženy. Potvrdzujú to názory vedcov a lekárov, ale aj triezvy ľudský rozum a každodenný život (rakovina, AIDS, rôzne alergie, ekzémy). Podľa najnovších správ (z roku 2001), niektoré kozmetické prípravky sú nosičmi BSE (tzv. choroby šialených kráv).

Krásou bohabojných žien v Božích očiach nebola vonkajšia umelá ozdoba, ale to, čo je skryté – „*vnútorný človek v neporušiteľnosti srdca, krotkosti a tichosti ducha, čo je drahocenné pred Bohom*“ (1Pt 3:3-5). Prílišné ozdobovanie sa žien v Božích očiach nikdy nebolo niečo neutrálne, ale Boh to považoval za prejav pýchy. Zároveň upozorňoval dcéry Siona, aby sa pokorili a činili pokánie, lebo príde Boží súd, „*keď namiesto balzamovej vône bude hnis a namiesto ozdobného opasku povraz, miesto umelých kaderí plešina, miesto skvostného rúcha smútočné vrece a spálenina miesto krásy.*“ (Prečítaj! Iz 2:8-22, 3:16-24). V živote židovských žien sa to žiaľ, doslovne naplnilo aj pred 75-timi rokmi v koncentračných táboroch. Zlato, šperky, ozdoby už veľakrát stratili svoju cenu a stratia cenu aj v budúcnosti, keď Cirkev ešte bude prepálená, aby našla väčší poklad a krajšiu ozdobu – tú v ohni skúšanú starú vieru a pravú svätosť. Viem, že tieto názory nie sú populárne, ale budúcnosť ukáže, či sú pravdivé. Boží proroci často zostali (a sú) nepochopení, ale pravdivosť zjavenia sa časom vždy potvrdila. Možno po smrti proroka, možno v čase súženia, keď sa spomenuté proroctvo (Iz 3:24) naplnilo a poznali, že bol prorok medzi nimi.

Prehnané umelé ozdobovanie sa je často vonkajším prejavom vnútorných komplexov. Nie je však ich riešením, komplexy zostanú! Možno, je prejavom komplexu menejcennosti, či nedostatočného seba prijatia. Najčastejšie je to prejav vedomej – alebo nevedomej – nespokojnosti s Božím darom, Bohom danou prirodzenou krásou. **Drahá sestra, uveď si, že si v Božích očiach krásna, vzácna a milovaná.**

Alebo je to prejav snahy o prijatie zo strany sveta, o priazeň kamarátov, kamarátok? Aby ťa prijali do partie? Nechceš byť iná, chceš kráčať s davom a prúdom tohto sveta? Kam? Tam, kde oni? Do zahynutia?

Často je to zastretie svojho vnútra pred sebou a pred ľuďmi, nedostatok odvahy dívať sa do očí sebe, ľuďom, skutočnosti. Je to maska, niečo umelé, umelá krása! Skutočnosť pod maskou je úplne iná! Často je tam zranená duša, niekedy je tam iná osoba, iný človek (iný duch?)! Verím, že to nie je Tvoj prípad, ale niekedy sa tam skrýva skutočná šelma. Vnútny prameň tejto umelej krásy (komplexy a vzbura) sa čoskoro prejaví!

Byť ozajstnou bohobojnou ženou podľa 1Tim 2:9-10 a 1Pt 3:3-5 v dnešnej dobe nie je jednoduché. Média a spoločnosť ženy tlačia do kliše, že musia byť čo najdokonalejšie a najzvodnejšie! Sexi! Takáto predstava ženy je akousi šablónou spoločnosti, ktorá sa veľmi vzdáva od pravdy, najmä od Božích noriem.

Trocha som surfoval na internete a hľadal som názory hlavne mužov, ale aj žien, ktoré tlmočili názory mužov – vo svete, teda nie kresťanov! – o ženskej kráse. Bol som milo prekvapený, keď som zistil, že vo väčšine majú celkom triezve názory.

V nasledujúcich riadkoch trocha zhrniem výsledky tohto skúmania:

Hovorí sa, že každá žena je krásna iným spôsobom a nikto nikdy nenájde a ani nepomenuje ideálne krásnu ženu. Nedá sa nesúhlasiť. Ukázať prstom na ženu, ktorá je pre nás ideálom krásy neznamená, že s týmto ideálom sa bude zhodovať väčšina svetovej populácie. Krása je jednoducho mimoriadne subjektívny pojem. V zásade platí, že žena je najkrajšia, keď je prirodzene usmiata, príjemná a decentne upravená.

Čo mužov na ženách najviac irituje? Podľa prieskumov existuje rebríček desiatich najdôležitejších aspektov, ktoré muži považujú za vyslovene neženské, asexuálne a nepekné. Nikdy však žiadny muž to nepovie žene do očí, pretože muži sú príliš galantní na to, aby im o nich povedali.

1. Masívne ozdoby

Ak žena zo seba urobí vianočný stromček, mužov to skôr odrádza ako priťahuje. Masívne šperky, ktoré upriamujú na seba pozornosť, takpovediac znevažujú prirodzenú ženskú krásu. Každému totiž zrak padne skôr na obrovský náhrdelník alebo náušnice, ako na ženskú tvár. Ak je toho navyše veľa naraz, v mužoch to vzbudzuje dojem lacnoty. V tomto prípade celkom platí, že menej je niekedy viac. Ak milujete veľké šperky, vešajte ich na seba s citom a v minimálnom množstve. Čím viac veľkých šperkov, tým horší dojem.

2. Alkohol a cigarety

Väčšina mužov miluje ženy, ktoré sú nielen jemné a ženské, ale sa vedia aj slušne správať. Málokto muž túži po bozku so ženou, ktorej ešte stále z úst ťahajú cigarety. Platia výnimky v prípade oboch fajčiarov. Vo všeobecnosti však muži uprednostňovali ženy, ktoré nefajčia a sa neopíjajú do nepríčetnosti a už vôbec nie na verejnosti.

3. Vulgarizmy

Je len málo ľudí, ktorí na dennej báze nepoužívajú bežné nadávky. Horšie to však je, ak žena nadáva neprestajne, verejne a navyše špinavo. To mužov viac odpudzuje ako baví a obscénny jazyk tak považujú za jednu z najhorších vlastností, akými sa žena môže prezentovať. Je pravdou, že aj muži nadávajú, napriek tomu by údajne uprednostnili, keby z krásnych ženských úst vulgarizmy radšej nevyletovali.

4. Veľký dekolť a podprsienka

Muži neznášajú, ak ženy ukazujú výstrihy a ešte viac, ak im z nich trčí čipka. Považujú to za lacné a vulgárne. Každý muž túži mať ženu len pre seba a akonáhle žena odhaľuje časti tela, ktoré má poznať len jeden, považujú to za odhalené tajomstvo, tým pádom je pre nich žena nezaujímavá. Pre človeka je prirodzená monogamia, s ktorou sa bezprostredne spája aj akési skrývanie intímnych záležitostí pred očami ostatných. Nuž a s tým nepochybne veľké výstrihy a trčiaca spodná bielizeň súvisí.

5. Plasticko-chirurgické zásahy

Aj keď je to dnes módne, väčšina mužov neznáša umelé zákroky na ženskom tele. Vylepšené prsia potešia možno jednorazového partnera, no pravdepodobne nie toho, ktorý so ženou zotrvá celý život. Jedna vec je spraviť zo seba umelú bábiku so zvodnými prsami a veľkými perami a druhá je nájsť si muža na celý život. Takí sa totiž väčšinou podobným ženám obľúkom vyhýbajú.

6. Extravagancia – tetovanie a piercingy

Veľká väčšina mužov sa zhoduje v názore, že tetovanie ženám nepristane. To isté platí aj na piercingy. Silnejšie pohlavie totiž v rezolútnej väčšine uprednostnilo jemnú ženskú pokožku, ktorá dokáže muža zväbiť. Ak muži vidia potetovanú ženu, automaticky v ich hlavách začne svietiť kontrolka, ktorá v ich podvedomí signalizuje nečistotu. Pokožka ženy má byť podľa mužov hebká a jemná, nepomaľovaná, ale prirodzene voňavá, a čo je najzaujímavejšie, muži milujú na ženskej pokožke pehy.

7. Kreslené obočie a umelé mihalnice

Maľované, príliš tenké, príliš hrubé, tetované či inak umelo dotvorené obočie považujú muži za hrôzu nad hrôzy. A musíme im uznať. Obočie je prirodzenou súčasťou ženskej tváre a možno povedať, že aj samo o sebe veľmi výraznou, keďže vo väčšine prípadov sa od farby pokožky dosť líši. Ak si teda z miesta nad očami spravíme dve čiarky, prípadne dve machule, v tom najhoršom prípade dve vtáčie krídla, nemôžeme sa čudovať, že sme mužom na smiech. Ako sa hovorí – prirodzenosť nadovšetko!

Ak by ste sa opýtali mužov, či sa im páčia bábiky s obrovskými klipkajúcimi mihalnicami, ako modelky z reklamy na špirálu, 9 z 10 vám odpovie: NIE!

8. Extravagančný účes, príčesky a vlasy vo farbe dúhy

Je skvelé, že máme možnosť vyzeráť stále inak a vieme si pomôcť našimi tajnými zbraňami. No tajné zbrane sú to dovtedy, kým vyzerajú prirodzene. Akonáhle ich muži odhalia, pôsobia na nich naše umelé kadere odpudzujúco a smiešne, ako nafarbená cukrová vata. Názor 40-ročného inžiniera: „Trochu ma desí predstava, že keby som chcel dámu pohľadiť, dotknem sa niečoho stuhnutého od toľkých sprejov, tužidiel alebo nejakého stylingového prípravku“.

9. Extravagančný mejkap

Muži majú radšej prirodzene nalíčené ženy. Nemajú radi keď má žena toľko mejkapu, že z jej tváre opadáva omietka, alebo vyzerá ako zmaľovaná veľkonočná kraslica. Väčšinu chlapov odpudzuje pohľad na ženu, ktorej pod mejkapom nie je vidno jej pravú tvar, alebo sa ukáže, že žena nepozná ani základné hygienické produkty. Mnoho mužov odrádza aj **výrazný červený rúž**.

10. Príliš veľa parfumu

Príjemná vôňa je fajn. Horšie je, keď sa pred vami nesie na sto metrov a v miestnosti po vás zostane ešte hodinku po tom, čo ju opustíte. Vôňa podčiarkuje vašu osobnosť. Ak prehluší všetko, čo je v jej okolí, môžete pôsobiť ako buldozér, pred ktorým sa mnohí radšej utiahnú do ústrania.

10+1. Je tu ešte jedna oblasť módných výstredností, o ktorej sa vyjadrovali nie muži, ale odborníci a ženy. Je to oblasť umelých gélových nechťov a maľovania nechťov. Myslím si však, že podobne ako v predošlých prípadoch, väčšinu mužov aj táto vec irituje.

Aj keď si mnohí myslia, že umelé nechty sú bezproblémové riešenie, ktoré zaťažá akurát tak peňaženku, nie je to tak. Sú to chemické látky, lepidlá, s ktorými sa necht ničí, ktoré pôsobia na telo a prinášajú riziká. Nielen lámanie a štiepenie nechťov, ale tie chemikálie prenikajú aj do organizmu a pôsobia ďalej.

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, čo sa s nechťami stane o päť, desať, dvadsať rokov, keď ich budete pravidelne zaťažovať nánosom umelej hmoty? Jedno je isté už teraz: UVA-svetlo zo „zapekacej“ lampy urýchľuje starnutie kože. Takže môžete počítať s tým, že pigmentové starecké flaky sa vám na rukách objavia skôr, ako by ste chceli. Prinajlepšom. UV lampa je nebezpečná. Aj keď je jej žiarenie slabé a malé, má kumulatívny účinok. Koža na nechťoch rýchlejšie zostarne, začne byť suchšia a praskať a vystavujete sa aj vážnemu riziku vzniku rakoviny.

Len devätnásťročná Melánia mala z umelých nechťov oveľa hrozivejšie následky. „Niekoľko rokov som nosila dobre známe gélové nechty, až kým som si nevšimla, že sa s mojimi pravými začína niečo diať. Akonáhle mi z nich odstránili umelé typy, dostala som hysterický záchvat! Namiesto nechťov som mala chrasty, ktoré nechutne prechádzali až ku koreňom nechťov a vyzerali ako pluzgiere!“ Mladá žena sa tak strašne hanbila, že nechcela ani vychádzať z domu. „Kým mi nechty opäť nenarástli, nosila som rukavice. Pre mňa je to jasné, už nikdy nič umelé!“

S takýmito prípadmi sa dermatológovia stretávajú čoraz častejšie. Žiaľ, dodnes neexistujú viacročné štúdie, ktoré by ukázali, ako to z dlhodobého hľadiska dopadne so ženami, ktoré si mesiac čo mesiac dávajú robiť umelé nechty. Výskumy na plesne, alergické reakcie a kožná rakovina už ale publikované boli. Hoci sa necht skladá zo zrohovatených odumretých buniek, potrebuje vzduch a starostlivosť, aby ostal zdravý. Pod nechťom sa môžu zbierať choroboplodné zárodky ako baktérie a plesne. Lokálne môžu plesne na pokožke viesť k infekcii nechťov. Keďže tie sú schované pod nalepenými nechťami alebo vrstvou gélu, dokážu sa nepozorovane šíriť. Umelé nechty zabraňujú prirodzenému prísunu kyslíka a odvetrávaniu vodnej pary z nechťov. Môže vzniknúť vzduchová bublina, ktorá je ideálnym miestom na štart nepríjemných procesov.

Látky obsiahnuté v plastových alebo gélových nechťoch môžu vyvolať alergie, čo spôsobuje kontaktný ekzém na prstoch, očných viečkach a na krku. Alergiológovia bijú v tejto súvislosti na poplach už päť rokov, čo je približne rovnaký čas ako sa u nás módna vlna umelých nechťov a gélových lakov začala šíriť.

Čitateľka Alena s tým má vlastné skúsenosti. „V minulosti som si dávala robiť gélové nechty a vždy, keď som sa vystavila slnečnému žiareniu, dostala som nepeknú alergickú reakciu na bruchu, krku a dekolte. Dlho som nevedela nájsť príčinu. Odkedy však umelé nechty nenosím, všetko sa upravilo a ja už nemám žiadne problémy s opaľovaním.“

Najlepšie je vyhnúť sa úplne gélovým nechtom. Iná žena píše, že mala tvarovo nádherné umelé nechty, vyzdobené kamienkami. „Len som nemala čas zájsť si na doplnenie, takže keď už šiesty týždeň perfektne držali, bola som priam vo vytržení. Až som raz pri bicyklovaní odhrnula v lese konár a jeden si strhla. Nešiel len umelý, ale aj môj vlastný, a to do mäsa. Okamžite som si dala odstrániť všetky umelé nechty a zistilo sa, že moje vlastné sú pod tou nádherou rozleptané. Nikomu neprajem vidieť moje nechty teraz.“

20 situácií, ktoré pozná každá žena s dlhými nechťami. Strasti a slasti života s dlhými nechťami.

Teda vlastne toto sú len strasti... Slasťou je to, že je to pekné. A bodka.

1. Pod nechťami máš zásobu všetkého, čo si za posledný týždeň jedla rukami a ani za ten svet to odtiaľ nedokážeš dostať von. Nehovoriac o tom, keď sa radíš do kategórie pažravcov, ktorí dojedajú zvyšky jogurtu prstom (ani troška nemôže vyjsť nazmar, keď ide o čokoládový jogurt!).
2. Zvyknúť si písať na klávesnici bruškami prstov chvíľu trvalo. Možno aj dlhšie ako chvíľu...
3. A keď píšeš na mobile, vydáva to ten stupídny zvuk. Tak-tak-tak-tak-tak.
4. Prvú polhodinu, čo sa snažíš na mobile napísať medzeru, píšeš len „mmmmm“.
5. Kontaktné šošovky sú boj samy o sebe, tak si radšej ani nechci predstavovať, čo to je s dlhými nechťami.
6. Ráno sa zobudíš a vyzeráš ako po útoku rozzúrených hlodavcov. Netušíš, čo si to v noci predvádzala, ale vieš, že to teraz bolí.
7. Kúpa nových nohavíc v preklade znamená dvojmesačný kurz s názvom „ako si nezlomiť necht pri zapínaní gombíku“.
8. Nechty po sprche sú to najhoršie, čo môže byť. Lebo mokré nechty rovná sa krehké nechty a krehké nechty sa ľúbia lámať.
9. A všetky dobre vieme, že keď sa zlomí jeden, ostatné musia ísť s prúdom.
10. Nedokážeš normálne spláchnuť záchod. Áno, naozaj je problém aj s takýmito banálnymi činnosťami.
11. To ako si prosím ťa použiješ toaletný papier s hentým na rukách?!
12. Keď si chceš navodiť romantickú atmosféru, radšej siahni po baterke. Lebo tú sviečku si mala začať zapáľovať ešte v období Mayskej civilizácie, ak chceš, aby horela dnes.
13. Nie je šanca, že si sama zapneš náhrdelník alebo náramok. Absolútne žiadna.
14. Krájať zeleninu je nebezpečné. Vlastne... krájať čokoľvek je nebezpečné.
15. Plechovky sú instantný recept na dolámané nechty. Takže nie, ďakujem, ja budem radšej smädná.
16. A otváranie akýchkoľvek iných potravín je tiež poriadne zamotaná vec. Skôr sa tam tými nechťami predobeš, ako to normálne otvoríš.
17. Zdvíhanie drobných vecí zo zeme je mission impossible. (Už som spomínala, ako som raz musela „dvíhať“ zo zeme dve eurá magnetkou z chladničky?!)
18. Zadávanie PIN kódu na platobnom termináli je katastrofa. To pre koho robili prosím tie tlačidlá?
19. Och, a skoro by som zabudla na ten úžasný moment, kedy ťa svrbí oko a ty si ho omylom takmer vypichneš!
20. A na záver – ten príšerný zvuk, keď o niečo zaškrabneš nechťom. Zimomriavky zaistené.

Názor inej ženy: Nechty by mali vyzerieť prirodzene, nemalo by byť vidno, že sú umelé. Niektoré umelkyne nechty tvarujú tak, že by si vás ľahko pomýlili s ježibabou alebo dravcom, nedá sa to totiž nazvať inak ako pazúry.

Pýtam sa, či nemá pravdu? Či snád tie kriľavé, metalovo alebo na krvavočerveno či fialovo vymaľované nechty žien nepripomínajú niekedy pazúry dravých vtákov alebo upírov v hororoch, či nesymbolizujú násilie metalistov, pazúry samého „Draka“? Aký duch sa tu prejavuje? Nie je to duch tohto sveta, duch draka? Brat môj, pozor! Chceš mať ženu s pazúrami draka? Dnes výber umelých gélových nechťov je široký vo všetkých farbách dúhy. Čo všetko to prezradí o povahe tej osoby? Pokoru, pracovitosť? Neviem si predstaviť, ako by žena s takými nechťami pracovala na poliach, vo fabrikách ako kedysi, ako by umývala riad (síce dnes už sú umývačky riadu). Neviem, ako vie bez ujmu pohľadiť svoje dieťa, ako robieva svoju intímnu hygienu, či pri vášnivom manželskom milovaní ako dáva pozor, aby nepoškriabala svojho muža.

Aj tu chcem poznamenať, že ja osobne v rámci mierneho ozdobovania sa môžem akceptovať nejakú jemnú, skromnú a nevýraznú úpravu. **Tu však predovšetkým nejde o moju akceptáciu či neakceptáciu, ale o Boží pohľad a o trpezlivosť ľudský úsudok.** Nie je to ani estetické, ani praktické ani hygienické. Nechty sa majú predovšetkým čistiť, ostriať a nie s náterom špinu zakrývať.

Drahá sestra! Pri ozdobovaní sa polož si otázku: Svedčí to o povahe ovečiek Pána Ježiša? Je to povahou Baránka Božieho, ktorý povedal: „*Učte sa odo mňa, že som tichý a pokorný?*“ Jeho ozdobou bola trňová koruna a Jeho „*make up*“ tá svätá krv zmiešaná s potom a slzami, ktorá Mu tiekla po tvári za teba a za mňa.

Tvoj „*make up*“ je najkrajší, keď tvoje oči sú slzami umyté na modlitbách a rúž z tvojich pier už zmizol ani nevieš kedy. Takto aspoň môžeš smelo pobozkať aj svoje staršie sestry v zbore. V čase prvej lásky v našej kultúre rodinný alebo svätý bratský, resp. sesterský bozk bol prejavom lásky, zároveň aj vedomým pestovaním tejto lásky. Teraz už ženy nepobozkajú ani svoje /najmä staršie/ sestry v zbore, ani svojich rodičov, ba ani svoje deti, aby sa rúž na perách nerozmazal. Len tak „do ľufu“ - aby sa nepovedalo...

Drahé sestry, majte odvahu objaviť svoju, od Boha darovanú, prirodzenú krásu! Majte odvahu dať dole masku, aby bola zjavená tomuto svetu, kde je všetko postavené na hlavu, vaša ozajstná krása! **Začnite iný trend!** Viem, že veľa sester so mnou súhlasí, ale zdráhajú sa prestať maľovať sa, lebo vraj, každá moderná žena sa maľuje a naše ženy si potrpia na to, že chcú byť modernými. Každý chce kráčať s davom!

Je to podobné ako s predmanželskou zdržanlivosťou. Dievča, ktoré nemalo sexuálne skúsenosti pred manželstvom, donedávna bolo považované za nemoderné. Vďaka Bohu, teraz začína prevládať iný trend: vážiť si a zachovať panenstvo do manželstva. Spôsobil snáď túto zmenu zmýšľania strach z AIDS? Možno, áno. Podobne je to aj s obliekaním a ozdobovaním. **Niektó to musí začať!** Nechceš práve ty? Následne požehnanie bude žiaduce pre mnohých a čoskoro nájdeš nasledovníčky.

Ozdobovanie sa Nový zákon jednoznačne nezakazuje, len upravuje: mierou, slušne, cudne a skromne. **Čítaj:** 1M 35:1-5, 2M 33:4, Iz 3:16-24, 1Tim 2:9-10, 1Pt 3:3-5. Žiadna ozdoba nemá byť talizmanom /amuletom/ a amulety, medailóniky a mesiačky, „čarovné“ náramky, znaky, symboly, nálepky, nápisy, kresby na tričkách a iné predmety **z nečistého prameňa** nie sú vhodné na ozdobu.

V posledných rokoch vždy častejšie môžeme pozorovať, že aj muži nosia náušnice, krúžky na ušiach. Tejto móde sa vždy viac poddávajú aj kresťania. Je to z biblického hľadiska prijateľné? O náušniciach prvýkrát čítame v 1M 35:2-4. Prvá zmienka v Biblii o niektorej veci často osvetľuje jej pravý význam a Boží názor na vec. Na základe tohto odseku sa zdá, ba je to jasné, že Biblia nemá pozitívny pohľad na náušnice. Jakob sa tu vracia domov podľa zaslúbenia Božieho, ktorý ho zachránil počas jeho putovania a otrockej služby u Lámana. Po ceste pri Penuele prežil mocné stretnutie s Bohom, ktorý jeho meno zmenil na Izrael. Potom vysporiadal svoj život so svojím bratom, Ezavom. Po tragickej udalosti v Sicheme Boh sa mu znovu zjavuje a prehovorí k nemu: „*Vstaň, id' hore do Bét-ela a bývaj tam a učiň tam oltár silnému Bohu...*“ Jakob zabudol na svoj sľub, že ak ho Boh v pokoji zachová, do Bételu sa vráti a tam bude uctievať svojho Boha. Nezabudol však na to Boh. Teraz po mnohých rokoch Jakob znovu počuje Boží hlas. Možno až tragédia mu otvorila uši. Niekedy ťažkosti a problémy sú potrebné, aby sme mali lepší sluch počuť Boží hlas. Jakob začína úplný iný, nový život. Rozhodol sa skončiť s modlárskou minulosťou svojej rodiny, postaviť oltár jedinému Bohu a so svojím domom sa Mu úplne zasvätiť. Preto vyzýva členov svojej rodiny, aby odstránili cudzích bohov: „*Vtedy povedal Jakob svojmu domu, a všetkým, ktorí boli s ním: Odstráňte cudzích bohov, ktorých máte medzi sebou, a očistite sa a zameňte svoje rúcha.*“

Keď ho všetci poslúchli, „*odovzdali mu všetkých cudzích bohov, ktorí boli v ich ruke, i náušnice, ktoré mali na svojich ušiach, a Jakob ich zakopal a skryl pod dubom, ktorý bol pri Sicheme*“. Ten fakt, že tam modly naozaj boli, potvrdzuje, že to aj urobili. Boli tam modly nielen od Lámana, ktoré ukradla Ráchel, ale určite ich bolo dosť aj medzi korisťou, ktorú získali v Sicheme. Toto je dôležitý medzník v Jakobovom živote, mohli by sme povedať, že je to jeho znovuzrodenie. Konečne prežíva zodpovednosť a radikálne zakročí: „*Končíme s modloslužbou!*“ Týmto momentom vzniká Izraelský národ. Konečne Jakob koná ako duchovný vodca svojej rodiny. Je to nielen fyzický návrat domov, ale aj duchovný: návrat k jedinému pravému Bohu. Keď Jakob prikázal odstrániť cudzích bohov, automaticky odstránili aj náušnice, ktoré nosili s ňa amulety. Zmena rúcha a vypratí boli znakom nového začiatku, znakom novej životnej etapy.

Podľa Sd 8:24 nepriatelia Božieho ľudu mali zlaté náušnice, pretože boli Izraeliti. Teda Izraeliti (a nie Izraeliti!) boli známi tým, že nosili náušnice. Časom aj Izraeliti prevzali tento pôvodne pohanský zvyk, ale Iz 3:16-23 svedčí o tom, aký názor mal Boh na túto vec. Aj o iných pohanských národoch je známe, že si prepichujú svoje uši i nos, nosia rôzne krúžky, retiazky a tyčky, ktorým pripisujú zázračný, ochranný význam. Preto tieto veci nikdy neboli ani nie sú len nevinnou záležitosťou kultúry, zvyku, osobného vkusu či módy, ale jednoznačne majú pohanský pôvod a okultné pozadie. V Izraelskom národe boli dobrovoľní hebrejskí otroci označení tým, že im šidlom prepichli ucho (2M 21:2-6, 5M 15:17). Každý vedel, že ten, kto mal prepichnuté ucho, je otrokom až do smrti a nikdy, ani v roku trúbenia už nemôže byť oslobodený. Boží služobníci, kňazi, uzdravení a očistení malomocní v Starom zákone (2M 29:20) mali natretý boltec ucha krvou baránka, čo symbolizuje Bohu zasvätené uši, ktoré počujú Boží hlas. Je to v úplnom protiklade s pohanským zvykom prepichovania ucha. Pomazané alebo prepichnuté uši? Nie je to jedno! Všetky?

Chceme byť otrokmi otrokára, ktorý riadi celý systém svetovej módy, lebo je kniežaťom tohto sveta, alebo sluhami Božími, ktorí majú otvorené a pomazané uši počuť, poznať, rozoznať a poslúchať hlas dobrého Pastiera? Jeho uši asi boli prepichnuté trňovou korunou a pomazané svojou svätou krvou, krvou Baránkovou. Znovuzrodenie je významným medzníkom v živote človeka. Znamená to aj v našom živote podobne ako v Jakobovom živote, skoncovanie s modlárstvom, odhadzovanie cudzích bohov. Aj náušník? Pre knieža tohto sveta nenechaj ani špendlíkovú hlavičku, ináč si vždy bude robiť nároky na tvoje ucho a srdce! Pán Ježiš povedal: „*Prichádza knieža tohto sveta, ale nemá vo mne ničoho!*“ (Jn14:30).

Spomínal som, že spôsob obliekania a ozdobovania sa vyjadruje určitú životnú filozofiu a všeličo prezradí o charaktere a zmýšľaní nositeľa. Nehovorím, že keď si niekto dá vyholiť hlavu, že je rasista alebo mafián, ale napodobňuje určitý symbol rasistov (kotlebovcov). Alebo keď niekto, možno z nevedomosti, nosí na krku opačný kríž, že je satanistom, ale berie na seba ich znamenia. Iste to sa mu páči, sympatizuje s týmto symbolom, ale zároveň - hoci nevedome a neúmyselne - aj s tým duchom, ktorý stojí za tým symbolom. Dal by si sebe na hrud' hákový kríž len tak, zo žartu alebo pre módu? Sú to duchovne oveľa závažnejšie veci než nevinná móda. Je to prinajmenšom otváranie dverí pre pôsobenie týchto duchov. Keď nie duchu satanizmu priamo a hneď, ale aspoň duchu vzbury a vzdorovitosti, čo sa podľa Božieho Slova rovná čarodejstvu.

Podľa odborníkov prvým varovným znamením pre rodičov, ktorých dieťa začne drogovať, je náhla zmena spôsobu obliekania a zmena výrazu tváre.

Znovuzrodenie je tiež radikálna zmena v živote človeka. Zmena srdca kresťana sa tiež prejavuje zmenou (ale pozitívnou zmenou!) výrazu tváre a očí, badateľnou zmenou rečí, viditeľnou zmenou spôsobu života, zmenou záujmov, poradia hodnôt a túžob, niekedy aj zmenou mena. Zmenu srdca vo veľkej miere potvrdzuje aj zmena oblečenia a zovňajšku. Niekedy pre úplné očistenie je potrebné vyprať, prerobiť si šaty, vypratať, vymaľovať byt, odstrániť mnohé veci a ozdoby, spáliť, zlikvidovať predmety, fotky, plagáty, knihy, sošky, amulety, symboly a znaky. Vyzliecť si starý život, umyť sa a obliecť si Pána Ježiša Krista.

Zanechanie, ušetrenie niektorých závažných (kultových) predmetov môže byť prekážkou duchovného rastu a víťazného, vyrovnaného kresťanského života. Satan skrze tieto veci bude mať vždy právo držať človeka v poviazanosti. Hovorím zo skúsenosti so zármutkom kvôli množstvu mladých ľudí, ktorí kedysi chodili do cirkvi, boli aktívni, ale zamilovali si svet a odišli od Pána – hlavne kvôli sexuálnemu pokušeniu.

Na záver by som však chcel poznamenať, že zachovávanie týchto pravidiel slušného obliekania nie je možné hneď vyžadovať od mladých ľudí, ktorí snáď prvýkrát prišli do zboru alebo od novoobrátených. Nemáme evanjelizovať spôsobom „*musíš...*“. K Pánovi Ježišovi každý môže prísť taký aký je, **avšak novoobrátených je potrebné vyučovať a vychovávať aj v oblasti etického správania sa kresťana, teda aj v tejto oblasti.** Verím, že mladí ľudia sú ochotní sa zmeniť aj v tejto oblasti, ak im niekto s láskou podáva pádne argumenty. K tejto láskavej výchove mladých potrebujeme veľkú dávku odvahy, trpezlivosti a modlitby. Avšak **najprv my máme v sebe poznať a zaujať biblické stanovisko.** Tieto pravidlá sú platné aj pre nich, a v úmere ich duchovného rastu by mali spieť aj k rešpektovaniu týchto pravidiel. Avšak sa pýtam: Aké je to obrátenie, keď nie sú evidentné žiadne zmeny života. Ap. Pavol hovorí: „*Ale vy ste sa tak nenaučili Krista...*“ (Ef 4:16,30).

Všeobecné pravidlo slušného obliekania sa:

- 1) Rozdiel medzi mužom a ženou (oblečenie, vlasy, pokrývanie hlavy na modlitbe).
- 2) Rozdiel medzi svetom a medzi Božími deťmi:
 - nie podľa svetského vzoru, a nie podľa noriem tohto sveta,
 - nie podľa poslednej módy,
- 3) Ani nie zanedbane a smiešne zaostalo.
- 4) Morálne čisto, cudne a slušne.
- 5) Čistotne, vkusne a skromne.
- 6) Šaty, ozdoba, vlasy, krása nemá byť modlou (koľko času tráviš pred zrkadlom?).
- 7) Pýtaj sa: „*Pane, čo ty na to hovoríš?*“

Považuješ sa za pokorné(-ho) alebo za pyšné(-ho) dievča (chlapca)?

Si ochotná(-ý) konať Božiu vôľu? Chceš brať ohľad aj na svojich starších bratov a nerobiť napriek?

Komu sa chceš páčiť? Ľudom, chlapcom(-ovi) alebo Pánovi?

„Nie šaty z hodvábu, nie šperky zo zlata, lež čisté srdce má byť ozdobou dievčaťa!“

2. POKRÝVANIE HLAVY ŽIEN

1Kor 11:1-16 „Bud'te mojimi nasledovníkmi, ako som i ja Kristov. A chválím vás, bratia, že vo všetkom pamätáte na mňa a držíte ustanovenia tak, ako som vám ich vydal. Ale chcem, aby ste vedeli, že hlavou každého muža je Kristus a hlavou ženy muž a hlavou Krista Boh. Každý muž, keď sa modlí alebo keď prorokuje a má niečo na hlave, hanobí svoju hlavu. A každá žena, keď sa modlí alebo keď prorokuje s nepokrytou hlavou, hanobí svoju hlavu, lebo je to jedno a to isté, ako keby sa bola oholila. Lebo keď sa žena nepokrýva, nech sa aj ostrihá; a keď je žena mrzáka vec ostrihať sa alebo sa oholiť, nech sa pokrýva. Lebo muž nie je povinný pokrývať si hlavu sú obrazom Boha a jeho slávou, ale žena je slávou mužovou. Lebo muž nie je zo ženy, ale žena z muža; lebo ani nie je muž stvorený pre ženu, ale žena pre muža. Preto je žena povinná mať na hlave znamenie moci mužovej pre anjelov. Avšak ani muž bez ženy ani žena bez muža v Pánovi. Lebo ako je žena z muža, práve tak i muž skrze ženu, a všetko je z Boha. Rozsúďte sami medzi sebou, či je to slušné, aby sa žena modlila k Bohu nepokrytá. Alebo či vás neučí i sama príroda, že muž, keď má dlhé vlasy, je mu to nečťou. Ale žena, keď má dlhé vlasy, tej je to slávou. Lebo dlhé vlasy sú jej dané miesto závoja. Ale ak sa niekto vidí byť škriepivým, my nemáme také obyčaje ani zbory Božie.“

Pokrývanie hlavy, dĺžka vlasov... – zdanlivo sú to maličkosti, a predsa táto otázka spôsobila už mnoho svárov, hoci práve na konci tohto odseku stojí, aby sme sa neškriepili, lebo deti Božie, zbory Božie nemajú takúto obyčaj. Ja nechcem škriepiť s nikým, a keby to záležalo na mne, ja by som sa najradšej vyhol tejto téme. Avšak aj tento odsek stojí v Písme, a nemáme právo ho ignorovať a túto stranu z Biblie vytrhnúť, ale úprimné hľadať, či má pre nás aj dnes nejaký význam?

Keď niekto úprimne uverí v Pána Ježiša a za radom začne čítať Bibliu, natrafí aj na tento odsek. Ak ju uznáva za Svätým Duchom inšpirované Božie Slovo, prijíma všetko tak ako je napísané, až kým nepôjde na nejakú biblickú školu, kde ho presvedčia o tom, že tento odsek bol napísaný len pre tú dobu, pre veriacich v Korinte. Ja osobne som presvedčený, že tento odsek nemá len nejakú muzeálnu hodnotu, ale má dôležitý význam aj dnes, a preto je aj pre nás autoritatívne Božie Slovo. Aký je však jeho pravý význam?

Ako som už povedal, keby to záležalo na mne, ja by som sa najradšej vyhol tejto téme a uľahčil situáciu sestrám, ktorým je pokrývanie hlavy bremenom. Isteže poznáme mnoho úprimných sestier, ktoré i keď majú kratšie vlasy alebo nepokrývajú hlavy na modlitbách, sú láskavejšie a ochotnejšie slúžiť, obetovať, svedčiť než sestry, ktoré sú pyšné na svoj biblický zovňajšok, a pre ktoré kresťanský život sa začína a končí šatkou na hlave a dlhými vlasmi. Pravidlom však má byť to, čo hovorí Biblia. Kresťanská etika sa nezaobera konštatovaním stavu „ako je“, ale udávaním pravidla „ako má byť“.

Pri študovaní 1. epištoly Korinským môžeme vidieť, že apoštol Pavol po kapitolách rozoberá jednotlivé témy praktického kresťanského života. Najprv pochválil Korinských, že prijímajú jeho príkazy a ustanovenia, zároveň akoby s láskou naznačoval, že po pochvale prichádza tvrdší pokrm. Potom odpovedá na rôzne otázky Korinských alebo dáva usmernenie na odchýlky v cirkvi a problémy, o ktorých sa dozvedel. V 1.-3. kapitole hovorí o roztržkách v Korinte, o „bláznovstve“ a o moci slova evanjelia, v 4.-ej kapitole obhajuje svoje apoštolstvo, v 5.-ej kapitole hovorí o zborovej disciplíne a riešení hriechu krivsmilstva, v 6.-ej kapitole o súdení sa veriacich pred svetským súdom, v 7.-ej kapitole rieši manželstvo a rozvod, v 8.-ej a 10.-ej kapitole hovorí o modlárstve, o obetovaní modlám, o účasti veriacich na nich, pritom v 9.-ej kapitole znovu sa odvoláva na svoje apoštolstvo. Od 11. kapitoly apoštol Pavol obrátil pozornosť z korinského námestia a trhoviska, od pokrmov obetovaných modlám k bohoslužbe a k Božiemu poriadku na nej, o Božom poriadku autority stvorenia a o Pánovej večere. V 12.-ej kapitole hovorí o duchovných daroch, v 14.-ej o službe s duchovnými darmi. Medzi tými kapitolami je hymna lásky, ktorá naznačuje tú „zvrchovanú cestu“. V 15.-ej kapitole hovorí o poriadku vzkriesenia a v 16.-ej o zbierke pre svätých v Jeruzaleme a o svojich plánoch. Teraz Pavlova otázka znie: „Či sa sluší, aby sa žena modlila s nepokrytou hlavou?“ (13. v.). Hneď dáva aj odpoveď: „Nie!“ Ale prečo?

V antickom Korinte bolo zvykom, že ženy si na verejnosti museli zahaliť hlavu. Bez pokrytia hlavy sa na verejnosti objavovali len prostitútky, ktoré boli aj ostrihané. Pokrytie hlavy vydatých žien znamenalo, že sú pod ochranou a autoritou svojich manželov, a oni toto svoje postavenie uznali tým, že si dali na hlavu znamenie podriadenosti. Niektoré kresťanské ženy, keď uverili, domnievali sa, že ich nová kresťanská sloboda v Kristu ich oslobodzuje od podriaďovania sa manželom, že vraj evanjelium pozdvihlo ženu na vyššiu úroveň a v Kristu je rovnoprávnosť, sloboda. Ženy takisto ako muži majú právo modliť sa a prorokovať. A tak niektoré ženy prestali praktizovať pokrývanie hlavy a ostrihali sa, čím sa pripodobňovali prostitútkam. Týmto spôsobom boli pohanené aj oni, aj ich manželia. Ale tým, že nosili závoj, uznali autoritu svojich manželov, samé boli uznané a mali právo sa verejne modliť a prorokovať v zbore.

Prvým problémom bola nesprávne chápaná rovnosť. Je pravdou, že na Oriente, aj podľa židovského chápania, muž bol žene nadriadený, a žena bola považovaná za menejcennú a druhoradú bytosť, nebola rovnocenná mužovi. Takže napríklad v Starom zákone cudzoložstvo vydatej ženy bolo trestané ukameňovaním, kým ženatému mužovi ísť so slobodnou dievkou nebolo jednoznačne zakázané, ak tým neporušil právo iného muža (3M 19:20-22). Ženatý muž so slobodnou dievkou mohol mať sexuálny styk, nebolo to považované za cudzoložstvo, teda cudzoložstvom ženatý muž svoje manželstvo jednoznačne nepoškodil. Obetovaním barana za svoj hriech celú záležitosť vybavil, ale vydatá žena musela byť ukameňovaná. Pán Ježiš v tomto ohľade priniesol zmenu, skutočnú rovnoprávnosť, oslobodzujúcu ženu od úplnej bezbrannej poddanosti.

Táto rovnosť však neopravňuje ženu vládnuť nad mužom, neznamená rovnosť ohľadom Božieho poriadku autority, vodcovskej úlohy a zodpovednosti v rodine, v spoločnosti, zvlášť v cirkvi. Pred Bohom sú muž a žena rovnocenní, v duchovnom zmysle rovnako vzácní, rovnako vykúpení a rovnoprávni, individuálne za svoje skutky, za svoj život sú pred Bohom rovnako zodpovední. Avšak **podľa Božieho poriadku autorit muž je hlavou ženy, muž je hlavou rodiny**. To však neznamená diktátorskú vládu muža nad ženou, ale muž má milovať svoju manželku. Táto pravda je v Božom poriadku základným princípom, ktorý sa v rôznych dobách a v rôznych kultúrach prejavuje rôznym spôsobom. Počas stáročí závoj bol považovaný za znamenie podriadenosti. Žena bola uznaná s pokrytou hlavou. Bez pokrytia bola považovaná za neslušnú, za nehodnú úctu.

Zostáva nám otázka: „*Akým spôsobom sa má prejaviť dnes tento princíp podriadenosti v našich zboroch?*“ Bolo to miestne nariadenie apoštola Pavla pre veriacich v Korinte vo svojom čase a kultúre, v ktorej žili alebo toto ustanovenie má význam aj dnes pre našu dobu?

Ja si nemyslím, že by čokoľvek v Novom zákone bolo napísané len pre zaujímavosť ako historická, archeologická či muzeálna pamiatka, pre informáciu, aby sme vedeli, aké pomery vládli, aké zvyky boli v dobe prvej cirkvi. Keby tomu tak bolo, mohli by sme dať otázku aj za Pavlovými názormi ohľadom súdenia sa veriacich pred svetským súdom (6.kap.), spochybniť platnosť ustanovenia Božieho poriadku pre manželstvo a rozvod (7. kap.), atď. Podľa toho by mali pravdu aj tí veriaci, ktorí hovoria, že doba duchovných darov sa skončila apoštolskou dobou, teda pre nás už ani 12. kapitola, ani 14. kapitola o duchovných daroch, snáď ani 13. kap. (o láske!) nemá žiadny praktický význam, len muzeálnu, informatívnu hodnotu. Keby sme takto pokračovali, z celého Nového zákona by nezostalo platné takmer nič, len Ján 3:16. Prípadne ešte niektoré vzácné zaslúbenia!?

Niektorí kresťania tvrdia, že toto nariadenie dnes nie je platné, lebo Boh nehľadí na zovňajšok, ale na srdce. Ohradzujú sa tým, že pokrývanie hlavy žien je zákonníctvom. Tento problém sme podrobnejšie rozoberali v predošlých kapitolách o vzťahu zákonníctva a liberalizmu, ako aj o etike obliekania sa.

Iní hovoria, že dnes pokrývanie hlavy žien neplatí, pretože nie sme pod Zákom. To, že nežijeme v dobe Zákona, ale v dobe milosti, je pravda. Je potrebné si uvedomiť, že Božia vláda a Boží poriadok rovnako platí, funguje, bol a je potrebný v dobe Zákona aj v dobe milosti. V dobe Zákona základným princípom Božieho vládnutia a poriadku bol Zákon. Potom prišla doba milosti. MILOŠŤ a ZÁKON sa navzájom vylučujú. Buď ZÁKON bez MILOŠTI alebo MILOŠŤ bez ZÁKONA. Príchod doby milosti znamená koniec doby Zákona, ale nie koniec Božej vlády a Božieho poriadku. Milosť neznamená koniec a zrušenie Božej vlády ani vzhľadom na princíp Božieho poriadku a autority vo vzťahu muža a ženy v rodine a cirkvi. Milosť vládu nelikviduje, ale dopĺňa. Čím viac niekto poznal Božiu milosť, (napr.: čím viac hriechov bolo niekomu odpustené), tým je pokornejší. Čím je niekto pokornejší, tým viac uznáva Božiu vládu, a ochotne sa podriaďuje autorite Božieho poriadku. Takto ešte viac poznáva a prežíva hojnosť Božej milosti, ktorá znova vedie človeka k pokore. Opačná cesta vedie k rebélii a vzbure.

Ako som v úvode spomínal, Božie Slovo nám tu dáva určité pravidlo, i keď prax ukazuje niektoré výnimky. Božou vôľou je predovšetkým, aby sme sa neškriepili. Toto Bohom ustanovené pravidlo má nejaký význam, ktorému väčšina sestier doteraz buď nerozumela, preto ho ani nepraktizuje alebo ak praktizuje, jeho význam nepozná. Keby sme sa opýtali sestry, prečo si dávajú ručník, šatku na hlavu, dostali by sme rôzne odpovede:

1) „*Preto, lebo je to tak napísané v Biblii!*“

Je to pekné, znie to pobožne, ale nemáme poslúchať nič, ani Bibliu len tak naslepo. Verím, že ani Boh nechce, aby sme Jeho Slovo poslúchali bez porozumenia, len podľa litery, lebo „*litera zabíja...*“. Boh chce, aby sme Jeho Slovo rozumeli. „*Preto nebudte nerozumní, ale rozumejúci, čo je vôľa Pánova.*“ (Ef 5:17). Vo vysvetlení podobenstva o rozsievачovi (Mt 13:19,23) Pán Ježiš hovorí, že rozdiel medzi zrnami, ktoré padali vedľa cesty a medzi tými, ktoré padli do dobrej zeme je ten, že jedni počujú Slovo, a pre tvrdosť srdca (pôdy) nerozumejú. Druhí takisto počujú Slovo, ale rozumejú, lebo pôdu svojho srdca majú pripravenú. Ak niekto skutočne chce činiť Božiu vôľu, môže ju spoznať a rozumieť. Ak niekto nerozumie, má sa modliť za múdrosť a za svetlo Ducha Svätého (Jn 7:17, Jk 1:5-6). Ak čokoľvek, čo je napísané v Biblii, chápeme podľa litery, môžeme sa dostať na nesprávny smer. Zachovávať niečo v slepej poslušnosti podľa litery, od iných vyžadovať tiež slepú poslušnosť podľa litery je zákonníctvom, ktoré vedie k odsudzovaniu iných.

2) „*Preto, lebo sme takto boli vychovaní, v zbore bol taký zvyk, taký poriadok, taká tradícia.*“

Je to pekný, ale slabý argument. Boh nič nevyžaduje pre nejakú tradíciu, len tak pre naplnenie litery bez duchovného zmyslu. Keby sme niečo chceli chápať a robiť bez naplnenia pravého duchovného významu (nech je to čokoľvek - hocikaká biblická pravda, symbol, skutok, znamenie), bolo by to len bezcennou, prázdnu ceremóniou.

Niekoľko príkladov:

- a) *Krst ponorením.* - Je biblická pravda, symbolický skutok, vyjadrujúci biblickú pravdu. Dá sa robiť bez naplnenia pravého duchovného významu? Áno, ale v tomto prípade z krstu bude len bezcenný náboženský obrad alebo obyčajné okúpanie sa, umytie tela. Čo je duchovným významom, zmyslom krstu? Prežitie znovuzrodenia a pochovanie svojho starého života. Bez pravého pokánia, obrátenia, znovuzrodenia, bez pravej osobnej viery v obeť Pána Ježiša Krista sa krst stáva ceremóniou.
- b) *Pánova Večera.* - Je tiež biblickou pravdou, symbolickým skutkom, vyjadrujúcim biblickú pravdu. Dá sa robiť bez naplnenia pravého duchovného významu? Áno, ale v tomto prípade z Pánovej Večere bude len bezcenný náboženský obrad, jedenie kúsku chleba a pitie trochu vína. Pánova Večera je symbolickým stolovaním Božej rodiny, chlieb a víno sú symbolickými znameniami utrpenia Pána Ježiša Krista, ale bez naplnenia duchovnej podstaty a požiadavky pre jednotlivca nemá žiadny význam, ba môže byť na škodu, na odsúdenie. Čo je tá duchovná podstata?

Hľadieť:

- ◆ späť na Golgotu. Spomienka na lásku, utrpenie a smrť Pána Ježiša Krista,
- ◆ dopredu, na Jeho príchod,
- ◆ do seba („*Nech skúša každý sám seba.*“)
- ◆ okolo seba. Sme spolu Božia rodina, údy toho istého Tela. Avšak bez znovuzrodenia nikto nemôže patriť do Tela Ježiša Krista.

Bez naplnenia týchto podmienok a duchovnej podstaty Pánova Večera je len ceremóniou.

- c) *Pokryvanie hlavy žien* je tiež znamením a má určitý význam. Bez naplnenia tohto významu a duchovnej podstaty však aj z toho bude len zvyk, tradícia, slepá poslušnosť litere, zákonníctvo, odsudzovanie iných a ceremónia. Panovačné, svárlivé ženy a ženy s dlhým jazykom – i keď majú aj dlhé vlasy – pokrývaním hlavy vlastne klamú Boha, seba, svojich manželov i svoje okolie tým, že si dávajú na hlavu znak podriadenosti.

Aký význam má teda pokrývanie hlavy žien?

Nie je to také jednoduché vysvetliť. Dalo by sa to vyriešiť kategoricky tak, že je to napísané a bodka.

Na tento problém sú rôzne názory podľa rôznych kultúr, tradícií či teologických škôl. Kto má vlastne pravdu? Na upevnenie môjho názoru mal veľký vplyv názor všeobecne uznaného biblického učiteľa Dereka Princea. Pri čítaní jeho knihy sa potvrdil môj názor na túto otázku. Tento názor zdieľal tiež brat Watchman Nee.

Ako som už vo všeobecnej časti spomínal, často sme pokúšaní a náchylní bez úprimného skúmania Božieho Slova a Božej vôle prijať to, na čo sme si zvykli, v čom sme boli vychovaní, čo sme zdedili ako tradíciu, to, **čo sa nám** najviac páči, **čo je pre nás** ľahšie, najpohodlnejšie, najpopulárnejšie, najmódnejšie, najdemokratickejšie, to, čo väčšina prijíma, robí, nasleduje. A tak nenápadne sa cirkev vzdďaľuje od právd Božieho Slova, z úzkej cesty na širokú, kde kráča viac ľudí než po úzkej.

Ak skutočne chceme poznať pravdu, to všetko musíme odložiť nabok a prijať to, čo nezaujatému hľadajúcemu zjavuje Svätý Duch. Svätý Duch nemôže vykladať tú istú pravdu rôznym spôsobom. Úprimný hľadajúci je ochotný odložiť svoje názory, svoje záujmy a moderné názory väčšiny, a chce vo všetkom bezpodmienečne poznať a konať Božiu vôľu. Úprimným hľadajúcim Boh zjavuje a vysvetľuje pravdy Božieho Slova skrze vnútorný hlas Svätého Ducha tak, že jeho duša nemôže spočinúť v nijakom inom výklade, len v tom jednom. I keď často zostane sám nepochopený, ale pravdivosť zjavenia sa časom potvrdí.

Ďalšia dôležitá vec k správne pochopeniu tohto problému je potreba rozlíšiť naše správanie sa v súkromí alebo pred verejnosťou, na výlete, pri športe alebo na bohoslužbách. Tieto úvahy som začal tým, že apoštol Pavol tu z korinského námestia, z ulíc a z trhoviska obráti pozornosť do kresťanského zhromaždenia, od uctievania modiel k uctievaniu Boha a k Božiemu poriadku ohľadom bohoslužby. Keď sme sami doma, môžeme sa správať tak, ako chceme, ale keď sme v spoločenstve, v zbore, tam sú už vzťahy, ktoré potrebujú pravidlá. Apoštol Pavol tu vysvetľuje určitý Bohom ustanovený poriadok. Ani Pánovi Ježišovi nebolo ľahostajné, a tak ani nám nemôže byť, kto ako sa správa v dome modlitby.

Možno mi povie: „*Načo okolo toho toľko rozprávaš? Povedz, treba pokrývanie hlavy, či netreba?*“ Podľa môjho názoru to má význam, ale netreba. Keď to robíš len preto, lebo treba, tak to pre teba nemá význam. Ale keď to robíš preto, lebo si skutočne v srdci poznala, že pokrývanie hlavy na modlitbách má význam, tak to iste nerobíš len preto, lebo to treba robiť. Boh nemá záľubu v žiadnom ľudskom výkone, čo človek robí zubami-nechtami len preto, lebo to treba.

Pokrývanie hlavy žien na modlitbe je znamením, ktoré vyjadruje uznanie Božieho poriadku stvorenia a autority v rozdielnosti pohlavia, vo vzťahu muža a ženy. **V Božom poriadku autorít sú tri hlavy: Boh, Kristus a muž.** Prepáčte sestry, či sa vám páči alebo nie, vy nie ste hlavou. Podľa Božieho ustanovenia žena nie je hlavou. Verím však, že vám to nevadí, lebo napriek tomu ste veľmi vzácne v Božích očiach. Ženy môžu byť veľmi užitočné, môžu aj prorokovať a majú mnoho iných možností služieb v zbore. Avšak žena nie je hlavou, ani dieťa nie je hlavou (ako v niektorých rodinách!), dokonca ani anjeli nie sú hlavou.

- Boží poriadok**
- hlavou Krista je Boh
 - hlavou muža je Kristus – On sa bezpodmienečne podriadil Otcovej vôli a autorite
 - hlavou ženy je muž – ale len vtedy má autoritu, keď sám sa podriaďuje Kristovej autorite. Muž má milovať svoju ženu, ako Kristus miloval Cirkev, Ktorý samého seba dal za ňu, tým účelom, **aby ju posvätil a pripravil!** Bohabojný muž, ktorý miluje svoju manželku, prináša obete, aby aj jeho manželka bola posvätená.
 - žena nie je hlavou. Je pomocníčkou pre muža a je autoritou pre deti. Je ľahké podriaďovať sa mužovi, ktorý sa podriaďuje Kristovej autorite a miluje svoju manželku. Niektoré ženy hovoria: „Ty si hlava, ale ja som krk!“ Krk však neriadi, ale podopiera hlavu. Krk impulzy dostáva od hlavy.
 - tam, kde tento Boží poriadok funguje, je požehnanie, muž nie je pod papučou, žena nevládne nad mužom a muž miluje svoju manželku.

Uznanie tohto Božieho poriadku, podriadenosť, prijatie autority znamená zastrešenie, ochranu.

Pred Bohom všetko, čo nie je hlavou, sa pokorne podriaďuje. Anjeli pred Bohom si svojimi krídlami zakrývajú tvár. Problémy nastali vtedy, keď anjeli vystrkovali svoju hlavu, neuspokojili sa s týmto Božím poriadkom, a chceli byť hlavou. Lucifer chcel byť najvyššou autoritou, hlavou, Bohom.

Problémy nastávajú vždy, keď v rodine, v cirkvi, v zbore žena chce byť hlavou, chce byť autoritou, keď „vystrkuje“ hlavu a chce byť „niekým“. Alebo, keď muž bez podriaďovania sa Kristovej autorite vystrkuje svoju hlavu a tak zneužije svoju autoritu! **Podriaďovanie sa autoritám zároveň znamená aj ochranu.** Odmietnutie Bohom ustanovených autorít zas znamená vzburu a vymykanie sa Božej ochrane.

Teda keď žena v pokore uzná tento Boží poriadok a prijme svoje postavenie nebyť hlavou, pri verejnom prejave, keď sa na bohoslužbách modlí alebo prorokuje, na znamenie nech si prikryje svoju hlavu. A vždy keď si hlavu prikryje, nech si aj uvedomuje, že ona nie je hlavou, ale jej muž. Podobne ako anjelom od prírody sú dané krídla, ženám od prírody sú dané dlhé vlasy za závoj. Žena si ešte aj na znak dobrovoľného uznania tohto poriadku vedome prikryje svoju hlavu, keď sa verejne modlí alebo prorokuje. **Pokrývanie hlavy bez naplnenia pravdivej duchovnej podstaty, bez skutočnej podriadenosti mužovej autorite nemá žiadny význam.** Ale ak podstata je splnená, je potrebné aj znamenie.

Ako sme už povedali, pri krste znamenie bez pravdivej podstaty nemá význam, ale ak niekto uveril a splnil podmienky, má sa dať pokrstiť. Ak je splnená podstata, znamenie je potrebné dať najavo. A takto krst ako znamenie, vyznanie, má svoj význam. Pánova Večera bez splnenia podstaty nemá význam. Ale ak podmienky sú splnené, Pánovu Večeru nemôžeme zanedbať. Pokrývanie hlavy žien je tiež znamením, ktoré bez splnenia pravej duchovnej podstaty nemá žiadny význam. Ale keď duchovná podstata je splnená, je potrebné to dať aj najavo. **Týmto príkladom však nemienim pokrývanie hlavy povýšiť na úroveň krstu či Pánovej večere, ktoré sú ustanoveniami Pána Ježiša.** Avšak aj toto je Božie Slovo.

Účelom pokrývania hlavy žien je manifestovať Božiu vládu. Preto to majú týmto spôsobom robiť práve ženy, lebo hriech prišiel do sveta skrze ženu. Veriaca žena je však novým stvorením a uznáva Božiu vládu oproti padlým anjelom, ktorí neuznávajú Božiu vládu. Žena manifestuje pred padlými anjeli, že tam, kde oni zlyhali a neobstáli, znovuzrodená žena, hoci je slabšia nádoba, obstojí. Nie je divom, že satan stále odporuje pokrývaniu hlavy, lebo ho to zahanbuje. Činíme to, v čom on zlyhal. To, čo Boh neobdržal od padlých anjelov, obdrží od ženy v cirkvi? Nech vie aj duchovný svet, aj anjeli, ktorí táboria okolo tých, ktorí sa boja Boha a ktorí sú prítomní aj na bohoslužbách! Nech to vedia aj padlí anjeli, ktorí v tejto skúške pokory neobstáli, chceli byť hlavou, a preto padli. Pokrývaním hlavy žena pokorne uznáva, že ona nie je hlavou. Poddáva sa Božej vláde, prijíma autoritu muža, ako Bohom stanovenú pozíciu a Božie ustanovenie si netrúfa anulovať ani o tom diskutovať. Boh žiada, aby sme v cirkvi prijali to, čo On ustanovil. On vyžaduje tento poriadok v cirkvi. Od sveta ho nemôže očakávať, pretože svet Boha nepozná, samozrejme neuznáva ani Božiu vládu, voči Bohu je v stave rebélie. Veriaca žena však pokrývaním hlavy demonštruje, manifestuje, že nesúhlasí s rebéliou, rešpektuje Boží poriadok a tomuto Božiemu poriadku sa podriaďuje.

Kladenie znamenia podriadenosti na svoju hlavu bez uznania tejto podstaty je klamstvom. Panovačná, klebetná či ohovárajúca žena sa síce šatkou na hlave robí inou, ale klame, lebo ak sa prakticky nepodriadi svojmu mužovi, tým vlastne neuznáva jeho autoritu.

Nerešpektovanie tohto poriadku plodí panovačné ženy (ako Jezábel) a mužov slabochov bez charakteru, nedôsledných, nestálych, nerozhodných, kompromisných, nezásadových v rodine, spoločnosti a v cirkvi (ako jej manžel Achab).

Možno sa niekto spýta, ako je to, keď veriaci žena má neveriaceho muža alebo žena skôr uverila, je duchovne zrelšia než jej novoobrátený muž? Kto bude nosiť „klobúk“? Pokrývanie hlavy je uznaním, nie mužových hodností, duchovnosti a schopnosti viesť rodinu, ale uznaním a vyjadrením prijatia Božieho poriadku. Ani v takýchto prípadoch ženy nemajú byť panovačné, ale svojím pobožným obcovaním majú získať svojich neveriacich manželov (1Pt 3:1-2).

Niektorí sa domnievajú, že v dnešnej kultúre obrúčky, snubné prstene, vyjadrujú to, čo kedysi závoj. Pokrývanie hlavy však nie je vyjadrením manželského stavu, ale uznaním Božieho poriadku.

Iní zas namietajú, že prostitútky dnes nie sú ostrihané, resp. nielen prostitútky sú ostrihané. Dnes takmer každá žena je ostrihaná. Žiaľ, je to tak, ale aj táto skutočnosť má veľmi nebezpečné dôsledky. Boh totiž stvoril človeka ako muža a ženu. Dve zjavne rozličné pohlavia. Muž má nosiť mužské oblečenie, žena ženské. Muž, ak má dlhé vlasy, je mu to necťou, tiež žene je mrzká vec ostriať sa. Každý muž, keď sa modlí alebo prorokuje s pokrytou hlavou, hanobí svoju hlavu a každá žena, keď sa modlí alebo prorokuje s nepokrytou hlavou, hanobí svoju hlavu.

Je to Boží princíp, večný poriadok, a nie nejaké dočasné ustanovenie pre korintskú kultúru. Keby sa jednalo len o korintský problém s prostitútkami, Pavol by tu nemiešal do veci mužov! Nehovoril by, že „...každý muž, keď sa modlí alebo keď prorokuje a má niečo na hlave, hanobí svoju hlavu...“, ani to, že „...či vás neučí i sama príroda, že muž, keď má dlhé vlasy, je mu to necťou.“

Áno, Boh stvoril človeka, muža a ženu. Dve zjavne rozličné pohlavia. Vedecky vraj je dokázané, že v génoch ženy viac chromozómov podporuje bujnnejší rast vlasov. Práve preto, keď Stvoriteľ tak múdro a starostlivo, so zvláštnou pozornosťou stvoril ženu, aby mala zvláštnu slávu a ozdobu (dlhé vlasy), je žalostné, keď veriace ženy pohŕdajú touto od Boha získanou prirodzenou slávou a zahodia ju do smetného koša. Nemôžem ani nechcem však odsudzovať úprimné a bohabojné sestry, ktoré si pre nejakú (zdravotnú) príčinu skrátili svoje vlasy. Je však oprávnenou otázkou, aké dlhé by mali byť, resp. aké krátke môžu byť tie vlasy? Obvykle, vlasy žien by mali byť dlhšie než najdlhšie vlasy mužov, a vlasy mužov by mali byť kratšie než najkratšie ženské vlasy, aby dĺžka vlasov vždy pravdivo vyjadrila pohlavie nositeľa. **Zamieňanie zovňajšku pohlavia vedie k perverzite, k homosexualite.** Je to potupou, keď jedno pohlavie napodobňuje druhé v obliekaní, v účesoch ako homosexuáli. Dôsledky nerešpektovania tohto poriadku okrem narastajúcej homosexuality sa v spoločnosti prejavajú aj v iných oblastiach.

Chýbajú nám charakterní muži, hlavy rodín, vodcovia, bohabojní, zásadoví a nekompromisní muži v spoločnosti a hlavne v cirkvi. Zároveň môžeme sledovať napredovanie feminizmu, ktorého bojovníčky obsadzujú prázdne miesta, ktoré opustili, i keď by ich mali zastávať muži ako „silnejšie nádoby“.

Ako som už spomenul, Boh stvoril človeka ako muža a ženu. Dve zjavne rozličné pohlavia. Mužovi dal Boh zodpovednosť a vodcovskú úlohu v rodine, v spoločnosti a v cirkvi. Muž je hlavou ženy a žena podľa Biblie je slabšou nádobou, ktorá nielen potrebuje, ale si aj nárokuje vedenie. Žena túži po tom, aby jej muž bol pre ňu oporou, aby bol rozhodný, zásadový, stály, pevný a charakterný. Národy, rodiny, ženy, deti potrebujú mužov, ktorí robia správne rozhodnutia. Keď muž nerobí žiadne rozhodnutie, aj to je vlastne rozhodnutím: totiž zostať nerozhodným. Nerozhodnosť však vytvára nestabilitu: „*Muž dvojkej mysle je nestály na všetkých svojich cestách*“ (Jk 1:8). Cirkev, spoločnosť, rodiny sú postihnuté nezrelými a nerozhodnými mužmi.

O pravej mužskosti ľudia majú rôzne skreslené predstavy, ktoré majú obrovský vplyv na vývoj mužov budúcej generácie. Muži budúcej generácie, dnešní chlapci sú motivovaní predovšetkým „*ideálnymi mužmi*“. Ideálny muž, „*môj otec*“, hlava rodiny je poriadny chlap (ako hora) - robotník, ktorý chodí na „*týždňovky*“ a zarába veľa peňazí. Chlapci celé týždne nevidia svojho otca a vzor ideálneho muža si vytvárajú **podľa obrazovky televízie** (spevák, kulturista, krimi-hrdina, silák, playboy, batman, spiderman, superman, atď.). A keď sa ich otec občas doma objaví, vidia v ňom iný vzor: otec, ktorý sedí **pred obrazovkou televízie** („*videotátnik*“). Generácia chlapcov vyrastá s týmito ideálmi „*pravej*“ mužskosti, ktorý vidí buď na obrazovke alebo pred obrazovkou. Tým sa v procese výchovy detí nutne a automaticky vytvárajú podmienky pre ďalší vplyv, pre vplyv autority žien a chlapci sú motivovaní aj „*ideálnymi ženami*“ od kolísky až do svojich dvadsiatich rokov: matka, sestričky u lekára, v jasliach, predavačky, vychovávateľky, učiteľky v škole, v škole, v nedeľnej škole. V mnohých zboroch ženy slúžia duchovnými darmi, vyučujú, organizujú. **Vďaka Bohu za aktívne sestry, ale kde sú muži?** Ženy môžu byť duchovné, ale silný dokáže byť len muž. Cirkev, rodina, národ sú tak silní, akí sú silní ich muži. Nie je div, že vzorom mnohých dnešných chlapcov je matka. Mladý muž sa usiluje zo všetkých síl, aby bol opravdivým mužom ako maminka, preto začne nosiť šperky, náramky, retiazky, náušnice, dlhé vlasy a hodvábne košele s veľkým výstrihom. Muži sa stávajú ženskými, prestávajú byť zmužilými a... milujú mužov.

Je zaujímavé, že ženy napodobňujú západnú kultúru, a muži východnú. Podľa východnej kultúry muži nosia dlhé vlasy, vrkoče, náušnice. Dievčatá naopak, napodobňujú chlapcov, obliekajú sa ako chlapci, strihajú sa, češú sa „na chlapca“, cítia sa byť chlapcami... a milujú dievčatá. Najprv len duševná rozpoltenosť, neskôr perverzita a lesbizmus. Ženy chcú byť mužmi.

Muži a ženy nevedia presne, kto vlastne sú, a aké sú ich úlohy, preto sú často zmätení a zmietaní úzkosťami a problémami. Muži zlyhali, opustili svoje postavenie, nesplnili svoje poslanie v rodine, v spoločnosti, stali sa nerozhodnými, bez charakterného postoja, bez jasného vodcovského rozhodnutia, a preto sa ženy dostali k možnostiam uplatniť sa, presadiť sa, pretĺcť sa a ukázať, dokázať, že žena nie je slabšou nádobou, ale korunou stvorenia. Akoby sa diabol snažil dokázať, že Biblia nemá pravdu! Totiž nie muž je hlavou ženy, ale naopak, a ten Boží poriadok dnes už neplatí. V tomto chaose a zmätku dospieva nová generácia, zo života ktorej stále viac vymierajú predošlé hodnoty, a tým viac sa prejavuje ovocie tejto degenerácie. Muži opustili svoje zodpovedné postavenia, nastalo vákuum a ženy boli nasiaknuté do oblastí, ktoré muži opustili. Následkom toho všetci čelia kríze identity, hľadajú svoje stratené miesto, sú frustrovaní, nervózni a zmätení ako mravce, ktorých mravenisko bolo zničené. Nerešpektovanie tohto Božieho poriadku plodí panovačné ženy (ako Jezábel) a mužov slabochov bez charakteru, nedôsledných, nestálych, nerozhodných, kompromisných, nezásadových v rodine, spoločnosti a v cirkvi.

Jeden brat (jeden z vodcov cirkvi - už je u Pána) mi raz povedal: „*Brat Jozef, mladí ma teraz považujú za zákonníka, ale uvidíš, že oni sa ešte vrátia k týmto pravdám Božieho Slova (nejednalo sa len o pokrývanie hlavy!), lebo nerešpektovanie Božieho poriadku, liberalizmus a rebélia zákonite pôsobia zmätko a problémy v ich osobnom živote, vo vzťahoch, v rodine, v spoločnosti aj v cirkvi.*“

Myslím si, že sa podarilo ozrejmiť, že toto Božie ustanovenie je oveľa závažnejšia vec, než by sme mohli vyriešiť mávnutím ruky, že vraj: „*Je to zákonníctvo!*“ Zákonníctvom je k Božiemu Slovu pridať ľudské nariadenie. Napríklad názor, že veriaci žena vždy a všade musí mať pokrytú hlavu, aby aj tým vyznala, že sa nehanbí za to, že je kresťanka. **Biblia hovorí len toľko, že keď sa vydatá žena v cirkvi verejne modlí alebo prorokuje, nech si pokryje svoju hlavu.** K Božiemu Slovu neslobodno ani pridať, ani z neho odňať bez následkov (Zj 22:18-19).

Muž má nosiť mužské oblečenie, žena ženské. Muž, ak má dlhé vlasy, je mu to necťou, tiež žene je mrzká vec ostriať sa. Každý muž, keď sa modlí alebo prorokuje s pokrytou hlavou, hanobí svoju hlavu, a každá žena, keď sa modlí alebo prorokuje s nepokrytou hlavou, hanobí svoju hlavu. Je to Boží princíp, večný poriadok pre dve zjavne rozličné pohlavia.

Naša prirodzená kultúra potvrdzuje poriadok biblickej normy. Pokrývanie hlavy žien, nosenie dlhých vlasov v našej kultúre medzi znovuzrodenými kresťanmi nikdy nebolo problémom, len v posledných 35-40 rokoch, v dobe nesprávne chápanej emancipácie a agresívneho napredovania feminizmu. V dobe, keď satan vie, že má málo času, a keď v tejto poslednej a nebezpečnej dobe, o ktorej už dopredu hovoril apoštol Pavol, satan sa snaží tento Boží poriadok postaviť na hlavu, vymazať a zmiasť rozdiel medzi oboma pohlaviami, aby v tejto oblasti bol úplný chaos. Kam viedlo prekročenie Bohom ustanovenej hranice medzi pohlaviami v dobe Noacha a Sodomy? Kam vedie bezzákonnosť poslednej doby? K celosvetovej diktatúre „bezzákonného bezbožníka“ Antikrista a k vyliatiu kalichov Božieho hnevu! Boh, ako láskavý Otec, nám však práve preto dal svoje Slovo, aby nám zjavil pravidlá, ktoré nás - ak ich rešpektujeme - môžu zachrániť pred touto tragédiou.

3. MODLOSLUŽBA

Od pradávna je hlavným náboženským problémom človeka, a tým aj *hlavnou príčinou modlárstva, neviditeľnosť Boha*. Viera v existenciu nejakého Boha je totiž taká stará ako samotné ľudstvo. Od praveku existuje v národoch a v ľuďoch vedomie, ktoré svedčí o tom, že Boh je. Ale aký je Boh, ako vyzerá? Ako by sme si Ho mohli predstaviť a znázorniť? A to preto, aby sme Ho mali v hrsti a mohli Ním manipulovať, tak ako chceme. Vo viere a kultúre všetkých národov a kmeňov žije pojem Boha v nejakej, často veľmi skreslenej, zdegenerovanej forme. Ľudstvo pre hriech stratilo zdravé, správne poznanie Boha, a namiesto Stvoriteľa začali uctievať a zbožňovať stvorenie alebo prírodu, ba anjelov, duchov, démonov. Odtiaľto pochádza tá skreslená predstava Boha. (Napri.: modloslužba primitívnych afrických, indiánskych, juhoamerických národov, bohovia starogermánskych, staroslovanských kmeňov.) V pohanskej - hlavne v gréckej mytológii - existovali predstavy, že bohovia prišli na Zem a bývali s ľuďmi. Spolu s nimi jedli, pili, zabávali sa a hrešili.

Jediný živý a svätý Boh sám seba najprv zjavil Abrahámovi. Nie síce viditeľne, ale skrz vieru. Abrahám poznal Boha. Boh ho vyviedol z jeho zeme a modlárskeho prostredia a zaslúbil mu, že požehná jeho potomkov. Táto požehnaná línia skrz Izáka a Jakoba viedla k zrodu izraelského národa, neskôr k Pánovi Ježišovi, ktorý prišiel, aby bol v Ňom viditeľný, zjavený živý Boh. „Boha nikto nikdy nevidel, jednorodený Syn, ktorý je v lone Otcovom, On nám Ho zjavil“ (Jn 1:18). „Syn je odleskom Otcovej slávy a obrazom Jeho podstaty“ (Žid 1:3). Príchod Božieho Syna v ľudskom tele na zem je však niečo úplne iné než pohanská predstava. On sa neprišiel zabávať, ale obetovať svoj život za nás.

Druhou príčinou modlárstva je podvedomá potreba ľudí obetovať neznámemu Bohu. Nielen národy majú vo svojej kultúre stopy Boha, stopy po stratenom raji, ale aj každý človek. Pre hriech a stratu obecnstva s Bohom v ľudskej duši nastala nielen prázdnota, ale aj nepokoj, pocit viny, previnenia, zadlženosti a potreby zadosťučinenia, zmierenia a obetovania (Sk 17:16, 22-31). Tento neuhasiteľný smäd, túto prázdnotu a túžbu po pokoji môže nasýtiť a uspokojiť len Pán Ježiš Kristus, ktorý sa stal dostatočnou obeťou za hriechy sveta. Príčinou každej biedy však je, že človek sa odvrátil od pravej bohoslužby, a ľudia namiesto Stvoriteľa začali uctievať stvorené veci, prírodu, zvieratá, vtákov, zemeplazov, ľudí, anjelov, ba aj démonov a satana (Rim 1:18-27). Boh však prehliadol časy nevedomosti, a teraz zvestuje ľuďom, všetkým a všade, aby činili pokánie a prijali ponúknutú cestu spasenia v Pánovi Ježišovi. Pre neveru a pre pýchu srdca sú pohodlnejšie ľudské cesty samovykúpenia, než prijať bláznovstvo kríža. Náboženstvá, ktoré satan ľuďom ponúka, nevyžadujú pokánie a znovuzrodenie, len nekonečné obetovanie a obrady, ktoré človek splní ochotnejšie (3000 schodov na kolenách, pútnické cesty, obetovanie detí napr. Molochovi).

Tretou príčinou je nevedomosť ľudí o prírodných silách a strach z nich (vietor, oheň, blesk). Nakoľko ľudia nepoznali pravého Boha, nemohli Mu ani dôverovať, a tak ochranu pred prírodnými živlami hľadali vo výtvoroch svojich rúk.

Štvrtou príčinou je neznalosť Biblie alebo väčší rešpekt k náboženskej tradícii než Biblii, čo je vedomá neposlušnosť voči Božiemu slovu, ignorovanie Biblie.

Piatou príčinou je satanova ctižiadosť. Satan od počiatku túži po tom, aby bol uctievaný ako Boh. Preto sa všetkými horeuvedenými spôsobmi usiluje ľudí zvádzat' k modloslužbe.

Uctievanie modiel existovalo už dávno pred Abrahámom. Egypťania, Asýrčania, Feničania zbožňovali stromy, zvieratá, býkov, ryby, krokodílov, Slnko, hviezdy a Mesiac. Svojim bohom robili podobu vo forme sošiek (z dreva, kameňa, zo zlata, železa), obrazov, rytiny a oltáre. Niektorým prinášali za obeť aj svoje vlastné deti (Moloch).

Izrael bol obklopený týmito pohanskými národmi. Pán Boh to v Desatore zakázal (2M 20:2-5). Napriek tomuto zákazu izraelský národ, ktorý dobre poznal svojho Boha ako mocného, živého a svätého, sa predsa často odklonil k pohanským modlám. Kým bol národ verný, Boh sa dokázal mocným a živým. Bohoslužba nebola bremenom. Keď však pre nevernosť ľudu prestali Božie zázraky, bohoslužba sa stala formálnou, nudnou oproti pestrej a lákavej pohanskej modloslužbe, ktorá bola často spojená aj s kultickým smilstvom. Izrael často upadol do modlárstva, ktoré Boh považoval za nevernosť, za duchovné smilstvo. Mnohí, verní Izraeliti, neskôr aj kresťania, radšej si zvolili smrť než modloslužbu (traja mládenci v Babylone, ktorí sa nesklonili pred zlatým obrazom; hrdinovia viery v dobe Makabejcov; kresťania, ktorí neobetovali pohanským modlám, nepoklonili sa obrazu rímskeho cisára).

Boh je žiarlivo milujúci Boh, ktorý vie, že za modloslužbou stojí satan, ktorý je krutý nepriateľ. Boh nechcel ani nechce, aby sa Jeho deti dostali do pazúrov satana a stali sa obeťami cudzích bohov. V Starom zákone a na začiatku kresťanstva znamenalo najväčšie nebezpečenstvo modlárstvo pohanských národov, dnes vplyv ducha tohto sveta, moderná modloslužba v rôznych oblastiach života (modly takzvaných, a nielen takzvaných kresťanov) a bohovia staronových východných náboženstiev (hinduizmus, budhizmus, taoizmus, panteizmus: príroda je boh, boh je príroda, New Age: univerzálna duchovná jednota človeka s prírodou a vesmírom, človek je časťou boha, človek je boh, a iné).

Modlou je

- Modlami sú falošné, nebiblické predstavy o Bohu. Keď si človek vo svojej predstave vytvorí nebiblický, skreslený obraz (rytinu) o jedinom Bohu, tieto falošné predstavy sa veľmi silno zaryjú do srdca, mysle a predstavy človeka. Človek ich vytvára preto, aby si týmto spôsobom mohol zaškatuľkovať a ovládať svojho „boha“, mať ho v hrsti a manipulovať s ním (Wilhelm Busch a ateista, pohanské predstavy v kresťanstve, extrémne charizmatické názory o prosperite, predstavy o bohu v New Age).
- Modloslužbou sú nebiblické predstavy o bohoslužbe, nebiblické spôsoby uctievania Boha (cudzí oheň), uctievanie bohoslužby (uctievania uctievania, hudby, uctievanie Boha nečistým životom),

Dnešnými modernými modlami sú alebo sa ľahko môžu stať: TV, knihy, romány, časopisy, zábava, koníčky, záľuby, auto, peniaze, zbierky, byt, bytové zariadenie, luxus, paráda, záhrada, prehnaná práca, súkromný život, „moja“ filozofia, móda, kozmetika, zrkadlo, telo, náruživosť, lakomstvo, skúposť, sebaláska, sebeckosť, egoizmus, sebaľútosť, „protektčná fľaša“, zbožňovanie dieťaťa („- celá rota kráča zle, len môj syn kráča správne!“).

6 5

Oblasti okultizmu:

Povera – číslo 13., piatok, čierna mačka, podkova, štvorlístok, amulety, talizmany, zaklopanie si, „pravda, aby som nezariekol!“.

Veštenie – z ruky, z kariet, z kávy, zo šálky, z krištáľovej gule, veštenie z hviezd (astrológia), horoskopy, veštenie s kyvadlom.

Levitácia – premiestnenie predmetov bez dotyku (lietajúce predmety).

Iné nadprirodzené schopnosti – kovové predmety sa ohýbajú, žiarovka sa v ruke rozsvieti, voda zovrie, hľadanie vody (prútikárstvo), telepatia, telekinéza, trelekvizmus.

Špiritizmus – vyvolávanie duchov, zjavenie sa duchov mŕtvych, skúsenosti pri umieraní príbuzných, snárstvo, jasnovidectvo (schopnosť vidieť do inej miestnosti), skúsenosti z „predošlého života“.

Psychotronika (na tróne je namiesto Boha psyché), **prírodné liečiteľstvo** – kyvadlové určenie diagnózy, geopatogénne zóny, zrkadlo pod posteľou, pyramídy, precitlivenosť na bioenergetický obal pacienta, biotronika, liečivé objímanie stromov, homeopatia, určité druhy bylinkárstva, joga, akupunktúra, samoliečenie, regresívna terapia, REIKI, určité druhy relaxácie.

Hypnóza, byť médiom v hypnóze, „reportáž s mŕtvymi“ v hypnotickom stave, správy o svojom „predošlom živote“ v hypnotickom stave, hypnóza v psychiatrickej praxi, sugescia.

Parapsychológia, transcendentálna meditácia (opakovanie „mantry“: vzývanie mena pohanských bohov-démonov), extáza, autogénny tréning, Silvova metóda, ezoterická hudba (droga bez prášku!).

Heavy metal a rocková hudba.

Východné bojové športy – karate, kung-fu.

Čarodejstvo, šamanizmus, operácia holou rukou bez skalpela, biela a čierna mágia, preklínanie.

Ufológia.

Satanizmus, tajné náboženské sekty, „vedecké veštenie-krištáľ, kristal - christ-all (každý je kristom)“.

Kritéria pri rozsudzovaní Bohom poslaných zázračných liečiteľov, uzdravovateľov a divotvorcov:

- 1) Musí byť znovuzrodený kresťan.
- 2) Musí prinášať ovocie Ducha Svätého.
- 3) Spôsoby uzdravovania musia byť biblické.
- 4) Na slávu Pána Ježiša Krista (Duch Sv. vo všetkom Ježiša vyvyšuje za Pána).
- 5) Nie atrakcia, nie divadlo, ale praktická pomoc ľuďom, vyvierajúca zo súcitu.
- 6) Svoje služby poskytuje zadarmo.
- 7) Nebojí sa podrobiť kontrole a biblickému rozsudzovaniu.

Biblické citáty: 5M 18:9-15, 3M 19:26,31, 20:6, Iz 8:19, Jer 27:9-10, Gal 5:20-21, Mt 24:24, 2Tes 2:9-12, 1Tim 4:1, 1Jn 2:18, 4:1, 2Tim 3:13, Zj 13.kap. 16:13-14, 21:8, 22:15.

Najväčšia večná modla je ľudské „JA“. Z rozbíjania modiel je vždy veľké požehnanie.

Z Biblie poznáme Gedeona, ktorý na Boží príkaz porozbíjal modly svojho otca, vyťal modloslužobný háj a rozboril oltár Bálov, ktorý patril jeho otcovi. I keď ho preto chceli zabiť, po rozbíjaní modiel prišlo veľké a slávne Božie vyslobodenie, požehnanie pre celý izraelský ľud.

Aké veľké prebudenie bolo v Efeze, keď ľudia usvedčení Duchom Svätým rozhodli sa skončiť s modloslužbou a spálili svoje čarodejnícke knihy a predmety (Sk 19:19-20).

Keď istí „kresťanskí“ kolonizátori obsadili Indiu, všade porozbíjali pohanské hinduistické modly. Jednu obrovskú hlinenú modlu však hinduistickí kňazi obkľúčili a chránili vlastným telom. Vodca „misionárov“ však odstrčil kňazov a jediným úderom svojej šable rozbil tú veľkú hlinenú modlu. V tom momente sa vysypalo obrovské množstvo drahých pokladov, striebra a zlata z brucha rozbitej modly. Kňazi vedeli, čo majú chrániť, vodca vedel, kde má útočiť. Satan chráni svoje modly, avšak, keby Boží ľud vedel, aké požehnanie by sa sypalo z rozbíjania svojich svetských a kresťanských modiel, bol by ochotný ich rozbiť. Z rozbíjania modiel je vždy veľké požehnanie. Najväčšie požehnanie je z rozbitia modly s názvom „JA“. „Ó, keby ma bol počúval môj ľud! Keby bol Izrael chodil po mojich cestách! Len ešte málo, a bol by som pokoril jeho nepriateľov a obrátil svoju ruku na ich protivníkov“ (Žalm 81:15) .

Boh prehliadol časy nevedomosti a teraz zvestuje všetkým ľuďom a všade, aby činili pokánie (Sk 17:30), a chce aby sa ľudia odvrátili od modloslužby k Nemu, k živému Bohu, aby sa nestali obeťami satana.

4. O SOBOTE

V predošlých kapitolách sme už hovorili o tradičnom, zákonníckom chápaní Zákona podľa litery: „Boh nám dal Zákon – dal nám Desatoro, dal nám Bibliu a dal nám ich preto, aby sme ich naplnili. Nech sa páči! Dobrý kresťan je ten, kto to robí, zachováva. Kto naplní, bude spasený, kto nenaplní, nebude spasený.“ To je všeobecne rozšírený, ale nesprávny názor. Hovorili sme aj o tom, čo je platné (ako treba chápať slovo „platné“?) zo Starého zákona pre dnešných úprimných biblických kresťanov. Hovorili sme o naplnení funkcie Zákona a o súvislosti medzi Zákonom a milosťou. Myslím si, že sme dostatočne objasnili túto problematiku, a nie je potrebné opakovať to. Hovorili sme, že túto pravdu nepochopili farizeji, neskôr ani judaisti, ktorými boli pomýlení a zvedení aj Galaťania. Čo kázal Pavol? Desatoro? Zákon? Obriezku? Nie, ale Ježiša Krista, toho ukrižovaného a zmŕtvychvstalého. Po Pavlovi prišli iní „bratia“, fanatici Zákona s novým poslanstvom a zbúrali to, čo on vybudoval: „Nestačí vám to, čo ste prijali, čo Pavol kázal. Ak chcete byť spasení, najprv sa musíte stať Židmi, prozelytmi, musíte sa dať obrezať a zachovávať Mojžišov zákon.“ Nastal veľký zmätok a veľká neistota. S týmto problémom sa museli zaoberať aj apoštolovia a vodcovia prvej cirkvi v Jeruzaleme a pod vedením Ducha Svätého zaujali stanovisko neukladať im nijakého iného bremena, okrem štyroch nevyhnutných vecí zo Zákona: aby sa zdržiavali od obetovaného modlám, od krvi, od zaduseného a od smilstva (Sk 15:1-29).

Niektoré denominácie aj dnes hlásajú a vyučujú, že keď človek nezachováva „svätenie soboty“ podľa Desatora, nemôže byť spasený. K tomuto pridávajú aj ďalšie tzv. „zdravotné“ zákony o zákaze jedenia bravčového mäsa, ba niektorí presadzujú úplný vegetarianizmus. Týmto názormi sú zmietaní a ovplyvnení často aj inak úprimní kresťania, ktorí chcú žiť podľa Božieho slova, ale nechápu súvislosti medzi Zákonom a milosťou, resp. medzi literou Starého zákona a duchom učenia Nového zákona. Prinajmenšom si myslia, že dodržiavanie týchto vecí ich pozdvihuje na vyššiu duchovnú úroveň. V dobe ap. Pavla najväčším problémom bola obriezka, dnes – otázka soboty a jedenia bravčového mäsa. Obriezku už nehlásajú, lebo to by bolo problémom aj pre dnešných zákonníkov, tak zostala len sobota a mäso. Aká je teda pravda? Predsa, je to napísané! Je to Desatoro Božích prikázaní!

Keď Desatoro berieme doslovne podľa litery ako Zákon, je tam skutočne napísaný deň soboty, a nie deň odpočinku alebo deň sviatočný – ako často interpretujeme. V Desatore je jednoznačne sobota (2M 20:8-11), a nie nedeľa! To je pravda. Ale pre koho to bolo nariadené?

Zákon – a v ňom Desatoro Božích prikázaní - Boh dal svojmu starozákonnému ľudu, Izraelovi, v určitej historickej dobe! Musíme vidieť miesto doby Zákona v pláne Božieho spasenia, historický význam Zákona v živote izraelského národa a jeho poslanie byť pestúnom, vedúcim ku Kristu všetkých ľudí. Zákon bol daný pre Izraela so zaslúbením, že príde čas, keď namiesto písaného Zákona, Boh dá svoj duchovný zákon, napísaný Božím Duchom do ľudských srdiec. Nielen Židom, ale aj pohanom. V celej Biblii nie je nikde zmienka o tom, žeby Mojžišov zákon, daný pre Izraela, bol povinný pre pohanov – alebo pre kresťanov spomedzi pohanov – okrem prípadu, keď niekto z pohanov sa skrz obriezku chcel stať Židom, resp. prozelytom. Ináč, Boh dal pohanom zákon svedomia (Rim 2:14-15). Zo štyroch vecí, ktoré apoštolovia skrze Ducha Svätého nariadili zachovať zo Zákona aj pre kresťanov spomedzi pohanov, dve boli z Desatora: o modloslužbe a o smilstve. Ani o obriezke, ani o sobote, ani o jedení mäsa nebola reč.

Vyznávači „svätenia soboty“ potrebného k spaseniu -- sobotári, adventisti siedmeho dňa, sobotní letniční – považujú nedeľné bohoslužby namiesto sobotných za dostatočný dôvod pre vylúčenie zo spasenia. Nedeľu vraj ustanovil namiesto soboty niektorý z pápežov, a preto to považujú za prijatie pečate šelmy. Odvolávajú sa nielen na Desatoro, ale aj na siedmy deň stvorenia, keď po šiestich dňoch si Boh odpočinul a siedmy deň posvätil. To je pravda, ale ani pri stvorení, ani pri vyhnaní z raja Boh nedal príkaz odpočinku na siedmy deň, ani Abrahámovi, ktorý bol predobrazom a praotcom veriacich, nedal príkaz soboty. Abrahám bol ospravedlnený bez Zákona, bez soboty ešte pred Zákonom. Zákon, Desatoro a nariadenie o svätení soboty Boh dal až neskôr pre svoj vyvolený a oddelený národ Izrael. Nedal ho všetkým ľuďom pre všetky časy, ale len na určitý čas, v dobe Zákona pre svoj vyvolený ľud. Dal ho ako symbolický predobraz, tieň budúcich vecí, ktoré sa nám zjavili v Ježišovi Kristovi. Predovšetkým za predobraz odpočinutia, ktoré môžeme mať v Kristu každý deň. Tento odpočinok neznamená jeden deň v týždni (sobotu či nedeľu), ale stav (sabbath) - počas celého života v Kristu (Žid 4:9-11)!

Farizeji a zákonníci mnohokrát obviňovali aj Pána Ježiša, že kazí sobotu. On na začiatku svojho pôsobenia vysvetlil pravý význam, naplnenie Zákona a odhalil falošné cesty farizejov, ktorí nechápali, lebo ani nechceli pochopiť pravý význam Zákona, ani soboty: – Či sa dá v sobotu dobré robiť, zviera vytrhnúť z jamy, uzdravovať a pod.? Či aj sami kňazi neporušujú každú sobotu obetovaním? Či nebola daná sobota kvôli človeku a pre človeka alebo snáď opačne: človek je pre sobotu? Či nie je tu Pán nad sobotou aj nad Zákonom? Či nie je On sám Zákonodarca? Nová doba, nový Zákon sa začína!

V Novom zákone nikde nečítame o svätení soboty, okrem v synagógach Židov. Nečítame ani o zákaze pracovať v sobotu či v nedeľu, akoby jeden deň bol svätejší než druhý. Podľa môjho chápania každý deň je svätý a má byť svätý, posvätený. Kresťan si nemôže dovoliť, aby v svojom živote posvätil nedeľu alebo sobotu a ostatné dni – hoci len jeden deň týždňa – by znesväcoval, poškvŕňoval nečistým spôsobom života. (Preštuduj biblické miesta: Rim 14:1-6, 14, 17, 23, Kol 2:16-17, 20-23, 1Tim 4:3-5, Tit 1:14-15).

Ak niekto chce zachovávať sobotu ako deň odpočinku a zhromažďovania sa k bohoslužbe, lebo ten deň podľa svedomia považuje za svätejší a robí to pre Pána, nech tak robí, ale nech nenúti k tomu aj iných. Keď sa rozhodneš nejесť mäso, rob to podľa svojho svedomia alebo pre svoje zdravie, ale nenúť k tomu aj iných.

Ak chceš byť z konania týchto vecí ospravedlnený, a iným ich kladieš za podmienky spasenia, tak vedz, že musíš zachovávať celý Zákon, a tým si vypadol z Božej milosti. Kristova obeť pre teba neplatí. Môžeš byť spasený len dodržaním celého Zákona, čo prakticky nie je možné. Preto hovorí ap. Pavol, že „*ktorí sa ospravedľujú Zákonom, ste odlúčení od Krista a vypadli ste z milosti!... Keď hlásam obriezku /alebo sobotu za podmienku spasenia/, tak je teda odstránené pohoršenie kríža.*“ /Potom načo zomrel Kristus?/ (Gal 5:1-11) Aj apoštol Jakub hovorí: „*Lebo keby niekto celý Zákon zachoval, ale prevínil by sa v jednom prikázaní, prevínil sa proti všetkým.*“ (Jak2:10).

Keby sme chceli podľa litery zachovávať ten pôvodný deň, pôvodnú sobotu, nie je to možné! Totiž už dvakrát odvtedy boli veľké časové posuny (Joz 10:12-14, Iz 38:8) a ťažko by to bolo presne vypočítať. Možno práve naša nedeľa by bola totožná s vtedajšou sobotou. Nechajme to radšej tak! Nie to je podstatné!

Podstatnejšie je, že sám Pán Boh svojim zásahom zmenil tento poriadok a namiesto siedmeho dňa niekoľkokrát poctil a vyznamenal práve prvý deň týždňa:

Pán Ježiš Kristus bol vzkriesený v prvý deň týždňa.

O týždeň sa vzkriesený Kristus znovu zjavil medzi učeníkmi v prvý deň týždňa.

Duch Svätý bol vyliaty na učeníkov v prvý deň týždňa.

Prví kresťania sa zhromažďovali k lámaniu chleba spočiatku denne, neskôr v prvý deň týždňa (Sk 20:7), zbierku v Korinte mávali každú nedeľu (1Kor 16:2), lebo vtedy sa zhromažďovali. Apoštol Pavol to nepovažoval za prijatie znamenia šelmy Antikrista. Týmto spôsobom už kresťania prvého storočia (dávno pred pápežstvom) dávali najavo, že sa dišancujú od Židov, ktorí v diaspórach, v synagógach svätili sobotu. (Prvý deň týždňa – deň Pánov, siedmy deň – židovský sabbath).

Aký význam má potom Desatoro a jeho príkaz o sobote pre kresťanov?

Tzv. „*Desatoro Božích prikázaní*“ (hoci to nie je ani biblické pomenovanie) a v rámci neho štvrté prikázanie (podľa zoskupenia katolíckej a luteránskej cirkvi tretie) pre nás nie je zákonom, ale pravidlom života. Ani ostatné prikázania Desatora, ani celý Mojžišov zákon pre nás nie je zákonom. Keď Zákon, tak celok. Zákon sa nedá rozdeliť! Keď má byť Desatoro pre nás zákonom, tak aj celý Mojžišov zákon, lebo Desatoro nie je samostatným zákonom, ale časťou Mojžišovho zákona. Keď Zákon, tak celý: aj sobota, aj obriezka, aj jedenie či nejedenie, čisté a nečisté zvieraťá, obrady, obete, aj všetky predpisy, zákazy, príkazy a tresty. Zaslúž si spasenie sám („*Urob si sám!*“) a Kristova obeť pre teba nemá platnosť!

Je to netradičné zmýšľanie, lebo aj my, znovuzrodení kresťania, sme zvyknutí, že predsa Desatoro by sme mali rešpektovať ako Boží zákon. Alebo potom pre nás, okrem tých dvoch zákazov (modloslužba a smilstvo), z Desatora nič nie je platné? Môžeme kradnúť, hovoriť falošné obvinenia a snáď aj zabíjať, lebo Desatoro sa na nás už nevzťahuje, pretože bolo dané len pre Izraela? Myslím si, že v predošlej kapitole bolo dostatočne vysvetlené, že keby som len preto nekradol alebo nezabíjal, lebo Desatoro to zakazuje, bolo by to so mnou veľmi zlé.

Rozdielom medzi pravidlom a zákonom je, že keď nedodržíš pravidlo, škodíš sám sebe, ale keď nedodržíš zákon, budeš potrestaný. Štvrté prikázanie je pravidlom práce a odpočinku.

V Novom zákone nečítame o zákaze pracovať v sobotu či v nedeľu, akoby jeden deň bol svätejší než druhý. Boh nepotrebuje našu sobotu alebo nedeľu, naše kadenie, zvony kostolov alebo naše uctievanie a modlitby. To nie On, ale my potrebujeme obecnosť s Ním a jedni s druhými. My potrebujeme aj telesný odpočinok po šesťdňovej práci. Deň odpočinku zostáva aj v Novom zákone, ale nie je zákonom, ale pravidlom. Zostala zásada posvätiť jeden deň v týždni, ale to nie je zákon. Spravidla sa schádzame do obecnosti k Božiemu slovu, k modlitbám, k oslavám a uctievaniu Boha v nedeľu. Väčšinou v nedeľu sa nepracuje, ale predsa sú výnimky. Zákon neprípustí výnimky.

Vlastne, zvlášť by bolo treba hovoriť o tom, že: - šesť dní budeš pracovať a
- siedmy deň odpočívať.

V oboch oblastiach sú problémy. Je potrebné naučiť sa podľa Božej vôle poctivo pracovať a potom aj odpočívať podľa Božieho poriadku. Biblia vyjadruje stanovisko za poctivú prácu, proti lenivosti, proti vykorisťovaniu, zneužívaniu iných, aj proti márnotravnosti. Kto nepracuje, nech nejde.

Pokušenie je dvojaké: lenivosť a prehnaná práca. Ako peniaze, moc, telo sa môžu stať modlou, tak aj práca. Práca môže byť povinnosťou, potrebou, koníčkom, impulzom na vylepšenie životných podmienok, ale môže sa stať zhomom, prehnanou honbou za obohacovaním sa. Samotná práca nepoškvrňuje človeka, ale pozor na zhom života a na správny odpočinok. (Žiaľ, duchovná práca je často zanedbaná. Tá nie je prehnaná, tam nie je zhom, nemá ju kto robiť.)

V Edene nebola práca únavná. Ale človek sa odtrhol od Boha, stratil prameň života a na jeho prácach nespočíva Božie požehnanie (zmätok, zhom, nervozita). Ani v oddychu nemá opravdivý odpočinok, občerstvenie. Spoločnosť naučila človeka pracovať (zhom života, súťaže: kto bude mať viac...peniaze, slávu, kariéru) a cirkev oddychovať („*Podťe do kostola, ...aspoň sa vyspať!*“).

Nedá sa kategoricky oddeliť prácu od oddychu. Potrebujeme Božie požehnanie k našej práci aj k nášmu odpočinku. Aby bola naša práca požehnaná, záleží aj na správnom využití dňa odpočinku. Tento odpočinok nemá znamenať pasívne ničnerobenie, ani pasívnu rekreáciu (vypnúť sa), ale aktívne čerpanie (natankovanie) síl z Boha. Nie Boh potrebuje našu sobotu, ale my ju potrebujeme. Nie človek je pre sobotu, ale sobota, deň odpočinku slúži pre človeka. Boh ho dal, aby sa človek natankoval. Aj ľudský organizmus je ako baterka, potrebuje sa znovu a znovu dobíjať z Boha. Človek sa potrebuje vymaniť spod bremien zhomu, práce, ustarostenosti, vyprázdniť sa (pokánie, vďačnosť Bohu) a znova sa naplniť. Nie na príkaz, ale pre potrebu. Preto toto prikázanie nie je Zákonom, ale pravidlom. Ak je predsa zákonom, tak v zmysle zákonitosti. Keď ho človek ignoruje, v prvom rade škodí sám sebe – a to zákonite!

5. O KREŠŤANSKEJ HUDBE

Už v Úvode Kresťanskej etiky sme hovorili o tom, že slovo kresťan, kresťanstvo, resp. kresťanské... je všeobecne veľmi relatívne slovo a široký pojem. Tak ako má dogmatika rôzne teologické smery, aj „kresťanská etika“ má viac smerov, avšak v pravom, v biblickom zmysle slova majú len jeden smer. Tak ako čisté učenie Biblie o ceste spasenia a o iných základoch viery má len jeden smer, aj na morálku Boh má vlastne len jeden názor. Ja alebo ty nemusíme mať pravdu alebo plné poznanie, ale Boh a Božie slovo má pravdu!

Toto základné vyjasnenie si toho, čo je kresťanské, platí aj o hudbe. Dnes je mnoho tzv. „kresťanov“ neznovuzrodených, ktorí vlastne v biblickom zmysle slova kresťanmi vôbec nie sú. Hovorí sa o kresťanskej Európe, o kresťanských hodnotách, o kresťanskej tradícii na Slovensku atď. Asi 80% obyvateľov Slovenska sa pokladá za kresťanov, ale koľko je opravdivých, znovuzrodených kresťanov? Snáď ani 1%! Mnohé tradície, názory a zvyky so zjavným pohanským pôvodom sa často považujú za kresťanské, hoci sú priam v rozpore s učením Biblie. Hovorí sa o kresťanskej kultúre, avšak koľko tzv. sv. obrázkov a iných „kultúrnych hodnôt“ má okultné pozadie. Sú tiež všelijakí tzv. „kresťanskí“ hudobníci, speváci, skladatelia, „kresťanské“ hudobné skupiny, ale tak isto by sme boli veľmi šokovaní, keby nám Duch Svätý zjavil, koľko percent tejto tzv. „kresťanskej“ hudby bolo komponovanej inšpiráciou priamo z pekla.

Málokteré slovo je dnes tak zneužitá, než práve tento prívlastok „kresťanský“. Je to tak, ako to bolo v dobe rímskych cisárov. Kým prenasledovali kresťanov, slovo „kresťan“ malo svoj cveng. Hoci kto s hocíjakými názormi alebo životom sa nevydával za kresťana, len keď bol skutočne znovuzrodený a ochotný položiť svoj život za Ježiša. Ináč nikto neriskoval svoj život. Ale keď Konštantín Veľký dal slobodu kresťanom, pohanské kresťanstvo sa začalo šíriť a za krátky čas bez pokánia a znovuzrodenia sa takmer každý vydával za kresťana. Pred 10-timi rokmi aj u nás málo ľudí vyznalo, že sú kresťania, ale teraz je to v móde. Ako huby po daždi. Kiežby boli všetci znovuzrodení a bolo by tak veľa opravdivých kresťanov, bárs by bolo také prebudenie! Ale žiaľ, nie je tomu tak. Slovo kresťan sa dnes veľmi zneužíva.

Kto je však skutočným kresťanom? Čo je merítkom toho, kto je kresťan a kto nie je, alebo čo je kresťanské? Čo je merítkom kresťanskej náuky? Čo je základom kresťanskej viery? Čo je základom, merítkom a normou kresťanskej morálky, kresťanskej etiky? - Božie slovo, Biblia.

Hovorili sme aj o tom, že pri hľadaní pravdy o Bohu, o ceste spasenia, pri hľadaní biblických právd, pri rozsudzovaní pravdivosti učenia rôznych denominácií, človek potrebuje pokoru, úprimnosť, nezaujatosť, dôkladné, a nie povrchné hľadanie pravdy, potrebuje rešpektovanie autority Božieho slova a ochotu ho bezpodmienečne poslúchať. Pri hľadaní pravdy o morálnych hodnotách kresťanskej etiky aj o kresťanskej hudbe je základom, prameňom a merítkom Boží názor, a zo strany človeka je podmienkou úprimné a pokorné uznanie, prijatie týchto Božích noriem a ochota konať Božiu vôľu. Ani hudba sa nestane kresťanskou len preto, lebo dostane také meno.

Verím, že hudba bola určená pre oslavu Boha. Satan však hudbu ukradol, uzurpoval ju a uzurpuje, zneužíva pre oslavu seba samého. Lucifer, satan bol stvorený ako nebeský vodca uctievania (worship-líder). Bol pyšný na svoje pomazanie, múdrosť a krásu. Z pýchy a závesti voči Bohu zatúžil po uctievaní a chvále, ktorá patrila Bohu. Táto jeho bezuzdná túžba byť uctievaný sa prejavila aj pri pokúšaní Ježiša Krista. Jeho povaha zostala stále nezmenená a jeho pýcha a túžba po sláve nenasýtená. Aj teraz túži byť oslavovaný. Vie, že človek bol stvorený, aby uctieval. Ak neuctieva pravého Boha, utieka sa k imitácii. Z tohto dôvodu satan imituje celé náboženstvo. Chcel byť Bohom a byť uctievaný ako Boh. Stále sa usiluje o to, aby človek neuctieval Boha, ale jeho. Vytvára konkurenčné falošné náboženstvá a imitáciu všetkého, kým Boh je a čo koná. Z tohto dôvodu imituje aj bohoslužby, aj dary Ducha Svätého a tiež ako dôležitý prvok bohoslužby aj hudbu. Bol stvorený s hudobnými schopnosťami, a preto zdeformuje, neprávom uzurpuje, ovplyvňuje, znetvoruje, zneužíva na sebauctievanie aj hudbu, ktorá pôvodne mala slúžiť k oslave Boha.

Chcel by som citovať jedno vzácne svedectvo z nášho cirkevného časopisu NÁVRAT č. 1/97.: „V kostole, kde som hral na gitaru, som sa tváril zbožne, no cez týždeň som hral v zafajčených kluboch piesne s perverznými textami. Každé druhé slovo v mojich ústach bola nadávka... Po prečítaní knihy „Chceme len tvoju dušu“ som si uvedomil, že všetci slávni muzikanti spievali o satanovi, alebo robili rôzne okultné seansy, opíjali sa, brali drogy, striedali sexuálnych partnerov, alebo sa akýmsi spôsobom vysmievali Bohu. Skrátka naplnili celý svet hnutím „Rob, čo chceš“ a stali sa vzorom pre milióny ľudí. Bol som zhrozený, keď som si uvedomil, že som jedným z nich a že som bol herec a pokrytec. Ale urobil som naozaj úprimné pokánie, neprestajne som volal k Ježišovi, aby mi odpustil všetky moje hriechy a nemravnosti. Rozpustil som skupinu a odmietol som ponuky na nahrávanie, ozvučenie a natáčanie v televízii so skupinou. Predal som všetku aparatúru a vyhádzal asi 150 LP kaziet, 100 CD platní. Prestal som sa stretávať so starými kamarátmi, ktorí odmietli Boha. Dnes už nespievam o láske ku krásnym telám, o sexe, o víne, rock and role a márnosti, ale chválim piesňami Ježiša.“

Vždy s radosťou čítam podobné svedectvá, lebo aj ja som podobne prežil obrátenie, hoci som nebol rockovým hudobníkom. Ale keď ma Duch Svätý usvedčil o pravde a o mojich hriechoch, nemohol som ďalej vzdorovať, a aj ja som spálil za sebou mosty, cez ktoré by som mal možnosť navrátiť sa do starého života. Vždy ma veľmi povzbudí krásne a mocné svedectvo o bývalých rockových hudobníkoch a och fanúšikoch, ktorí uverili a prijali Pána Ježiša, odovzdali sa Pánovi, zavrhnuli rockovú hudbu, zlikvidovali svoje pásky, kazety a CD platne, lebo spoznali ich satanský pôvod a démonické prvky, ktoré obsahujú a ktorých sú nositeľmi. Iní tzv. „kresťanskí“ hudobníci, žiaľ, zahodenú a zavrhnutú štafetu so svojimi charakteristickými satanistickými prvkami prevzali a pod heslom „kresťanské“ a „kresťanský rock“, pokračujú ďalej. Neuvedomujú si, že satan sa premení na anjela svetla. Majú úspech, prosperitu, popularitu, meno, síce nie pre slávu Pána Ježiša, ale pre svoju, prospech nie pre Božie kráľovstvo, ale pre seba. Na ich službu však nikto neučiní pokánie, nikto nezlikviduje svoje metalové pásky, kazety, či CD platne, ako to urobil tento náš brat, bývalý rockový hudobník. Bez pokánia, tesnej brány znovuzrodenia však nikto neuvidí kráľovstvo Božie.

Rôzne katalógy kresťanských CD a MG všeličo prezradia o niektorých svojich tituloch. Propagujú napr. „kresťanský hard rock“ s **drsným** zvukom typického hard rocku a prvkami novej rockovej vlny.

Ponúkajú napr. kapelu stelesňujúcu zvuk Seattlu, temné a dunivé basové rify, grunge gitary, unplugged zvuk. Inú kapelu charakterizuje trash metal s **brutálnym spevom**. Patrí medzi **najtvrdšie** „kresťanské“ kapely.

Ďalej ponúkajú „kresťanský heavy metal“ - skupinu, ktorej hudba dnes patrí k „najtvrdšej odnoži kresťanskej hudby“ grind core s prvkami trash. Základom hudby je **nekompromisný metal**, ovplyvňovaný trendmi 90. rokov.

Označené úvodzovky („tzv. kresť.“), som uviedol ja, tie neboli v katalógu. Prosím vás, povedzte mi, čo je to za hybridná zmiešanina dobrého a zlého, sladkého a horkého, Božieho a satanského?! Ako môže kresťanská hudba obsahovať satanistické prvky? Ako môže byť niečo kresťanské a pritom drsné, brutálne a nekompromisne tvrdé ako hard rock alebo heavy metalová hudba?! Títo autori (piesní aj katalógu) a hudobníci majú asi veľmi skreslenú predstavu o kresťanstve.

V tomto katalógu je aj skupina, ktorá hrá klasický heavy metal v štýle 80-tych rokov. Ako dobre, že tam stojí aj táto veľmi významná veta: „*Nemožno poprieť hudobnú inšpiráciu skupinou Iron Maiden.*“

Je všeobecne známe, že členovia tejto anglickej heavy-metalovej skupiny sú uctievačmi satana a sú inšpirovaní priamo satanom. **Aký je výsledok, keď sa istá „kresťanská skupina“ nechá inšpirovať satanistickou skupinou?** Aká bude tá hudba? Aké prvky budú dominovať? Táto „kresťanská skupina“ bude zase vzorom pre iné „kresťanské skupiny“, ktoré budú - ako aj sú - ňou inšpirované. A táto reťazová reakcia vzájomného vplyvu a inšpirácie týchto „kresťanských skupín“ pokračuje ďalej do nekonečna. Aké prvky tu budú účinkovať? Aký účinok bude mať pohár čistej vody, do ktorej dáme len 10 kvapiek silného jedu? Ktoré prvky tu budú účinkovať? Voda, kyslík či vodík, alebo jed? Verím, že Duch Svätý je dostatočne tvorivý duch, ktorý dokáže inšpirovať Božie deti tvoriť takú hudbu, ktorá bez sporu oslavuje Boha a pôsobí požehnanie. Duch Svätý nepotrebuje prevziať inšpiráciu týchto démonických rockových kapiel z pekla.

Hudba sa nestane kresťanskou len preto, lebo dostane taký prívlastok. Hudbu nemôžeme pokresťančiť, démonickú hudbu prekresťiť, satanskej hudbe dať iný náter, nejaký nábožný text a dať jej názov „kresťanská“.

Čo robí hudbu kresťanskou? Čo robí človeka kresťanom? Čo robí napr. sobáš kresťanským? Manželstvo nerobí kresťanským sobáš uzavretý v kostole pred farárom, ale manželstvo je kresťanské, keď ho uzavreli dvaja znovuzrodení kresťania. Hudba nebude kresťanská tým, že ju budú hrať, spievať v kostole, na kresťanských koncertoch či festivaloch, alebo na veľkých evanjelizáciách. Patrilo by sa, aby na týchto podujatiach bola skutočne kresťanská hudba, ale žiaľ, nie je to vždy tak. Kresťanskú hudbu tvoria a robia znovuzrodení kresťania (skladatelia, hudobníci, interpreti) s posväteným životom, ktorí sú inšpirovaní z čistého prameňa.

V dnešnom kresťanskom svete je veľmi žalostné, že sa nevenuje žiadna pozornosť rozsudzovaniu vplyvov a duchov. Ešte žalostnejšie je však, že nie je o to ani záujem. Každý má inú mieru. Tak ako v oblasti módy a ozdobovania sa, aj v oblasti hudby je to veľmi subjektívna vec. Každý hltá konzumne, masovo to, čo iní, pričom nerozoznáva ani nerozmýšľa, či to škodí, alebo je to užitočné, a aké to bude mať následky.

Chýba schopnosť rozsudzovania. Dnes slovo ako dobré alebo krásne, je veľmi relatívne. O tom, či je niečo dobré alebo zlé, sa ľudia, hlavne mladí ľudia, informujú u takých ľudí, ktorí tiež nevedia veci a vplyvy správne rozsudzovať. Pýtajú sa svojich kamarátov, ktorí rovnako rozmýšľajú. - „*Však je to dobrý film, dobrý časopis, dobrý počítačový program, dobrá hra, dobrá hudba...*?“ a pod. Áno, je to dobrý jed, dobrá pasca satana. „*Je to dobré, veď aj on (môj kamoš) potvrdzuje môj názor*“ – hovoria. Nepýtajú sa Pána, rodičov ani duchovne zreých kresťanov, Biblii, ale tých, ktorí ich názory potvrdzujú.

To bolo aj príčinou pádu človeka. Eve sa tiež zdalo, že ovocie zakázaného stromu je krásne a dobré na jedenie, a keď to videla, zabudla na Božie varovanie, neverila Božiemu slovu, ale uverila satanovi, ktorý povedal, že je to dobré. Odvtedy sú stále cesty, ktoré sa zdajú byť správnymi v očiach človeka, ale ich koniec je v smrti (Prísľ 12:15, 14:12, 16:25). Boh hovorí: „*Pýtajte sa, ktorá je tá dobrá cesta a idte po nej, a tak nájdite pokoj svojej duši. Ale oni povedali: Nepôjdeme! Pozorujte na zvuk trúby, a oni riekli: Nebudeme pozorovať!*“ (Jer 6:16-17). Pôjdeme, ako chceme, nebudeme sa vypytovať, ani pozorovať !!!

Jedna scénka hovorí o tom, že k mladým ľuďom prichádza satan, predstaví sa im kto je, čo robí, aký je jeho úmysel, ale ľudia sa jeden druhého pýtajú: „*Však satan neexistuje, my neveríme v existenciu satana!*“ - „*Však to nie je hriech? Hriech, čo to je? Hriech neexistuje! My neveríme v hriech!*“ - „*Poviazanosť, čo to je? Peklo, čo to je? My neveríme v peklo! O čom tu rozprávaš?*“ V nasledujúcej chvíli sa všetci ocitnú v pekle. Následky démonických vplyvov tvrdej hudby sa často prejavajú aj skôr vo forme depresí a rôznych duševných problémov.

Iná ilustrácia: Jeden človek mal sen, že zomrel a mohol si vybrať medzi peklom a nebom. Najprv ho zaviedli do jednej sály, kde bola veselá hudba, ženy, alkohol atď. Povedali mu, že toto je peklo. Nebo mu tiež ukázali, ale to sa mu zdalo byť nudným, a tak si vybral peklo. Keď ho však potom hodili do ozajstného pekla, začal protestovať, že vraj predtým mu ukázali niečo iné. Diabol sa mu smial do očí: „*Aha, ty si bol asi v agitačnom stredisku /reklamnej agentúre/ pekla*“. - (Je v tom „trocha“ pravdy!).

Božie slovo hovorí: skúmajte duchov. Zvlášť v tejto poslednej dobe. Rozoznanie duchov je veľmi potrebný a dôležitý, avšak najnepopulárnejší dar Ducha Svätého. Vyžaduje plnú odovzdanosť a poslušnosť, lebo často sa stretáva s nepochopením. Telesne zmysľajúci kresťania totiž nemôžu pochopiť ani prichádzajúce nebezpečenstvo, ani pôsobenie duchovných vplyvov, ani Božie varovanie. Vyháňanie démonov, služba, ktorá je často spojená s darom rozoznávania duchov, je populárnejším obdarovaním, lebo je atraktívna, viditeľná. Avšak dar rozoznávania duchov nie vždy vedie k vyhánaniu démonov. Niekedy je to len odhalenie, ktorému nie každý uverí, alebo varovanie, ktoré nie každý prijíma, alebo napomenutie, ktoré nie je populárne. Každý nevidí prichádzajúce nebezpečenstvo, ktoré vidí strážca, ktorý neustále stojí na hradbách a pozoruje. Prorok je ako oko v tele. V Starom zákone aj volali prorokov vidiacimi. Žiaľ, často im neverili, ba niektorých aj zabili, lebo telesne zmysľajúci a tvrdošíjni ľudia nevideli to, čo prorokom ukázal Boh. Ale neskôr, keď už bolo neskoro, zvedeli, že bol medzi nimi prorok. Dnes Boh tiež ustanovil strážcov, ktorí vidia aj to, čo telesní kresťania nemôžu vidieť. Tragédiou mnohých ľudí je a bude, že pravdivosť toho, čo Boh strážcom zjavil, prijímajú a uznávajú, až keď je neskoro.

Ducha hudby a piesní je ťažko rozoznať. K rozoznaniu najčastejšie nepotrebujeme ani zvláštny dar Ducha Svätého, len zrelé, vycvičené zmyslové ústroje, čo všetci kresťania nemajú, a zdá sa, že ani o to nemajú záujem. Tu by mali prejavovať veľkú zodpovednosť vodcovia cirkvi a rodičia.

Mladí ľudia často nemajú predpoklady správne rozoznať hudbu, ktorá Boha oslavuje od tej, ktorá Ho neoslavuje, lebo sú zaujatí tvrdým štýlom hudby, a nemajú ani záujem rozsúdiť ju. Nemajú predpoklady hudbu správne rozoznať, pretože nemajú dostatočne vycvičené schopnosti rozoznávania vplyvov a hudby, ani duchovný dar rozoznávania duchov. Predpokladom správnej schopnosti rozoznávania rôznych vplyvov a poznania Božej vôle, ktorá je dobrá, ľúba a dokonalá, je predovšetkým premena zmysľania, neprispôsobovanie sa tomuto svetu, vydávanie sa Bohu za živú obeť, za príjemnú, rozumnú svätoslužbu (Rim 12:1-2), a schopnosť prijatia tvrdého pokrmu (Žid 5:13-14). Lebo ten, kto nemá obnovenú myseľ, ale sa pripodobňuje tomuto svetu, kto nevydá Bohu svoje údy v živú a svätú obeť a Bohu príjemnú svätoslužbu, ten jednoducho nebude mať schopnosť skúšať, čo je vôľa Božia, čo je dobré, ľúbe a dokonalé. Ten, kto by mal podľa svojho duchovného veku byť už kŕmený tvrdým pokrmom, ale ešte stále znesie len mliečko, nemá vycvičené svoje zmyslové ústroje a nie je schopný posúdiť, čo je dobré, a čo zlé! Boh na tých, ktorí nemilujú pravdu, pošle mocné pôsobenie bludu, aby uverili ľži (2Tes 2:10-12).

„*Beda tým, ktorí hovoria zlému dobré a dobrému zlé, ktorí kladú tmu za svetlo a svetlo za tmu, ktorí kladú horké za sladké a sladké za horké*“ (Iz 5:20).

Ale „... keď oddelíš drahú vec od ničomnej, budeš ako moje ústa“ - hovorí Pán (Jer 15:19). Vtedy duchovné slovo, duchovná pieseň a kresťanská hudba budú nositeľmi Božej moci a Jeho požehnania.

Človek je ako počítač, v ktorom sú nainštalované rôzne programy. Je schopný slúžiť pre Pána, pracovať, tiež poskytnúť zábavu alebo slúžiť pre diablove účely. V počítači môžu byť programy veľmi užitočné pre službu Bohu, na Jeho slávu a na úžitok Božieho ľudu. V tom istom počítači však môžu byť aj neškodné hry, či zákerné, démonické programy. Ten istý počítač môže slúžiť každému podľa toho, o čo sa zaujíma. Predpokladajme, že ja robím na počítači dôležité veci pre Pána, ale musím odskočiť, aby som niečo vybavil, a niekto iný, kto už ledva čaká na počítač, hneď príde a začne hrať nejakú divokú počítačovú hru. Tieto hry sú mnohokrát nositeľmi počítačových vírusov, ktoré zničia aj užitočné programy. Keď sa však vrátim, hráč ma nechce ani pustiť k počítaču, a tak nastane boj. Boj o počítač. Ten, ktorý chce počítač zneužívať, chce vytlačiť toho, kto chce na ňom pracovať pre Pána.

Človek je tiež ako počítač. Nie je jedno, kto sedí za počítačom, a za akým účelom. Boh chce človeka použiť na svoju slávu, diabol ho chce zneužívať. Ak neslúžiš Pánovi, hneď príde ten, ktorý ťa zneužije a zničí. Zo začiatku to možno vyzerá ako nevinná hra, ale skončí poškodením programov a zničením práce, ktorú v tebe Boh už vybudoval. Preto dbaj o to, aby si nikdy nebežal naprázdno, čo diabol rýchlo využije. Bojuj o svoj „počítač“ pre Pána. Bojuj o službu pre Pána, ináč ten bezočivý, drzý hráč ťa vytlačí a zničí tvoju prácu. Nie si stvorený, aby si bol hračkou v rukách diabla, ale aby si naplno slúžil Bohu. Haleluja! Takto sa môže vtlačiť do srdca človeka aj hudba, ktorá oslavuje Pána, ale aj tá, ktorá Ho neoslavuje.

A. Všeobecne o hudbe

Pieseň sa skladá: z melódie, z rytmu, z harmónie a z textu.

Hudbu tvoria skladatelia a textári, interpretujú ju hudobníci a speváci. Pri hudbe hrá veľkú úlohu prameň inšpirácie (skladateľ, textár), kanál (interpretácia - spevák, hudobníci), spôsob prednesu, hlasitosť, posolstvo a duch hudby.

Melódia je spojenie jednotlivých tónov.

Rytmus znamená rýchlosť a pravidelnosť za sebou nasledujúcich tónov.

Harmónia je súzvuk, súlad, lадné spoluznenie, vzájomný vzťah jednotlivých tónov

(Akordy, harmónia - disharmónia)

Melódia pôsobí na city, na dušu, slová piesne sa prihováraajú k srdcu, k duchu človeka, rytmus zápasí o telo a hlasitosť útočí na nervy. Čo najviac pôsobí na teba? Čomu sa otváraš a čomu sa oddávaš?

Duch, posolstvo, poslanie hudby. Hudba je vyjadrovací jazyk, ktorý mnohí ľudia radi počúvajú a chápu. Jazyk, ktorý spája mnoho rovnako zmýšľajúcich ľudí, ale ktorý aj mnohých vzdáľuje a rozdeľuje. Každá hudba má nejaké poslanie, účel. Duch hudby, aj bez slov, pôsobí na poslucháčov a niečo vyjadruje. Aj kresťanská hudba, aj rocková hudba. Všimajme si, aké sú prvky, inšpirácia, interpretácia, motivácia, posolstvo hudby. Čo vyjadruje alebo čo by mala vyjadrovať kresťanská hudba? Čo vyjadruje, ako pôsobí, aké ovocie má rocková hudba a tzv. „kresť. rocková hudba“? Všimajme si, čo vyjadruje, aké je pôsobenie a duch erotickej alebo rockovej hudby?

Hudba môže mať rôzne poslanie, účel: oslavovať Boha, vyjadriť vnútorné pocity skladateľov, spevákov, interpretov, pôsobiť na poslucháčov, vyvolať rôzne nálady: pokoj, nostalgiu, smútok, vyjadriť napr. drsnosť, „bičovanie“, erotiku. Kresťanská pieseň však nemôže plniť hocikaké z týchto poslání. Vo svete aj u skladateľov, interpretov, producentov, manažérov dominuje sex, násilie, rúhanie, peniaze, a tento duch pôsobí aj na poslucháčov. Madonna Ciccone, medzinárodná superhviezda, sexsymbol pre dospievajúcich, ktorí horlivo napodobňujú jej odev a spôsoby, a tak vyvolávajú dojem prostitútok, je často minimálne oblečená, nosí veľký kríž, k čomu podáva rúhavé vysvetlenie: „*Ako Ježiš Kristus priniesol lásku, aj ja prinášam lásku.*“ Ona je jedna z tých, ktorá ovplyvňuje mnoho ľudí. Ale aký je to vplyv? Názov jej LP: Erotika, jej knihy: Sex, jej videa: S Madonnou v posteli. Pritom, niekedy, na dobročinných koncertoch hovorí: „*Dajte si pozor na AIDS.*“ Ale zbytok jej života propaguje sex. Prečo je taká pokrytecká? Lebo sex zarába peniaze. Kamkoľvek sa pozeráte, v tomto svete sa všetko točí okolo sexu. Kino, TV, hudba, móda, reklamy, alkohol, vplyv okolia, kamarátov - to všetko je nástrojom sexu. Sex a peniaze najviac ovplyvňujú ľudí. A hudba je výborným prostriedkom tohto vplyvu.

Hlavné hudobné štýly:

Nasledujúci zoznam nedokonale znázorňuje zatriedenie hlavných hudobných štýlov a ich vývoj. Tieto rôzne štýly sa však vždy vzájomne ovplyvňovali.

- 1) Vážna hudba
- 2) Tradičná cirkevná, kostolná hudba, sakrálna hudba
- 3) Ľudová hudba
- 4) Dychová hudba
- 5) Klasická tanečná hudba
- 6) Jazz, country, blues
- 7) Gospel, spirituálne, praise & worship (chvály a uctievanie)
- 8) Rock and roll, pop-rock
- 9) Rocková hudba, heavy metal, hard rock, tvrdý beat, raga-rock
- 10) Ezoterická, východná meditačná (kludná, „sladká“) hudba

Na vývoj týchto hudobných štýlov mala veľký vplyv americká spoločnosť: hudba pôvodných obyvateľov (Indiánov) a prisťahovalcov z Afriky (černosi) a z Európy (biela civilizácia). Americká spoločnosť mala veľký vplyv aj na celosvetový vývoj rôznych hudobných štýlov.

Kým prvých šesť skupín by sme mohli nazvať okrem **cirkevnej hudby (2.)** za svetskú hudbu, skupinu č. 7. tiež za cirkevnú, č. 8. za prelomovú, prechodnú, **skupina č. 9. a 10. je viac než obyčajne svetská, je totiž satanská.** Táto hudba je inšpirovaná satanom v pekle, je démonická a slúži vyslovene na oslavovanie satana. Niektorý druh alebo štýl pôvodne svetskej hudby (3. - 6.) sa po čase stal súčasťou cirkevnej hudby (ľudové melódie, dychová (pochodová) alebo klasická tanečná hudba (valčík, polka). Tieto štýly sú vhodné pre evanjelizačné účely a k približovaniu sa k neveriacim, avšak tvrdý rock, ktorý obsahuje horeuvedené démonické prvky, jednoznačne nie je vhodný na tento účel. Na „službu“ týchto tzv. kresťanských rockových skupín nikto neučiní pokánie. Bez pokánia, tesnej brány znovuzrodenia, však nikto neuvidí kráľovstvo Božie.

B. Kresťanská hudba

Kvôli spomínaným príčinám a zotrvávajúcemu nesprávnemu chápaniu a zneužívaniu slova „kresťan, kresťanské“ nerád používam slovo kresťanská hudba. Totiž aj pre kresťanskú hudbu je základným merítkom Boží názor. Radšej hovorím o hudbe, ktorá skutočne slúži na Božiu slávu a na Božie účely. Keď ho však používam, myslím na druh a štýl hudby, **ktorú tvoria a interpretujú znovuzrodení kresťania s posväteným životom, ktorí sú inšpirovaní z čistého prameňa a ktorá bezo sporu oslavuje Boha a pôsobí požehnanie.** Duch Svätý nepotrebuje prevziať inšpiráciu démonických rockových kapiel.

Kresťanská hudba je hudbou pokoja. Je radostná, vyjadrujúca čistú radosť v Duchu Svätom, príjemná, ľúbezňá, pokojná, pôsobiaca Boží pokoj, majestátna, dôstojná, oslavná, oslavujúca Boha, vyvyšujúca meno Pána Ježiša Krista (Duch Svätý Ježiša oslavuje), zjednocujúca cirkev, tých, ktorí milujú Pána, starých a mladých. Spája, zjednocuje, ale nerozbíja. Dobrý vedúci chvál berie ohľad aj na obecnosť, aj na vedenie a pôsobenie Ducha Svätého. Lokomotíva neopustí súpravu. Nesprávne je zmýšľanie, že čím rýchlejšia a čím hlasnejšia je hudba, tým je duchovnejšia. Niekedy Duch Svätý aj skrz hudbu vedie k zamysleniu sa, do ticha, k pokániu. To však neznamená, že kresťanská pieseň má byť vždy smutná a pomalá ako na pohrebe. Kresťanské piesne vyjadrujú tiež stav duše kresťana, jeho prosbu, lkanie alebo vďaku a chválu.

Boží ľud je radostný a spevavý národ. Veriaci vždy veľmi radi spievali, chválili Pána a hrali na rôznych hudobných nástrojoch. V St. zákone, zvlášť v Žalmoch je mnoho výziev a taktiež aj v Novom zákone. Chvála, uctievanie Boha piesňami, duchovnými piesňami má veľký význam, ale aj veľkú moc v duchovnom boji.

Kresťanská pieseň nemôže plniť hocijaké poslanie.

Duchovné piesne smerujú

- k Bohu na vyjadrenie vďaky, na chválu, oslavovanie, vyjadrenie žiaľu, smútku, prosby srdca človeka,
- k samotnému spievajúcemu pre potešenie, povzbudenie, aj Boh hovorí k nám skrz piesne,
- k veriacim na vzájomne potešenie a povzbudenie,
- k neveriacim s evanjelizačným posolstvom, výzvou k pokániu a k viere,
- aj voči mocnostiam temnosti.

Okrem toho vyznávajú a zvestujú Božie skutky, Božie pravdy, Jeho moc a slávu.

Ako sme už v časti o hudbe všeobecne hovorili, pieseň sa skladá: z melódie, z rytmu, z harmónie a z textu. V kresťanskej hudbe každý prvok musí mať kresťanský charakter.

Melódia má byť čím ľúbeznejšia a ľahšia. Taká, ktorú po prvom počutí každý bude písať .

Rytmus: nie tvrdý beat ani príliš hlasný. Rytmické nástroje hrajú doprovod, dopĺňajú hudbu a nemajú dominovať. Hrať na bicích nástrojoch je umenie, ktoré nepotrebuje fyzickú silu, ale srdce a citlivosť na vedenie Ducha Svätého. Nie je pravdou, že čím rýchlejšia a hlasnejšia je hudba, tým je duchovnejšia. Ani na tom nezáleží, aký trend ide po svete. Kresťanská etika nehovorí o tom, „ako je“, ale „ako má byť“.

Harmónia - vyjadrujúca pokoj. Boh je Bohom pokoja a harmónie. Celý svet stvoril v krásnej harmónii a poriadku. Satan je ten rozvratník, ktorý všade pôsobí disharmóniu. V kresťanskej hudbe môžu byť síce disonančné akordy ako ozdobné elementy, avšak nemajú dominovať. Dominancia harmónie nad disonanciou má byť v pomere moci Božej nad mocou satanovou. V modernej rockovej hudbe však už nie je ani harmónia len disonancia, disharmónia, dokonca už ani disharmónia, ani rytmus, ani pravidelnosť rytmu, len zvuky, hluk a chaos.

Text. Slová musia byť zrozumiteľné, teologicky (vieroučne) biblické, nie heretické, evanjelizačným posolstvom (zvest' o Božej láske, obeť Pána Ježiša, pokánie a viera), či biblickou tematikou na zamyslenie, na zobudenie svedomia, alebo modlitby, žalmy a chvály na oslavu Boha a Pána Ježiša Krista. Nemajú byť „nič nehovoriace.“

Ak má pieseň síce peknú melódiu, ale text nie je celkom biblicky správny, alebo je štylisticky nesprávny, celá pieseň je nezrozumiteľná, alebo pôsobí rušivým dojmom.

Hlasitosť by mala brať ohľad na nervy starších poslucháčov. Vedci zistili, že silná hlasitosť pôsobí v mozgu ako silný stres, ktorý v nadobličkovej žľaze vylučuje adrenalin. Ak tento vplyv trvá dlhší čas, pôsobí na psychiku človeka ako droga. Kresťania sú oslobodení aj od tohto druhu drog.

Hudba, ktorá oslavuje Boha, je hudbou pokoja. V hudbe pokoja medzi melódiou, rytmom a harmonizáciou je nevysvetliteľný, krásny súlad. Hlasitosť nad 80 dB je nepríjemná, nad 90 dB sa považuje za hluk, ktorý spôsobuje poruchy sluchu. Preto napr. v priemysle je v takomto hluku zakázané pracovať dlhší čas. Hlasitosť hudby pokoja nikdy nemôže ohroziť sluch hudobníkov alebo poslucháčov. Hudba pokoja nemá hypnotický vplyv, nevedie do extázy. Duch Svätý je duchom triezlivosti. Hudba pokoja pôsobí trvalým mocným zážitkom pokoja a radosti, dodáva životnú silu, povzbudzuje, uvoľňuje a nezotročuje, uvádza krásu do života, obohacuje, a to všetko na slávu Božiu a na dobro blížnych.

Prameň a kanál musia byť čisté. Skladateľ, textár, spevák a hudobníci musia byť znovuzrozenými kresťanmi s čistým životom. Duchovná pýcha nemá žiadne miesto v živote kresťanských hudobníkov. Ich najdôležitejšou charakterovou vlastnosťou je nezištnosť, pokora a skromnosť. Nemá dominovať popularita, biznis a peniaze, ale sláva Pána Ježiša Krista.

Interpretácia. Pri interpretácii sú najdôležitejšie slová. Preto má spevák dať pozor na výslovnosť a zrozumiteľnosť textu. **Doprovod a bicie nástroje nemajú prehlásiť spev.**

Čo najviac pôsobí na teba? Melódia, rytmus, slová, hlasitosť? Melódia pôsobí na city, na dušu, slová piesne hovoria k srdcu, k duchu človeka, rytmus na telo a hlasitosť na nervy.

Rozmyšľaj, akú hudbu rád počúvaš, čo spievaš. Spievaj piesne, ktoré Pána oslavujú a pros Ho, aby si slová a rady duchovných piesní mohol aplikovať vo svojom živote.

C. Rocková hudba

Hovorili sme o tom, že pieseň sa skladá z melódie, z rytmu, z harmónie a z textu. Aj o tom, že veľkú úlohu hrá prameň inšpirácie (skladateľ, textár), kanál (interpretácia - spevák, hudobníci), spôsob prednesu, hlasitosť a posolstvo, duch hudby.

Aj rocková hudba je vyjadrovacím jazykom, ktorý spája mnoho rovnako zmýšľajúcich ľudí, ale ktorý mnohých aj vzdďaľuje a rozdeľuje. Ako každá hudba má nejaké poslanie, účel pôsobiť na poslucháčov a niečo vyjadruje, tak aj rocková hudba. Všimnime si teraz, aké sú prvky, inšpirácia, interpretácia, motivácia, posolstvo, aké je pôsobenie a duch rockovej hudby. Čo vyjadruje, čo spôsobí a aké ovocie má rocková hudba?

Čo je rocková hudba? Elektronickým spôsobom zosilnená hlasitá monotónna hudba, ktorá sa zakladá na silnom opakujúcom sa rytme a reve nástrojov a spevákov. Táto hudba dokáže poslucháčov uviesť do extázy, ktorej príznaky sú podobné príznakom epilepsie, takže obecenstvo už vôbec ani nevníma hudbu, ale celý dav ľudí spolu vrieska na javisku i v hľadisku.

V tomto prejave veľkú rolu hrá túžba po mystických zážitkoch. Jeden z najväčších satanistov storočia, anglický okultista Aleisteir Crowley už pred 80-timi rokmi navrhol spôsob, akým je potrebné mladých ľudí naučiť, ako sa môžu dostať do stavu tranzu, a tým ako sa môžu dostať do spojenia s démonistickým svetom. Odporučil 3 spôsoby: Hudbu, ktorá sa zakladá na silnom rytme a monotónnom opakovaní, užívanie drog a voľný sex. Jeho nasledovník Kenneth Anger bol duchovným učiteľom skupiny Rolling Stones, ktorý túto skupinu uvádzal do démonického sveta. Rockové skupiny vo svojich skladbách propagujú voľný sex, užívanie drog a okultizmus. Nie náhodou v tomto procese veľkú úlohu hrá hlasitosť, ktorá na koncertoch dosahuje 120 dB. Táto hodnota hlasitosti sa vyrovná hlasitosti zvuku štartujúceho lietadla zblízka. Slúchadlá walkmanov produkujú priemerne 80-110 dB. Vedci zistili, že silná hlasitosť v mozgu pôsobí ako silný stres, ktorý v nadobličkovej žľaze vylučuje adrenalín. Ak tento vplyv trvá dlhší čas, pôsobí na psychiku človeka ako droga, ako LSD. K tomuto sa ešte pridáva hypnotický vplyv farebných efektov, alkohol a túžba po úteku pred realitou. Faktom je, že rocková hudba pôsobí na psychiku ako droga. Slávny gitarista Jimi Hendrix raz povedal: „*Pomocou hudby možno ľudí hypnotizovať, a keď ich zasiahneme na najslabšom mieste, môžeme im do podvedomia povedať všetko, čo chceme.*“ Nie je prehnané, keď sa hovorí, že rocková hudba v kombinácii so svetelnými efektmi má za následok skutočné „znásilnenie svedomia“.

Štýlové prvky, ktoré vyvolávajú tento vplyv: hlasitosť, monotónnosť, sústavné opakovanie prvkov, tvrdý beat, hudba chudobná v harmónii a bohatá v disharmónii (v modernej rockovej hudbe už nie je ani harmónia len disonancia, disharmónia, dokonca už ani disharmónia, ani rytmus, ani pravidelnosť rytmu, len zvuky, hluk a chaos), nečisté intonácie (rev, hluk bez melódie), silné staccatá a glissandá, extatické výkriky, elektronickým spôsobom zdeformovaná hudba. Mnoho z týchto prvkov pochádza z čarodejníckej, kultickej a bojovej hudby primitívnych afrických národov. V rockovej hudbe, ako i v okultizme vôbec, má veľkú úlohu stav pasivity, úplné vypnutie ducha, odovzdanie sa vplyvu hudby a stotožnenie sa, zjednotenie sa so svetom démonov. Monotónnosť rockovej hudby vedie k vypnutiu ducha človeka, takže človek vôbec nemá kontrolu nad sebou.

Posolstvo rockovej hudby: voľný sex, drogy, východná mystika, nihilizmus, okultizmus, satanizmus, bohorúhačstvo a vzburá, násilie.

Následky vplyvu rockovej hudby na poslucháča závisia od intenzity a miery odovzdania sa tejto hudbe: agresia, záchvaty hnevu, depresia, nutkanie k samovražde, nevedomé návyky, stavy v rôznom stupni tranzu, perverzné sexuálne túžby, neschopnosť rozhodovania, nervové poruchy, trasenie sa, totálna závislosť od tejto hudby.

Životný štýl osobností rockového sveta, ich súkromný život spolu s ich skladbami a vystúpeniami tvorí jeden organický celok.

Charakteristické prvky životného štýlu osobností rockovej hudby:

Neustála a nenasýtitelná túžba po sláve (Lucifer), zbožňovanie zo strany obdivovateľov.

Finančné, priemyselné a obchodné záujmy, profitovanie hudobníkov, výrobcov, vydavateľov, predajcov gram. platní, tiež štátu z daní. Kto však za to všetko, akú cenu a čím zaplatí?

Moc a manipulácia, sugestívny vplyv spevákov, hudobníkov na masy ľudí, masová psychóza.

Drogy, alkohol a voľný sex, únik z reálneho sveta, pred realitou každodenného života.

Vplyv východných náboženstiev (Raga rock pochádza z Indie, raga je druh indickej meditatívnej hudby).

Okultizmus.

Rebélia, vzburá, agresivita, násilie pôsobiacie záchvaty zničenia.

Chaotické mamutie koncerty.

Sebecká mentalita (hnutie „Rob čo chceš!“ - heslo: „Prijmi, už si a zomri mladý!“).

Zjavný satanizmus, bohorúhačstvo, rúhanie sa menu Ježiš, neustále zneuctenie mena Ježiš.

Každá hudba je nositeľom nejakej myšlienky, filozofie, ktorá má vplyv aj na formovanie, či zdeformovanie osobnosti, ale aj módy. Aj rocková hudba. Charakteristické prvky filozofie tejto rockovej módy: Tvoj výzor musí byť výstredný, podľa najnovšej bizarnej módy na vzor metalistov, aby si ťa každý všimol. Musíš mať vplyvných známych, aby si bol aj ty vplyvný. Musíš vyvolať silný dojem na svoje okolie, aby ťa každý rešpektoval. Rocková hudba a jej propagačné materiály sú médiami tejto satanistickej filozofie skladateľov a oslovujú, ovplyvňujú celú osobnosť mladého človeka, celý jeho vôľový, citový a myšlienkový svet. Ani obaly gramoplatní, kaziet a CD nie sú nevinnými neutrálnymi záležitosťami. Sú dobre premysleným znázornením okultistickej a démonickej, satanistickej symboliky, ktoré rafinovanými spôsobmi vyjadrujú posolstvo ducha rockovej hudby.

Taktiež plagáty rockových hviezd, pop-spevákov, hercov, hudobníkov, ktoré zdanlivo „nevinne ozdobujú“ detské izby a otravujú duše niekedy aj celkom malých detí. Rodičia, porozmýšľajte o tom, a keď chcete vaše deti uchrániť od tohto vplyvu, odstráňte tieto modly z izieb vašich detí, kým je čas. Dajte im niečo hodnotnejšie a zaujímavejšie, dajte im morálne čisté poklady. Módni návrhári sa tiež snažia držať krok s výstrednosťami v obliekaní týchto hviezd. Samozrejme, nie neškodne.

Porovnanie charakteristických znakov rockovej hudby a kresťanského životného štýlu:

1) Snaha po sláve	1) Pokora kresťana - sláva Pána Ježiša - služba ľuďom
2) Finančné záujmy	2) Hľadanie nepominuteľných, večných hodnôt
3) Moc a manipulácia	3) Ježiš je Pán, Jemu patrí sláva a moc.
Sugestívny vplyv spevákov	Psychická manipulácia s ľuďmi je čarodejstvom
4) Drogy, alkohol a voľný sex	4) Čistota srdca, zdravie ducha, duše a tela
5) Vplyv východných náboženstiev	5) Ježiš je jedinou cestou k Bohu, B. Slovo je pravda
6) Okultizmus	6) Slovo Božie prísne zakazuje každý druh okultizmu
7) Rebélia, agresivita, zničenie	7) Poslušnosť, láska k Bohu a ľuďom, budovanie
8) Chaotické mamutie koncerty	8) Nehľadať veľkolepé atrakcie, ale službu lásky v tichosti
9) Sebecká mentalita	9) Životný príklad Pána Ježiša a Božie slovo nás učí a vedie k nesebeckému, ale zmysluplnému životu a zároveň k zdržanlivosti od hriechnych žiadostí.
10) Zjavný satanizmus	10) Milovanie Boha a Pána Ježiša Krista

Porovnanie ovocia rockovej hudby a kresťanského životného štýlu:

1) Omámenie, ničivá extáza	1) Ovocie Ducha Svätého
2) Vypnutie osobnosti	2) Vedomé vydávanie sa Bohu k svätoslužbe
3) Poruchy sluchu a psychiky	3) Telesné a psychické zdravie
4) Únik pred realitou života, drogy, samovražda	4) Každodenná dôvera v Bohu
5) Večné zatratenie	5) Večný život

D. „Kresťanská rocková“ hudba

Ako som už v úvode tejto kapitoly povedal, tzv. „kresťanský rock“ je nejaká hybridná zmiešanina dobrého a zlého, sladkého a horkého, Božieho a satanského. Môže však kresťanská hudba obsahovať satanistické prvky? Môže byť niečo kresťanské a pritom drsné, brutálne a nekompromisne tvrdé ako hard rock alebo heavy metal?! Autori a tvorcovia tejto hudby asi majú veľmi skreslenú predstavu o kresťanstve. Kresťanská hudba by mala byť nekompromisná voči hriechu, satanovi a voči pôsobeniu mocností temnosti, ktorá pôsobí v metalovej hudbe. Metalová hudba a kresťanský text je podobná domu, ktorý je v rozpore sám so sebou. Je to úplný protiklad. Tzv. „kresťanský hard rock“ s **drsným** zvukom, temné a dunivé basové rify napodobňujú, privádzajú, vyvolávajú a sprítomňujú atmosféru pekla. Nevieť si predstaviť speváka, ktorý o Božej láske spieva s **brutálnym spevom**.

Aký bude výsledok, keď sa istá „kresťanská skupina“ nechá inšpirovať satanistickou skupinou? Aké prvky tu budú dominovať? Aké budú účinky, keď do pohára čistej vody dáme len 10 kvapiek silného jedu?

Rock sa nedá pokresťaniť. (Výňatok z knihy M. Basilea Schlinkovej: Rocková hudba):

<Aké je bolestné pre každého, kto má mládež rád, keď práve tí, ktorí našli cestu k Ježišovi, ktorí sa azda zachránili z hlbokého bahna, teraz vo veriacich kruhoch opäť narazia na rockovú hudbu. Používa sa pri zvestovaní kresťanského posolstva, lebo dnes platí, že mládeži treba „vyjsť v ústrety“ tam, kde ju možno nájsť. Avšak ako ľahko sa môžu mladí ľudia stať recidivistami! Lebo rocková hudba ostane rockovou hudbou bez ohľadu na to, aké slová sa do nej vložia; podstata rocku je nezávislá od textu. Takzvaná kresťanská rocková hudba sa nedá skúmať izolovane a oddelene od pôvodu a histórie rocku. Je vetvou na tomto kmeni, inšpirovaná a utváraná rovnakým duchom. Potvrdzujú to aj misionári, ktorí pôsobili medzi pohanskými národmi: Rock je hudbou démonov. Keď ich vyvolávajú, alebo vzývajú, deje sa to často pri takomto druhu hudby. Istý misionársky manželský pár opísal, ako domorodci v Kalimantane reagovali na „kresťanskú“ rockovú hudbu: „Prečo vyvolávate duchov tou vašou hudbou?“ Aj oni spoznali to psychické dráždenie, prostredníctvom ktorého prv vytvárali spojenie s temnými démonickými silami.

Známa rocková hviezda David Bowie, ktorý hral v rúhavom filme „Posledné pokušenie Krista“ rolu Poncia Piláta, povedal: „Rock and roll sa v tebe zahniezdil a zničí ťa. Otvára dvere nízkym duchom a tieňom. Rock bol vždy diabolskou hudbou.“

V istom odbornom časopise sa o následkoch rocku konštatuje: „Zavíjajúce sláčikové tóny elektronicky zosilnených gitár, hektické staccatá bicích nástrojov spôsobujú vibráciu nervov, vyradujú akékoľvek myslenie...“ A lekár dodáva: „Dochádza k strate kontroly nad telesnými funkciami. Stav vytrženia s epileptickým šklbaním údov, zavýjanie, hryzenie, smiech, pomočovanie a trhanie šiat sa pociťuje ako zážitok šťastia a slasti.“

Je hlbokým rozporom že sa rocková hudba s jej známymi účinkami, ako rozpútanie vášní, agresivita, vzbura, sexuálna bezuzdnosť, negatívna zmena osobnosti, používa nato, aby sa mladým ľuďom priblížilo kresťanské poslanstvo. Kresťanskí rockoví hudobníci môžu síce podávať jednoznačné svedectvo o svojej ochrane cez nášho Pána Ježiša Krista a môže to byť ich želaním, ale hudba, ktorú nato používajú, je určovaná iným duchom. Tu nejde o rozdielny vkus a štýl, nejde o rozdielne kultúrne stvárnenie, ale jedine o ducha, ktorý stojí za rockovou hudbou.

Keďže „kresťanská“ rocková hudba už existuje asi dvadsať rokov, mali by sa očakávať jednoznačné a trvalé výsledky rockovej evanjelizácie. Pri objektívnej ankete v biblických školách a misijných spoločenstvách na otázku, či sa pri takých podujatiach študenti obrátili, alebo či na nich získali povolanie do služby Ježišovi, sa našiel jediný kandidát, ktorý to mohol potvrdiť; potom ho však museli pre smilstvo prepustiť.

Musí to byť veľká bolesť pre nášho Pána Ježiša Krista, ktorý prišiel, aby „zmaril diablove skutky“ (1Jn 3:8), keď teraz vidí, ako sa diablove dielo - rocková hudba - využíva ako lákadlo na bohoslužby a evanjelizáciu. Mám správy z veľkých zhromaždení mládeže a iných konferencií, na ktorých vládla atmosféra Ducha Svätého a srdcia sa pod vplyvom ústredného posolstva otvárali Ježišovi, ale keď začala hrať kapela a zazneli „kresťanské“ rockové a popové songy, mládež bola v momente ako zelektrizovaná, celkom zmenená a všetko sa skončilo v bezuzdnosti.

Dve naše sestry zažili počas svojej služby na festivale mládeže niečo podobného. Aj tam hrala „kresťanská rocková“ hudba; jedna skupina hrala tak silno, že sa mládež dostala do extázy. Tri mladé dievčatá, ktoré o sebe povedali, že sa obrátili, prišli k našim sestrám ku pultu s knihami a naliehavo ich prosili, aby v modlitbe prosili pána o odpustenie za tú rockovú hudbu. Hoci najextrémnejšia skupina ešte nevystúpila, jedna z nich celú noc nemohla spať, lebo pod vplyvom tejto hudby sa v nej prebudila a mučila ju celá jej minulosť.

Istý mladý muž, ktorý sa pred desiatimi rokmi obrátil a akoby zázrakom sa vyslobodil z ťažkej narkománie, sa zúčastnil na každoročnom kresťanskom festivale v Anglicku. Okrem biblických hodín a seminárov tam hrala aj „kresťanská“ rocková skupina - a po prvýkrát odvtedy, čo sa stal kresťanom, mal znovu halucinácie.

V našom predantikristovom čase je maximálnym zvädzaním, keď ľudia, ktorí sú zodpovední za prácu s mládežou, zvestujú Božie slovo zmiešané s rockovou hudbou. Bez toho, žeby to chceli, privádzajú mladých ľudí do satanovej blízkosti, lebo táto hudba je ním poznačená a je jedným z jeho prostriedkov, ktorými chce dostať ľudí do svojej moci. Na tom ani kresťanský text nič nezmení.

Božiu vznešenosť a nekonečnú lásku nemožno uctievať rockovými piesňami. Tak ako rocková hudba priťahuje zlé mocnosti, platí aj opak, že Božia prítomnosť a svätosť sa stáva vnímateľnou prostredníctvom hudby inšpirovanej Božím Duchom. Táto hudba je schopná sprostredkovať nám niečo z nebeského sveta a zapáliť nám srdce k vrúcnejšej láske k Ježišovi; alebo nás vtiahne do Ježišovho utrpenia a smrti za nás, aby sme ho nasledovali na Jeho ceste. A to v prípade rockovej hudby nie je možné, lebo jej účinok je v rozpore s nasledovaním Ježiša. Preto ani nemôže byť prostriedkom pravého evanjeliového zvestovania Ježišovho posolstva. Práve naopak, kresťanskú mládež treba vystríhať pred nebezpečenstvom rockovej hudby a vyzývať ju, aby v zodpovednosti za mnohých rovesníkov, ktorí podliehajú satanskému víru rocku, zaujala stanovisko proti rocku.>

Hudba sa nestane kresťanskou len preto, lebo dostane taký prívlastok. **Hudbu nečiní kresťanskou ani kresťanský text.** Hudba má ducha, hudba má poslanstvo aj bez slov. Predstav si peknú melodickú hudbu, príjemnú a ľúbeznu, nejakú známu kresťanskú melódiu s perverzným, erotickým alebo drastickým textom. Môže to byť na Božiu slávu? A naopak? Drastická hudba s biblickým textom, to už môže byť? Posolstvom kresťanskej viery je Božia láska. Ako sa táto môže spojiť s brutálnou hudbou?

V kresťanskej hudbe každý prvok - melódia, rytmus, harmonizácia, text, prameň inšpirácie, kanál interpretácie, spôsob prednesu, hlasitosť a poslanstvo, duch hudby - musí mať kresťanský charakter. Kresťanskú hudbu tvoria a robia **znovuzrodení kresťania** (skladatelia, hudobníci, interpreti) s posväteným životom, ktorí sú inšpirovaní z čistého prameňa. Hudba je vyjadrovacím jazykom. Jej štýlové prvky, poslanstvo a pôsobenie majú veľký vplyv na poslucháčov. Porovnávaj, čo vyjadruje, spôsobí a aké ovocie má rocková hudba, a aké sú štýlové prvky, inšpirácia, interpretácia, motivácia, poslanstvo, aké je pôsobenie „kresťanskej“ rockovej hudby.

Častokrát sa odvoláva nato, že sa dnešná generácia nedá osloviť tradičnou kresťanskou hudbou, a je potrebné priblížiť sa k nej týmto rockovým štýlom. **Prax však ukazuje**, že o túto hudbu sa najviac zaujíma a počúva ju predovšetkým „kresťanská“ mládež, ktorá sa vyžíva v omámení touto hudbou a máločo myslí na záchranu svojich neveriacich rovesníkov, **ktorí s týmto štýlom hudby už sú presýtení!** Po druhé, do Božieho kráľovstva nevedie iná cesta, než cesta pokánia, ktorú táto hudba jednoducho nie je schopná ukázať. A po tretie, pretože táto hudba jednoznačne je inšpirovaná satanom v pekle, je démonická, obsahuje spomínané démonické prvky a slúži na oslavovanie satana, nie je vhodná na evanjelizačný účel. Jej účinok je v rozpore s nasledovaním Ježiša, preto nemôže byť prostriedkom pravého evanjeliového zvestovania Ježišovho posolstva. Hovorili sme, že niektoré štýly, pôvodne svetskej hudby, sa po čase stali súčasťou cirkevnej hudby, stali sa vhodnými pre evanjelizačné účely a k približovaniu sa k neveriacim, avšak tvrdý rock pre spomínané príčiny nie je vhodný.

Podľa môjho názoru mierny tzv. kresťanský poprock môže byť prípustný na evanjelizačných koncertoch ako východisková hudba, ako návnada na prilákanie neveriacich mladých ľudí, ale postupne je potrebné prechádzať do jemnejšieho a do majestátneho, oslavného štýlu. Nie však ako smerovanie, ako kresťanská hudobná orientácia sebavyživovania, sebauplatňovania a zábavy mnohých mladých kresťanov.

Ako som už spomínal, mnohé tzv. kresťanské rockové skupiny majú úspech, prosperitu, popularitu, meno, nie však pre slávu Pána Ježiša, ale pre svoju, prospech nie pre Božie kráľovstvo, ale pre seba. Môžu byť hoci aj gitarovými virtuózmi, ale skrze ich službu nikto neučiní pokánie, nikto nezlikviduje svoje metalové pásky, kazety, či CD platne.

Duch Svätý nepotrebuje prevziať inšpiráciu od démonických rockových kapiel. On je dostatočne inšpiratívny a tvorivý duch, ktorý dokáže inšpirovať Božie deti tvoriť takú hudbu, ktorá bezo sporu oslavuje Boha. Potrebujeme znovuzrodených, pokorných hudobníkov a spevákov s posväteným, čistým životom a pomazaných Duchom Svätým, ktorí sú inšpirovaní z čistého prameňa, ktorí tvoria a interpretujú takú hudbu, ktorá skutočne slúži na Božiu slávu, na Božie účely a pôsobí požehnanie, hudbu inšpirovanú Duchom Svätým. Áno, my potrebujeme takúto hudbu, hudbu pokoja, pôsobiacu Boží pokoj, hudbu radostnú, vyjadrujúcu čistú radosť v Duchu Svätom, hudbu príjemnú, ľúbeznu, majestátnu, oslavujúcu Boha a vyvyšujúcu meno Pána Ježiša Krista. Hudbu zjednocujúcu tých, ktorí milujú Pána, starých a mladých, lebo Duch Svätý Božie deti spája, cirkev zjednocuje, a nie rozbíja. Hudbu, v ktorej každý prvok má kresťanský charakter, kde medzi melódiou, rytmom a harmonizáciou je nevysvetliteľný, krásny súlad, ktorej text nie je heretický a ktorej hlasitosť neohrozuje sluch hudobníkov, ani poslucháčov a nepôjde na nervy ani starším poslucháčom. Hudbu pokoja, ktorá nepôsobí masovú psychózu, nemá hypnotický vplyv a nepôsobí na psychiku človeka ako droga, nevedie do extázy, avšak uvádza do svätej Božej prítomnosti, kde sa človek zmení, a ktorá takto pôsobí trvalý mocný zážitok, zážitok pokoja a radosti, dáva prorocké usmernenie (2Kráľ 3:16), dodáva životnú silu, povzbudzuje, uvoľňuje, a nie zotročuje, uvádza krásu do života, obohacuje a to všetko na slávu Božiu a na dobro blížnych. Možno títo hudobníci nebudú gitarovými virtuózmi, ale skrze ich službu mnohí budú činiť pokánie a mnoho rockových hudobníkov ešte zlikviduje svoje metalové pásky, kazety, či CD platne, ako to urobil jeden náš brat, bývalý rockový hudobník. Lebo bez pokánia, tesnej brány znovuzrodenia, nikto neuvidí kráľovstvo Božie.

Potrebujeme tiež, aby Boží ľud bol radostný a oslavoval svojho Boha životom a piesňami, spôsobom, ktorý sa ľúbi aj Pánovi, a na ktorý On môže dať svoje požehnanie a poslať moc, pomazanie a pôsobenie svojho Ducha, ktorý usvedčuje svet z hriechov a svedčí o pravde. Chvála, uctievanie Boha patrí do kresťanského života. Má veľký význam a veľkú moc. Nech nám Pán dá prežívať toto požehnané pôsobenie hudby a duchovnej piesne v našom každodennom živote a moc chvály, aj v duchovnom boji.

6. AKO ŽIŤ V UPROSTRED ZDEFORMOVANEJ KULTÚRY?

A. ČO JE KULTÚRA? VÝZNAM SLOV: KULT A KULTÚRA

Slovo „kultúra“ pochádza z latinského slova „cultura“, ktoré je trpné prídavné slovo „colere“ čo znamená: pestovať, zveľaďovať. Príbuzným pojmom je slovo „cultus“, čo má význam uctievanie. Z toho slova sa odvodza aj slovo kult, čo znamená modloslužbu, falošné náboženstvo.

Teda kultúra, „cultura“ znamená niečo, čo má byť pestované, zveľaďované. Toto slovo pôvodne označovalo **pestovanie úžitkových plodín**, skultúrňovanie, kultivovanie, zušľachťovanie zeme a rastlín. Vo filozofii ako metaforu používali k pojmu „starostlivosti o dušu“. Od 16. storočia sa používa pre označovanie umeleckých činností, ako literatúra, hudba, architektúra, maliarstvo, divadelné umenie, ľudové umenie, remeslá, bývanie, obliekanie, veda, filozofia, atď.

Výskumom kultúry sa zaoberá kulturológia.

Niektorí filozofi zozbierali 164 definícií kultúry 😊. Je to labyrint rôznych filozofických úvah a mudrovaní.

Preto spomenieme len niektoré zo základných rozdelení (definícií) kultúry:

1. Kultúra ako **súbor hodnôt** noriem, zvykov, tradícií, vzťahov, viery, umenia, morálky, výchovy, slušnosti, vzdelanosti a iných čŕt, ktoré charakterizujú nejakú spoločnosť, národ alebo spoločenskú, sociálnu či etnickú skupinu (napr.: kultúra starých Slovanov, Maďarov, Rómov a pod., ľudové umenie, rómska kultúra, kultúra /nielen amerických/ tínedžerov).
2. Kultúra ako **dobová civilizácia** (napr.: kultúra národov staroveku – Egypt, Izrael, Grécko, Rím a pod.). Civilizácia je chápaná ako úroveň spoločenského vývoja, ktorú určitá spoločnosť dosiahla. Podľa toho sa ľudia i celé národy mohli deliť na viac či menej civilizované, kultivované, kultúrne, prípadne barbarské.
3. Kultúra ako filozofický smer, viera alebo **svetonázor**. V dejinách každá kultúra bola /a je/ ovplyvnená filozofickým smerom či svetonázorom aktuálnej doby (napr. hedonizmus, romantizmus, mysticizmus, ateizmus, materializmus, nihilizmus a pod.). Stredoveká kultúra bola najviac ovplyvnená katolíckym náboženstvom. Východoeurópska kultúra druhej polovice 20. storočia bola ovplyvnená najmä komunistickou ideológiou.
4. **Umenie a kultúra má úzke spojenosti aj s morálkou.** Morálne hodnoty, resp. nemorálne postoje umelcov cez ich tvorby môžu mať veľký vplyv na morálnosť či nemorálnosť, na kultúrnosť či nekultúrnosť človeka, spoločnosti a národa. A naopak, prevládajúce morálne hodnoty spoločnosti, tradícia národa, svedomie alebo nesvedomitosť ľudí môžu mať vplyv na etické smerovanie kultúry a na formovanie jej tvorcov, na umelcov. Žiaľ, pod maskou kultúry sa často skrývajú aj veľmi nemorálne tvorby.
5. Kultúra má aj **náboženský aspekt**.
 - **Po prvé preto, lebo kultúra a morálka** sú spojené nádoby, a **morálka vo veľkej miere závisí od náboženských postojov ľudí a prevládajúceho svetonázoru** spoločnosti. Iná je kultúra a morálka bohabojných veriacich kresťanov než bezbožných ateistov, nacistov (dr. Mengele) či polyteistických šamanov. **Viera a náboženské postoje majú veľký vplyv na morálku a takto aj na smerovanie kultúry.**
 - **Po druhé aj preto, lebo kultúra a kult** sú tiež spojené nádoby. Slová „cultura“ a „cultus“ majú spoločné korene. Kult znamená náboženské prejavy, praktiky uctievania, zbožňovanie niečoho, čo človek za boha považuje. Kult v dnešnom chápaní je slovo aj na označenie sekty. **V tomto zmysle kultúru** môžeme chápať aj ako kult, ako uctievanie kultúry, uctievanie jej tvorcov a produktov. Najmä vo vysokej (high) kultúre sa kultúrne aktivity konajú v najvyššej úcte k nej. Ale každá generácia (aj zástancovia pop kultúry a subkultúry) si nielen vážila, uctievala, ale často aj zbožňovala a zbožňuje svoju kultúru a svojich superstárov. **Takto sa kultúra stáva kultom, náboženstvom.**
6. **Rôzne úrovne kultúry.** Na tomto mieste nie je priestor podrobne zhodnotiť rôzne úrovne kultúry, a preto len okrajovo, informatívne spomeniem ich stručnú charakteristiku.
 - **„High“** (vysoká, elitná) **kultúra** je súbor kultúrnych prvkov, hlavne v oblasti umenia (klasická vážna hudba, maliarstvo) ako kultúra vyššej vrstvy, vzdelanejšej spoločenskej triedy (napr. aristokracie), ktorá je v ostrom kontraste s nízkou „sub“ kultúrou či „pop“ kultúrou menej vzdelaných ľudí. **„High“ kultúra elitnej spoločnosti však neznamená, že aj jej morálka je vysoká.**
 - **Pop kultúra** (angl. popular culture – populárna zábavná kultúra) je predovšetkým tá úroveň kultúry, ktorej hlavnou úlohou je zabávať. Produkuje ju tzv. zábavný priemysel a jej sprostredkovateľmi sú hlavne masmédiá. Cieľom pop kultúry je páčiť sa čo najširšiemu spektru verejnosti. Je to populárna, obyčajnými ľuďmi najviac obľúbená, väčšinová, masová kultúra nižšej spoločenskej vrstvy. Pop kultúra sa často zamieňa, nie je však totožná s ľudovou (people), etnickou kultúrou.

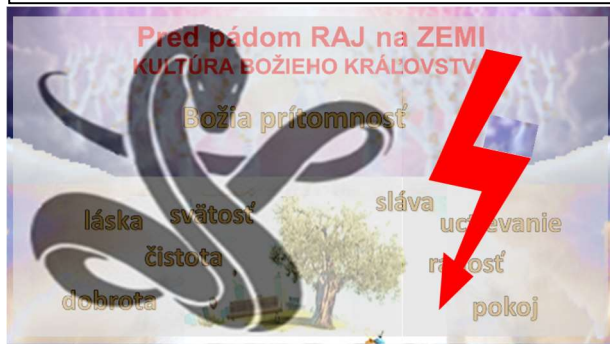
- **Subkultúra** je súbor kultúrnych prvkov typických pre nižšie sociálne skupiny spoločnosti, odlišujúce sa od dominantného kultúrneho prúdu. Už samotné slovo „sub“ vyjadruje niečo nižšie, horšie. Tento typ kultúry vždy viac a viac vedie k nemorálnostiam, uctievaniu satana, k deštrukcie a sebazničeniu (k drogám, k extáze). **Pojem subkultúra najčastejšie sa spája s rebelujúcou mládežou**, ktorá má sklony odlišovať sa od všetkého tradičného a prevládajúceho. Svoje postoje a filozofie (rebeliu, protest) vyjadruje pomocou viditeľných subkultúrnych prvkov ako **oblečenie** (až exhibicionistické), účesy, príčesy, ozdoby (reťaze, cvoky, tetovanie, piercing). **Aj štýlom hudby**. Termín subkultúra je všeobecne chápaná ako chorobný jav v spoločnosti, ako nižšia, deštruktívna kultúra. **Hovorí sa o subkultúrach podsvetia, kriminálnikov, narkomanov, radikálnych extrémistov**. Otcom každej rebelie je satan! **Pre subkultúry je charakteristické, že nielen sa búria voči hlavnému kultúrnemu prúdu**, ale vnútorne bojujú **aj medzi sebou**, a líšia sa životným štýlom, štýlom špecifického obliekania a hudby, ktoré zároveň vyjadrujú aj (často nepriateľské) rozdiely medzi jednotlivými smermi a filozofiami (hippies, anarchisti, metal, punk, emo, hip hop, skinhedi, grafity, sprejeri atď.).

B. PREHLAD SVETOVEJ KULTÚRY

- **Pred pádom človeka v raji bola na Zemi kultúra Božieho kráľovstva:** Božia stála prítomnosť, atmosféra Jeho svätosti a slávy, atmosféra pokoja, radosti a lásky. Človek vedel voľne dýchať, Boha uvoľnené oslavovať. Dostal vládu na všetkým stvorením a za úlohu dostal zveľaďovať zem. (1M 1:28, 2:15). Je to žiadúci stav.

- **Po páde do hriechu všetko sa pokazilo.** Nastala strašná vec. Ten starý had, satan, burič a ničiteľ, ktorý sa vzbúril proti Bohu, oklamal aj človeka a všetko to krásne zničil. Človek bol z raja vyhnaný, hriech sa tak rozmnožil na Zemi, že Boh oľutoval, že stvoril človeka. A to všetko viedlo k potope.

- **O kultúre pred potopou nevieme takmer nič.** Toľko vieme, že to bola doba vzniku ľudskej civilizácie. Civilizácia nevnikla s neandertálcami pred pol milióna rokov! Podľa 1M 4:17 Kain stával mesto, ktoré pomenoval podľa svojho syna Hanocha Hanochom. Kainov pra-pra-pravnuk Lámech už si zobral dve ženy. Prvá, Ada porodila Jabala; ten bol otcom tých, ktorí bývajú v stanoch a pasú stádo. A meno jeho brata bolo Júbal; ten bol otcom všetkých, ktorí hrajú na harfu a pískajú na píšťalu. I Cilla porodila Tubalkaina, kováča, otca to všetkých, ktorí pracujú z medi a zo železa. (1M 4:20-22). Vieme, že to bola kainovská línia, bezbožná kultúra, bezbožná civilizácia, ktorá potopou zanikla. No predsa, bol tam niekto, kto vzýval Boha, hľadal Boha, kto pestoval kultúru Božieho kráľovstva. To bol Enoch. Enoch chodil s Bohom a Boh ho vzal do neba, bol vytrhnutý pred skazou, pred potopou. (1M 5:24). Pán Ježiš povedal, že aj pred Jeho príchodom bude tak, ako bolo vo dňoch Noácha. Keď chodíš s Bohom a si nositeľom kultúry Božieho kráľovstva uprostred bezbožnej kultúry, aj Ty môžeš počítať s tým, že budeš mať účasť na vytržení Cirkvi.
- **Po potope život išiel ďalej. 1M 10. kap.** Nimród bol mocným hrdinom na zemi (v Mezopotámii), lovec, ale **bol veľkým vzbúrencom proti Bohu**. Staval chrámy iným bohom. Počiatkom jeho kráľovstva bol Babylon. Vystavil aj sedem ďalších miest a zjednotil ich vo svojom kráľovstve. Toto zjednotenie neskôr **viedlo k stavbe babylonskej veže**. **Po smrti začal byť oslavovaný** a tu je počiatok kultu uctievania mŕtvych. Z Babylonu pochádza **kult matky s dieťaťom**, lebo prvý titul „Madona“ mala Nimródova manželka Semiramis. V Babylone sa ďalej rozvinula **astrológia (nie astronómia!)** a iné okultné vedy.

Niekoľko obrázkov o tejto kultúre

- V Mezopotámii v tejto kultúre uctievania mnohých bohov žil aj Abrahám, ktorý bol Bohom povolaný a z tohto pohanského prostredia vyvedený, pretože Boh mal s ním plán. Skrz neho (v jeho „semene“) mala byť uskutočnená kultúra Božieho kráľovstva, uctievanie jediného živého Boha najprv v živote izraelského národa (aspoň teritoriálne), potom v živote Cirkvi Ježiša Krista.
- V tomto prostredí bol povolaný aj izraelský národ, ako Boží národ, ktorý Bol vyslobodený z egyptského otroctva. Boh s nimi učinil zmluvu, dal im svoj Zákon, zaviedol ich do zasľúbenej zeme, a Izrael v mori ostatných národov, ktoré uctievali množstvo pohanských bohov, mal byť zvláštnym, oddeleným, svätým národom.

Bolo obdobie, kedy Izrael žil v Božej bázni, v čistote a slúžili jedinému Bohu. Izrael v tej dobe prosperoval a sláva izraelského národa bola veľká. Ale akonáhle sa odklonili od čistoty, úprimnosti od Božej služby, prišli problémy a nastal pád izraelského národa. Boli rozptýlení v Babylone a po celom svete.

- **Striedanie svetových ríš a svetových kultúr.** V knihe Daniela Biblia prorockými obrazmi opisuje pád a následné striedanie starovekých svetových veľríš. Babylonskú ríšu vystriedala médsko-perzská ríša, ktorú podmanil Alexander Veľký a potom prišla rímska ríša. **Tieto svetové ríše zanechali po sebe ako „dedičstvo“ svoju kultúru a náboženstvo**, s tým rozdielom, že svojich bohov a ich sochy **premenovali**: Zeus – Jupiter, Erós – Amor, Aphrodité – Venuša atď.
- **Rímska kultúra je dedičom všetkých kultúr predchádzajúcich ríš**, ktorá zároveň silno ovplyvnila aj kultúru nasledujúcich storočí. **Dokonca aj dnešná kultúra, filozofia a mentalita je dedičstvom renesancie týchto zašlých svetových kultúr.** Z Babylonskej ríše zdedila modlárstvo, kult matky s dieťaťom a kult zomrelých. Od Peržanov je tu v spoločnosti silná nenávisť voči Židom a snaha ich zlikvidovať. Z Gréckej ríše zase v našej spoločnosti pretrváva sklon k filozofovaniu. Grécki filozofi si veľmi vážili poznanie (gnosis), a hľadali odpovede na veľké otázky života, ako je vznik a usporiadanie sveta, zmysel existencie, javy a zákonitosti v prírode atď., popritom odpovede na tieto otázky už Boh v knihách židovského Starého Zákona dal. V dobe najväčších gréckych filozofov totiž Septuaginta (grécky preklad Starého Zákona) v diasporách už bola známa. Apoštol Pavol v liste Rimanom píše o tom, že jediný pravý Boh samého seba zjavil ľuďom minimálne v prírode, v stvorenstve, ale ľudstvo sa odvrátilo od známosti a uctievania živého Boha a začalo uctievať stvorenie. *„Pretože to, čo sa môže viesť o Bohu, je im zjavné, pretože im to Boh zjavil... oni však poznajúc Boha neoslavovali Ho ako Boha ani Mu nedakovali, ale zmárniveli vo svojich myšlienkach, a zatemnilo sa ich nerozumné srdce, hovoriac o sebe, že sú múdri, stali sa bláznami a zamenili slávu neporušiteľného Boha za podobnosť obrazu porušiteľného človeka i vtákov i štvornohých tvorov i zemeplazov...“* (Rim 1:18-23). Toto filozofické mudrovanie spôsobilo, že na trón srdca sa dostal rozum (racio) a viera v živého Boha sa stala bláznovstvom. Toto filozofické mudrovanie je koreňom aj dnešnej liberálnej teológie, podľa ktorej Bibliu netreba brať doslovne. Apoštol Pavol o tom píše takto: *„Lebo slovo kríža je tým, ktorí hynú, bláznovstvom; ale nám, ktorí dosahujeme spasenie, je mocou Božou. Lebo je napísané: Zahladím múdrosť múdrych a rozum rozumných zavrhnem. Kde je múdry? Kde učený v zákone? Kde dišputant tohoto sveta? Či Boh neobrátil múdrosti tohoto sveta na bláznovstvo? Lebo keď v múdrosti Božej svet skrze múdrosť nepoznal Boha, zaľúbilo sa Bohu skrze bláznovstvo kázania spasiť veriacych. Keďže i Židia žiadajú znamenia, i Gréci hľadajú múdrosť, my kážeme ukrižovaného Krista, Židom pohoršenie a Grékom bláznovstvo; ale tým istým, povolaným, Židom i Grékom, Krista Božiu moc a Božiu múdrosť. Lebo bláznivé Božie je múdrejšie ako ľudia a slabé Božie je silnejšie ako ľudia. Lebo veď vidíte svoje povolanie, bratia, že nie mnoho múdrych podľa tela, nie mnoho mocných, nie mnoho urodzených je medzi vami zachránených. Ale bláznivé u sveta si vyvolil Boh, aby zahanbil múdrych, a slabé u sveta si vyvolil Boh, aby zahanbil to, čo je silné, a neurodzené u sveta a opovrhnuté si vyvolil Boh, a to, čo nie je, aby zmaril to, čo je niečím, aby sa pred Bohom nechválilo niktoré telo.“* (1Kor 1:18-29).

Odmietnutie Boha je príčinou každej biedy: „...*Preto ich tiež aj Boh vydal v žiadostiach ich srdca do nečistoty, aby prznili svoje telá medzi sebou, ako takí, ktorí premenili pravdu Božiu na lož a radšej sťa Boha ctili a bohoslúžili stvoreniu než Stvoriteľovi, ktorý je požehnaný na veky. Amen.*“ (Rim 1:23-25). A tak za dedičstvo grécko-rímskej kultúry nám bolo zanechaná aj nemravnosť, homosexualita, hedonizmus, kult tela, nudizmus, sexuálna neviazanosť, ktorou dnešná spoločnosť je úplne presiaknutá. Maliari, sochári gréckej kultúry ľudské telo zobrazovali bez odevu (Michelangelo: Dávid). Gréci športovali nahí a pre bohobojných Židov, ktorí mali vedľa synagógy telocvičňu (gymnasion), bolo veľmi pohoršujúce, keď videli pobehovať holých ľudí.

- **V tejto dobe, v dobe vlády rímskeho impéria a grécko-rímskej kultúry sa narodil Pán Ježiš Kristus.** Jeho nasledovníci žili v čistote a svätosti. Hoci kto nemohol sa stať členom kresťanskej cirkvi. Každý, kto chcel byť kresťanom, činil pokánie, prežil znovuzrodenie, dal sa pokrstiť a rozišiel sa uctievaním modiel. Prví kresťania museli čeliť modloslužbe, a pretože odmietli uctievať cisára a obetovať modlám, boli prenasledovaní a boli hodení pred divé zvieratá v cirkusových arénach.
- **Kým boli prenasledovaní, nepodľahli tejto pohanskej kultúre.** Ale prišla sloboda a sloboda prinášala aj to, že kresťanstvo sa stalo povinným štátnym náboženstvom. Zrazu začali krstiť aj malé deti, dokonca „prekrstili“ aj pohanské sochy, ktorým dali mená zosnulých kresťanských svätých. Takto vznikol kult zosnulých svätých (uctievania mŕtvych), kult Márie, ktorú aj dnes uctievať za „kráľovnú nebies“. A tak sa stalo, že pôvodné babylonské náboženstvo sa udomácnilo aj v Ríme, a dedičstvo babylonskej kultúry prevzal aj cirkevný Rím. Na konci 4. storočia už takmer všetky prvky babylonského náboženstva sa nachádzali aj v rímskokatolíckom náboženstve.
- **Hovoríme, že naša kultúra má židovsko-kresťanské korenie.** Často sa hovorí o kresťanskej kultúre, a táto kultúra na dlhé stáročia ovplyvňovala celosvetovú kultúru a umenie ako architektúra, hudba, sochárstvo, maliarstvo. Mohli by sme povedať, že „vďaka Bohu!“. Nechcem podceňiť a znevažovať umeleckú hodnotu tých stavieb, malieb a hudobných skladieb, avšak boli by sme veľmi šokovaní, keby nám Svätý Duch zjavil, koľko tzv. „svätých“ obrázkov, relikvií a iných „kultúrnych hodnôt“ má okultistické pozadie. **Svätý Duch určite neinšpiruje** maliarov, aby maľovali sväté obrázky, ani skladateľov, aby skladali hudbu k uctievaniu Márie. Taktiež mnohé tradície a zvyky, ktoré majú zjavný pohanský pôvod, sa považujú za kresťanské, hoci sú priam v rozpore s učením Biblie. Kultúra starých Slovanov, Maďarov či tradícia Rómov so svojimi pohanskými prvkami a poverami tiež je veľmi zakorenená v mentalite našich národov.
- **V nasledujúcich storočiach** cez celé dejiny kultúry sa menili, striedali sa rôzne umelecké štýly ako barok, romantika, klasicizmus, realizmus, impresionizmus, modernizmus, kubizmus, abstrakt, atď.

C. DNEŠNÁ KULTÚRA – JE DNEŠNÁ KULTÚRA DEFORMOVANÁ?

Videli sme, že pôvodný význam slova „cultura“ znamená pestovanie, zveľaďovanie, zušľachtenie, kultivovanie, skultúrnenie. Taktiež sme vnímali niečo z toho, aká je kultúra Božieho kráľovstva. Vo svetle týchto charakteristík pozrieme sa, **či je dnešná kultúra zdeformovaná?**

Žijeme v dobe zábavy, v dobe keď sa ľudia ženú za vecami, ktoré sú zábavné. Heslom rímskych cisárov bolo: „*Panem et circenses*“ (chlieb a hry). To znamenalo, že keď vládca chcel odvrátiť pozornosť ľudí od ich skutočných problémov, mal im dať každodenný chlieb a zabezpečiť zábavu. Satan dnes chce odvrátiť pozornosť ľudí od najdôležitejších vecí, aby ľudia nemysleli na Boha a na svoje spasenie. **Vo víre bujarých zábav ľudia zabúdajú na Boha a na Božiu bázeň.** Bujará oslava zlatého teľaťa: „*A ľud sadol, aby jedol a pil, a vstali, aby sa hrali.*“ (2M 32:6). – „*Tu začal ľud smilniť odchádzajúc za dcérami Moábovými, ktoré pozvali ľud k obetiam svojich bohov. A ľud jedol, a klaňali sa ich bohom.*“ (4M 25:1). **Zomrelo 24 tisíc.** „*Ako to bolo za dní Noacha, tak bude aj za príchodu Syna človeka: ľudia jedli, pili, ženili sa a vydávali, (určite aj sa zabávali) ...a nezbádali nič, až prišla potopa.*“ (Mt 24:37-39). Aj hry majú určité miesto v živote: „*Keď som bol dieťa, vravel som ako dieťa, myslel som ako dieťa, rozumoval som ako dieťa. Ale keď som sa stal mužom, zanechal som detské veci.*“ (1Kor 13:11). „*Raduj sa mládenče, ale vedz..., že ťa pre to Boh privedie na súd.*“ (Kaz 11:9).

Čo charakterizuje dnešnú kultúru? Kázeň Ľuboša Lošonciho: <https://www.acnesvady.sk/kazen/439>

1. sexualita, promiskuita, pornografia, homosexualita, gender-hnutie (Podrobnejšie viď v nasledujúcej kapitole: č. 7. Sexuálna čistota – predmanželský vzťah chlapcov a dievčat, a v kapitole č. 13 Homosexualita)
2. rodiny, manželstvo, rozvody, rozklad rodiny (Podrobnejšie viď v kapitole č. 8. Manželstvo)

3. vulgárnosť, nadávky aj divadelných a filmových tvorbách tzv. „kultúry“
4. násilnosti, agresivita – bojové „umenie“, akčné filmy – multimilionový biznis
5. závislosti, alkohol, fajčenie, drogy, hazardné hry, gamblerstvo
6. **umenie** (pokračovanie od J. Tótha) – v súčasnosti sa „tradičné“ umenie („high“ kultúra) vytráca, aj keď ešte stále ho môžeme nájsť v niektorých súkromných zbierkach, v galériách a koncertných sálach.
 - a. **Maliarstvo.** Životné diela slávnych klasických maliarov **mali umeleckú hodnotu**. I keď morálna hodnota ich života a ich diel (často v nich dominuje nahota a erotika) je diskutabilná, ich umelecká hodnota je bezo sporná. Títo slávni maliari často holdovali alkoholu, venovali sa okultizmu či žili promiskuitne, a ne jeden z nich skončil na psychiatrii či zomrel v následku syfilisu. To iste platí aj na niektorých slávnych skladateľov klasickej hudby.

Na tomto mieste nemôžeme hodnotiť umelecké štýly, ktoré sa počas stáročia striedali, ale keď ich porovnáme, môžeme konštatovať, že napr. **od klasicizmu k abstraktnému kubizmu postupne nastala deformácia**. Prvé tri obrazy sú dielom maďarského maliara (Munkácsy Mihály – Kristus trilógia: Kristus pred Pilátom, Ecce Homo a Golgota).

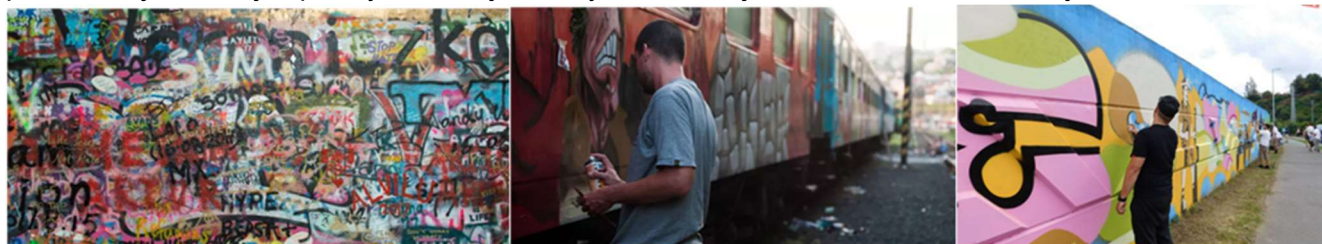
Porovnaj tieto obrazy s dielom iného slávneho maliara Pabla Picassa a nasledovníkov jeho štýlu. **Nie je to deformácia?** Alebo ja nemám k tomuto umeniu nejaké zvláštne pochopenie?

Jeden americký maliar Jackson Pollock prehlásil: „*Maľovanie je sebaobjavovanie. Každý dobrý maliar maľuje to, čím je.*“ A podľa toho prvý pohľad na jeho chaotické obrazy sú podľa všetkého verným zrkadlom mysle a duše maliara, ktorý od mlada trpel ťažkými depresiami a mal problémy s alkoholom. Jeho rozpadajúci sa vzťah s manželkou vyústil do ťažkých depresí, ktoré zaháňal v náručí milenky a utápal v mori alkoholu. Osudnou sa mu stala jeho cesta na večierok s milenkou. Šoférovanie v opitom stave nezvládol. Haváriu prežila iba milienka. Jackson Pollock zahynul ako 44-ročný.

Jeho pracovná metóda vyzerala nasledovne: Obrovské kusy plátna rozprestieral na zem, aby mal k obrazu prístup zo všetkých štyroch strán. Namiesto štetcov používal paličky, plechovky s dierou na spodku a nože na aplikovanie farieb. Typické olejové farby z túb miešal s riedkymi, obyčajnými farbami na maľovanie stien, a takto zriedené farby kvapkal, lial, hádzal, fŕkal, či striekal na plátno. Do malieb pridával piesok, rozbité sklíčka, triesky, či dokonca cigaretové ohorky. Tieto objekty väčšinou pridával úmyselne, ale ak náhodou niečo spadlo na obraz náhodne, a výsledný efekt ho zaujal, nechal to tak. Každé jeho dielo je výsledkom spontánneho rozhodnutia a zobrazením jeho momentálneho vnútorného rozpoloženia. Nekonečné, rôzne sa točiace línie, postriekané žiarivými farbami zobrazujú pohyb jeho tela, jeho tanec okolo plátna. Za túto „maľbu“ na dražbe anonymný zberateľ zaplatil rekordných 140 miliónov USD.

Sprejeri. Najmä na začiatku 90-ich rokov, keď príchodom slobody sa uvoľnilo „umenie subkultúry“, sme mohli vidieť ich diela na domoch, na plotoch, na vlakoch a električkách. Neskôr v niektorých mestách vyčlenili pre nich nejaké verejné plochy, kde svoje talenty mohli rozvíjať a tak nakoniec vznikli aj celkom slušné diela.

b. Hudba. Krásna koncertná sála, veľký orchester – je to umenie na vysokej úrovni! Nie som fanúšikom klasickej vážnej hudby a ako som spomínal, táto „high“ kultúra, kultúra vyššej spoločenskej triedy neznamena automaticky, že aj morálna úroveň života jej reprezentantov (skladateľov, interpretov a priaznivcov) je vysoká. No, napriek tomu treba uznať, že ich diela bez sporu majú umeleckú hodnotu. Oproti tomuto umeniu však **dnešný trend rockovej hudby je evidentne deformácia!** V druhej polovici 60.-ich rokov skupina Beatles priniesol prelom v štýle populárnej hudby, ktorá sa čoskoro zmenila na agresívnu a brutálnu hardrockovú hudbu rôzneho druhu. Netajili sa s tým, že užívali LSD a praktizovali okultizmus. Tento hudobný štýl dodnes má deštruktívny vplyv aj na kresťanskú hudbu. Na ilustráciu zdieľam len jeden „miernejší“ obrázok. (Podrobnejšie viď v predošlej 5. kapitole: O kresťanskej hudbe).

Dnes sa „tradičné“ umenie vytráca, oveľa častejšie sa stretávame s tzv. komerčným umením alebo „pop“ kultúrou, ktorej hlavnou úlohou je zabávať a jej cieľom je páčiť sa čo najširšiemu spektru verejnosti. Túto „pop“ kultúru produkuje zábavný priemysel a jej sprostredkovateľmi sú hlavne masmédiá. Pre tento typ umenia/kultúry je typické, že sa prispôsobuje požiadavkám trhu a konzumentom, ktorých morálne cítenie je vždy viac a viac deformované.

V úvode sme hovorili, že **pôvodný význam slova „kultúra“ je pestovať, zveľaďovať**. Malo by to znamenať spôsob kultivovania, zveľaďovania spôsobu života, kultúrnych a morálnych hodnôt, charakterových vlastností ľudí a ich premeny k lepšiemu. V skutočnosti však vždy menej je to pravdou.

Po „nežnej“ revolúcii s príchodom slobody pre zvestovanie evanjelia prišla sloboda aj pre špinu, pre nemorálnosť a zlo. Zo Západu sa dostali k nám pornografické videokazety a drogy. Objavili sa plagáty, ktoré ponúkali erotické či veštické služby alebo pozývali na disko párty, kde sa /najprv!/ rozdávali /neskôr sa už predávali!/ drogy. Takto sa otvorili dvere pre „sub“ kultúru, pre „kultúru“ undergroundu, ktorá vždy viac a viac vedie k exhibicionizmu, k nemorálnostiam, k deštrukcie a sebazničeniu (extáza, drogy, tetovanie), ba aj k uctievaniu satana. Kultúra typu „sub“ je súborom atribút, ako hudba, móda, filozofia, životný štýl, ktoré jej prívržencov charakterizujú a spájajú. Z nich najsilnejšie sa prejavuje hudba a móda. Napríklad, rocková hudba ani sa netají s tým, že jej poslanstvom je „voľná láska“, rebélia, ideológia nezávislosti, anarchia, agresia a brutalita. **Je to zveľaďovanie kultúry alebo jej deformácia?**

Tento trend úpadku morálky, umenia a kultúry mi pripomína infláciu a devalváciu ako to býva v ekonomike. O inflácii hovoríme, keď sa dochádza k všeobecnému rastu cien, čo má za následok znehodnotenie peňazí, devalváciu.

Hyperinflácia je extrémny prípad inflácie, úplný rozpad peňažného systému. Takáto hyperinflácia nastala v Maďarsku po druhej svetovej vojne. Ku koncu vojny nacistami obsadené Maďarsko poskytlo Nemecku veľkú finančnú pomoc, ktorú po prehratej vojne už nikdy späť nedostalo. Okrem toho krajina mala zaplatiť obrovské finančné odškodnenia Sovietskemu zväzu. A tak ekonomika Maďarska zažívala tvrdý pád. Vláda sa preto rozhodla vytlačiť obrovské množstvo bankoviek, ktoré však už čoskoro nemali absolútne žiadnu hodnotu. V tom období ľudia večer kúpili čokoľvek dvakrát drahšie ako ráno.

Napríklad, v septembri 1945 bochník chleba stál 1 pengő, koncom roku 190, v júni roku 1946 už 81 miliárd, a v čase vrchole inflácie už 41,9 biliárd. Maďarsko sa so situáciou snažilo vysporiadať tak, že 1 pengő nahradili bankovkou s hodnotou 1 milión, ktorú neskôr opäť nahradila nová, tentokrát vo výške 1 miliardy (nazývaná bpengő). V roku 1946 bola v obeh krajiny najhodnotnejšou bankovkou tá, ktorá mala hodnotu 100 000 000 000 000 000 pengő, čo v USA malo hodnotu asi 20 centov.

Ja sa pamätám na tie niekoľkokrát prekolované papierové bankovky, ktoré nemali žiadnu hodnotu. Za mesačný plat sa dala kúpiť akurát škatuľka zápalek. Môj otec ako železničiar, dostával pravidelne šaty, uniformu, teplé kabáty, ktoré aj ušetril a v čase núdze chodil do okolitých dedín a tieto renty vymenil za potraviny, za masť, slaninu, múku, cukor. Takto sa praktizovala priama výmena tovarov a služieb. Od 1. augusta vláda prijala maďarský forint a to v pomere: 1 forint = 4×10^{29} pengő. Ekonomika krajiny sa stabilizovala a Maďarsko doposiaľ najväčšiu hyperinfláciu v dejinách sveta prežilo.

Podobná /hyper?/ inflácia a devalvácia nastala aj v kresťanstve už v 4. storočí, keď sa kresťanstvo v rímskej ríši stalo povinným štátnym náboženstvom, a rýdza viera prvých kresťanov bola rozriedená prvkami pohanských náboženstiev a filozofií. Tzv. kresťanstvo sa síce mohutne rozmnožilo (ako tie bezcenné bankovky), ale už stratilo svoju hodnotu a sa devalvovalo.

Podobný proces devalvácie a deformácie vidím aj v oblasti kultúry a umenia 20. storočia. Už som spomínal deformácie v maliarstve od klasicizmu k abstraktnému kubizmu, taktiež v hudbe. V čase klasickej vážnej hudby sa skladby zrodili ako vzácne perly, umeleckým procesom s húževnatou prácou skladateľov. Či už spomeniem oratória od J. Haydna, Stvorenie alebo Mesiáša, či Sedem posledných slov Krista od Händela, alebo Vianočné oratórium od J. S. Bacha. Už som povedal, že nie som fanúšikom vážnej hudby, ale každý musí uznať, že to sú vzácne skvosty kultúry a muzikálneho umenia. Taktiež by som mohol spomínať klasické kresťanské hymny, evanjelikálne evergreeny. Tieto skladby sa nezrodili na bežiacom páse, ako to obrovské množstvo znehodnotených bankoviek, alebo ako produkty dnešnej populárnej hudby, ktoré mi pripomínajú tony lacného dumpingového tovaru. Množstvo na úkor kvality – a všetko „na jedno kopyto“! To všetko má vplyv aj na devalváciu modernej kresťanskej hudby, v ktorej dominuje hlasitosť a rytmus, texty sú opakujúce frázy bez posolstva kríža a k spaseniu tak nevyhnutne potrebného pokánia!

- c. **Podobne je to aj s filmovými produkciami.** Filmový priemysel dnes chrlí filmy vo vyššom počte než kedykoľvek predtým, ale je veľmi ťažko nájsť nejaký kvalitný a slušný film v kinách alebo v televízii. Prevládajú filmy, ktoré propagujú násilie, erotiku, kriminalitu, dokonca horory a ezoteriku, okultizmus. A tento vplyv sa prenáša aj do života spoločnosti. Človek možno občas natrafí na film, ktorý na začiatku vyzerá za slušný romantický, ale po 20 minútach muž a žena už idú do postele. Potom vznikne milenecký trojuholník, manželstvo sa skončí rozvodom a to všetko sa považuje za happy end. V skutočnosti to však nie je. Zostávajú zranenia a nešťastné deti.

Zábavný priemysel, show biznis má veľmi lákavú trblietavú oponu a farebný kavalkád svetiel reflektorov. Diabol však neukazuje, čo je za oponou a najmä čo je za kulisami. Je tam pretvarovanie sa. Za oponou ľudia hrajú divadlo v maskách so širokým úsmevom a bielymi zubami. Za kulisami, bez tejto masky však sú nešťastní. V súkromnom živote filmových hviezd a iných celebrit je nepredstaviteľná hniloba (nemorálnosť, intrigy, nervové zrútenia, škandály, opustenosť, depresie, plač). Nejednen superstar, ktorý začal svoje pôsobenie v cirkvi, žiaľ, skončil svoj život tragicky, samovraždou alebo predávkovaním drog. Filmové hviezdy, speváčky, hudobné skupiny, ktorých mladí ľudia zbožňujú, napodobňujú, ktorých majú za svoj vzor, denne ovplyvňujú milióny mladých ľudí. Formujú, či skôr zdeformujú ich myslenie, charakter, životný štýl a obliekanie. Žiaľ, ľudia sa úplne pasívne vydávajú týmto vplyvom a ako špongia, bez výberu všetko sajú do seba. Nebezpečenstvo televízie spočíva aj v tom, že ľudia, ktorí permanentne sledujú filmy, seriály, telenovely alebo rozprávky (deti), permanentne „žijú“ v inom, neskutočnom, zidealizovanom – alebo hrôzostrašnom – svete, a preto ich kontakty s reálnym svetom okolia, s ľuďmi (príbuznými, spolupracovníkmi) sú často konfliktné.

Najviac sú zraniteľné detské duše. Dnes každá detská rozprávka je presiaknutá strašidelnými príšerami, monštrami, mimozemšťanmi, ezoterikou a prvkami čarodejstva (Harry Potter, Star Wars...). Disneyland je známy tým, že podporuje hnutie LGBTI. Aj pre deti pripravil film, v ktorom chlapec s chlapcom a dievča s dievčaťom sa bozkávajú. V inom filme „The Owl House“, Luz je mladá dievka, ktorá ide medzi démonov a chce byť čarodajnicou. **Nie je div, že dnes je toľko neurotických detí!!!**

d. Kult tela až na úrovni modlárstva – hedonizmus, kulturistika, tetovanie, bojové športy.

Nahota, necudná móda, prehnaný, neprirodený mejkap, vyzývavé obliekanie sa. Duch smilstva zničí rodiny. Každý rozvod sa začína s tým, že manžel v práci uvidí odhalené erotické oblasti svojej kolegyne. **Tanec** u Izraelitov bol prejavom veselosti duše. V kultúre pohanský národov, ako aj v dnešných moderných tancoch dominuje erotika. Ján Krstiteľ pre taký erotický tanec stratil svoju hlavu. Koľko dnešných kresťanov „stratilo svoju hlavu“ – inak než Ján Krstiteľ! – pre nejaký erotický tanec?!

Pred nežnou revolúciou sme nevedeli, čo znamená gamblerstvo alebo hnutie homosexuálov „PRIDE“. Ministerka kultúry bola kritizovaná, pretože zastavila finančnú podporu pre projekty homosexuálov na divadlo a filmový festival. Dostala veľké kritiky: „*Ved' to je naša kultúra!*“ – Protestovali homosexuáli. Jedno „divadlo“ (na Slovensku!) predviedlo divadelné predstavenie, kde herci a herečky úplne nahí pobežovali a tancovali na javisku. **Je to zveľaďovanie kultúry, pestovanie niečoho krásneho, alebo deformácia?**

e. Kult – kultúra smrti: interrupcia. Abortus nie je len umelé „prerušenie“ tehotenstva. Po zákroku nie možné tehotenstvo obnoviť. Plod nie je len kus tela ženy, s ktorou môže svojvoľne disponovať a odsúdiť ho na smrť, ale živá bytosť, ktorá má právo na život. Je to vražda, ktoré vždy spôsobí vážne psychické poruchy. Tzv. tabletky „po tom“, ako aj iné prostriedky usmrcujú už oplodnené vajíčko. Mnohokrát sa dokázalo, že veriacim rodičom, ktorým lekári odporučili abortus, sa narodili úplne zdravé deti.

Je všeobecne známe, že vo viacerých pohanských náboženstvách ľudia božstvám prinášali aj ľudské obete. Kananejci obetovali svoje deti Molochovi. Táto modla mala hlavu býka a v jej bruchu horel oheň. Rodičia svoje deti odovzdali kňazovi, ktorý ich položil na náručie modly, odkiaľ deti padali priamo do jej brucha, kde oheň obete strávil. Žiaľ, bolo obdobie, keď aj Izrael prevzal od pohanských národov túto ohavnú modloslužbu. Sparťania slabé a telesné postihnuté deti, ako aj starcov, ktorí neboli spôsobilí bojovať, z vrchu Taigetos hádzali dole do priepasti, ako takých, ktorí neboli hodní žiť.

Abortus je taký dnešný moderný Taigetos!

f. Destruktívna mentalita. Keď sme boli mladí rodičia a deťom sa roztrhli pančušky alebo nohavice, manželka ich zašila, zaštopkala. Keď sa pokazili hračky alebo niečo v byte sa pokazilo, opravil som. Ba aj niektoré poruchy autá sa dali svojpomocne opraviť. Taká bola naša mentalita. Zachrániť to, čo sa dá!

Dnes naopak, je v móde, že to, čo je celé, roztrhneme. Takéto nohavice sa predávajú za 29 Eur, za 40 Eur, dokonca aj za 373 Eur. **Je to zveľaďovanie, alebo deformácia?** Táto deštruktívna mentalita sa prejavuje aj na iných oblastiach života (napr. devastovanie prírody). Dnes ľudia sa nesnažia pokazené veci poopravovať, kúpia si nové. Dokonca žiaľ, ani svoje manželstvá sa nesnažia zachraňovať, radšej sa rozvádzajú.

g. Kult osobnosti. V úvode sme hovorili, že slovo „cultura“ vzniklo z latinského slova „cultus“, čo znamená uctievanie. Uctievanie, úcta, rešpekt má viacero úrovní významov. Je však rozdiel medzi uctením človeka, dávaním úcty človeku a uctievaním Boha, dávaním úcty Bohu. **Božská úcta patrí len Bohu!** V určitom zmysle kultúru môžeme chápať ako kult, uctievanie samotnej kultúry, jej tvorcov a produktov. Priaznivci každej úrovne kultúry a každej generácie si svoju kultúru, kultúrne predmety a ich tvorcov nielen vážili, uctievali, ale často aj zbožňovali a zbožňujú.

Kult osobnosti je fanatická úcta, zbožňovanie charismatického politického alebo náboženského vodcu, či hlavy diktátorských štátov a neprimerané zveličovanie ich vlastností a zásluh. Táto úcta a otrocká oddanosť vodcovi je v mnohých prípadoch štátnou mocou vynútená. Uplatňoval sa v ranom období dejín ľudstva (egyptskí faraóni, rímski cisári), v diktátorských režimoch 20. storočia (napr. kult Hitlera, Stalina), ale vyskytuje sa aj v súčasnosti, dokonca aj demokratických spoločnostiach. Hoci veľa ľudí môže svojich charismatických vodcov úprimne rešpektovať aj bez nátlaku štátnej moci, kult osobnosti najviac roznecujú hromadné oznamovacie prostriedky a kultúrna politika štátu. Politickí vodcovia sa nesmú kritizovať, zosmiešňovať, a ich úcta zvyčajne je zabezpečená a skontrolovaná tajnou políciou. Kult osobnosti sa prejavuje aj v kultúre, v zábavnom priemysle (filmové hviezdy, celebrity, speváci, hudobné skupiny), v športe (slávni športovci), v náboženstvách, v kultoch (guruovia), aj v kresťanskej cirkvi. Kult týchto osobností je dobrovoľná a spočíva v ich glorifikácii.

Kultúra úcty v Božom kráľovstve má svoje miesto, avšak aj v cirkvi je potrebné dať pozor na nebezpečenstvo kultu osobnosti. Táto tendencia počas dejín kresťanstva už mnohokrát prejavovala a najviac je vnímateľná v dejinách pápežstva. Okrem toho tento trend je prítomná najmä v charizmatickom hnutí. Napr. ak v zbore dominujú niektorí super-pomazaní a obdarovaní služobníci (alebo superpastor), ktorí „vlastnia“ všetky duchovné dary, to môže viesť k ich (jeho) duchovnej pýche a zo strany ostatných k osobnému kultu, k uctievaniu človeka. Je nad nimi glória kultu osobnosti. Ešte smutnejšie je, keď takí služobníci túto slávu od ľudí aj prijímajú a zneužívajú na vládnutie nad ľuďmi a na manipuláciu s nimi. Žiaľ, nie jeden pomazaný charizmatický vodca prepadol pýche, a je viac uctievaný ľuďmi než sám Pán Ježiš. Pýcha je povaha satana, príčinou jeho pádu a je pôvodcom každého hriechu. Pán Ježiš však nám dal príklad pokory a hovorí: „...*učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie svojim dušiam.*“ (Mt 11:29). „*Viete, že kniežatá národov panujú nad nimi, a veľkí medzi nimi prevádzajú nad nimi moc. Nie tak bude medzi vami, ale ktokoľvek by chcel byť medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom; a ktokoľvek by chcel byť medzi vami prvým, bude vašim sluhom, ako ani Syn človeka neprišiel, aby mu slúžili, ale aby slúžil a dal svoj život ako výkupné za mnohých.*“ (Mt 20:25-28).

Svätý Duch nikdy nevyvyšuje človeka a jeho „ego“, ale vždy Ježiša Krista za Pána. Ježiš nikdy nečinil zázraky len preto, aby Ho ľudia oslavovali. „*Chvály od ľudí neprijímam*“ – povedal (Jn 5:41), „...*ja nehľadám svojej chvály*“ (Jn 8:50). On však je hodný chvály!

Praví Boží služobníci, apoštolovia a proroci nikdy nebudovali svoju popularitu, nikdy sa netešili veľkej úcte a popularite od ľudí, najmä keď poukázali na skryté hriechy Božieho ľudu. (Jeremiáš /Jer 20:7-9/, Micheáš – verzus 400 prorokov kráľa Achába /1Kr 22/, Ján Krstiteľ /Mk 6:17-28/, Štefan povedal pravdu a musel zomrieť /Sk kap. 6-7/, Pavlovi a Barnabášovi v Listre najprv chceli obetovať, vzápätí hneď Pavla ukameňovali /Sk 14:8-20/. Pavol hovorí, že Kristov služobník nemá hľadať priazeň ľudí /Gal 1:10/).

Kultúra úcty v Božom kráľovstve však má svoje miesto. Biblia hovorí:

- aby sme boli v úcte jedni druhých predchádzajúci (Rim 12:10)
- aby sme dali každému to, čo mu patrí: komu daň, tomu daň; komu clo, tomu clo; komu bázeň, tomu bázeň; komu česť, tomu česť (Rim 13:7)
- aby sme ctili svojich rodičov (2M 20:12, Ef 6:2)
- aby sme si vážili starších ľudí (3M 19:32)
- aby sme ctili svoje manželky ako slabšie nádoby (1Pt 3:7), manželstvo (Žid 13:4), vdovy (1Tim 5:3)
- aby zbory si ctili Božích služobníkov (Fil 2:29 - Timoteja), aby starší zboru, ktorí cirkev dobre spravujú, boli považovaní za hodných dvojkej cti, najmä tí, ktorí pracujú v slove a v učení (1Tim 5:17)
- aby veriaci sluhovia ctili si svojich pánov /zamestnanci zamestnávateľov/ (1Tim 6:1)
- aby sme sa modlili za kráľov a za všetkých, ktorí sú vo vysokom postavení (1Tim 2:1-4)
- aby sme sa podriaďovali vrchnostiam – pokiaľ to nesprieči Božou vôľou (Rim 13:1-5, Sk 5:29)
- „*Všetkých uctíte, bratstvo milujte, Boha sa bojte, kráľa ctíte.*“ (1Pt 2:17)

D. KULTÚRA BOŽIEHO KRÁĽOVSTVA VS. KULTÚRA KRÁĽOVSTVA TEMNOSTI

Hovorili sme, že pôvodný význam slova „kultúra“ je pestovať, zveľaďovať. Kultúrna spoločnosť má kultivované, pozitívne hodnoty, s ktorými sa odlišuje od spoločností, ktoré tieto pozitívne hodnoty nemá.

Videli sme, že pred pádom človeka do hriechu v raji bola na Zemi kultúra Božieho kráľovstva. Človek dostal od Boha za úlohu vládnuť nad stvorenstvom a obrábať, zveľaďovať zem (1M 1:28, 2:15). V raji bola neustála Božia prítomnosť, atmosféra Jeho slávy, svätosti a oslavovania, atmosféra pokoja, radosti a lásky.

Videli sme, že po páde človeka do hriechu všetko sa pokazilo. Satan, ktorý sa vzbúril proti Bohu, oklamal aj človeka a všetko to krásne zničil. Takto sa začala deštrukcia kultúry Božieho kráľovstva a budovanie kultúry kráľovstva temnosti. Človek bol z raja vyhnaný, hriech sa rozmnožil na Zemi tak, že Boh oľutoval, že stvoril človeka. A to viedlo k potope. Predsa, aj v tejto bezbožnej kultúre bol niekto, kto vzýval Boha, reprezentoval a pestoval kultúru Božieho kráľovstva. To bol Enoch, ktorý chodil s Bohom a Boh ho vzal do neba pred potopou.

Po potope kultúra kráľovstva temnosti na Zemi ďalej sa rozmáhala hlavne formou modloslužby. Totiž za modloslužbou stojí satan, ktorý od počiatku túži po tom, aby bol uctievaný za Boha. V tejto dobe Boh povolal Abraháma spomedzi pohanských národov uctievajúcich modiel, pretože skrz neho a v jeho „semene“ mala byť uskutočnená kultúra Božieho kráľovstva, uctievanie jediného živého Boha najprv v živote izraelského národa (teritoriálne), potom v živote Cirkvi Ježiša Krista. Videli sme, že izraelský národ mal byť zvláštnym, svätým národom. Kým Izrael žil v Božej bázni, a pestoval a prezentoval kultúru uctievania svojho Boha, prosperoval a sláva izraelského národa bola veľká. Avšak keď Izrael zlyhal, prišli problémy a nastal Jeho pád.

V novozákonnej dobe Cirkev Ježiša Krista je tá, ktorá je povolaná k tomu, aby v tomto svete reprezentoval a pestoval kultúra Božieho kráľovstva.

Kultúra Božieho kráľovstva znamená pestovať, zveľaďovať tie kultivované, pozitívne hodnoty, ktoré boli prítomné aj v raji: atmosféru Božej slávy a svätosti, Jeho oslavovania, atmosféru pokoja, radosti a lásky. „Lebo kráľovstvo Božie nie je pokrm a nápoj, ale spravodlivosť, pokoj a radosť v Svätom Duchu.“ (Rim 14:17). „Nové prikázanie vám dávam - aby ste sa milovali navzájom; tak ako som vás miloval, aby ste sa aj vy tak milovali navzájom.“ (Jn 13:34). „To vám prikazujem, aby ste sa milovali navzájom.“ (Jn 15:17).

Poslaním Cirkvi je oslavovať Boha, zvestovať všetkým ľuďom radostnú zvesť o spasení, vychovávať a vzdelávať veriacich k službe, prejavovať úctu, lásku navzájom a kresťanské milosrdenstvo všetkým trpiacim. „Čisté náboženstvo a nepoškvrnené u Boha a Otca je toto: navštevovať sirotu a vdovu v ich súžení a seba zachovať nepoškvrneného od sveta.“ (Jak 1:27).

Cirkev je v tomto svete postavená do nepriateľského prostredia, kde duch sveta má aj na ňu veľký vplyv. Kresťan však v tomto prostredí má samého „seba zachovať nepoškvrneného od sveta“ (Jak 1:27). Pán to dobre vedel a svojim učeníkom aj predpovedal: „Hľa, ja vás posielam ako ovce medzi vlkov.“ (Mt 10:16). „Keby ste boli zo sveta, svet by mal rád svoje vlastné, ale preto, že nie ste zo sveta, ale že som si ja vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí.“ (Jn 15:19).

Pán Ježiš aj sa modlil za svojich učeníkov, ako aj za tých, ktorí majú v Neho uveriť: „...a svet ich nenávidel, pretože nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta. Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred zlým. Nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta. Posväť ich v svojej pravde! Tvoje slovo je pravda! Ako si ma ty poslal na svet, tak som ich aj ja poslal do sveta. A ja za nich posväčujem sám seba, aby aj oni boli posvätení v pravde. Neprosím však len za nich, ale aj za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa.“ (Jn 17:14-20).

Poslaním Cirkvi je, aby bola svetlom a soľou vo svete, aby učeníci Pána Ježiša so svojim životným štýlom mali vplyv na svoje okolie. „Vy ste soľou zeme; keby soľ stratila svoju slasť, čím sa osolí? Na nič viacej sa nehodí, len aby bola von vyhodená a pošliapaná od ľudí. Vy ste svetlom sveta. Mesto, ležiace hore na vrchu, nemôže sa ukryť. Ani nezapaľujú sviece nato, aby ju postavili pod nádobu, ale na svietnik, a svieti všetkým, ktorí sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach.“ (Mt 5:13-16).

Pán Ježiš hovorí svojim učeníkom: „Vy ste soľou zeme!“

Soľ je aktívna, má silný vplyv: dáva chuť, konzervuje a lieči – niekedy aj štípe.

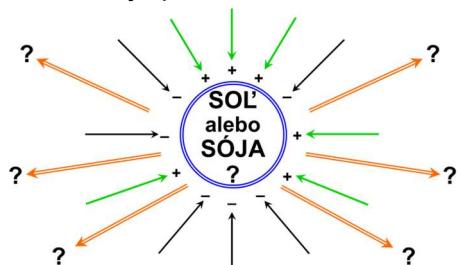
Soľ je agresívna – najlepšie to vedia majitelia áut v zime.

Soľ je neovplyvniteľná. Soľ nie je ako sója.

Sója je bez chuti, bez vplyvu, vždy sa prispôsobuje prostrediu. Nie je aktívna, ale pasívna a silno ovplyvniteľná. Keď ju osolíš, bude slaná, keď ju osladíš, bude sladká alebo okoreníš a bude štiplavá.

Pán Ježiš nepovedal: „Majte v sebe sóju!“, ale „majte v sebe soľ!“ To znamená: „Majte v sebe môjho Ducha, moju prirodzenosť! Majte v sebe moje Sovo, ktoré je nemenné a neovplyvniteľné, no vzápätí je veľmi ovplyvňujúce a pôsobiacie!“ Toto Slovo Kristovo nech prebýva v nás bohato (Kol 3:16). Buďme silno ovplyvnení Božím Slovom. Len vtedy môžeme dávať chuť tomuto svetu a konzervovať pred skazou, keď táto soľ, slasť nemenného Božieho Slova prebýva v nás.

Cirkev je postavená do tohto sveta, v ktorom je veľa vplyvov, dobrých i zlých. Viac zlých! Každý z nás sme denne vystavení rôznym vplyvom, aj my sami vyžarujeme zo seba nejaké vplyvy na svoje okolie. A to podľa toho, čo máme v sebe, ako dokážeme tieto prichádzajúce vplyvy rozpoznať, v sebe spracovať a či sa dokážeme chrániť pred negatívnymi vplyvmi. Podľa toho, aké sú naše vnútorné postoje, či v nás viac dominuje vplyv Ducha Božieho alebo vplyv ducha tohto sveta. Podľa toho, čo je v nás. Prirodzenosť sóje, ktorá ako špongia saje do seba všetko alebo prirodzenosť soli, ktorá ničím nie je ovplyvniteľná?

V srdci človeka je jeden ventil, ktorý sa volá „vôľa“ a tento ventil človek môže pre rôzne vplyvy otvoriť či zatvoriť. Tragédiou človeka je, že vo väčšine zle rozhoduje! Ľudia často sa zatvárajú žehnajúcemu vplyvu Božieho slova, zároveň sa však naširoko otvárajú všetkým zlým vplyvom, a pasívne hltajú bez výberu, bez kontroly, bez uvažovania a rozsudzovania všetko, čo tento svet ponúka. Z nečistých prameňov môže vychádzať len nečistá voda. Pozitívne, dobré vplyvy môžu byť len tam, kde je viera a Božia bázeň. Ak sme učeníkmi Pána Ježiša, ak v nás prebýva Jeho Duch a Jeho Slovo, budeme mať schopnosti tento ventil správne používať, tie nebezpečné vplyvy rozpoznať a chrániť sa pred nimi. Pretože nie tento svet a spoločnosť má mať rozhodujúci vplyv na kresťanov, na Cirkev, ale Cirkev ako soľ, by mala mať rozhodujúci vplyv na spoločnosť!

Všetci máme nejaký vplyv na svoje okolie. Je pravdou, že niektorí ľudia svoje postavenie, svoju autoritu zneužívajú na to, aby mali moc nad ľuďmi, aby kvôli svojim osobným prospechárskym záujmom s nimi manipulovali alebo, aby mali na nich nejaký zlý, negatívny vplyv. My však chceme mať vplyv na svoje okolie, na ľudí, ktorí žijú okolo nás – v záujme ich spasenia, záchrany a požehnaní! Predovšetkým tak, aby ľudia s našim životným štýlom, akoby magnetom, boli priťahovaní ku Kristovi.

Aký je ten náš vplyv? Dobrý či zlý? Negatívny či pozitívny? Naozaj je taký, ktorý priťahuje ľudí ku Kristovi alebo odpudzuje? Alebo ako sója sme neutrálni? To nie je možné! Ak my nemáme dobrý vplyv na svoje okolie, tak svet bude mať vplyv na nás? A to je nebezpečné! Tak ako keď sa do ponorky dostane voda. Cirkev je vo svete tak ako ponorka v mori, vo vode. Je to v poriadku. Ale nie naopak! Je to zlé, keď sa voda dostane do ponorky. Voda v ponorke narobí veľké problémy. Je potrebné zapnúť čerpadlá na plné obrátky a odstrániť vodu, opraviť diery, čo nie vždy sa podarí. A vtedy je katastrofa! V ponorke nie je možné vodu tolerovať. Tak isto nie je možné tolerovať ducha tohto sveta v Cirkvi. Boh je žiarlivo milujúci Boh, ktorý nechce, aby sa Jeho deti stali obeťou ducha tohto sveta. Tak ako v Starom zákone a na začiatku kresťanstva najväčšie nebezpečenstvo pre Boží ľud znamenala modloslužba pohanských národov, v Novom zákone – hlavne dnes – vplyv ducha tohto sveta, moderná modloslužba, ktorá sa prejavujú mnohými spôsobmi v rôznych oblastiach života. Duch, ktorý stojí za každou modloslužbou je ten istý, ktorý sa tlačí aj do Cirkvi, je to duch tohto sveta, satan, ktorý je krutý nepriateľ.

E. AKO ŽIŤ V UPROSTRED TEJTO POHANSKEJ, ZDEFORMOVANEJ KULTÚRY?

Hovorili sme, že v novozákonnej dobe Cirkev Ježiša Krista je povolaná k tomu, aby v tomto svete reprezentoval a pestoval kultúra Božieho kráľovstva.

Videli sme, že duch tohto sveta, trend a charakter doby, v ktorej žijeme, má veľký vplyv aj na zmýšľanie kresťanov aj na ich mentalitu a životný štýl. Kresťanom často chýba duchovné rozpoznávanie vplyvov, rozsudzovanie duchov. Tieto veci berieme často cez prizmu doby, v ktorej žijeme, a myslíme si, že je to otázkou kultúry, ktorá Boha nezaujíma. O otázkach etiky si myslíme, že nie sú otázkami spasenia. Podrobnejšie vysvetlenie vo všeobecnej časti (4. B.4. Ako vykladal Zákon Pán Ježiš? – str. 13, a 5.D. Ako žiť so svojou kresťanskou slobodou? – str. 29.).

Tiež sme si hovorili, že dnešná kultúra je skôr deštruktívna než konštruktívna kultúra. Za kultúrou kráľovstva temnosti stojí zákerný démonický duch, knieža tohto sveta, ktorý má silný deštruktívny vplyv aj na Cirkev a ohrozuje aj nás kresťanov, ktorí v tomto svete, v tejto deformovanej kultúre žijeme.

Celý náboženský svet, oblasť filozofií, životných štýlov a kultúry, módy, hudby, je veľké bludisko. My však máme mapu, Božie Slovo a kompas Sv. Ducha. A keď ho nerešpektujeme, stratíme orientáciu. Žijeme v dobe, o ktorej ap. Pavol hovoril, že sú posledné časy, keď ľudia si podľa vlastnej žiadosti si budú vyberať učiteľov aj učenie, odvracajú sa od pravdy, lebo budú mať svrabľavé uši (2Tim 4:3-4). Je to doba, keď Cirkev je vystavená rôznym vplyvom zo strany tohto sveta. Internet ponúka široké spektrum rôznych módných trendov, štýlov, zvykov, učení a spôsobov, ktoré tak sa tlačia, a tak rýchlo sa menia, že je veľmi ťažko sa orientovať. Vetry prichádzajú z každej strany. Raz fúka vietor zo západu, raz z východu. A veriaci hltajú všetko ako ryby návnady, aj s navijakom. Poznáte, čo je plechový veterný kohútik? Smer vetra rôznych trendov tak rýchlo sa mení, že chudák kohútik (kresťan) často nevie, kde je sever, nevie odkiaľ fúka vietor, a sa roztočí tak, že má z toho bolenie hlavy a závraty. Tu majú zvlášť zodpovednosť kazatelia, vodcovia, aby udávali smer. Nie podľa trendu tohto sveta, ale podľa mapy Božieho Slova a kompasu Sv. Ducha. Pretože „...ak trúba vydáva neistý zvuk, ktože sa chystá do boja?“ (1Kor 14:8).

Asi všetci poznáme príbeh proroka Jonáša. Viete, ak sme neposlušní, ako Jonáš, potom zostáva ešte stále aj pre nás len to brucho veľryby. **Aj to je ešte stále Božia milosť!**

Otázkou je pre nás, ako máme žiť v tomto svete, aby medzi nami bola pestovaná kultúra Božieho kráľovstva? Veríme, že kráľovstvo Božie v plnosti bude na Zemi v 1000 ročnom kráľovstve tak ako to bolo v raji. Pán Ježiš však povedal, že kráľovstvo Božie už je medzi vami. A tak ako bol zástupcom kultúry Božieho kráľovstva v pohanskom prostredí už Enoch, Abrahám, a tak ako mal byť zástupcom kultúry Božieho kráľovstva s pohanskými národmi obkľúčený Izrael, aj s pohanskou kultúrou obkľúčená Cirkev má byť miestom, kde sa už teraz pestuje kultúra Božieho kráľovstva. Miestom, kde vládne a je uctievaný Kráľ, kde je prítomná Jeho sláva, kde Jeho uctievači žijú v čistote, v svätosti, v podriadenosti, kde medzi nimi vládne láska, radosť, pokoj a pestujú si vzájomnú úctu.

Ako žiť teda v uprostred tejto zdeformovanej kultúry?

Ako som už naznačil, v našom zbore br. L. Lošonci mal vyučovanie o charakteristike dnešnej kultúry: <https://www.acnesvady.sk/kazen/439> – zároveň hovoril aj o riešení v troch bodoch:

1. Buď svätý, oddelený, iný, rozdielny
 - Plávaj proti prúdu ako losos – živé ryby plávajú proti prúdu (len zdochliny sú nesení dole prúdom!)
 - Buď ochotný obetovať, vydaj svoje údy Bohu na svätoslužbu, nepripodobňuj sa k tomuto svetu, hľadaj, rozoznávaj Božiu vôľu, ktorá je dobrá, ľúba a dokonalá (Rim 12,1-2)
 - Poznaj povolanie na svätý život (1Pt 1,13-16)
2. Ukrižuj svoje telo, zapri samého seba (Gal 5,16-26). Tí, čo patria Ježišovi Kristovi, ukrižovali svoje telo.
3. Študuj, poznaj, poslušaj Božie Slovo (2Tim 3,1-5, 14-17). „Ale ty...!“

Ja by som k bodu č.1. (Posvätenie) chcel pridať za ilustráciu tento obrázok a verše z Biblie:

Byť dobrým nestačí, musíš sa oddeliť od zlého!

Rim 12:2 „A nepripodobňujte sa tomuto svetu...“

1Jn 2:15-17 „Nemilujte sveta ani vecí, ktoré sú na svete. Keď niekto miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej. Lebo nič z toho, čo je na svete - žiadosť tela, žiadosť očí a chlúbná pýcha života, nie je z Otca, ale je zo sveta. A svet ide ta (do zahynutia!) i jeho žiadosť, ale ten, kto činí vôľu Božiu, trvá na veku.“

Jk 4:4 „Cudzoložníci a cudzoložnice, či neviete, že priateľstvo sveta je nepriateľstvom s Bohom? Teda ktokoľvek by chcel byť priateľom sveta, stáva sa nepriateľom Božím.“

Zároveň – ak doteraz v Tvojom živote to tak nebolo – pridal by som ako **bod č. 0. - Činiť pokánie!**

Ďalej:

4. **Maj vplyv** – Pán Ježiš nás posielal do tejto deformovanej kultúry, dokonca niektorých ako misionárov do cudzej pohanskej kultúry tak „ako ovce medzi vlkov.“ (Mt 10:16). Ale aj zaslúbil: „ja budem s vami!“ (Mt 28:19-20). V tomto pohanskom prostredí však ty máš mať vplyv! Musíš poznať pevne hranice!
 - Pán povedal Jeremiášovi: „Oni nech sa obrátia k tebe, ale ty sa neobracaj k nim!“ (Jer 15:19).
 - Pán Ježiš pri stretnutí so Samaritánkou prelomil určité kultúrne bariéry a tradície, avšak nešiel s ňou na svätý vrch Samaritánov, na Gerizím, modliť sa a obetovať. Vedel, kde je hranica.
 - Apoštol Pavol hovoril, že je dlžníkom zvestovať evanjelium Židom, Grékom, barbarom (Rim 1:14, 1Kor 1:23-24) a preto stal sa Židom ako Žid, aby získal tých, ktorí sú pod zákonom. Tým, ktorí sú bez zákona (Grékom, barbarom), sa stal, ako čo by bol bez zákona („hoci nie som bez zákona Bohu, ale v zákone Kristu“), aby získal tých, ktorí sú bez zákona, slabým sa stal slabým, aby získal slabých, všetkým sa stal všetkým, aby zachránil niektorých. (1Kor 9:20-22). Židom Žid, Grékom Grék, ale v Aténach – i keď sa odvolával na ich kultúru – nešiel s nimi do Panteónu cudzím bohom obetovať!
 - **Maj vplyv!** Nebuď ako sója, ale ako soľ!
5. **Buď odvážny/á reprezentovať kultúru Božieho kráľovstva!**

Všetci dobre poznáme špongiu.

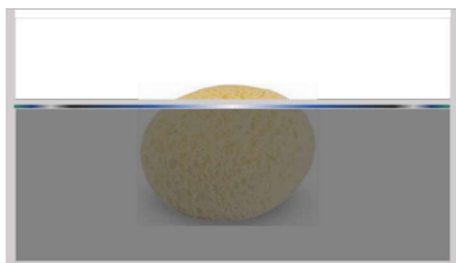
Ak špongia je suchá, tak je smädná. Keď ju hodíme do vody, tak sa napije.

Keď suchu špongiu hodíš do čistej vody, sa napije a bude tam plávať.

A keď ju do vody potlačíš, ponoriš, biblickým slovom pokrstíš, bude nasiaknutá tou čistou vodou. Krst znamená ponorenie (baptizmo). Boli ste pokrstení? Obidve tieto slovenské slová, KRST a SMŤ, majú 4 spoluhlásky. Ja som dal medzi nimi rovnítko. Biblia hovorí, že keď sme sa dali pokrstiť, spolu s Kristom sme zomreli pre starý život a spolu s Ním sme boli vzkriesení k novému životu (Rim 6:3-4). Je to realita v našom živote? Zomreli sme s Kristom? Ako Pavol hovorí: „S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus.“ (Gal 2:20).

Keď suchú špongiu hodiš alebo ponoriš do špinavej vody, postupne sa nasiakne s tou špinou a ponorí sa hlbšie. Pretože špina je ťažšia ako voda, a špina špongiu bude ťahať dole. Keď si nasiaknutý s nečistou a deformovanou kultúrou tohto sveta, si ako tá špinou nasiaknutá špongia. Akoby si sa ponáral do špinavej vody.

Ale keď tú špongiu najprv poriadne namočíš do čistého oleja...,

...a položíš na špinavú vodu, špongia bude plávať nad vodou, pretože olej je ľahší ako tá špinavá voda. Dokonca okolo špongie bude aj mláka oleja. Čo to pre nás znamená? Krst (ponorenie), naplnenie Svätým Duchom. Buď naplnený, presiaknutý Svätým Duchom!

Môže však byť, že tá špongia už je veľmi nasiaknutá špinou, tak, že ju najprv treba poriadne vyžmýkať. Aby tá špina z nej vyšla. Možno, že si uvedomuješ, že si špinavý a ťažký, a svoju „špongiu“ potrebuješ už vyžmýkať. Aby tá špina z Tvojho srdca vyšla. Možno, prichádzajú do nášho života nejaké tlaky, udalosti, skrz ktoré si uvedomujeme, že potrebujeme byť Božou rukou vyžmýkaní. To znamená pokánie, vyprázdňovanie sa, vyznávanie svojich hriechov. Verím, že to je spôsob, ako môžeme byť naplnení Svätým Duchom a ako žiť víťazne v uprostred tejto deformovanej kultúry.

Keď budeš ponorený do oleja Svätého Ducha (krst Sv. Duchom), budeš presiaknutý, naplnený olejom Sv. Ducha, potom už môže prísť tá špinavá voda. Takto vyzbrojený môžeš ísť do tej pohanskej kultúry a takto môžeš žiť čistý, svätý život, naplnený Svätým Duchom slúžiť v tejto deformovanej kultúre.

Nech dá Pán milosť nám, kresťanom našej doby, aby sme nenasledovali bezbožnú, deformovanú kultúru, ducha tohto sveta, ale aby sme Svätým Duchom naplnení boli odvážni plávať oproti špinavému prúdu, reprezentovať a pestovať kultúru Božieho kráľovstva v tomto svete!

7. SEXUÁLNA ČISTOTA – PREDMANŽELSKÝ VZŤAH CHLAPCOV A DIEVČAT

A. Úvod

Milí mladí chlapci a dievčatá, neviem, prečo vás tento problém vzťahu chlapcov a dievčat vôbec zamestnáva. Prečo treba o tom vôbec hovoriť? Veď to nebolo tak dávno, keď ste sa chlapci s dievčatami bez problémov spolu hrali na ihrisku. Bez uvedomovania si toho, že ste odlišní. Potom ste si začali všímať túto pohlavnú odlišnosť a chlapci sa začali kamarátiť s chlapcami, dievčatá s dievčatami. Neskôr nastali nejaké fyziologické zmeny a vzbudil sa záujem chlapcov o dievčatá a záujem dievčat o chlapcov. Tento záujem sa potom zo všetkých zástupcov druhého pohlavia zúžil na hľadanie toho jediného, ktorý ako nejaká stratená polovica vám neustále chýba. Je to tak? Začala sa doba hľadania životného partnera z druhého pohlavia a zistili ste, že sa naplnili slová Písma: „*Nie je dobré byť človeku samotnému!*“

Hľadáte, ale nie hocikoho, nie hocijakého. „*Mnoho ľudí sa stretne s mužom, ktorý mu preukáže nejaké milosrdenstvo, ale verného muža spoľahlivého kto nájde?*“ (Prísľ 20:6). Už vám, dievčatá, nestačí, ak vám niekto prejaví nejaké milosrdenstvo. Mnohí chlapci vás oblieťajú, no vy hľadáte toho jediného, spoľahlivého. Neboli by ste spokojné, keby váš budúci manžel vám prejavil nejaké milosrdenstvo, keby vám každý deň nosil domov kvety, ale nebol by verný a spoľahlivý. Tiež bohobojní chlapci hľadajú statočnú ženu: „*Kto nájde statočnú ženu chrabrú? Lebo jej cena je ďaleko nad perly*“ (Prísľ 31:10).

Je ohromujúce, že mnoho mladých ľudí má neuveriteľne zdeformované predstavy o tom, ako sa Boh díva na sexualitu. Príprava mladých na manželstvo je veľmi zanedbaná oblasť. Nie je div, že rodiny, manželstvá v našej dobe prechádzajú cez veľkú krízu. Následky tejto krízy najintenzívnejšie prežívajú deti, najmä deti rozvedených rodičov, ktoré kvôli životnému príkladu svojich rodičov majú pre svoje budúce manželstvo zlý model alebo úplnú averziu voči ustanoveniu manželstva vôbec. Keď to takto pôjde ďalej, v spoločnosti budú vždy väčšie a väčšie problémy, pretože základnou bunkou spoločnosti podľa Božieho ustanovenia je rodina. Psychológovia, psychiatri, ústavy, manželskí, rodinní, sociálni a právni poradcovia sa síce snažia riešiť situáciu, ale je to príliš málo, len ako kvapka v mori. Okrem toho, len málokto z nich prežíva ozajstnú zodpovednosť za ustanovizeň rodiny a zo srdca o ňu bojuje. Ateistické a liberálne názory sa zahniezdili aj v ich radoch a tak svätosti manželstva, ako Božiemu ustanoveniu, neprípisujú veľký význam, zastávajú liberálne morálne názory, uprednostňujú voľnosť v partnerstve (druh-družka) a sami žijú v neviazanom vzťahu. **Svätosť manželstva a rodiny nie je ich presvedčením.** Bez tohto vnútorného presvedčenia však nie je možné stotožniť sa s týmto problémom a bez tohto stotožňovania sa nie je možné opravdivo, zo srdca bojovať za ustanovizeň rodiny. Kríza spoločnosti, manželstva a rodiny je totiž predovšetkým nie sociologický problém, ale duchovný, k riešeniu ktorého je potrebný predovšetkým duchovný potenciál. Kresťanská cirkev by mala mať tento duchovný potenciál. Avšak aj kresťanská cirkev sa stala organizačnou inštitúciou, ktorá stratila svoju slaň, a preto nie je schopná veľa pomôcť. Dokonca aj v prebudeneckých cirkvách len v máloktorých zboroch sú predmanželské kurzy alebo pohovory. Preto mladí ľudia vstupujú do manželstva nepripravení a sú prekvapení a bezradní, keď prichádzajú problémy, na riešenia ktorých neboli pripravení a ktoré nie sú schopní riešiť. Ak niekto chce byť zámočníkom, murárom, elektrikárom či automechanikom, musí sa učiť najmenej jedenásť rokov. Ten, kto chce byť lekárom, musí sa učiť ešte viac. Je tragické, že pre vstup do manželstva a rodičovstva nie je žiadna seriózna príprava okrem vlastných skúseností v svojich rodinách, kde, žiaľ, vo väčšine prípadov, mladí majú negatívne skúsenosti a príklady, ktoré sa pravdepodobne opakujú aj v ich manželstve.

V našich základných školách sa začala nejaká príprava, čo je úctyhodná snaha, avšak táto osveta je tiež viac liberálna a sústreďuje sa najmä na sexuálnu výchovu, ktorá **predčasne vyvoláva väčší záujem detí o sex**, a tým dosahuje opačný efekt.

O priateľstve medzi mladými ľuďmi opačného pohlavia je teda nevyhnutné otvorene hovoriť najmä v kresťanských zboroch a rodinách. Rodičia so svojimi deťmi by mali vytvárať také vzťahy, aby sa mohli spolu porozprávať, čo si jedni aj druhí o tomto vzťahu myslia. Je to krásne a potrebné, keď si vedia bez tajnosti všetko otvorene povedať. Tieto rozhovory by sa mali zakladať na Biblii a mnohých predchádzajúcich modlitbách.

Každý človek túži po priateľstve. Takých nás Pán Boh stvoril. Nechceme byť sami. Pozorovanie priateľstva medzi mladými ľuďmi je vzrušujúcou skúsenosťou. Ešte vzrušujúcejšie je byť jedným z partnerov v takomto priateľstve. V útlom detstve je matka tým najlepším priateľom. Napĺňa každú potrebu dieťaťa. Tento vzťah sa však zmení. Neskôr deti majú svojich malých kamarátov z okolia a nedbajú príliš na to, či sú to chlapci, či dievčatá. Ďalšie obdobie sa prejavuje tak, že chlapci dávajú prednosť priateľstvu s chlapcami, kde je veľa slobody pre šantenie a huncútstvo. Dievčence zasa dávajú prednosť spoločnosti dievčienec pre ich pokojnejšie záľuby.

Na úsvite puberty sa Stvoriteľom naprogramované a načasované hormóny zobúdzajú a pôsobia zmenu, ktorú dieťa na začiatku ani veľmi nezbadá. O toľko viac však jeho okolie. Postupne sa v nich rodí túžba po spoločnosti druhého pohlavia, úsilie ukázať svoju šikovnosť, ktoré sa navonok prejavuje buď ako plachosť a nemotornosť, alebo ako vystatovanie. Toto obdobie prechodu je ťažké a môže byť skúškou pre tých, ktorí ním prechádzajú, ako aj pre tých, ktorí s nimi spolu žijú. V tomto období sa odohrávajú aj telesné pubertálne zmeny a prúdenie nových síl a telesných impulzov, ktoré dospievajúceho prekvapujú a uvádzajú do zmätku. Táto príťažlivosť medzi oboma pohlaviami je celkom prirodzená a vyplýva z hlbokých fyziologických a biologických príčin. To musíme povedať otvorene. Prečo je táto vzájomná príťažlivosť taká dôležitá?

V biblickej zvesti o stvorení ženy čítame, že Boh ju sformoval a priviedol k mužovi, aby mu bola na pomoc. „*A Hospodin Boh riekol: Nie je dobre byť človekovi samotnému; učiním mu pomoc, ktorá by bola jemu roveň*“ (1M 2:18). Inými slovami, aby mu zodpovedala, aby sa s ním zhodovala, aby sa on a ona navzájom doplňovali.

Keď sa dívame na spoločnosť ako celok, muži potrebujú ženy – ich názor, ich videnie, pohľad, predvídavosť, praktický prístup. Muž ako jednotlivec potrebuje ženu, ktorá uspokojí každú potrebu jeho zložitej bytosti, zodpovedajúc mu duchom, dušou a telom. Žena potrebuje muža aj v spoločnosti, aj v osobnom živote, pretože on je doplnkom jej prirodzenosti. Potrebuje ho, aby mala pocit istoty a mala posilu každého druhu. Potrebuje niekoho, komu môže dať všetko, a kto bude napĺňať jej inštinkt dávania. Hovorí sa, že prirodzenou vlastnosťou ženy je starať sa o niekoho. Keď nemá ani muža ani deti, tak sa stará o psov a mačky alebo o vrabčeky v parku.

B. Keď sa hormóny zobúdzajú – nebezpečenstvo sexuálneho pokušenia

Vrátim sa k fyziologickým zmenám. Vnímate na sebe, že sa meníte. Chlapci sa menia, mení sa im hlas; ruky a nohy im zrazu tak narástli, že nevedia, čo s nimi robiť. Mnohí z vás ste zakomplexovaní, zmietaní všelijakými myšlienkami a pocitmi, nikto vám nerozumie, nikomu o tom nerozprávate. Začali vám rásť fúzy a na niektorých skrytých častiach tela nebývalé ochlpenie. Niekedy nadržanom s hrôzou zisťujete, že pyžamové nohavice máte mokré od neznámej tekutiny, ktorá sa tam dostala v sprievode zvláštnych, príjemných pocitov. Na tele dievčat tiež nastávajú badateľné zmeny a zobúdzajúce sa hormóny produkujú pravidelný mesačný odvod „prebytočnej“ krvi. Psychické reakcie dievčat a chlapcov sú podobné. **Začína vriieť vo vás doteraz nepoznaná erotická energia** a zisťujete, že vám v žilách netečie voda, ale krv. Ak by ste tomu ešte stále neverili, môžete sa presvedčiť. Radšej však uverte a neporežte sa, lebo by ste si mohli ublížiť. Nie je to nič zvláštne, je to prirodzený a samozrejмый proces, ktorý do nášho života naprogramoval Stvoriteľ, aby týmto spôsobom zachovával ľudský život na zemi a zabezpečil množenie ľudského pokolenia.

Táto zobúdzajúca sa sexuálna energia je teda od Stvoriteľa. Avšak ako každá energia, aj táto musí byť regulovaná, inak namiesto úžitku spôsobí veľkú škodu. **Neregulované a nekontrolované rozvodnené rieky spôsobia záplavy a všetko zničia.** Táto energia je ako rozvodnená rieka. Boh vo svojom Slove reguluje aj túto oblasť života, **obmedzuje ju do rámca manželstva** a človeku dal schopnosť ovládať sa. Túto nezvyčajnú energiu je potrebné zapriať a užitočne využiť. V správnom smere regulovaná rieka je bezpečná, je využitá a vykonáva užitočnú prácu.

Naše dorastajúce deti sú v tomto svete vystavené obrovskému pokušeniu sexuálneho tlaku zo všetkých strán. Podľa prieskumu každý šesťnásťročný chlapec myslí na sex priemerne každých 20 sekúnd. Jeden z opýtaných navyše odpovedal: „*Načo iné by som mal myslieť v zostavajúcich 19-ich sekundách, keď všetko naokolo propaguje sex!*“ V tomto svete sa všetko točí okolo sexu, voľný sex sa propaguje všade (TV, móda, reklamy, internet, časopisy). Mladí ľudia sú vyzývaní, aby sa len aktívne zapojili do pohlavného života kedykoľvek majú k tomu príležitosť, že je to ohromné. Aj bohabojným mladým kresťanom je ťažko obstať v tejto „rozvodnenej rieke“, ovládať sa, zapriať túto energiu a v správnom smere ju užitočne využiť.

Keď Boh stvoril človeka, umiestnil ho v záhrade Eden a dal mu za úlohu záhradu strážiť, obrábať a zveľaďovať. Tragédia človeka sa začala vtedy, keď prestal robiť to, čo mu Boh prikázal, predovšetkým bdieť. Kde bol Adam a prečo mlčal, keď sa Eva rozprávala s hadom? Prečo sa Eva vôbec pustila do debaty s hadom? V raji bolo mnoho stromov, len jeden bol zakázaný. Prečo sa točila stále okolo zakázaného stromu? Prečo je vždy práve to zakázané vzrušujúce?! Je to koreňom každého duševného konfliktu.

Zaľúbenosť mnohokrát zaslepuje a ohlúšuje človeka. Žiadosti očí a tela spôsobia, že sa v ústach človeka zbehnú sliny, človek stratí rozum, Božiu bázeň a zabudne na Božie slovo. 1M 3:6-7: „*A žena (Eva) videla, že strom je dobrý na jedenie, že je žiadost'ou očíam a že je to prežiadúci strom..., tak teda vzala... jedla a dala i svojmu mužovi.*“ Uvidela a požiadala ovocie, zbehli sa jej sliny v ústach, počula diablov hlas, uverila lži, spochybnila Božie slovo a urobila si svoj vlastný úsudok: ovocie je dobré a vzala. „*A vtedy sa im otvorili oči a poznali, že sú nahí.*“

Hriech vstúpil do sveta cez pokušenie. Pokušiteľ prichádza aj dnes do života jednotlivca tým istým spôsobom ako vtedy. Nevola človeka hrešiť (to by bolo okaté, človek „*predsa nechce hrešiť*“), len sa trochu porozprávať, („*poklebetiť si*“).

Na začiatku len malý otáznik, malá pochybnosť, spochybnenie Slova Božieho. Skutočne? Je to pravda? - „Či to naozaj riekol Boh?“ (1M 3:1), pritom nenápadné sfalšovanie Božieho slova: „zo žiadneho stromu...?“, potom sa malý otáznik zmení na veľký výkričník: „Istotne nezmriete!“ – „Pozri ani tento nezmrel, ani tento ..., a ten aké zázraky robí, uzdravuje, hoci aj on..., nevidíš?“ Obviňuje Boha, že je zlý, závistlivý (zakázal, lebo vám nedopraje radosť z tej rozkoše), vzbudí sebecké túžby, dáva klamnú, falošnú sľuby („budete ako bohovia...“), ... a žena videla, vzala, jedla a dala mužovi (1M 3:1 - 6). Vtedy sa im otvorili oči a poznali (keď už bolo neskoro), že sú oklamaní. Keby činili pokánia! - ..., ale namiesto toho sa skrývajú a zodpovednosť zvaľujú jeden na druhého. Adam: „Žena, ktorú si mi dal“ (Ty si na vine, takúto ženu si mi dal!), Eva: „Hadam zvedol...“. Hrozným spôsobom sa splnili hadove slová: „Otvoria sa vaše oči a budete vediaci dobrého a zlého.“ (1M 3:5) – Človek doteraz nepoznal zlé veci, len dobré.

Teraz spoznali aj zlé. Stratili stav nevinnosti. Ovocie, ktoré sa zdalo byť najsladším, sa zrazu stalo v ich ústach najhorkejším ovocím v celých dejinách ľudstva. Keby to Eva bola vedela dopredu! Mohla to vedieť, veď Boh im to povedal. Boh vždy varuje človeka dopredu, ale človek to neberie vážne! Keby vedel človek dopredu, ako sa skončí cesta hriechu! Sladké ovocie sa vždy rýchlo zmení na horké. Také horké bolo aj sklamanie Amnona (2Sam 13:1-17). Jeho nenávisť po znásilnení svojej sestry bola väčšia, než jeho túžba a „láska“, ktorou ju predtým miloval. „Avšak hneď potom ju nenávidel Amnon nenávisťou, veľmi veľkou...“

Raz spáchaný hriech nemôže byť anulovaný, môže byť len odpustený. Z ničoho nič, zrazu prichádza strach, sklamanie. Snaha skryť sa pred Bohom, ktorého prítomnosť predtým bola príjemná a nepostrádateľná. Vyhnanie z raja, prerušené obecnstvo s Bohom, duchovná smrť. Zlorečenie nad ženou - bolestivé pôrody, panovanie muža nad ženou. Zlorečenie nad mužom - práca v Edene nebola ťažká, ale pre hriech sa mimo Edenu stala zlorečenou, bolestnou „...a v pote svojej tváre budeš jesť svoj chlieb.“ Zlorečenie nad prírodou (trne, bodľáč a burina). Strata vlády nad stvorenstvom (divé zvieratá, zákony džungle). Bieda, vojny, hlad, bolesti, utrpenie, únava, nemoci, starnutie, fyzická smrť. Smrť: telesná, duchovná a večná (druhá smrť). Hriech je teda ako lavína. Začal sa a začína len „malou“ neposlušnosťou (len jedno ovocie), ale potom pôsobí ničivou silou. Neoplatí sa hrať na svahu so snehovou guľkou!

Adam a Eva zabudli na úlohu strážiť a obrábať záhradu. Nečinnosť vedie k núde a vo voľnej chvíli prichádza púštnik, aby si trochu poklebetil. Čo bolo príčinou Dávidovho pádu? Nuda. Dávid poslal bojovníkov do vojny a on zostal v Jeruzaleme. „Stalo sa jedného dňa počas večera, že Dávid vstal zo svojej postele, prechádzal sa na terase svojho domu a uvidel ženu, ktorá sa umývala“ (2Sam 11:1 a nasl.). Celý deň sa vyvaľoval na posteli, nudil sa, keď mal bojovať. Následne upadol do hriechu, stal sa cudzoložníkom a vrahom. Boh mu však odpustil, keď činil úprimné pokánia. Jeho prípad je však výstrahou. Dávid, muž podľa Božieho srdca. Kto spôsobil jeho pád? Žena! Samson, najsilnejší muž, ktorý sa stal slepým otrokom. Prečo? Kto spôsobil jeho pád? Žena. Šalamún, najslávnejší, najbohatší a najmúdrejší izraelský kráľ sa stal modloslužobníkom. Prečo? Kto spôsobil jeho pád? Ženy! Eva, Delila, Betsabe, Šalamúnove ženy. Ženy, ženy, ženy!... Ako dobre, že máme koho obviňovať! Nie je to celkom tak! Tito muži nesplnili svoju úlohu, nevedeli zvíťaziť nad pokušením, nevedeli rozkazať svojim vášňam, chúťkam a hlavne očiam.

Hriech je niečo lákavé, no zároveň špinavé, smrdí. Očarujúce, zároveň kruté, smrtonosné, smrtiace. Áchanov hriech mal trochu iný charakter, ale je veľmi poučný. Pre jeho tajný hriech (len „malá“ krádež) izraelský ľud utrpel veľkú porážku. Keď už bol „prítlačený k múru“, priznal sa a svoj hriech vysvetli slovami: „Zažiadalo sa mi tých vecí a vzal som ich.“ (Joz 7:21). Trocha neskoré vyznanie hriechu. S kludným svedomím pozeral a vedel, že pre jeho hriech v boji zomierali ľudia. Videl ako Hospodin z pokolenia na pokolenie, po čeladiach a po domoch odhaľoval tajný hriech až k nemu. On sa ešte stále snažil svoj hriech skryť mlčaním. Myslím si, že keby sa hneď na začiatku bol priznal, nebol by musel zomrieť.

„Zažiadalo sa mi a vzal som ich“ - nedbať na Božie slovo, to je hlavnou príčinou každej tragédie. Keď však chceš zvíťaziť nad pokušením, je potrebné spoznať, že pokušenie prichádza a že je to pokušenie. Nemôžeme ho ignorovať či zbagatelizovať jeho význam, alebo ho považovať za niečo zábavné. Uvedomte si, že ľud hriechnej žiadostivosti je veľmi tenký a človek môže ľahko prepadnúť. Božie Slovo potrebujeme poznať a brať ju vážne. Boh nám dal svoje Slovo preto, aby sme Jeho návod do života rešpektovali a žili, teda mali život večný a požehnaný život už na tejto zemi.

Mnoho ľudí obviňuje Pána Boha, že nám kazí radosť, keď nám nedovoľuje žiť sexuálne pred manželstvom alebo mať pomer mimo manželstva. Boh nám nechce kaziť radosť, ale naopak, chce nás chrániť. Božie príkazy a zákazy nie sú vždy príjemné, a predsa sú potrebné. Boh nám ich nedal preto, aby nás nimi trápil, ale dal nám ich z lásky, v záujme nášho dobra. On najlepšie vie, čo prečo potrebujeme. Známý brat z Kanady Steve Hertzog rozprával príbeh o tom, že jeho otec mal krásne športové auto, ale nikdy mu ho nepožičal. Len ho držal v garáži a leštil. Až tesne po svadbe mu otec povedal: „Steve, tu máš kľúče od auta, kvôli tebe som ho tak opatroval, teraz si ho môžeš zobrať na svadobnú cestu.“ Podobne, aj náš nebeský Otec vie, prečo zakázal napr. smilstvo a chce, aby mladí ľudia svoje panenstvo (panictvo) zachovali do manželstva. On nám chce dať krásny svadobný dar do manželstva. Ľudia, ktorí tento zákaz nerešpektujú, tento dar ani nepoznajú.

V Písme nám Boh zjavuje, že sexualita bola Jeho nápad. Boh nám dal sex ako dar pre potešenie v manželstve a pre zachovanie potomstva. Sex je teda dar. Prečo potom máme s ním toľko problémov? Boh nám azda dal zlý dar? Nie, nedal, len človek sex zneužíva a následky tejto nesprávnej voľby vidíme všade okolo seba.

Koľkokrát je potrebné zamaskovať horké následky diskotékovej lásky parádny kostolným sobášom, aby dieťa malo svojho otca? Po svadbe padne maska dole, po medovom týždni sa krutá realita prejaví v plnej nahote, prejavuje sa svárivosť ženy alebo totálna závislosť manžela na alkohole.

Čakať je ťažké, najmä, keď už máš 16 rokov a ešte nemáš chlapca. Snáď ešte ani nevieš, čo to znamená byť zamilovaná. Tvoje rovesníčky sa však už vydávajú... - lebo musia! Čakať je ťažké, ale sa oplatí!

Verte, že hovorí zo mňa láska. Keby ste to viac poznali!!! Hovorím to, čo som sa za mnohé roky, aj za bezsenných nocí naučil od Pána a zo života. Žijeme v dobe, keď duch tohto sveta mocne pôsobí a diabol vie, že má málo času. Potrebujeme si uvedomiť, že sa nehrá o fazuľky. Boj je veľmi tuhý, nepriateľ je krutý a zákerný, pretože duchovný boj berie veľmi vážne. Žiaľ, kresťania to neberú dosť vážne, ale len športovo a zábavne. Potom nie je div, že prichádzajú prehry. Ešte ste nebojovali až do krvi v borbe proti hriechu – hovorí Žid 12:4. Nemôžeme varovnú nálepku na fľaštičke s nápisom JED bez tragických následkov vymeniť za nálepku s nápisom MED. Božie varovanie je potrebné brať vážne. Dopravné značky neslúžia len na obmedzovanie slobody, ale majú svoj dôležitý význam - chrániť účastníkov cestnej premávky. Určite súhlasíš, že ignorovať a prekročiť smrteľnú líniu v blízkosti vodopádu na rieke Niagara je bláznovstvo. Múdre rady opičkám: „*Keď zbadáš leva, vyskoč na najtenší konár, nikdy nechod blízko k zadným nohám zebry a nikdy sa nedívaj do oči hada. Tiež nikdy nekrm supov, lebo keď už nebudeš mať im čo dať, zožerú teba.*“ Tiež utekajme od hriešnych žiadostí mladosti (2Tim 2:22). Jozef utiekol od hriechu, i keď sa zato dostal do väzenia (1M 39:42). Božie slovo hovorí, aby sme utekali od smilstva (1Kor 6:18), od modlárstva (1Kor 10:14), od milovania peňazí, lebo to je koreňom každého zla (1Tim 6:9-11).

Daniel a jeho priatelia sa rozhodli a zaumienili si v svojom srdci, že sa nebudú poškrŕňovať s jedlom babylonského kráľa (Dan 1:8). Traja mládenci si zaumienili, že sa nesklonia pred zlatým obrazom, pred modlou ani pod hrozbou smrti v ohnivej peci, pretože slúžili jedinému živému Bohu, ktorého poznali a ktorý ich nakoniec zachránil (Dan 3). Nemaj čas pre satana, ak nemusíš, nechod tam, kde sám dopredu vieš, že číha na teba nebezpečenstvo. Nevyhľadávaj spoločnosť starých kamarátov, ale znovuzrodených kresťanov. Udržuj duchovnú hygienu. Nedovoľ, aby nejaký hriech dlhodobo zakotvil v tvojom živote. Vyhýbaj sa nude a snaž sa svoje prázdne chvíle vyplniť užitočne pre svoj duchovný život, tiež službou pre iných. Veľmi ľahká vec je dostať sa do hriechu. A keď diabol človeka dostane do pasce, tak ľahko ho nepustí. Byť v zajatí hriechu je akýsi bludný kruh, lebo často treba zakrývať hriech hriechom. (Např. krádež alebo cudzoložstvo klamstvom, potom klamstvo klamstvom a ďalším a ďalším klamstvom). Cesta z tohto bludného kruhu von je jedine radikálne rozhodnutie, radikálny útek.

Bohobojný muž Jób však vyznáva: „*Učinil som zmluvu so svojimi očami, a čo by som mal hľadiť na pannu?*“ (Jb 31:1). Eva uvidela ovocie a vzala, Achan uvidel zarieknuté veci, zažiadalo sa mu a vzal si ich, Dávid uvidel ženu, ktorá sa umývala a padol do hriechu -- pre svoje oči! Zvlášť muži sú náchylní k hriechu skrze oči. Na jednej strane táto citlivosť mužov na dráždenie skrz pohľad je Božím darom pre manželstvo. Na druhej strane je to veľmi slabý bod mužov. Nie je hriechom niečo uvidieť, ale pozor na druhý pohľad! Nie je hriech, keď uvidíš cudziu nahú ženu, ale keď svoju hlavu za ňou otočíš a zaostriš zrak, Pán Ježiš hovorí, že si zhrešil v svojom srdci. Samozrejme túto slabú stránku mužov veľmi dobre poznajú aj ženy, preto sa hrajú s mužmi ako mačka s myšou, dráždia ich úmyselne vyzývavým oblečením a vábia ich do diablovej pasce. „*Prečo sa dievčatá tak zvodne obliekajú a potom sa zrazu na schôdzke bránia?*“ - To je otázka šestnásťročného mládenca na stretnutí evanjelickej mládeže. Samozrejme, vysvetlil, že zvodné oblečenie chápe (a možno väčšina by sa na to pozerala takisto) ako signál sexuálnej agresívnej osoby, ktorá by určite nezutekala. – „*Keď sa však stanú obeťami znásilnenia, násilníka udávajú na políciu, hoci pravými obeťami sú muži.*“ **Keď sa niekto oblieka ako mucholapka, nech sa nečuduje, že naňho sa muchy nalepia!**

O tejto slabosti mužov veľmi dobre vie aj diabol, ktorý sa stará o to, aby muži neurobili zmluvu so svojimi očami. Strojcom tejto pasce je diablov služobník: generál „Móda“. On inšpiruje módných návrhárov a propaguje porno a sex na každom možnom a nemožnom mieste.

Citát z knihy Ron Brusius: Rodičia a morálna mládež v nemorálnych časoch (Tranoscus):

<Miestne noviny aj televízia boli plné správ o osemnásťročnom Tomovi, ktorého zavražili za znásilnenie. Ako sa to mohlo stať, keď bol taký milý a dobrý... Tomova spolužiačka Susan bola snáď jediná, koho tá správa neprekvapila. Mala s Tomom totiž niekoľko ráz schôdzku. Teraz sa na tie stretnutia rozpomenula. Najprv ho vídala len na chodbe v škole a priťahoval ju, lebo bol málovravný, silný a tichý chlapec. Nechodil veľa s dievčatami, čo bola pre ňu výzva. Ani Susan nechodila veľa s chlapcami a nevedela ich akosi zaujať. Hľadala návod v módných časopisoch a skúšala stále nové účesy. Prečítala niekoľko článkov o tom, ako si získať chlapca. Objavila aj reklamu na parfum, z ktorého muži zaručene šalejú a ktorý dosiaľ nevyskúšala.

Podľa rád v časopisoch nadviazala s Tomom rozhovor na chodbe školy. Ako predpokladala, v ten deň už sedeli spolu na obede a na piatok si dohodli rande. Susan bola iná ako jej priateľky, lebo vedela, čo chce od života. Išla na strednú školu pevne rozhodnutá zachovať si poctivosť až do svadby. Dievčatá vo svojom okolí pokladala za hlúpe. Tomovi chýbala dobrá kresťanská výchova. Na druhej schôdzke sa Susan zľakla, keď ju Tom na dobrú noc pobozkal. Znamenalo to, že sa mu páči. Na tretej schôdzke v kine ju už držal okolo pliec. Na štvrtý v noci po diskotéke nasadla do jeho auta presvedčená, že ju zavezie domov. Vtedy sa začal ten strašný sen. Tom zaparkoval na odľahlej ceste, vypol motor a Susan predpokladala, že sa budú trocha bozkávať a objímať. No potom... Susanine sny do budúcnosti boli vážne ohrozené. Tom ju začal nútiť k pohlavnému styku. Spočiatku sa bránila, ale márne. Zaraz pochopila, že je už neskoro. Kým si to stihla poriadne uvedomiť, bolo už po všetkom a mala pocit, akoby sa jej život náhle skončil. Cítila sa zneužitá a pošpinená. Hanbila sa sama pred sebou za to, čo sa stalo, a neverila, že by mohla ešte niekedy dôverovať mužom. Keď sa vrátila domov, všetci už boli v posteli. Do svojej izby sa vkradla potichučky. Celú noc a aj niekoľko ďalších nocí nemohla zaspať. Komu sa môže zdôveriť? Kto jej uverí? A prečo by aj, keď si tak veľmi chcela Toma získať? Cítila sa taká osamotená vo svojej hanbe a ponížení.>

Drahí priatelia, žijeme v dobe, keď knieža tohto sveta, ktoré nenávidí človeka, usiluje sa ho zničiť. Prevracia hodnoty, princípy, pravidlá, poriadok a všetko, čo Boh v záujme ochrany človeka ustanovil. Ľudstvo nohami šliape po Božích zákonoch, nerešpektuje Jeho morálne princípy ani svätosť manželského zväzku ako Božieho ustanovenia. Vo svete je heslom: „Jedzme, pime, lebo zajtra zomrieme, využime dnešok na rozkoše. Smrťou všetko skončí, život treba využiť, predsa žijeme len raz! Hriechom je to, keď neuspokojíš žiadosti svojho tela.“ V Božom kráľovstve však platia iné pravidlá, kresťanská etika má iné merítka, iné normy než tento svet. Aj výsledok je iný. Bohu sa nikto nebude posmievat', lebo čokoľvek človek seje, to bude i žať (Gal 6:7). Božia odpoveď na nemravnosť ľudstva je AIDS, pohlavné choroby a zas naopak, na morálnu čistotu svojich detí požehnané manželstvo.

C. Výber životného partnera

Po spasení najdôležitejšou vecou človeka je výber životného partnera. Po rozhodnutí prijať Pána Ježiša za svojho Spasiteľa je najdôležitejším rozhodnutím vstup do manželstva. Najzávažnejšia otázka pre človeka je: Kde budem tráviť večnosť? A druhá najdôležitejšia otázka je: S kým prežijem tento pozemský život?

Chcete mať šťastnú budúcnosť, šťastné manželstvo? Každý by chcel, kto by to nechcel?! Dobré manželstvo síce pochádza z neba, ale nie tak ako pečená holubica. Každý si sám pripravuje svoje šťastné, alebo nešťastné manželstvo. Požehnané manželstvo je Božím darom tým, ktorí Jeho rady a podmienky prijímajú. On, ktorý je Stvoriteľom človeka, ktorý najlepšie pozná svoje stvorenie, ustanovil aj manželstvo a dal manželstvu určenie, zároveň dal návod k požehnanému životu, v ktorom určuje požiadavky šťastného manželstva.

V mojej /našej predošlej/ generácii podobné inštrukcie o manželstve boli tabu a naši rodičia nevelmi sa rozprávali s deťmi na túto tému. Ani so mnou nikto nerozprával a sám som musel prejsť v mladosti rokmi puberty a dospievania. Žiaľ bez Boha. Keby ma niekto o týchto pravdách bol poučil, keby som mal v mladosti tie informácie, ktoré na týchto stránkach s Vami zdieľam, určite by som si ušetril mnoho sklamaní a hanby vo svojom živote. Dnešná kresťanská mládež má tú výhodu, že má k dispozícii množstvo užitočnej literatúry a vzťahy k rodičom a duchovným pracovníkom sú oveľa dôvernejšie než v našej generácii. Na druhej strane aj duch tohto sveta produkuje svoju „osvetu“ na tému sex a manželstvo či „nemanželstvo“, t.j. sexuálne spoluzitíe v rôznej podobe (svetská - nielen odborná literatúra, ale aj romány, časopisy, video, porno...).

Známe heslo: „Nakupujte u odborníkov!“ je staré. Odborníkom v tejto veci je jedine Boh. On je Ten, ktorý stvoril, najlepšie pozná a miluje človeka, On ustanovil manželstvo a dal manželstvu určenie, dal návod k životu a On je Ten, ktorý určuje požiadavky šťastného manželstva. Biblia je návodom pre náš správny život. Dáva nám rady pre vzťahy, pre rodinu, pre výchovu detí aj pre sexuálny život. Keď človek nežije podľa Božieho určenia, podľa pravidiel, podľa Božieho návodu, nesplní účel a bude ako pokazený stroj.

Mohla by slúžiť gitara ako kvetináč? Do toho otvoru nasypeš hlinu, zasadiš kvet... Prečo nie? Alebo ako vareška pri varení slivkového lekvára vo veľkom kotli? Prečo nie? Lenže gitara nebola na tento účel vytvorená a takýmto spôsobom čoskoro sa zničila. Alebo čo by ste si mysleli o človeku, ktorý sa rozmýšľa takto: „Kúpil som si práčku, návod nemusím preštudovať, už som dosť múdry, nebudem strácať drahocenný čas! Prací prášok je drahý, zasypem do nej piesok.“ – Dalo by sa? Prečo nie? Avšak po prvom „praní“ práčka by sa pokazila. Mnohí takto si zničili život. Avšak je tu dobrá správa: Podľa k Opravárovi, priznaj, že si sa správal bláznivo, On všetko vie napraviť, aj pokazené ľudské životy, za darmo, z milosti!

Výsledky sa neukazujú vždy hneď, nuž oplatí sa rešpektovať Božie princípy. Aké semeno seješ teraz v mladosti, také ovocie budeš žať v manželstve. Doba dospievania je prípravou na život, na manželstvo. Túto dobu mladí ľudia mnohokrát nesprávne využijú. Koketujú, flirtujú a púšťajú sa do nezodpovedných ľúbostných vzťahov. Tento trend ťahá so sebou aj tých, ktorí by ináč nechceli. Vraj, je to hanba, keď máš 16 rokov a nemáš chlapca, ešte nechodíš s dievčaťom. Možno sa ti posmievajú, že ešte nemáš frajerku alebo ešte si nevyskúšal marihuanu či sex. Viem so svojich skúseností, že je to veľký duševný, psychický problém, totiž fantázia pracuje. Je to však aj fyzický problém, lebo aj hormóny pracujú. Prichádza vášeň, túžba po druhom pohlaví, snívanie o „veľkej láske“, vžívanie sa do ríše snov a fantázie, tajné a beznádejné zamilovanie sa a – sklamanie. Možno, niekedy je láska opätovaná, ale často aj tak končí sklamaním.

Tento oheň „lásky“ či plameň slamy je mnohokrát rozniecovaný a umelo oživovaný fantáziou spisovateľov ľúbostných románov /filmov, seriálov/, ktorí svojich čitateľov /divákov/ zavedú do neskutočného sveta romantiky a zidealizovanej veľkej lásky, čo spôsobí ešte väčšie sklamanie, vytriezvenie a rany. Sklamanie a rany, sklamanie a rany, a rany.... Preto radím mladým ľuďom, nevstupujte do žiadnych vzťahov predčasne (chlapci pred vojenčinou – dnes už neaktuálne ☺), keď ešte vstup do manželstva nie je reálny. Verte, že nič nezmeškáte, len ušetríte seba aj iných od mnohých sklamaní a rán. **Aj tak, bude to „tisíckrát“ ináč!** Ale hľadajte najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť... Roky dospievania sú nám dané pre zodpovednú prípravu na život a na manželstvo. Byť zrelý a založiť si rodinu, neznamená len deti splodiť, ale aj sa postarať o ne. Je potrebné teda prv ukončiť vzdelanie, prípravu na životné povolanie a zodpovedne pripraviť podmienky pre fungovanie rodiny. K tejto príprave patrí učiť sa panovať nad sebou, učiť sa z chýb iných, učiť sa aj o intímnych oblastiach manželstva z dobrej kresťanskej či odbornej literatúry. Nie však z porno filmov, časopisov či románov ani z rozprávania o skúsenostiach bezbožných kamarátov.

C.1. Zásady pre prípravu na kresťanské manželstvo

V kresťanskom živote platia iné zásady než v tomto svete:

- ◆ Sexuálny život len v manželstve
- ◆ Žiadne „manželstvo na skúšku“
- ◆ Žiadny dočasný, nezáväzný formálny vzťah (druh - družka). Biblia nepozná pojem „druh – družka“, len manžel – manželka. Sexuálny vzťah muža a ženy pred manželstvom a mimo manželstva nazýva Biblia smilstvom či cudzoložstvom. *„Manželstvo nech je v úcte u všetkých a loža nepoškvrnená. A smilníkov a cudzoložníkov bude súdiť Boh!“* (Žid 13:4)
- ◆ Doba zasnúbenia je dobou zodpovednej prípravy na spoločný manželský život, a nie na vyskúšanie partnera a intímneho života. Nezabudnite: Pán Ježiš je s vami všade!

V kresťanskom živote platia iné zásady, aj príprava na manželstvo je iná. Mladí ľudia vo svete sa pripravujú na manželstvo od detstva a učia sa od neveriacich rodičov, od kamarátov, cez TV, internet, kino, na diskotékach, z bezbožných kníh, pornografie.

Božie deti sa tiež pripravujú na manželstvo od detstva a učia sa od svojich veriacich rodičov (výchovou a príkladom života), v cirkvi, z Božieho slova, vyučovaním Ducha Svätého, zo skúsenosti bratov.

Manželstvo nie je ľudský výmysel, ale Božie ustanovenie – pozostatok z raja. Pádom človeka do hriechu sa všetko pokazilo, aj manželstvo a diabol útočí na všetko, čo Boh ustanovil, predovšetkým na manželstvo a rodinu. Napriek tomu je však možné mať požehnané manželstvo. Každý by chcel mať šťastné manželstvo. Dobré manželstvo pochádza z neba, ale nie tak ako pečená holubica. Do určitej miery si každý sám pripravuje svoje šťastné alebo nešťastné manželstvo. V 2M 2:18 čítame: *„A Hospodin riekol: Nie je dobré byť človekovi samotnému, učiním mu pomoc, ktorá by mu bola roveň.“*

Teda prvým a najdôležitejším predpokladom dobrého manželstva je to, čo k tomu hovorí Boh. Boh má čo povedať, a má aj právo do toho niečo hovoriť. On aj chce hovoriť a človek potrebuje, aby Boh hovoril. Lenže zalúbení mladí ľudia sa málo starajú o to, čo chce hovoriť, či vôbec chce niečo hovoriť Boh. Pre svoje manželstvo si vytvárajú iné predpoklady, než je Boží názor, iné základy než Jeho Slovo. Sú to veľmi labilné hodnoty a za krátky čas sa všetko zrúti ako domček z kariet.

C.2. Nesprávne predpoklady:

- a) Žiadosti tela a očí, telesné vášne, nečisté žiadosti, púhe pocity zalúbenosti. Samozrejme, aj citový vzťah je potrebný, ale manželstvo potrebuje pevnejší základ. Zalúbenosť často zaslepuje a ohlušuje človeka. Žiadosti očí a tela spôsobia, že sa v ústach človeka zbehnú sliny, človek stratí rozum, Božiu bázeň a zabudne na Božie slovo. 2M 3:6-7: *„A žena (Eva) videla, že strom je dobrý na jedenie, že je žiadostou očíam a že je to prežiadúci strom..., tak teda vzala... jedla a dala i svojmu mužovi.“* Uvidela a požiadala ovocie, počula diablov hlas, uverila lži, spochybnila Božie slovo a urobila si svoj vlastný úsudok: ovocie je dobré a vzala. *„A vtedy sa im otvorili oči a poznali, že sú nahí.“* Po medovom týždni sa krutá realita prejavuje v plnej nahote, a už sa nedá robiť nič iné, než biedu svojho manželstva zamaskovať figovými listami, kým nepríde Boh, aby nás On obliekol do rúcha svojej spravodlivosti.

Po svadbe sa prejavuje svárivosť ženy alebo totálna závislosť manžela od alkoholu. „*Hoci sa často hádala aj pred svadbou...*“ alebo: „*Hoci pil aj pred svadbou, ale sľuboval, že prestane..., aj mu trocha pristalo, keď mal vypité..., ináč sme sa aj museli zobrať!* Akosi som bola slepá!“ Alkohol človeka omámi a zaľúbenosť ho zaslepuje. Koľkokrát je potrebné zamaskovať horké následky diskotékovej lásky parádnym kostolným sobášom, aby dieťa malo svojho otca.

- b) Krása (často umelá), pekná postava a pod. Po svadbe padne maska dole. Po niekoľkých pôrodoch sa zmení postava, zmenia sa aj vzťahy. **Páči sa ti dievča?** Chod' navštíviť jej babičku. Budeš vedieť milovať to dievča aj vtedy, keď bude vyzeráť ako jej babka dnes?
- c) Zdravé, vytrénované telo a kariéra sú tiež slabé základy. Zákerne choroby napádajú aj mladých a zdravých ľudí. Chorú manželku treba opustiť, chorého manžela odhodiť do šrotu! A čo manželský sľub a manželská vernosť do smrti? Prosperujúce podnikanie, kariéru môže zastihnúť náhly krach a je koniec manželstva.
- d) Peniaze, majetok, auto, dom sú po rozvode predmetmi sporov.
- e) Výber životného partnera je dôležitejšia vec, než vybrať si auto, ktoré sa mi páči.
- f) Nikdy nevstupujte do manželstva zo súcitu ani z vôle rodičov, ani kvôli nejakému proroctvu, o ktorom nemáte v srdci pokoj. Tzv. láska na prvý pohľad je tiež neistým základom.
- g) Pravidlom je, že chlapec si vyberá dievča a nie naopak.

C. 3. Správne predpoklady, dobrý základ alebo čo hovorí Boh:

- a) Znovuzrodenie oboch partnerov je veľmi dôležitým predpokladom dobrého manželstva. V živote človeka je najdôležitejším rozhodnutím znovuzrodenie. Predsa nie je to jedno, kde budeš tráviť večnosť. Druhým najdôležitejším krokom je vstup do manželstva. Predsa nie je jedno, s kým prežiješ tento pozemský život. Preto:
 - ♦ Predovšetkým ty musíš byť znovuzrodený kresťan.
 - ♦ Tvoj budúci životný partner musí byť znovuzrodený kresťan. Neveriaci, neznovuzrodený kresťan je vylúčený.
 - ♦ Je zaujímavé, že aj **neobrátení chlapci by chceli veriace dievča**, alebo aj nie celkom odovzdané veriace dievčatá by chceli mať bohabojných manželov. Naopak, veriaci nie sú takí nároční a ľahko by vstúpili do manželstva s neveriacim. Niektorí si myslia: „On/-a/ neskôr uverí“. Ak sa postavíš na stôl, nikoho nedokážeš vytiahnuť hore. Podobne v manželstve, neveriaci ťa môže stiahnuť dole, preč od Pána, ale ty ho nevytiahneš hore.
 - ♦ Jednomyselnosť v kresťanskom manželstve je neodmysliteľne nutná potreba. Jednomyselnosť medzi znovuzrodeným a neznovuzrodeným manželom jednoducho nie je možné predstaviť si.
 - ♦ Ty a tvoj životný partner by ste mali byť zrelí vo viere. Ak ste práve novoobrátení, mali by ste s manželstvom ešte počkať.
 - ♦ Skôr než sa vydáš (alebo sa oženiš), vydaj sa úprimne Pánovi! Neuspokoj sa s tým, že si spasený (-á), vydaj sa Pánovi aj do aktívnej služby. Posväť sa a zasväť svoj život Pánovi!
- b) Najlepším sprostredkovateľom manželstva je Duch Svätý. „*Ja mu učiním pomoc, ktorá by bola jemu roveň.*“ (2M 2:18).
- c) Očakávať na Boží čas. „*A Hospodin dal, aby padol na Adama tvrdý spánok, a usnul. A vzal jedno z rebier a ... vybudoval rebro, ktoré vzal z Adama v ženu, a doviedol ju k Adamovi.*“ (2M 2:21:22). Pre chlapcov je veľmi ťažké zaspáť práve vtedy, keď sa hormóny a pudy, sexuálna túžba a láska zobúdzajú! Čakať je ťažké aj pre dievčatá. (Najmä, keď už máš šestnásť rokov a ešte nemáš chlapca. Snáď ešte ani nevieš, čo to znamená byť zamilovaná. Tvoje rovesníčky sa však už vydávajú... - lebo musia.) Nevstupuj do manželstva unáhle ani zo súcitu, ani z nátlaku. Očakávaj na Boží čas. Je šťastný každý a nikto nebude sklamaný, kto už v čase skorej mladosti vie s vierou a dôverou na modlitbách očakávať na Pána, na Jeho čas a svojho životného partnera môže prijať ako Boží dar na celý život z rúk Toho, ktorý najlepšie pozná oboch!
- d) Hľadajte najprv kráľovstvo Božie.
- e) Kochaj sa v Hospodinovi.
- f) Odovzdaj Bohu - seba
 - „to“: problém sexuálnych túžob,
 - problém vydať sa alebo sa nevydať, manželstvo či „single“ bez partnera.
- g) Modli sa za svoje budúce manželstvo, za svojho budúceho životného partnera, žehnaj mu vo viere.
- h) Neustále dbaj o čistotu srdca a čistotu vzťahov (v čase „chodenia spolu“ aj počas zasnúbenia).
- i) Dbaj aj o čistotu tela, o svoj slušný zovňajšok a cudné oblečenie. Necudný zovňajšok na jednej strane vyvoláva agresívne správanie mužov, na druhej strane aj ľahostajnosť a pohŕdanie zo strany mužov. Bohabojným chlapcom sa nepáčia výstrednosti. Chceš mať bohabojného manžela?
- j) Svedectvo v srdci oboch o poznaní Božej vôle.

C. 4. Proces výberu - alebo ako sa rozhodnúť?

- a) Chlapci ako iniciátori majú niekedy dilemu: „Ako na to, keď neviem, ako na to?“ Iní chlapci už majú frajerky a ty ešte nič. Alebo dievčatá. Už máš šestnásť a nevieš, čo je zaľúbenosť. Tvoje rovesníčky už čakajú bábätko. Ako na to, aby si aj ty mala chlapca, keď chlapci nemajú o teba záujem? Ako na to? Nijako! Kým nevieš, ako na to, to znamená, že ešte nie si zrelý/zrelá, aby si šiel/šla na to. Tí, ktorí „už vedľa ako na to“, aby získali chlapca/dievča, môžu si pobabrať celý život. Nezobuď lásku zbytočným dráždením. Počkaj na Boží čas, keď sa láska sama zobudí. Vtedy budeš vedieť, ako na to. Predovšetkým sa odovzdaj Pánovi. Hľadaj najprv kráľovstvo Božie a očakávaj na Boží čas. Bude to tisíckrát inak. Zbytočným unáhlením spôsobíš veľa sklamaní a rán sebe a možno aj mnohým dievčatám. Boh na Adama dal hlboký spánok. Pre chlapcov je veľmi ťažké zaspáť práve vtedy, keď sa hormóny a pudy zobúdzajú!
- b) Dievčatá nevyberajú. Ak predsa, len medzi záujemcami. Iniciatíva je na chlapcovi. (Alebo príliš vyberajú a zostanú bez manželstva. Nie je to však tragédiou!)
- c) V celom procese je potrebné neustále hľadať Božiu vôľu, modliť sa, skúmať a skúšať.
- d) Výber sa robí vylučovacím spôsobom:
- 1) vydaté ženy sú vylúčené
 - 2) neveriace sú vylúčené
 - 3) ženy z Afriky, z Ázie a Ameriky vylúčené alebo nepravdepodobné
 - 4) Okruh možností sa zužuje na 5-6 až 10 osôb.
- e) Skúmať a skúšať, dávať si otázky: Vo výbere životného partnera iniciatíva a voľba je na chlapcovi, je však samozrejmé, že z tohto procesu nie sú dievčatá vynechané ako neživé predmety, ktoré sa predávajú bez ich vôle. Tento proces voľby a skúmania sa vo všetkých bodoch adekvátne vzťahuje aj na ne. Ale **iniciatíva a voľba je na chlapcovi, konečné rozhodnutie na spoločnom poznaní Božej vôle oboch.**

Je potrebné skúmať a skúšať:

- 1) Predovšetkým Božiu vôľu a vedenie Ducha Svätého.
- 2) Pije, fajčí? Mohol by svoju ženu biť? Nie je hysterická, príliš citovo labilná a náladová? Nemá tendenciu stať sa hašterivou ženou? Lebo „lepšie je bývať voľakde v kúte na streche (alebo v pustej zemi) ako so svárlivou ženou v spoločnom dome“ (Prísľ 21:9, 19, 25:24).
- 3) Je znovuzrodený kresťan? Aký je jeho vzťah k Pánu Ježišovi? Je činný v práci niektorého zboru veriacich, kde naozaj veria, že Biblia je Božie slovo? Má v úcte Božie slovo a rešpektuje ho? Je mužom modlitby?
- 4) Jej /jeho/ duchovné hodnoty: či je obrátená, znovuzrodená, naplnená Duchom Svätým, či je vo viere a v službe stála alebo náladová, kolísavá? Či je bohabojná, je modlitebníčkou? Jeden bohabojný chlapec sa modlil takto: „Pane, ja nechcem vymaľovanú výstavnú modelovú bábku bez života (ženské figuríny životnej veľkosti vo výkladoch obchodov – alebo fotomodelky, top-modelky, manekýnky), ale modliacu sa manželku, ktorá ma bude podporovať v službe a s ktorou budeme spolu slúžiť Tebe, Pane.“
- 5) Dáva Bohu zo svojich peňazí to, čo patrí Bohu? Nerozhadzuje peniaze, nie je ani „držgroš“, ani mamonár?
- 6) Aký je jej /jeho/ charakter (doplnenie teba, uzavretý, otvorený, citlivý, priamy, perfekcionalista, flegmatik)? Nevyhľadáva konflikty? Je ochotný pomáhať, pracovať? Je pracovitý? Nie je lenivý? Nie je nezamestnaný pre svoju ľahostajnosť? Je úprimný? Je láskavý? Je zdvorilý? Je čistotný? Je sebecký? Hovorí len o sebe, chváli sa alebo myslí aj na druhých?
- 7) Má zmysel pre založenie rodiny? Je schopný a ochotný vziať na seba zodpovednosť za zabezpečenie duchovných a každodenných potrieb manželky a detí ako hlava, kňaz a vodca rodiny?
- 8) Ako hovorí o svojich rodičoch, ako s nimi zaobchádza? Má v úcte svojich rodičov?
- 9) Aký je jeho vzťah všeobecne k ľuďom, bratom, sestrám v zbore (odpúšťanie, pokora)? Je milovníkom ľudí?
- 10) Aký je okruh jeho záujmov a rebríčok, poradie hodnôt?
- 11) Rozumiete si v duchovných otázkach? A v každodenných?
- 12) Koľko záujmu prejavuje o to, čo zaujíma dievča?
- 13) Jej /jeho/ reakciu (vzťah, sympatiu či ľahostajnosť) k tebe. Ak to manželstvo je od Pána, nie je potrebné príliš dobýjať, dvoriť, a tak získať jej priazeň. Pán vzbudí lásku v oboch srdciach vzájomne. Ale potrebná je aj vzájomná priateľnosť, vzájomná dôvera, poznávanie sa, komunikácia, charakter, zhoda názorov, záujmov. Aký má postoj pri riešení konfliktov (afekt, hnev, rozvaha, pokora, úprimnosť, priamosť...)?

- 14) Vzájomná príťažlivosť. Manželstvo nie je predstaviteľné bez vzájomnej citovej príťažlivosti. Pekné a škaredé dievča je však filozofický pojem. Bratu, môžeš byť kľudný a istý, že Boh ti dá tú jedinú, pre teba najkrajšiu ženu na svete. Ak sa ti páči dievča, zisti adresu jej babičky, choď ju navštíviť a daj si otázku: Budeš vedieť milovať to dievča, keď bude vyzeráť ako jej babka? Sestra, prijmi svoje telo také, aké ti Boh dal. Pre tvojho muža budeš najkrajšou ženou na svete. Ženu činí peknou poriadok, čistota, pokorná a skromná duša.
 - 15) Poznanie vzájomného zdravotného stavu je tiež veľmi dôležitá vec.
 - 16) Nakoľko v manželstve nie sú žiadne tajnosti a žiadne klamstvá, už v dobe zasnúbenia je potrebné vysporiadať a uzavrieť aj prípadnú intímnu minulosť partnerov.
 - 17) Patrí ku mne? Ako polovica jablka. „Pane, Ty poznáš vnútro jablka“. Budem vedieť ju /ho/ milovať aj s chybami? Môžem si ju /ho/ predstaviť ako dobrú matku /dobrého otca/ mojich detí?
 - 18) Vie kontrolovať a ovládať svoju telesnú príťažlivosť k dievčaťu? Myslí na česť a povest dievčaťa a cení si jej morálne presvedčenie? Či vôbec spolu hovoria o svojom morálnom presvedčení? Ak svoje sexuálne túžby nedokáže ovládať pred manželstvom, nemôžeš mu dôverovať, že bude verný v manželstve.
 - 19) Aká je jeho /jej/ rodina? Nie však podľa svetských kritérií, ale – budem vedieť milovať jeho /jej/ rodičov, súrodencov? (Izak).
 - 20) Názor, rada kazateľa a duchovne zrejých priateľov, rodičov.
- f) Neurob unáhlené rozhodnutie: „*To je on!*“ – „*To je ona!*“ – , i keď pasuje do tvojich predstáv.
- g) Ak ste už poznali Božiu vôľu a vybrali ste si jeden druhého za budúceho životného partnera, začína sa obdobie vzájomného poznávania sa – „chodenie“. Toto štádium je už tak vážne, že v 99% prípadov by sa nemali rozchádzať. Preto tzv. chodenie by nemalo prísť do úvahy pred výberom. Ak sa tak stane, výsledkom opačného postupu je často mnoho sklamaní z oboch strán. Koľko zranenia spôsobilo to, že aj „veriaci“ chlapci „chodili“, flirtovali s dievčatami (a opačne: dievčatá s chlapcami) bez úmyslu hľadania Božej vôle a bez vážneho záujmu o manželstvo.
- Poznámka: Slovo „chodenie“ nie rád používam, ale pre dnešných mladých toto slovo je veľmi zažité, ale kvôli nezodpovednému flirtovaniu aj znevážené. Preto radšej by som používal slovo „dvorenie“, ktoré viac vyjadruje slušný prístup k dievčaťu a džentlmenské, rytierske dobývanie srdca.

D. Niečo o pravej láske

D. 1. Priateľstvo a láska

Každý človek túži po priateľstve. Takých nás Pán Boh stvoril. Nechceme byť sami. V útlom detstve matka je tým najlepším priateľom. Naplňa každú potrebu dieťaťa. Tento vzťah sa však zmení. Neskoršie deti majú svojich malých kamarátov z okolia a nezbávajú príliš na to, či sú to chlapci či dievčatá. Ďalšie obdobie sa prejavuje tak, že chlapci dávajú prednosť priateľstvu s chlapcami, dievčence zasa dávajú prednosť spoločnosti dievčienec. Schopnosť nájsť a udržať si priateľov patrí medzi najcennejšie schopnosti v živote. Ale priatelia prichádzajú a odchádzajú. Priateľstvo je jedna vec, zaľúbenosť je však druhá.

D. 2. Láska

Vzťah medzi zaľúbencami je celkom odlišný než medzi priateľmi. Keď hovoríme o zaľúbení, všetci vieme, čo to znamená, a prečo tento pojem vznikol. Láska nás môže ovládnuť nečakane, keď si postupne alebo náhle uvedomíme veľkú príťažlivosť celej svojej osobnosti k niekomu z druhého pohlavia. Tiahne nás to neodolateľne k nemu alebo k nej a našou jedinou túžbou je byť v prítomnosti toho druhého, kedykoľvek a koľkokrát je to len možné. Keď nás ovládne láska, začneme sa sústreďovať na potreby druhej osoby, a to často so želaním, aby sme mu alebo jej ukázali svoju osobnosť a šikovnosť. Čistá láska odhaľuje niektoré z najvznešenejších cností, ktoré charakterizujú ľudský rod. Nesebeckosť, odvaha a šľachetné úsilie sa prejavujú pri najobyčajnejších smrteľníkoch ako následok lásky. Pod jej mocným vplyvom vzniká pokora a pocit nehodnosti aj u najsebeckejších a samolúbych jednotlivcov. Láska zaplavuje jednotvárne ľudské životy vitalitou a cieľavedomosťou.

Dnes sa o láske veľa rozpráva. Niekedy sa stáva, že dvaja mladí ľudia si myslia, že milujú jeden druhého a rozhodnú sa zosobášiť. Po pár mesiacoch je však ich manželstvo veľmi nešťastné. Kde zmizla, kde sa vyparila tá veľká láska? Ako sa to mohlo stať?

Abý sme to pochopili, musíme si uvedomiť, že rozlišujeme dva typy lásky. Jedna je „sebecká“ a druhá je „nesebecká“. Sebecká láska manželstvo kazí, nesebecká láska robí manželstvo šťastným. Ak muž miluje svoju ženu nesebeckou láskou, namiesto toho, aby myslel na seba, stará sa o jej potreby. Keď žena miluje svojho manžela nesebeckou láskou, bude sa starať o jeho potreby ako o svoje.

Filmy a časopisy sa snažia mladých ľudí presvedčiť, že skutočná láska sa začína sexom. Ak chlapec a dievča cítia vzájomnú príťažlivosť, mali by vraj začať so sexom.

Čo je vlastne láska? Čo znamená „*milujem ťa*“? Často sa stáva, že chlapci idú za sexom a pod pláštikom lásky chcú dosiahnuť svoje. Napr. mladý muž objíma dievča a povie: „*Milujem ťa a budem ťa milovať vždy!*“ – a o chvíľu: „*Ak ma máš rada, tak sa budeme milovať!*“ Je to láska? Určite nie! Je to vydieranie, sebeckosť a sexuálny nátlak. Niektoré dievčatá však napriek svojmu názoru sú ochotné s chlapcom sa vyspať, predovšetkým preto, lebo nechcú chlapca stratiť a naivne dúfajú, že so sexom ho pritiahnu do trvalého zväzku. Ale funguje to práve naopak. Predtým si chlapec dievča vážil a choval sa k nej veľmi úctivo, ale teraz s ňou pohŕda ako s obyčajnou lacnou prostitútkou. Panenstvo je tajomstvom dievčaťa a je ako vzácna perla. Vo chvíli, keď sa s ňou muž vyspí, v istom zmysle všetko bolo odkryté, už ju poznal. Keď do čistého vzťahu mladých vstupuje žiadostivosť, nastávajú napätia, výčitky a hádky. Tieto nedorozumenia sa snažia riešiť ďalšou sexualitou. Sex sa používa ako hasiaci prístroj, ktorý by mal hasiť ničiaci oheň nedorozumenia. Nefunguje to však spoľahlivo. Hádajú sa, potom sa „milujú“, aby sa „zmierili“. Znovu sa „*dávajú dokopy*“, potom sa znova pohádajú a oheň zhasínajú so sexom, až kým sa nerozídu. Ostanú „iba“ zranené srdcia.

Keď dievča odpovie chlapcovi na „dôkaz lásky“ NIE, tým buduje svoj partnerský vzťah a seriózne buduje aj svoje budúce šťastné manželstvo. Napr.: „*Prepáč, ale ja chcem svoju čistotu venovať svojmu budúcemu manželovi ako vzácnu perlu, určenú iba jemu.*“ Keď ju chlapec preto opustí, vlastne odkrýva to, o čo mu išlo. Alebo si ju chlapec začne veľmi vážiť a povie si: „*Ja si na tú perlu počkám!*“ Každý muž bytostne túži po panne. Je to aj otázka jeho mužskej cti. Ktorý muž chce do manželstva ženu, ktorá vo chvíli pokušenia nevie povedať NIE? Bojí sa, že mu bude neverná. Každý muž chce dobrú matku pre svoje deti. Kto z nás by chcel otca alebo mamu s „takou“ minulosťou? Drahí mladí chlapci a dievčatá, ani vaše deti to nebudú chcieť a museli by sa veľmi hanbiť za vás. Kľúč čistoty vzťahu je teda v rukách dievčaťa. Dievča svoje panenstvo nemôže stratiť, len niekomu darovať. Keďže dievča rozhoduje, čo chlapcovi dovolí, chráni, čistí a buduje ich vzťah. On jej v tom pomáha. „NIE“ dievčaťa je skúšobným kameňom lásky!

Boh hovorí, že láska znamená chcieť to najlepšie pre druhého. Láska nie je sebecká, nie je zameraná na seba. Je starostlivá, ohľaduplná a trpezlivá. Láska sa nechce zmocniť nikoho a ničoho ani niečo získať. Oslobodzuje a dáva. Považuje blaho druhého za dôležitejšie než svoje. Je to proti našej sebeckej prirodzenosti. Preto pravdivo milovať nie je ľahké. Moderná „láska“ je omnoho ľahšia: nájsť si niekoho, vzplanúť, pomilovať sa, namrzieť sa jeden na druhého a hľadať niekoho iného. Je to kolotoč, ktorí končí tragédiami: AIDS, nechcené tehotenstvo, nechcené a nešťastné (alebo zabité) deti, výčitky svedomia, bolesti, zranenia duší. Opravdivá láska je vernosť a úcta druhému.

O láske sa vždy veľa hovorilo, a nie je tomu ináč ani dnes. Dokonca dnes ešte viac. Spievame, čítame, hovoríme o nej. Nie však o pravej láske.

Žiaľ, tento krásny pojem lásky sa veľmi zdeformoval. Pod týmto slovom sa najčastejšie rozumie práve to, čo neznamená, a preto sa často zneužíva. Aspoň v slovenčine, kde sa toto slovo používa na vyjadrenie citov s rôznymi významami. V slovenčine sa pod slovom „láska“ najčastejšie rozumie sexuálna láska, a nie je to nič iné, než obyčajná vášeň. V lepšom prípade úprimná a čistá zaľúbenosť. Gréčtina, pôvodný jazyk Novej zmluvy, je bohatšia a tieto rôzne citové významy odlišuje a označuje ich rôznymi slovami:

Prvý druh „lásky“ v gréčtine je *sexus*, sexuálna túžba, ktorá má dva rôzne prejavy:

Prvá forma prejavu tzv. „lásky“ je *epithymia* – vášeň. Je to prejav sexuálneho pudu túžby po druhom pohlaví, po zástupcovi opačného pohlavia, často bez konkrétnej osoby. Hovorí sa o milovaní sa, (pomilovaní sa), a nie je to nič iné než vášeň. *Epithymia* potrebuje partnera len k tomu, aby sa sebecky uspokojila. Je to niečo pudové, niečo živočíšne v nás. Zaznie síce: „*Milujem ťa*“, ale znamená to vlastne iba „*mám chuť na teba*“, „*chcem ťa*“. Keď chlapec hovorí dievčaťu „*milujem ťa*“, vo väčšine prípadov mal by povedať: „*Milujem seba a k tomu potrebujem teba!*“ Ani nie teba, len tvoju sexualitu. Ani konkrétna osoba nie je dôležitá, len uspokojenie mojej sexuálnej túžby s partnerom z druhého pohlavia. Je to sebecký prejav „lásky“.

Druhá forma prejavu sexuálnej „lásky“ je *eros*. *Eros* je romantická láska, vlastne už zjemnený, skrotený *sexus*, ktorý sa sústreďuje na konkrétnu osobu, s ktorou vzájomne prežívajú určité napätie, príťažlivosť, ktorá sa stáva motiváciou pre rozvinutie ich bližšieho vzťahu. V živote bohabojných kresťanov je to úprimná a čistá zaľúbenosť, čistá láska, ktorá zaplavuje jednotvárne ľudské životy vitalitou a cieľavedomosťou a odhaľuje niektoré z najvznešenejších cností aj u najsebeckejších a samolúbych jednotlivcov. *Eros* má svoje miesto aj v manželstve, a do určitej miery aj v predchádzajúcom období prípravy. Bez *erosu* je manželstvo studeným a sotva je možné nazvať ho manželstvom. *Eros* v manželstve oživuje a prehĺbuje aj ostatné druhy lásky. Mimo manželstva však je nebezpečnou hrou s ohňom a vedie k roznečovaniu vášní a hriechu.

Tretie grécke slovo je *fileo*, čo znamená všeobecnú ľudskú, priateľskú lásku. „*Mám rád svojho priateľa, pretože si rozumieme, vieme sa dobre porozprávať..., spolu sme bojovali na fronte..., máme spoločné koníčky..., „atď.*“ Táto láska v manželstve nenahradí *eros*, je však tiež nepostrádateľná. Manželia by mali byť aj dobrými priateľmi, spolubojovníkmi. Bez *erosu* sa však manželia môžu stať protibojovníkmi. V súvislosti s týmto vzťahom gréčtina pozná ešte jedno slovo: *storge*, ktoré vyjadruje rodinnú, príbuzenskú lásku, spolupatričnosť: „*Milujem tých, ktorí patria do mojej (našej) rodiny a mám s nimi dobré, láskavé vzťahy.*“

Doteraz spomenuté druhy lásky sú viac-menej sebecké, egocentrické, pretože sú ľudské. Ja chcem byť šťastný, potrebujem kamaráta, priateľa, sexuálneho partnera, túžim po nežnosti, atď. Ja chcem byť, ja chcem mať, ja túžim, potrebujem..., ja, ja... Som ochotný dať niečo na výmenu, ale predsa dôležitý som JA! Tzv. láska s háčikom „ale“: ja by som ťa miloval, *ale* má to jeden háčik... Alebo láska s podmienkou „ak“: „*Budem ťa milovať, ak sa mi poddáš..., keď sa zmeníš a budeš iný!*“ Láska s „pretože“: „*Milujem ťa, pretože si pekná, múdry, bohatá, šikovná, silný..., pretože patríš do našej rodiny, rasy, národa,*“ atď.

Najhlbší význam pravej lásky v gréčtine vyjadruje medzi kresťanmi známe slovo *agapé*. Je to nesebecká láska bez podmienok, bez „ale“. Je to v určitom zmysle tiež „láska pretože“: „*Milujem ťa, PRETOŽE SOM LÁSKA!*“ Táto láska čerpá z Boha a smeruje k druhému: Pretože ťa milujem, túžim po tom, aby si bol šťastný. Pretože TY potrebuješ moju lásku. Vlastnosťou lásky *agapé* je, že chce dávať, chce sa rozdať. Bez podmienok, zásluh a výhrad. Nie vlastniť, požívať či využívať, ale obohatiť a obšťastniť. Milujem svoju manželku, pretože je mojou manželkou, od Boha som ju dostal. A ona miluje mňa. Nie preto, že si to zaslúžim, ale preto, lebo sme boli spojení v manželstve nerozlučiteľným trojitým povrazom. V manželstvách, ktoré boli založené na pominuteľných hodnotách ako krása, pekná postava a pod. alebo zdravé, vytrénované telo, či kariéra a peniaze, po niekoľkých rokoch nastávajú problémy.

Po niekoľkých pôrodoch sa postava zmení, eros ochladne, zmenia sa aj vzťahy. Prichádzajú zákerné choroby, prosperujúce podnikanie či kariéru môže zastihnúť náhly krach. Ochladne aj priateľstvo, a keď nie je *agapé*, priateľská láska sa zmení na nepriateľstvo. Chorú manželku treba opustiť, chorého manžela „*zahodiť do šrotu*“ a je koniec manželstva. A čo manželský sľub a manželská vernosť do smrti? *Agapé* však nie je závislá na týchto pominuteľných hodnotách, pretože čerpá z prameňa Božej lásky.

Agapé nie je násilnou láskou. Násilná láska tiež chce dávať, ale to, čo ten druhý nepotrebuje. Chce demonštrovať, že je bohatá... (na svoju slávu, z pýchy). *Agapé* dáva to, čo ten druhý práve potrebuje.

Nepostrádateľnou zložkou manželského vzťahu je *vernosť*, ktorá je dôkazom, potvrdením lásky *agapé*. Takéto manželstvo je podobné stromu, ktorého listy sú ako sexus, konáre ako eros, kmeň je filos, korene *agapé* a vlásoknice ako *vernosť*. Navonok sa podobá ostatným stromom, ostatným manželstvám, navonok je málo rozdielu medzi manželstvami veriacich a neveriacich, ale pod povrchom v koreňoch sú obrovské rozdiely. Manželstvo s láskou *agapé* všetko znesie. Prídu búrky, ktoré listy prečesú a konáre polámu, ale pretože korene zabezpečujú stabilitu, strom žije ďalej. Listy sa znovu rozzelenajú, strom znovu kvitne a prináša ovocie. Nový zákon nepozná odlišné slová pre vieru a *vernosť*. *Vernosť* a *viera* sú spojené nádoby. Nie je možné zostať verný v búrkach manželskej krízy bez živej viery v Boha. Keď manželský vzťah pramení z tejto lásky, nebudeme sa diviť, že bohabojný manžel, vysokopostavený muž, roky opatruje svoju manželku bez toho, žeby jeho kolegovia o tom niečo vedeli. Jeden z nich uňho na návšteve zistil, že sám vedie aj domácnosť a pritom je vyrovnaným a radostným kresťanom. Pri poznámke, či to nie je preňho veľkým bremenom, odpovedal: „*Ved' to nie je bremeno, ona je moja manželka!*“

E. Správanie sa veriacich mladých ľudí v čase známosti, zaľúbenosti a zaslúbenia

Vráťme sa však k mládencovi a dievčaťu, ktorí začínajú cítiť a uvedomovať si potrebu priateľstva s druhým pohlavím. Ako sa majú voči sebe správať? V spôsobe vzájomného poznávania sa, správaní sa v čase známosti, zaľúbenosti a zaslúbenia je a musí byť podstatný rozdiel medzi mladými vo svete a medzi Božími deťmi!

E.1. Úskalia v dobe poznávania sa a zaľúbenosti („chodenia“)

Dievča musí počítat s jednou veľmi dôležitou skutočnosťou, a to, že iniciatíva vo vzťahoch medzi pohlaviami obyčajne nie je v rukách dievčaťa, hoci vždy bolo pomerne viac žien ako mužov, takže niektoré nemali príležitosť na manželstvo. Iniciatíva má vychádzať vždy od chlapca. On je vo výhode, ale dievča vždy v nevýhode. Napríklad, 16-17 - roční chlapci a dievčatá často nadviažu priateľstvo, ktoré by sa citovo mohlo vyvinúť vo veľmi blízky vzťah. Dievča môže celkom dobre počítat s tým, že takéto priateľstvo vyústi do manželstva, a preto sa bude vyhýbať vzťahom a kontaktom s inými mládencami. Na druhej strane, príliš mladý chlapec si to môže rozmyslieť „tisíckrát“, jednak preto, že od prírody je v tomto veku menej stály, jednak môže odísť z domu za ďalším vzdelaním, za výhodnejším zárobkom a zabudnúť na túto prvú lásku. On je vo výhode, ale dievča je vždy v nevýhode.

V takomto blízkom vzťahu chlapca a dievčaťa s ubiehajúcimi rokmi môže byť nervové napätie až neznesiteľné. Je to už vzťah, ktorý fyziologicky potrebuje naplnenie v manželstve. Avšak z ekonomických, študijných alebo iných praktických príčin sa môže stať, že manželstvo sa bude musieť odsunúť o ďalšie roky. Nastáva problém: Buď také priateľstvo musí prestať, buď musí pokračovať v tomto stúpajúcom napätí, alebo dôjde k predčasnemu uzavretiu manželstva bez ohľadu na dôsledky. V prípade rozchodu citovo najviac trpí dievča, ktoré je v nevýhode. Ani jedna z týchto možností nie je najšťastnejšia, ale najnešťastnejšie je, keď mladí nedokážu odolať pokušeniu a dostanú sa do hriechu. Buď sa musia zobrať, alebo chlapec ľahkovážne a nezodpovedne opustí budúcu slobodnú mamičku. Dievčatá sú v každom prípade v nevýhode. Práve preto sa musíme dôrazne postaviť proti častému zvyku v súčasnosti, že každý dospievajúci chlapec alebo dievča sa usiluje mať za každú cenu svojho jediného priateľa z opačného pohlavia.

Dievča musí mať svoje vlastné, jasné presvedčenie o týchto vzťahoch a možných následkoch ešte prv, ako sa začne priateľiť s chlapcom. Obzvlášť veriace dievča, aj keď si myslí, že ju nikto nechápe, snád' ani matka nie. Musí si uvedomiť, že základ všetkých jej budúcich vzťahov je založený na tom jedinom správnom, biblickom a nad všetko iné najjasnejšom príkaze: „*Vy, deti, poslúchajte svojich rodičov v Pánovi... Cti svojho otca a matku, to je prvé prikázanie so zaslúbením, aby sa ti dobre vodilo, a aby si dlho žil na zemi*“ (Ef 6:1-3). Vy, deti! I keď už máš 16 rokov! Poslúchajte svojich rodičov v Pánovi.

Dievča, ktoré sa v tomto chúlостivom veku búri proti rodičom a nechce robiť to, čo jej Biblia prikazuje, je na šikmej ploche, a ktovie ako sa jej vzťahy k chlapcom skončia. „*Lebo čokoľvek seje človek, to bude i žať*“ (Gal 6:7). Keď dievča je naozaj veriace a chce sa ľúbiť Bohu vo všetkom, predovšetkým si uvedomí, že Boží plán pre ňu je dobrý, keď požaduje, aby poslúchala svojich rodičov v Pánovi. Veď je to prvé Božie prikázanie so zaslúbením: „*Aby ti bolo dobre!*“ Predsa je to v tvojom vlastnom záujme! Chceš, aby ti bolo dobre? Potom dbaj na toto prikázanie a poslúchaj rodičov. Oni ťa majú radi a chcú ti to najlepšie, i keď sa v tomto veku tvoje vnútro proti tomu búri. Samozrejme, to všetko sa vzťahuje aj na chlapcov.

Na tomto základe, teda na Božom prikázaní o poslušnosti rodičom, si dievča vo veriacej rodine môže vytvoriť predstavu vo svojej mysli o tom, ako sa správať voči chlapcom – a matka jej v tomto čase musí byť dôvernou pomocníčkou. Je neskoro rozmýšľať o nejakých základoch či pravidlách, ako sa správať voči chlapcovi, keď už je s ním sama, napríklad niekde osamote v zaparkovanom aute. Pán Boh nám dáva jasné smernice vo svojom Slove. Veriace dievča, nezabudni, že za teba Pán Boh dal svojho Syna Pána Ježiša. Či si myslíš, že Mu na tom nezáleží, s kým ideš von, kde spolu idete a ako sa správate? Iste, Bohu na tebe záleží, chce pre teba to najlepšie. A keď naozaj chceš, aby tvoj život napredoval pod Božím vedením a požehnaním, musíš si uvážiť a poznať, čo Pán Boh od teba chce. Božie slovo jasne hovorí, akému chlapcovi môžeš privoliť, aby sa s tebou priatelil. „*Neťahajte cudzie jarmo s neveriacim, lebo čo má spravodlivosť spoločné s nepravosťou, alebo aké je spoločenstvo svetla s tmou? Aká je zhoda Krista s Belialom?... Preto vyjdite spomedzi nich a oddel'te sa, hovorí Pán!*“ (2Kor 6:14-18). Teda nemáme mať nič spoločného s neveriacimi. Pripomínam, že nehovorím ešte o manželstve, len o začínajúcom priateľstve medzi dievčaťom a chlapcom. Avšak jedným zo zaručených spôsobov ako predísť manželstvu s neveriacim, je, nikdy sa s ním nezačať. Je otázne, či medzi chlapcom a dievčaťom môže byť „len“ priateľstvo, či muž a žena môžu zostať natrvalo len priatelia? Môžeš mať mnohých kamarátov, ale mať len jedného neveriaceho priateľa z opačného pohlavia je nebezpečné! Tu však sa nejedná o bežné kamarátstvo ani o naše misijné poslanie vo svete, ale výslovne o vzťah medzi dievčaťom a chlapcom.

„*Neťahajte cudzie jarmo s neveriacim!*“ – Toto miesto je skoro doslovným opakovaním Božích prikázaní daných dávno predtým prostredníctvom Mojžiša izraelskému národu v Starom zákone. Boží ľud sa nemá miešať s pohanmi. V dnešnej dobe snád' nemáme „pohanov“ okolo seba, ale dosť neveriacich alebo kresťanov podľa mena, ktorým na tom nezáleží, či Božie zákony prestupujú alebo nie. Božie slovo hovorí veriacim rodičom, ktorí vychovávajú svoje deti v bázni Božej: „*Nedáš sa s nimi do rodiny (pohanmi, teda neveriacimi) ženbou alebo výdajom..., lebo by odvrátil tvojho syna, takže by ma nenasledoval, ale by slúžil iným bohom a zanietil by sa na vás hnev Hospodinov a vyhladil by ťa rýchle*“ (5M 7:3-4).

Niektoré dievčatá chodia s chlapcami na tzv. „misionárske schôdzky“ v nádeji, že sa chlapec na tých schôdzkach obráti. Predsa ani jedno veriace dievča nemá v úmysle vydať sa za neveriaceho. Jedna schôdzka však nasleduje druhú až je dievča zamilované. Je to nerozumnosť a zaslepenosť, keď veriaci chlapec alebo veriace dievča začne chodiť na schôdzky s neveriacim. Ale horšie je, keď zostane aj ďalej bez rozumu a nakoniec sa ožení alebo vydá. Stane sa to veľmi ľahko. Srdce prehluší svedomie, vlastná žiadostivosť chce prioritu a horlivosť pre Boha sa rýchle stráca. City sú mocné a keď nie sú kontrolované hneď na začiatku, prevzmú kontrolu úplne. Niekedy toto dobrodružstvo misionárskych schôdzok sa môže skončiť tragicky. Preto mladí veriaci by si mali dať pozor a nemali by začať známosť s neveriacim. Citujeme z listu jednej ženy, ktorá sa poučila z vlastnej horkej skúsenosti a chce varovať mladých veriacich, aby si nezačínali známosť s neveriacim: „*Aj ja by som chcela varovať mladých ľudí, aby prv než začnú s niekým chodiť, si to dobre rozmysleli, lebo je to slepá kúpa žiť s človekom, ktorý robí celý život zle. Vždy je lepšie zostať slobodný. Ja som neposlúchala svojich dobrých rodičov a zvlášť Pána Boha a Jeho Slovo: „Neťahajte cudzieho jarma s neveriacim!“ „Nech bezbožník neje tvoj chlieb!“ A teraz trpím celý život so svojimi deťmi. Už ani síz nemám, tak mám oči vyplakané. Linku dôvery mám iba k milému Pánu Bohu. Som šťastná len keď sa modlím, vtedy ma takmer nič nebolí, hoci som chorá.*“

Pán Ježiš často používal ilustrácie z poľnohospodárstva. Boli to známe a bežné veci v tej dobe. Apoštol Pavol tiež podobne použil obraz jarma. Predstavte si pár volov spojených na krku dreveným jarmom, ktoré slúžilo na ťahanie bremena, pluhu alebo voza. Tieto zvieratá najprv boli pripojené k sebe a vycvičené tak, aby rozumeli určitým rozkazom a vykonali určitú prácu. Všimnite si, že je to jedno jarmo pre dve zvieratá, je to akýsi pracovný tím. Múdry roľník k tomu účelu vyberie dve približne rovnako silné zvieratá a také, o ktorých vie, že budú spolupracovať. Bolo by nerozumné spojiť do jedného jarma povahovo celkom odlišné zvieratá.

Nedalo by sa očakávať, žeby dobre spolupracovali, keby jedno zviera ustrašene utiekalo, zatiaľ čo druhé by odmietlo pohnúť sa z miesta. Alebo keby jedno poslúchalo svojho pána a druhé nie, jedno by ťahalo na pravú stranu, druhé na ľavú. Mohlo by dôjsť k nešťastiu, poškodeniu náradia, ku zraneniu a bol by z toho chaos. A, samozrejme, ani práca by nebola urobená. Boh vie, že Jeho dieťa nikdy nebude šťastné, keď sa pripúta k niekomu, kto ho potiahne opačným smerom od Pána Boha preč. Niekam, kam ono vlastne ani nechce ísť.

Neprestávam sa diviť, že toľkí mladí veriaci ľudia ignorujú Božiu múdrosť a márne si myslia, že nakoniec to ich manželstvo s neveriacim predsa len dobre dopadne, hoci nejednajú podľa Božieho slova a ťahajú spoločne. Zdá sa vám to príliš prísne? Len sa opýtajte niekoho, kto si zle zvolil, lebo bol netrpezlivý alebo sa vôbec, alebo len málo modlil za svojho budúceho životného partnera, málo hľadal Božiu vôľu, rady rodičov neprijímal. Oni vám povedia, žeby boli radi, keby im v mladosti niekto poradil a varoval ich. Toľkí sú viazaní v nešťastnom manželstve, lebo nepočúvali na Božie slovo a urobili si podľa žiadosti svojho srdca. Potom museli znášať následky svojho rozhodnutia po celý život. Už bolo neskoro vrátiť sa späť a začať znova. Manželstvo je na doživotie. Ak raz urobíte chybu, nemôžete sa otočiť a povedať: „*Naše manželstvo nebolo podľa Božej vôle, tak sa teraz rozvedieme.*“ Nie, tak to nejde. Biblia hovorí, že keď neveriaci prívoli bývať spolu s veriacim, nech ho veriaci neopúšťa (1Kor 7:12-13). Keď neveriaci chce odísť, nech odíde, ale veriaci nemá odchádzať od svojho partnera. Prečo sa teda stavať do nepriaznivej pozície a hnať sa do známosti, v ktorej by ste urobili zlé rozhodnutie na celý život. Keď Božie slovo prikazuje neťahat' cudzie jarmo s neveriacim, je nerozumné, je to vzdorovitosť, keď mladý veriaci človek čo len uvažuje o takej známosti.

Keď veriaci rodičia určujú presné pravidlá pre priateľstvo svojej dcéry s chlapcom (alebo opačne), tak by mala byť vďačná za rodičov, ktorí ju milujú natoľko, že ju chcú uchrániť od pokušenia, ktoré ju vo väčšej miere obklopuje práve v tomto období života. Keď chlapec pomôže dievčaťu poslúchnuť rodičov, a podrobí sa, keď kladú určité pravidlá pre ich začínajúce priateľstvo, dokazuje to skutočnú silu jeho charakteru a pravú lásku k dievčaťu.

Uvediem príklad: 16-ročné dievča sa začalo priateľiť s chlapcom a došlo tak ďaleko, že sa museli rozhodnúť. Buď bude ich priateľstvo pokračovať za tých podmienok, aké položili rodičia, alebo bude robiť po vôli chlapcovi. Tento chlapec sa znova a znova pokúšal meniť pravidlá, ktoré rodičia určili. Po prvé, že nebudú sami dvaja doma, keď rodičia idú preč. Keď pôjdu rodičia do zhromaždenia, pôjdu prirodzene aj oni. Po tretie, že dcéra bude v určený čas večer doma atď. Také pravidlá si musí každá rodina upraviť podľa svojich okolností, ale na Božích princípoch. Tento chlapec však nikdy nebol spokojný s tým časom, ktorý mala dcéra určený pre neho. Vyvolával telefonicky a vždy sa usiloval prehovoriť ju, aby zmenila určený termín, alebo obišla príkaz rodičov. Dcéra bola, pravdaže, pod nátlakom z oboch strán a napätie v rodine sa stupňovalo, kedykoľvek zavolať. Konečne sa dcéra rozhodla: Povedala mu, že sa môže s ňou priateľiť aj naďalej podľa stanovených podmienok, ktoré určili rodičia, alebo sa priateľstvo skončí. Mladý pán sa po niekoľkých dňoch rozhodol priateľstvo ukončiť. Chvastavo prehlásil, že ona je navyknutá na väčšiu disciplínu a že on sa nemieni tak prísne držať. Pre dcéru to iste nebolo ľahké, ale duchovne v tom čase úžasne vyrástla. Spoznala, že tento chlapec mal asi iné záujmy než úprimnú lásku voči nej. Rodičom to tiež potvrdilo, že tento mladý muž nebol pre ich dcéru určený a že dcéra je hodná ich dôvery. Táto udalosť upevnila ich vzájomnú dôveru. Dcéra sa tiež uistila, že jej rodičia so svojimi zásadami a pravidlami pre ňu chcú to najlepšie. Rodičia chceli, aby sa vydala za muža silného charakteru a natoľko disciplinovaného, aby vedel urobiť to, čo je správne, aj keď mu snád' city v tomto momente prekážali. Skúsenosti zo života znova a znova dokazujú, že mladí ľudia, ktorí sa búria proti príkazom rodičov, budú sa búriť aj proti Bohu, a konečne aj v manželstve jeden proti jeden druhému.

Biblia jasne hovorí: „*Či azda pôjdu dvaja spolu bez toho, aby sa zhodli?*“ (Amos 3:3) Odpoveď znie: nie! Najprv sa musia dohodnúť! Ani na krátku cestu nepôjdu dvaja bez dohody. Navyše, manželstvo nie je žiadna krátka cesta, ale do konca života jedného z manželov. Tým viac je potrebná dôkladná príprava!

Teda je veľmi dôležité, kde a s kým sa mladý človek priateľí a stretáva. Už sme citovali slová apoštola Pavla, že veriaci „*nemá ťahať cudzie jarmo s neveriacim*“. Teda hlavne od veriaceho dievčaťa Boh očakáva, že si dá pozor a nezačne dôvernejšie priateľstvo s neveriacim chlapcom. Poriadny chlapec ale dobre vie, že bude mať dobrú ženu práve z veriaceho dievčaťa. Niektorý aj zájde do kostola, či do zhromaždenia veriacich, aby si našiel dievča pre taký vážny krok života, ako je zaľúbenie a možné manželstvo. V niektorých prípadoch sa stáva, že aj uverí v Pána Ježiša a majú dobré manželstvo. Nestačí však dať sa pokrstiť len kvôli dievčaťu. Pravdou je, že je lepšie hľadať dievča v zhromaždení veriacich než na diskotékach. Aj keď sa spoznajú na správnom mieste a zaľúbia sa, to ešte neznamená, že je to správny alebo konečný výber životného partnera. Zaľúbenosť môže viesť k veľmi šťastnému manželstvu, ak vzťah zostane čistý. Môžeme sa však zaľúbiť do niekoho, o kom si postupne uvedomujeme, že to nie je ten najvhodnejší partner pre nás. To prvé, na čo máme pamätať, je, že krásny citový stav, toto najväčšie vzrušenie zaľúbenia, nie je dôvodom a dostatočným základom pre manželstvo. Vyžaduje si to trpezlivosť a rozmyšľanie, aby sme mohli skombinovať túto nesmiernu silu citov so zdravým rozumom a trpezlivým úsudkom. Vyžaduje si to sebaovládanie, aby sme nekonali rýchlo, impulzívne a niekedy unáhle pri takýchto prekvapujúco mocných citových vzplanutiach.

„Zaľúbenie môže byť dobrým dôvodom pre manželstvo, hoci nie je to jediný a najlepší dôvod. Môžeme sa zaľúbiť do veľmi nevhodného človeka, ktorého dokonca ani nepoznáme a nedôverujeme mu. Zamilovanosť nie je tou hlbšou jednotou, ktorá robí z muža a ženy jednu bytosť. Keď sa dívame okolo seba, vidíme, že zaľúbenie netrvá veľmi dlho. Ani nemá ten cieľ. Je to istý impulz, výbuch, ktorý dáva do pohybu stroj. Je to kôrka z koláča, ale nie koláč. Skutočná láska je niečo oveľa hlbšie, z čoho sa dá žiť. Môžete sa bláznivo zaľúbiť do niekoho, koho po desiatich týždňoch budete mať dosť, alebo sa môžete srdcom a dušou pripútať k niekomu, kto vás v určitej chvíli nevzrušuje o nič viac ako vy sami seba“ (C. S. Lewis).

Naše názory sú často podfarbené moderným životom. Myslíme, že toto vzrušenie zaľúbenia je neodolateľné, smerodajné a nevyžaduje si ani takú trpezlivosť, akú venujeme napríklad kúpe topánok. Mladý človek si myslí, že musí konať hneď, keď jeho city vzplanú, a je pevne presvedčený, že jeho „láska“ je jediným dôležitým vzťahom a základom v manželstve. Povedia si: *„Sme stvorení jeden pre druhého!“* A po roku sa rozvedú. Je veľký rozdiel medzi tým, čo voláme láskou a tým, čo láska je! Je rozdiel medzi tým, čo voláme láskou v čase zaľúbenosti, a pevnou, trvalou, naozaj stále vzrastajúcou príťažlivosťou medzi mužom a ženou, ktorá vedie k šťastiu a jednote ideálneho manželstva. Keď sa zaľúbime, je skutočne veľmi dôležité uvedomiť si, že pre manželstvo treba viac ako toto citové vzplanutie a vzrušenie. Plánujeme a modlíme sa za svoje životné povolanie, kde budeme bývať a kde pôjdeme, ale to, že s kým prežijeme tento pozemský život, prenecháme náhodným citovým búrkam svojej duše? Či môže byť niečo dôležitejšie, ako plánovať a modliť sa za celoživotné spojenie s partnerom, od ktorého bude závisieť náš život v budúcnosti?

Veriacemu nejde len o priateľstvo a zaľúbenie, ale o založenie pevného základu pre manželstvo. Ide mu o uistenie, čo je Božie vôľa pre jeho život. Keď je už človek zaľúbený, ťažko rozumne uvažuje a niekedy ani nevie uvážiť, čo je Božia vôľa pre jeho život. Apoštol Pavol radí: *„Nebudte nerozumní, ale rozumejúci, čo je vôľa Božia!“* (Ef 5:17). Preto sa treba modliť za Božie vedenie konkrétne v tejto záležitosti ešte prv, ako sa začne láska, prv ako sa začnete priateľiť. Keď už raz dievča (alebo chlapec) je zaľúbené, srdce ju môže oklamať. Zaľúbené srdce nie je schopné modliť sa za Božiu vôľu, ale sa bude modliť za objekt svojej „lásky“. Zaľúbenie bohabojných mladých ľudí má prechádzať takáto modlitebná príprava. Po nej majú šancu zostať trpezlivými a rozumnými aj v čase zaľúbenia.

Kedy je ten správny čas na začiatok vážnej známosti cieľom manželstva? - *„Keď si natoľko vyspelý, že vieš myslieť nielen na seba, ale aj na toho druhého. Niektorí mladí ľudia sú toho schopní v 18. až 23. rokoch, iní ani v starom veku nie, hoci by žili do sto rokov.“* (Tim LaHaye).

Povedzme si to úprimne, mnohí dospievajúci, ale i dospelí ešte „nevyrástli“. Vstúpili do manželstva nezrelí alebo zakrpatení. Preto máme toľko nešťastných manželstiev. Na manželstvo je teda potrebná dôkladná príprava.

E. 1. a. Prv ako povieš svoje áno, polož si otázky

Výber životného partnera je druhou najdôležitejšou záležitosťou v živote človeka. Prvé najdôležitejšie rozhodnutie je odovzdať svoj život Pánu Ježišovi a hneď po tomto rozhodnutí nasleduje druhé: s kým budeš žiť. Prvé má nesmierne dôsledky predovšetkým na našu večnosť, ale veľmi ovplyvňuje aj náš pozemský život. Druhé má nesmierne dôsledky pre náš pozemský život, lebo nie je jedno s kým ho spolu prežijeme, a nepriamo veľmi ovplyvňuje aj našu večnosť, lebo spolunažívanie s druhým človekom nás formuje a môže aj zdeformovať. Veriaci manželia si majú navzájom pomáhať rásť do podoby Pána Ježiša.

Prv ako dievča povie svoje áno, musí poznať svojho vyvoleného. V čase známosti v rozhovoroch je potrebné dávať otázky jeden druhému. Je oveľa lepšie pýtať sa pred svadbou, ako ľutovať po svadbe. Obaja partneri musia ochotne otvoriť svoje vnútro a nechať toho druhého nahliadnuť do svojho najhlbšieho „ja“. Nielen hovoriť o sebe – umením je aj počúvať toho druhého. Toho druhého nesmieme usmerňovať podľa svojich predstáv a formovať ho podľa svojej šablóny, lebo každý človek má mať svoju osobnosť a musí tomu druhému nechať dosť slobody a miesta pre jeho individualitu, ktorá neskôr obohatí ich spoločný život. Veľmi dôležitou vecou je, aby mladí ľudia vedeli odsunúť svoje ja stranou, boli nesebeckí a sústredili sa na pocity a záľuby toho druhého, aby sa neodsudzovali, ale súcili a vedeli si odpúšťať. Veľmi dobrým znakom je, keď si vedia priznať chybu, ľutovať svoj omyl a povedať to otvorene. Obzvlášť u mládenčov to musíme hodnotiť ako veľmi dobrú vlastnosť.

Dievča si tiež musí všímať, či sa chlapec vie sexuálne ovládať v jej prítomnosti. Teraz hovorím k veriacim ľuďom, pre ktorých akýkoľvek predmanželský intímny život je hriechom. Stránky Biblie i súčasný život nám podávajú príklady mužov i žien, ktorí neposlúchli Božie prikázanie v tomto ohľade a neskôr preto veľa vytrpeli. Psychológovia, psychiatri, duchovní a poradcovia musia vypočúť množstvo špinavých a poľutovaniahodných historiek od mladých ľudí, najmä od dievčat, ktoré v tomto prestúpili Boží zákon. Dôsledky nezákonných intímnych vzťahov sú strašnejšie, ako si mnohý mladý človek vie uvedomiť. Človek je kombináciou tela, duše i ducha s veľmi vyvinutou citovou oblasťou. Preto hriech, ktorý postihuje jednu časť našej bytosti, v našom prípade predmanželský styk, postihuje telo, ale má svoj nepriaznivý účinok aj na citovú zložku človeka, aj na nášho ducha. *„Každý hriech, ktorý by vykonal človek, je mimo tela, ale ten kto smilní, hreší proti vlastnému telu. Či neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás a že nie ste sami svoji?“* (1Kor 6:18).

Predmanželský intímny život okráda dievča o čistotu, ktorú si už nikdy nezíska späť. Zničí jej svedectvo pre Pána Ježiša, zapríčiniť pocit viny, ktorý môže pretrvávať dlhé roky a zabrániť normálnemu a uspokojivému intímnemu životu v neskoršom manželstve. Chvílková rozkoš je vonkoncom neprimeraná, keď ju porovnáme s ťarchou viny, ktorú zapríčiňuje a ktorá určite bude nasledovať. Okrem toho prináša so sebou riziko ťarchavosti a môže zapríčiniť nežiadúce, nanútené manželstvo. Prináša so sebou hanbu nielen pre mladý pár, ale aj pre ich rodičov. A vôbec, neprináša také uspokojenie, aké Pán Boh určil intímnemu vzťahu medzi manželmi. Intímny vzťah mimo manželstva je vždy len chvílková vášeň, ktorá zanecháva prinajmenšom zlý pocit. Pravá láska je ďaleko od vášne. Vášeň nepozná morálku ani sebaovládanie, je sebecká, krutá, žiada si okamžité naplnenie svojich telesných túžob. Láska naproti tomu je mocnejšia, ale nikdy nechce ničieť. Chápe a rešpektuje toho druhého, a je ochotná čakať. Najkrajší dar, aký nevesta môže priniesť do manželstva, je jej čistota, ktorej sa ani jeden muž nedotkol, a s tým súvisí jej čisté svedomie, jej sebadôvera, radosť a úplne sebaodovzdanie, bez akýchkoľvek zábran tomu, ktorého si z lásky vyvolila. Sú manželia, ktorí aj počas intímneho aktu majú neustále výčitky svedomia pre predmanželský intímny život, alebo svojich partnerov porovnávajú s výkonmi svojich predmanželských mileníek či milencov, ba po mnohonásobnej promiskuite sú úplne bez citových zážitkov.

Vďaka Bohu za to, že popri veľkej revolúcii nemorálnosti a necudnosti môžeme vnímať medzi mladými ľuďmi nový trend: sľub zachovať panenstvo (panictvo) do manželstva. Je to veľký zázrak, veď v poslednom čase to bolo hanbou a konzervativizmom, z poctivých mladých ľudí sa robili žarty a posmievali sa im. Dnes mnohokrát závidia poctivým dievčatám ich hrdinstvo! Jedna takáto hrdinka, keď sa jej spolužiačky vysmievali, odpovedala: *„Ja môžem byť kedykoľvek taká, aké ste vy, ale vy už nikdy, ale nikdy nemôžete byť takou, aká som ja.“*

Pies 4:12 – *„Záhrada zamknutá na závoru, moja sestra, nevesta, zamknutý zrub, zapečatená studňa.“* Najkrásnejší dar, čo bohabojní mladí ľudia môžu dostať od Hospodina, ak tú zapečatenú záhradu spolu otvoria po svadbe. Modlitba veriaceho dievčaťa by mala znieť takto: *„Pane, pomôž mi zachovať moje telo čisté pre toho, ktorého Ty pre mňa pripravuješ a pomôž aj jemu, aby zachoval svoje telo čisté len pre mňa. Aby sme naozaj mohli byť svätýňou Tvojho Ducha.“*

Sexuálna „slabosť“, s ktorou sa neveriaci často vystatujú ako hrdinstvom, však nikdy nie je znakom silnej kompetentnej a schopnej osobnosti, ale vždy osobnosti porazenej a zničenej. Silné osoby nepodliehajú intímnym túžbam, ale vždy len slabé. Jozef v Egypte utekal od pokušenia a stal sa neskoršie vedúcou osobnosťou vo vláde, hoci bol v Egypte cudzinec! Keby sa bol oddal chvíľkovej radosti, ktorú mu Putifarova žena ponúkala, určite by sa nebol stal ministerským predsedom Egypta. Jeho vzťah k Putifarovej žene by dlho nebol zostal v tajnosti, a tak by ho odsúdili bez milosti na smrť. Nie je žiadna tajná vec, ktorá by nebola odkrytá. Boh sa o to postará.

Jakob vedel čakať na sľúbenú Ráchel sedem rokov, a zdalo sa mu to len ako niekoľko dní, lebo ju mal rád. Pravá láska vie čakať.

Šťastné je každé dievča, zalúbené do chlapca, ktorý má v tomto smere zásady založené na príkazoch Biblie a vie ovládnuť k nej svoju telesnú náklonnosť. Je to len zbabelé presúvanie alebo zbavovanie sa zodpovednosti, keď mladý muž hovorí, že ide len tak ďaleko, ako mu dovolí dievča. Preto, milé dievčatá, pozor! Čítajte si ľúbostné príbehy v Biblii. Je ich tam dosť, tých krásnych, ale aj varovných, lebo Biblia je reálna kniha a znázorňuje život taký, aký skutočne je.

Heslo „Prv ako povieť svoje áno“, platí najmä dievčatám, lebo ony musia povedať svoje „áno“, keď ich mladý muž požiada o ruku. Prv ako dievča povie svoje „áno“, musí si klásť niektoré dôležité otázky. Predovšetkým sa však musí konkrétne modliť za svojho budúceho životného partnera, aby ich vzájomná láska bola naozaj darom Božej lásky.

Dievča môže snívať o peknom, vysokom, tmavovlasom mládencovi, ale to nestačí. Také vlastnosti nemajú trvalý charakter, lebo každý pekný, vysoký a tmavovlasý muž nemusí byť dobrým životným partnerom. Dievčatá, ktoré tvrdohlavo čakajú na svojho „vysnívaného princa“, často zostávajú nevydaté a sklamané. Aj ten vysnívaný bude o krátky čas po svadbe len všedný muž, ktorý najmenej dvakrát denne bude sedieť oproti nej pri stole, keď počítame len raňajky a večeru. Uvidí ju v tých najlepších chvíľach, ale aj v tých najhorších. Určite prídu dni, keď už nebude tým „vysneným“, ale celkom obyčajným, možno prepracovaným, nervóznym manželom. Naopak, aj mladý muž uvidí svoju ženu v domácich šatách, neupravenú, spotenú pri varení či obklúčenú plačúcimi deťmi. Bude aj potom ich láska taká, že sa nebudú rozčuľovať? Ale potom už bude po svadbe, po tej osudnej chvíli, keď pred oltárom sľúbila, že v chorobe i v zdraví, v dobrých i zlých časoch zostane s ním, na doživotie, až pokiaľ ich smrť nerozdelí. V ťažkých časoch ani jeho výška ani farba vlasov ani pekný výzor nebude mať nič spoločné s jeho správaním deň po dni a rok po roku. Veriace dievča sa musí pozeráť nielen na vonkajšie znaky, ale uvážiť, aký je vnútorný charakter muža, za ktorého sa chce vydať. Farba vlasov a pekný výzor sa zmení, ale charakter bohabojného muža málokedy.

Zopakujme si dôležitejšie otázky, ktoré by si veriace dievča malo klásť skôr, než povedia svoje „áno“?

- 1) Pije, fajčí? Mohol by svoju ženu biť?
- 2) Je znovuzrodený kresťan? Aký je jeho vzťah k Pánu Ježišovi?
- 3) Aktívne pracuje v niektorom zbore veriacich, kde naozaj veria, že Biblia je Božie slovo?
- 4) Má v úcte Božie slovo a rešpektuje ho? Je mužom modlitby?
- 5) Dáva Bohu zo svojich peňazí to, čo Bohu patrí? Nerozhadzuje peniaze, nie je ani „držgroš“ či mamonár?
- 6) Aký je jeho charakter?
- 7) Je ochotný pomáhať, pracovať? Je pracovitý? Nie je lenivý? Nie je nezamestnaný pre svoju ľahostajnosť?
- 8) Je úprimný? Je láskavý? Je zdvorilý? Je čistotný?
- 9) Je sebecký? Hovorí len o sebe, chváli sa alebo myslí aj na druhých?
- 10) Má zmysel pre založenie rodiny? Je schopný a ochotný vziať na seba zodpovednosť za zabezpečenie duchovných a každodenných potrieb manželky a detí ako hlava, kňaz a vodca rodiny?
- 11) Ako hovorí o svojich rodičoch, ako sa s nimi zaobchádza?
- 12) Aký je okruh jeho záujmov a rebríček, poradie hodnôt?
- 13) Rozumiete si v duchovných otázkach? A v každodenných?
- 14) Koľko záujmu prejavuje o to, čo zaujíma dievča?
- 15) Vie kontrolovať a ovládať svoju telesnú príťažlivosť k dievčaťu? Myslí na česť a povesť dievčaťa a cení si jej morálne presvedčenie? Hovorí vôbec spolu o svojom morálnom presvedčení? Ak svoje sexuálne túžby nedokáže ovládať pred manželstvom, nemôžeš mu dôverovať, že bude verný v manželstve.

E. 1. b. Čo všetko si môžu dovoliť po telesnej stránke?

Zaľúbenie, známosť, „chodenie spolu“, obdobie zasnúb – to sú veľmi dôležité obdobia v živote mladých ľudí. Je to však zároveň obdobím, ktoré prináša so sebou aj určité – a nie malé -- riziko, na ktoré mladí nie sú dosť zrelí a pripravení.

Veriace dievča má teda uvažovať o známosti len s veriacim chlapcom. Keď obaja chápú dôležitosť života s Bohom, tak je ich vzájomný vzťah bezpečnejší. Ak rodičia chcú pomôcť svojim dorastajúcim deťom, dobre urobia, keď slovom i svojím osobným príkladom ich budú učiť nehodnotiť ľudí len podľa vzhľadu. Nech sa učia vystihnúť, čo je pod povrchom. Mladí často posudzujú druhého len podľa výzoru, osobnosti a popularnosti. Tieto vlastnosti sú však povrchné a nepovedia nám veľa o vnútorných kvalitách človeka, ako je jeho charakter a presvedčenie.

Žiadny mladý človek by si nemal namýšľať, že je dosť silný vyrovnať sa s pokušením. Všetci sme náklonní ku zlému a náchylní hrešiť, nieto ešte mladý a neskúsený človek. Preto sa mladí majú náročky vyhýbať takým miestam alebo okolnostiam, kde sa môže pre nich vyskytnúť pokušenie k nemorálnosti. Je múdre nikdy nenechať dvoch mladých samých doma. Keď už sú spolu sami, mali by sa sústreďovať na iné stránky svojho vzťahu, ako je telesná príťažlivosť.

Jedno dievča, nazveme ju Monika, ktoré nehovorilo so svojím chlapcom o svojom morálnom presvedčení otvorene, napísalo zúfalý list do redakcie TWR Monte Carlo. Keď na ňu naliehal, že vraj ho nemôže mať rada, keď sa mu celkom neoddá a neprivolí intímny styk, podľahla ako mnohé ďalšie. Neskôr napísala toto: *„Privolila som chlapcovi, za ktorého som nebola vydatá a ktorý vtedy asi ani nemal so mnou vážne úmysly. Hneď v tej chvíli som bola strašne sklamaná. Predtým som často počula, že intímne spojenie medzi mužom a ženou je doprevádzané citovým uspokojením. Ja som sa v tej chvíli cítila, ako keby boli odhalené všetky moje vnútornosti. Moje srdce, ktoré dovtedy horelo pre toho chlapca, sa mu v tej nestráženej chvíli odcudzilo a ja som zostala sama so svojou hanbou. Keď som hneď na začiatku nehovorila s ním o svojom morálnom presvedčení, teraz som už vôbec nemohla o tom hovoriť. Dnes viem, že mi Pán Boh odpustil tento hanebný hriech, ale predsa ma doposiaľ prenasleduje. Viem však aj to, že panenstvo mi už nikto nevráti. Bojím sa dňa, keď budem musieť povedať chlapcovi, ktorého by som chcela mať za manžela, že on už nie je ten prvý a jediný, hoci by som neviem čo dala za to, keby mohol byť ten jediný, komu by som sa bezvýhradne vydala telom i dušou. Ja som poškrvnila svoj život – tá škvrna nikdy nezmizne.“*

Smutná bilancia mladého života. Len raz – jedno privolenie dievčaťa stačilo na zničenie celého života. Preto je tak dôležité o tom hovoriť a varovať mladých v dobe dospievania. Monika vie, že jej Pán Boh odpustil, lebo Mu vyznala svoj hriech. Má to podložené Bibliou, a preto tomu môže veriť. Pre tých, ktorí sa v živote raz pomýlili a padli, ale vstali a nepokračujú ďalej v hriechu – je odpustenie. Pán Boh ho pripravil pre každého hriešnika v Pánu Ježišovi, ktorý zomrel aj za tvoj hriech, hoci aj je to hriech smilstva. Ale teraz hovorí: *„Chod' a viac nehreš!“* Nepokračuj v hriechu, v ktorom si sa vyžíval! Prestaň a odvráť sa od zlého. Lebo ten tvoj hriech ťa aj tak nájde. Kto pokračuje a svojvoľne žije ďalej v hriechu, pre toho niet odpustenie. *„Nemýľte sa, ani smilníci, ani modlári, ani cudzoložníci... nezdedia kráľovstva Božieho. A takými ste niektorí boli. Avšak boli ste umytí, ba ste posvätení, a aj ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha“* (1Kor 6:9-11).

Uviedli sme príklad, kedy si mladý pár dovolil priveľa a ich priateľstvo práve preto stroskotalo, lebo prekročili tú osudnú hranicu. Teda, koľko si môžu mladí ľudia dovoliť, aby raz nemuseli ľutovať? Každý vážne rozmyšľajúci mladý človek si kladie túto otázku. Podľa toho, ako si na ňu odpovie, bude môcť odpovedať v budúcnosti aj na iné otázky. Pomôže mu to zachovať si triezvu hlavu, keď sa bude vznášať na krídlach romantiky.

Písmo sväté jasne zakazuje sexuálny styk mimo manželstva, ináč nám veľa nehovorí o telesnom kontakte mladých ľudí. Tento „nedostatok“ Písma mnohí aj využívajú, resp. zneužívajú, hovoriac, že vraj Biblia neurčuje hranice intímneho vzťahu, „intímnej hry“ mladých, ktorí nie sú manželia, len konkrétny sexuálny styk ako skutok zakazuje. To nie je tak, lebo Pán Ježiš jasne hovorí, že žiadostivý pohľad muža na ženu je už smilstvom. Požiadať to, čo nie je naše, už zakazuje aj Desatoro – a nielen mužom.

Keď Biblia vznikala, židovskí chlapci a dievčatá sa takmer nestretávali pred svadbou. Nemali teda príležitosť k bližšiemu telesnému kontaktu. Dnes je to iné. Mladí sú často ponechaní sami na seba a môžu sa voľne stykať. Mnohokrát flirtujú alebo idú ešte ďalej. Užíva sa slovo „petting“ a chápe sa rôzne. Dá sa definovať ako dotýkanie sa intímnych častí tela toho druhého. Aký to má význam? Po prvé, týka sa to citov, najmä citov dievčaťa. Z akého motívu sa to robí, s akou túžbou? Sexuálne vzrušenie začína zvoľna tak, že si to mladí na začiatku ani nevšimajú, ale keď túžby jedného z partnerov zachádzajú za to, čo je správne a duchovne zdravé pre druhého partnera, znamená to, že došlo k prekročeniu dôležitej hranice. Petting, dotýkanie sa a dráždenie intímnych častí tela, je vlastne predohrou pohlavného aktu, ktorá výslovne patrí do manželského života.

Po druhé, musíme si vysvetliť, že základným učením Biblie je, aby sme sa milovali navzájom. Tu sa nejedná o erotickú lásku, ale o lásku „agapé“, ktorá je opísaná v 1. liste Korinským, 13. kapitole. Dvaja mladí veriaci ľudia musia v svojej známosti uplatňovať túto lásku, ktorá nie je sebecká, nechová sa neslušne, nemyslí na zlé, neraduje sa z neprávosti (smilstvo a jeho následky!), nehľadá svojho vlastného ale hľadá to najlepšie pre brata či sestru v Kristu. Bolo by rozumné pre dievča či chlapca, keby prekročili určitú hranicu v chvíľkovej rozkoši a potom museli niesť dôsledky? To by nebola láska, ale vášeň.

Známy americký poradca pre mladých ľudí v týchto otázkach, Josh McDowell, určil postup alebo pravidlo, čo si mladí veriaci ľudia môžu dovoliť:

Na začiatku majú rozhodne zachovať odstup. Keď priateľstvo pokračuje, môžu sa dotýkať, držať sa za ruky a krátko sa pobožkať. To je všetko, čo tento odborník – poradca odporúča mladým ľuďom. Tu stanovuje hranicu. Hovorí, že keď mladí ľudia prekročia túto hranicu, musia počítať s následkami. Jej prekročenie vzbudzuje túžby, ktoré nemôžu byť mimo manželstva správne a plne uspokojené. Za túto svoju hranicu umiestňuje predĺžený bozk, ľahký petting, ostrejší petting a intímny styk. Tieto veci patria iba do manželstva. Ak sa mladí ľudia s nimi zahrávajú ešte pred svadbou, neviem, či odolajú vo chvíľach pokušenia. Potom už pomôže jedine útek, ako utekal Jozef v Egypte, alebo ako ap. Pavol radil mladému Timotejovi: „*Pred žiadosťami mladosti utekaj a žeň sa za spravodlivosťou...*“ (2Tim 2:22).

Čo, kedy a kde má svoje miesto? – Ako by si podľa svojho svedomia vyplnil túto tabuľku?

Zhodujú sa tvoje názory s horeuvedenými biblickými princípmi?

	Priateľstvo	Občasné schôdzky	Zamilovanosť	Vážna známosť	Zasnúbenie	Manželstvo
Na ulici						
V spoločnosti						
V zhromaždení						
Na mládeži						
Na výlete						
Doma s rodičmi						
Doma s mládežou						
Doma vo dvojici						

PO – pohľad, žmurkanie
OD – občasné držanie sa za ruku
SD – stále držanie sa za ruku

LB – ľahký bozk
DB – dlhý bozk
FB – francúzsky bozk

DER – dotyk eroticky citlivých oblastí tela
DPO – dotyk pohlavných orgánov
PS – pohlavný styk

E. 1. c. Pádne dôvody, prečo čakať so sexom až do svadby?

Každý rodič by chcel, aby jeho dospievajúca dcéra alebo syn našiel vhodného, toho pravého životného partnera. Obdobie čistej zaľúbenosti je najkrajšie v živote človeka. Ja vám ho nechcem kaziť, ak práve týmto obdobím prechádzate. Chcem vás len upozorniť na určité veci, pre ktoré sa oplatí čakať s intímnyimi záležitosťami až do svadby.

V Biblii (1M 29. kap.) môžeme čítať jeden zaujímavý príbeh, ktorý nám potvrdí, že intímne záležitosti patria až do manželstva. Áno, Biblia hovorí jasne o tom, že mladí ľudia nemajú spolu žiť pred svadbou. Jakob sa zamiloval, vypýtal si rodičovský súhlas a sedem rokov tento mladý zamilovaný muž poctivo pracoval a slúžil. Potom bola svadba, hostina, aby mohol vojsť k Rácheli. Takto jemne je tu označený intímny, pohlavný styk.

Keď chceme, aby ľudia urobili nejaké dôležité rozhodnutie, ako napríklad, aby odovzdali svoj život Pánu Ježišovi, iste by im poslúžilo, keby počuli pádne dôvody, prečo to majú urobiť. Keď sa niekto stane nasledovníkom Pána Ježiša, nemusí nechať zdravý rozum a úsudok za dverami, ale je dobré, keď má nejaké dôkazy, že to, čo urobí, má zmysel, že svoje rozhodnutie bude môcť v budúcnosti rozumne obhájiť. Podobné je to, keď radíme našim dospievajúcim deťom, aby rozhodne povedali „nie“ intímnemu styku pred svadbou. Sú tu pádne, rozumné dôvody, ktoré mladý človek so zdravým úsudkom uzná za správne. Tragické je, že naša moderná spoločnosť nedáva mladistvým žiadne dôvody, aby sa vyhýbali neviazanému pohlavnému životu. Žiaľ, opak je pravdou. Mladým ľuďom sa všeobecne odporúča, aby to „skúsali“ a pritom sa zľahčujú alebo úmyselne skrývajú bolestné následky takej praxe. Duch tohto sveta, satan, vyrába dosť „pádnych“ argumentov, prečo mladí ľudia nemajú rešpektovať Božie slovo a prečo by mali nielen skúsiť sex, ale riadne pohlavne žiť pred manželstvom, ba bez manželstva. Mladí ľudia sú v tomto svete vystavení obrovskému pokušeniu sexuálneho tlaku. Naše dorastajúce deti počujú zo všetkých strán, aby sa len aktívne zapojili do pohlavného života kedykoľvek majú k tomu príležitosť, že je to ohromné. Čakať do svadby je vraj smiešne a strašne staromódne. Nikto im nedáva pádne dôvody proti. V tomto svete sa všetko točí okolo sexu, voľný sex sa propaguje všade (TV, móda, reklamy, časopisy). Dokonca aj psychológovia, odborníci a poradcovia linky dôvery v rôznych časopisoch bez mihnutia očí či svedomia (?) radia 14-15 – ročným, ako majú začať, udržať alebo rozvíjať vzťahy s partnerom opačného pohlavia. Nie sme ďaleko od toho, že verejne budú pomáhať aj v hľadaní homosexuálneho partnera?

V minulosti sa otvorene hovorilo o pohlavných chorobách a každý vedel, že taká choroba sa prenáša iba pohlavným stykom. S pohlavnou chorobou bola vždy spojená určitá hanba. Dnes sa hovorí o venerológii a venerických chorobách. Tá hanba, ktorá ich obklopuje, sa tým cudzím menom akosi zmenšuje, až stráca. Ľudia majú dojem, že je to choroba, ako každá iná. Náhodou sa preniesla na tú osobu, tak čo? Pohlavná neviazanosť alebo časté striedanie partnerov, ktoré sú hlavnou príčinou šírenia venerických (pohlavných) chorôb, sa tým akosi ospravedlňuje. Celá záležitosť patrí do oblasti zdravotníctva ako každá choroba a na morálnu stránku veci sa ani nepomyslí. Pred niekoľkými rokmi sa začalo veľa hovoriť o smrteľnej chorobe „AIDS“, ktorá zo začiatku bola považovaná len za následok homosexuálneho života. Tu a tam sa objavili ojedinelé hlasy, že najlepšia prevencia a zábrana jej šírenia je vernosť jednému partnerovi. Tieto hlasy však časom zanikli. Ide sa ďalej v hriešnom spôsobe života, nemorálnosť sa ďalej praktizuje a zdravotné poisťovne musia vydávať milióny na liečenie „AIDS“, hoci aj tak tým ľuďom nepomôžu. Biblia hovorí: *„Kto robí nepravosť, nech len robí nepravosť ešte!“* (Zj 22:11) *„Nemýľte sa, Bohu sa nebude nikto posmievať. Lebo čokoľvek seje človek, to bude i žať“* (Gal 6:7).

Keďže nikto našim dorastajúcim deťom nedáva pádne dôvody proti neviazanému sexu, niektoré tu uvedieme. Akákoľvek debata o dôvodoch proti predmanželskému pohlavnému životu musí začať jasným chápaním Božieho charakteru. Pán Boh nie je nejaký policajt, ktorý chce ľudským bytostiam pokaziť každú radosť, aj radosť z intímneho života. Nie, On nás tvoril a pozná nás dokonale. Miluje nás a vie, čo je pre nás najlepšie. Všetko, čo prikázal, aby ľudia dodržiavali, je pre ich dobro.

Pán Boh vie, čo je pre nás dobré a chce pre nás to najlepšie. On vie, ako ľudský duch, myseľ a telo najlepšie fungujú a za akých podmienok môžu mať ľudia najradostnejšie vzájomné vzťahy. Tak teda, keď Pán Boh povedal, že intímne záležitosti patria do manželského lôžka, neobmedzuje nás a nekazí našu radosť zo života, ale ukazuje nám cestu, ako túto radosť najlepšie prežiť. On nám nechce kaziť radosť z pohlavného života, ale nám dáva pozitívne inštrukcie, ako dosiahnuť ten najlepší intímny život, aký je len možný pre človeka. Ľudia si väčšinou myslia, že každé Božie prikázanie je vždy len negatívne. Niečo, čo obmedzuje každú zábavu a všetko, čo nám dáva radosť zo života. Pravda, mnohé Božie prikázania sú vyslovené v negatívnom zmysle: „Nebudeš robiť to alebo ono! Nezabiješ!“ atď. Ale tieto negatívne Božie prikázania sú nám dané z pozitívnych príčin. Keď povieme dieťaťu „Nedotýkaj sa horúceho šporáka!“, nie sme negatívni ani neobmedzujeme slobodu a radosť dieťaťa. Práve keby sa popálilo, vzalo by mu to na chvíľu radosť zo života. Preto, keď nám Pán Boh dáva nejaký negatívny príkaz, má k tomu prinajmenšom dve pozitívne príčiny. Prvá: snaží sa nás ochrániť, aby sme si neublížili, a druhá: chce nám dať namiesto zlého niečo dobré. Keď skúmame pozitívne príčiny, prečo povedať rozhodné „nie“ k predmanželskému pohlavnému životu, budeme si všímať oba tieto aspekty, prečo bude pre mladých dobre, keď sa zdržia akýchkoľvek intímnych stykov pred manželstvom.

Predstavte si športovca, ktorý poctivo a obetavo trénuje celé 4 roky, aby sa pripravil na olympijské hry. Ale čoby z toho bolo, keby konečne prišiel na štadión a zistil, že tam nemajú vyznačené žiadne bežecké dráhy, ktoré by určovali, kade má bežať. Bežci by mali voľnosť používať celú šírku bežeckej dráhy bez akéhokoľvek obmedzenia. Čo by sa stalo, keby v rýchlom behu do seba narážali, lebo každý by chcel dosiahnuť cieľ ako prvý, ale ani cieľová rovinka by tam nebola vyznačená!? Výsledkom by bol nebezpečný chaos. Nemysliteľné! Olympijské hry musí organizovať niekto, kto vie, čo robí. Tak aj my, ľudia, potrebujeme TOHO, ktorý vie, čo robí, ak nám dáva rozumné hranice, zvlášť pre tak silný pud, ako je pohlavný. Dal nám tie hranice v Biblii. Videli sme, že Jakob ich rešpektoval. Čakal sedem rokov na svoju Ráchel a zdalo sa mu to ako niekoľko dní, lebo ju mal rád. Milé dievčatá, mládenec, ktorý vás má naozaj rád, bude čakať. Preto sa nedajte klamať.

Pán Boh zakazuje akýkoľvek mimomanželský intímny život. Biblia ho nazýva smilstvom v prípade slobodných ľudí a cudzoložstvom v prípade ženatých alebo vydatých. Tu sú niektoré rozumné a logické dôvody pre mladých, ktoré im môžu pomôcť povedať rozhodné „nie“ k akejkolvek forme predmanželského pohlavného života. S intímnym životom sa oplatí čakať až do svadby, pretože smilstvo poznačuje mladého človeka v oblasti telesnej, duchovnej i citovej.

A. V telesnej oblasti:

- 1) V telesnej oblasti nás Pán Boh chce ochrániť **v prvom rade** od zlých návykov. Človek si ľahko navykne na hocičo, aj na striedanie partnerov. Jeden mladý muž z vlastnej skúsenosti povedal: *„Nechcem predstierať, že intímny styk nie je príjemný, ale chcem k tomu hneď dodať, že tento príjemný moment má mimo manželského zväzku veľmi krátke trvanie. Keď je po ňom, človek pociťuje sklamanie, ktoré sa snaží čím skôr zmierniť ďalším pokusom. Dochádza k návyku. Je to veľmi podobné k stavu narkomana, ktorý túži po ďalšej dávke.“* Takto aj mimomanželský intímny život sa môže stať návykom, ktorý zapríčiňuje všetky možné druhy bolesti a žiaľu. Naš milujúci Pán chce ochrániť nás a naše deti od takýchto bolestných stavov.
- 2) **Po druhé:** Pán Boh chce ochrániť našich mladých od škôd, ktoré predmanželský život môže zanechať na ich sebavedomí – na ich predstave o sebe. Keď už dievča privolí chlapcovi, chce, aby to aj dobre dopadlo a snaží sa chlapca uspokojiť, hoci sama za takýchto ilegálnych podmienok žiadny pôžitok z intímneho spojenia nemá. Kladie sa pri tom dôraz na výkon, ale je to vlastne pretvarovanie. Keď sa výkon nepodá a partner nie je uspokojený, celý vzťah môže stroskotať a dievča sa dostane do ťažkostí. Chlapec by mohol dievča nechať. **Vidíte, na akých labilných základoch stojí akýkoľvek intímny vzťah mimo manželstva?** Chlapec namiesto toho, aby naozaj miloval svoje dievča, snaží sa jej dokázať intímnym stykom, že je niekto. Ale o to v ich vzťahu vôbec nejde. A keď sa už raz oddajú intímnemu životu, nemajú veľkú šancu na krásny osobný vzťah alebo nejakú romantiku v čase známosti. Majú pocit sklamaní, zostanú ako vyhorení a často sa aj sklamaní jeden s druhým rozídu. Poberali nezrelé, trpké plody a nesú následky.
- 3) **Po tretie:** Pán Boh chce tiež ochrániť naše deti od možného infikovania sa pohlavnými chorobami, ktoré dnes dosahujú epidemických rozmerov. Americký ústav zdravia varuje verejnosť, že dnes jestvuje do 20 chorôb, ktoré sa šíria iba intímnym stykom a ktoré nemožno predísť žiadnymi antikoncepčnými prostriedkami. Ďalej vyzdvihuje, že ročne sa v Spojených štátoch nakazí asi 15 miliónov ľudí rôznymi pohlavnými chorobami. Počas jediného intímneho styku je možné sa nainfikovať až piatimi pohlavnými chorobami. Teda každý, kto praktizuje mimomanželský pohlavný život, vystavuje sa veľkému nebezpečenstvu. Jeden výskumný pracovník v tejto oblasti povedal: *„Pokiaľ nie ste v manželstve na doživotie výlučne s jedným partnerom, vystavuje sa riziku. A čím viacej striedate partnerov, tým je riziko väčšie.“* AIDS je smrteľná pohlavná choroba. Venuje sa jej t. č. najviac pozornosti. Ale zďaleka nie je jediná. Sú mnohé ďalšie. Jeden neveriaci sklamaný mladý muž povedal: *„Žil som životom naozaj „slobodným“. Mal som príležitostné aj stálejšie vzťahy. Potom som počul o pohlavnej chorobe herpes. Dostal som trocha strach, ale to nezmenilo môj životný štýl, lebo herpes nie je smrteľný. Keď začali hovoriť a písať o AIDS, rozhodol som sa, že musím zmeniť svoj životný štýl. Tak som si našiel ženu, ktorá sa mi páčila, oženil som sa s ňou a čo sa nestalo? Ona ma nainfikovala herpesom.“* Pán Boh nechce, aby sa dačo také stalo našim mladým.
- 4) **Po štvrté:** Pán Boh chce ochrániť naše dcéry pred neželaným tehotenstvom a možným následným potratom. Jedno mladé dievča povedalo: *„Keď mladé dievča otehotnie, má niekoľko nepríjemných možností, ale ani jednu výhodnú.“* Dokonalý antikoncepčný prostriedok neexistuje. Žiadny spôsob prevencie otehotnenia nie je stopercentný, iba abstinencia v intímnom živote. Jedna dcéra prišla domov zo školy s novinkou, že jej spolužiačka je v druhom stave. Vypytovala sa matky, ako sa asi toto dievča teraz cíti. Aké má túžby, či má strach, či prežíva bolesť a sklamanie? Ako sa bude jej život ďalej vyvíjať? Základná otázka však je, prečo je toto dievča v druhom stave? Keď dvaja mladí ľudia nemajú potrebné podmienky na založenie rodiny, tak nemajú právo žiť intímnym životom, využívať dievča a zapríčiniť bolestný a zahanbujúci stav. Pán Boh prikazuje nezahrávať sa s intímnymi záležitosťami pred manželstvom, a tým chce ochrániť naše deti od nebezpečenstva a hanby, ktoré so sebou prinášajú v telesnej oblasti.

- 5) **Po piate:** Povedzme to ešte ináč, radšej pozitívne. Pán Boh chce, aby naše deti telesne vyspeli a raz zakúsili plnú krásu pohlavnej jednoty v manželstve. V istote, láske a odovzdanosti manželstva aj pohlavný život dosahuje svoj najplnší a najkrajší potenciál. Pán Boh chce, aby dvaja mladí ľudia vstúpili do manželstva bez pocitu viny, bez citových jaziev, bez predmanželských skúseností, ku ktorým určite budú svojho partnera v manželstve prirovnávať. Tak aby mohli byť naozaj a plne jedno telo s jedným partnerom na celý život. Pán Boh vie, že toto je jediná cesta k dosiahnutiu najväčšieho uspokojenia nielen vo vzájomných vzťahoch v spoločnom živote, ale aj v intímnych vzťahoch. A toto chce aj pre naše dospievajúce deti. To najlepšie a nič menej.

B. V duchovnej oblasti:

- 1) **Po prvé:** Čo sa týka čakania až do svadby, Pán Boh chce po duchovnej stránke ochrániť našich mladých pred hriechom proti svojmu vlastnému telu. Kto hreší proti svojmu vlastnému telu, stráca rešpekt alebo úctu k svojmu telu. V 1Kor 6:18 ap. Pavol napísal: *„Utekajte pred smilstvom! Každý hriech, ktorý by vykonal človek, je mimo tela. Ale ten, kto smilní, hreší proti svojmu vlastnému telu.“* Keď sa mladý človek oddá intímnemu životu pred manželstvom, často stratí rešpekt nielen pre svoje telo, ale aj pre telo svojho partnera. Keď tento rešpekt alebo úcta vymizne, človek je už bez zábran vedený svojím pudom a bez ohľadu na druhého strieda ďalších partnerov a dostáva sa tak vlastne na úroveň zvierat. Pán Boh nechce, aby sa toto stalo našim mladým. Pán Boh daroval človekovi ľudskú dôstojnosť, ktorú nemáme svojvoľne degradovať.
- 2) **Po druhé:** Pán Boh chce ochrániť našich mladých pred svojím spravodlivým súdom. V liste Žid 13:4 čítame: *„Manželstvo nech je v úcte u všetkých a manželské lôžko nepoškvrnené, lebo smilníkov a cudzoložníkov bude súdiť Boh.“* Tí, ktorí prestupujú Boží zákon predmanželským alebo mimomanželským pohlavným životom, budú skôr alebo neskôr predmetom Božieho súdu. Tí, ktorí ostanú čistí v svojej mladosti, nemusia mať v tomto ohľade strach. Pán Boh chce, aby naši mladí nemuseli očakávať Boží súd za voľné predmanželské vzťahy.
- 3) **Po tretie:** Pán Boh chce ochrániť našich mladých od všetkého, čo by narušilo ich spoločenstvo s Ním. Nie je ľahké ani príjemné byť v prítomnosti niekoho, kto zapríčinil náš pocit viny. Keď mladí ľudia žijú spolu pred manželstvom, ani jeden nie je vylúčený z pocitu viny. Mohli by sme povedať, že Pán Boh sa tiež necíti dobre v prítomnosti takých mladých ľudí. A preto aj títo mladí ľudia sa od Neho vzdávajú.
- 4) **Po štvrté:** Pán Boh chce, aby naši mladí boli svedkami Pána Ježiša. Hriešna pohlavná činnosť nemôže nijako byť dobrým svedectvom pre ich neveriacich priateľov. Vieme dobre, že kresťanské hodnoty a morálka sa veľmi líšia od svetských. Preto by tu mal byť aj veľmi nápadný rozdiel v životnom štýle. Ale keď tento rozdiel vymizne, keď mladý veriaci človek žije pred manželstvom ako všetci ostatní vo svete, čo potom pritiahne neveriacu mládež ku Kristu? Podľa čoho majú poznať, že ich život potrebuje zmenu? Pán Boh súdil Dávida a Batšebu smrťou ich nelegálneho dieťaťa hlavne preto, že to poškodilo Dávidovo svedectvo. Dávid bol muž podľa Božieho srdca, ľudia na neho pozerali ako na svoj vzor, a potom sa dopyčovali o jeho ohavnom hriechu. Prorok Nátan mu povedal: *„Pretože si dal tou vecou nepriateľom Hospodinovým príčinu, aby sa rúhali, preto aj syn, ktorý sa ti narodil, istotne zomrie.“* (2Sam 12:14). Je to vážna vec u Pána Boha, keď veriaci zapríčiní, aby sa neveriaci posmievali Bohu, keď vidia v živote veriacich hriech, z ktorého nečinia pokánie.
- 5) **Po piate:** Existujú aj pozitívne duchovné príčiny, pre ktoré je dobre povedať „nie“ k predmanželskému intímnemu životu. Vieme, že Pán Boh požehnáva tých, ktorí sú čistí, ktorí chodia v úprimnosti pred Bohom. Trpezlivosť, teda čakanie na pravý Boží čas, je jedno z ovocia Ducha, ktorého zoznam máme v liste Gal 5:22-23. Čakanie na manželstvo rozvíja trpezlivosť mladých ľudí. Preto pomáha vytvárať jedno z ovocia Ducha v živote našich mladých. Ovocie má dozrieť, aby v pravom čase bolo čo najchutnejšie. Nezrelé ovocie, nedozrelky sú horké. Trpezlivosť je časťou nadprirodzeného života, ktorý Pán Boh pripravil pre svoje deti. Keby len chceli v ňom chodiť! Väčšina mladých dnes nechce čakať, všetko musí byť instantné, ihneď. Nielen instantná káva, ale vraj aj instantné víno, čo je nemožné. Sexuálna revolúcia posledných 30 rokov je vlastne revolúcia hľadania dôvernej intimity. Ľudia potrebujú isté zázemie, súkromný, úzky a dôverný okruh rodiny a táto potreba nebola naplnená v rozbitých rodinách v minulosti ako aj v prítomnosti, keď deti boli a sú veľmi často vychované iba jedným z rodičov. Takto vychovávaní mladí ľudia sú neistí sami sebou, hŕfne sa obracajú k intímnym vzťahom v nádeji, že v nich nájdu aj potrebnú stabilitu a dôvernosť. Lenže keď sa mladý veriaci človek vedome zriekne hriešnych predmanželských vzťahov, v čistote svojho tela môže zakúsiť tú najväčšiu intimitu, ktorú človek vôbec môže zakúsiť, a tá je v osobnom vzťahu k Pánu Ježišovi, k tomu najlepšiemu Priateľovi. V knihe Zjav 3:20 Pán Ježiš povedal: *„Hľa stojím pri dverách a klopem. Keby niekto počul môj hlas a otvoril by dvere, vojdem k nemu večerať s ním a on so mnou.“* Tu je znázornené krásne vzájomné spoločenstvo.

Teda, Pán Boh nežiada mladých ľudí, aby len tak nečinne čakali na manželstvo bez toho, žeby im zabezpečil iný, lepší druh intimity alebo dôverného vzťahu – úzke spoločenstvo so sebou samým cez Pána Ježiša Krista. V tomto spoločenstve s Pánom Ježišom je aj čakanie na manželstvo znesiteľné. Keď takýto vzťah k Pánu Ježišovi sa rozvíja v živote mladého človeka, tak aj čas lásky, zaľúbenia a známosti, a v pravom čase aj intímny život v manželstve bude hlbší a uspokojivejší. Mladý veriaci človek nemusí tak úzkostlivo hľadať intímny vzťah s druhým človekom, aby naplnil svoje vlastné citové potreby, lebo nachádza bezpečnosť a lásku v svojom vzťahu k Pánu Ježišovi. A keď sa potom ožení alebo vydá, on alebo ona sa budú cítiť voľní, budú si vedieť dať vzájomne oveľa viac a tiež budú vedieť uspokojovať potreby toho druhého.

C. V citovej oblasti: Kto sa oddáva smilstvu, hreší proti vlastnému telu a to zanecháva následky v telesnej oblasti, v duchovnej aj citovej. Najväčšie problémy zapríčiňuje hriech v citovej oblasti.

- 1) Po podľahnutí pokušeniu, po čine nasleduje pocit viny, ktorý určite príde. Mladí ľudia si niekedy mylne myslia, že intímny styk posilní ich vzájomný vzťah, ale práve opak je pravdou. Sklamanie, ktoré nasleduje, niekedy ukončí aj ináč pekný a nádejný vzťah, inokedy zase telesné spojenie udržiava nežiadúci, nie celkom dobrý vzájomný vzťah. Keď však mladí veriaci ľudia sa dohodnú, že chcú poslúchať Božie príkazy a čakať s intímnymi záležitosťami až do svadby, budú mať široko otvorené pole na vzdelávanie, zdokonaľovanie svojich charakterových vlastností, na cvičenie sa v sebakontrolu a v sústreďovaní sa na potreby toho druhého. Čakanie tiež svedčí o pravej láske a úcte k budúcemu partnerovi. Kto hovorí „nie“ pred svadbou, ten dokazuje, že má určitý postoj a berie ohľad na city a pranie toho druhého viac než na svoje vlastné túžby. A taký partner si zaslúži to najlepšie. Telo dievčaťa je akoby vklad na účet, ktorý má dať ako svadobný dar, a nie utrácať ho za niečo iné ešte pred svadbou.
- 2) Intímny život pred svadbou brzdi vzájomnú otvorenosť, a to práve v čase, keď sa mladí potrebujú čo najviac poznávať. Zaľúbení ľudia sa dostávajú príliš ďaleko vtedy, keď s flirtovaním bez Božej bázne idú až k hranici, kde vášne už bez zábran premôžu každú rozumovú alebo morálnu prekážku. Keď sa sliny zbehnú v ústach a krv zovrie v žilách, človek zabudne na Božie prikázania a morálne princípy, na následky, ale aj na svoje morálne zásady a nechá sa viesť svojimi pocitmi, vášňami a sexuálnym pudom. Inokedy si zaľúbení ľudia myslia, že keď „si už dali slovo“ a už sa dobre poznajú, telesné zblíženie patrí k tomu. Áno, malo by to byť tak, telesné zblíženie až po dobrom vzájomnom poznaní, ale až v manželstve. V čase známosti by sa mali viac a viac poznávať, a to tak, že budú k sebe otvorení a budú spolu veľa hovoriť. Až keď sa naozaj dobre spoznajú, prídu zásnuby a ďalšie, ešte bližšie spoznávanie sa a spoločné plánovanie, nakoniec svadba a potom ako vrchol všetkého i telesné „spoznanie sa“ v manželstve. Biblia často nazýva intímny telesný styk poznaním. Aj to naznačuje, že telesné spojenie má nasledovať až keď dobre poznáme partnera. Keď sa tak stane predčasne, naruší to celý poznávací proces. Následný pocit viny bráni v ďalšej otvorenosti. Mlčí sa práve vtedy, keď by sa mali mladí bez zábran, srdečne rozprávať o všetkom. Povedať si o svojich najhlbších dojmach, pocitoch, problémoch, lenže oni sa sústreďujú na telesné veci a vzájomná komunikácia trpí. Aj ináč pekná známosť sa môže dostať do ťažkostí, keď mladý pár ide príliš ďaleko v intímnych záležitostiach. Manželskí poradcovia sa ešte nikdy nemuseli zamestnávať pámi, ktoré ľutovali, že čakali, ale mali veľa prípadov, v ktorých ľutovali, že sa dostali príliš ďaleko v intímnych záležitostiach pred svadbou a po nej mali problémy. Preto je potrebné, aby naši mladí, hlavne dievčatá, boli pripravené a mali pozitívne odpovede na akýkoľvek sexuálny nátlak zo strany ich vrstovníkov a na ich dotieravé otázky. Bežný argument chlapca je, že vraj „každý to robí!“ Na to dievča môže kludne odpovedať: „Keď to robí každý, tak si ľahko môžeš nájsť niekoho iného!“ Chlapec, ktorý nalieha na dievča často tvrdí, že vraj ho nemá rada, ak sa mu celkom neoddá. Dievča nech má pohotovú odpoveď: „Keď ma máš naozaj rád, budeš rešpektovať môj názor a nebudeš ma nútiť do niečoho, na čo nie som pripravená ani ja, ani ty. Keď ma máš naozaj rád, počkáš. Láska je hodná trocha obeti. Ja nebudem nič skúšať, a s nikým iným, iba s mojím budúcim manželom.“ Chlapci, ak nie sú celkom skazení, si väčšinou vážia takýto jasný, vyhranený názor dievčaťa, lebo vedia, na čom sú. Môžeme predpokladať, že veriaci chlapci ešte nie sú celkom skazení, preto platí všeobecné pravidlo: „*Neľahajte cudzie jarmo s neveriacimi!*“ Veriaci chlapci si vážia čisté morálne hodnoty dievčaťa a naopak, aj veriace dievčatá si vážia rozhodných a zásadových chlapcov, lebo tieto hodnoty prinášajú do manželstva veľmi vzácne devízy vzájomnej dôvery. Ak je niekto verný/-á/ pred svadbou, je väčší predpoklad, že bude verný/-á/ aj v manželstve. Táto zásadovosť a vzájomná čistota pred manželstvom prináša do manželstva vzájomnú dôveryhodnosť, spoľahlivosť bez žiarlivosti. Ak niekto je neverný/-á/ pred manželstvom alebo nevie ovládať svoje vášne a vyvíja sexuálny nátlak, nebude vedieť odolať pokušeniu ani v manželstve. Takéto správanie zas prináša do manželstva nedôveru a neustálu vzájomnú žiarlivosť, peklo na zemi.

Jedno sklamané 16-ročné dievča v druhom stave napísalo toto: „Všetko, čo človek číta v knihách o láske, je lož a klamstvo. Nie je to nič sladké, nežné alebo trvalé. Je to kruté a bolestné. Producenti filmov by mali byť uväznení za všetky tie táraniny o láske, o ružiach, o mesačnom svite. Podľa nich by mal byť každý šťastný, milujúci a všetko by malo byť romantické. Aj ja som každé ráno „po tom“ očakávala slnečný svit, úsmev a šťastie, ale nachádzala som len bolesť, zdruvujúcu bolesť. Cítila som sa strašne, keď môj chlapec sa na druhé ráno nechcel na mňa ani pozrieť.“

V inom prípade ráno „po tom“ dievča nechalo zobúdzajúcemu chlapcovi na zrkadle rúžom napísaný odkaz: „**Vítaj v klube AIDS!**“

Milí mladí priatelia, neverte tým, ktorí hovoria, že každý to robí. Vďaka Bohu, že ešte je veľa tých, ktorí majú určité zásady, morálne princípy. Je aj dosť veriacich, ktorí sa držia princípov Biblie a pre tých Pán Boh zaslúbil svoje požehnanie, lebo povedal, že „*neodoprie ničoho dobrého tým, ktorí chodia v úprimnosti.*“ (Žalm 84:12).

Zapamätajte si ešte súhrn niektorých dôležitých dôvodov, prečo počkať so sexuálnym stykom až do manželstva:

- 1) Predmanželský sex je často príčinou rozchodu ešte pred manželstvom alebo koreňom rozvodu v manželstve. Manželstvo tých, ktorí mali intímny styk pred manželstvom je prevažne menej šťastné a s omnoho väčšou pravdepodobnosťou skončí rozvodom.
- 2) Mnoho mužov sa nechce oženiť so ženou, ktorá mala pohlavný styk s iným. Chlapci často hovoria: „*Pred manželstvom by som sa chcel s nejakým dievčaťom vyspať.*“ Ale keď sa ho opýtame: „*Aké dievča by si chcel za manželku?*“ -, vždy nato odpovedajú: „*Pannu!*“ Každý muž bytostne túži po panne. Nikto nechce nosiť vyšliapané topánky!
- 3) Tí, ktorí boli netrepezliví pred manželstvom, s väčšou pravdepodobnosťou budú mať mimomanželský vzťah.
- 4) V dôsledku predmanželského vzťahu sa môžete bezhlavo vrhnúť do manželstva s človekom, ktorý nie je pre vás ten pravý a s ktorým by ste sa ináč nikdy nezosobášili.

E.2. Zásady pre dobu „chodenia“ a zasnúbenia v Božej bázni

- a) Chodenie v Božej bázni. Vo svetle. Bez fyzických prejavov. Pozor na dotyky. Pokiaľ môžem zísť? Chlapec využije všetko, čo dievča dovolí, lebo nechce byť „zbabelcom“. Dievčatá, pozor, čo dovolíte chlapcom! Božia bázeň – signalizačné zariadenie I., II., III. stupňa – výstražný zvon. Nerešpektovanie – záplava! Tenký ľad flirtovania.
- b) Kde je hranica? Jednotlivé fázy: priateľstvo, pohľady, sympatia, vyzývavý úsmev, žmurkanie, vyzývavé obliekanie, správanie sa, prvé dotyky, držanie sa za ruky, hladkanie, bozk, intenzívne a vášnivé dotyky, bozkávanie sa, petting - tenký ľad, prekročenie hranice, sklamanie, namiesto lásky vzájomná nenávisť. Vo svete hľadajú chvíľkové pôžitky. Pravé manželstvo: do smrti pre druhého vo všetkom! Boh je ten, ktorý určuje požiadavky, pravidlá, návod k životu a požehnanému manželstvu. Stvoriteľ pozná a miluje človeka. Diabol je nepriateľ človeka, ničí všetko, mravy a manželstvo mladých ľudí.
- c) Dievčatá sú citlivé na dráždenie dotykom. Dotyky a vôňa, blízkosť milovanej osoby hrajú veľkú rolu aj u chlapcov. Najlepšia vôňa je vôňa Kristova, vôňa čistého tela, čistého srdca a pokornej duše. Niektoré spraje vyvolávajú opačný účinok a pôsobia odpudzujúco. Spray nikdy nenahradí osobnú hygienu. Rozdiel pri dotykoch: veriaci – neveriaci: podanie ruky (6 krokov vzdialenosti), veriaci – veriaci: podanie ruky (3 kroky), chodenie spolu: max. občasné držanie sa za ruky (2 kroky). Snúbenci: ešte stále 1 krok vzdialenosti! Pozor, nedráždite seba ani jeden druhého. Nezabudnite, Pán je všade prítomný! Auto rozbehnuté dole svahom je ťažko zastaviť. Manželia: jedno telo. Tí, ktorí chodia spolu, ale ani snúbenci by nemali pohoršovať či dráždiť svoje okolie. Objímanie sa snúbencov či manželov nepatrí do zhromaždenia. Snúbenci by mali byť citliví a múdri vzhľadom na ostatných mladých, ktorí sa možno rozišli, sú zranení, žiarliví, sklamaní alebo samotní. Vodcovia majú byť zvlášť dobrým príkladom.
- d) Pies 4:12 – „*Záhrada zamknutá na zavoru, moja sestra, nevesta, zamknutý zrub, zapečatená studňa*“. Najkrásnejší dar, čo bohabojní mladí ľudia môžu dostať od Hospodina, ak tú zapečatenú záhradu spolu otvoria po svadbe. Vďaka Bohu za to, že popri veľkej revolúcii nemorálnosti a necudnosti môžeme vnímať medzi mladými ľuďmi nový trend: sľub zachovať panenstvo (panictvo) do manželstva. Je to veľký zázrak, veď v poslednom čase to bolo hanbou a konzervativizmom, z poctivých mladých ľudí sa robili žarty a posmievali sa im.
- e) Táto záhrada je oplotená, – chlapci sú zvedaví a predčasne sa zaujímajú, stoja na špičkách: „*Čo je za plotom?*“ Muži sú citliví na dráždenie cez pohľad. Zvedaví: „*Čo je za plotom? Čo je pod ženskými šatami?*“ Niektoré dievčatá im ochotne „pomôžu“ a odkrývajú to, čo by cudné oblečenie malo zakryť. Potom nie je div, že chlapci majú problémy so svojou sexualitou a obracajú sa „k menšiemu zlu“, k onanovaniu. Chlapci, pozor na druhý pohľad! Dievčatá, pozor na vyzývavé obliekanie! Prosím vás, iným spôsobom pomôžte chlapcom v záujme vášho spoločného dobra.

- f) Chlapci dievčatám: „Milujem ťa“ znamená „milujem seba a k tomu potrebujem teba!“
1Kor 13. Láskou nie je: Anjelský jazyk - vyznanie lásky: „anjelik môj“, „prinesiem ti hviezdy z neba“, poznanie, vedomosti, inteligencia, slušnosť - nemusí byť dobrý manžel, obeť - dievča je dojaté: on obetuje, platí v kine, v reštaurácii, kupuje kvety.
- g) Chodenie by nemalo trvať príliš dlho. Ak mladí skutočne poznajú Božiu vôľu ohľadom spoločného života a podmienky pre založenie rodiny sú pripravené, so svadbou by nemali dlho čakať. Tí, ktorí dlho chodia spolu, majú mnoho problémov. Je to ako hra s ohňom. Doporučujeme najviac 1 rok, mimo prípadov tzv. „detskej lásky“. Doba zasnúbenia by nemala byť dlhšia ako 6 mesiacov. Nie sú to zákony, ale vykryštalizované rady zo skúseností mnohých úprimných kresťanov. Je však pravdou, že sociálne podmienky mladých ľudí pre založenie rodiny sú dnes veľmi ťažké. Predlžovaním doby zasnúbenia sa však tieto problémy vždy nevyriešia.
- h) Rozchod pred sobášom. V mimoriadnych prípadoch, keď v srdci snúbencov nastanú vážne pochybnosti ohľadom Božej vôle pre ich manželstvo, zrušenie sobáša je lepším riešením, než neskorší rozvod v manželstve. To však vyžaduje úprimnosť a veľmi citlivé riešenie vo vzájomnej úcte. Mnohí nemajú dostatok odvahy v takom prípade zrušiť sobáš, lebo sa obávajú verejnej hanby. Samozrejme, je veľmi ponižujúce si priznať, že sa „dvojité povraž“ roztrhol a že rozchod pred sobášom je lepším riešením. Preto snúbenci by sa vždy mali správať tak, aby sa prípadné rozchody mohli udiať bez väčšej škody, potupy a bez zranenia.
- i) Dar celibátu nie je tragédia, ale dar od Boha.
- j) Ako prekonať sexuálne pokušenie?
- 1) Porozprávajte sa otvorene o problémy s partnerom.
 - 2) Stanovte si biblické zásady o tom, „ako ďaleko je už príliš ďaleko“.
 - 3) Plánujte zaujímavé schôdzky spolu s ostatnými mladými kresťanmi.
 - 4) Modlite sa spoločne.
 - 5) Dávajte v svojom partnerstve vzťahu prvé miesto Bohu.
 - 6) Vyhýbajte sa pettingu, tak ako Jozef utekal pred ženou, čo ho zvädzala.
 - 7) Rozchod.

E.3. Ako premôcť sexuálne pokušenia v dobe samoty?

V dobe samoty znamená najväčšie pokušenie pre mladých sebaukájanie (masturbácia, „onánie“). V tejto oblasti je osвета zo strany rodičov a duchovných pracovníkov veľmi nedostatočná. O probléme sebaukájania sa obávame rozprávať.

Názory odborníkov ohľadom onánie či masturbácie sa rozchádzajú. Už samotné slovo „onánie“ nie je správne. Hriech biblického Onána nemal nič spoločné so sebaukájaním. On jednoducho nebol ochotný počať potomka pre pokolenie svojho zosnulého brata. Masturbácia, sebaukájanie odborne sa nazýva autoerotikou, teda sexuálnou stimuláciou seba samého. (Vzájomná stimulácia v rámci sexuálnej predohry manželov patrí do inej kategórie). Je to dráždenie vlastných sexuálnych orgánov za účelom dosiahnutia sexuálneho vyvrcholenia, ejakulácie či orgazmu sám, bez lásky, bez milovaného partnera – najčastejšie pomocou pornografie. Keďže Boh sexualitu človeku dal pre dvoch, pre muža a ženu, a určil ju na ich vzájomne obšťastňovanie v rámci manželstva, sebaukájanie je zdeformovanou a maximálne sebeckou sexuálnou hrou. Túto hru môžeme sledovať aj u malých detí, keď sa nevinne hrajú so svojimi genitáliami napriek snahe rodičov odradiť ich od toho. Dospievanie mladého človeka je proces, ktorý vedie cez mnohé úskalía a v ktorom naňho komplexne pôsobia rôzne vplyvy: výchova a osвета rodičov, kamaráti, cirkev, spoločnosť, atď. V určitom štádiu sexuálneho vývoja väčšina mladých mužov a dievčat vyznáva, že má túto skúsenosť bez väčšej ujmy na duši či na zdraví. (Niektorí povedali, že menšina klame.) Keď sebaukájanie pretrváva aj na konci teenagerského veku, mladému človeku hrozí nebezpečenstvo návyku, závislosti a abnormality, ktoré si môže priniesť so sebou aj do manželstva.

Samovoľný nočný semenotok (polúcia – „mokré sny“) nie je sebaukájaním. Jeden chlapec pre nedostatočnú informovanosť dlhé roky mal výčitky svedomia, lebo si myslel, že polúcie sú sebaukájaním.

Niektorí mladí „kresťania“ majú pobožne znejúci názor: „Je to menšie zlo než smilstvo. Ja som si zvolil toto menšie zlo.“ Nie je div, pretože aj mnohí psychológovia, lekári, dokonca a duchovní tvrdia, že sebaukájanie nemá žiadne následky a je len nevinnou zábavou.

Životná prax však ukazuje niečo iné. Biblia výslovne nehovorí o tomto hriechu, ale v duchu Biblie v každom páde patrí do kategórie „nečistoty“. Sexuálny pud nikoho neoprávňuje k sebaukájaniu. Je to zneužívanie sexuality, lebo jej Bohom stanovené určenie je iné. Je základom egoistického života, ani neuspokojuje, pôsobí závislosť a postaví priečku medzi Bohom a kresťanom. To vie každé Božie dieťa. Okrem toho naruší vzťahy s ľuďmi. Človek závislý od sebaukájania sa stáva uzavretým, introvertným.

Sebaukájanie má teda jednoznačne trvalé následky psychické, duševné, fyzické i telesné.

Duševné: komplexy viny aj u neveriacich, závislosť, depresia, uzavretosť, zadumaný pohľad.
Fyzické: únava, malátnosť.

Mnohí si myslia, že vstup do manželstva urobí koniec tohto zlozvyku. Nie je to celom tak. Závislosť často zotrúva aj v manželstve. Okrem toho závislosť od sebaukájania v mladosti je príčinou niektorých porúch a nesúlady v neskoršom manželstve (frigidita žien, predčasná ejakulácia u mužov). Preto ak chceš šťastné manželstvo, túto energiu rezervuj pre svojho partnera v manželstve.

Ďalším negatívnym dôsledkom sebaukájania je neovládaná fantázia. Platí to však aj naopak. Následkom neovládnutia fantázie je nutkanie na sebaukájanie. Veľa ľudí číta ľúbostné romány, rozpráva a počúva ľúbostné historky, pozerá pornografie, erotické filmy a čuduje sa, že má problémy s ovládaním svojej fantázie a následnou „onániou“. Uvedom si, že je to hriech. Boh ti dal schopnosť ovládať sa. Nedaj sa gniaviť s hriechom nečistoty. Tvoje telo má byť chrámom Ducha Svätého.

Spomínal som, že podľa prieskumu každý šestnásťročný chlapec myslí na sex priemerne každých 20 sekúnd. Jeden z opýtaných navyše odpovedal: „*Načo iné by som mal myslieť v zostavajúcich 19-ich sekundách, keď všetko naokolo propaguje sex?*“ Viem, že naše dorastajúce deti sú v tomto svete vystavené obrovskému pokušeniu sexuálneho tlaku zo všetkých strán. Všetko sa točí okolo sexu a mladí ľudia sú vyzývaní, aby sa len aktívne zapojili do pohlavného života kedykoľvek majú k tomu príležitosť. Bohabojným mladým kresťanom je tiež ťažko obstať v tejto „rozvodnenej rieke“, ovládať sa zapliahnúť túto energiu a užitočne ju využiť v správnom smere.

Tým, ktorí bojujú s týmto problémom alebo podľahli pokušeniu, chcel by som dať niekoľko užitočných rád:

- 1) Nechcem ťa odsudzovať, ale uvedom si, že je to hriech, ktorý potrebuje riešenie: vyznanie, odpustenie, rozviazanie.
- 2) Boh ti dal schopnosť ovládať sa. Nemôžeš zabrániť tomu, aby ti vtáky preleteli nad hlavou, ale v tvojej moci je zabrániť im, aby si na tvojej hlave urobili hniezdo.
- 3) O čom by mal rozmýšľať 16-ročný chlapec, aby nemyslel na sex každých 20 sekúnd? Slovo Kristovo nech prebýva vo vás (Kol 3:16), o tom premýšľajte (Fil 4:8). Nie je jedno, čím krmíš svoju dušu (Rim 13:14). Rozhodne a vedome odstráň každý zdroj pornografie.
- 4) 1Kor 9:25 – Sebadisciplína, triezivosť, rešpektovanie autorít je veľmi dôležité. Mať vládu nad hriechom, mať autoritu – znamená mať aj zodpovednosť, byť podriadený, prijať autoritu nad sebou. Postojom vzbury nebudeš mať vládu nad sebou, hriech ťa premôže a zgniavi.
- 5) Nemaj prázdny chod v živote! Dávid upadol do hriechu, keď mal ísť do boja, ale zostal doma a sa nudil. (2Sam 11:1-2). Maj pravidelný režim dňa bez nudy. (obecenstvo s Pánom, povinnosti, aktívna služba v zbore, v mládeži, služba svätým. Buď príkladom (1Tim 4:12). Vedome a dôsledne obchádzaj všetko, čo je nečisté, ne hazarduj. Utekaj od týchto vecí (2Tim 2:22) ako Jozef. S radosným očakávaním sa pripravuj na svoje požehnané manželstvo.
- 6) Užitočné využitie času, čistota tela, sprchovanie, primerané športovanie. Tvoje telo má byť chrámom Ducha Svätého. Holubica nesadá na hnojisko. Si kráľovské dieťa, nie je dôstojné pre teba zašpiniť sa, aby si bol hriechom mordovaný, gniavený. Pouč sa zo svojich pádov a neúspechu.
- 7) Nesústred sa len na tento problém, nebojuj len proti hriechu, ale za Ježiša (Žid 12:1-2). V okamžiku pokušenia vedome obráť svoju myseľ a začni intenzívne chváliť Pána Ježiša, ktorý ti dáva víťazstvo.

E.4. Obdobie zasnúbenia

Obdobie zasnúbenia má byť prípravou na manželstvo, na spoločný život. V biblických časoch boli zasnuby považované za prvú zmluvu ženicha a nevesty. Uzatvárali ju rodičia z oboch strán aj rodní bratia nevesty. Prítomní boli aj svedkovia. Kňaz alebo otec nevesty vložil pravú ruku snúbenky do pravej ruky ženicha a povedal: „*Podľa zákona Mojžišovho vezmi si ju a doved' k svojmu otcovi!*“ Od tej chvíle bol mladý pár zasnúbený. Po vzájomnom súhlase a sľube boli sľúbení jeden druhému. Ani dary a hostina nechýbali. Po tejto ceremónii boli už skoro manželmi, mali práva aj povinnosti.

Dnes nie sú zasnuby také okázalé a niet pri nich svedkov. Je to zväčša záležitosť úzkeho kruhu obidvoch rodín. Niekedy chýba dokonca aj rodinná slávnosť, čo je na škodu veci. Je to dobrá príležitosť na zblížovanie sa rodín. Svadbu by mal predchádzať určitý sľub, keď je známosť pokročilá a vážna, a sú tu predpoklady, že sa mladí zoberú.

Obdobie zasnúbenia by malo byť dôkladnou prípravou na manželský život, ale veľmi často sa všetok čas medzi zasnubami a svadbou strávi len plánovaním svadby a prípravami na ňu. A to je nedostatočné. Často sa hneď pri tomto plánovaní a vybavovaní nutných záležitostí zistí, že medzi snúbencami nie je vždy súhlas a uspokojivý, dôverný vzťah. Ale keď prípravy sú už v plnom prúde, je ťažko svadbu odvolať. Preto pozor, hlavne dievčatá, pozor na výstražné znamenia ešte pred zasnubami. Tak ako červené svetlo na ceste znamená, že treba zastať, tak vám určité znaky v čase známosti povedia, že treba zastaviť ešte pred zasnubami. Ak ste už zasnúbení, môžete zastaviť prípravy na svadbu alebo ju aspoň oddialiť. Ak sú na to vážne dôvody, je lepšie rozísť sa pred svadbou než po svadbe, ako žiť v manželstve, ktoré je peklom na zemi.

Sú určité veci, ktoré signalizujú nebezpečenstvá vo vážnej známosti, ako to červené svetlo na ceste. Väčšina týchto negatívnych znakov je však skrytá, tak ako je skrytý ľadovec. Vyčnieva z neho len kúsok nad hladinou, ale ten naznačuje, že sa toho skrýva pod povrchom viac. U človeka sa prejavujú určité znaky, ktoré naznačujú, čo sa skrýva pod zdanlivo vyspelým zovňajškom.

Negatívne znamenia:

- 1) Dievčatá, keď nemáte stopercentne dobrý pocit, čo sa týka vášho vzťahu k chlapcovi, s ktorým chodíte, keď nemáte v srdci pokoj a cítite, že vás varuje nejaký vnútorný hlas a znepokojuje, neignorujte tento bojazlivý, nepríjemný pocit, ktorý signalizuje, že niečo nie je v poriadku, že je treba zastaviť.
 - 2) Keď nikdy nie si si istá, ako sa vaša ďalšia schôdzka skončí, či sa zasa nepohádate.
 - 3) Keď sa musíte v rozhovore vyhýbať určitým predmetom. Radšej o nich ani nezačnete hovoriť, lebo sa bojíte, že sa váš partner urazí alebo nahnevá, alebo že tým zapríčinite nedorozumenie. Keď si nemôžete všetko otvorene povedať, je to signál, že niečo nie je v poriadku. A to sa určite nezlepší ani po zásnubách. Najmä, keď sa nemôžete otvorene rozprávať o Bohu alebo sa nemôžete zhodnúť na zásadných duchovných a morálnych biblických pravdách.
 - 4) Keď na každej schôdzke sa dostávate do telesného flirtovania. Zaľúbený pár sa často uchýli k intímnym telesnostiam vždy, keď im hrozí vypuknutie nedorozumenia, akoby túto priepasť chceli preklenúť bozkom alebo dotykom. Sú prípady, že mladí ľudia si nemajú čo povedať, nemajú spoločnú tému, a preto namiesto slovnej komunikácie sa obracajú k tejto nebezpečnej telesnej komunikácii. Je to nebezpečné znamenie, že ich vzťah zostane len na telesnej úrovni aj po zásnubách a v manželstve. Možno sa vám váš partner navonok páči a jeho telesnosť imponuje, ale osobnosť a charakter, ktorý prebýva v jeho tele, je niečo iné.
 - 5) Keď stále musíte robiť to, čo váš partner chce. Môže to naznačovať jeho sebeckosť a panovačnosť, zvlášť keď sa cítite neistá v jeho prítomnosti.
 - 6) Keď zbadáte vážne citové poruchy ako strach, hanblivosť, hnev, výstredné chovanie, neschopnosť preukázať lásku a prítulnosť atď.
 - 7) Keď cítite, že v známosti pokračujete zo strachu, čo by vám partner urobil, keby ste sa s ním rozišli, alebo zo strachu, žeby zostal sklamaný. Keď sa cítite ako v pasci a bojíte sa pocitu viny, čo by sa asi stalo, keby ste sa stali príčinou jeho sklamania.
 - 8) Keď partner neustále narieka, že má bolesti tu a tam v tele a často navštevuje lekárov.
 - 9) Keď váš partner nemá stálu prácu a požičiava si peniaze. S človekom, ktorý sa vyhýba zodpovednosti a nevie narábať s peniazmi, bude aj manželstvo rizikové.
 - 10) Keď váš partner je príliš žiarlivý, podozrieva vás, neverí vám a hovorí, že každý je proti nemu.
 - 11) Keď váš partner je punktičkár a neustále kritický. Taký človek často spôsobuje napätie a nezdravú atmosféru.
 - 12) Keď máte pocit, že vami opovrhne a má sarkastické poznámky.
 - 13) Keď rodičia i druhí pre vás dôležití ľudia sú proti manželstvu s chlapcom, s ktorým chodíte. Uvážte ich dôvody, prv než sa definitívne rozhodnete.
 - 14) Keď si málo rozumiete v duchovných veciach.
 - 15) Keď máte len málo spoločných záujmov.
 - 16) Keď partner neprijíma konštruktívnu kritiku a neospravedlní sa, keď nemal pravdu alebo urobil chybu.
- Doporučuje sa pohovor snúbencov s kazateľom.

E. 4. a. Ako správne využiť čas od zásnub do svadby?

Je dobré a potrebné, aby sa už v čase známosti obaja mladí veriaci dohodli o duchovných otázkach, ktoré budú rozhodujúce v ich manželstve a aby vedeli o nich spolu voľne hovoriť. Najlepšie by bolo, keby veriaci snúbenci už pri zásnubách urobili mottom svojho života slová Jozua: „*Ja a môj dom budeme slúžiť Hospodinovi*“ (Joz 24:15).

Ako majú snúbenci správne využiť čas od zásnub do svadby?

Po prvé: Majú sa učiť urobiť z dvoch jednotlivcov nerozlučnú dvojicu. (Samozrejme, nie telesne!) Už nemajú byť dvaja, ja a ty, ale my, čo bude čoskoro zjavne vyjadrené aj v ich spoločnom mene. Snúbenci sa majú učiť robiť veci spoločne.

Po druhé: Snúbenci si majú v tomto období vyjasniť svoj vzťah k druhému pohlaviu, zbaviť sa rôznych predsudkov a učiť sa o rozdieloch medzi mužom a ženou, hovoriť o nich a prijímať ich ako nutné a normálne. Muž je iný ako žena a žena je iná než muž. A tak to zostane aj po svadbe.

Po tretie: Snúbenci by mali poznávať rodinné pozadie a prostredie toho druhého. Mali by sa dozvedieť, aké skúsenosti mal v živote ten druhý partner a ako môžu ovplyvňovať ich budúci vzťah. Mali by vzájomne poznávať rodičov, súrodencov a tráviť nimi čas. Rodiny by sa tiež mali spolu poznávať a spoločne plánovať približujúcu sa svadbu.

Po štvrté: Snúbenci by si mali vytýčiť určitý cieľ do manželstva, čo chcú dosiahnuť ako jednotlivci. Napríklad do určitej doby dokončiť vyššie vzdelanie alebo pracovné zaradenie, akú službu budú mať v zbere a pod. Tiež by si mali vytýčiť, čo by chceli dosiahnuť spoločne ako manželia v rodinnom živote. V dnešnej dobe je veľmi páčivá a dôležitá otázka bývania a pre manžela hlavne otázka zamestnania a zodpovedné ho zabezpečenia potrieb novej rodiny.

Po piate: Snúbenci by si mali vzájomne vyjasniť svoj vzťah k peniazom a dohodnúť sa, ako budú v rodine gazdovať. Je to veľmi dôležité. Nech nikto nepodceňuje tento bod. Nezľahčujte si krízy, ktoré môžu zapríčiniť práve peniaze. Výskumy dokázali, že vyše polovica manželstiev, ktoré zlyhali do dvoch rokov po svadbe, sa rozpadla práve pre peniaze, pre nehody vo financiách. Preto si dajte záležať práve na tomto bode a zistíte, ako váš partner zaobchádza s peniazmi. Dohodnite sa ešte pred svadbou, akým štýlom chcete žiť: na vysokej nohe alebo skromnejšie. Svoje peniaze vo viere ukladajte predovšetkým do nebeskej banky a dávajte Bohu to, čo Mu patrí: desiatky zo svojich príjmov. Spravodlivý bude žiť z viery.

Po šieste: Hovorte spolu tiež o vašich vzťahoch k deťom. Poznávajte názory toho druhého na výchovu a kázeň.

Po siedme: Nadovšetko sa cvičte účinne komunikovať – dorozumievať sa. Nič nie je také ľahké ako hovorenie, ale nič nie je také ťažké ako rozumný, dobrý a účinný rozhovor. A ten nie je nikde inde taký dôležitý ako v manželstve. Do manželských poradní chodia iba tí manželia, ktorí doma nevedia komunikovať. Tí, ktorí vedia kultivovane a slušne hovoriť spolu o všetkom možnom, tí nepotrebujú manželského poradcu. Raz sa manželský poradca opýtal jedných manželov, prečo sú šťastnejší než ostatné páry. Manžel odpovedal: *„My sme sa dohodli na určitých princípoch o manželskom živote ešte pred svadbou. Dohodli sme sa, ako ďaleko pôjdeme v hádkach, kde a kedy prestaneme. Dohodli sme sa, že jeden druhého každý deň v niečom povzbudíme. Po svadbe sme zistili, že každá takáto dohoda urobená pred svadbou, nám bola 10-krát vzácnejšia než tie, ktoré sme urobili po svadbe. Akosi sme si ich viac vážili. Boli súčasťou nášho láboštného vzťahu a akosi samočinne zahrnuté do svadobnej zmluvy.“*

Po ôsme: Snúbenci si musia napláňovať svadbu a pripraviť sa na ňu. Aktívne a obaja.

E. 4. b. Ako dlho by mal byť mladý pár zasnúbený?

Stanoviť optimálnu dobu pre dĺžku známosti (chodenia) a zasnúbenia nie je jednoduchá záležitosť. Bolo by dobré hovoriť zvlášť o dĺžke doby známosti (chodenia) a zvlášť o dĺžke doby zasnúbenia. Príliš krátka známosť má svoje riziko, príliš dlhé (niekoľko rokov trvajúce) chodenie spolu, či príliš dlhá doba zasnúbenia tiež. Niektorí povedali, že snúbenci by sa nemali brať, kým spolu neprezimujú. To znamená, že obdobie známosti (chodenia) a zasnúbenia by malo trvať spolu aspoň rok.

Teda chodenie by nemalo byť príliš dlho. Ak mladí ohľadom spoločného života skutočne poznajú Božiu vôľu a podmienky pre založenie rodiny sú pripravené, so svadbou by nemali dlho čakať. Tí, ktorí dlho chodia spolu, majú mnoho problémov. Je to ako hra s ohňom. Pre „chodenie“ doporučujeme najviac 1 rok, mimo prípadov tzv. „*detskej lásky*“. Doba zasnúbenia by spravidla nemala byť dlhšia ako 6 mesiacov. Nie sú to zákony, ale vykryštalizované rady zo skúseností mnohých úprimných kresťanov. Je pravdou však, že sociálne podmienky mladých ľudí pre založenie rodiny sú dnes veľmi ťažké. Predlžovaním doby zasnúbenia sa však tieto problémy vždy nevyriešia.

Je ťažko hovoriť o čase bez dôrazu na kvalitné využitie daného času. Obidvoje je dôležité. Niekedy sa uskutoční veľa v krátkom čase a niekedy zase málo, hoci je k dispozícii dlhý čas. Mladý pár môže byť vonkoncom nepripravený na manželstvo, ak si určí len krátky čas od zasnub do svadby a navyše, keď ho správne nevyužije. Naopak, dlhý čas zasnúbenia môže viesť mladých do neželateľnej, nadmernej intímnosti a z toho plynúcej frustrácie. Preto keď snúbenci spoznali Božiu vôľu ohľadom ich spoločného manželstva a najdôležitejšie potreby budúcej rodiny (bývanie, zamestnanie) sú zodpovedne zabezpečené, nie je rozumné dobu zasnúbenia zbytočne predlžovať. Dĺžka zasnúbenia teda závisí od jednotlivcov a ich okolností. Vyspelejší pár bude potrebovať menej času. Iný bude potrebovať viac času, aby vyspel a naučil sa zopár vecí pre spoločný život. Keď mladý zasnúbený pár len lieta z jednej návštevy na druhú a z jedného večierka na druhý, nenaučia sa veľa o sebe ani o svojom budúcom manželstve. Preto je múdre čas zasnúbenia správne využiť podľa spomenutých ôsmich bodov.

Ideálny je čas zasnúbenia, v ktorom sa mladý veriaci pár teší z rodičovského súhlasu a požehnania. S tým automaticky prichádza aj Božie požehnanie. Snúbenci, zvlášť mladý muž, sa tiež majú pripraviť na biblický model: *„Preto opustí muž svojho otca a svoju mat’ a bude lnúť k svojej žene a budú jedno telo.“* Mladý pár sa má v období zasnúbenia dobre pripraviť na odlúčenie od rodičov a prílnutie k partnerovi.

Čas zasnúbenia má mladý pár využiť predovšetkým na hlbšie vzájomné spoznávanie. Voľbu už urobili a čiastočne sa aj spoznali, ale väčšinou je to len povrchné poznanie. Teraz po zasnubách je čas na to, aby jeden druhého poznávali oveľa lepšie a hlbšie a pritom aj plánovali svoj spoločný manželský život. To vyžaduje otvorené zdieľanie, nielen vzájomné uisťovanie sa o svojej láske a horúcich citoch, ale zdieľanie v každej oblasti života. Nesmie tu chýbať otvorenosť a úprimnosť, lebo len to posilňuje vzájomnú lásku a vzťah.

Problémy niekedy nastanú po zásnubách a prenášajú sa až do manželstva, keď mladí vlastne nevedia, čo všetko manželstvo znamená. Zalúbený pár sa vznáša akoby na krídlach lásky, každý ich pozýva, dáva im dary a oni pritom zabúdajú na povinnosti. Myslia len na to, že sa čoskoro zoberú a budú šťastne žiť až do smrti. Len neskôr si uvedomia, že každodenný život sa skladá z menej pôvabných vecí, ako je práca, platenie nájomného a iných účtov, varenie a upratovanie, plienky a podobne. Problémy majú svoje korene v povrchnom prístupe k životu, niekedy v zlom príklade rodičov alebo v nevypelosti jedného či oboch partnerov. Iba ak sa obaja vedia bez okolov pozrieť budúcnosti do tváre a uvedomiť si skutočnosti, ktoré sú pred nimi, budú sa vedieť aj zdieľať o svojich citoch a otvorene si povedať, čo si myslia o dôležitých veciach života. Lenže to si vyžaduje učiť sa komunikovať, zdieľať sa, rozprávať sa, načúvať tomu druhému, dorozumievať sa. To je niečo, čo sa každý musí učiť a dá sa to naučiť. Niečo, čo by malo vychádzať z hĺbky srdca. Hovoriť otvorene a úprimne o svojich predstavách a citoch. To veľmi posilňuje vzájomný vzťah dvoch zaslúbených. Keď len sedia pri sebe, tešia sa z telesnej prítomnosti toho druhého a flirtujú, márnia čas a pre život sa nič nenaučia. Navyše, keď neskôr zistia, že ten druhý niečo naschvál zatajoval, dokonca aj po zásnubách, základ ich vzťahu bude otrasený.

V období zasnúbenia sa môže mladý pár dobre spoznávať a snáď aj dozvedieť sa o tom druhom veci, ktoré budú dostatočným dôvodom pre zrušenie zásnub. V takom prípade je múdrejšie pretrpieť bolesť z rozlúčenia a rozchodu, než založiť manželstvo len na to, aby sa čoskoro rozpadlo. Problémy nastávajú tam, kde dospelí ľudia sa nepostavia zoči-voči realitám života. To sa môže stať zasnúbeným, ale aj iným. Ale hádam viac zasnúbeným, lebo oni sa obvyčajne vznášajú na krídlach lásky a hoci chodia po zemi, hlavy majú vo hviezdach.

Keď je rodinné pozadie oboch mladých veľmi rozdielne a keď ich k tomu ešte delí veľká diaľka, môžu sa aj problémy mladých po zásnubách skomplikovať. Bolo by nerozumné prehliadať tieto problémy, a preto je treba v takom prípade ponechať snúbencom viac času, aby sa lepšie zoznámili a prispôbili, a radšej oddialiť svadbu. Rodinné pozadie a predošlé životné skúsenosti sa nesmú ignorovať. Neskôr, v manželstve sa určite vynoria, a preto je treba riešiť ich už teraz v čase zasnúbenia. Teda krátke zasnúbenie môže byť niekedy katastrofálne. Mladí sa urýchlene zoberú, ako obvyčajne z veľkej lásky, a až potom zistia, že manželstvo ukladá aj povinnosti. Jeden z nich sa potom cíti oklamán a je nahnevaný. Manželský poradcovia sa zhodujú v tom, že dlhšia doba zasnúbenia nezaškodí, ale krátka môže mať neblahé následky.

Snúbencom veľmi pomôže, keď vedia byť flexibilní, vedia sa prispôbiť a prijímať zmeny. Tiež ak sú citliví k potrebám a túžbam toho druhého, keď sú ohľaduplní, keď sa vedia vžiť do jeho skúseností a vidieť veci z jeho perspektívy. Dôležité je, aby sa naučili spoločne riešiť problémy. Je známkou nevypelosti, keď niekto uteká od problémov, ignoruje ich alebo vždy, keď dôjde k nedorozumeniu, prestane hovoriť. Nastane „tichá domácnosť“. Nápomocné je tiež to, keď snúbenci vedia prakticky lásku dávať a prijímať. Je možné urobiť si taký malý test a napísať si zoznam: Ako sa chová alebo čo robí váš partner, ak vám chce preukázať lásku? Veľmi nápomocná je aj citová stabilita, sebakontrola v citovej oblasti. Pomerne ľahko sa dá zistiť, či váš partner má ťažkosti s ovládaním citov. Aj to hovorí o jeho charaktere. Ak je rodinné pozadie partnerov veľmi odlišné, budú sa musieť viac prispôbovať. Dokážu to v oblasti ekonomickej, kultúrnej a náboženskej aj vtedy, keď prídu deti? Čím viac spoločných záujmov snúbenci majú, tým lepší potenciál majú pre dobré vzťahy. Ako to poznajú? Len vtedy, keď budú o svojich spoločných záujmoch hovoriť a budú sa jeden pred druhým otvárať ako kvet slnku. Predovšetkým však, keď budú otvorení pre poznanie a konanie Božej vôle vo všetkom. A tu sme znova pri tom, že je veľmi potrebná a dobrá schopnosť zdieľať sa, zhovárať sa takým spôsobom, že nás ten druhý porozumie, že pochopí, čo chceme povedať a prijíma, čo hovoríme.

V porovnaní s manželstvom je narodenie človeka len drobná epizóda a smrť človeka len bezvýznamná udalosť. Manželstvo je dôležitejšia vec než narodenie alebo smrť človeka. Na narodenie človeka sa rodičia pripravujú. Na smrť sa človek obvyčajne tiež pripravuje, ak nie je vonkoncom blázon. Teda na manželstvo je potrebné pripraviť sa ešte oveľa lepšie.

Snúbenci sa od zásnub majú učiť postupne sa oddeľovať od svojej rodiny a ako ďalšie, prilnúť k sebe. V origináli je to doslova „prilepovať sa“, teda prilnúť k sebe a byť jedno. Lenže také biblické spojenie dvoch a budovanie novej rodinnej jednotky sa nezaobíde bez múdrosti. Manželstvo je pre dospelých, nie pre deti. Štatistiky dokazujú, že 75% manželstiev mladistvých do 20 rokov končí rozvodom. Väčšina manželských problémov má svoj pôvod v nevypelosti, v charakterovej nezrelosti. Manželstvo je naozaj pre ľudí, ktorí už dosiahli určitý stupeň vypelosti. Kedy je ten správny čas na začiatok vážnej známosti cieľom manželstva? - „Keď si natoľko vypelý, že vieš myslieť okrem seba aj na toho druhého. Niektorí mladí ľudia sú toho schopní v 18. až 23. rokoch, iní ani v starom veku nie, hoci by žili sto rokov“ (Tim LaHaye).

Povedzme si to úprimne, mnohí dospievajúci ale i dospelí ešte „nevyrástli“. Vstúpili do manželstva nezrelí alebo zakrpatení. Preto máme toľko nešťastných manželstiev.

E. 4. c. Aké sú znaky nevypelosti alebo nezrelosti?

Hovorili sme, že biblické spojenie dvoch mladých ľudí v manželstve a budovanie novej rodinnej jednotky sa teda nezaobíde bez múdrosti. Manželstvo je pre ľudí, ktorí už dosiahli určitý stupeň vyspelosti a múdrosti.

V Prísľ 24:3 – 4 čítame: „*Múdroťou sa buduje dom a rozumnosťou sa upevňuje. Poznaním sa naplňujú komory všelijakým vzácnym a ľubezným imaním.*“ Dom sa buduje, upevňuje a naplňuje. Kto robí toto všetko? Kto buduje, upevňuje a naplňuje dom? Múdroť a rozumnosť. Kde ju vziať? Ako získať? Biblia má odpoveď aj na túto otázku: Prísľ 9:10 – „*Bázeň Hospodinova je počiatkom múdrosti.*“

Teda zasnúbený pár by mal počítať s Hospodinom, ak chce rozumne budovať svoj dom, upevňovať ho a naplniť. Preto sme toľkokrát zdôrazňovali, že predpokladom šťastného manželstva je, že obaja partneri sú úprimne veriaci a uvedomujú si, že sami na zložitý manželský život, na výchovu detí, na budovanie, upevňovanie a naplňovanie domu nestačia. Vedia, že „*Ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú staviteľia*“ (Žalm 127).

Väčšina manželských problémov má svoj pôvod v nevypelosti, v charakterovej nezrelosti. Manželstvo je pre ľudí, ktorí už dosiahli určitý stupeň vyspelosti. Aké môžu byť znaky nevypelosti alebo nezrelosti?

Ak mladý muž alebo dievča sa neustále ľutuje a hovorí, že všetci ostatní mu krivia, pričom ospravedľňuje svoje správanie, keď sa vysmieva druhým, keď je náladový a veľmi závislý od svojich citov, keď mu city rozkazujú, a nie rozumný úsudok, či to alebo ono bude robiť alebo nie, atď.

Prítomnosť dvoch alebo troch takýchto charakterových čŕt predpovedá búrlivé manželstvo. Manželstvo je pre dospelých ľudí a citovo zreých. Vypelý človek je realistický. Vidí seba, život i iných ľudí ako v skutočnosti sú. Nežije vo svete snov a fantázie, ale vie správne ohodnotiť svoje dobré i zlé stránky a prizná si aj chyby. Vypelý človek je schopný prispôbiť sa okolnostiam. Či už je to v nápoře v práci alebo vo voľnom čase, v chudobe alebo v hojnosti, v slobode alebo pod nátlakom, alebo v akejkoľvek situácii, v ktorej sa môže ocitnúť manželský pár. Je vždy dobre, ak sa vedia prispôbiť daným okolnostiam. Zreý, vypelý veriaci človek nemá hovoriť: „*Toto neviem, toto nebudem robiť, nechce sa mi,*“ atď. Má povedať s apoštolom Pavlom: „*Všetko vládzem v tom, ktorý ma posilňuje, v Kristovi!*“ Zreý vypelý človek je schopný kontrolovať svoje city. Sebakontrola je známku vyspelého človeka. Citovo vypelý človek vie kontrolovať svoje nálady a hoci je náladový, vie sa premôcť. Vie do určitej miery ovládnuť lásku i nenávisť, závisť, žiarlivosť i zlosť, pýchu aj depresiu. Uznáte, že také kvality sú vzácné v ktoromkoľvek vzťahu, a o to viac v manželstve.

Lenže ani telesná a citová vyspelosť nestačia, a nezaručujú šťastné manželstvo. Veriaci ľudia sa musia zamyslieť aj nad duchovnou vyspelosťou svojho partnera. Biblia veľa hovorí o duchovnom raste, o prinášaní ovocia Ducha a pod. Duchovná vyspelosť je výsledok dlhej praxe, výcviku. Človek sa nestane duchovne vyspelým cez noc. Všetci, ktorí sa duchovne narodili do Božej rodiny alebo obrátia sa k Bohu, potrebujú rásť. A keď sú len noví vo viere, mali by najprv trochu „vyrásť“ a potom sa ženiť alebo vydávať. Niektorí povedali, že snúbenci by sa nemali brať, kým spolu neprezimujú. To znamená, že obdobie známosti (chodenia) a zasnúbenia by malo trvať aspoň rok. Od leta do leta. To zvlášť platí pre nových kresťanov. Teda byť pripravený na manželstvo znamená byť telesne, citovo i duchovne vyspelý. V čase po zásnubách je príležitosť poznávať sa v týchto oblastiach, pomáhať si navzájom vyspievať a rásť, a tak sa čo najlepšie pripraviť na manželstvo.

Mnohí nie sú pripravení na manželstvo, ale uvedomia si to až vtedy, keď je už neskoro.

Kedy je teda mladý pár pripravený na manželstvo? Poviete, no predsa, keď sú si obaja istí, že sa majú radi! To je dnes bežná odpoveď. Pre väčšinu je láska jediné kritérium pre uzavretie manželstva. Ale mnohé mladé páry nevedia lásku ani rozpoznať, nie ešte ju definovať. Hovoria si, že to určite vedia, že láska ich úplne ovláda, že toto zaľúbenie je to pravé. Lenže tá ich „*pravá láska*“ niekedy ovládne mladý pár, tak ako otrokár svojho otroka a drží ich bezmocných v svojom područí. Aká je teda pravá láska, ktorá zaručuje dobré manželstvo?

E. 4. d. Desiat testov pravej lásky

Ako sme už spomínali, dnes sa o láske veľa rozpráva. Keď si dvaja mladí ľudia myslia, že milujú jeden druhého a rozhodnú sa zosobášiť, nechcú byť sklamaní. Ako však dopredu otestovať ich lásku, aby po pár mesiacoch ich manželstvo nebolo nešťastné?

Hovorili sme, že v slovenčine sa pod slovom „láska“ najčastejšie rozumie sexuálna láska.

Je spoľahlivým dôkazom lásky, keď chlapec hovorí dievčaťu: „*Milujem ťa*“? Hovorili sme, že vo väčšine prípadov to znamená: „*Milujem seba a k tomu potrebujem teba!*“

1Kor 13. Dôkazom pravej lásky nemusí byť ani anjelský jazyk:

vyznanie lásky „*anjelským jazykom*“: - „*anjelik môj*“, „*prinesiem ti hviezdy z neba*“.

Ani známosti, vedomosti, inteligencia, slušnosť – nie sú zárukou dobrého manžela.

Ani obeť. Dievča je dojaté: on obetuje, platí v kine, v reštaurácii, kupuje kvety..., atď.

Navrhujem, aby si snúbenci už počas známosti urobili niekoľko testov, a tak vyskúšali svoju lásku.

- 1) **Test lásky k Pánovi Ježišovi.** Tí, ktorí sa skutočne vzájomne milujú, *obaja* milujú Pána Ježiša, slúžia Mu a jeden druhého povzbudzujú k bližšiemu vzťahu k Bohu.
- 2) **Test otvorenosti.** Ak sa dvaja vzájomne skutočne milujú, budú sa otvorene rozprávať bez obáv o čomkoľvek. Zapište si, kedy a o čom ste sa úprimne, naozaj od srdca porozprávali. A nabudúce až sa stretnete, skúste sa rozprávať o tom, že chcete svojho partnera urobiť šťastným.
- 3) **Test dávania.** Ak sa dvaja vzájomne skutočne milujú, budú sa usilovať svojho partnera urobiť šťastným. Záleží vám na tom tiež, alebo len na tom, aby ten druhý urobil vás šťastným? Láska v manželstve je dávanie, nie len prijímanie. Ste schopní dávať? Vyniká táto vlastnosť vo vašom vzťahu? Stupňuje sa časom vaša láska? Má znaky pravej kresťanskej lásky? Ak niekoho skutočne miluješ, budeš radšej dávať šťastie jemu/jej a menej sa sústreďíš na to, či sa dostáva šťastie tebe. Svoje telo však môžeš darovať až po svadbe!
- 4) **Test obdivu.** Pravá láska je viac ako cit. V pravej láske sa dvaja navzájom obdivujú a hľadajú jeden na druhého s úctou. Rešpektujete svojho partnera? Vážite si ho? Si pyšná na neho, pyšný na ňu?
- 5) **Test inšpirácie.** Pravá láska je vynaliezavá. Zapište si, kde a v čom vám dáva láska k partnerovi silu a nadšenie k práci, napríklad ku štúdiu. Dáva vám vaša láska nové nápady? Povzbudzuje vás?
- 6) **Test zvykov a vzájomného prijatia.** Viete akceptovať partnera takého, aký je, aj s jeho slabosťami, hoci aj zlými návykmi? Alebo máte výhrady proti nim? Sú dievčatá, ktoré hovoria: „Myslím si, že ho milujem, ale nemám rada jeho zvyky. Je mi zle z toho, ako na konci jedla obhrýza kosti. Keď sa zoberieme, musí s tým prestať!“ Pravá láska prijíma druhého spolu s jeho zvykmi. Vo väčšine prípadov sa zvyky po svadbe nezmenia. Sú zvyky, ktoré je možné, ba potrebné tolerovať, sú však aj také, ktoré škodia manželskému spolunažívaniu. Obhrýzanie kostí je možné tolerovať, avšak neporiadnosť, lenivosť či opilstvo nie. Ak teda nechceš stráviť väčšinu života s človekom, ktorý je neporiadny alebo má zvyky, ktoré neznášaš, nesúhlas so svadbou. Ak nechceš žiť s pijanom, nevezmi si človeka, ktorý má pitie vo zvyku. Manželstvo nezmení neporiadnosť, ponosovanie sa ani opilstvo. Ľudia sa nezmenia na poriadnych, radostných, triezvych tým, že vstúpia do manželstva.
- 7) **Test odpúšťania.** V každom manželstve sa manželia občas pohádajú. Ak sa však skutočne milujú, odpustia si navzájom a budú sa snažiť jeden druhému ustúpiť. Predtým, ako sa mladí ľudia zosobášia, mali by vedieť, či dokážu tomu druhému odpustiť. Pred svadbou sa síce každý snaží byť veľmi milý. Dievča nechce, aby chlapec videl, aká v skutočnosti je, chlapec tak isto. Tak sa pred svadbou nikdy nepohádajú. Hádky začínajú po svadbe. Nesnaž sa byť takým, akým nie si. Buď čestný. Ak budete čestní obidvaja, skôr alebo neskôr sa na niečom dohodnete a budete mať príležitosť zmieriť sa a navzájom si odpúšťať.

Jedni mladí snúbenci sa išli s kazateľom dohodnúť na ohľadne ich svadby. Kazateľ sa s nimi rozprával o niektorých veciach, potom sa ich opýtal: „*Dokážete si po hádke navzájom odpustiť?*“

„*My sa nikdy nehádame, máme sa veľmi radi!*“ – odpovedali.

„*Prepáčte, ešte nie ste pripravení na manželstvo*“ – povedal kazateľ. „*Príďte sa so mnou porozprávať o niekoľko mesiacov. Dovtedy by mal každý z vás prestať skrývať svoje pravé „ja“ pred tým druhým.*“

Došlo medzi vami od zásnub už k hádke, k výmene názorov? To by nebolo najhoršie, ale boli ste schopní vyriešiť ten problém a odpustiť si? Aspoň raz pred svadbou by ste sa mali pohádať a potom vyriešiť svoj problém. V takom procese najlepšie poznáte svojho partnera.

- 8) **Test vzrušenia a telesnej intimity:** Všetci vieme, že vzťah medzi zaľúbencami je charakteristický tým, že prítomnosť toho druhého je veľmi vzrušujúca. Táto vzrušujúca príťažlivosť medzi oboma pohlaviami je celkom prirodzená a vyplýva z hlbokých fyziologických a biologických príčin. Je celkom samozrejmé, že zaľúbenci si postupne alebo náhle uvedomujú veľkú príťažlivosť celej svojej osobnosti k osobe druhého pohlavia. Tiahne nás to neodolateľne k nemu alebo k nej a našou jedinou túžbou je byť spolu, kedykoľvek a koľkokrát je len to možné. Manželstvo nie je predstaviteľné bez vzájomnej príťažlivosti. Musíme však rozlíšiť dvojaké vzrušenia.

Prvý chlapec si myslí: „*Dnes večer budem bozkávať svoje dievča a dotýkať sa jej tela na miestach, kde som sa jej ešte nikdy nedotýkal. Aké to bude vzrušujúce!*“ – a už sa cíti veľmi vzrušený.

Druhý chlapec sa cíti vzrušený z iného dôvodu: „*Dnes pôjdem so svojím dievčaťom nakupovať. Ako sa teším, že sa s ňou prejdem a porozprávam. Aj bežné činnosti sú s ňou také vzrušujúce.*“ Keď sa stretnú, nedotýka sa jej. Je to ťažké, ale pomáha mu to objaviť, že ju miluje pre jej osobu aj bez dotyku. Ten prvý chlapec si nie je istý svojou láskou. Mal by sa pýtať: „*Milujem jej osobu alebo len jej telo?*“

Ak nemôžete byť spolu bez telesného flirtovania, nie ste vyspelí pre manželstvo a nemáte ani pravú lásku potrebnú pre manželstvo. Jeden manželský poradca napísal: „*Je poľutovaniahodné, že toľkí mladí ľudia si myslia, že pravá láska sa prejavuje neustálym objímaním, bozkaním a láskaním. Výskumy dokázali, že taká prax pred svadbou je najlepšou prípravou na promiskuitu v manželstve a že čistota pred manželstvom je najlepšou zárukou čistoty a vernosti v manželstve. Tí, ktorí nemôžu byť pred manželstvom spolu bez telesnej intimity, nebudú sa vedieť k sebe telesne priblížiť po prvom roku manželstva. Prečo? Lebo nikdy nepoložili primeraný základ v iných oblastiach svojho vzťahu. Pre samé telesnosti nemali čas na pravú komunikáciu, zhovárane sa, na pravé spoločenstvo, nenaučili sa zdieľať v ničom inom, len v telesnostiach. Lenže to v manželstve čoskoro vyprchá.*“ Radujete sa z telesnej prítomnosti partnera bez toho, žeby ste to stále prejavovali telesným dotykom, bozkami atď.? Tento test sa pýta: Cítite vzrušenie z času, ktorý spolu trávime bez dotýkania sa? **Sex nie je pre test potrebný.** Telesné prejavy, neustále láskanie, hladkanie a maznanie nie je vždy dôkazom pravej lásky, ale najčastejšie snaha, pokus o uspokojenie svojich vlastných túžob. Hladkám svojho partnera preto, lebo mi to robí dobre. „*Telesnosť nie je skúškou lásky, lebo práve láska, ktorú mladý človek chce týmto spôsobom vyskúšať, sa touto skúškou ničí.*“ (W. Trobisch) Neustálym láskaním a maznaním sa stráca rešpekt k tomu druhému a namiesto neho sa medzi nich vkradne prázdnota. Láska sa tým nepotvrdí, ale zoslabuje. A potom v snahe zintenzívniť svoju lásku, mladý pár zintenzívni svoju intimitu, lenže tým dosiahnu pravý opak. „*Láska je trpezlivá, dobrotivá, ... Láska nikdy neprestane*“ (1Kor 13:4-7).

9) A ešte test odlúčenia: Tešíte sa na spoločné stretnutie a bolí vás rozlúčenie?

10) Test poznania jeden druhého. Nemôžeš si byť istý, či človeka miluješ, pokiaľ ho nespoznáš. Musíš poznať jeho minulosť i prítomnosť. Partneri by sa mali čestne priznať k svojej minulosti. Po svadbe ani jeden sa nemusí obávať, že partner sa od iných dozvie alebo zistí, čo robil /-la/ v minulosti. Ako však najlepšie zistiť, aký je človek teraz, v súčasnosti? Najlepší spôsob: pracujte spolu. Keď budete tráviť viac času spolu v spoločnej práci pre Pána s ostatnými mladými ľuďmi, budete môcť spoznať charakter svojho partnera. Ako sa správa, keď je nahneváný? Ak jej niekto ublíži, odpustí mu, alebo sa s ním prestane rozprávať? Dôveruje Bohu v zložitých situáciách? Ak urobí niečo zlé, prizná si svoju chybu?

Láska je bezpodmienečné prijímanie druhej osoby so všetkými jeho slabosťami i dobrými vlastnosťami. Láska si vyžaduje dobrú znalosť druhej osoby, uznáva jeho dobré vlastnosti, ale tak isto prijíma aj jeho slabosti. Vyskúšajte všetko, milí priatelia (samozrejme, okrem hriechu!), čo vám len príde na um vo vašom vzťahu k budúcemu partnerovi v manželstve. Počúvajte ho, hovorte spolu. Poznávajte sa po citovej i duchovnej stránke. Pamätajte si, že váš vzájomný vzťah je založený na pravej láske jedného k druhému.

F. Veľpieseň od Šalamúna

Zamyslíme sa na záver trocha nad zvláštnou knihou Biblie, nad Šalamúnovou Veľpiesňou, v ktorej sa opisuje čistý ľúbostný vzťah medzi Sulamit a Šalamúnom.

Veľa sa už debatovalo o tom, či táto kniha, alebo či táto ľúbostná pieseň vôbec patrí do Biblie, medzi sväté Písma. Mnohí vychádzali z mylného stanoviska nezlučiteľnosti svätého života so zaľúbenosťou. Keď bola pojatá do súboru svätých Písiem, bola chápaná alegoricky. Najprv bola v nej spomínaná „milá“ prirovnaná k múdrosti, neskôr v nej videli vzťah Hospodina k izraelskému národu. V kresťanskej cirkvi však bola táto Šalamúnova Veľpieseň od začiatku chápaná ako oslava lásky medzi Ježišom Kristom a Jeho Cirkvou. Od začiatku 18. storočia sa však uplatňovalo aj jej prirodzené chápanie ako láska medzi mužom a ženou. Hoci ju chápeme ako knihu, ktorá sa zaoberá pozemskou láskou, predsa nás pozdvihuje k Bohu, lebo aj vzťah muža a ženy má pred Bohom svoje miesto. Ak si uvedomujeme, aký význam má vzťah jedného pohlavia k druhému v dejinách ľudstva, musíme uznať, že v tejto Veľpiesni sa aj telesná láska vhodne zobrazuje. Prirodzené tu nie je zmrzačené, ale podáva sa jemnoscitne a bez hrubosti. Preto jej nemôžeme upierať právo na miesto v Biblii. Pritom vieme, že manželská láska je predobrazom Pánovej lásky k Jeho Cirkvi. Veľpieseň je však súčasne krásnym obrazom života a pomeru ľudí zaľúbených čistou láskou. Ide tu o skutočnú, zdravú a čistú lásku podľa Božej vôle.

Sulamit je tu zobrazená ako krásna, ale skromná, celkom obyčajná dievčina, ktorú nezlákalo bohatstvo a nádhera kráľovského dvora. Nemilovala svojho milého pre to, čo mal, ale pre to, čím bol a dala mu celú svoju lásku. Nepripustila, aby jej milý delil svoju lásku aj s nejakou inou ženou.

Zaľúbenosť je v zásade niečo veľké, krásne, dobré a sväté. Obdobie zaľúbenia má byť obdobím očakávania. Vtedy je veľmi krásne a užitočné. Mládenci a dievčatá, ktorí toto napätie očakávania neznášajú, nie sú schopní ani pre požehnaný manželský život. Jakob a Ráchel vedeli čakať sedem rokov a zdalo sa im to len ako niekoľko dní. Žijeme v dobe, keď veci, za ktoré sa niekedy tvrdo a húževnato pracovalo, teraz musia byť „instantné“, okamžité. Veď na nič nemáme čas! Mnohí to „instant“ aplikujú aj vo vzťahu k druhému pohlaviu, ohľadom zaľúbenosti, sexu či ohľadom vstupu do manželstva.

Život každého človeka je osobitným románom. Každé zaľúbenie je pre tých, ktorí ho prežívajú, osobitné zaujímavé, napínavé a dramatické. Život je veľmi rozmanitý, nemožno postaviť pevné pravidlá na priebeh zaľúbenosti.

Na začiatku Veľpiesne sa hovorí o bozku: „*Oj, by ma bozkal bozkom svojich úst. Lebo tvoja ľúbosť je lepšia ako víno.*“ (Pies 2:1). Bozk je sprievodným znakom každej zaľúbenosti. Kto by chcel tvrdiť o opaku, ten nepozná život. Treba však pripomenúť, že dievča, ktoré sa ľahko dáva bozkávať a mládenec, ktorý veľmi ľahco bozky rozdáva, sú ľahkovážni. Láska Sulamit sa nezačína s bozkom, ale len túžbou po ňom: „*Oj, by ma bozkal!*“ On. Iniciatíva má vychádzať od mládenca. A to v určitom štádiu známosti. Naše dievčatá tu robia veľkú chybu, keď sa všemožne usilujú samy tento bozk predčasne vylákať. Dievčatá sú vždy v ťažšom položení a nebezpečnejšom ako chlapci. Dievča je v nevýhode, preto by si malo uvedomiť, že ak padne, jeho osud je oveľa ťažší. Preto aj zodpovednosť dievčat je väčšia, hoci na prvý pohľad sa zdá, že mládenec by mal byť zodpovednejší. Chlapci nechcú byť „zbabelcami“ a využijú všetko, čo dievčatá dovoľia, dokonca vyzývavo ponúkajú. Lenže, keď sa niečo prihodí, mládenec často zmizne a dievča je ponechané hanbe a samote.

Šalamún hovorí o svojej Sulamit: „*Záhrada zamknutá je moja sestra, snúbenica, zapečatená studňa.*“ (Pies 4:12). Tak to má byť. Zdravé, čisté a mravné dievča je a zostane zamknutou záhradou a zapečatenou studňou. Mládenci sú síce zvedaví, radi by sa pozreli do záhrady, radi by sa napili zo studne, obrazne povedané. Často si zvedavo stúpia na špičky, aby videli, čo je za plotom, čo je pod ženskými šatami. Ale Hospodin to zapečatil, aby muž a žena počas svadobnej noci, keď už budú manželia, spoločne otvorili pečať a napili sa zo studne manželskej radosti a lásky. Dievčatá by sa však mýlili, keby si namýšľali, že mládenca si získajú, keď mu dajú predčasne napiť zo svojej studne. Pre mládenca, ak nie je vonkoncom skazený, dievča má pôvab len vtedy, keď zostane zamknutou záhradou a zapečatenou studňou.

Mohli by ste namietat, že život v praxi je iný, že dievčatá, ktoré sa uzavru a zapečatia, ostanú samy a len tie, ktoré koketujú a predávajú sa, tie sa vydávajú, tie si „*ulovia rybu do siete*“. Biblická Sulamit nám radí inak. Znovu a znovu zdôrazňuje: „*Prísahou vás zaväzujem, dcéry Jeruzalema, na srny alebo jelenice poľa, aby ste neprebudili moju lásku, dokiaľ by sama nechcela*“ (Pies 2:7). Ten istý verš sa vo Veľpiesni opakuje ešte dvakrát. Je vinou dievčat, ak predčasne budia lásku, ktorá by sa v svojom čase aj tak zobudila sama. Je to nebezpečná hra s ohňom, ktorý môže vzplanúť, a vtedy to nebude čistá a zdravá láska, ale len vášeň. Jej následok však nie je len „hriech“, ale HRIECH, ktorý je sprevádzaný sklamaním, pocitom viny a výčitkami svedomia. Sulamit prisahou zaväzuje dcéry Jeruzalema, na srny a jelenice poľa. Čo tým chcela povedať? To, že zvieratá žijú prirodzeným životom tak, ako im zákonitosti určil Stvoriteľ. Svoju zaľúbenosť prežívajú v určenom čase, a nie prv. Len my, ľudia, koruna Božieho stvorenia, sme v tejto oblasti bezmocnejší a biednejší ako zvieratá.

Tak teda, čo má robiť slušné a zdravé veriace dievča? Ak sa zamkne, či nezostane navždy zamknutou? Či možno od dievčaťa očakávať absolútnu pasivitu? Nuž, áno, povinnosťou a právom každého dievčaťa je čakať. Viem, nikto nemá rád čkanie, zvlášť ak rovesníci v triede alebo aj medzi veriacou mládežou nečakajú. Ale toto obdobie čakania nie je stratené. Dá sa hodnotne využiť na ďalšie vzdelávanie či na nadobudnutie skúseností v aktívnej službe pre Pána. Tak aj rýchlejšie uplynie a prinesie zo sebou odmenu.

Divé zvieratá teda vedia, kedy je ich určený čas na zaľúbenie a párenie. Prirodzene poslúchajú zákony, ktoré im Boh vbudoval. Len človek je v tejto oblasti bezmocný, nevie si povedať, ovládnuť sa a nevie čakať na správny Boží čas. Mladý človek často predbieha udalosti, myslí si, že už našiel lásku a zatiaľ to bola len chvíľková vášeň. Povedali sme, že povinnosťou, ba právom dievčaťa je čakať na pravý čas v záležitosti zaľúbenia. Ale či možno od dievčaťa očakávať absolútnu pasivitu? Iniciatíva má vychádzať od chlapca, od Šalamúna. O Sulamit čítame, že ona nebola celkom chladná a ľahostajná, veď ktoré dievča by bolo? Ona ho hľadala, ale ho nenašla. Dievča hľadá, ale koho? „*Hľadala som toho, ktorého miluje moja duša!*“ (Pies 3:1). Pravé dievča sa týmto vyznačuje. Ona neverí každému zlodejovi srdca, ktorý sa k nej približuje, ale skúša: že by to bol ten pravý Šalamún, ktorého miluje jej duša?

Teda nie je hanbou byť hľadáčím dievčaťom. Aj veriace dievča smie v sebe pestovať túžbu po druhovi života. Jej výsadou je práve, že sa smie konkrétne za neho modliť, prv ako príde jej správny čas. Sulamit tiež hľadala a nebolo to pre ňu ľahké. Našli ju strážcovia mesta. Jej hľadanie nezostalo utajené. Ale Sulamit našli samu ako slušné dievča.

Potom konečne našla svojho Šalamúna. Ozval sa jej. „*Môj milý sa ozval a povedal mi: Vstaň moja priateľka, moja krásna a pod'. Lebo hľa, zima už pominula... Vstaň teda moja priateľka, moja krásna a pod'. Holubica moja, ... ukáž mi svoju tvár. Daj mi počuť svoj hlas, lebo tvoj hlas je príjemný a tvoja tvár je spanilá.*“ (Pies 2:10-14).

Keď ho konečne našla, a on sa jej ozval, čo urobila? „*Chopila som ho, a nepustila som ho, dokiaľ som ho neprivedla do domu svojej matky.*“ (Pies 3:4). Mnohé Sulamit, teda mnohé naše moderné dievčatá nedovedú svojich Šalamúna do domu svojej matky, teda domov. Matku považujú v tejto veci len za nebezpečného strašiaka. Ako keby rodičia nemali k ich ľúbostnému vzťahu čo povedať. Zaľúbenosť nesmie byť tajomstvom pred rodičmi. Keď medzi matkou a dcérou je pekný vzťah a otvorenosť, potom aj to patrí k veci, že si dcéra dovedie toho, ktorého ľúbi jej duša, domov. Znova zdôrazňujem, aké dôležité je, aby sme boli v tejto veci otvorení a úprimne hovorili o všetkých detailoch, aby nedošlo ku sklamaniam.

Sulamit ďalej hovorí, že láska jej milého je zástavou nad ňou (Pies 2:4). Zástava je znakom víťazstva a ochrany. Znakom víťazstva nad pokušením a znakom ochrany nad Sulamit. Je to tak aj u našich mladých ľudí? Jedna veriaci matka privolila svojej mladej dcére, aby chodila s veľmi mladým chlapcom a odôvodnila to asi takto: Dievčatá sú v nebezpečenstve a v tomto prípade ide o statočného chlapca, ktorý jej bude zástavou a ochranou. Dievča bolo pekné a matka videla v tejto zaľúbenosti istú ochranu nad svojou dcérou. Avšak nie vždy ide o takúto situáciu. Často mládenci sľubovali matke dievčaťu, že dajú na ňu pozor ako na vlastné oči, ale neboli rytiermi, neboli zástavou a ochranou, skôr naopak.

Sulamit ďalej hovorí, že Šalamún ju doviedol do domu vína (Pies 2:4). Dobré to vystihla, že zaľúbenosť je ako pitie vína, a môže sa pritom stratiť triezvosť z hlavy i zo srdca. Takáto opitosť je hrozná a zákerná. Okráda človeka o zrak, takže vidí všetko v inom svetle. Takýmto zaľúbenými ľuďmi sa nedá pohnúť. Musíme ich nechať ísť vlastnou cestou. Opitosť zo zaľúbenosti je hrozná, je to beznádejná slepota. Vtedy človek nie je schopný prijať Božiu radu, ani radu najbližších. Šalamún a Sulamit neboli takí. Ich zaľúbenosť neoslepila, ale vyzdvihla a posilnila na ďalšiu cestu. Sulamit spieva, že ich láska je lepšia ako víno. Ich láska nebola vínom, ktoré by ich bolo pripravilo o rozum a čistotu srdca, ale niečo lepšie ako víno, ktoré ich posilňovalo pre životné úlohy. Zaľúbenosť je len vtedy správna, keď nás urobí schopnejšími pre životné úlohy a upevní náš charakter. U mnohých mladých ľudí je to práve naopak, a to nie je dobrým znakom, že ich ľubostný vzťah je na správnej ceste. Teda, mladí ľudia, milé dievčatá, pozor! Neunáhľite sa. Radšej sa vytrvalo modlite a trpezlivo čakajte, aby ste boli múdre, keď príde obdobie zaľúbenosti aj pre vás. Kto neznáša čkanie a preskakuje ako motýľ z jednej kvetiny na druhú, nie je zrelý pre pravú a čistú lásku, vážnu zaľúbenosť a známosť. Iste dobre poznáte, ako sa niektorí ľudia priam vyžívajú v striedaní partnerov, čo znamená prinajlepšom nestálosť charakteru.

Každé vážne zmyšľajúce veriace dievča bude tak ako krásna Sulamit túžiť po tom jedinom, ktorý by jej dvoril a ktorý by si získal jej srdce. Nemyslím, žeby čisté dievča túžilo po chlapcovi, ktorý už obletel a vyskúšal viacero kvetín a ktorý už rozbil mnoho ženských srdiec. A ani rozumný mladý muž nechce dievča, o ktorom vie, že sa priatelila už s mnohými pochybnými mužmi a eventuálne ho môže nainfikovať vírusom HIV. Veriace dievča potrebuje na cestu života nie obdivovaného motýľa, ale pevný milník, a potom môže zvolať: „*Môj milý je môj a ja som jeho*“. Tento výrok sa celkom trikrát nachádza vo Veľpiesni. Je to vrcholné blaho v živote na tejto zemi, keď zaľúbené či zasnúbené dievča, alebo žena v manželstve môže o svojom milom a o sebe povedať, je môj a jedine môj.

Je známe, že Šalamún mal mnoho žien. Možno napísal túto Veľpieseň ako protest proti všeobecne zaužívanému mnohoženstvu. Sám bol v ňom ponorený a úplne ním premožený, ale v srdci dobre vedel, že je to proti Božiemu prikázaniu. Mal mnoho žien, ale zrejme ho všetky dokopy nemohli uspokojiť. Ku skutočnému šťastiu stačí jeden vyvolený, jedna vyvolená holubica. Iba jedna je moja holubica, hovorí Šalamún, a Sulamit opätuje: „*Ja som svojho milého a on je môj*.“ (Pies 6:8-9). Tú pravú lásku mohol prežívať len s tou jedinou, Sulamit. Možno práve preto zobrazil krásu a stálosť čistej ženskej lásky a ideálny vzťah medzi mužom a ženou, aký Boh určil pre človeka pri jeho stvorení. Dnes ľudia odsudzujú mnohoženstvo, ale čo iné je dnešné moderné striedanie partnerov? Prvému človekovi Pán Boh dal jednu ženu. Keby plánoval pre človeka mnohoženstvo, bol by stvoril Adamovi niekoľko žien, ale neučinil tak. Od začiatku to bol teda jeden muž a jedna žena a tvorili jedno telo. Je ťažko si predstaviť muža alebo ženu dvakrát, trikrát rozvedeného alebo rozvedenú a hovoriť o jednom tele, ako to Pán Boh mal na mysli, keď doviedol Evu k Adamovi ešte v rajskej záhrade Eden. Tam bolo manželstvo ešte dokonalé, neskazené hriechom. Škoda, že nemáme o tom období viac správ v Biblii.

„*Môj milý je môj a ja som jeho*“. - Keď tento úžasný výrok chápeme ako alegorický obraz nášho vzťahu k Pánovi Ježišovi, je to niečo nádherné, že si to nevieme domyslieť ani to plne pochopiť. Ja som Jeho! On ma vykúpil! Haleluja!

Pán Ježiš aj dnes hľadá a túži po tých, ktorí blúdia bez Neho na púšti sveta a sú často poranení trním morálnej špiny a nečistoty. On aj ich miluje veľkou láskou. Aj im hovorí: Vstaň moja milovaná a pod' za mnou! Keď pôjdeš za Pánom Ježišom, budeš mať v živote základ, na ktorom si postavíš aj pekné priateľstvo s podobne zmyšľajúcim človekom, ktoré vyústí v známosť a nakoniec aj v manželstvo, kde bude vládnuť Jeho láska. Pán Ježiš so svojou láskou čaká aj tých z kvetu na kvet prelietajúcich motýľov, aby mohli začať nový život. Svätý Boh si môže aj mravne padlých ľudí omilostiť, uspôsobiť, premeniť, a dokonca aj upotrebiť pre svoje dielo. Ak sme v tejto oblasti neprehrali, nemáme sa čím chváliť, ale môžeme vďačiť len Božej milosti, ktorá nás veriacich, vedome sa spoliehajúcich na Pána, zachováva.

Podľa kresťanského chápania Veľpieseň ako alegorický obraz znázorňuje vzťah Ježiša Krista k Jeho Cirkvi. Šalamún tu reprezentuje Pána Ježiša ako ženicha a Sulamit reprezentuje Cirkev ako milovanú nevestu. Myslíme tu na Cirkev Pána Ježiša s veľkým „C“, nie hocijakú cirkev ako zemskú organizáciu. Pán Ježiš ako ruža Sáróna a nevesta, cirkev ako ľalia medzi trnami.

Paralelne nás však zaujíma lúboštný vzťah kráľa Šalamúna k jeho milovanej Sulamit. Vo Veľpiesni je zobrazená čistá zaľúbenosť. Na príklade Sulamit môžeme vidieť správnu cestu k zaľúbenosti a vyvodiť pre život veriacich mladých ľudí niektoré pravidlá. U väčšiny mladých ľudí, a to aj z veriacich rodín, býva zaľúbenosť na nízkej úrovni. Mal by to byť najkrajší čas života, ale často visia aj nad týmto obdobím mračná, a to najmä pre povahové slabosti a sebeckosť mladých. V čistej láske a bázni Božej, keď mladí vzájomne uznávajú a rešpektujú, že nevesta je zamknutou záhradou a zapečatenou studňou, vo vzrušenom očakávaní nie je ťažké čakať na zasľúbené požehnanie až do svadby. Ten, kto vie ako Šalamún, že jeho milá je naozaj tá jeho jediná holubica, bezvadná a vyvolená, ten bude čakať. A keď nevie čakať, tak potom dievča asi veľa nestratí, hoci ju preto jej nápadník nechá. Ten, kto nevie alebo nechce čakať v čase zaľúbenosti, nebude vedieť čakať ani v manželstve, pôjde za inou ženou. Verte tomu, oplatí sa čakať so sexom až do svadby. Šťastní sú tí mladí ľudia, ktorí aj v období zaľúbenosti vedia dať svoje najlepšie sily pre Pána Ježiša, potom aj obdobie čakania budú ľahšie znášať.

O týchto páľčivých otázkach zaľúbenosti je potrebné s mladými otvorene hovoriť a vytvoriť podmienky a priestory, kde sa môžu stretávať a poznávať. Je potrebné poučiť ich o týchto veciach, lebo každý človek hľadá priateľstvo a keď je nepoučený, vrhne sa do hocičoho zlého. Mladí potrebujú miesto, kde sa môžu hľadať a stretávať. Ak im neposkytneme čisté miesta, pôjdu na iné, ktoré nebudú vhodné. Tieto miesta by mali mať svojich strážcov, povedané slovami Veľpiesne. Takýchto strážcov potrebujeme a musíme ich mať aj v zbore. Starších, ktorí rozumejú mladým a ktorých aj mladí rešpektujú. Sulamit našli strážcovia ako slušné dievča a ona sa nebojí a nehanbí sa ich opýtať: „*Či ste nevideli toho, ktorého miluje moja duša?*“ To boli strážcovia, ktorí dobre strážili mladé dievčatá a pritom mali porozumenie pre hľadajúcu Sulamit. Ale keď ju našli druhýkrát, už nemali to isté porozumenie. Tak isto to bude dnes s dievčatami, ktorých „strážcovia“ alebo starší ľudia nájdu často vonku sa potulovať. Potulovať sa, najmä večer, je totiž veľmi nebezpečné. Strážcovia poznajú nebezpečné zákutia a labyrinty, kde sa môžu zatúlať, zablúdiť a dostať sa do rúk lúpežníkov a násilníkov. Strážcovia ich nemajú len strážiť a pokutovať ako policajti, ale hlavne usmerňovať.

Keď Sulamit hľadá svojho Šalamúna, neznamena to, že má byť príliš priberčivá. Sú dievčatá, ktoré majú privysoké nároky, nezdravé sny. Hrozí im nebezpečenie, že ten vytúžený a vysnívaný kráľovič nikdy nepríde a ony zostanú samy. Ostať dievčaťom nie je hanbou, ale keď si to privysokými nárokmi zapríčinila sama, je to otázkou charakteru, ktorá sa môže stať osudná. Cesta do manželského stavu je prirodzená a nájsť správnu cestu vyžaduje mnoho pokory. Nájsť zmysel života v samote je dané len malému počtu ľudí. U chlapcov je to ťažšie ako u dievčat, ktoré si skôr poradia.

Skutočnosť, že chlapcom patrí iniciatíva vo voľbe, je pre nich prednosť, ktorá však znamená aj veľkú zodpovednosť. Mládenci často majú radi toľko dievčat, koľko vidia. Ale mládenci, ktorí často menia dievčatá, sú malo charakterní. Šalamún zmýšľal inak: „*Ako ľalia medzi trnám, tak moja priateľka medzi dcérami.*“ (Pies 2:2). Tým vyjadril, že všetky ostatné dievčatá nemajú pre neho kúzlo. On má zobúdzanú nádej iba v jednom dievčati, a nie zapáliť oheň v jej srdci a po čase uhasiť pre druhú ľaliu. Pravda, takáto bezcharakternosť sa môže vyskytnúť aj u dievčat. Poznáte možno tiež také, ktoré sa chvália, že majú na každý prst jedného. Také dievčatá nemajú veľkú cenu. Naša Sulamit bola šťastná, že bola len svojho milého, a Šalamún vedel, že ku šťastiu mu stačí len jedna ľalia alebo jedna holubica. Tí, ktorí tieto rady prijímajú, nebudú sa musieť báť budúcnosti, hoci toľko manželstiev v našej dobe troskotá a rozbieja sa. Totiž aj do kresťanských manželstiev prichádzajú skúšky a kritické chvíle. Preto je potrebné ešte pred prípravou na založenie rodiny (vlastne, to je prvý krok prípravy), hneď na začiatku hovoriť o tom, čo je správne podľa Biblie a čo nie je. Ako sa majú mladí ľudia voči sebe správať? Zvlášť dnes, keď mnohí sa obávajú, ako to s nimi dopadne, keď sa zosobášia a budú rok alebo dva spolu žiť? Mnohí možno práve preto radšej žijú spolu len tak, bez riadneho sľubu, aby sa zase mohli rozísť, keď im to nebude klapať, ako sa hovorí. Lenže to tiež nie je správne. Tak čo majú robiť?

Mladí zaľúbení ľudia, hoci sa majú veľmi radi, tiež niekedy prechádzajú krízami. Tento čas zaľúbenia obohacuje ľudský život, ale niektorí v ňom môžu zakúsiť aj trpké chvíle. Vo Veľpiesni sa to tiež tak stalo, jedno vystriedalo druhé. Raz sú tí dvaja zaľúbenci na vrchole šťastia a ospevujú krásu jeden druhého, a onedlho v 5. kapitole čítame, že Sulamit mu nechcela ani otvoriť dvere. Prečo? Iste došlo medzi nimi k nejakému nedorozumeniu. A keď si to potom predsa len rozmyslela a otvorila, jej Šalamún už bol preč. Potom ho išla hľadať. Volala ho, ale on sa jej neozval. Ľudia, ktorí sa majú veľmi radi a v podstate aj teraz sa milujú, nemôžu sa nájsť, nerozumejú si. Kto by nepoznal krízy zaľúbených ľudí? Ako vidíme, aj tá najčistejšia láska sa tam môže dostať. Kto bol príčinou? Sulamit úprimne vyznáva, že sa tak stalo jej vinou. Vo vzťahu Cirkvi k Pánovi Ježišovi to zobrazuje skutočnosť, že nevesta (cirkev) často robí chyby, ktoré narušujú vzťahy s Pánom. Avšak náš Ženich je bez chyby, bez viny, bez hriechu. Vo vzťahu mladých ľudí to však nie je vždy tak. Narušenie vzťahu niekedy zapríčiňujú nielen „*Sulamitky*“, ale aj „*Šalamúnovia*“.

Sulamit sa potom radila a prosila o pomoc svojej priateľky. Je dobré, ak aj v čase zaľúbenosti máme iných priateľov, ktorí sa modlia za nás, ktorým dôverujeme a na ktorých sa môžeme obrátiť s prosbou o radu. Mnohokrát nás vedia správne usmerniť v otázkach zaľúbenosti a malých problémov, ktoré sa aj v tomto čase vyskytnú. Šalamúnovi a Sulamit prosili svojich blízkych, aby im pomohli „*pochytať malé líšky, ktoré kazia vinice lebo naše vinice sú v kvete.*“ (Pies 2:15). Nehnevali sa na ľudí, ktorí ich upravovali. Priznávali si, že nie sú schopní sami pochytať tie nebezpečné líšky, ktoré im kazia vinicu. Vinicu, ktorá je práve v kvete. Mladí ľudia a obzvlášť zaľúbení, sú v krásnom kvete a hrozí im nebezpečenstvo, že rozmanité malé chyby a nedostatky urobia z nich napokon neužitočných ľudí. Vo vinici nežrali malé líšky hrozno. Veď to tam ešte nebolo. Poobhryzáli kvety zo samopašnosti, a tak kazili vinicu. Keď sa kvety obhryzájú, nikdy tam nebude hrozno. V nejednom mladom živote je takto zničený vinič. Bolo tam veľa kvetov, vinica sľubovala bohatú úrodu, ale vkradli sa tam malé líšky a zničili všetko. A to práve v čase zaľúbenia. Nebol tam nikto, kto by tie malé nebezpečné líšky pochytal. Neboli tam strážcovia. Čo robiť, keď vinič zničili malé líšky, keď naše rany už krvácajú? Čo robiť, keď sa dostaneme do vážneho pokušenia stratiť svoju poctivosť? Sulamit nám ukazuje jedinou správnu cestu záchrany, keď hovorí Šalamúnovi: „*Utekaj, môj milý, a buď podobný srne alebo mladému jeleňovi.*“ (Pies 2:17). Keď nás ohrozuje žiadosť v nepravý čas, treba utekať, ako utekal Jozef v Egypte. Aj keby sme v boji mali utržiť rany, musíme utekať. Hoci sklamanie z nesplnenej túžby je v tej chvíli veľké, jediná správna vec je utekať od pokušenia, od hriechu. Útekom sa nič nemôže pokaziť. Možno dôjde k nedorozumeniu, ale nedôjde k hriechu. Nedorozumenia sa dajú vyriešiť, ale hriech má následky. Nie je zlé, keď medzi zaľúbenými alebo medzi manželmi dôjde k nedorozumeniam. Zlé je, keď ho nevedia vyriešiť a každý si tvrdohlavo stojí na svojom. Tu vo Veľpiesni Sulamit zmenila svoje zmýšľanie, išla znovu hľadať svojho milého a on v 7. kapitole volá: „*Vráť sa, vráť sa, ó, Sulamit.*“ Šalamún znova dlho a podrobne ospevuje jej krásu. Hoci sa na chvíľku nemohli nájsť, túžba jedného po druhom nevyhasla. Táto udalosť nám ukazuje, že zaľúbenosť nie je bez bolesti a krvácajúcich rán. Nejednen mladý človek nesie na sebe jazvy ťažkého zranenia práve z tohto obdobia života. Možno preto, lebo neutekal. Rany a nedorozumenia môžu byť však aj iného charakteru. Preto treba byť pripravený aj na krízové obdobia a vedieť sa cez ne prenieť modlitbou. Najlepšie je, keď sa obaja mladí modlia spolu pravidelne. Na modlitbe totiž každý odкрýva svoje vnútro, svoje najtajnejšie myšlienky, a to nielen pred sebou navzájom, ale aj pred Bohom, ktorý je tichým svedkom ich zápasov, ale mocným Pomocníkom v ich riešení.

Sulamit hovorí o Šalamúnovi, že odišiel do svojej záhrady, aby pásol a trhal ľalie (Pies 6:2). Mohli by sme povedať, že odišiel konať svoje povinnosti. A tak je to správne. Mladí ľudia, keď sú zaľúbení, niekedy zabúdajú na svoje povinnosti. Ostávajú dlho do noci spolu, najbližší im nič nepovedia a oni sú potom na druhý deň neschopní normálnej práce, študenti neschopní študovať a podobne. Právi Šalamúnovia, mladí muži na mieste to tak nerobia. Dajme si pozor, lebo zaľúbenosť, ktorá nás urobí neužitočnými a neschopnými pre naše životné úlohy, je nezdravá.

Prajem Vám požehnané manželstvo a požehnanú prípravu naň. Prajem Vám, aby Vám k tomu pomohli aj tieto úvahy.

8. MANŽELSTVO

A. Čo je manželstvo?

Manželstvo nie je ľudský výmysel, ale Božie ustanovenie (dobré, veľmi dobré, požehnané ustanovenie). Pozostatok z raja. Avšak všetko sa pokazilo, aj manželstvo. Diabol útočí na všetko, čo Boh ustanovil, chce zničiť, znevažiť, zbúrať všetko, čo je Božie, predovšetkým manželstvo a rodinu.

Ustanovizeň manželstva a vôbec dnešná morálka prechádza cez veľkú krízu:

1) Morálna čistota a cnosti sa stávajú hanbou

- a) 50% slovenských dievčat sa vydáva v druhom stave.
- b) Cca. 90 % mladých má sexuálne skúsenosti pred manželstvom.
Koľkí vstupujú do manželstva čistí?
- c) Priemerne 1/3 uzavretých manželstiev sa končí rozvodom.
- d) Vo väčšine manželstiev nie je harmónia, porozumenie, rodinný pokoj a láska, ale
 - ♦ hádky, bitky na dennom poriadku, (peklo na zemi) alebo
 - ♦ dlhoročná (až 15 ročná!) „tichá spoločná domácnosť“.
 - ♦ Veľmi často „tichá dohoda“ (legalizovaná vzájomná nevera manželov na základe vzájomného súhlasu). Nerozvedú sa vraj len „kvôli deťom“, ináč každý žije svoj život, akoby v takejto „rodine“ boli ideálnejšie podmienky pre zdravý rozvoj detí!
- e) Mnohí si vôbec nevážia manželstvo ako sväté Božie ustanovenie, ba ani ako nejakú záväznú spoločenskú ustanovizeň (zmluvný vzťah pre základ rodiny).
 - ♦ Dočasný, nezáväzný, formálny vzťah (druh - družka).
 - ♦ Manželstvo na skúšku („...ak sa zhodneme, po čase sa vezmeme..., náš dlhoročný existujúci vzťah zlegalizujeme...“).
 - ♦ „Načo nám je ten zdrap papiera, hlavné je, že sa máme radi. Zatiaľ...“ /neveriaci/,
ale aj medzi veriacimi: - „My sme pred Bohom manželia aj bez úradného sobáša...“
 - ♦ Človek všelijako vymýšľa, špekuluje, ako obchádzať zákony, hlavne Božie ustanovenia.
 - Neuzavretie manželstva z finančných (dôchodkových) dôvodov...
 - Rozvod na papieri z finančných (podnikateľských) dôvodov... Čítaj: 1Tim 6:9-11/a.
 - ♦ Cudzoložstvo, rozvody a násilnosti sú na dennom poriadku. Je to tragédia, je to katastrofálny stav. Následky tejto krízy manželstva a rodiny najviac pociťuje budúca generácia, ktorej veľká časť už teraz vyrastá v ústavoch, v detských domovoch alebo v rozvrátených rodinách, v ktorých sa rodičia nerozvedli vraj len - „kvôli deťom“.
 - ♦ Sexuálne perverzie, zneužívanie detí, homosexualita. Biblia hovorí: „*Lebo o tom, čo oni tajne robia, je mrzko aj len hovoriť!*“ (Ef 5:12) Niekedy to robili tajne. Dnes už to nerobia tajne! Tak ako to bolo v dňoch Noacha, ako sa to dialo v dňoch Lótvých...

2) Boží názor:

- ♦ Biblia nepozná pojem „druh – družka“, len manžel – manželka.
- ♦ Sexuálny vzťah muža a ženy pred manželstvom a mimo manželstva nazýva Biblia smilstvom či cudzoložstvom. Človek sa môže snažiť hriech okrášľovať, zdôvodňovať, môže sa ospravedlňovať, ale Boh to považuje za hriech a ohavnosť. „*Manželstvo nech je v úcte u všetkých a loža nepoškvrnená. A smilníkov a cudzoložníkov bude súdiť Boh!*“ (Žid 13:4)
- ♦ Doba zasnúbenia je dobou zodpovednej prípravy na spoločný manželský život, a nie vyskúšania intímneho života. Ak vás spojil Boh, nie je to treba dopredu vyskúšať. Keď budete žiť v Božej bázni, nebojte sa, ale dôverujte Bohu, „i to“ bude fungovať! Manželstvo mimo manželstva sa ani nedá vyskúšať! Je to úplne iné!
- ♦ Apoštol Pavol v Ef 5:3 píše: „*Smilstvo a vôbec akákoľvek nečistota, lakomstvo nech sa ani nemenuje medzi vami, ako sa sluší svätým.*“ – Nech sa ani nemenuje! – Tak dobre, nebudeme menovať, ale ho premenujeme. Nebudeme menovať smilstvo smilstvom alebo cudzoložstvom, ale milostným vzťahom, láskavým spoložitím. Aké kresťanské pomenovanie! (Milosť, láska, veď Boh je láska!) Homosexualita bude iná sexuálna orientácia, umelé potraty nebudú vraždou, len prerušením tehotenstva... atď. – a týmto spôsobom hriech, ktorý pôsobí toľko duševných komplexov, čoskoro zmizne. Biblia však radikálne pomenúva hriech pravým menom: „...smilstvo, lakomstvo, mrzkosť, bláznivé reči“ atď., a hovorí, že *žiadny smilník, nečistý alebo lakomec (chamtivý, skúpy človek), čo je to isté ako modlár, nemá dedičstvo v Božom kráľovstve.*“ Dokonca, „*pre takéto veci prichádza hnev na synov neposlušnosti...*“

- ♦ Božie slovo však Božie deti upozorňuje a varuje: - „...vy ste boli kedysi tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Chodte ako deti svetla“ (3-8. verš). „Nech vás nikto nezvádza prázdnyimi rečami“ ako „Netreba to brať tak smrteľne vážne. Nikto nie je dokonalý.“ Hriech sa považuje za slabosť: - „Kto môže byť odsúdený, pretože je slabý? Boh je láskavý, každý sa dostane do neba, nakoniec aj diabol...“. Nie tak, ale: „Boli ste tmou, teraz ste svetlom.“ Dostali ste schopnosť svietiť a žiť ako deti svetla. Preto žite tak ako deti svetla! Diabol zmazáva hranice medzi svetlom a tmou, našou úlohou je odhaliť jalové skutky temnosti a konať Božiu vôľu. Pretože „... nám už bolo dosť páchať ľúbosť pohanov,... aby sme už nie podľa svojich sebeckých - ľudských – žiadostí, ale podľa Božej vôle žili zbývajúci čas v tele.“ (1Pt 4:2-3). „...aby ste vy už viac nechodili, ako aj ostatní pohania chodia, v márnosti svojej mysle, zatemnení v rozume súc odcudzení životu Božiemu pre nevedomosť, ktorá je v nich, pre zatvrdenie ich srdca, ktorí, keď otupeli do bezcitnosti, oddali sa nestudatosti páchať každú nečistotu nenásytnou žiadosťou“ (Ef 4:19).

3) Božia odpoveď: Zatemnená myseľ (Rim 1:24-28), pohlavné choroby, AIDS. Ľudstvo šliape po Božích zákonoch, nerešpektuje ani svätosť manželského zväzku ako Božieho ustanovenia. Výsledok: AIDS ako Božia odpoveď na nerešpektovanie Božích morálnych princípov. „Neblúdte! Bohu sa nikto nebude posmievat', lebo čokoľvek seje človek, to bude i žať“ (Gal 6:7).

4) Napriek tejto kríze morálky a manželstva je aj medzi neveriacimi zopár usporiadaných manželstiev a rodín. Avšak bez Boha a bez prítomnosti Pána Ježiša ani usporiadané manželstvo nie je tým, čím by malo byť podľa pôvodného Božieho zámeru. Tieto manželstvá sa nedajú porovnať s manželstvami opravdivých veriacich manželov, kde hlavou muža a Pánom v dome je Ježiš Kristus, a nie žena. Manželstvo s Bohom je pevnejšie a neroztrhne sa tak ľahko. Je ako povraz pletený trojmo, ktorý je pevnejší od dvojmo pleteného. V rodinách, síce slušných a usporiadaných, ale bez Boha a bez prítomnosti Pána Ježiša, (alebo keď len jeden z manželov je veriaci kresťan), manželia neprežívajú to plné požehnanie, úplnú harmóniu a jednomyseľnosť v službe Pánovi, opravdivé duchovné, duševné a telesné zjednotenie, čo Boh pripravil pre človeka: „...a dvaja budú jedno telo.“

5) Napriek spomínaným výhodám diabol útočí aj na opravdivé kresťanské manželstvá.

6) Preto si majú aj znovuzrodení kresťania uvedomiť, že:

- a) Manželstvo nie je len - je teda viac než - legalizované intímne spoluzitie muža a ženy.
 - b) Manželstvo nie je ani zlegalizovanie existujúceho intímneho vzťahu, ale v zmysle Biblie, podľa Božieho zámeru a poriadku:
 - ♦ Manželstvo je sväté a neporušiteľné ustanovenie - nie človeka, ale - svätého Boha.
 - ♦ Manželstvo je zodpovedný zmluvný vzťah muža a ženy na celý život. To znamená, že manželstvo nie je len akési dobrovoľné nezáväzný členstvo v nejakom klube, z ktorého človek môže kedykoľvek vystúpiť!
 - ♦ Manželstvo je záväzok nie dvoch, ale troch osôb: muž, žena a Boh.
 - ♦ Manželstvo je vzájomný sľub jedného muža a jednej ženy pred Bohom a pred svedkami o tom, že budú:
 - mať v úcte a milovať jeden druhého,
 - verní jeden druhému až do smrti v dobrom a zlom, v chorobe, chudobe, pokušení a v starobe,
 - podporovať jeden druhého v skúškach, ťažkostiach života, modliť sa jeden za druhého, povzbudzovať, posilňovať jeden druhého, starať sa jeden o druhého a v Božej bázní poslúchať jeden druhého AŽ DO SMRTI JEDNÉHO Z MANŽELOV !!!
- TO, ČO BOH SPOJIL, ČLOVEK NECH NEROZLUČUJE ! ! ! - Toto bolo a je Božím výrokem a zámerom.
- c) Manželstvo je právoplatné, keď je uzavreté podľa štátnych zákonov, ktoré podľa Božieho slova kresťania tiež rešpektujú a majú rešpektovať, lebo Boh je Bohom poriadku. Vďaka Bohu, že možnosť cirkevného sobáša je v súčasnosti ustanovená zákonom.

B. Predpoklady šťastného manželstva

Každý by chcel mať šťastné manželstvo. Prečo je teda toľko nešťastných manželstiev?

Príčiny: 1) Nesprávne predpoklady, nesprávny základ a nesprávna príprava na manželstvo.

2) Nesprávna náplň, obsah každodenného manželského života

(Narušené vzťahy, nepochopenie Božieho zámeru s manželstvom).

Dobré manželstvo pochádza z neba, ale nie tak ako pečená holubica. Každý si sám pripravuje v určitom zmysle svoje šťastné alebo nešťastné manželstvo.

V 1M 2:18 čítame: „A Hospodin riekol: Nie je dobré byť človekovi samotnému, učiním mu pomoc, ktorá by mu bola roveň.“

Prvým a najdôležitejším predpokladom dobrého manželstva je to, čo k tomu hovorí Boh. Boh má čo povedať, a má právo aj do toho niečo hovoriť. On aj chce hovoriť a človek potrebuje, aby Boh hovoril. Lenže zaľúbení mladí ľudia sa málo starajú o to, čo chce hovoriť, či vôbec chce niečo hovoriť Boh. Pre svoje manželstvo si vytvárajú iné predpoklady, než je Boží názor, iné základy než Jeho Slovo. Sú to veľmi labilné hodnoty a za krátky čas sa všetko zrúti ako domček z kariet.

B.1. Nesprávne predpoklady:

- a) Žiadosti tela a očí, telesné vášne, nečisté žiadosti, zaľúbené pocity. Samozrejme je potrebný aj citový vzťah, ale manželstvo potrebuje pevnejší základ. Zaľúbenosť často zaslepuje a ohlušuje človeka. Žiadosti očí a tela spôsobia, že sa v ústach človeka zbehnú sliny, človek stratí rozum, Božiu bázeň a zabudne na Božie slovo. 1M 3:6-7: „*A žena (Eva) videla, že strom je dobrý na jedenie, že je žiadostou očí a že je to prežiadúci strom..., tak teda vzala... jedla a dala i svojmu mužovi.*“ Uvidela a požiadala ovocie, počula diablov hlas, uverila lži, spochybnila Božie slovo a urobila svoj vlastný úsudok: ovocie je dobré a vzala. „*A vtedy sa im otvorili oči a poznali, že sú nahí.*“ Po medovom týždni sa krutá realita prejavuje v plnej nahote, a už sa nedá nič iné robiť, než biedu svojho manželstva zamaskovať figovými listami, kým nepríde Boh, aby nás On obliekol do rúcha svojej spravodlivosti. Po svadbe sa prejavuje svárivosť ženy alebo totálna závislosť manžela od alkoholu. „*Hoci sa často hádala aj pred svadbou*“ alebo: „*Hoci pil aj pred svadbou, ale sľuboval, že prestane..., aj mu trocha pristalo, keď mal vypité..., ináč sme sa aj museli zobrať! Akosi som bola slepá!*“ Alkohol človeka omámi a zaľúbenosť ho zaslepuje. Koľkokrát je potrebné zamaskovať horké následky diskotékovej lásky parádnym kostolným sobášom, aby dieťa malo svojho otca.
- b) Krása (často umelá), pekná postava a pod. Po svadbe padne maska dole. Po niekoľkých pôrodoch sa zmení postava, zmenia sa aj vzťahy. Páči sa ti dievča? Choď navštíviť jej babičku. Budeš vedieť milovať to dievča aj vtedy, keď bude vyzeráť ako jej babka dnes?
- c) Zdravé vytrénované telo a kariéra sú tiež slabé základy. Zákerné choroby napádajú aj mladých a zdravých ľudí. Chorú manželku treba opustiť, chorého manžela odhodiť do šrotu!? A čo manželský sľub a manželská vernosť do smrti? Prosperujúce podnikanie, kariéru môže zastihnúť náhly krach a je koniec manželstva.
- d) Peniaze, majetok, auto, dom sú po rozvode predmetmi sporov.

B.2. Správne predpoklady, dobrý základ alebo čo hovorí Boh:

- a) Znovuzrodenie oboch partnerov je veľmi dôležitým predpokladom dobrého manželstva. V živote človeka je najdôležitejším rozhodnutím znovuzrodenie. Nie je predsa jedno, kde budeš tráviť večnosť. Druhým najdôležitejším krokom je vstup do manželstva. Nie je predsa jedno, s kým prežiješ tento pozemský život. Preto:
 - ♦ Predovšetkým ty musíš byť znovuzrodený kresťan.
 - ♦ Tvoj budúci životný partner musí byť znovuzrodený kresťan. Neveriaci, neznovuzrodený kresťan je vylúčený.
 - ♦ Je zaujímavé, že aj neobrátení chlapci by chceli veriace dievča, alebo aj nie celkom odovzdané veriace dievčatá by chceli mať bohabojných manželov. Naopak, veriaci nie sú takí nároční a ľahko by vstúpili do manželstva s neveriacim. Niektorí si myslia: „*on/-a/ neskôr uverí*“. Ak sa postavíš na stôl, nikoho nedokážeš vytiahnuť hore. Podobne v manželstve, neveriaci ťa môže stiahnuť dole, preč od Pána, ale ty ho nevytiahneš hore.
 - ♦ Jednomyseľnosť v kresťanskom manželstve je neodmysliteľne nutná potreba. Jednomyseľnosť medzi znovuzrodeným a neznovuzrodeným manželom jednoducho nie je možné si predstaviť.
 - ♦ Ty a tvoj životný partner by ste mali byť zrelí vo viere. Ak ste práve novoobrátení, mali by ste s manželstvom ešte počkať.
 - ♦ Skôr než sa vydáš (alebo sa oženiš), vydaj sa úprimne Pánovi! Neuspokoj sa s tým, že si spasený (-á), vydaj sa Pánovi aj do aktívnej služby. Posväť a zasväť svoj život Pánovi!
- b) Najlepším sprostredkovateľom manželstva je Duch Svätý. „*Ja mu učiním pomoc, ktorá by bola jemu roveň*“ (1M 2:18).
- c) Očakávať na Boží čas. „*A Hospodin dal, aby padol na Adama tvrdý spánok, a usnul. A vzal jedno z rebier a ... vybudoval rebro, ktoré vzal z Adama v ženu, a doviedol ju k Adamovi.*“ (1M 2:21:22). Pre chlapcov je veľmi ťažké zaspáť práve vtedy, keď sa hormóny a pudy, sexuálna túžba a láska zobúdzajú! Čakať je ťažké aj pre dievčatá. (Najmä, keď už máš 16 rokov, a ešte nemáš chlapca. Snáď ešte ani nevieš, čo znamená byť zamilovaná. Tvoje rovesníčky sa však už vydávajú... - lebo musia.) Nevstupuj do manželstva z prenáhlenosti, ani zo súcitu, ani z nátlaku. Očakávaj na Boží čas. Je šťastný každý a nikto nebude sklamaný, kto už v čase skorej mladosti vie s vierou a dôverou na modlitbách očakávať na Pána, na Jeho čas a takto svojho životného partnera v svojom čase môže zobrať ako Boží dar na celý život z rúk Toho, ktorý najlepšie pozná oboch!

- d) Hľadajte najprv kráľovstvo Božie.
- e) Kochaj sa v Hospodinovi.
- f) Odovzdaj Bohu - seba
- „to“: problém sexuálnych túžob,
problém vydať sa alebo sa nevydať, manželstvo či „single“ život bez partnera.
- g) Modli sa za svoje budúce manželstvo, za svojho budúceho životného partnera, žehnaj mu vo viere.
- h) Neustále dbaj o čistotu srdca a čistotu vzťahov (v čase „chodenia spolu“ aj počas zasnúbenia).
- i) Dbaj aj o čistotu tela, o svoj slušný zovňajšok a cudné oblečenie. Necudný zovňajšok na jednej strane vyvoláva agresívne správanie mužov, na druhej strane aj ľahostajnosť a pohrdanie zo strany mužov. Bohabojným chlapcom sa nepáčia výstrednosti. Chceš mať bohabojného manžela?
- j) Svedectvo v srdci oboch o poznaní Božej vôle.

C. Náplň manželského života

Stvoriť muža a ženu bol Boží nápad, dobrý nápad. Stvorením ženy bol prekonaný prvý problém ľudského rodu – samota. Božím zámerom pre manželstvo, zmyslom manželstva bolo prinášať človeku šťastie, a nie strasti.

Podmienky a náplň požehnaného manželského života:

- a) Opustiť otca a matku (pupočná šnúra, problém svokra-nevesta, svokra-zať).
 - ♦ **Fyzicky** – pokiaľ je to možné, po svadbe nežite s rodičmi pod jednou strechou ani netrávte s nimi príliš veľa času (niekedy novomanželia berú svojich príbuzných aj na svadobnú cestu). Svoje intímne záležitosti nerozoberajte s rodičmi.
 - ♦ **Emocionálne** – neuzavrite manželstvo, kým nedokážete byť citovo nezávislí na svojej rodine. V prípade konfliktov: „Idem domov k mamičke!“ Rodičia, ktorí milujú svoje deti, to zamietajú.
 - ♦ **Finančne** – nevstupujte do manželstva, kým nemôžete finančne zabezpečiť chod domácnosti. To sa vzťahuje v prvom rade na muža ako na živiteľa rodiny. Prípadná pomoc rodičov môže prísť do úvahy len v prípade, ak sa dá úplne vylúčiť nadvláda tých, ktorí peniaze poskytujú.
 - ♦ Opustiť otca a matku nevyklučuje mať ich v úcte podľa Božieho slova a pomáhať im (Ef 6:2-3).
- b) Priľnúť – oddanosť celým srdcom: je to predovšetkým duchovná, potom intelektuálna a emocionálna, až nakoniec fyzická záležitosť.
- c) Jedno telo: jeden muž a jedna žena – monogamia (1muž+1žena=1telo). Promiskuita, polygamia, homosexualita neboli v Božom pláne.
- d) Vzájomná dôvera - žiadne tajomstvo pred partnerom, žiadne (!!!) klamstvo. Pretože kresťanskí manželia sú ako jedno telo, mali by si byť navzájom najbližšími priateľmi. Bližší ako s kýmkoľvek iným. Mali by sa porozprávať bez obáv o svojich najhlbších pocitoch, o svojich problémoch, o všetkom a deliť sa o svoje najtajnejšie myšlienky, aj o tie, s ktorými by sa nikdy nikomu nezdôverili.
- e) Boží poriadok pre rodinu. - Kto bude Pánom vo vašej rodine? (1Kor 11:1-16, Ef 5:22-28)
- f) Vaše práva sa delia a vaše povinnosti sa zdvojnásobia.
- g) Nestačí milovať jeden druhého, ale predovšetkým milujte Pána Ježiša.
- h) Neuzavrite sa do svojej ulity, sami do seba, ale slúžte Pánovi.
- i) Ste Božím darom jeden pre druhého.
- j) Nikdy nechodte s nevyriešeným konfliktom v srdci spať. Ku konfliktom dochádza v každom manželstve, ale problémy sa z nich stávajú až vtedy, keď sa rýchlo s láskou nevyriešia. Udržať si lásku je ľahšie, než po rokoch citového odcudzenia ju doháňať. Vážnou príčinou citového odcudzenia či prekážkou emocionálnej intimity je „všadeprítomná otrava“, ktorej hovoríme televízor.
- k) Umenie vzájomného obšťastňovania manželov. Intímna stránka manželského života je veľmi dôležitá. Lásku nestačí očakávať, ale ju treba i rozdávať. Je potrebné lásku nielen brať, ale predovšetkým dať. Nielen očakávať od partnera, aby ťa uspokojil, obšťastnil, ale každý z manželov má mať pred sebou hlavný cieľ, obšťastniť toho druhého. Čím viac lásky dávaš, tým viac dostávaš a tým šťastnejšie bude aj tvoje manželstvo. Ten, kto lásku len očakáva od druhého, bude sklamaný. Láska sa usiluje urobiť šťastným toho druhého. V slovenčine sa dievča vydáva, teda má sa vydať svojmu mužovi. Často nastávajú problémy, keď sa vydá „len na papier“, ale pupočná šnúra od mamičky nie je pretrhnutá.

Apoštol Pavol nebol ženatý, a predsa tak striktné a múdre píše o intímnom vzťahu manželov: „*Muž nech preukazuje žene povinnú dobroprajnosť a podobne aj žena mužovi. Žena nemá v moci svoje vlastné telo, ale jej muž, a podobne ani muž nemá v svojej moci svoje vlastné telo, ale jeho žena.*“ (1Kor 7:3-4). Zanedbávanie vzájomnej nežnosti vedie k ochladnutiu lásky medzi manželmi. Preto lásku a nežnosť je v manželstve potrebné vzájomne pestovať. „*Neukracujte sa navzájom, iba ak z obapolného súhlasu na čas, aby ste stihli na pôst a na modlitbu,*“ (alebo v prípade nemoci) „*aby vás nepokúšal satan*“ - túžbou po cudzoložstve alebo ochladnutím lásky jedného voči druhému. Túto intímnu lásku však nestačí pestovať len v posteli, ale s nežnosťou a vzájomnou ochotou v rôznych oblastiach každodenného spoločného života.

- l) Praktická každodenná stránka spoločného života. Manželský život nie je len romantika a sex, ale aj zodpovednosť ku každodenným povinnostiam, starostlivosť o zabezpečenie potrieb rodiny, opravy v domácnosti, výchova detí, vzájomná praktická pomoc manželov. Na tieto veci zaľúbení snúbenci málokedy myslia.
- m) Manželka je pomocníčka z rebra. Boh ju nevzal z nohy muža (aby žena nebola mužovi len rohožkou), ani z chrbta (aby žena nenosila každé bremeno), ani z hlavy (aby žena nepanovala nad mužom), ale z boku, z rebra, aby bok po boku kráčali cestou života. Niektoré ženy hovoria svojmu manželovi: „Ty si hlava, ale ja som krk. Krk točí hlavu, a ním som ja.“ Nie je to celkom tak, lebo krk dostáva impulzy točiť hlavu priamo z hlavy, z mozgu. Poslúchať hlavu je pre zdravé telo celkom prirodzené a príjemné. Povolanie ženy je byť matkou, stmeliť rodinu.
- n) Božia neustála prítomnosť v spoločnom živote pri každom rozhodovaní je veľmi potrebná. Božie vedenie potrebujeme nielen pred vstupom do manželstva, nielen dovtedy, kým spoznáme Božiu vôľu ohľadom svojho vyvoleného partnera, ale ešte viac v manželstve. Prídu skúšky, ale povraz spletený trojmo sa tak ľahko neroztrhne.

D. Riešenie manželských konfliktov alebo rozvod?

V kresťanskom manželstve neexistujú nevyriešiteľné problémy, a preto neexistuje žiadny dôvod na rozvod. Je potrebné si však vyjasniť, čo je kresťanské manželstvo. Manželstvo nerobí kresťanským sobáš, uzavretý v kostole pred farárom, ale manželstvo je kresťanské, ak ho uzavreli dvaja znovuzrodení kresťania. Do každého manželstva, aj do kresťanského manželstva, však prichádzajú skúšky a krízové situácie. Diabol útočí aj na opravdivé kresťanské manželstvá. Sú chvíle, keď manželstvo momentálne nedrží spolu láska, len sľub daný pred Bohom a vedomie, že manželia jeden druhého prijali ako dar od Boha. Práve preto je potrebná neustála Božia prítomnosť v manželskom živote. Povraz spletený trojmo sa ľahko neroztrhne.

Skúšky a problémy prichádzajú aj do kresťanského manželstva. Žiaľ, v období zaľúbenosti mladí málo myslia alebo vôbec nemyslia na budúce krízové situácie a nie sú pripravení na riešenie konfliktov. Vo väčšine prípadov vstupujú do manželstva noví a nezrelí kresťania, ktorí nie sú zrelí na manželstvo. Predmanželské kurzy alebo pohovory sa vo väčšine zborov nepraktizujú. Mladí ľudia vstupujú do manželstva často nepripravení a sú prekvapení a bezradní, keď prichádzajú problémy, na riešenia ktorých neboli pripravení, a tak nie sú schopní ich riešiť. Nikto im neponúka spoľahlivé recepty na riešenie manželských konfliktov. Čo vlastne urobia? Vo väčšine prípadov sa obracajú k jedinému riešeniu, ktoré z príkladu svojich rodičov poznajú. Buď sa uzatvoria do seba so svojimi problémami a v tichej domácnosti budú trucovať, alebo napriek horkým skúsenostiam z detstva sa rozvedú.

Na životné povolanie sa pripravujeme v školách dlhé roky. Pre vstup do manželstva však nie je žiadna seriózna príprava okrem vlastných skúseností v svojich rodinách, kde žiaľ, vo väčšine prípadov mladí majú negatívne skúsenosti a príklady, ktoré sa pravdepodobne zopakujú aj v ich manželstve. Obdobie čistej zaľúbenosti je krásnym obdobím, avšak mnohokrát zaslepuje a ohlušuje človeka. Zaľúbený pár sa vznáša akoby na krídlach lásky a pritom zabúdajú na povinnosti. Myslia len na to, že sa čoskoro zoberú a budú šťastne žiť až do smrti. Len neskôr si uvedomia, že každodenný život sa skladá z menej pôvabných vecí. Problémy niekedy nastanú už po zásnubách a nesú sa až do manželstva, keď mladí vlastne nevedia, čo všetko manželstvo znamená. Problémy majú svoje korene v povrchnom prístupe k životu, niekedy v zlom príklade rodičov alebo v nevypelosti jedného či oboch partnerov. Rany a nedorozumenia sú však aj iného charakteru. Preto treba byť pripravený aj na krízové obdobia a vedieť sa cez ne premodliť.

Najlepšie je, keď sa obaja mladí už v čase zasnúbenia spolu modlia pravidelne. Na modlitbe totiž každý odкрýva svoje vnútro, svoje najtajnejšie myšlienky, a to nielen pred sebou navzájom, ale aj pred Bohom, ktorý je tichým svedkom ich zápasov, ale mocným Pomocníkom v ich riešení. Iba takto sa obaja vedia bez okolkov pozrieť budúcnosti do tváre a uvedomiť si skutočnosti, ktoré sú pred nimi a pripraviť sa aj na krízové situácie v manželskom živote. Keď sa v čase zasnúbenia naučia modliť sa a komunikovať, zdieľať sa, rozprávať sa, načúvať tomu druhému, dorozumievať sa, aj v manželstve sa budú vedieť zdieľať o svojich citoch a otvorene si vedieť povedať, čo si myslia o dôležitých veciach života. Lenže to si vyžaduje učiť sa. Veľa je takých manželských párov, ktoré sa to nenaučili ani v čase zasnúbenia, ani v manželstve a zraňujú jeden druhého, sami seba, množia bolesti na bolesti, investujú mnoho úsilia a energie, aby problémy riešili, ale bez princípov Božieho riešenia sa dostávajú do horšieho stavu, než boli. Vzdávajú sa, lebo sa nemôžu vymaniť zo začarovaného, prekliateho kruhu.

Verím a som plne presvedčený, že v kresťanskom manželstve neexistujú nevyriešiteľné problémy, a preto neexistuje žiadny dôvod na rozvod. Ani prípadná nevernosť nemusí končiť rozvodom! Po ľudsky je to neospravedlňiteľný hriech. Nie je však neodpustiteľný! Boh neospravedlňuje hriech, ale pre krv Pána Ježiša ospravedlňuje hriešnika, ktorý úprimne činí pokánie a hriech mu odpustí. A koho Boh ospravedlňuje, toho aj očisťuje a komu Boh hriech odpustí, na jeho hriech aj zabudne a nikdy viac ho nespomenie. Krv Pána Ježiša môže očistiť to, čo je poškodené a to, čo Boh očistil, aj my môžeme považovať za čisté. To je evanjelium, to je milosť Božia a cesta riešenia aj pre vážne manželské konflikty. Samozrejme, touto milosťou nemôžeme hazardovať a vrátiť sa k hriešnemu spôsobu života.

Problémy v manželskom živote sa nezačínajú tým, že jeden z manželov podá návrh na rozvod. Problémy sa začali už dávno predtým, tak ako Námanovo malomocenstvo sa začalo jednou malou škvrnou. Hnisavou vyrážkou ako špendlíková hlavička, ktorej nevenoval žiadnu pozornosť, neprivlastnil žiadny význam. Prišiel však čas, že problém vypukol a hnisavé telo už ďalej nebolo možné skrývať, zakryť krásnou uniformou. Duch tohto sveta prichádza s hriechom ako špendlíková hlavička, je to však veľmi zákerný duch a mnohokrát prichádza s veľmi rafinovanou taktikou. Vidiac tieto problémy, keď mladé kresťanské manželstvá sa dostávajú do krízy a problémov a toľko kresťanov sa rozvádza, bez toho, žeby som sa povyšoval alebo niekoho odsudzoval, musím reagovať. Snáď niekomu tieto slová ešte včas pomôžu. Verte, že hovorí zo mňa láska.

Podľa podobenstva Pána Ježiša o dvoch staviteľoch sa ľudský život podobá domu, ktorý potrebuje pevné základy. Ľudský život, aj manželstvo, tobôž kresťanský život a kresťanské manželstvo ich potrebuje. Kresťania majú výsadu, že môžu mať tieto pevné základy, kým neveriaci ich nepoznajú. Mať pevný základ ani pre znovuzrodených kresťanov nie je samozrejmosťou. Týmto pevnými základmi nie je totiž len viera v Ježiša Krista, ale podľa Jeho slov úprimné hľadanie pravdy a počúvanie resp. poslušné zachovanie jeho slov. Mnoho kresťanov tieto pevné základy pre svoj duchovný život nemá a je samozrejmé, že nemá ich ani pre svoje manželstvo. Majú síce tvárnosť pobožnosti, chodia do zboru, nazývajú sa kresťanmi, ale zabudli na Božiu bázeň a prioritou v ich živote je zháňanie sa po materiálnych úspechoch. Neberú vážne posvätenie a oddelenie sa od spôsobov ducha tohto sveta. Ak majú trochu času v ich uháňanom živote, svoju dušu krmia televíznymi programami. Keď ich niekto na nebezpečenstvo následkov ich konania vopred upozorňuje, považujú to za zákonníctvo. Mnohí nevedia, čo je pravé učenie, sebazapieranie a čo znamenajú slova ap. Pavla Židom: „*Ešte ste nebojovali v borbe proti hriechu až do krvi.*“ Žijeme v dobe, keď duch tohto sveta vie, že má málo času a potrebujeme si uvedomiť, že sa nehrá o fazuľky. Boj je veľmi tuhý, pretože nepriateľ je krutý a zákerný, a duchovný boj berie veľmi vážne. Žiaľ, kresťania to neberú dosť vážne, ale ako šport a zábavu. Potom nie je div, že prichádzajú porážky. Kresťanské manželstvo sa dostáva do krízovej situácie vtedy, keď je vzťah jedného alebo oboch manželov k Pánovi, k zdroju života, pokoja a lásky, narušený.

Princípy, podľa ktorých je možné nielen riešiť, ale aj vyriešiť každý konflikt.

Prvým krokom pri riešení manželských konfliktov je modlitba. V „*drevárni modlitby*“ môžeme okresať hrubé brvná zdanlivo neriešiteľných problémov na tenkú triesku. Najmä, keď pred Božou tvárou sa najprv pozrieme do svojho oka, či tam nemáme brvno. Každý manželský problém je súčin rôznych príčin, na ktorých majú určité percento podielu obaja manželia. Ani v prípade nevernosti či rozvodu nie je ľahké jednoducho určiť stopercentného vinníka. K takýmto tragédiám vedie dlhodobý proces, ktorý sa začal postupným opustením Božej bázne, Božích princípov, ochladnutím lásky a zanedbávaním vzťahu jedného alebo oboch manželov predovšetkým voči Pánovi Ježišovi. I keď sme vo svojej prirodzenosti náchylní obviňovať iných a popierať svoj podiel viny, Duch Svätý na modlitbách má moc nás usvedčiť o skutočnosti. Som presvedčený o tom, že o polovicu menej napätia by bolo v manželstvách, keby sa manželia denne spolu modlili za svoje manželstvo. Boh v takých prípadoch koná zázraky. Kde sa ľudia modlia, obviňujúce prsty zmenia smer a zrazu sú problémy preč. Skôr než pôjdeš komunikovať s partnerom, choď k Bohu. Najprv komunikuj s Ním a vypočuj, aký pohľad na situáciu má On a akú radu, múdrosť a riešenie ponúka.

Druhým krokom je účinná komunikácia. Nič nie je také ľahké ako hovorenie, ale nič nie je také ťažké ako rozumný, dobrý a účinný rozhovor. A ten nie je nikde inde taký dôležitý ako manželstve, zvlášť v čase konfliktov. Do manželských poradní chodia iba tí manželia, ktorí doma nevedia spolu komunikovať. Tí, ktorí vedú kultivovane a slušne hovoriť spolu o všetkom možnom, tí nepotrebujú manželského poradcu.

Ako vyzerá takýto kultivovaný rozhovor?

1. Naplánujte v pokoji „mierovú konferenciu“ v tichých, kludných podmienkach. Vážne konflikty nie je možné riešiť v zhone každodenného života, keď vám deti lezú po hlave. Nie je to dobre naplánuvať pred spaním, keď obvykle jeden z partnerov hneď unavene zaspí. (Zväčša práve ten „Jonáš“). Nie je dobre odkladať rozhovor na druhý deň: „*Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom.*“ (Ef 4:26).
2. Rozhodnite sa, že napriek svojmu hnevu nebudete hrešiť. Obaja sa zdržiavajte štipľavých poznámok, posmešného ponižovania druhého, hrubostí. Hysterickým rozčuľovaním len sa nalieva oleja do ohňa a situácia sa ešte viac skomplikuje. Potrebujete zaujať postoj, snahu konflikt riešiť, a nie viac ho zamotať a komplikovať. Nesnažte sa vaše malomocenstvo liečiť vytláčaním jednotlivých hnisavých škvŕniok, nesnažte sa pitvať chyby druhého neplodnými diskusiami. Elizeus prikázal sýrskemu Námanovi ponoriť sa. Malomocenstvo musí byť pochované, nemá význam pipláť sa s jednotlivými hnisavými rankami.
3. Múdrejší partner má začať rozhovor pozitívnym postojom. Pozitívny postoj je ten, ktorý si prijal pred „*mierovou konferenciou*“ v „*drevárni modlitby*“ od Pána. Napätie sa uvoľní, keď sa skúsime vžiť do kože toho druhého, pochopiť ho a vidieť situáciu z jeho pohľadu.

4. Buď ochotný uznať svoje chyby a svoj podiel viny na zhoršení vášho vzťahu. To však neznamená prijať zodpovednosť za to, za čo nie si zodpovedný. Pokorne však prijmi svoj podiel zodpovednosti. Vyhýbaj sa sebaobrane so slovíčkami „nikdy“ a „vždy“. Úprimné slovo priznania ako „ľutujem“ alebo „odpust“ dokáže zázrak. Neobhajuj svoju urazenosť, ale Božie princípy, ktoré boli narušené.
5. Buďte ochotní navzájom si odpustiť. „Ak vy neodpustíte, ani vám nebude odpustené.“ (Mt 6:15). Na to, čo bolo odpustené, treba aj zabudnúť a nikdy nespomínať. Po vzájomnom odpustení žite v láske a milujte jeden druhého.
6. Veľmi dôležité je v pokoji sa dohodnúť ako ďalej. Vyvodte patričné dôsledky z tejto krízy. Tým, ktorí Boha milujú, všetko pôsobí na dobro (Rim 8:28), aj táto porážka! Boh je verný a On nám z pokušenia (aj z tejto situácie) ukáže východisko (1Kor 10:13). Uvedomte si, že predovšetkým potrebujete obnoviť svoj vzťah k Bohu. Uvedomte si, že hlavnou príčinou krízy vášho manželstva bolo ochladnutie vášho vzťahu k Bohu, ktorý je zdrojom života, pokoja a lásky. Uvedomte si, že svoj život potrebujete vydať Bohu celkom a úprimne. Uvedomte si, že duch tohto sveta je veľmi zákerný duch, ktorý mnohokrát prichádza s veľmi rafinovanou taktikou, preto mu nemáte dať vo svojom živote ani „špendlíkovú hlavičku“. Uvedomte si, že váš život a vaše manželstvo potrebuje pevný základ, ktorým je Pána Ježiša a dôsledné zachovanie zásadných Božích princípov. Nie je to zákonníctvo. Poučte sa zo svojich chýb. Uvedomte si aj z tejto porážky, že sa nehrá o fazuľky. Nepriateľ je krutý a zákerný, a duchovný boj berie veľmi vážne. Svoj duchovný život nemôžete brať tak športovo ako doteraz. Uvedomte si každý svoj podiel zodpovednosti za manželstvo a vyznajte zanedbanie svojich zodpovedností. Hlavne muž ako kňaz, duchovný vodca rodiny a milujúci manžel alebo manželka ako poddaná a milujúca žena.
7. Keď „mierová konferencia“ nie je úspešná, je dobré obrátiť sa o radu na skúsených a bohabojných manželov či na duchovného pastora, ku ktorému máme patričnú dôveru.
Jeden kazateľ trpezlivo vypočul ženu, ktorá sa práve sťažovala na svojho manžela. Nakoniec jej povedal:
- „*Tvoje manželstvo by bolo oveľa lepšie, keby si bola lepšou manželkou.*“
- „*Ja?... a ako by som sa mohla stať lepšou manželkou?*“
- „*Tým, že sa prestaneš snažiť prevychovávať manžela na dokonalého muža!*“

Príčinou prípadného rozvodu v kresťanskom manželstve teda nie sú nevyriešiteľné situácie, ale nevera, nedostatok Božej bázne a z nevery pochádzajúce sebecko, tvrdohlavosť a neústupčivosť manželov. V takých prípadoch sa však má uplatniť najprv pastoračná služba, a keď predsa dôjde k rozvodu, zborová disciplína. Pastoračnú službu je možné aplikovať len tam, kde si rozvadení manželia túto službu vyžadujú. Keby sa vyjadrili spôsobom: „*Neprajeme si, aby sa do nášho života niekto miešal,*“ môžeme pomôcť len modlitbami.

Čo hovorí Biblia o rozvode?

Pán Ježiš Kristus v kázni na vrchu vykladal starozákonné ponímanie rozvodu. „*A bolo povedané: Kto by prepustil manželku, nech jej dá priepustný list. Ale ja vám hovorím...*“, - dovoľte trochu parafrázy - že v Božom pláne, v Božom zmýšľaní vôbec nikdy nebol ani nie je rozvod. Boh nenávidí rozvod (Mt 5:31-32, Mal 2:16). „*Mojžiš vám dovolil pre tvrdosť vášho srdca dať rozvodný list a prepustiť vaše ženy, ale od počiatku nebolo tak. A hovorím vám, že ktokoľvek by prepustil svoju ženu pre inú príčinu ako pre smilstvo, a vzal by si za ženu inú, cudzoloží, a ten, ktorý si vezme za ženu prepustenú, cudzoloží*“ (Mt 19:7-9). „*Manželstvo nech je v úcte u všetkých a loža nepoškvrnená. A smilníkov a cudzoložníkov bude súdiť Boh.*“ (Žid 13:4).

Z celkového učenia Biblie môžeme vidieť, že v Božom pláne nikdy nebol rozvod. Boh stvoril manželstvo, aby bolo požehnaním, a nie zlorečením pre manželov a pre rodinu. Rozvod je diablovým dielom, prekliatím, a nie požehnaním. Vo svete je rozvod na dennom poriadku ako samozrejmosť. I keď sa niekedy zdá byť jediným riešením, ale nie Božím. Božím riešením je zmierenie a vzájomné odpúšťanie si v láske. Rozvod nie je Božím riešením. Žiaľ, často to nechápu ani „*kresťanskí rodičia*“, a namiesto snahy zmieriť mladých manželov, ich ešte viac štvú proti sebe a popudzujú ich k rozvodu, mysliac, že Boh to odpustí. Môžeš sa vraj znovu oženiť, vydať, veď sa to robí, veď aj v Biblii stojí, že „*...si rozviazaný, prostý ženy? Nehľadaj ženy. Ale keby si sa aj oženil, nezhrášil by si.*“ (1Kor 7:27-28/a). Žiaľ, je to nepochopenie Božích princípov a pre vytrhnutie citátu z kontextu nesprávne pochopenie Božieho slova.

V Božom pláne teda nikdy nebol rozvod. Boh nenávidí rozvod, ale pre tvrdosť srdca Mojžiš dovolil Židom dať svojej žene priepustný list pre „*nejakú mrzkú vec*“ a vyhnáť ju z domu. Ak by sa takáto žena znovu vydala a ten druhý muž by ju tiež prepustil, k prvému mužovi sa už nemohla vrátiť (5M 24:1-4). Tá „*mrzká vec*“ mohla byť presolená polievka, prihorené jedlo, alebo čokoľvek, čo by sa mužovi na nej nepáčilo. Podľa židovského chápania bol muž žene nadriadený a žena bola považovaná za menejcennú, nebola mužovi rovnocenná. Napríklad v Starom zákone bolo cudzoložstvo vydatej ženy trestané ukameňovaním, kým ženatému mužovi so slobodnou dievkou nebolo jednoznačne zakázané, ak ním neporušil právo iného muža (3M 19:20-22). Ženatý muž mohol mať so slobodnou dievkou sexuálny styk a nebolo to považované za cudzoložstvo. Teda cudzoložstvom ženatý muž svoje manželstvo jednoznačne nepoškvrnil.

Obetovaním barana za svoj hriech celú záležitosť vybavil, ale vydatá žena musela byť ukameňovaná. Pán Ježiš v tomto ohľade priniesol zmenu, rovnoprávnosť. Hriešny žiadostivý pohľad mužov podľa Jeho slov je cudzoložstvom (Mt 5:27-28). Je to taký istý hriech ako cudzoložstvo ženy, ktorú farizeji priviedli k Ježišovi, avšak slovami Pána Ježiša boli usvedčení a zahanbení (Jn 8:6-9). On zakázal ženu prepustiť za hocijakú „*mrzkú vec*“, okrem dôvodu smilstva.

Apoštol Pavol pod vedením Ducha Svätého vysvetľuje ďalej: „*Tým, ktorí vstúpili do (kresťanského) manželstva prikazujem, nie ja, ale Pán: Žena nech neodchádza od muža. A keby aj odišla, nech zostane nevydatá alebo nech sa zmieri s mužom. A muž nech neopúšťa svoju ženu*“ (1Kor 7:10-11). „*A ostatným hovorím ja, nie Pán: Ak má niektorý brat neveriacu ženu, a ona si zvolí bývať s ním, nech ju neopúšťa. A zase žena, ktorá má neveriaceho muža, a on si zvolí bývať s ňou, nech neopúšťa muža. Ale ak neveriaci chce odísť, nech ide.*“ (verš 12.-13.). V takých prípadoch veriaci brat alebo sestra nie je rabom svojho neveriaceho partnera, ale k pokoju nás povolal Boh (15.verš).

Apoštol Pavol teda najprv tlmočí Boží názor a v mene Pánovom ustanovuje **pravidlo pre tých, ktorí ako znovuzrodení kresťania vstúpili do manželstva: žiadny rozvod**. Ak predsa dôjde k rozvodu, nech zostane nevydatá, neženatý (platí rovnocennosť!) alebo nech sa zmieri s mužom, resp. so svojou ženou. Tento princíp je v súlade s pôvodným Božím plánom a s učením Pána Ježiša. Pán Ježiš pripustil rozvod pre príčinu smilstva, ale **nikdy nepripustil druhé manželstvo**, ba hovoril, že ten, kto si zoberie prepustenú, cudzoloží. Apoštol Pavol potom ďalej podáva svoj názor. Hovorí o „ostatných“, a nie o tých, ktorí vstúpili do manželstva ako znovuzrodení kresťania. Hovorí síce svoj názor, ale v 39.-40. verši, kde hovorí na tú istú tému, pripomína, že „...*podľa mojej mienky. A nazdám sa, že i ja mám Ducha Božieho.*“

Kto sú tí „ostatní“ a čo im hovorí? Tí „ostatní“ sú tí, ktorí žili v manželstve ako pohanovia, potom jeden z manželov uveril a stal sa kresťanom. Vznikla otázka: Môže žiť ďalej s neveriacim partnerom? Pavlova odpoveď: Riešenie vzťahu závisí od rozhodnutia neveriaceho partnera. **Veriaci nech nehľadá rozvod**, nech neodíde od svojho neveriaceho partnera, ale svojím pobožným obcovaním nech sa snaží získať ho pre Pána. Keď neveriaci však chce odísť, nech odíde. **V tomto prípade veriaci nie je rabom, ale slobodný a môže znova vstúpiť do manželstva, lenže v Pánovi**. Nové manželstvo rozvedených kresťanov je vylúčené, Božie slovo ho nikde nepovoľuje. **Tí „ostatní“ sú aj vdovy** (39.-40. verš). „*Žena je viazaná zákonom, dokiaľ žije jej muž; ale keby zomrel jej muž, je slobodná a môže sa vydať za koho chce, len nech je to v Pánovi. Ale je blahoslavennejšia, keď zostane tak, podľa mojej mienky. A nazdám sa, že i ja mám Ducha Božieho.*“

Za „ostatných“ môžeme považovať aj tých, ktorí žili vo svete ako neveriaci. Možno už v niekoľkých manželstvách ako žena Samaritánka. Niekoľkokrát boli rozvedení alebo v nezáväznom vzťahu (ako druh a družka), všelijako, v smilstve, promiskuitne, homosexuálne, v cudzoložstve, v niekoľkých manželstvách, bez manželstva. V dnešnom svete nie je div, keď sa manželstvá, ktoré boli uzavreté bez Boha, rad za radom rozpadávajú, stroskotávajú. Dokonca je to div, že niektoré manželstvá sa nerozpadávajú. Keď sa niekto, muž či žena, po niekoľkých takýchto stroskotaných manželstvách stretne s Pánom Ježišom, stane sa znovuzrodeným kresťanom. Takí stroskotanci však nie sú Bohom odpísaní, ale majú šancu začať s Pánom Ježišom úplne nový život. Biblia hovorí, že ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením, staré veci pominuli, hľa, všetko je nové (2Kor 5:17).

Apoštol Pavol tu hovorí, že taký nech zostane v stave, v akom bol povoláný. Ak práve žil v manželstve, (niekedy i v prípade posledného rozvodu je ešte šanca obnoviť manželstvo!) platí vyššie uvedené pravidlo: **ak jeho neveriaci partner si zvolí žiť s ním, nech neodíde od neho**, ale svojím pobožným obcovaním nech sa ho snaží získať pre Pána. Keď neveriaci však chce odísť, nech odíde. **V tomto prípade – a len v tomto prípade! – môže novoobrátený veriaci znova vstúpiť do manželstva, lenže v Pánovi**. Nie však vtedy, keď práve pre neústupčivosť veriaceho je spolužitie na nevydržanie, alebo si už veriaci vyhlíadal „nové (mladšie a atraktívnejšie) rebro“ či „hlavu“ a neveriaci musí odísť. Po obrátení však v každom prípade je potrebné podľa možnosti vysporiadať vzťah s bývalým /-ou/ manželom /-kou/, zmieriť sa a ak má záujem obnoviť manželstvo, má prednosť. Hlavne kvôli deťom. V prípade definitívneho rozvodu a druhého manželstva je veriaci povinný vzorne sa starať o výchovu a zaopatrenie potrieb svojich detí z predošlého manželstva a o pestovanie vzťahu s nimi. V niektorých prípadoch rodinné vzťahy sú veľmi zamotané a vzhľadom na záujmy detí je ich potrebné riešiť individuálne. K riešeniu takýchto prípadov si Boží služobníci potrebujú vyprosiť zvláštnu múdrosť od Boha.

Hoci v Starom zákone návrat prepustenej ženy k prvému mužovi nebol prípustný, v niektorých výnimočných prípadoch môže prísť do úvahy takéto riešenie. Napr.: Mladý muž sa stane neverným svojej žene. Cudzoložil, opustil svoju rodinu, rozviedli sa a on sa znova oženil. Druhá žena mu potom zomrela. Znova sa oženil. Teraz od tejto tretej ženy dostal späť to, čo on spôsobil prvej, stala sa nevernou a opustila ho. Medzitým prešli roky, on zostarel. V tomto trápení počul evanjelium, uveril, prijal Pána Ježiša. V zbore stretol svoju prvú ženu, ktorá tiež prešla v živote ťukatou cestou, ale už dávnejšie uverila. Otázkou je: Mohli by sa znova zobrať? Aké by bolo ideálne riešenie? Manželstvo bez sobášu? Len tak ako druh a družka kvôli dôchodku? Nie. Ak majú znova spolu žiť, tak len v legálnom, znovu uzavretom manželstve.

Keď rozvedení manželia po určitej dobe znovu obnovujú svoj vzťah, mali by verejne činiť pokánie, úradne usporiadať svoje manželstvo a tiež pred v zbore Bohom na modlitbách obnoviť a znovu posvätiť svoj manželský zväzok. Nevypatí sa špekulovať a pre rôzne zdanlivé výhody (napr. výhodnejší dôchodok) kľučkovať. Zákony môžeme obchádzať, ale Boha nie!

Rozvod a nové (druhé, tretie...) manželstvo rozvedených kresťanských manželov nie je riešením. Kresťania často odvolávajú na 1Kor 7:27.-28/a : „...si rozviazaný, prostý ženy? Nehľadaj ženy. Ale keby si sa aj oženil, nezhrešil by si.“ Apoštol Pavol v tejto kapitole hovorí o troch veciach: o manželstve, o rozvode a o panenstve, resp. celibáte. Tieto myšlienky sa miestami prelínajú.

Pozorne prečítajme tieto verše:

24. verš: „*Bratia, nech každý zostáva pred Bohom v tom, v čom bol povolaný!*“

Veršom 25. sa začína nová myšlienka, nová téma o pannách, resp. slobodných. 25.-26. verš: „*O pannách nemám nariadenia Pánovo, ale poviem, čo si myslím, ako taký, ktorý dostal milosrdenstvo od Pána byť verným. Nazdám sa teda, že je to dobré pre terajšie ťažkosti, že je dobre človekovi, aby bol takto.*“ (ako ja, bez ženy).

27.-28. verš: „*Viazaný si ku žene?*“ (Pri obrátení si bol povolaný, nájdený v stave manželstva?) „*Nevyhľadávaj rozvod. Si bez ženy?*“ Iný preklad: „...si rozviazaný, prostý ženy? (Pri obrátení si bol slobodný či rozvedený?) „*Nehľadaj ženu. Ale keby si sa aj oženil...* (ako taký, ktorý si už pred obrátením bol slobodný či rozvedený, alebo ktorého neveriaca manželka opustila, pretože si uveril, /pozri 12.-13. verš/ - v tom prípade, **ale len v tom prípade**, a nijako nie v prípade kresťanského manželstva!) - ...*nezhrešil by si, a keby sa panna vydala, nezhrešila, ale takí budú mať trápenie v tele. No ja vás šetrím.*“

Keby to nebolo takto, bolo by to v rozpore s celkovým učením Biblie.

Sú zbory, kde vylučujú rozvedených bez ohľadu na to, aby skúmali, ktorá stránka zavinila rozvod. Napríklad, mladá žena nepáchala cudzoložstvo, ale jej muž ju opustil pre inú ženu. V zbore ju dali na 1-2 roky pod kázeň alebo vylúčili, i keď verne chodila do zboru a žila sama u rodičov. Aj keď sa najčastejšie nedá jednoznačne obviňovať jednu stránku, **k rozvodu vedie proces, na ktorom majú obidvaja manželia nejaký percentuálny podiel**, takéto prísne jednanie je prehnané. V iných zborech sú zas veľmi tolerantní v postoji voči rozvedeným.

Dnes sú vo svete rozvody na dennom poriadku. Za každú maličkosť, dokonca aj za chrápanie. Rozvod nezapríčiňuje neriešiteľné situácie, ale sebeckosť, neústupčivosť, tvrdohlavosť, nedostatok lásky a Božej bázne. Keď sa tvoje manželstvo dostáva do krízy, nehľadaj rozvod, ale hľadaj pokoj a zmierenie.

9. AKO ZVÍŤAZIŤ NAD POKUŠENÍM?

Keď si sa rozhodol nasledovať Pána Ježiša, (**rozhodol si sa?**), urobil si dobré rozhodnutie! Dostal si vzácny dar, večný život. Čoskoro si však zistil, že akoby sa proti tebe oboril celý svet. Dorážajú na teba doposiaľ nepoznané prekážky a problémy a začínaš zazlievať aj tým, ktorí ti svedčili a priviedli ťa k viere v Pána Ježiša Krista. Možno si myslíš vo svojom srdci: „*Keby som to bol vedel,...*“ ...a v tvojej hlave víria všelijaké protichodné myšlienky. Máš z toho zmätok, až chaos.

Apoštol Pavol hovorí, že ťa uchvátilo ľudské pokušenie. Istotne si už aj predtým zistil, že po závažnom a správnom rozhodnutí prišli problémy a prekážky. Najzávažnejším rozhodnutím v živote človeka je rozhodnutie rozísť sa s hriešnym spôsobom života a nasledovať Pána Ježiša. Nie je teda div, že starý otrokár (satan) a cele peklo sa spojí, aby novoobráteného človeka odradil od cesty viery. Niekedy to býva veľmi urputný boj.

A. Čo je pokušenie?

1. *satanová snaha*

- ◆ odvrátiť ťa od tvojho rozhodnutia
- ◆ zobrať ti poklad, čo si dostal od Boha (vieru, pokoj, radosť, poznanie pravdy, istotu odpustenia hriechov)
- ◆ znechutiť ťa („*Vykašlem sa ja na celý kresťanský život...*“)

2. *diablov útok*

- ◆ na vieru
- ◆ na vernosť
- ◆ na naše vzťahy s Bohom a s ľuďmi (nedôvera, ohováranie, zlosť, nenávisť, atď.)

3. *zvádzanie*

- ◆ z úzkej cesty nasledovania Pána
- ◆ od pravdy
- ◆ od viery
- ◆ od čistoty
- ◆ od Boha

4. *vábenie, lákanie späť k rozkošiam sveta a hriešnym žiadostiam, k bezbožnému životu*

Byť pokúšaný nie je hriechom! Nemôžeš zabrániť tomu, aby ti vták nepreletel nad hlavou, ale je v tvojej moci, a tomu musíš zabrániť, aby ti na hlave neurobil hniezdo. Pokušenie ešte nie je hriech, je to neuskutočnený hriech. Uskutočnený hriech je porážkou, ale nie tragédiou. Avšak opakovaný a vedomý hriech je nebezpečným pokúšaním Boha.

Zdrojom pokušenia nie je vždy diabol. Je ním predovšetkým naša stará prirodzenosť, potom lákanie, vábenie tohto sveta a až po tretie satan. V boji proti pokušeniu je treba postupovať podľa jeho druhu. Predovšetkým získať víťazstvo nad svojou starou prirodzenosťou sebazapieraním. Nemôžem úspešne bojovať proti satanovi, kým nemám víťazstvo nad svojimi hriešnymi telesnými žiadosťami (Jk 4:7).

Pokušenie prichádza niekedy zjavne, inokedy veľmi jemným, rafinovaným, ľstivým spôsobom. Niekedy je to dlhodobý proces. Satan ako pavúk tká svoje siete. Má dosť času a kludne čaká, kým sa do nich zapletieš. Inokedy prichádza náhle ako blesk z jasného neba.

B. Ako zvíťaziť?

1. **Chceš zvíťaziť? Skutočne?** Nie každý to chce! Mnohí sa už unavili alebo zľahostajneli. Niektorým sa svedomie tak otupilo, že sú úplne necitliví a ľahostajní nielen voči pokušeniu, ale aj voči hriechu. Mnohí sa vzdali a vrátili sa späť na širokú cestu.
2. **Ak skutočne chceš zvíťaziť, prvým predpokladom víťazstva je biblické znovuzrodenie.** Stará prirodzenosť neznovuzrodeného človeka nie je schopná premôcť moc pokušenia. Preto nespoľahni sa na seba, na svoje morálne vlastnosti, schopnosti, na svoju morálnu silu, ani na svoje pevné odhodlanie. Potrebuješ vydať sa Pánovi Ježišovi. Bez Neho nemáš šancu zvíťaziť.
3. **Ale aj znovuzrodený kresťan potrebuje bdieť a modliť sa.** Potrebuje denne kŕmiť svoju dušu Božím slovom, byť neustále na stráži a v duchu stále chodiť v spojení s Pánom. Ak je pravdou to, čomu sme uverili, stojí to za to, brať boj vážne a neupadnúť do pokušenia.
4. **Je potrebné spoznať prichádzajúce pokušenie.** Nemôžeme ignorovať a bagatelizovať jeho význam alebo ho považovať za niečo zábavné. Uvedom si, že ľad hriechu je veľmi tenký a človek ho môže ľahko preburiť. Uvedom si, že alkohol je diablovým prostriedkom, aby človeka oklamal a zvádzal. Nie nadarmo je napísané v Písme, že zlá spoločnosť kazí dobré mravy. Možno povieš: Viem, že je to napísané v Biblii. Nestačí však len vedieť, čo je napísané v Biblii. Boh nám ju dal preto, aby sme jeho slovo, ako návod do života, rešpektovali a cez neho mali život večný.

Dúfam, že vnímate, že vám to hovorím s láskou. Hovorím vám to, čo som sa naučil od Pána a zo života za mnohé roky, počas bezsenných noci. Žijeme v dobe, keď duch tohto sveta mocne pôsobí a diabol vie, že má málo času. Potrebujeme si uvedomiť, že sa tu nejde o hru, ale o veľmi tuhý boj. Nepriateľ je krutý a zákerný. Berie duchovný boj veľmi vážne. Žiaľ, to neberú dosť vážne kresťania. Potom nie je div, že prichádzajú porážky. Ep. Žid 12:4 hovorí, že s hriechom máme bojovať až do krvi.

Varovnú nálepku na fľaštičke s nápisom JED nemôžeme bez tragických následkov vymeniť za nálepku s nápisom MED. Božie varovanie je potrebné brať vážne! Dopravné značky neslúžia len na obmedzovanie slobody, ale majú svoj dôležitý význam, chrániť účastníkov cestnej premávky. Určite súhlasíš, že ignorovať a prekročiť bezpečnostnú líniu v blízkosti vodopádu na rieke Niagara je bláznovstvo. Múdre rady opičkám: „Keď zbadáš leva, vyskoč na najtenší konár, nikdy nechod' blízko k zadným nohám zebry a nikdy sa nedívaj do očí hada. Tiež nikdy nekrm supov, lebo keď už nebudeš im mať čo dať, zožerú teba.“

5. **Poznaj svoje postavenie a autoritu v Kristovi, moc mena a krvi Pána Ježiša.** Nesmieš sa poddať pokušeniu, ale sa mu musíš postaviť na odpor.

6. **Obleč si a používaj duchovnú výzbroj (Ef 6:10-18).**

a) **Obrana.** Buď ukrytý v krvi Pána Ježiša tak, ako Izrael bol v Egypte pod ochranou krvi baránka, ktorou pokropili záručne dverí (2M 12:21-23, 28-30). Tí, ktorí boli v dome, boli chránení krvou baránkovou. Krv Kristova satanovi pripomína jeho porážku na kríži a pre nás je ochranou, ak zostaneme skrytí pod Jeho krvou. Ak by Izraelci boli vyšli v tú noc z domu, krv baránka by už ich nechránila. To znamená, že keď my dobrovoľne koketujeme s pokušením, krv Kristova nás nechráni. Buďme opásaní pravdou, oblečení do panciera spravodlivosti, na hlave majme tiež prilbu spasenia a štít viery, na ktorom môže byť uhasený každý ohnivý šíp nepriateľa.

b) **Útek** – nie pred nepriateľom, ale pred hriechom. Boží vojaci na chrbte nemajú pancier a pri úteku z boja sú zraniteľní nepriateľom. Neplatí to však o úteku od hriechu. Jozef utiekol od hriechu, i keď sa dostal za to do väzenia (1M 39:42). Božie slovo hovorí, aby sme utekali od smilstva (1Kor 6:18), od modlárstva (1Kor 10:14), od milovania peňazí, lebo to je koreňom každého zla (1Tim 6:9-11). Tiež utekajme od hriešnych žiadostí mladosti (2Tim 2:22). Daniel a jeho priatelia sa rozhodli a zaumienili si v svojom srdci, že sa nebudú poškrňovať s jedlom babylonského kráľa (Dan 1:8). Traja mládenci si zaumienili, že sa nesklonia pred zlatým obrazom, pred modlou ani pod hrozbou smrti v ohnivej peci, pretože slúžili jedinému živému Bohu, ktorého poznali a ktorý ich nakoniec zachránil (Dan 3). Nevenuj čas satanovi, ak nemusíš, nechod' tam, kde sám dopredu vieš, že číha na teba nebezpečenstvo. Nevyhľadávaj spoločnosť starých kamarátov, ale znovuzrodených kresťanov. Udržuj duchovnú hygienu. Nedovoľ, aby nejaký hriech dlhodobo zakotvil v tvojom živote. Vyhýbaj sa nude a snaž sa svoje prázdne chvíle vyplniť užitočne pre svoj duchovný život a v službe pre iných.

Je veľmi ľahkou vecou dostať sa do hriechu. A keď diabol človeka dostal do pasce, tak ľahko ho nepustí. Byť v zajatí hriechu je akýsi bludný kruh, lebo často treba hriech hriechom zakrývať. (Napr. krádež alebo cudzoložstvo klamstvom, potom klamstvo klamstvom a ďalším a ďalším klamstvom). Preto cesta z tohto bludného kruhu von je jedine radikálne rozhodnutie, radikálny útek.

c) **Útok.** Pán nás nepovolal len k tomu, aby sme sa stále iba bránili a ustupovali do úzadia. Niekedy sa musíme ozvať za pravdu, proti hriechu a nespravodlivosti, a pritom používať meč Ducha, ktorým je Slovo Božie. Pán Ježiš na púšti zvíťazil nad pokušiteľom preto, lebo používal meč Božieho slova v moci Ducha Svätého. Poznávaj a používaj tento meč. Hľadaj naplnenie Duchom Svätým. Chváľ Pána, spievaj oslavné piesne, ktoré sú mocnými prostriedkami v duchovnom boji. Treba si uvedomiť, že náš boj nie je proti telu a krvi, nie proti ľuďom, ale proti duchovným mocnostiam temnoty, ktoré pôsobia v ponebeských oblastiach. Víťazstvo nad nimi môžeme mať len vtedy, ak svoj život plne podriadujeme Bohu (Jk 4:7, Zj 12:11).

7. **Keď sám nestačíš,** zdôver sa o svojich bojoch skúsenejším bratom. Diablovou taktikou je, našepkávať: „Nepovedz to nikomu, len sa tráp sám. Aj tak ťa nikto nepochopí!“ – Never tomuto klamstvu!

8. **Nevzdávaj sa ani vtedy, keď si podľahol pokušeniu.** Neobstát v pokušení je ako pád do blata. Možno si spadol preto, že si opustil Otcovu ruku. Nezostaň však ležať v blate. Rozdiel medzi prasaťom a mačkou je ten, že kým prasia sa cíti dobre v blate, mačka okamžite vyskočí a začne sa umývať. I keď si neobstal v pokušení, povstaň, čiň pokánie a chod' ďalej. Diablovou taktikou je, aby ťa dostal do pasce hriechu a potom ti ukáže povraz alebo otravu ako jediné riešenie. On ťa chce zničiť. Nikdy to neprijmi! Máme Veľkého, ktorý sa po pravici Otca prihovára za nás. On nás učí v tomto novom živote chodiť, bojovať a zvíťaziť. Novú šancu nemôžeme však brať ľahkovážne, s ľahostajným postojom. Uvedomme si, že pád do hriechu v nás pôsobí nepokoj, zármutok a zarmucuje tiež nášho nebeského Otca. Nie je Božou vôľou, aby kresťan bol neustále gniavený pádom do hriechu, ale aby zvíťazil nad pokušením. On nedopustí na nás pokušenie nad naše sily, len také, ktoré unesieme a ktoré je potrebné k našej výchove a duchovnému rastu. Zároveň nám ukáže aj východisko z pokušenia von. Nech ti Pán dá víťazný a radostný kresťanský život! Nech ti v tom pomôžu aj tieto riadky!

10. ETIKA SLUŽBY S DUCHOVNÝMI DARMÍ – SVÄTÉ POMAZANIE ČI IMITÁCIA?

A. Úvod

Z rôznych strán sveta k nám prichádzajú už niekoľko rokov správy o zvláštnych nových prejavoch, ktoré sa dejú v spoločenstvách kresťanov. Ba, nielenže správy prichádzajú, neobvyklé prejavy sa dejú v niektorých – hlavne v nových, charizmatických – zboroch aj u nás na Slovensku. Svojou zvláštnosťou vyvolávajú na jednej strane obdiv, na strane druhej obavy úprimných kresťanov. Na veľkolepých, atraktívnych konferenciách, evanjelizačných zhromaždeniach dominuje silná hudba a dejú sa rôzne neobvyklé veci: padanie, smiech (vraj v Duchu Svätom), štekание, výskot, krik, skákanie, behanie dookola a iné. Pozorovatelia konštatujú, že väčšina týchto veriacich považuje doktrínu biblického učenia, osobné posvätenie a etiku každodenného kresťanského života, či dobročinné služby za druhoradé a odsúva ich na vedľajšiu koľaj. Najnovšia vlna týchto prejavov je známa pod názvom „torontské požehnanie“.

Hodnotenie tohto fenoménu je rôzne – od kategorického odmietnutia až po nadšené a nekritické prijatie. Niektorí kresťania ho zaradili medzi masové psychózy a extatické úlety, druhí za najčerstvejší prejav Ducha Svätého. Zbor „Vinice“ v Toronte sa stal pútnickým mestom, kde prichádzajú charizmatickí kresťania z celého sveta kvôli určitému typu zážitku. Ako sa orientovať?! Chceli by sme vedieť jasné „áno“ či „nie“, je to „zhora“ alebo snád „zdola“? Niektorí majú názor, že z toho, čo sa v Toronte alebo v „torontskom hnutí“ deje, 60% je práca Ducha Svätého a zvyšok sú duševné prejavy. Iní sa domnievajú, že je to opačne alebo percentuálny pomer duchovných a duševných prejavov je iný. Všeobecne je známe porekadlo, že nie je správne z vaničky so špinavou vodou vyliat' i dieťa, avšak ani naopak, dieťa nechať vo vaničke, ale v studenej a špinavej vode. Ani v tejto záležitosti sa nedá zaujať jednoznačné, „čiernobiele“ stanovisko. Dokonca, reakcie na 100%-né prejavy Ducha Svätého v službe Pána Ježiša na rôznych miestach boli rozličné a percentuálne iné. Niekde boli zázračné uzdravenia a veľká radosť, na iných miestach zmiešane, radosť a pohoršenie, inde reakcia démonov, krik a lomcovanie sa. Koreň problémov nespočíva predovšetkým v prejavoch, ale v pôvode služby, v služobníkoch. Do akej miery je totiž služba účinkujúcich v súlade s Bibliou, do akej miery sú služobníci čestní a sú skutočne pod vedením Ducha Svätého? V živote Pána Ježiša to bolo 100%-né. Ani jeden služobník však nie je dokonalý, každý sa môže myliť, no neustále úmyselné imitovanie pôsobenia Ducha Svätého nie je v žiadnom prípade, ani v najmenšej miere prípustné. Je to veľmi nebezpečné a neprijateľné. Prijatie či neprijatie týchto prejavov teda nie je predmetom dohody, ale úprimného rozsudzovania.

B. Dôležitosť rozsudzovania

Podľa Iz 5:20 je veľmi nebezpečné zlé veci považovať za dobré a dobré veci za zlé. Je nebezpečné za prácu Ducha Svätého prijať niečo, čo ňou nie je, čo nie je nič iné než ľudská manipulácia (fyzická či psychická), čo je výslovne nebiblické, ba eventuálne či evidentne démonické. Naopak, tiež je veľmi nebezpečné odmietnuť druh doteraz nepoznaného požehnania, ktorým Boh občas navštevuje svoj ľud. Preto je potrebné tieto prejavy úprimne rozsudzovať. Nech je niečo hocíjaké atraktívne alebo populárne, čo mnohí schvaľujú, vychvaľujú či obdivujú. Hoci keby aj anjel z neba zvestoval niečo, čo je v rozpore s Bibliou, nemôžeme a nemáme prijať.

Ani jeden úprimný kresťan nemôže povedať, že tieto prejavy nepotrebujú rozsudzovanie. Boží služobníci sa nikdy neurazia ani sa neboja kontroly. To čo je od Boha obstoí a to, čo nie je od Boha, nech je odstránené.

S veľkou ľútosťou sledujem nezáujem a ľahostajný postoj ľudí voči pravde. (IL: Jeden grécky mudrc za jasný deň s lampou v ruke po meste niečo hľadal. „Čo hľadáš?“ – „Pravdu!“ – „Ty blázon...“ – posmievali sa mu.) Veľkú časť ľudí charakterizuje úplný nezáujem, apatia, nihilizmus. Akoby pravda neexistovala či poznanie pravdy nebolo až také dôležité, alebo pravdu nebolo možné poznať. Napriek tomu všetkému pravda existuje a ignorancia, nevera nič nezmení na tejto skutočnosti. Pravda zostáva pravdou aj keď ľudia v pravdu neveria a ju neprijímajú. Nebo a zem pominie, ale večná pravda, Slovo Božie zotrva až na veky. Na druhej strane ľudia sú príliš dôverčiví. Čo všetko považujú za pravdu, čomu všetkému veria! Horoskopom, nebiblickému učeniu o očistci, veria zázračnej moci amuletov, legendám, poverám, všetkému, čo sa nenachádza v Biblii, alebo kým nevysvitne, že sa to nachádza v Biblii. Mnohí (aj veriaci) bez výberu hltajú a prijímajú každú novotu a každú senzáciu. Za tretie, mnohí sa kľčovito pridŕžavajú náboženských tradícií, o ktorých azda už tisíckrát sa dokázalo, že sú ďaleko od pravdy. Tradícia a cirkevné dogmy sú veľkou prekážkou návratu k biblickým pravdám a sú často považované za dôležitejšie, než Božie slovo a úprimná túžba po pravde.

Pán Ježiš a apoštolovia vopred varovali Boží ľud pred falošnými zázrakmi a na príchodom falošných učiteľov a prorokov. (Mt 7:15-20, 12:33, 24:23-24, Lk 21:8, 1Tim 4:1, 2Tim 4:3-5, 2Tes 2:9-12).

Verím, že ani jeden úprimný kresťan nechce, aby bol ovládaný duchom bludu. Milovať pravdu je veľmi dôležité, lebo v posledných časoch Boh dopustí, ba pošle mocné pôsobenie bludu na tých, ktorí nemilujú pravdu (2Tes 2:9-12). Mnohí sa odvracajú od pravdy k bájkam, lebo majú svrbľavé uši a budú počúvať učenie démonov (1Tim 4:1, 2Tim 4:3-5). Preto potrebujeme pravdu úprimne hľadať, poznať, skúmať, rozoznať a nasledovať. „Písmo hovorí: „Neverte každému duchu, ale skúšajte duchov, či sú z Boha. Lebo mnohí falošní proroci vyšli do sveta“ (1Jn 4:1). Skúšajte a rozoznávajúte duchov!

1. K rozoznávaniu a poznaniu Božej vôle však potrebujeme:

- a) vydať sa Bohu v živú obeť účelom rozumnej bohoslužby (Rim 12:2),
- b) nepripodobňovať sa tomuto svetu,
- c) premenu obnovením zmysľania,
- d) zdravý a tvrdý duchovný pokrm (Žid 5:13-14),
- e) dar Ducha Svätého rozoznávať duchov (1Kor 12:10).

Dôležitosť rozsudzovania (biblické citáty): Rim 12:2, 1Kor 2:14-15, Ef 4:14,15, 5:10,17, Fil 1:10, 1Tes 5:21, Žid 4:12-13, 5:13-14, rozsudzovať dary, prorockto 1Kor 14:29,32, duchov 1Jn 4:1, 2Pt 1-3, rozsudzovanie duchov ako dar Ducha Svätého 1Kor 12:10.

Pri rozoznávaní falošných peňazí je najdôležitejšie dobre poznať poznávacie znamenia pravých bankoviek. Každá bankovka, ktorá nie je taká ako pravá, ktorá neobsahuje všetky znaky, je falošná. Veľmi odlišné bankovky na prvý pohľad ľahko rozozná každý obchodník a sú podozrivé aj laikovi. Najúspešnejšie sú však falzifikáty, ktoré sa najviac podobajú originálu.

V duchovnej oblasti sú najnebezpečnejšie tie prejavy, ktoré sú najviac pravdepodobné. Je ľahké rozoznať a odmietnuť prejavy, ktoré sú jednoznačné démonské.

Základom kresťanskej viery, učenia, morálky, života, praktickej i duchovnej služby je Biblia. Je základom aj pre rozsudzovania darov Ducha Svätého a prejavov rôznych mocí.

2. Gamálieľova prorocká rada a jej význam dnes

Existujú prejavy, ktoré sú zjavne a jednoznačne falošné a neprijateľné. Sú však aj také, ktoré síce sú nové a neobvyklé, ale nie sú jednoznačne falošné. Vyliatie Ducha Svätého v svojom čase bolo tiež neznámou udalosťou. Aj vtedy sa mnoho ľudí pýtalo: „Čo to má byť?“ (Sk 2:12-13). Trocha neskôr, keď apoštolovia v Jeruzaleme v moci Ducha Svätého svedčili o zmŕtvychvstalom Ježišovi, skrze ktorého meno a moc na mieste bol uzdravený človek, ktorý bol chromý od narodenia, členovia židovskej veľrady boli bezradní a pýtali sa: „Čo to má byť?“ Uvážnili apoštolov, ale zrazu apoštolovia stáli pred nimi. Oni sa znova bezradne pýtali: „Čo to má byť?“ Vtedy sa ozval medzi nimi jeden múdry muž, učiteľ Zákona menom Gamálieľ a vyriekol jednu, doteraz platnú múdru radu: „Ak je tá rada z ľudí alebo to dielo, rozpadne sa; no ak je z Boha nebudete ho môcť skaziť, aby ste snáď neboli nájdenní ešte i ako takí, ktorí sa boria s Bohom.“ (Sk 5:38-39).

Tzv. „torontské požehnanie“ je hnutie, ktoré má i spoločné znaky, ale zároveň mnoho špecifických podôb, variácií aj odchýlok. Nie je možno teda paušalizovať či generalizovať, alebo ho jednoznačne označiť nálepkou „dobré“ alebo „zlé“. Preukázateľne sa tu mieša Božie pôsobenie so zreteľnými ľudskými faktormi. Jedni argumentujú tým, že toto požehnanie ľuďom pomáha a privádza ich bližšie k Bohu, iní poukazujú na jeho škandálne stránky. Oboje tu iste sú, a takto to bolo vždy vtedy, keď v dejinách pôsobil Duch Svätý. Každé prebudenecké hnutie malo isté pozitívne resp. i negatívne stránky či „*detinské choroby*“, z ktorých neskôr hnutie **vyrástlo**, a **vykryštalizovalo** sa z neho trvalé Božie dielo alebo **zjavne zostalo v blude** či podľa slov Gamálieľa, **zaniklo**.

Aj v prípade čisto Božieho pôsobenia vždy boli tí, ktorí sa ku prebudeniu pridali, a zároveň sa vždy našli takí, ktorí Božie zjavenie a dary milosti diskreditovali alebo zneužili. Už v dobe Pána Ježiša boli reakcie na Jeho službu na rôznych miestach rozličné. Niekde boli zázračné uzdravenia a veľká radosť, na iných miestach zmiešane, radosť i pohoršenie, inde reakcia démonov, krik a lomcovanie sa. Reakcia farizejov a zákonníkov bola: „*Mocou Belzebuba vyháňa démonov*“. (Mk 3:22).

Počas stáročí cirkevných dejín, počas rôznych a neustále opakujúcich vln duchovnej obrody cirkvi vždy existovali pozitívne hodnoty aj negatívne prejavy, ktoré neboli na osoh prebudeneckého hnutia. Napríklad, počas reformácie: vedľa odhalených právd Písma vieme, že niektorí reformátori v mene očistenia cirkvi dali popraviť kresťanov inej viery. Luther – tvrdý antisemita, tiež vydal k poprave vzbúrených sedliakov, Kalvín dal upáliť nepohodlného kritika Serveta a predsa, reformácia ako hnutie obnovy cirkvi, mala jednoznačne svoje pozitívne hodnoty. Letničné hnutie tiež malo svoje detské choroby, z ktorých časom vyrástlo, ba na mnohých miestach žiaľ aj „*zostarlo*“. Dnes už je zjavné, že vo svojom čase bolo veľmi nebezpečné ho rýchle odsúdiť tzv. „*Berlínskym prehlásením*“ niektorých cirkevných denominácií. Dnes z určitého časového odstupu, podľa ovocia a skúseností môžeme vidieť, že to bolo unáhlené odsúdenie, ktoré spôsobilo veľa bolestí a poškodilo dielo evanjelia. Neskôr tie „*detské choroby*“ pominuli, teologické nedorozumenia sa vyjasnili, Pán sa priznal k „*letničnému hnutiu*“. Denominácie, ktoré „*Berlínske prehlásenie*“ podpísali a doposiaľ neodvolali, skostnateli, lebo nepoznali „*Božie navštívenie*“. Hodnotenie uplynulých hnutí podľa ovocia je jednoduchšie pre časový odstup a dostatok informácií než hodnotenie hnutí, ktoré prebiehajú v súčasnosti. Vo víre času často nemáme ani dostatok informácií alebo informácie sú rôzne a časový odstup žiadny.

Na každej jabloni rastú dobré jablká (tých je väčšina), ale nájdeme aj cvrknuté, nahnité a červivé. Znamená výskyt tých niektorých nahnitých, že strom je zlý. Máme ho teraz celý vyťať? Múdry hospodár ho nevytne, ale počká na zber, aby kvôli unáhlenému rozhodnutiu na základe niekoľko zlých neprišiel o niekoľko metrákov dobrých a zdravých jabĺk. Zároveň však urobí opatrenie, aby strom bol uzdravený a prinášal ešte lepšie a viac ovocia. Pán Ježiš nám radí: „*Po ovocí ich poznáte.*“ (Mt 7:16). To nebude hneď, takže pozor na dva extrém: unáhlene odsúdiť nejaké nové hnutie pre neobvyklé prejavy, ktoré možno narušujú našu tradíciu či liturgiu na jednej strane, alebo obhájiť ho za každú cenu na strane druhej. Prvý skrýva nebezpečenstvo farizejov (alebo stredovekej cirkvi), ktorí nepoznali čas Božieho navštívenia, druhý extrém zas môže viesť ku křčovitému znásilneniu Písma a tak do nebezpečného bludu.

Ani tzv. „*torontské hnutie*“ nemôžeme jednoznačne so všetkými svojimi prejavmi prijať ani zásadne zavrhnúť, potrebujeme sa však vedieť zorientovať! Merítka máme, sú nimi Písmo a skúsenosti Božieho ľudu.

Ide tu predovšetkým o porozumenie toho, čo je „*biblické*“ a čo je „*nebiblické*“, ako aj o porozumenie Duchu Svätému a Jeho práce. Potrebujeme si teda predovšetkým vyjasniť niektoré zásadné pojmy.

C. Čo to je biblické alebo nebiblické?

Za „*biblické*“ bežne považujeme to,

1. čo sa v Biblii výslovne vyskytuje, o čom je zmienka v Biblii.
2. čo nie je v Písme výslovne zakázané,
3. čo zodpovedá „*duchu Písma*“, čo je v súlade s jeho celkovým zameraním, čo zodpovedá Božej vôli ako to z Písma poznáme. „*Nebiblické*“ je to, čo tomu nezodpovedá.

V tomto chápaní prívlastky „*biblické*“ – „*nebiblické*“ sú nám veľmi málo platné. Každý z nás ich používa podľa toho, ako Písmo číta a ako mu rozumie.

Sú veci, ktoré by sme radi označili za „*nebiblické*“, no v Biblii sa o nich môžeme dočítať. Ani nie v negatívnom svetle, predsa pre nás nezvyčajným a čudným spôsobom. Sú skúsenosti, ktoré nevieme prijať ani si ich predstaviť. V Biblii sa stretneme s množstvom prípadov, keď Boh jednal veľmi neštandardne, neobvykle, ba až bizarne, zvláštne a čudne. Napríklad, Boží príkaz Abrahámovi, aby obetoval svojho syna, prorokovi Ezechieli, aby si pripravoval jedlo na ľudskom truse, alebo príkaz inému prorokovi, Hozeášovi, aby si vzal za ženu prostitútku. Pohoršujúce bolo aj to, keď Pán Ježiš uzdravil slepého zmesou slín a blata. Čo by sa stalo, keby dnes niektorý evanjelista robil podobne? Považovali by sme to za „*biblické*“? A predsa to je biblické!

Myslím, že sa zhodneme na tom, že nemôžeme všetko to, čo sa v Písme vyskytuje, prehlásiť za „*biblické*“. Väčšina kresťanov súhlasí, že vojna nie je „*biblická*“. V Biblii však môžeme čítať o mnohých vojnách. O interrupcií a eutanázií zas nečítame v Biblii, predsa môžeme jednoznačne prehlásiť, že sú to „*nebiblické*“ záležitosti.

Biblia reguluje predovšetkým vieroučné doktríny, potom etické normy kresťanského života. Teda to, čo zodpovedá Božej vôli tak, ako to poznáme z Písma. V týchto oblastiach jasne môžeme a musíme vedieť, čo je a čo nie je „*biblické*“, či to už chápeme podľa litery alebo „*v duchu Biblie*“. Tretia oblasť rozsudzovania „*biblického*“ či „*nebiblického*“ je oblasť individuálnych či skupinových skúseností ľudí s Bohom. Tieto skúsenosti majú veľmi širokú škálu, preto na tejto oblasti nie je možné stručne a jednoznačne určiť, čo je „*biblické*“ a čo nie.

Prejavy vo svetle Božieho slova

a) Smiech (Žalm 126:1-2, Jb 8:20-21), Pán sa smeje (Žalm 2:4, 37:17, 59:9). Svätý smiech nie je „*rehotanie*“ do mikrofónu, nie je reakciou na vtipkovanie kazateľa, ale môže byť intímnu záležitosťou s Bohom, spôsobom a podľa poriadku hovorenia jazykmi (1Kor 14) alebo výsledkom a známkou nepohoršujúcej úprimnej a ozajstnej radosti v Duchu Svätom.

b) Tanec, skákanie, nemôže byť súčasťou každodennej liturgie (Výzva: „*Podťe dopredu pred pódium tancovať!*“). Kresťanská zábava v každej forme je slabým základom pre skúšky viery v budúcnosti (Mt 7:26-27).

c) Váľanie sa na zemi v křčoch, krik, kikiríkanie, štekánie a iné zvieracie zvuky – v prípade posadnutosti.

d) Padanie

- ♦ Prirodzené, vedomé – hodiť sa na tvár pred niekým, k nohám niekoho – úcta, úpenlivá prosba, pokánie za ľud, prihováranie sa za niekoho, prejav pokornej úcty, (Abrahám – 1M 17:3,17, Mojžiš a Áron, – 4M 14:5, 16:4, 22, 45, 20:6, Jozua – Joz 5:14, 7:6, Ruť – Rt 2:10, Joáb pred Dávidom – 2Sam 14:22),
 - Pred Pánom Ježišom: Jairus (Mt 5:22), žena chorá na krvotok (Mt 5:33), kananejská žena (Mt 7:25), učeníci (Mt 17:6), Peter (Lk 5:8).
 - Kornelius pred Petrom (Sk 10:25).
 - Starci v Zj 5:8.
 - Ján pred anjelom (Zj 19:4,10, 22:8).
- ♦ Úžas, zľaknutie sa, (žalárnik po zemetrasení – Sk 16:29).
- ♦ Satan si nárokuje úctu – traja mládenci pred zlatým obrazom (Dan 3:5, 10), pokušenie Pána Ježiša, (Mt 4:9, Lk 4:7), šelma (Zj 13:15).

♦ Padanie dopredu, dozadu

- Pád bezbožných dozadu, na celú dĺžku – kráľ Saul u veštkyne (1Sam 28:20), vojaci pri zajatí Pána Ježiša (Jn 18:6), Ananiáš – pád k smrti (Sk 5:5).
- Pád na tvár pod Božou mocou – Ezechiel (Ez 1:28-2:2, 3:23-24, 43:3, 44:4), Daniel (Dan 8:17, 10:9), ap. Ján na Patmose pred Pánom (Zj 1:17).
- Neurčité – kňazi v Jeruzalemskom chráme (1Kráľ 8:10-11), Saulove obrátenie /vtedy ešte bol neveriaci/ (Sk 9:4, 26:14).

D. Čo je prácou Ducha Svätého a čo nie je?

Druhou otázkou je: Čo je prácou Ducha Svätého a čo nie je? Alebo otázku môžeme položiť inak: Keď jedná s nami Duch Svätý, robí to len s naším duchom alebo niečo aj našou dušou či s naším telom?

Znovuzrodenie (spasenie, obrátenie človeka) je nesporne predovšetkým duchovnou záležitosťou. Deje sa v oblasti nášho ducha, avšak zasahuje aj oblasti duše (rozum, vôľa a pocity). Túto duchovnú záležitosť, ktorá sa deje na základe vôľového rozhodnutia (v duši), usvedčením Ducha Svätého, často aj argumentmi pre rozum (v duši), človek často veľmi intenzívne prežíva aj citovo (v duši). Nie je divom, keď pri obrátení ľudia plačú, alebo sa pri prijatí a prežívaní odpustenia hriechov radujú a smejú. Spása človeka je teda predovšetkým duchovnou záležitosťou a je zvrchovaným dielom Božej milosti skrze pôsobenie Ducha Svätého. Predsa, táto duchovná skúsenosť sa týka aj ľudskej duše, teda myseľ, vôľu aj pocity.

Aj v ďalšom procese duchovného rastu a kresťanského života je zúčastnený celý človek. Kazateľ predkladá poslucháčom pravdy Písma a jeho zámerom je, aby oslovil ľudskú dušu, predovšetkým myseľ a vôľu. Pritom Duch Svätý spolu účinkuje a ľudia na kázané slovo často reagujú aj citovo, emocionálne. Teda kazateľ (charizmatik či evanjelikál) nejakým spôsobom apeluje na ľudskú dušu v nádeji, že jeho kázanie bude mať účinok, ľudia urobia rozhodnutie, nechajú sa Božím slovom a Duchom meniť a formovať. Kazateľ teda legitímne môže apelovať na ľudské rozhodnutie za predpokladu, že pamätá na to, že aj najlepšie kázanie zostáva bez účinku, keď Duch Svätý zvestované Slovo neoživí a nevloží do srdca poslucháčov.

To čo musíme považovať za neprípustné, je vykonať akýkoľvek citový či psychický nátlak. Posolstvo je síce naliehavé, ale jeho naliehavosť nesmieme zvýšiť ľudskou technikou. Za ľudskú techniku treba považovať niektoré umelo emocionálne prejavy kazateľov, rôzne psychické „chytáky“, psychické prípravy ľudí zámerom dosiahnuť viditeľný efekt. Tu môže hrať veľkú rolu aj to, čo predošlé stáročia nepoznali, totiž zvukotechnika. Pomocou vhodnej hudby, rytmu a hlasitosti je možné manipulovať a „robiť zázraky“. Nie však Božie. Hudba a spev môže slúžiť k oslavovaniu Boha, nesmie však byť nástrojom úmyselnej manipulácie s ľuďmi. Je teda zlé všetko vyumelkované, nahrané a nepoctivé. Je zlá každá manipulácia a vyhľadávanie vonkajších prejavov, rôzne manipulácie pri službe so vzkladaním rúk. Pozor! Žiadnym strkaním ani jemným tlakom (či žmurkaním na spoluslužobníka) nemusíš „pomáhať“ Duchu Svätému, aby ten za ktorého sa modlíš, padol, aby ľudia skrz TVOJU SLUŽBU uvideli atrakciu! V mene úcty k Duchu Svätému a v záujme všetkých zúčastnených, teda tých, ktorí slúžia, i tých, ktorým je slúžené, sme povinní sa navzájom napomínať a upozorňovať na ľudskú snahu suplovať Ducha Svätého. Manipuláciu proste nemôžeme trpieť. Najčastejšie, keď sa niekto za niekoho modlí a podvedome či vedome chce, aby ten človek padol. Nevylučujeme možnosť padania, ale buďme čestní. Keď to koná Duch Svätý, nech koná, ale keď On to nekoná, nerobme to my pre zvláštny efekt a atrakciu! Zásadne nevylučujem padanie a možnosť týchto prejavov pod mocou a pôsobením Ducha Svätého, avšak zo svojich skúseností zodpovedne môžem povedať, že nie v každom prípade je pôsobením Ducha Svätého to, čo sa Mu pripisuje. Hlavne, slúžiaci bratia majú veľkú zodpovednosť tieto prejavy nielen poctivo rozsudzovať, ale byť čestní a poctiví pri službe s duchovnými darmi stopercentne, nehľadať za každú cenu len teatrálnu atrakciu, lebo imitovať, napodobňovať prácu Ducha Svätého je veľmi odvážne a nebezpečné. Už v Starom zákone Boh veľmi prísne, smrťou trestal tých, ktorí sa pokúsili imitovať sväté pomazanie, pripraviť niečo podobného alebo obetovať nejakým „cudzím ohňom“ (2M 30:22-38, zvlášť: 31-33, 37-38, 3M 10:1-2). Veríme, že to starozákonné sväté pomazanie je predobrazom práce, moci, prejavov, darov, pomazania Ducha Svätého, kým kadenie je predobrazom novozákonného, v Božích očiach prijemného uctievania.

Túžba po citovom prežívaní Božej blízkosti však nie je nič nelegitímneho, ba je to niečo žiadúce. Dávid vo svojich žalmoch nezakryte hovorí o svojom citovom živote, ako veľmi túži Božiu prítomnosť intenzívne prežívať aj citovo. Aké výrazy používa pri opísaní svojho vzťahu k Bohu! Pre Dávida modlitba nebola len intelektuálnym cvičením. Môžeme čítať ako Dávid plače a ako sa raduje v Božej prítomnosti. Vyučujeme, že máme chodiť vo viere a nie videním, že Boh je s nami aj vtedy, keď to necítíme. Je to pravda, ale na druhej strane nie je nič zlého na tom, keď kresťan túži Božiu blízkosť aj citovo intenzívne prežívať. Myslím, že Boh chce, aby sme po tomto prežívaní túžili. Citové zážitky nie sú zlé, zrelý kresťan však vie, že nie citové zážitky dokazujú zrelosť. Citové zážitky majú väčší význam práve pre nezrelých ľudí alebo pre tých, ktorí potrebujú citové uzdravenie. To však neznamená, že zrelí kresťania citové zážitky nepotrebujú či známkou zrelosti kresťanského života je absencia citových zážitkov. Ba naopak, absencia citových zážitkov je často známkou vysychajúceho kresťanského života. Bez citových zážitkov život kresťana vysychá.

Duch Svätý môže spôsobiť duševné zážitky, prejavy. V tom nie je nič zlé. Nie každý duševný zážitok či prejav je však od Ducha Svätého. Samozrejme, sú prirodzené, obyčajné ľudské duševné prejavy, ale prameňom duševných prejavov môže byť aj satan. Aj satanisti, špiritisti majú nadprirodzené duševné zážitky, prejavy náboženského charakteru. Budhisti, hinduisti, mohamedáni, africkí šamani, katolícki mystici atď., majú pri náboženských úkonov hlboké duševné zážitky.

Je nebezpečné prirodzené duševné prejavy považovať za prejav Ducha Svätého, ale ešte nebezpečnejšie je považovať pôsobenie falošného či nečistého ducha za prácu Ducha Svätého. Najnebezpečnejšie je však opačné – prácu Ducha Svätého považovať za ľudskú machináciu, ba za pôsobenie nečistého ducha.

Je potrebné rozlíšiť prejavy v službe účinkujúcich a rekciu u prítomných účastníkov. Koreň problémov nespočíva predovšetkým v prejavoch a reakciách u prítomných účastníkov, v obecenstve, ale v pôvode služby, v služobníkoch. Do akej miery je totiž služba účinkujúcich v súlade s Bibliou, do akej miery sú služobníci čestní a sú skutočne pod vedením Ducha Svätého. Preto je predovšetkým potrebné rozsudzovať prejavy u slúžiacich a účinkujúcich. Najhoršie by bolo, keby účinkujúci boli pod vplyvom falošných duchov, ktorí by chceli imitovať moc Ducha Svätého a najnebezpečnejšie pokušenie pre slúžiacich je úmyselne imitovanie práce Ducha Svätého kvôli popularite a hľadaniu atrakcií, prejavov za každú cenu, osobného prospechu, prosperity, slávy, teda snaha nečestným spôsobom „pomáhať“ Duchu Svätému.

Prejavy u poslucháčov či prítomných účastníkov obecenstva sú rôzne podľa ich duchovného či psychického stavu, viery či dôverčivosti:

- Prirodzené duševné prejavy.
- Prejavy 40 – 60 – 80%-né duchovné či duševné - rôzne?
- Duševné prejavy pôsobením Ducha Svätého. V živote neobrátенých, neočistených, eventuálne posadlých môže dôjsť pôsobením Ducha Svätého ku konfrontácii a reakciám nečistých duchov a tým aj prejavom neobvyklých duševných či telesných reakcií (krik, plač, kŕče, trasenie sa...).
- Duševné prejavy pôsobením zlého ducha.

Hľadanie duševných zážitkov za každú cenu, bez úprimného hľadania Božej vôle v svojom živote, prijatie rôznych prejavov a vplyvov bez kritického rozsudzovania je nebezpečné. V takýchto prípadoch je len krok z oblasti prirodzene duševného do oblasti démonického.

E. Čo je rozdiel medzi prácou Ducha Svätého a reakciou ľudských bytostí na „Božiu prítomnosť“?

Je nesprávne považovať trasenie, krik, padanie, revanie za prejavy Ducha Svätého. To sú prejavy rýdzo ľudské, telesné i duševné. V skutočnosti ide o prejavy, spôsobené prítomnosťou či pôsobením Ducha. Tento rozdiel je podstatný a veľmi dôležitý. Prejavy – škandálne, pohoršujúce a podivné – sú „biblické“ v tom zmysle, že v Písme o nich čítame. V Biblii nájdeme popis zvláštnych a vôľou neovládateľných reakcií tých, ktorí sa ocitli v Božej prítomnosti: padnutie na zem, trasenie, nemota, mdloba, príbehy kráľa Saula, Ezechiela, Daniela, Pavla, Jána a ďalších. Tieto prejavy však nie sú priamymi prejavmi Ducha Svätého, ale reakciami ľudí na pôsobenie Ducha Svätého. Nie je teda správne hneď všetko, čo sa deje na týchto zhromaždeniach považovať za „prejavy Ducha Svätého“. Prejavy Ducha sú opísané v 1Kor 12:7. Príklady, ktoré tu Pavol uvádza, sú evidentné formy, akými Boh prehovorí k človeku zrozumiteľne, či už verbálne (slovo múdrosti, známosti, rozoznávania duchov, proroctvo, výklad jazykov) alebo skutkami zjavujúcimi jeho moc a slávu (dary uzdravovania, činenie divov a zázrakov). Prejavy Ducha Svätého sú dané k spoločnému úžitku. To znamená, že ostatní kresťania sú zároveň budovaní, napomínaní a potešovaní (1Kor 14:3-4). Nedá sa to však vzťahovať na krik a zmietanie sa. Tieto prejavy však môžu byť pre dotyčného jednotlivca užitočné. Prejavy Ducha Svätého majú byť prinášané v rámci poriadku (1Kor 14:30-33), a je možné ich v zmysle korekcie ovládať. Neovládateľnosť prejavov v „torontskom hnutí“ potvrdzuje, že sa tu nejedná o „prejavy Ducha Svätého“, ale môže sa jednať o ľudskú reakciu na prejavy Ducha. V praxi tu však hrozí nebezpečenstvo snahy o imitáciu prejavov a manipulovanie s ľuďmi. Prívrženci „torontského požehnania“ tiež uznávajú, že celý rad prejavov nie je vypôsobený Duchom Svätým ale sú len duševné prejavy. Podobne aj odporcovia tohto hnutia dobre poznajú biblické príklady neovládateľných reakcií na Božiu prítomnosť. Vedia, že Božiu prítomnosť sa nedá obmedziť a preto pripúšťajú resp. nevylučujú možnosť ich výskytu aj dnes. Napriek rezervovanosti a kritickému postoju teda aj táto skupina rešpektuje Božiu zvrchovanosť a prejavuje úctu k Duchu Svätému.

Priaznivci sa mýlia v tom, že veria, že tieto vonkajšie prejavy sú kedykoľvek opakovateľné. Podobne tomu, čo raz skutočne prežili ako autentické Božie navštívenie, dokazujú opäť Božiu prítomnosť. Prepádajú ilúzii, že keď sa bude správnym spôsobom očakávať, zážitok Božieho zvláštneho pôsobenia je možné zopakovať, reprodukovať. Väčšina z nich vie veľmi málo (alebo nechce vedieť, či práve veľmi dobre vie!?) o ľudskej duši, o jej manipulovateľnosti a neuvedomujú si, ako veľmi pôsobí hlasná hudba, dunivý rytmus, naliehavé opakovanie a atmosféra davu na podvedomie.

Tí druhí, teda odporcovia sa mýlia v tom, že veria, že Božie jednanie bude vždy pochopiteľné a hlavne, že nás nebude pohoršovať. Prepádajú ilúzii, že prijateľné je len to, čo človek môže premyslieť, analyzovať a vedome prežívať. Paradoxné je, že aj oni podceňujú podvedomie v tom zmysle, že uzdravenie duševného zranenia sa často deje v sprievode emocionálne silných zážitkov, ktoré navonok môžu byť škandálne a poburujúce zdravý rozum, ale subjektívne sú prežívané uvoľňujúco, oslobodzujúco a uzdravujúco. Zdravý rozum tu nie je vždy najlepším radcom. Boh niekedy prijímal alebo sám konal, či prikázal to, čo je proti ľudskému či spoločenskému bontónu (Dávid chválil Pána v spodnom prádle). Božie „bláznivé“ je múdrejšie a silnejšie než ľudia. Samozrejme z týchto príkladov a individuálnych skúseností nemôžeme robiť doktrínu, teológiu alebo novú charismatickú liturgiu. Pri študovaní cirkevných dejín tiež môžeme sledovať okamihy, keď sa diali až neuveriteľné pohoršujúce a „bláznivé“ veci. Oficiálna cirkev tieto prejavy v prebudeneckom hnutí vtedy odsudzovala, avšak dnes je ich pravosť - a ich pozitívny dopad na spoločnosť a na cirkev vôbec - historicky overená a potvrdená. Sme vďační Bohu za to, čo učinil a vážime si múdrych Božích mužov, ktorí našli biblickú rovnováhu medzi „*budte plnení Duchom*“ a „*budte triezliví, lebo protivník obchádza*“.

F. Úvahy Dereka Princea

<Najprv potrebujeme pochopiť, že sám ten fakt, že nejaký prejav je neobvyklý, alebo dokonca celkom mimoriadny, ešte nemusí znamenať, že nie je od Boha. V Starom zákone Boh požaduje od svojich prorokov, aby robili niektoré mimoriadne veci. Izaiáš musel tri roky chodiť nahý a bosý (Iz 20:1-3). Ezechiel mal ležať 390 dní na ľavej strane a 40 dní na pravej strane a tak si mal pripravovať jedlo na ohni z kravského trusu (Ez 4:4-15). V evanjeliách Ježiš sám uzdravil hluchonemého tak, že so slinou dotkol jeho jazyka (Mk 7:32-35). Neskôr uzdravil slepého tak, že zo svojej sliny urobil blato a pomazal ním oči toho muža (Jn 9:6-7). Mnohé veci, ktoré sa diali v prvotnej cirkvi a sú popísané v knihe Skutkov, by v mnohých dnešných spoločenstvách boli považované za veľmi neobvyklé.

*Je teda na mieste pristupovať k neobvyklým prejavom s opatrnosťou, nie však s bezobsažnou, negatívnou skepsou. Kedykoľvek sa cirkev dostáva do nadprirodzeného sveta, vždy to otvára nové vzrušujúce možnosti služby, ale zároveň nás to vystavuje novým formám nebezpečenstva. Biblia jasne ukazuje – a dejiny cirkvi to hojne potvrdzujú, že satan je v nadprirodzenom svete doma a že pripravuje zvláštne pasce a nástrahy tým kresťanom, ktorí vkročia do nadprirodzeného sveta. Zvlášť, pokiaľ ide o „posledné dni“, je nebezpečím, pred ktorým nás Biblia varuje, práve oklamanie. Máme pokyn, aby sme „všetko skúmali a dobrého sa držali“ (1 Tes 5:21). Akí by sme mali byť, aby sme mohli uplatniť zodpovedajúce skúšobné testy? Odpoveď je v ep. Židom 5:14. „Ale dokonalých je tvrdý pokrm, tých, ktorí pre zvyklosť majú vycvičené zmyslové ústroje a tak spôsobilé rozsúdiť, čo je dobré a čo zlé“. Sú tu dve požiadavky. Za prvé, rozpoznanie musíme uplatňovať neustále v každej situácii, do ktorej sa dostávame. Staré príslovie „*cvičenie robí majstra*“ platí rovnako v nadprirodzenom svete ako v prirodzenom. Rozoznávanie sa musí stať súčasťou našej duchovnej púte rovnako ako modlitba alebo život v obecnosti. Po druhé, musíme si vytvoriť jedálny lístok pevnej duchovnej stravy. Povrchná znalosť niektorých všeobecne známych úryvkov Písma (hlavne v budúcnosti!) nestačí. Musíme si vybudovať pevné základy veľkých ústredných právd kresťanskej viery a naučiť sa ich používať v rôznych situáciách, ktorými prechádzame. Byť kresťanom, to je zamestnanie na plný úväzok!*

*Jednou z kritických oblastí pre rozoznanie je oddelenie duchovného od duševného. Grécke slovo pre „duchovné“ je „*pneumatikos*“ pochádzajúce priamo z „*pneuma*“, čo znamená „*duch*“. Pre slovo „duševné“ je v gréčtine výraz „*psychikos*“ pochádzajúci priamo z „*psyche*“, čo znamená „*duša*“. V angličtine však „*pneumatikos*“ je preložené ako „duševné“ – „*soulish*“, ktoré nie je bežným slovom. Preto sa namiesto neho používajú iné slová – napr. „*prirodzený*“, „*telesný*“, „*svetský*“ alebo „*citový*“. Problém spočíva v tom, že takto rôzne preklady vytvárajú dojem, že v origináli sú použité rôzne slová. Dochádza k zahmleniu dvoch skutočností: po prvé, že duševné je dôležitý a zreteľný novozákonný pojem a po druhé, že duševné a duchovné sú často vo vzájomnom konflikte (alebo sú vzájomne zameniteľné). Duša je oblasť, v ktorej pôsobí prirodzený ľudský rozum, vôľa a emócie. To je celkom odlišné od spôsobu, akým funguje obnovený ľudský duch. Kontrast, v skutočnosti vlastne naopak, medzi týmito dvoma oblasťami jasne ukazuje 1 Kor 2:14-15: „*Telesný (prirodzený – neduchovný, duševný, citový) človek nechápe veci Ducha Božieho, lebo sú mu bláznovstvom a nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať. Ale duchovný človek posudzuje všetko a sám nie je posudzovaný od nikoho.*“*

Záver je jasný. V Božom ľude sú ľudia duchovní a duševní. Duchovný človek je doma vo veciach Ducha Svätého a reaguje na ne zodpovedajúcim spôsobom. Naopak, duševný človek nemôže veci Ducha Svätého pochopiť, ale svojou reakciou ich naopak zľahčuje a prekrucuje.

Jediným nástrojom, ktorý je dostatočne pevný a citlivý, aby rozlišoval medzi duchovným a duševným, je Božie slovo. „Lebo Slovo Božie je živé a účinné a ostrejšie nad každý meč, ostrý na obe strany, prenikajúce až do rozdelenia duše a ducha, stavcov a špičky a spôsobilé posúdiť myšlienky a mysli srdca.“ (Žid 4:12). To je dôvod, prečo správne rozoznávanie môžu mať len kresťania, ktorí sa stali vyspelými skrze pravidelnou konzumáciou pevnej stravy Písma.

Chyba pri rozlišovaní medzi duchovným a duševným môže mať ničivé následky. Keď Jakob hovorí o určitom druhu múdrosti medzi kresťanmi, hovorí: „Tá múdrosť neprichádza zhora, ale je pozemská, telesná, démonská“ (Jk 3:15). Jakob tu uvádza tri štádiá ničivého úpadku. Keď kresťan prejde zo štádia skutočného duchovného do pozemského, tak je veľmi ľahko prejsť do duševného a z duševného do démonického. Zážitky alebo prejavy, ktoré boli pôvodne duchovné, sa stávajú otvorenými dverami pre činnosť démonov. Príliš často si kresťania neuvedomujú, že sa dostali zo sveta duchovného cez svet duševný do sveta démonického.

Tu je jeden príklad. Bujná, uvoľnená radosť môže byť výsledkom vzácnej práce Ducha Svätého. Boh sa raduje, keď sa Jeho ľud raduje v ňom. On miluje radostného darcu (2Kor 9:7). Avšak niekedy môžu kresťania odvrátiť zrak od Boha a začnú sa sústreďovať na svoje vlastné subjektívne zážitky. Ich cieľom sa stáva ich vlastný osobný pôžitok a ich uctievanie sa stáva akýmsi predstavením. V dôsledku je skutočná radosť nahradená povrchnosťou a neúctivosťou.

Pokiaľ si vezmeme Ježiša za vzor, nemôžeme v ňom nájsť ani stopy po povrchnosti alebo neúctivosti. Nikdy nepustil zo zreteľa účel, pre ktorý prišiel na zem – zachrániť hriešnych mužov a ženy pred večnou agóniou ohnivého jazera. Celé Jeho učenie je preniknuté vážnosťou otázok večného života. Plakal a stenal, ale nikdy nežartoval. Rovnaká vážnosť by mala preniknúť všetko to, čo ako kresťania robíme, nielen vtedy, keď uctieваме svojho Spasiteľa.

V okamihu, keď sa naše náboženstvo stáva hrou, sme na pokraji modlárstva. O Izraelitoch na úpäti hory Sinaj čítame: „Tak sa ľud usadil, aby jedol a pil, a vstali, aby sa hrali“ (2M 32:6). Tu sa nejedná o jedenie a pitie ako o potrebu človeka. Príčinou Božieho hnevu nebolo to jedenie či pitie. Nejedná sa tu ani o hru, ktorú potrebujú deti. Pavol hovorí, že je to samozrejmé, že „keď som bol dieťa, vrazil som ako dieťa, myslel som ako dieťa, správal som sa ako dieťa. Ale keď som sa stal mužom, zanechal som detinské veci.“ (1Kor 13:11). Hry potrebujú deti, ale nie zrelí kresťania. Tu sa jedná o prostapašnú bujnú, ktorá viedla k modloslužbe. Zabudli na bázeň vzbudzujúce slová, ktoré tam počuli z úst samého Boha. Ich uctievanie sa stalo akousi hrou a následný štádium bolo démonické – uctievanie zlatého teľaťa. Keď charakter nášho uctievania nadobudne charakter hry, bude to mať rovnaké závažné následky ako vtedy.

Ďalší spôsob ako sa prejavuje duševná prirodzenosť, je dosadzovanie ľudských vodcov na miesto, ktoré je určené len pre Ježiša. Je správne vyjadriť vďačnosť a ocenenie ľudským služobníkom, ktorí nám pomohli. V žiadnom prípade by sme však voči nim nemali mať duševný nekritický obdiv hraničiaci s modlárstvom. Pred rokmi som poznal jedného bohobožného letničného pastora, ktorý vo Švédsku vybudoval vtedy najväčší letničný zbor v Európe. Z času na čas musel svojmu zboru povedať: „Nevyvyšujte ma, prosím, na piedestál, lebo ma Boh bude musieť nechať padnúť“. V posledných rokoch sme videli celý rad charizmatických osobností, ktorí skončili katastrofou z toho prostého dôvodu, že dovolili svojim stúpencom, aby ich postavili na piedestál. Pán je žiarlivý Boh. Povedal: „Svoju slávu nikomu nedám.“ (Iz 48:11).

Iné nebezpečenstvo, ktoré hrozí tým, ktorí slúžia v nadprirodzenom svete, predstavuje použiť duchovné dary k tomu, aby sme manipulovali, využívali alebo ovládali ľudí. V jednom období svojej služby som vyhŕňal démona čarodejníctva z ľudí, ktorí boli členmi cirkvi. Prosil som Pána, aby mi ukázal skutočnú podstatu čarodejníctva. Verím, že mi Pán dal nasledujúcu definíciu: čarodejníctvo je snaha ovládať ľudí a nútiť ich robiť, čo my chceme, prostredníctvom iného ducha než Ducha Svätého. Keď som si to uvedomil, Pán k tomu dodal: A pokiaľ má niekto ducha, ktorého môže používať, tak to nie je Duch Svätý. Duch Svätý je Boh a Boha sa nedá používať. Dnes sa zachvejem, keď počujem o niekom, že o sebe prehlasuje, že má duchovné dary, ktoré môže používať, kedykoľvek sa mu zachce. Nie je nič neobvyklého, že tí, ktorí to o sebe tvrdili, skončili vo vážnom omyle.

Uviedol som tri príklady nebezpečenstva plynúceho zo zamieňania duševného a duchovného a mohol by som pridať i ďalšie. Dôležité je vypestovať si citlivosť v tejto oblasti, aby sme nemuseli prijímať duševné, akoby bolo duchovné. Pavol píše Filipským kresťanom: „A zato sa modlím, aby sa vaša láska ešte viac hojnala pravou známosťou a každým porozumievaním, aby ste boli schopní posúdiť, čo je dobré a čo nie, aby ste boli čistí a bezúhonní na deň Kristov.“ (Fil 1:9-10). To je modlitba, ktorou sa obzvlášť potrebujeme modliť v dnešnej dobe – za seba samého a navzájom. V Mt 7:16 Ježiš stanoví skúšobný postup, ktorý by mal byť uplatnený na všetky služobníkov: „Po ich ovocí ich poznáte.“ Potrebujeme prakticky uplatňovať toto Ježišovo učenie. Kedykoľvek sa stretneme so zlým ovocím, musíme si uvedomiť, že bolo splodené zlým stromom. Preto potrebujeme rozpoznať zlý strom, ktorý priniesol zlé ovocie a jednať s ním. Potrebujeme však ísť ešte ďalej. Potrebujeme rozpoznať druh pôdy, ktorá stromy kazí. A tou je pýcha. Bola to pýcha, ktorá zavinila satanov pád z neba a pýcha je hlavnou zbraňou, ktorú satan používa k tomu, aby privodil pád ľudstva. Jedinou spoľahlivou ochranou pred oklamaním je pestovať pokoru. Aj tu je Ježiš naším vzorom pokory. V liste Filipským Pavol uvádza sedem postupných krokov dole, ktoré Ježiš podnikol od miesta rovnosti Bohu ku smrti zločinca na kríži. Ďalej pokračuje: „Preto ho Boh vyvýšil nadovšetko.“

Všimneme si význam slova „preto“. Ježiš nebol vyvýšený preto, že bol najlepší syn. Bol vyvýšený preto, že splnil podmienky toho, aby mohol byť vyvýšený – pokoril sa. V Lk 14:11 to Ježiš potvrdzuje ako všeobecný princíp, ktorý platí v celom vesmíre: „Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa poníža, bude povýšený.“ Boh ponechá na každom z nás, aby sme sa rozhodli. Budeme sa povyšovať, aby sme boli ponížení? Alebo sa pokoríme, aby sme boli povýšení? Pokiaľ sa rozhodneme správne, môžeme s dôverou vstupovať do všetkého, čo Boh koná skrz Ducha Svätého bez obáv, že budeme oklamaní alebo že sa dopustíme chyby. Žiaľ, kresťania si však niekedy vykladajú nejakú formu nadprirodzeného prejavu, ktorú prijali, ako znamenie zvláštnej duchovnosti. Majú tendenciu sa vidieť na vyššej duchovnej úrovni než ostatní, ktorí taký prejav nemajú. Konečným dôsledkom by mohlo byť ďalšie tragické rozdelenie v tele Kristovom – na tých, ktorí majú určitý druh nadprirodzenej skúsenosti, a na tých, ktorí ju nemajú.>

G. Kritéria pre prejavy: (Body 1.- 5. – Derek Prince)

1. Ovocie pokánia. Tí, ktorí neučinili skutočne pokánie, nemajú ani nemôžu mať pevný základ pre svoj život kresťana. Sú labilní, emocionálni a náchylní nasledovať akékoľvek módné prúdy, prijímať a praktizovať akékoľvek prejavy a metódy. Nemajú problémy s čestnosťou, či nečestnosťou prejavov alebo so svedomím. Min. 50% problémov v životoch kresťanov pramení z toho, že nikdy nečinili skutočné pokánie. Myslím, že obnovený dôraz na pokánia je najdôležitejšou potrebou súčasnej cirkvi na Západe. Ľudia skôr hľadajú len telesné uzdravenie, ale nechcú činiť pokánie. Uzdravení však často nie sú. Preto sú sklamaní a často v skepse pre vieru úplne zatvrdnutí.
2. Úcta k Písmu (Iz 66:2). Harmónia medzi Slovom a Duchom. Prejavy v súlade s Písmom.
3. Oslavuje prejav Ježiša, slúži k sláve Pána Ježiša? Osoby a prejavy našu pozornosť zamerajú na osobu Pána Ježiša? Vedú nás k väčšej láske a odovzdanosti Jemu? Alebo v centre pozornosti je sláva človeka, zážitok či atrakcia, prejav?
4. Láska k bratom, sestrám. Urobila zo mňa táto skúsenosť, prejav, zážitok, moja viera viac láskavého, milujúceho človeka?
5. Skrz ten zážitok rástol môj láskyplný záujem o stratených?
6. Vedie ten zážitok ľudí k pokániam, k posväteniu v Božej bázni, k rastu viery?
7. Niečo sa stane: uzdravenie, oslobodenie, krst Duchom Svätým. Alebo sklamanie, iba odpočinok, iná liturgia, zvyk, pohoršenie (nezaplatené faktúry za prenajaté sály), okázalá teatrálna atrakcia.

H. Kritéria pre služobníkov:

1. Musí byť znovuzrodený kresťan s čistým životom a celkovým čistým biblickým učením.
2. Musí mať vo svojom živote zjavne prítomné ovocie Ducha Svätého (charakter, čestnosť, bezúhonnosť, musí byť láskavým a pokorným človekom. „Po ovocí poznať strom!“ (Mt 12:33).
3. Svoju službu koná nezištne. Neprijíma za svoje služby peniaze od „pacientov“.
4. Dar a schopnosti neprivlastňuje sebe ako svoju schopnosť, energiu uzdravovať, ktorú vraj má.
5. Neprijíma slávu, pochvalu od ľudí, vo všetkom slávu vzdáva Pánovi Ježišovi Kristovi. Duch Svätý oslavuje a vyvyšuje Ježiša Krista. Taktiež i všetci tí, ktorých Duch Svätý používa.
6. Svoju službu koná biblickým spôsobom (kladením ruky na nemocného, modlitba, mazanie olejom – žiadne „hókuspokusy“ s kadidlom, s krížom, svätenou vodou, ružencom, žiadne krvácanie ruky, žiadne slzy na freskách, atď.).
7. Obsah posolstva a sprievodné znaky, prejavy sú tiež biblické (padanie, smiech, krik?!). Žiadne teatrálné atrakcie! Žiadne fyzické ani psychické manipulácie!

I. Záver

Nemôžeme teda tieto úvahy ukončiť jednoznačnou nálepkou „dobré“ alebo „zlé“. Veríme však, že Boh je milosrdný a chce obnoviť svoju cirkev a Jeho Duch nás chce vystrojiť k účinnejšej službe tomuto svetu. I keď pri stretnutí Božieho a ľudského sa môžu stať nášmu rozumu nepochopiteľné veci, nemusí tu byť rozpor ani voči Písmu ani historickou skúsenosťou Božieho ľudu. Naopak, zvláštne Božie navštívenie, ktoré pre svoje súčasníkov nikdy nebolo ľahko pochopiteľné a vysvetliteľné, sa v prelomových situáciách pravidelne objavuje. Preto máme bedlivo rozsudzovať duchov a prejavov, čo nie je možné na diaľku, len vo svojom vlastnom zbore. Preto sa sústreďme na seba, na svoj zbor. Nie sme odkázaní len na to, čo prichádza odinakiaľ, z Toronta či z Argentíny, zo západu či z východu. Máme skúsenosti aj my z mocného pôsobenia Ducha Svätého, máme skúsenosti z neopísateľne krásnej Božej prítomnosti. Dotyky Božie prichádzali bez reklamy, ale autenticky a presvedčivo. Ľudia sa obracali k Pánovi Ježišovi v dobe, keď sme nič nevedeli o Argentíne ani Toronte. Boh je živý aj medzi nami. Iste chce aj nám požeňať. Nechcem prosiť o požehnanie „torontské“, ale o Božie a nebeské. Bárs by prišlo hromadné prebudenie, mocné vylatie Ducha Svätého, keď mnohí by poskakovali od radosti a plesali, keby aj vyzerali hoci ako opití od sladkého vína. Keby aj padali pod mocou Ducha Svätého – či už na tvár alebo dozadu –, ale nech to koná moc Božia, nech to koná Duch Svätý! Nech to nie je žiadnou fyzickou ani psychickou manipuláciou. Nech je to ako v jeruzalemskom chráme (1Král 8:10-11). Amen!

11. O HOMOSEXUALITE

Je ešte jedna téma, o ktorej som si myslel, že je potrebné hovoriť. Nie je to ľahká téma, ale mohli by sme povedať, že je to „tvrdý pokrm“. V dnešnom „demokratickom“ svete, keď filozofiou zmýšľania sveta je liberalizmus a tolerancia voči „všetkému a každému“, voči pravdám a hodnotám absolútnej, večnej platnosti nikto nie je tolerantný. Každý bojuje za svoje „ľudské práva“, lenže pomaly sa dostaneme k tomu, že biblickí kresťania nebudú mať ľudské právo ani sa ozvať. Dnes už vo viacerých štátoch tzv. „kresťanskej“ Európy zatvárajú do basy kazateľov, ktorí vyjadrujú názor Biblie napr. o homosexualite alebo o iných morálnych otázkach preto, lebo s tým údajne obmedzujú ľudské práva ľudí s inou orientáciou.

Už som hovoril o tom, že žijeme vo svete synkretizmu, v ktorom KAŽDÝ MÁ PRAVDU! – okrem Biblie a tých, ktorí v Bibliu veria a Božie Slovo považujú za merítko svojho života. Povedal som aj to, že keby to záležalo na mne, by som sa nestaral, kto ako žije. Nech žije každý tak ako chce! Komu čo do toho? Ale to nezáleží na mne. Najdôležitejšou otázkou teda nie je kto aký má názor, ale aký je Boží názor aj na túto otázku, na otázku homosexuálnej orientácie. Preto nechcem prezentovať alebo uplatňovať svoju pravdu, ale pozrime sa spolu, čo na túto tému hovorí Biblia? Čo hovorí Boh?

A. ČO Hovorí BIBLIA O HOMOSEXUALITE?

Táto téma adekvátne sa rovnako tyká gejev ako aj lesbických žien.

1) Prvá vec, čo Boh hovorí je, že On stvoril človeka za muža a ženu. Dvoch jedincov, ktorí ako dve polovičky jeden druhého navzájom dopĺňajú, uspokojia, jeden druhému pomáhajú a skrze ktorých ľudské pokolenie sa udržuje a rozmnožuje. Boh nestvoril dvoch gejev ani dve lesbické ženy. Nestvoril dvoch Adamov ani dve Evy. Ale muža a ženu, Adama a Evu, aby spolu ako manželia mali požehnaný sex, plodili potomkov a množili sa. To bol pôvodný Boží plán. Boh ustanovil manželstvo, ktoré je doživotný zväzok lásky jedného muža a jednej ženy, v rámci ktorého sexuálny život manželov je legálny a požehnaný. (1M 1:27-28, 2:20-25). Každý iný spôsob a prejav sexuality je deformácia, odklon od Božieho pôvodného zámeru, ktoré trochu nešetrne môžeme nazývať aj sexuálnou perverzitou rôzneho druhu.

2) Druhá vec, čo Boh hovorí vo svojom Slove, v Biblii, je, že homosexualita a každá sexuálna perverzita je v Božích očiach nečistota, hriech a ohavnosť. „S mužom nesmieš obcovať, ako sa obcuje so ženou; bola by to ohavnosť. Ani s nejakým zvieraťom nesmieš obcovať, aby si sa ním nepoškvrnil, ani žena sa nesmie postaviť pred zviera s úmyslom obcovať s ním; bola by to nehanebnosť. Ničím takým sa nepoškvrňujte, lebo tým všetkým sa poškvrňovali národy, ktoré vyháňam pred vás. ...Vy však zachovávajte moje ustanovenia, nekonajte nič z týchto ohavností, a to tak domorodec ako aj cudzinec, ktorý sa zdržuje medzi vami. Lebo všetky tieto ohavnosti páchali ľudia tejto krajiny, ktorí boli pred vami, a tak sa krajina poškvrnila. ... Lebo každý, kto by sa dopúšťal niečoho zo všetkých týchto ohavností, tí, čo by sa toho dopúšťali, nech sú odstránení spomedzi svojho ľudu. Zachovávajte teda moje nariadenia, aby ste nikdy nekonali nič z týchto ohavných zvykov, ktoré sa konali pred vami, a nepoškvrňujte sa nimi; ja som Hospodin, váš Boh.“ (3M 18:22-30).

V Starom Zákone (v Starej zmluve) izraelský národ v mori pohanských národov, ako ostrov, mal byť svätým národom, oddeleným od rôznych ohavností, v ktorých okolité národy žili. Boli to hlavné kultové modloslužby spojené okultizmom a kultickou mužskou a ženskou prostitúciou, ako aj obetovaním svojich detí modlám, napr. Molochovi. Boh pod ťarchou trestu smrti svoj ľud chcel ochrániť od týchto ohavností, aby Izrael zostal svätým národom. Z Biblie ako aj z dejín vieme, že Izrael zlyhal a preto boli zavlečení do zajatia, neskôr boli rozptýlení do celého sveta. V Novom Zákone (v Novej zmluve) podstata hriechu zostala, ale Boží postoj a jednanie – nie k hriechu, ale k hriešnikovi – sa zmenili. Pre zmierujúcu obeť Pána Ježiša Krista na kríži Golgoty trest smrti je oddialený, Boh čaká na kajúceho hriešnika a ponúka mu svoju milosť. Cirkev Ježiša Krista – nie ako inštitúcia, ale ako Telo Kristovo – tak ako duchovný Izrael má byť svätá a oddelená od dnešných amorálnych názorov a praktík, ktoré vládnu v tomto svete. Preto hovorí apoštol Pavol veriacim v Efeze: „To teda hovorím a osvedčujem v Pánovi, aby ste vy už viac nechodili, ako aj ostatní pohania chodia, v márnosti svojej mysle, zatemnení v rozume súc od cudzení životu Božiemu pre nevedomosť, ktorá je v nich, pre zatvrdenie ich srdca, ktorí, keď otupeli do bezcitnosti, oddali sa nestudatosti páchať každú nečistotu nenásytnou žiadosťou. Ale vy ste sa tak nenaučili Krista.“ (Ef 4:17-20).

3) Tretia vec, čo Boh hovorí je, že tieto sexuálne perverzity sú následkami odmietnutia Boha. Keď Boh ustanovením manželstva dokončil svoje stvoriteľské dielo, prehlásil: „Hľa, všetko je veľmi dobré!“ Avšak čoskoro všetko sa pokazilo, keď na popud „starého hada“, satana človek svojho Stvoriteľa a milujúceho Boha vykázal zo svojho života. Tu sa začala tragédia človeka a do jeho života vstúpil hriech, ktorý ako lavína počas tisícročia sa rozmáhala a prinášala do života ľudstva nedeľné následky.

O jednom z týchto následkov hovorí apoštol Pavol (Rim 1:18-28, zvlášť 26-28. verš), sčasti parafrázujem: „*Lebo hnev Boží sa zjavuje z neba na každú bezbožnosť a nepravosť ľudí, ktorí zadržujú pravdu nepravosťou, lebo to, čo sa môže vedieť o Bohu, je ľuďom zjavné, pretože im to Boh (v celom stvorenstve) zjavil, totiž jeho večnú moc a Jeho božstvo, aby ľudia nemali výhovorky..., a pretože hoci mohli poznať Boha, neoslavovali Ho ako Boha, ani mu neďakovali, ale zmárniveli vo svojich myšlienkach, a zatemnili sa ich nerozumné srdce, hovoriac o sebe, že sú múdri, stali sa bláznami a zamenili slávu neporušiteľného Boha za podobnosť obrazu porušiteľného človeka i vtákov i štvornohých tvorov i zemeplazov. Preto ich aj Boh vydal v žiadostiach ich srdca do nečistoty, aby prznili svoje telá medzi sebou, ako takí, ktorí premenili pravdu Božiu na lož a radšej sŕa Boha si ctili stvorené veci a slúžili im namiesto Stvoriteľovi... Preto ich Boh vydal do hanebných náruživostí, lebo aj ich ŽENY premenili prirodzené používanie seba na také, ktoré je proti prírode (lesby), a podobne aj muži zanechali prirodzený styk so ženou, rozpálili sa vo svojej hriešnej žiadosti navzájom naproti sebe, MUŽOVIA S MUŽMI páchajúc hanebnosť (gejovia) a odplatu, aká bola treba za ich šílený blud, dostávajú sami na sebe. A ako neuznávali za hodné a potrebné mať Boha v pravej známosti, tak ich aj Boh vydal v neosvedčenú myseľ prevrátenú, aby robili to, čo sa nepatrí.*“

Tak ako sme čítali, sexuálne perverzity sú následkami odmietnutia Boha, kvázi Božia odpoveď. Pretože ľudia Boha odmietli, Boh ich vydal zlým duchovným mocnostiam na nečisté pohnútky a neprirodzené sexuálne hanebnosti. Aj podľa slov apoštola Pavla o posledných (dnešných) časoch (2Tes 2:10-12) Boh dopustí na ľudí ducha zvodu a bludu, aby neuverili pravde, pretože si obľúbili nepravosť (nepravdu, lož). **Môžeme za to obviňovať Boha?** On je na vine? Nie, ale ľudia, ktorí neprijímali /neprijímajú/ milovanie pravdy na svoje spasenie, ale mali/majú záľubu v nepravde. **Preto hľadanie, milovanie, poznanie a nasledovanie pravdy je veľmi dôležité!**

4) Štvrtá vec, čo Boh hovorí vo svojom Slove je, že tí, ktorí robia takéto veci, nebudú dediť kráľovstvo Božie. „*Alebo či neviete, že nespravodliví nebudú dedičmi Božieho kráľovstva? Nemýľte sa! Ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani chlipníci, ani muži súložiaci s mužmi, ani zlodeji, ani lakomci, ani opilci, ani rúhaví, ani vydierači nebudú dedičmi Božieho kráľovstva.*“ (1Kor 6:9-10).

5) Je však ešte jedna vec, ktorú Boh hovorí, a to je evanjelium, radostná správa. Boh síce hriech nenávidí, hriešnika ako človeka miluje, a nemá záľubu v smrti a večnom zatratení človeka. Miluje aj takýchto ľudí a aj za nich obetoval svojho Syna, Ježiša Krista na Golgote, v Ktorom aj pre nich pripravil vyslobodenie, odpustenie, očistenie a spasenie. Platí to isté ako pre všetkých ostatných – malých či veľkých – hriešnikov, pokánie a viera. To znamená oľutovať, priznať si, vyznávať svoje hriechy (predovšetkým Bohu), zmeniť svoje zmýšľanie, dať Bohu za pravdu, odsúdiť hriech (to, čo si pred tým obhajoval), učiniť rozhodnite rozísť sa s hriechom, zároveň vierou prijať Ježiša Krista za svojho Spasiteľa a Pána svojho života, Ktorému – Ktorého Slovu a vláde, autorite – vedome a dobrovoľne, v poslušnosti sa rozhodneš podriaďiť svoj život. Uveriť, že Pán Ježiš zo svojej lásky trest za Tvoje hriechy vzal na seba, zomrel za Teba a Jeho obeť je dostatočná a dokonalá, aby Ti Boh odpustil, aby Ťa očistil a oslobodil. Takto sa stáva človek Božím dieťaťom, ktorý v Božích očiach je ospravedlnený a na ktorého Boh pozerá, akoby nikdy nebol zhrešil. Táto viera a opätovanie lásky dáva silu rozísť sa s každým hriechom a preformuje Tvoj život. Pre týchto hovorí Písmo: „*A to ste boli niektorí, ale ste sa umyli, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha...*“ (1Kor 6:11), „*...lebo ste boli ako blúdiace ovce, ale teraz ste obrátení k pastierovi a biskupovi svojich duší.*“ (1Pt 2:25).

6) Homosexualita nie je choroba ani predurčená vrodená náklonnosť, ale **rozhodnutie!** Jeden môj známy homosexuál sa raz obrátil na mňa a mi napísal: „**Rozhodol som sa za cestu, ktorú mnohí považujú za zlú!**“ A „**teraz samého seba trestám za svoje zlé rozhodnutie.**“ Keď homosexualita je vrodená náklonnosť, tak len v takom zmysle ako každá iná náklonnosť na hriech: alkohol, drogy, gamblerstvo, krádež (kleptománia), smilstvo... atď., o ktorých Božie Slovo hovorí, že „*tí, ktorí tieto veci robia, zdediať Božie kráľovstvo nebudú!*“ (1Kor 6:9-10, Gal 5:19-21) – bez obrátenia!

Pre pád človeka do hriechu každý človek sa narodí na tento svet so skazenou, hriešnou prirodzenosťou a má náklonnosť ku každému zlému. **Každý má rovnaký potenciál stať sa homosexuálom ako modlárom, alkoholikom, kleptomanom, narkomanom, pedofilom, alebo kriminálnikom..., atď.** To však nie je následkom Božieho stvorenia a predurčenia, ale následkom hriechu a odmietnutia Boha. Totiž často počuť takú výhovorku, že homosexuáli nemôžu za to, že ich Boh takto stvoril. **Homosexuálov nie Pán Boh stvoril takým, tento spôsob života nie je determinované predurčenie, ale ich rozhodnutie!** Ako mi ten môj známy napísal: „**Rozhodol som sa za cestu, ktorú mnohí považujú za zlú!**“ Žiaľ, to bolo jeho rozhodnutie. Aj to uznáva, že to bolo „**... zlé rozhodnutie.**“ **Lenže to nie je cesta, „ktorú mnohí považujú za zlú“, ale cesta, ktorú Boh považuje za zlú!**

Od pádu prvého človeka do hriechu táto hriešna prirodzenosť, náklonnosť k hriechu potenciálne je prítomná v každom človeku. Ale Boh človeku skrze vieru v Ježiša Krista dal schopnosť aj zodpovednosť, aby nie hriech panoval nad nami, ale, aby sme my vedeli zvíťaziť nad hriešnymi žiadosťami a pokušeniami! **Samozrejme, k tomu je potrebné, aby sme to, čo Boh považuje za hriech, aj my považovali za hriech a činili z toho pokánie!** Homosexualita je taká istá náklonnosť, ako každý iný hriech, z ktorých, keď človek chce byť spasený, musí činiť pokánie a odvrátiť sa od nich. Biblickými slovami: musí sa znovu narodiť! „*Ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením; staré pominulo, hľa, všetko je nové.*” (2Kor 5:17).

Ako som písal, táto náklonnosť k hriechu potenciálne je prítomná v každom človeku. Otázkou však je, ako sa vyvinie tento stav? Smerovanie vývoja tejto potenciálnej náklonnosti závisí od mnohých faktorov: vplyv rodiny, vplyv okolností, kamarátov, vplyv médií, atď., ale v neposlednom rade závisí aj od osobnej viery človeka, pocitu zodpovednosti a rozhodnutia. Totiž ak niekto verí, že Boh neexistuje, táto jeho „viera“ bude riadiť jeho myslenie, správanie a skutky. Kým ten, ktorý má správnu biblickú vieru v Boha, táto jeho viera bude riadiť jeho myslenie, správanie a skutky, bude ho chrániť v Božej bázni. Preto hovorí apoštol Pavol: „*Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale sa premeňte obnovením svojej mysli, aby ste skúšali, čo je vôľa Božia, to, čo je dobré, ľúbe a dokonalé!*” (Rim 12:2). Poznanie pravdy dáva silu hriechu povedať: „*Nie!*” „...*a poznáte pravdu, a pravda vás vyslobodí. ... Amen, amen vám hovorím, že každý, kto činí hriech, je sluhom hriechu. ... Teda keď vás Syn vyslobodí, budete skutočne slobodní.*” (Jn 8:32, 34, 36).

Slová apoštola Petra nás vyzývajú k pevnému rozhodnutiu: „*LEBO DOSŤ NÁM BOLO predošlého času života páchať ľúbosť pohanov, keď sme chodili v nestudatostiach, v zlých žiadostiach, v zbytočnom pití vína, v hodovaníach, v pijatíkách a vo všelijakom ohyzdom modlárstve. Teraz už je čas, aby nie viac ľudským žiadostiam, ale vôli Božej žil zbývajúci čas v tele!*” (1Pt 4:2-3). **Koľko je ešte tento zbývajúci čas? Vieš to?**

B. PRÍČINY VÝVOJA HOMOSEXUALITY

Je rozšírený názor, že homosexualita je vrodená náklonnosť, Bohom predestinované predurčenie. Homosexuáli nemôžu za to, že ich Boh takto stvoril! Už som povedal, že tento názor je neprijateľný. Uznávam, že v niektorých prípadoch môže sa stať, že deti sa narodia s postihnutím, rôznymi fyziologickými deformáciami, poruchami chromozómov, napr. Down syndrómom, postihnutými končatinami, zrastené dvojčatá. Nie som odborník, ale tak isto si viem predstaviť, že sú novorodenci, u ktorých pohlavnosť – pre nejaké hormonálne alebo genetické poruchy – nie je jednoznačná (intersexualita). Ale to je naozaj veľmi zriedkavé ako „siamské“ dvojčatá. V tejto téme sa nejedná o týchto ľudí! Homosexualita dnes má také rozmery, že tu sa jedná o niečo iné, než o fyziologické poruchy. Na tieto žalostné prípady neviem dať vysvetlenie, ani nechcem do tejto problematiky sa hlbšie ponoriť. Avšak myslím si, že určite veľký podiel má v tom prechemizovanosť našej doby (antikoncepcia, lieky, chemikálie).

Homosexuáli sú bežne fyziologicky zdraví ľudia a sa narodili s jednoznačnou pohlavnosťou. Ich transsexuálne vnímanie sa začalo prejavovať neskôr. Niekedy už v skorom detstve. Chlapci sa chceli správať, obliekať sa ako dievčatá a dievčatá ako chlapci. Avšak v dorasteneckom veku všetko sa navrátilo do prirodzených koľají. Dalo by sa povedať, že väčšina ľudí cez to prešla a nestáli sa homosexuálmi. Avšak niektoré faktory môžu sa rozhodnúť o tom, že tento sklon akým smerom sa vyvíja. Transsexuálne vnímanie cez city môže byť sklon k homosexualite, alebo pasívna homosexualita, keď dotyčná osoba s touto myšlienkou bojuje. Keď však týmto sklonom dáva priestor, stane sa homosexuálom.

1) Porucha identity. Okrem spomenutých zriedkavých prípadov ľudia sa rodia ako chlapci a dievčatá. Ich pohlavie určuje to, čo má dieťa medzi nohami ☺. To je dané! Stvoriteľ sa o to takto rozhodol. Tak ako v Biblii čítame: „*Boh stvoril človeka na svoj obraz, na obraz Boží ho stvoril, mužské a ženské pohlavie ich stvoril.*” (1M:27). Pod vplyvom viacerých faktorov (vplyv rodinného prostredia, výchovy, kamaráti, zlej spoločnosti, filmy a médiá, tlak filozofie gender a LGBTI) táto identita môže sa vychýliť z rovnováhy Božieho poriadku, čo spôsobuje poruchy identity.

Identita znamená vedomie osobnosti, vedomie „ja“. Viem, kto som! Viem, čo som! Pohlavná identita: Viem, že som muž! Národná/národnostná identita: Viem, že som Maďar (žijúci na Slovensku!) ☺. Náboženská identita: Viem, že ja nie som nábožensky založený človek! Keď ma niekto takto chce označiť, ja sa ohradím. Ja mám identitu Božieho dieťaťa: Viem, že som Božím dieťaťom! Porucha identity nie je zdravý, ale chorobný stav. Žeby človek nevedel o sebe, či je muž alebo žena? Keby niekto súc mužom, o sebe by tvrdil, že je žena, to je chorobný, schizofrenický stav, porucha identity.

2) Výchova a rodinné okolnosti majú veľký vplyv na formovanie osobnosti. Žiaľ, veľa rodičov tento faktor nemúdro podceňuje, nepripisuje mu veľký význam, a tým robí veľa chýb.

Jedna vážna chyba je, keď rodičia nedokážu prijať pohlavie narodeného dieťaťa. Chceli syna a narodila sa im dcérka. Toto odmietnutie bábätko, ale už aj ako plod v živote matky pocíti a to privedie do jeho života zranenie osobnosti. Nevinnému dieťaťu aj „dávajú najavo“, že je neprijatá osoba. Keď sa narodí druhé dieťa, ten očakávaný syn, to dávajú pocítiť aj nevinnému dieťaťku. Druhou chybou je, keď to dieťaťko rodičia sa snažia „prevychovať“ za chlapca. Alebo naopak. Rodičia chlapcov cieľavedomé, alebo len zo žartu, obliekajú do dievčenských šiat a hovoria: „*Ako mu to pristane!*“ – „*Aké pekné dieťaťko by bolo z teba!*“ – a tak zasievajú semeno.

Sú prípady, že dieťa nechce prijať svoju pohlavnosť. Stáva sa, že chlapci chcú sa správať, obliekať po dievčensky a dievčatá chlapčensky. Som presvedčený, že múdrou výchovou a láskou sa to dá vyvážiť a pestovať pravú pohlavnú identitu dieťaťa.

Príčinou homosexuálneho správania môže byť aj domáce násilie, keď brutálny alebo opitý otec bije svoju ženu a deti. Keď musia z domu utekať. Samozrejme, alkohol dokáže spraviť aj matku brutálnou. To všetko spôsobí obrovské rany na duši dieťaťa. Ani nehovorím o sexuálnom a homosexuálnom zneužití, o pedofílie.

Ďalšou príčinou môže byť, že chlapci nevidia vo svojich otcoch pravý mužský ideál. Muži často sú veľmi zaneprázdnení a nenapĺňajú svoje povolanie, svoje úlohy v rodine. Chlapec vidí dvoch „ideálnych“ mužov pred sebou: prvý je muž, ktorého vidí v televízii (superman alebo „teplý“ hudobník), druhý je muž, ktorý – keď je doma – sedí pred televízorom. Nie je div, keď dnešní chlapci sú obkľúčení „ideálnymi ženami“ doma, v škôlke, v škole, v cirkvi, sestrička u pani doktorky... – To nemusí byť zlé, ale kde sú muži? Vzorom chlapcov je „mama“. Mladý muž celou silou sa snaží stať sa takým mužom, aká je „maminka“. Preto začne nosiť (mamine) šperky, náramky, retiazky, náušnice, hodvábne košele a vrkoče. Muži sa stávajú ženskými, prestávajú byť zmužilými a... milujú mužov. Dievčatá naopak, napodobňujú chlapcov, obliekajú sa ako chlapci, strihajú sa, češú sa „na chlapca“, cítia sa byť chlapcami... a milujú dievčatá. Najprv len duševná rozpoltenosť, neskôr perverzita a lesbizmus. Ženy chcú byť mužmi. Aspoň zmužilé! Predsa niekto musí stáť na čele rodiny! Pretože muži nenapĺňajú svoju vedúcu úlohu v rodine, v spoločnosti, ich miesta obsadia ženy. Ženy však od svojej prirodzenosti aj by si nárokovali vedenie mužov, ale niekto musí viesť rodinu. Viem to zo svojej skúsenosti, že v mnohých rodinách je to tak. Muži a ženy nevedia presne, kto vlastne sú a aké sú ich úlohy, preto sú často zmätení ako mravce, ktorých mravenisko bolo zničené.

V rodinách, kde sa uskutoční Boží poriadok, tam vládne láska, radosť, pokoj, požehnanie a harmónia. Odtiaľ deti neutekajú preč a každý vie, kto je kto. Boží poriadok je nasledovný: Boh stvoril človeka za muža a ženu, dve odlišné pohlavie. Boh dal mužovi vodcovskú úlohu v rodine, v spoločnosti, v cirkvi. Pretože žena podľa svojich fyziologických a psychických daností predsa je „slabšou a jemnejšou nádobou“, ktorá nie len potrebuje, ale aj si nárokuje mužské vedenie. Očakáva od svojho manžela, aby zobral na seba bremeno zodpovednosti vedenia a rozhodovania. To pre ženu nie je ponižujúce, ale znamená ochranu a nosenie ľahšej polovice spoločných bremien. Muž a žena pred Bohom sú rovnocenní, nie tak ako v islamskej kultúre. Majú však odlišné funkcie.

Podľa Biblie autoritou, „hlavou“ ženy je muž. V praktickom živote sa to uplatňuje len vtedy, ak muž uzná, že jeho „hlavou“ je Kristus. Tak ako Kristus sa podrobil Otcovej vôli a autorite, muž vtedy má autoritu, keď sa poddáva Kristovej vôli a autorite. Mnoho žien uznáva, že jej muž je hlavou, ale s určitou výhradou: „Ty si hlava, ale ja som krk. Hlava sa točí tam, kde ju krk otáča!“ – To nie je celkom tak, totiž krk dostáva impulzy od hlavy, kam sa má otáčať. Povinnosťou muža zas je, aby svoju ženu miloval tak ako Kristus miloval Cirkev. On dal svoj život za ňu. Myslím si, že manželka, ktorej manžel nesie bremeno zodpovednosti za rodinu a ju miluje, rada sa poddáva autorite a vedeniu svojho muža.

Satan sa snaží tento Boží poriadok za každú cenu postaviť na hlavu s tým, že sa snaží rozdiel medzi dvoma pohlaviami vymazať a zmiastť, aby v tejto oblasti bol úplný chaos. Preto sa snaží o zrušenie ustanovenia manželstva a rodiny. Preto tak kvitne hnutie LGBTI, ktorých stúpenci majú veľký priestor, aby tento životný štýl propagovali a bojovali za svoje práva.

Ja si myslím, že majú všetky svoje „ľudské“ práva aj dnes. Ale to, čo by chceli, presahuje každú triezvu, normálnu ľudskú hodnotu. Bojujú za to, aby ich vzťah bol zákonom uznaný za manželstvo, a aby si mohli adoptovať deti. Každý triezvo rozmyšľajúci človek, a zatiaľ aj zákon uznáva, že manželstvo je spoložitím jedného muža s jednou ženou. Z tohto vzťahu sa rodia deti a cez toto spoložitie je zabezpečené udržiavanie a množenie ľudského rodu. Homosexuálne páry sú rovnakého pohlavia, preto z ich vzťahu rodenie deti je vylúčené. Ale aj pre deti len RODINA môže poskytnúť potrebnú starostlivosť, lásku a istotu. Potrební deti nie sú len materiálne, ale aj vzájomná emocionálna väzba na rodičov. Homosexuálne páry to nedokážu zabezpečiť. Možno, materiálne veci áno, aj nejakú starostlivosť, ale rodičovskú lásku a prirodzenú vzájomnú emocionálnu viazanosť nemôžu poskytnúť. Pretože ONI NIE SÚ RODIČIA! Žiadnu trvalú bezpečnosť, istotu a stabilitu nedokážu deťom poskytnúť, pretože ani ich vzťahy nie sú stabilné. V žiadnom sexuálnom vzťahu nie je percentuálne toľko promiskuity ako práve medzi homosexuálmi.

Napriek tomu k dosiahnutiu svojich cieľov celosvetovo zmobilizujú veľké sily, ktoré finančne podporujú aj mnohomiliardové lobistické kruhy. Organizujú školské podujatia, divadelné predstavenia, plagátmi propagujú homosexualitu, po celom svete usporadúvajú „dúhové pochody“. K svojim propagandám využijú aj podporu politických strán a tiež pomoc médií. Prijatie práv, lepšie povedané požiadaviek LGBTI patrí k oficiálnym programom EÚ. Taký je trend! Dnes pod vplyvom liberálneho svetonázoru vo viacerých európskych štátoch, na základe uznesenia Európskeho Parlamentu z r. 2006, uväzňujú tých, ktorí svoj hlas pozdvihnú na obranu manželstva a rodiny, a tak vraj „diskriminujú“ homosexuálov.

V skutočnosti by sa dalo hovoriť o krokoch proti slobode prejavu a vierovyznania, veď jeden kresťan nemôže hovoriť o homosexualite ako o hriechu, pretože to vo viacerých štátoch je trestným činom. Či nie je s tým diskriminovaná práve „kresťanská“ väčšina? Z mnohých prípadov snáď najviac je známy prípad Kim Davis, jednej kresťanskej pracovníčky samosprávy v štáte Kentucky, ktorá pretože kvôli svojmu svedomiu nevystavila sobášny list homosexuálnemu páru, bola odsúdená na väzenie.

3) Spoločnosť, kamaráti, okolie, médiá, móda

Okrem výchovy a rodinných okolností na formovanie osobností mladých ľudí hrá veľkú rolu aj vplyv okolia, kamarátov, školy, ako aj to, že kde a ako trávi mladý človek svoj voľný čas. Mnoho rodičov sa nestará o to, kde je jeho dieťa po vyučovaní, akých má kamarátov, do akej partii sa zamieša, ako trávi svoj voľný čas. I keď sa zamkne do svojej izby, čo tam robí?! Biblia hovorí, že „*zlé reči /v maďarčine: zlé spoločnosti/ kazia (aj) dobré mravy.*“ (1Kor 15:33). Keď sa mladý človek dostane do zlej spoločnosti, možno, začne piť, drogovať, vyskúša sex, prípadne pod vplyvom omamných látok sa zúčastní na sexuálnych orgiách... Možno niekoľko nevydarených sexuálnych pokusov vyvoláva u neho odpor voči opačnému pohlaviu a k totožnému pohlaviu príťažlivosť, to je cesta k homosexualite.

Okrem toho, na mladých má silný vplyv aj cielená propaganda médiá. Keď niekto chce uvariť žabu, nech ju nehodí do vriacej vody, lebo žaba z nej hneď vyskočí. Ale, keď ju vloží do studenej vody, tam sa žaba cíti dobre. Ani to nezbadá, že pod ňou už horí plyn a zrazu je uvarená. Diabol pracuje takto pomaly, so „salámovou“ metódou. On má čas. Nechce hneď mladého človeka nahovoriť, aby sa stal homosexuálom, ale pomalý, pozeraním filmov, časopisov, vplyvom propagandy, sympatizovaním k nim, pomaly aj on sa stáva jedným z nich. K tomuto prispieva aj obliekanie sa a móda.

Ako som spomínal, Boh stvoril človeka za muža a ženu, dve odlišné pohlavie. Táto odlišnosť sa má ukázať aj navonok v spôsobe obliekania sa. Nechcem byť zákonníkom, len spomeniem, že Biblia hovorí o tom, že nesluší sa mužom nosiť ženské oblečenie ani ženám mužské. Aj o tom, že dlhé vlasy pre ženy sú ozdobou, slávou, naopak mužom neúctou. Nechcem sa zaoberať s tým, aké je mužské, resp. ženské oblečenie, aká dlhé majú by ženské, resp. mužské vlasy. Tu sa jedná len o to, že rozdiel medzi mužom a ženou musí byť zjavný aj navonok. Prosím Vás, neukameňujte mňa, keď sa odvážim ešte pre kresťanov pripomenúť, že podľa Písma muži nemajú pokrytou hlavou (teda čiapkou na hlave!) uctievať Boha, modliť sa alebo prorokovať, kým žena by mala svoju hlavu pri modlitbe na znamenie uznania Božieho poriadku peknou jemnou látkou prikryť. Nie tak dávno tento rozdiel aj bol. V posledných desaťročiach však ovocie vplyvov liberalizmu, vrtochy módy, sexuálnej revolúcie a rozmachu rôznych subkultúr sa prejavujú aj na tejto oblasti. Duch tohto sveta, satan, tento Boží poriadok sa snaží postaviť na hlavu, aby medzi dvoma pohlaviami zastrel a vymazal rozdiel, aby aj na tejto oblasti bol úplný chaos. Dnes odzadu, ale často ani spredu sa nedá zistiť, kto je muž a kto je žena.

4) Vplyv pornografie

Podľa odborníkov medzi dnešnými mladými mužmi, chlapcami pornografia je veľmi rozšírená. Následkom toho je medzi inými aj to, že tým spôsobom (sebaukájaním) chlapci dôjdu síce k uspokojeniu svojich sexuálnych potrieb, avšak obávajú sa, nemajú túžbu ani odvahu nadviazať reálne vzťahy s dievčatami. Totiž pornografia propaguje také sexuálne „výkony“, k realizácii ktorých chlapci necítia v sebe reálnu schopnosť. Pornografia zdeformuje Bohom danú sexualitu pre manželstvo a odradí mladých mužov od normálneho sexuálneho života. Takto radšej budú vyhľadávať vzťahy s mužmi, ktorí majú podobné cítenie a za sebou podobné skúsenosti. Pornografia zdeformuje Bohom danú sexualitu aj v manželstve!

Vieš, čo robí tvoj syn, keď je zamknutý vo svojej izbe?

5) Gender-program

Slovo „gender“ je pomerne novým pojmom, ktorý vyjadruje tzv. „sociálne pohlavie“ a ho rozlišuje od „biologického pohlavia“ a od jeho príznačných vonkajších prejavov. Teda, od typických mužských a ženských vlastností, resp. úloh.

Podľa gender mainstreaming (hlavný prúd) človek sa nerodí ako muž alebo žena, i keď disponuje s takými biologickými danosťami. Len očakávania rodiny a spoločnosti ho formujú, vychovávajú mužmi a ženami. Človek sa rodí ako nejaké neutrálne pohlavie (stredný rod) a jeho základným právom aj schopnosťou je, aby si určil svoje pohlavie a spôsob svojich sexuálnych vzťahov.

Podľa tejto teórie plodenie potomkov nemá len jedinú cestu v tradičnom manželstve (génové manipulácie). Gender ideológia sa takto dostala k popieraniu pohlaví a rodiny. Presnejšie, podľa nich podmienkou dosiahnutia rovnosti medzi pohlaviami je skoncovanie s rozdielom medzi mužským, resp. ženským pohlavím ako aj zánik ustanovizni manželstva a rodiny. To znamená, že už škôlkarské výchovné programy treba upraviť tak, aby učiteľky v materskej škôlke vedome sa vyhýbali pohlavným stereotypom.

Napríklad, v rozprávke o rodine nemajú nazývať rodičov otec a mama, ale rodič 1 a rodič 2. taktiež majú zasahovať do hier detí, keď dievčatko príliš veľa sa hrá s bábikami a viesť ju k tomu, aby sa hrala s buldozénom. Pohlavný stereotyp je dievčenské oblečenie, suknička, dlhé vlasy, mašľa a lakované topánočky. Chlapcov treba usmerniť tak, aby sa nehrali len s autíčkami, ale aj s bábikami alebo navliekali perly. A aby sa obliekli do ružových šiat. Je nutné vštiepiť do detí, že oni nie sú chlapci a dievčatá, len deti, ktoré o svojom pohlaví neskôr samé sa rozhodujú. Na to najvhodnejšie miesto sú jasle a škôlky. S týmto krokom gender-program zaútočil proti ustanovizni rodiny a sa usiluje o zrušenie tradičného obrazu otca a matky. To môže mať nezvratné následky, pretože vždy viac bude dospelých, ktorí hľadajú svoju identitu a nežijú v rodinách. Ochrancovia tohto programu to ani netaja a hlásia, že to je ich zámer. Biblia však hovorí toto: „Beda tým, ktorí hovoria zlému dobré a dobrému zlé, ktorí kladú tmu za svetlo a svetlo za tmu, ktorí kladú horké za sladké a sladké za horké!” (Iz 5:20).

Hnutie gender je duchovný prúd, ktorý rapídne sa šíri po svete. Jeho cieľom je „stvoriť“ nový druh človeka, ktorý bude mať slobodu k tomu, aby si zvolil svoje pohlavie a svoju sexuálnu orientáciu, resp. aby sa sám rozhodol o tom, či chce byť muž alebo žena, či chce byť heterosexuál, homosexuál, lesba, bisexuál alebo transsexuál. Z vôle OSN, EÚ ako aj jednotlivých štátov tento názor o slobode a sexualite detí má ovplyvňovať už od jaslí.

Táto ideológia gender je dôležitým prípravným krokom homosexuality. V oblasti sexuality zrúca každú normalitu, ktorá je akceptovaná od stvorenia. Dnes už to je násilne dominantná lobistická činnosť takmer na každej oblasti života, ktorá sa prejavuje vo svete vždy vo väčšom rozsahu. Objavuje sa vo filmoch, televíznych seriáloch, v novinách a časopisoch, preniká do mnohých škôl, univerzít, občianskych združení, ba aj do najvyšších zákonodarných orgánov. Vo viacerých štátoch už sa objavila aj vo forme zákonov. Najväčšími vlajkonosičmi tohto hnutia sú najväčšie celosvetové firmy, ktorí tieto programy podporujú miliónmi dolármi.

Nasledovníci tejto ideológie prvýkrát vystúpili pred verejnosťou v r. 1995 v Pekingu na celosvetovej konferencii žien, ktorú usporiadala OSN. V záverečnom dokumente konferencie uviedli prvýkrát oficiálny výraz „gender mainstreaming“, ako uznanie hnutia za hlavný prúd spoločnosti. Podľa toho, napriek protestu zástancov tradičných hodnôt, zo záverečného dokumentu konferencie vylúčili výrazy ako otec, matka, manžel, manželka, pretože tie sú už dobou prekonané a konzervatívne názory. Dokument v ničom nerešpektuje ľudskú dôstojnosť, usiluje sa rozvrátiť manželstvo, degraduje materstvo, podporuje perverzné praktiky, sexuálnu promiskuitu a sexualitu medzi tínedžermi. Ohromujúcim strategickým predvídaním sa im podarilo v úradných dokumentoch výraz „sex“ (biologické pohlavie), ktorý je vyjadrením dvoch pohlaví, nahradiť výrazom „gender“, ktorý sa neviaže k žiadnemu pohlaviu. Podľa toho niečo také ako pedofil už neexistuje, pretože to sa môže nazývať sexuálnym stykom medzi dvoma generáciami.

V minulých mesiacoch v Amerike najväčšiu pozornosť dostali verejné transgender toalety, v ktorých môžu konať svoje potreby tí ľudia, ktorí sa necítia byť príslušníkmi pohlavia, v ktorom sa narodili. Aj v školách je potrebné zabezpečiť tieto transgender toalety pre študentov transpohlavia, v opačnom prípade štát im stiahne finančnú podporu.

V spojitosti s témou transgender toalety sa objavili oprávnené obavy, že tam, kde nie je k dispozícii takáto miestnosť, do ženskej toalety hocikedy môže vstúpiť muž, ktorý

to môže zdôvodniť s tým, že on sa cíti byť ženou. Takto aj násilníci dostávajú „zelenú“ voľného vstupu do ženských WC, veď kto je ten, ktorý môže zistiť, či vošli s čistým úmyslom konať svoje potreby alebo preto, lebo chcú sexuálne obťažovať ženy, ktoré sa tam zdržujú?

V poslednej dobe aj sa objavili prípady obťažovania, ba sexuálneho znásilnenia. Avšak nič sa nezmenilo. Bezpečnostný strážnik jedného obchodného domu bol prepustený preto, lebo v ženskom WC sa nachádzal muž, ktorý svojou prítomnosťou prekážal ženám. Ženy zavolali strážnika, aby problém vyriešil. Teda problém strážnik vyriešil, ale prípad sa skončil tak, že ho pre diskrimináciu vyhodili. Mužovi však, ktorý sa odvolával na to, že on je vlastne žena, sa ospravedlnili a ho uspokojili, že hociktorú toaletu môže používať podľa toho, že kedy aký má deň, a kedy za koho sa cíti (za muža či za ženu). Otázkou je, že dlhodobo kam to speje a koľko perverzných chlipníkov bude páchať násilie na ženách, ktoré sa zdržujú vo ženských toaletách, kým niekto príde na to, že to nie je v poriadku? Lebo prijať inakosť je jedna vec. To však, že je to diskriminácia množstva normálnych ľudí, ktorí sa cítia zhodne svojím pohlavím, je vec druhá.

My smelo zostaňme normálni! Pokojne, nie nenávisťne, ale rozhodne máme prezentovať naše biblické poradie životných hodnôt! Vo výchove detí dievčatá majú zostať dievčatami a chlapci chlapcami. Máme ľuďom zvestovať evanjelium, pretože každý človek potrebuje spasenie skrze vieru v Pána Ježiša a Jeho vykúpenie.

Biblia určuje nielen mužské a ženské pohlavie, ale aj mužský, resp. ženský charakter a ich úlohy, poslanie. V Prísloví 31. kap. 10-31. môžeme čítať o cnostiach „statočnej ženy“, ktorá má šľachetný charakter, žije plnohodnotný, aktívny a šťastný život, žije v manželstve, vychováva deti, podniká, dáva, je váženou osobou a dobre sa cíti vo svojej koži. To je biblický model pre ženy: *„Kto nájde statočnú ženu chrabrú? Lebo jej cena je ďaleko nad perly. Srdce jej muža jej dôveruje, a koristi nie je tam nedostatku. Robí mu dobré a nie zlé po všetky dni svojho života. Hľadá vlnu a ľan a pracuje so záľubou svojimi rukami. Je ako kupecká loď, z ďaleka dováža svoj chlieb. Vstáva ešte za noci a dáva pokrm svojej čeladi a to, čo patrí, svojim dievkam. Pomýšľa na pole a berie ho a z plodov svojich rúk sadí vinicu. Prepasuje silou svoje bedrá a posilňuje svoje ramená. Zakúša, že je dobrý jej zárobok, ani v noci nehasne jej svieca. Svojimi rukami sťahá po praslici a svojimi prsty drží vreteno. Svoju ruku otvára chudobnému a svoje ruky vystiera k biednemu. Nebojí sa za svoju čelad' snehu, lebo všetka jej čelad' je zaodiata v purpure, dvakrát farbenom. Robí si pokrovce; kment a šarlát jej odev. Jej muž je známy v bránach, keď sedáva so starcami zeme. Robí drahé plátno a predáva a opasky predáva Kananejcovi-kupcovi. Jej odev je sila a krása a smeje sa budúcemu dňu. Svoje ústa otvára v múdrosti, a zákon milosti je na jej jazyku. Dozerá na chod a mravy svojho domu a neje chleba liene a záhaľky. Jej synovia povstávajú a blahoslavia ju, i jej muž a chváli ju: Mnohé vraj dcéry si zmužile počínali; ale ty si ich prevýšila všetky. Lúbeznosť je klam a krása márnosť; žena, ktorá sa bojí Hospodina, tá bude chválená. Dajte jej z ovocia jej rúk, a nech ju chvália v bránach jej skutky..“*

Ktorý muž by nechcel takúto statočnú ženu za manželku? **„Kto nájde statočnú ženu chrabrú? Lebo jej cena je ďaleko nad perly.“**

Ale som presvedčený aj o tom, že ani ženám nie je ľahostajné, kto a aký je/bude ich manžel. Aj oni hľadajú. **„Mnohý človek sa stretne s mužom, ktorý mu preukáže nejaké milosrdenstvo; ale verného muža spolaľhivého kto nájde? Spravodlivý chodí vo svojej bezúhonnosti; blahoslavení sú jeho synovia po ňom.“** (Prísľ 20:6-7).

C. HOMOSEXUÁLNY KREŠŤAN?

Často sa vynára otázka či môže byť jeden kresťan aktívnym homosexuálom?

Najprv si máme vyjasniť, čo znamená byť kresťanom, kto je kresťan? Kresťanom nie je ten, ktorý sa za kresťana vydáva, snáď preto, lebo chodí do kostola, alebo pretože ako malé bábätko bolo pokrstené. Kresťan je znovuzrodený človek skrze vieru v Pána Ježiša Krista, ktorý sa rozhodol, že chce byť nasledovníkom Pána Ježiša Krista. To neznamena, že je vo všetkom už dokonalý. Keď prichádzajú pokušenia, má v svojej moci nad hriechom zvíťaziť. Jeho nová prirodzenosť skrze chodenie vo viere sa dennodenne posilňuje a rastie. Ale aj on potrebuje neprestajne bdieť, bojovať a víťaziť. Znovuzrodený človek nie ľahostajný voči hriechu, nehazarduje s hriechom, ale sa rozmyšľa takto: *„...Lebo DOSŤ NÁM BOLO predošlého času života páchať ľúbosť pohanov, keď sme chodili v nestudatostiach, v zlých žiadostiach, v zbytočnom pití vína, v hodovaníach, v pijatíkách a vo všelijakom ohyzdnom modlárstve.“* Apoštol Peter ešte pridáva: *„A keď už s nimi nebeháte, aby ste tak prostopašili ako oni, divia sa tomu a rúhajú sa...“* (1Pt 4:3-4). Myslím si, že je to jasné vysvetlenie, čo znamená byť kresťanom.

V tomto svetle preskúmame aj druhú otázku: či môže byť homosexuál kresťanom?

Gej môže sa stať kresťanom, ale ak prežije biblické znovuzrodenie, už gejom nebude. Stane sa v Kristu novým stvorením, novým človekom: *„staré veci pominuli a hľa všetko je nové!“* „Kresťan gej“ je podobný tvor ako „ryborak“, ani ryba ani rak! Takého nepoznám, ale ani Biblia. Je to buď ryba alebo rak! Človek je buď kresťanom alebo ním nie je! I keď hovoríme, že Boh miluje aj gejoy! Áno, Boh ich miluje, ale chce ich oslobodiť, premeniť, znovuzrodiť. Ako je to, že aj „kresťan gej“ hovorí, že miluje Boha? Môže to byť len v tom zmysle, že cíti voči Bohu nejakú emocionálnu, mystickú lásku, ale bez správneho poznania. Veď v podvedomí každý človek túži po Bohu. Milovanie Boha však nie je predovšetkým emocionálna záležitosť. Láska k Bohu sa prejaví v praktickej poslušnosti voči Nemu. Pán Ježiš Kristus svojim učeníkom vysvetľuje, kto je ten, ktorý Ho miluje: *„Kto má (pozná) moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje... Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo... Kto ma nemiluje, nezachováva moje slová.“* (Jn 14:21-24). A mohli by sme povedať aj obrátene: *„Kto nezachováva moje slová, ma nemiluje!“* – i keď to ústami vyznáva!

K Bohu môže prísť každý taký aký je, Boh prijíma každého, ale ak sa niekto naozaj stretne s Ježišom, stane sa novým človekom. Tak ako som to v bode A.4) napísal (Čo hovorí Biblia...?), apoštol Pavol hovorí, že tí, ktorí robia takéto veci (smilníci, modloslužobníci, cudzoložníci, chliphníci, muži súložiaci s mužmi, zlodeji, opilci, atď.), nebudú dediť kráľovstvo Božie (Gal 5:19-21). A Pavol tam dodáva: **„TAKÝMITO STE NIEKTORÍ BOLI, ALE STE SA UMYLI, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista...“**

„Alebo či neviete, že nespravodliví nezdedia kráľovstva Božieho? Nemýľte sa, ani smilníci ani modlári ani cudzoložníci ani mákci ani samcoložníci ani zlodeji ani lakomci ani opilci ani nadávači ani dráči nezdedia kráľovstva Božieho. A to ste boli niektorí, ale ste sa umyli, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha.“ (1Kor 6:9-11).

Na inom mieste apoštol Pavol píše svojmu mladému spolupracovníkovi, Timotejovi: „*Pevný základ Boží stojí a má túto pečať: a: Nech odstúpi od neprávosti každý, kto menuje meno Kristovo!*“ (2Tim 2:19).

Minca má dve strany: 1.) „*Pán zná tých, ktorí sú Jeho!*“ - Nestačí vyznávať, že som kresťan („kresťan“ gej alebo lesba?!), patríť Kristovi. To je len jedna polovica verša, jedna strana mince, ktorá má aj druhú stranu. Ten verš pokračuje: „...*a: Nech odstúpi od neprávosti každý, kto menuje meno Kristovo!*“ Sú potrebné aj konkrétne skutky. Je potrebné kategoricky odstúpiť od každej neprávosti, aj od homosexuality, ktorá podľa Božieho Slova jednoznačne je nepravosť, ktorá vylučuje z Božieho kráľovstva!

Pred niekoľkými rokmi som bol požiadaný, aby som v našom cirkevnom časopise odpovedal na otázky mladých ľudí. Medzi otázkami boli aj také, ktoré sa týkali homosexuality.

1) Jeden mladý človek, ktorý žiaľ, vtedy už bol homosexuálom, predsa sa považoval za kresťana, napísal: „*Ja som sa roky modlil za to, aby mi Boh ukázal, čo je pravda. Nech urobí zázrak a zmení moju situáciu.*“

Moja odpoveď: Ty si sa modlil za to, aby Boh ukázal, čo je pravda. **On už ukázal. Pravda je v Biblii!** „*Nech urobí zázrak...!*“ – **On rešpektuje naše rozhodnutia. Ale zázrak môže urobiť dnes!** Tak, že Svätý Duch usvedčuje „*svet o hriechu, o spravodlivosti a o súde...*“ (Jn 16:8), a staneš sa novým človekom. To je poslanie Svätého Ducha.

2) Tiež mi napísal, že oľutoval svoje hriechy. **Aj homosexualitu?** Od hriechu, z ktorého nečiníme pokánie, neoľutujeme, ale milujeme, pestujeme a obhajujeme, Boh nevyslobodí! To nie je odpustené! A homosexualita je hriech!

3) Ďalej písal, že: „*Boh ma prijal takto, ale nemôžem povedať so 100%-nou istotou, či to je takto správne.*“ **Boh Ti odpovedal, Jeho odpoveď je v Biblii!**

Možno, niekto si myslí, že nemal som ho tak priamo konfrontovať s Bibliou. Namiesto toho som ich mal povzbudiť: „*Nevadí, všetko je poriadku...!*“. Ja som to nemohol urobiť. O toľko viac nie, lebo ma takto prosil: „*Bol by som rád, keby si mi odpísal, i keď by si mi písal hocijako priamo alebo úprimne!*“

4) Bol taký, ktorý napísal nasledovne: „*Nikdy som necítil príťažlivosť k ženám, ale ved' aj ja som človek, ktorý si nárokuje lásku. Nevieť ani nechcem sám prežiť svoj život. Nevieť si predstaviť život v samote...*“

Myslím si, že nikto nežiada od nikoho, aby osamotený prežil svoj život. Jeden muž môže zostať mužom aj vtedy, keď necíti príťažlivosť k ženám. Aj život takého muža môže byť šťastný a zmysluplný. Apoštol Pavol nikdy sa neoženil, možno, že tiež ho nikdy nepriťahovali ženy. On však to považoval za Boží dar, za charizmu, ktorú odporučil aj iným, ktorí celý svoj život položili na oltár služby Bohu. Tento „celibát“ však on nepovažuje za povinný, len podľa toho, komu aký dar bol daný. To nijako neznamená, žeby Pavol nebol normálnym mužom, alebo že by bol homosexuálom. Neoženiť sa bolo jeho rozhodnutie. On bol Božím mužom, posväteným služobníkom, ktorý napriek tomu, že nebol ženatý, skrze Svätého Ducha vedel dávať múdre rady aj na otázky manželského spolužitia. Nežil svoj život daromne, jeho život bol požehnaním a mal zmysel. Nežil ani osamotený ako pustovník, ale milujúci bratia a sestry ho sprevádzali po jeho cestách, a milujúci bratia a sestry ho obkľúčili aj vo zboroch. On taktiež rozdával lásku okolo seba. I keď mal aj nepriateľov, ale to je už iná otázka. A apoštol Pavol nebol jediným takým mužom v dejinách!

Je samozrejmá vec, že každý človek túži po láske. Slovo „láska“ však má viacero podôb a významov: eros (sexus), fileo a agapé. Boh „eros“ obmedzil do rámca manželstva, určil len pre manželstvo a On to vie, že prečo! A má pravdu! Eros mimo manželstva je hriech, nech je to smilstvo, cudzoložstvo, homosexualita alebo „obcovanie“ so zvieratami. Preto proti pokušaniam erosu tak isto musí bojovať a zvíťaziť ženatý muž ako aj slobodný. Pretože aj ženatí muži majú svoje sexuálne pokušenia! Proti homosexuálnej náklonnosti tak isto musí človek bojovať a nad ňou zvíťaziť, ako proti pokušeniám smilstva a cudzoložstva. Recept je rovnaký: Je potrebné ukrižovať starú prirodzenosť, je potrebné zaprieť hriech a v mene Ježišovom treba odmietnuť ducha smilstva. Samozrejme, ja hovorím o tých, ktorí sa považujú za kresťanov, za nasledovníkov Ježiša Krista.

„Fileo“ je rodinná a priateľská láska. Na základe toho viem si predstaviť, že dvaja priatelia do určitého času môžu bývať spolu bez sexuálneho cítenia. Je to v poriadku, môže sa uplatniť láska „fileo“. Sú dobrí kamaráti. To však je potrebné aj strážiť, aby hranice neboli prekročené. Som presvedčený, že Boh má pravdu a chce dobro človeka, keď rôznym vzťahom „lásky“ určil svoje hranice. Pretože pre celoživotné vzťahy nič nemôže poskytnúť takú bezpečnosť a garanciu ako Bohom posvätené a požehnané manželstvo jedného muža a jednej ženy, v ktorom Ježiš je Pán a On je tá tretia vetva toho „trojmo spleteného povrazu“, ktorý sa ľahko neroztrhne. (Kaz 4:12). Som presvedčený, že ani pre deti neposkytuje takú bezpečnosť nič, než takáto rodina. Ale som presvedčený o tom, že momentálne „láskavé vzťahy“ homosexuálov nemajú bezpečnosť a perspektívu „až po hrob“ a stane sa to, o čo sa najviac obávajú, že svoj život budú musieť prežiť – alebo dožiť – v samote!

Je tu však ešte jedna láska, **láska „agapé“, Božia láska**, zachraňujúca a seba obetujúca láska. Je to tá nesebecká čistá láska, ktorú Boh dokázal v Ježišovi Kristovi na Golgote. Táto láska je k dispozícii aj pre homosexuála a môže urobiť aj jeho šťastným. Odpustí jeho hriechy, vyslobodí ho, uzdravuje jeho duševné zranenia, choré srdce a v jeho živote všetko učiní nové. Vynahradí aj ten „hendikep“, že nikdy nemal príťažlivosť k ženám. Ba, viem si predstaviť, že Boh môže urobiť aj ten zázrak, že bude mať príťažlivosť k jednej žene, od Boha určenej manželke a bude môcť zvyšok svojho života prežiť v požehnanej rodine. Je veľa takých prípadov. Samozrejme, to znamená aj to, že k tej inej svojej „láske“ musí vypovedať nevernosť. Pretože nikto nemôže slúžiť dvom Pánom: Je treba si vybrať: láska „agapé“ alebo zakázaný „eros“!

Zo slov viacerých mladých ľudí je zjavné, že v detstve, v dospievajúcom veku alebo v mladosti pravdepodobne dostali od života mnoho rán. Nevie, aké mali rodinné podmienky a ako sa vyvíjala táto ich „orientácia“? Jeden známy/a na Facebooku napísal/a do svojho statusu toto: *„Kráčaj najprv v mojich topánkach, preži zo, čo som prežil/a ja, a len potom ma súd!“* Nech je odo mňa vzdialené, aby som niekoho súdil! Hoci nechcel by som kráčať v ich topánkach a prežiť to všetko, čo prežili oni, súdiť nechcem nikoho. Len som považoval za potrebné, aby som – i keď tvrdšími slovami pravdy, ale zabalenými do lásky – ich osvietil a povzbudil. V tejto citlivej otázke nemohol som prezentovať svoj názor, ale len to, čo pri najlepšej známosti Boha a Jeho Slova, Biblie, pri najlepšom svedomí, v Božej bázni a maximálnou snahou ich pochopiť, s nimi súcť, mohol som odpovedať. Obrazne povedane, predsa som sa snažil „obuť si ich topánky“, vžiť sa do ich situácií a modliť sa za nich. Prajem im, aby sa ich dotkla Božia láska agapé, a Svätý Duch vypôsobil v ich živote požehnaný zázrak znovuzrodenia a pravej slobody!

D. HOMOSEXUALITA AKO JEDNO ZO ZNAMENÍ POSLEDNÝCH ČASOV

O rozšírení homosexuality Pán Ježiš svojim učeníkom hovoril ako o jednom zo znamení poslednej doby pred Jeho príchodom. *„A ako bolo vo dňoch Noeho, tak bude aj vo dňoch Syna človeka; jedli, pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, ktorého vošiel Noe do korábu, a prišla potopa a zahubila všetkých. Aj podobne ako sa dialo vo dňoch Lótových: jedli, pili, kupovali, predávali, sadili, stávali; ale toho dňa, ktorého vyšiel Lót zo Sodomy, dal Boh, aby pršal oheň a síra z neba a zahubil všetkých. Tak isto bude aj toho dňa, ktorého sa zjaví Syn človeka.“* (ev. Lukáša 17:26-30). Vo dňoch Noeho (Noacha) ľudia sa ešte ženili a vydávali sa, vo dňoch Lótových už nie, pretože sa rozmnožila homosexualita, a preto prišiel Boží súd na mestá Sodomu a Gomoru. To je historický a archeologický fakt. Okolie Mŕtveho mora je dôkazom tejto katastrofy. Ale aj pád veľkých svetových ríš predchádzalo a zapríčinilo rozmáhanie sa nemorálnosti, hlavne homosexuality.

Podobne k zničeniu Sodomy a Gomory stojí pred nami ako odstrašujúci prípad zničenie Pompejí. Pompeje boli starovekým rímskym mestom v blízkosti dnešného Neapolu, ktoré bolo povestné svojou prostitúciou. Boli zničené výbuchom sopky Vezuv v roku 79 po Kr. Obrovské množstvo vulkanického popola, dážď horúcej pemzy a kameňov úplne pochovali mesto. V mnohých stavbách mesta sa našli rôzne fresky, maľby a grafity s erotickou tematikou. Pompeje a okolie boli obľúbeným oddychovým miestom Rimanov. O tom svedčia objavené vily na celom okolí.

V rokoch 62–79 po Kr. často boli na okolí zemetrasenia. Prvé silné zemetrasenie bolo 5. februára v r. 62 po Kr., ktoré zanechalo po sebe veľké škody v meste a v prístave. Podľa dodatočných odhadov mohlo byť silné 5. alebo 6. stupňa Richterovej stupnice. Takmer každá budova mesta bola poškodená. Ďalšie menšie zemetrasenie – ako Božie upozornenia? – boli sporadické, ale spomaľovali obnovu. 24. augusta 79 po Kr. práve bola Vulcanalia, sviatok Vulcanusa, ktorý v rímskej mytológii bol bohom ohňa a sopiek (modloslužba!). Paradoxne práve v ten deň oslavy boha ohňa a sopiek (vulkánov), krátko popoludní, sa Vezuv prebudil k životu a vybuchol neúprosne ničivou silou. Z krátera sopky vystupoval vysoký čierny dym, ktorý sa vo veľkých výškach rozširoval a zatienil Slnko. Uprostred bieleho dňa zrazu nastala tma ako v noci.

Po svahoch masívu začala vytekať láva, na mesto sa čochvíľa zniesol dážď horúcej pemzy a kameňov, ktoré začali pokrývať mesto. Strechy a steny budov neunesli obrovskú tiaž horniny a rúcali sa. Ľudia, ktorí nezahynuli pod krupobitím skál boli usmrtení jedovatými plynmi šíriacimi sa všetkými smermi. Tie spolu so sopečným popolom prenikali aj cez dvere a okná, takže ľudia sa nezachránili ani vo svojich príbytkoch. Skaza trvala tri dni, potom nastalo ticho. Pompeje, zničené už v prvý deň, boli zasypané šesťmetrovou vrstvou jemného sopečného popola, kameňov a bahna zmiešaných s vodou. Smrť tu našlo dvadsaťtisíc ľudí. Obyvatelia, ktorí stihli zavčas ujsť z mesta, sa zachránili. Mnohí však aj pri úteku boli zastihnutí smrteľným „vulkánovým dažďom“.

Ruiny Pompejí majú na návštevníkov silný dojem. Pozostatky obytných budov, obchodov, chrámov a ďalších verejných stavieb svedčia o bohatosti a dôležitosti Pompejí. Niekdajšie kvitnúce mesto, zasiahnuté nevídaným spôsobom a zničené uprostred plnej aktivity svojho každodenného života ako celok ohromuje a dojíma. Napriek stavu, v akom sa dnes nachádza zanecháva silný dojem, návštevníci akoby cestovali v čase.

Budovy bez okien a nástenné maľby a obscénne nápisy, ako aj polohy skamenelín ľudských tiel ešte aj dnes svedčia o tom, že Pompeje boli rajom sexuálnych perversít. Najdramatickejšie stopy hroznej udalosti predstavujú sadrové odliatky obetí, získané zaliatím dutých odtlačkov, ktoré v kompaktnej mase zanechali telá, znehybnené v polohe, v akej sa nachádzali v posledných okamihoch života.

Žiaľ, ľudstvo sa nepoučilo z dejín. Ako to vidíme, dnes homosexualita prežíva svoju renesanciu. To, čo niekedy nebolo normálne, dnes je nielen normálne, ale pomaly to bude štandard. V liberálnej demokracii pomaly normálna väčšina bude diskriminovaná. Ale kam to všetko speje? Rozmnoženie nepravosti a nemorálnosti, snahy o uzákonenie „manželstiev“ homosexuálov, propagácia gender ideológie, ignorovanie manželstva ako Božie ustanovenie? Už dnes môžem vidieť, že následkom toho je mnoho pohlavných chorôb a AIDS, ako Božia odpoveď. Pretože *„Bohu sa nebude nikto posmievať! Lebo čokoľvek seje človek, to bude i žať!“* (Gal 6:7).

Nakoniec, príde súd! Posledné slovo patrí Bohu! Ale čo je posledné slovo?

Tam, kde hriech sa rozmnoží, rozmnoží sa aj Božie milosť. V knihe Zjavenia Jána 14:7 môžeme čítať, že pred poslednými ranami, pred vyliatím kalichov Božieho hnevu ešte znovu zaznie Božia výzva: *„Bojte sa Boha, a dajte mu slávu, lebo prišla hodina jeho súdu, a klaňajte sa tomu, ktorý učinil nebo i zem i more i pramene vôd!“* Avšak v 16.- ej kapitole znovu a znovu sa opakuje smutné konštatovanie: *„...a rúhali sa menu Boha, ktorý má moc nad tými ranami, a neučinili pokánia, aby mu boli dali slávu.“* Dnes však čas milosti ešte trvá.

Nie je to radosná spáva a hodná prijatia: Hodná na to, aby si ju aj Ty prijal?

Nechcel by si dnes všetko začať odznova s Ježišom, Ktorý zomrel za Tvoje hriechy a vstal z mŕtvych pre Tvoje ospravedlnenie? Nech Boh požehná Tvoj život!

12. ĎALŠIE OBLASTI KREŠŤANSKEJ ETIKY

Námety, o ktorých by ešte bolo potrebné písať, zatiaľ predkladám len na uvažovanie a na rozhovory. (Ako sa sluší, ako sa patrí, ako sa nepatrí... pre Božie deti v rôznych oblastiach kresťanského života na základe Božieho slova?)

- 1) Etika vzťahu - k Bohu: úprimnosť, pokora, láska, ochota, poslušnosť, úcta... („*Nech sa posväťí Tvoje meno!*“)
 - k Božiemu Slovu: úcta, rešpekt, poslušnosť...
 - k domu Božiemu a Bohu zasväteným predmetom, (napr. k zariadeniu modlitebne, správanie sa v modlitebni)
- 2) Vzťahy v cirkvi: (k zboru, k obecnstvu, k vodcom) - vzájomná láska alebo neláska (škriepky, klebety, ohovárania), vzťah mladých-starých, podriadenosť autoritám, disciplína, bohoslužobný poriadok (1Kor 11. – 14. kap.).
- 3) Etika vzťahov v rodine: vzťah manžel – manželka, deti – rodičia, vdovy, vzťah k starým, spory kvôli dedičstvu medzi súrodencami, špekulácie o dedičstve (doopatovanie starých príbuzných), spory alebo pokoj, nerovnaké dedenie - vydedenie detí rodičmi, koreňom všetkého zla sú peniaze.
- 4) Etika v sociálnej oblasti, vzťah k chudobným v cirkvi, v zbore, vo svete.
- 5) Etika správania sa k vrchnostiam, veriaci žiaci, študenti k učiteľom, vzťah k zamestnávateľom, k práci, veriaci zamestnávateľa k zamestnancom, vzťah k peniazom, zadlženosť, daň, clo, úroky, česťnosť v obchodovaní, postoj k problémom spoločnosti, bezdomovci, nezamestnanosť, protesty, štrajky, kresťan a politika, trest smrti (násilník maloletého dievčaťa), antikoncepcia, interrupcia (maloletá matka, dieťa od násilníka), eutanázia, vojny, zbrane, sociálne problémy vo svete, predaj alkoholu, cigariet, nemravných časopisov a kníh (kresťanmi), problém: bohatí-chudobní, (vzťah bohatých k chudobným), nevhodné zamestnania pre kresťanov (fotomodelky a pod.)..., atď.
- 6) Etika správania sa k blížnym: vzťah k nepriateľom, hnevať sa, ale nezhrešiť, súdenie sa pred súdom, vrátenie nájdených vecí... (Napri.: Pokladnička v obchode vydá o 50 Sk menej, ako na to reaguješ? A keď o 50 Sk viac? O 500 viac?) Biblia hovorí: „*Čokoľvek by ste chceli, aby vám ľudia činili, to aj vy im činite. Lebo to je zákon aj proroci.*“ (Mt 7:12 - tzv. „zlaté“ pravidlo). To by nám ani Biblia nemusela hovoriť, hovorí nám to naše svedomie. My k tomu máme ešte aj Ducha Svätého!
- 7) Charakterové vlastnosti učenika. Disciplína, sebadisciplína, poriadok, dôslednosť, zodpovednosť za zverené veci, zaobchádzanie s nimi, česťnosť, spoľahlivosť, pravdovravnosť, dochvilnosť, pokora, vernosť, sebazapieranie, kresťan a klamstvo v rôznych situáciách atď.
- 8) Etika vzťahu k lákadlám tohto sveta. Čo to znamená: „*Nemilujte svet, ani veci, ktoré sú vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej. Lebo všetko to, čo je vo svete - žiadosť tela, žiadosť očí a pýcha života, nie je z Otca, ale je zo sveta. Svet však hynie, aj jeho žiadosť, ale ten, kto činí Božiu vôľu, zostáva na veky.*“ (1Jn 2:15-17). Alebo: „*Nikto nemôže slúžiť dvom pánom, lebo buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, lebo jedného sa bude pridŕžať a druhým pohrdne.*“ (Mt 6:24). „*Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale sa premeňte...*“ (Rim 12:2). V ktorých oblastiach sa kresťan nemá pripodobňovať k tomuto svetu? Môže chodiť na diskotéku? – Pitie alkoholu, vína..., fajčenie, drogy. Čo to znamená, že „...či neviete, že priateľstvo sveta je nepriateľstvo s Bohom? A tak ktokoľvek by chcel byť priateľom sveta, stáva sa nepriateľom Božím.“ (Jk 4:4). Zlé reči /spoločnosti/ kazia dobré mravy (1Kor 15:33).
- 9) Všeobecná etika - základy slušného správania, osobnej hygieny.

Doporučená literatúra:	Norman L. Greisler:	Kresťanská etika (The Vision Christian College)
Použitá literatúra:	Neznámy autor:	Tíz segítség az emberréválás útján (Desať pomoci človeku po ceste - stať sa človekom)
	ICI	Korintské listy
	E. L. Cole:	Maximálne mužstvi
	M. Basilea Schlinková:	Rocková hudba
	W. Kohl:	Rockzene és keresztyén életvitel (Rocková hudba a kresťanský životný štýl)
	R. Liebi:	Rockzene - New Age (Rocková hudba - New Age)
	Dr. Kiss Ferenc:	Szexuáletikai kérdések (Otázky sexuálnej etiky)
	Rozhlasový materiál o vzťahoch medzi mladými (vysielaný v TWR 20. 4. - 28. 9. 1990)	
	J. Burns:	Hormóny v harmónii
	Bruce a Carol Britten:	Láska a manželstvo
	Werner K. Honsalek:	Te + én (Ty + ja)
	Príloha časopisu „Život víry“ 1996/3	

Jozef Tóth: **Základy a niektoré dôležité oblasti kresťanskej etiky**

Jazyková úprava: Blanka Benková a Lýdia Brenkusová

Vydala Apoštolská cirkev na Slovensku, zbor v Nesvadoch pre vnútornú potrebu, marec 1999/marec 2021

ZÁKLADY

A NIEKTORÉ DÔLEŽITÉ OBLASTI KREŠŤANSKEJ ETIKY

Jozef Tóth